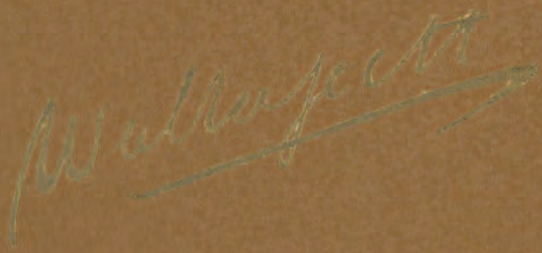

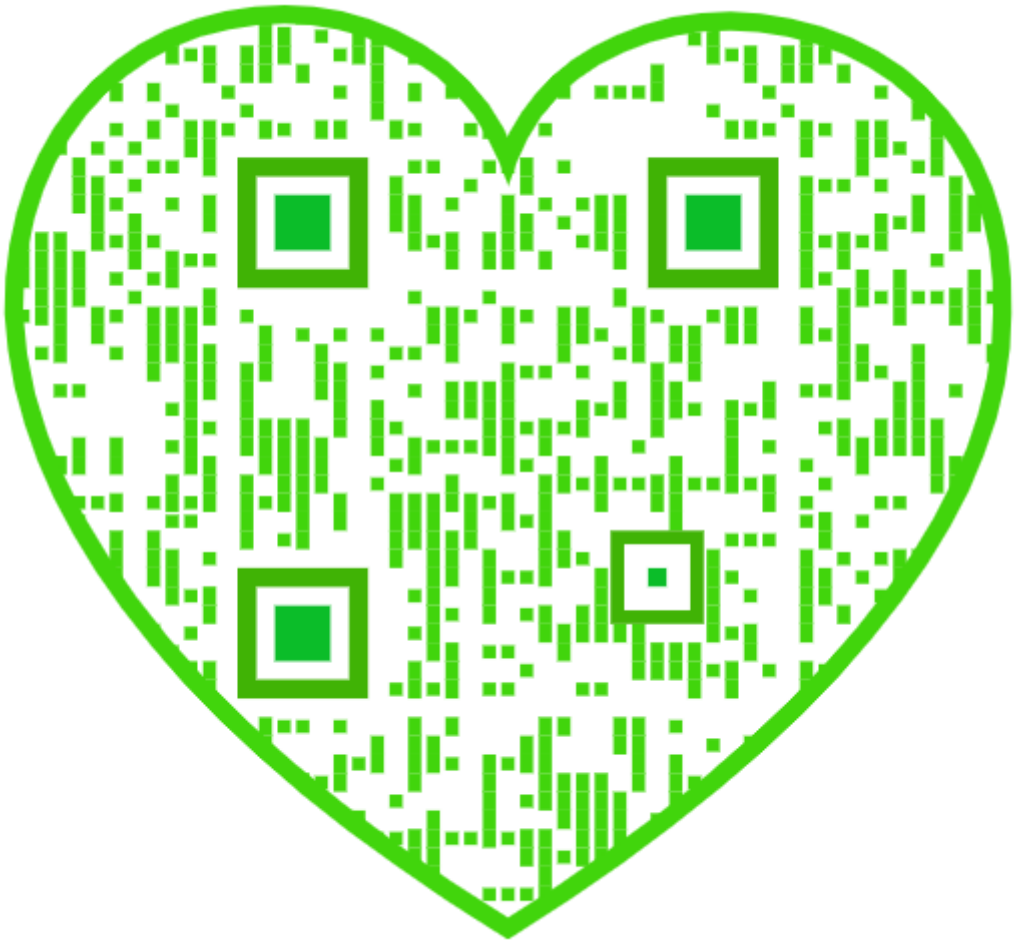

WALTER SCOTT
1771—1832

WALTER SCOTT

DE TALISMAN

EERSTE EN TWEEDE DEEL

HOLLANDSCH UITGEVERSFONDS
AMSTERDAM

N.V. IPENBUUR & VAN SELDAM
AMSTERDAM

VOORBERICHT.

Sir Walter Scott werd den 15en Augustus 1771 te Edinburgh geboren. Hij bracht zijn jeugd in Zuid-Schotland door en aan deze bij uitstek romantische landstreek vol met Schotsche sagen en verhalen betreffende vroegere grensconflicten heeft hij motieven uit vele latere romans te danken. Te Edinburgh ging hij naar het gymnasium en later naar de Universiteit. In 1792 beëindigde hij zijn studie, werd advocaat en later Sheriff van Selkirkshire (1799).

Voor de Duitsche dichters had Scott groote bewondering, hij vertaalde o.a. „Götz von Berlichingen" van Goethe en „Lenore" van Bürger. In 1802 gaf hij een verzameling oude Schotsche balladen uit (1802), in 1805 „The lay of the last minstrel", eigenlijk het eerste belangrijke eigen werk van den dichter. In „The lady of the lake" (1810) werden de natuurbeschrijvingen zoo suggestief gevonden, dat velen hun vacantie in de Schotsche hooglanden gingen doorbrengen.

Door de toenemende bekendheid van den dichter Byron en daar hij werkelijk er van overtuigd was, dat hij door zijn jongeren tijdgenoot overtroffen werd, besloot hij geen gedichten meer te schrijven. Hij begon nu aan zijn beroemde romanserie: Waverley Novels, waarvan het meest bekend zijn:

Guy Mannering (1815) The Antiquary, Old Mortality (1818), The bride of Lammermoor (1819), Ivanhoe (1820), The Monastery (1820), Kenilworth (1821), The Pirate (1821), Quentin Durward (1823), Redgauntlet (1824), The Betrothed en The Talisman (1825), The fair maid of Perth, Ann of Geyerstein (1831).

Er vond door Scott's invloed nu een groote ommekeer plaats niet alleen in de Engelsche literatuur, maar ook in die van het buitenland. Scott is de belangrijkste figuur van het begin der 19e eeuw als voorganger van de romantische School. Onder zijn invloed stonden in Italië: Manzoni, in Duitsch-

land: Hauff (Lichtenstein) in Nederland vooral: Bosboom-Toussaint en van Lennep.

In 1826 ging de uitgeversfirma Constable en Ballantyne failliet en Scott was hierin betrokken; hij verloor een groot deel van zijn vermogen en stelde zich bovendien nog aansprakelijk voor een aanzienlijke schuldenlast. Het gelukte hem door middel van zijn letterkundigen arbeid een groot gedeelte af te lossen maar door overmatig werken werd zijn gezondheid zeer benadeeld en leed ook het gehalte van zijn werken er onder.

In 1830 werd hij ziek en ging naar Italië. Even nadat hij teruggekomen was overleed hij te Abbotsford den 21 September 1832.

De romans van Walter Scott munten uit door schilderachtige beschrijvingen, vlotte stijl en boeiende handeling, soms frissche humor, soms pakkende tafereelen. Zijn Waverley Novels zijn zonder meer de waardevolste romans uit deze literatuurperiode.

DE UITGEVER.

EERSTE DEEL.

EERSTE HOOFDSTUK.

Naar 't barre oord,
Vertrok dit paar, met wapenen omgord.
HET HERWONNEN PARADIJS.

De brandende zon van Syrië had haar hoogsten stand aan den horizon nog niet bereikt, toen een ridder van het roode kruis, die zijn verafgelegen, noordelijk vaderland verlaten, en zich met het leger der kruisvaarders in Palestina vereenigd had, langzaam de zandwoestijnen doortrok, die in de nabijheid der Doode zee, of zooals men deze noemt, het Asphaltische meer liggen, waar de wateren van den Jordaan zich in een binnenzee storten, wier water niet weg kan stroomen.

De krijgshaftige pelgrim was gedurende het vroegste gedeelte van den morgen met moeite over klippen en afgronden gekomen, en toen hij wat later uit deze rotsachtige en gevaarlijke engten te voorschijn gekomen was, was hij op die groote vlakte getreden, waar in oude tijden de met vloek beladen steden zich de rechtstreeksche en verschrikkelijke wraak van den Almachtigen op den hals hadden gehaald.

De vermoeienissen, de dorst en de gevaren van den weg waren vergeten, toen de reiziger zich de vreeselijke gebeurtenis herinnerde, dat de schoone en vruchtbare vallei van Siddim, die eens als de tuin Gods zoo overvloedig van water was voorzien, in een treurige, dorre woestijn, die tot eeuwige onvruchtbaarheid gedoemd was, veranderd had.

De reiziger, een kruis makende, toen hij de donkere massa rollend water zag, dat zoowel in kleur als in eigenschappen geheel aan het water van ieder ander meer verschillend was, huiverde bij de herinnering, dat op den bodem de voorheen zoo trotsche steden der vlakte lagen, wier graf door den donder des hemels of de uitbarsting van een onderaardsch vuur gegraven werd, en wier overblijfselen door die zee verborgen

werden, die geen levende visch in haar binnenste bevat, geen schip op haar oppervlakte draagt, en, alsof haar eigen verschrikkelijk bed alleen een geschikte kom voor haar water was, niet, gelijk andere meren, haar schatting aan den oceaan betaalt. Het geheele omringende land was, evenals in de dagen van Mozes, „Zwavel en zout; het wordt niet bezaaid, het draagt niets, en er groeit geen gras op." Het land zoowel als het meer kan dood genoemd worden, daar het niets voortbrengt, dat op planten gelijkt; en zelfs de lucht was geheel ontbloot van haar gewone bewoners, daar zij waarschijnlijk afgeschrikt waren door den reuk van den zwavel, die de brandende zon uit de wateren van het meer deed opstijgen in wolken damp, die dikwijls het voorkomen van watervallen hebben. Klompen van die slijkachtige, zwavelige zelfstandigheid, die men naphta noemt, en welke langzaam op de sombere wateren dreven, verschaften aan andere neerdalende wolken nieuwe dampen, en schenen een verschrikkelijk bewijs voor de waarheid van Mozes geschiedenis op te leveren.

Op dit tooneel van verwoesting scheen de zon met bijna ondraaglijken glans; en de geheele levende natuur scheen zich voor haar stralen verborgen te hebben, behalve de eenzame gedaante, die door het opstuivende zand stapte, en het eenige ademende wezén op de wijde vlakte van de vallei scheen. De kleeding van den ruiter en de uitrusting van zijn paard schenen met opzet, als bijzonder ongeschikt voor een reiziger in zulk een klimaat, uitgekozen te zijn. Een maliënkolder met lange mouwen en ijzeren handschoenen en een stalen borstplaat werden nog niet zwaar genoeg voor de bewapening geacht; zijn driehoekig schild hing om zijn hals; daarbij kwam nog zijn getraliede stalen helm, waarover een pantserkap hing, die om de schouders en de keel van den krijgsman getrokken was, en de leege plaats tusschen het borstharnas en de stormkap opvulde. Zijn onderste ledematen waren evenals zijn lichaam in buigzaam staal gekleed, dat de beenen en dijen bedekte, terwijl de voeten in beslagen schoenen rustten, die met de handschoenen in verbinding stonden. Een lang, breed, recht, tweesnijdend zwaard, met een handvatsel in de gedaante van een kruis, kwam in vorm overeen met een grooten dolk aan de andere zijde. De ridder hield zijn voornaamste wapen vast, de lange lans met den stalen kop, die aan zijn zadel vastzat en met het eene einde in zijn stijgbeugel rustte. Deze stak

onder het rijden achteruit en ontplooide een vaandeltje, dat in den wind zich bewoog, of in de stilte bleef hangen. Bij deze zware uitrusting moet men een vrij versleten overrok van geborduurd laken voegen, die in zoover nuttig was, dat hij de brandende stralen der zon van de wapenrusting afhield, die zij anders ondraaglijk voor den drager zouden gemaakt hebben. De overrok was op vele plaatsen met het wapen van den eigenaar bezet, ofschoon dit wel wat verbleekt was. Het scheen een liggende luipaard te zijn met den zinspreuk: „ik slaap — wek mij niet." Een gedeelte van dezelfde spreuk had men op het schild kunnen onderscheiden, ofschoon menige slag het beeld bijna had uitgewischt. De vlakke top van zijn zwaren cylindervormigen helm was niet met een vederbos versierd. Door hun eigen zware wapenrusting te behouden, schenen de Noordsche kruisvaarders de natuur van het klimaat en land, waarin zij oorlog waren komen voeren, te trotseeren.

De uitrusting van het paard was niet veel minder bezwaarlijk en lomp dan die van den ruiter. Het dier had een zwaren met staal belegden zadel, die van voren met een soort van borstplaat en van achteren met een verdediging voor de lendenen in verbinding stond. Voorts was er een stalen bijl of hamer, die aan zijn zadelboog hing; de teugels waren door kettingwerk bevestigd en de toom van voren met een stalen plaat bezet, met openingen voor de oogen en neusgaten en in het midden met een korte, scherpe piek, die uit den kop van het paard uitstak, gelijk de horen van een fabelachtigen eenhoorn.

Maar de gewoonte had het dragen van den last dezer volle wapenrusting tot een tweede natuur gemaakt, zoowel voor den ridder als voor zijn moedig strijdros. Een aantal der Westersche krijgers, die naar Palestina stroomden, stierf wel is waar, alvorens zij aan het brandend klimaat gewenden; maar er waren anderen, voor wie de luchtstreek onschadelijk en zelfs voordeelig werd, en onder dit gelukkig getal bevond zich de eenzame ruiter, die nu langs de oevers der Doode zee reed.

De natuur had zijn ledematen een ongewone sterkte gegeven, die hem in staat stelde om zijn borstharnas van metalen schakels even gemakkelijk te dragen, alsof de mazen van spinnewebben gevormd geweest waren, en hem tevens een daaraan beantwoordend gestel geschonken, dat bijna

alle veranderingen van het klimaat zoowel als alle vermoeienissen en ontberingen konden trotseeren. Zijn gemoedsgesteldheid scheen in sommige opzichten in de hoedanigheden van zijn lichaam te deelen; en daar dit groote kracht en volharding bezat, gevoegd bij het vermogen tot geweldige oefening, had de eerste onder een kalm en onverstoord voorkomen veel van de vurige en geestdrijvende liefde tot roem, die de voornaamste eigenschap van den beroemden Normandischen stam uitmaakte, en hen tot beheerschers in iederen hoek van Europa, waar zij hun stoute zwaarden getrokken hadden, gemaakt had.

Evenwel schonk de natuur niet aan den geheelen stam zulke aanlokkende belooningen; en die, welke de eenzame ridder gedurende een veldtocht van twee jaren in Palestina verworven had, bestonden slechts in tijdelijken roem, en, zooals men hem geleerd had te gelooven, geestelijke voorrechten. Intusschen was zijn kleine voorraad geld gesmolten, temeer, daar hij niet de gewone middelen gebruikte, waardoor de kruisvaarders hunne verminderde hulpbronnen ten koste van de volken van Palestina trachtten te herstellen; hij vorderde geen geschenken van de ellendige inboorlingen voor het sparen hunner bezittingen, wanneer zij met de Saracenen in strijd waren en hij had geen gelegenheid gehad om zich door het losgeld van eenige gevangenen van aanzien te verrijken. Het kleine gevolg, dat hem uit zijn vaderland vergezeld had, was langzamerhand verminderd, naarmate zijn middelen tot zijn onderhoud afnamen en zijn eenige overgebleven schildknaap lag nu op het ziekbed en was niet in staat zijn meester te vergezellen, die, zooals wij gezien hebben, geheel alleen reisde. Dit was voor den kruisvaarder van weinig belang, daar hij gewoon was zijn goed zwaard als zijn veiligst geleide en zijn vrome gedachten als zijn beste gezelschap te beschouwen.

De natuur had echter haar recht op rust, zelfs in het ijzeren lichaam en het geduldig karakter van den ridder van den liggenden Luipaard, en des middags, toen de Doode zee op eenigen afstand ter rechterzijde lag, begroette hij vroolijk het gezicht van twee of drie palmboomen, die zich aan den rand van de bron, die voor zijn middagsrustplaats bestemd was, verhieven. Zijn goed paard, dat met het standvastige geduld van zijn meester voortgestapt was, verhief nu ook den kop, spalkte zijn neusgaten

open, en verhaastte zijn schreden, alsof het van verre het levende water, dat de plaats van rust en verversching zijn moest, rook. Maar er moest nog werk en gevaar tusschenbeide komen, eer het paard en zijn ruiter de verlangde plek bereikten.

Terwijl de ridder van den liggenden Luipaard zijn blikken aandachtig op de nog ver afgelegen groep palmboomen wierp, scheen het hem toe, alsof zich een voorwerp onder en bij hen bewoog. De verwijderde gedaante scheidde zich van de boomen, die diens bewegingen gedeeltelijk verborgen, en naderde den ridder met een spoed, die weldra een ruiter vertoonde, dien zijn tulband, zijn lange speer en zijn in den wind fladderende groene kaftan bij zijn verdere nadering als een Saraceensch ridder deden kennen. „In de woestijn," zegt een Oostersch spreekwoord, „ontmoet niemand een vriend." De kruisvaarder was geheel onverschillig, of de ongeloovige, die thans op zijn moedig ros naderde, alsof hij op de vlerken van een arend gedragen werd, als vriend of vijand kwam — misschien zou hij, als een strijder voor het kruis, het laatste hebben moeten wenschen. Hij maakte zijn lans van zijn zadel los, greep ze met de rechterhand, legde haar met de punt half in de hoogte in rust, nam de teugels in de linkerhand, en bereidde zich voor om den vreemde tegemoet te gaan, met het geruste zelfvertrouwen van een man, die reeds in verscheidene gevechten de zege bevochten had.

De Saraceen kwam nader in den snellen galop van een Arabischen ruiter, die zijn ros meer met zijn beenen en de buiging van zijn lichaam bestuurde dan door het gebruik van zijn teugels, die los in zijn linkerhand hingen; zoodat hij in staat was, om den lichten ronden beukelaar van rhinoceros-vel, met zilveren tressen versierd, dien hij aan den arm droeg, te gebruiken, hem zwaaiende alsof hij met diens kleinen omtrek den geweldigen worp van de Westersche lans wilde afweren. Zijn lange speer was niet in rust gelegd zooals die van zijn tegenpartij, maar hij vatte haar met zijn rechterhand en zwaaide ze een armslengte boven zijn hoofd. Daar de ruiter zijn vijand in vollen ren naderde, scheen hij te verwachten, dat de ridder van den Luipaard zijn paard in galop zou brengen om hem te ontmoeten. Maar de Christenridder, wel bekend met de gewoonte der Oostersche krijgers, wilde zijn goed paard niet door onnutte

bewegingen vermoeien; integendeel hij bleef doodstil staan, vertrouwende, dat, zoo zijn vijand tot den aanval naderde, zijn eigen gewicht en dat van zijn zwaar paard, hem een genoegzaam voordeel zou verschaffen, zonder de bijkomende hulp van de snelle beweging. Even gevoelig en bevreesd voor zulk een waarschijnlijke uitkomst, wendde de Saraceensche ruiter, toen hij op de lengte van twee lansen den Christen naderde, zijn paard met onnavolgbare behendigheid naar de linkerzijde, en reed twee malen om zijn tegenpartij heen, die zich keerende, zonder van zijn plek af te gaan en gedurig zijn voorhoofd aan zijn vijand aanbiedende, zijn poging om hem op een onbewaakte zijde aan te vallen, teleurstelde; zoodat de Saraceen, zijn paard wendende, zich op een afstand van honderd meters terugtrekken moest. Voor de tweede maal, evenals een valk op den reiger, vernieuwde de Moor den aanval, en andermaal was hij verplicht zich terug te trekken, zonder tot een gevecht te komen. Voor de derde maal naderde hij op dezelfde wijze, toen de Christenridder, dit spiegelgevecht willende beëindigen, waarin hij eindelijk door de snelheid van zijn vijand had kunnen afgemat worden, plotseling de knots greep, die aan zijn zadelboog hing, en deze met een sterken arm en zekere richting tegen het hoofd van den Emir wierp, want dit en niets minder scheen zijn tegenpartij te zijn. De Saraceen bemerkte nog te rechter tijd het vreeselijke wapentuig, om zijn licht schild tusschen de knots en zijn hoofd te brengen; maar het geweld van den slag stootte het schild op zijn tulband en ofschoon dit de kracht verzwakte, werd de Saraceen van zijn paard geworpen. Eer de Christen van dit ongeluk voordeel kon trekken, sprong zijn vlugge vijand van den grond op, en zijn paard roepende, dat dadelijk aan zijn zijde terugkeerde, sprong hij in den zadel, zonder aan den stijgbeugel te raken, en herkreeg al het voordeel, waarvan de ridder van den Luipaard gehoopt had hem te berooven. Maar de laatste had in dien tusschentijd zijn knots teruggekregen, en de Oostersche ruiter, die zich de kracht en de behendigheid herinnerde, waarmede hij hiervan gebruik had gemaakt, scheen zich voorzichtig buiten het bereik van dat wapen te houden, waarvan hij nog zoo kort geleden het geweld gevoeld had, terwijl hij het voornemen toonde, om op een afstand met zijn eigen werptuig te vechten. Zijn lange speer op een afstand

van de strijdplaats in het zand zettende, spande hij met groote behendigheid een korten boog, dien hij op zijn rug droeg, en zijn paard in galop brengende, maakte hij andermaal twee of drie kringen met een grootere straal dan te voren, gedurende welke hij zes pijlen op den Christen afschoot met zulk een vaste behendigheid, dat de deugdzaamheid van zijn harnas alleen dezen er van bevrijdde op even zoo vele plaatsen gewond te worden. De zevende pijl vond, zooals het scheen, een minder volmaakt gedeelte in de wapenrusting, want de Christen viel van zijn paard. Maar hoe groot was de verbazing van den Saraceen, toen hij, van het paard stijgende, om den toestand van zijn gevallen vijand te onderzoeken, zich plotseling door den Europeaan gegrepen voelde, die tot deze krijgslist zijn toevlucht genomen had om zijn vijand in zijn bereik te brengen! Zelfs in dezen doodelijken strijd werd de Saraceen door zijn vlugheid en tegenwoordigheid van geest gered. Hij maakte den zwaardkoppel los, waarbij de ridder van den Luipaard hem gegrepen had, en zoo aan zijn noodlottige handen ontsnappende, steeg hij weer op zijn paard, dat zijn bewegingen met het verstand van een menschelijk wezen scheen gade te slaan en reed weer weg. Maar in den laatsten strijd had de Saraceen zijn zwaard en zijn pijlkoker verloren, die beide aan zijn gordel vastzaten en die hij verplicht was in den steek te laten. Hij had ook zijn tulband in de worsteling verloren. Deze nadeelen schenen den Mahomedaan tot een wapenstilstand geneigd te maken. Hij naderde den Christen met zijn rechterhand uitgestrekt, maar niet langer in een dreigende houding.

„Er bestaat een wapenstilstand tusschen onze natiën," zei hij in de Frankische taal (lingua franca), die gewoonlijk gebruikt werd om met de kruisvaarders te spreken; „waarom zou er oorlog tusschen u en mij zijn? — laat er vrede onder ons zijn."

„Ik ben er niet tegen," antwoordde de ridder van den liggenden Luipaard; „maar welke zekerheid biedt gij aan, dat gij den wapenstilstand zult houden?"

„Het woord van een aanhanger van den Profeet werd nooit verbroken," hernam de Emir. „Het is van u, dappere Nazarener, dat ik een borg zou vragen, zoo ik niet wist, dat verraad zelden met moed gepaard gaat."

De kruisvaarder gevoelde, dat het vertrouwen van den

Muzelman hem wegens zijn eigen wantrouwen beschaamd maakte.

„Bij het kruis van mijn zwaard," zei hij, terwijl hij onder het spreken de hand aan het wapen sloeg, „ik wil een trouwe makker voor u zijn, Saraceen, zoolang ons lot wil, dat wij in gezelschap zijn."

„Bij Mahomed, den Profeet van God, en bij Allah, den God van den Profeet," hervatte zijn voormalige vijand; „er woont geen verraad tegen u in mijn hart. En nu laat ons naar gindsche fontein gaan, want het uur der rust is daar, en de stroom had nauwelijks mijn lippen aangeraakt, toen ik door uwe nadering ten strijde werd geroepen."

De ridder van den liggenden Luipaard gaf zijn toestemming gaarne en vriendelijk te kennen; en de beide mannen, die nog zoo kort geleden vijanden geweest waren, reden zonder een toornigen blik of eenig achterdochtig gebaar naast elkander naar de kleine groep van palmboomen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Bij makkers
Die door gesprek elkaar den tijd verkorten,
Wier zielen 't zelfde juk der liefde torschen,
Bestaat gewis een' evenredigheid
Van trekken, van manieren en beleid.

SHAKESPEARE.

Tijden van gevaar hebben altijd en in een bijzonderen graad hun oogenblikken van welwillendheid en veiligheid; en dit was in het bijzonder het geval in de oude leenroerige eeuwen, toen de zeden den oorlog als de voornaamste en waardigste bezigheid van het menschdom beschouwden, terwijl de tusschentijden van vrede, of veeleer van wapenstilstand, zeer aangenaam voor de krijgers waren, aan welke zij zelden vergund werden, en te dierbaarder door de omstandigheden zelve, die deze zoo kort van duur maakten. Het was niet de moeite waard een voortdurende vijandschap tegen een vijand te behouden, met wien een krijgsman heden gevochten had, en tegen wien hij den volgenden dag mogelijk weer de doodelijke wapens zou voeren. De tijd en de omstandigheden verschaften zoo veel ruimte voor de opbruising van hevige hartstochten, dat mannen, wanneer zij niet bijzonder vijandig tegen elkander, of door de herinnering aan persoonlijke beleedigingen verbitterd waren, in elkanders gezelschap de korte tusschenpoozen van vreedzame omgang, die een krijgshaftig leven toeliet, vroolijk genoten.

Het verschil van godsdienst, en zelfs de dweepzieke ijver, die de aanhangers van het kruis en der halve maan tegen elkander verbitterde, werd veel verzacht door een gevoel zoo natuurlijk aan edelmoedige strijders, en dat bijzonder door den geest van de ridderschap aangewakkerd werd. Deze laatste machtige drijfveer had zich trapsgewijze van de Christenen tot hunne aartsvijanden: de Saracenen in Spanje

zoowel als in Palestina, uitgebreid. De laatsten waren inderdaad niet meer die dweepende wilden, die uit het binnenste der Arabische woestijnen waren gestroomd, met het zwaard in de eene hand en den Koran in de andere, om den dood of het Mahomedaansche geloof, of ten minste slavernij aan allen te brengen, die het waagden zich tegen het geloof van den Profeet van Mekka te kanten. Deze keus was weliswaar aan de onkrijgshaftige Grieken en Syriërs aangeboden geworden; maar in den strijd met de Westersche Christenen, die door een even vurigen ijver als de hunnen aangedreven werden, en een even onverwinnelijken moed, een even groote behendigheid en even veel geluk in de wapenen bezaten, namen de Saracenen langzamerhand een gedeelte van hunne zeden en in het bijzonder van die ridderlijke gebruiken aan, die zoozeer er op berekend waren om het gemoed van een trotsch en veroveringszuchtig volk te bekoren. Zij hadden hunne tournooien en ridderspelen; zij hadden zelfs hunne ridders of een daarmee overeenkomenden rang; en bovenal hielden de Saracenen hun gegeven woord met een stiptheid, die somtijds hen, die een beteren godsdienst beleden, had kunnen beschamen. Hun wapenstilstanden, hetzij onder natiën of enkele personen, werden getrouw in acht genomen; en zoo gaf de oorlog, op zich zelf misschien de grootste der rampen, gelegenheid tot het ten toon spreiden van goede trouw, edelmoedigheid, goedertierenheid, en zelfs vriendelijke neigingen, die minder menigvuldig in stillere tijdvakken voorkomen, daar de driften der menschen, die onrecht ondervinden of twisten hebben, welke niet dadelijk beslist kunnen worden, gewoonlijk lang in den boezem van diegene voortsmeulen, welke het ongeluk hebben hun prooi te worden.

Het was onder den invloed van deze zachtere gevoelens, die de gruwelen des oorlogs verminderden, dat de Christen en de Saraceen, die nog zoo kort geleden hun best gedaan hadden, om elkander te vernielen, langzaam naar de bron der palmboomen reden, naar welke de ridder van den liggenden Luipaard op weg geweest was, toen hij midden in zijn tocht door zijn snellen en gevaarlijken vijand was opgehouden. Elk van hen was gedurende eenigen tijd in zijn eigen gedachten verdiept, en schepte adem na een ontmoeting, die gedreigd had voor een van beiden noodlottig te worden, terwijl hun goede paarden de rustpoos niet minder schenen te genieten. Dat van den Saraceen, ofschoon het zich sneller en over

uitgestrekter terrein had moeten bewegen, scheen evenwel minder van de vermoeienis geleden te hebben, dan het strijdros van den Europeeschen ridder. Het laatste dampte nog van zweet, terwijl de edele Arabier reeds geheel gedroogd was in den tusschentijd van een meer bedaarde beweging, de schuimvlekken uitgezonderd, die nog aan zijn toom en zijn dek zichtbaar waren. De losse grond, dien het paard van den Christen betrad, vermeerderde zijn kwelling door de zwaarte van zijn eigen uitrusting en het gewicht van zijn ruiter zoo zeer, dat deze uit den zadel sprong, en zijn ros langs den veenachtigen grond leidde, welke door de zon tot een zelfstandigheid verbrand was, vluchttiger dan het fijnste zand; zoo gaf hij het getrouwe dier tot zijn eigen nadeel verlichting; want in zijn ijzeren wapenrusting zonk hij bij iedere schrede, die hij op zulk een lichte oppervlakte deed, tot over zijn stalen schoenen er in weg.

„Gij hebt gelijk," zei de Saraceen; en dit was het eerste woord, dat een van beiden sedert het sluiten van den wapenstilstand gesproken had — „uw sterk paard verdient uw zorg; maar wat doet gij in de woestijn met een dier, dat bij elke stap tot over den enkel wegzinkt, als of het elken voet zoo diep als de wortel van een dadelboom planten wilde?"

„Dat is waar, Saraceen," antwoordde de Christenridder, niet verheugd over den toon, waarop de ongeloovige zijn geliefkoosd paard beoordeelde — „waar, volgens uwe begrippen. Maar mijn goed paard heeft mij te voren in mijn vaderland over een even wijd meer gedragen, als gij ginds achter ons uitgebreid ziet, en geen haar boven zijn hoef nat gemaakt."

De Saraceen zag hem met zoo veel verbazing aan, als zijn manieren hem vergunden te betoonen, daar deze slechts door een zweem van een verachtelijken glimlach uitgedrukt werd, die nauwelijks merkbaar den breeden, zwaren knevel, die zijn bovenste lip bedekte, deed bewegen.

„Men zegt met groot recht," zei hij, zich dadelijk in zijn gewone opgeruimde deftigheid herstellende, — „luister naar een Frank, en gij hoort een fabel."

„Gij zijt niet beleefd, ongeloovige," hervatte de kruisvaarder, „daar gij aan het woord van een man, die tot ridder geslagen is, twijfelt; en zoo het niet was, dat gij uit onkunde en niet uit boosheid des harten sprak, dan zou onze wapenstilstand een einde nemen, eer deze goed begonnen was. Meent

gij, dat ik u een onwaarheid verhaal, wanneer ik u zeg, dat ik, met vijfhonderd ruiters in volle wapenrusting, gereden heb — en dat wel verscheidene mijlen ver, op water zoo vast als het kristal en tien malen minder broos?"

„Wat wilt gij mij zeggen?" antwoordde de Muzelman; „dit landmeer, waarop gij wijst, heeft deze bijzonderheid, dat het door den bijzonderen vloek van God niets in zijn baren laat verzinken, maar alles wegdrijft en aan zijn oever werpt; maar noch de doode zee, noch een der zeven oceanen, welke de aarde omringen, kunnen op hun oppervlakte de drukking van een paardenhoef verdragen, even min als de roode zee den doortocht van Farao en zijn bende duldde."

„Gij spreekt de waarheid naar uw kennis, Saraceen," zei de Christenridder, „en toch vertrouw mij, ik lieg niet. De hitte verandert dezen grond in een zelfstandigheid, die bijna even onvast is als water; en in mijn land verandert de koude dikwijls alles in een zelfstandigheid zoo hard als een rots. Laat ons hierover niet langer spreken; want de gedachten aan den kalmen, helderen, blauwen weerschijn van een wintermeer, dat bij het licht der sterren en maan schemert, vermeerdert de verschrikkingen van deze brandende woestijn, waar, dunkt mij, de lucht zelve, die wij inademen, gelijk aan den damp van een zeven malen verhitten smeltoven is."

De Saraceen zag hem met eenige oplettendheid aan, alsof hij ontdekken wilde, in welken zin hij woorden verstaan moest, die voor hem of iets geheimzinnigs of een bedrog moesten schijnen te bevatten. Eindelijk scheen hij beslist te hebben, op welke wijze hij de taal van zijn nieuwen makker moest opvatten.

„Gij behoort," zei hij, „tot een volk, hetwelk van lachen houdt, en gij drijft den spot met u zelf en met anderen, door te verhalen wat onmogelijk is, en te berichten wat nooit gebeurd is. Gij zijt een der ridders van Frankrijk, die het voor een genoegen en tijdverdrijf houden, om heldendaden te verhalen die boven de menschelijke macht verheven zijn. Ik zou ongelijk hebben, zoo ik u voor het tegenwoordige wegens de vrijheid uwer taal berispen wilde, daar het snoeven u natuurlijker is dan de waarheid."

„Ik ben noch uit hun land noch naar hun mode," antwoordde de ridder, „welke, zoo als gij terecht aangemerkt hebt, bestaat om te snoeven van hetgeen zij niet kunnen volvoeren. Maar hierin heb ik hun dwaasheid nagevolgd, dappere Sa-

raceen, dat door met u over dingen te spreken, die gij niet kunt verstaan, ik zelfs door het spreken der zuiverste waarheid het karakter van een pocher in uw oogen verkregen heb; in dien zin, bid ik u, laat mijn woorden gelden."

Zij waren thans aan de groep palmboomen gekomen en de bron, die onder hun schaduw in ruimen overvloed opwelde.

Wij hebben van een oogenblik wapenstilstand in het midden van den oorlog gesproken; en dit, een plek van schoonheid in het midden van een onvruchtbare woestijn, was niet minder prettig voor de verbeelding. Het was een tooneel, hetwelk misschien elders weinig aandacht zou verdiend hebben; maar als de eenige plek op een onafzienbare vlakte, welke de verversching van schaduw en versch water aanbood, maakten deze zegeningen welke daar, waar zij algemeen zijn, op geringen prijs gesteld worden, de bron en hun nabijheid tot een klein paradijs. De een of andere edelmoedige of liefderijke hand had, voordat de noodlottige dagen van Palestina begonnen, de bron met een muur en een boog omgeven, om te beletten, dat deze door de aarde ingezogen of door de vliegende wolken stof, waarmede het minste windje de woestijn bedekte, bedolven werd. Het gewelf was thans gebroken en gedeeltelijk vervallen; evenwel stak het er nog zoo ver over heen, dat het de zon voor een groot gedeelte van het water afhield, dat, nauwelijks door een enkelen straal beschenen, terwijl alles rondom gloeide, in een gestadige rust lag, die even aangenaam voor het oog als voor de verbeelding was. Dit water, van onder het gewelf wegstroomende, werd eerst door een marmeren bekken opgevangen, dat wel is waar zeer misvormd was, maar toch het oog nog verblijdde doordat het aantoonde, dat die plaats in oude tijden als een rustplaats beschouwd werd, dat de hand der menschen hier geweest was, en dat men hier eenigermate aan het gemak van den mensch gedacht had. De dorstige en vermoeide reiziger werd door deze teekens herinnerd, dat anderen soortgelijke moeilijkheden doorgestaan, op deze plaats gerust, en zonder twijfel hunnen weg veilig naar een vruchtbaarder landstreek gevonden hadden. Voorts diende de kleine, nauwelijks zichtbare stroom, die uit het bekken voortkwam, om de weinige boomen te voeden, die den bron omringden, en de plek, waar het water in den grond zonk en verdween, was kenbaar door een tapijt van fluweelachtig groen.

Op deze bekoorlijke plaats hielden de twee krijgslieden stil,

en ieder ging, naar zijn eigen wijze, te werk om zijn paard van den zadel, het gebit en de teugels te ontdoen; zij lieten de dieren bij het bekken drinken, eer zij zich zelf uit de hoofdbron, die onder het gewelf ontsproot, verfrischten. Zij lieten toen de paarden los loopen, overtuigd, dat hun eigen belang en hun africhting hen zouden verhinderen, om zich van het zuivere water en versche gras te verwijderen.

De Christen en de Saraceen plaatsten zich vervolgens te zamen op de zoden, en haalden elk den kleinen voorraad mondkost voor den dag, die zij ter hunner verkwikking bij zich voerden. Eer zij echter zich aan hun matigen maaltijd begaven, zagen zij elkander met die nieuwsgierigheid aan, welke de onbesliste strijd, dien zij met elkander zoo kort geleden gehad hadden, ingeboezemd had. Elk was begeerig om de kracht van een zoo geduchten tegenstander te meten, en zijn karakter te schatten, en elk was gedwongen te erkennen, dat, zoo hij in den strijd bezweken was, het door een edele hand zou geweest zijn.

De kampioenen vormden een in het oog vallend contrast in gedaante en gelaatstrekken, en hadden zeer geschikt hun verschillende natiën kunnen vertegenwoordigen. De Frank scheen een sterk man, naar den ouden Gothischen vorm gebouwd, met bruin haar, hetwelk in dikke en rijke krullen zijn hoofd bedekte. Zijn gelaat had van het heete klimaat een veel donkerder kleur gekregen, dan die deelen van zijn hals, die minder dan het gezicht waren blootgesteld, of dan zijn vol, open, blauw oog, de kleur van zijn haar en van de knevels, die zijn bovenlip sterk beschaduwden, terwijl zijn kin naar het Normandisch gebruik zorgvuldig geschoren was, deden vermoeden. Zijn welgemaakte neus was van een Griekschen vorm; zijn mond een weinig groot naar evenredigheid, maar vol van sterke en mooie tanden; zijn hoofd was klein en rustte met veel bevalligheid op den hals. Zijn ouderdom kon niet boven de dertig jaren zijn; maar zoo men de uitwerkselen van vermoeienis in aanmerking nam, was hij zeker wel drie of vier jaren beneden dien leeftijd. Zijn gedaante was lang, krachtig en gespierd, gelijk die van een man, wiens sterkte verder in de jaren plomp kon worden, maar tot nog toe met lichtheid en vlugheid verbonden was. Zijn handen bleken, nadat hij zijn stalen handschoenen had uitgetrokken, lang, schoon en goed geëvenredigd te zijn; en de armen zelve waren bijzonder

welgemaakt en gespierd. Een krijgshaftige stoutheid en zorgelooze vrijheid van uitdrukking onderscheidden zijn taal en bewegingen; en zijn stem had den toon van een man, die meer gewoon was om te bevelen dan te gehoorzamen, en zijn gevoelens luid en stout placht uit te drukken, zoodra hij daartoe geroepen werd.

De Saraceensche Emir stak in het oog vallend af tegen den Westerschen kruisvaarder. Zijn gestalte was wel is waar boven de middelmatige grootte, maar hij was minstens drie duim kleiner dan de Europeaan, wiens grootte aan het reusachtige grensde. Zijn ranke leden en lange magere handen en armen, ofschoon zij wel aan zijn persoon geëvenredigd waren en met het maaksel van zijn gelaat overeenstemden, schenen in den eersten opslag de veerkracht en sterkte niet aan te duiden, welke hij zoo kort geleden aan den dag gelegd had. Maar als men hem van naderbij beschouwde, zag men dat zijn leden, waar deze te voorschijn kwamen, geheel beroofd van vleesch en al wat hinderen kon, zoodat er niets dan been, spieren en zenuwen overgebleven waren. Zijn gestalte scheen veel meer voor beweging en vermoeienis gemaakt, dan die van zijn kolossalen tegenstander, wiens kracht en grootte een tegenwicht in zijn zwaarte hadden, en die door zijn eigen pogingen uitgeput werd. Het gelaat van den Saraceen had natuurlijk een algemeene nationale gelijkenis met den Oosterschen stam, van welken hij afstamde, en week in den hoogsten graad van af de overdreven schilderingen, welke de minnezangers van den dag gewoonlijk van de ongeloovige strijders maakten en de fabelachtige afbeeldingen, die een daarmede vermaagschapte kunst nog op uithangborden van herbergen vertoont. Zijn gezicht was klein, welgemaakt en fijn, ofschoon zeer verbrand door de Oostersche zon, en liep in een golvenden en gekrulden baard uit, die behoorlijk scheen verzorgd te worden. De neus was recht en regelmatig, de oogen scherp, diep in het hoofd liggend, zwart en fonkelend, terwijl zijn tanden het ivoor van zijn woestijnen in schoonheid evenaarden. Kortom, de persoon en de gestalte van den Saraceen, op de zoden naast zijn krachtigen vijand uitgestrekt, had kunnen vergeleken worden bij zijn glinsterenden en halvemaansgewijze gevormden sabel, met zijn smalle en lichte maar blanke en scherpe Damascener kling, tegen het lange en zware Gothische zwaard, dat uitgetrokken op hetzelfde gras lag. De Emir was in den bloei van zijn leven, en

zou misschien bij uitstek schoon genoemd geworden zijn zonder de smalheid van zijn voorhoofd, en een te groote dunheid en scherpheid van trekken, ten minste naar de Europeesche wijze van schoonheid te beoordeelen.

De manieren van den Oosterschen krijgsman waren ernstig, bevallig en wellevend; zij vertoonden evelwel in eenige bijzonderheden de gewone terughouding, die menschen van een warm en driftig karakter dikwijls als een wacht over hun aangeboren heftigheid gebruiken, en te gelijk een gevoel van zijn eigen waardigheid, die hem een zekere plechtstatigheid van gedrag oplegde.

Dit trotsch gevoel van meerderheid voedde misschien even zeer zijn nieuwe Europeesche kennis, maar de uitwerking was verschillend; en hetzelfde gevoel, hetwelk den Christenridder een stout, driest en eenigszins onverschillige houding deed aannemen, als een man, die te goed bewust was van zijn eigen gewicht om zich om de meening van anderen te bekommeren, scheen den Saraceen een beleefdheid voor te schrijven, die meer bestudeerd was en aan den vorm gehecht scheen. Beiden waren wellevend; maar de beleefdheid van den Christen scheen eerder uit een goedaardig gevoel van hetgeen hij anderen verschuldigd was voort te vloeien; die van den Muzelman uit een hooge bewustheid van hetgeen men van hem verwachten kon.

De mondvoorraad, dien ieder met zich voerde, was eenvoudig, maar de maaltijd van den Saraceen was zeer matig. Een hand vol dadels en een stuk grof brood was ter stilling van zijn honger voldoende, daar zijn opvoeding hem gewend had aan de kost van de woestijn, ofschoon de eenvoudigheid der Arabieren, sedert hun Syrische veroveringen, dikwijls plaats maakte voor de onbeteugeldste verkwisting der weelde. Eenige teugen uit den bron naast welke zij rustten, voltooiden zijn maaltijd. Die van den Christen was, ofschoon niet lekker, toch smakelijker. Gedroogd varkensvleesch, de afschrik van den Muzelman, was het hoofdbestanddeel er van; en zijn drank, die uit een lederen flesch kwam, bestond uit iets beters, dan zuiver water. Hij at met meerderen eetlust en dronk met schijnbaar grooter genoegen, dan de Saraceen gepast vond in de volbrenging van een bloot lichamelijke verrichting aan den dag te leggen; en zonder twijfel werd de geheime minachting, die de een tegen den ander koesterde, als de volgeling van een valschen Gods-

dienst, aanmerkelijk vermeerderd door het in het oog vallend verschil van hun zeden. Maar elk had het gewicht van den arm zijns tegenstanders gevoeld, en de wederkeerige achting, welke die stoute kampstrijd te weeg gebracht had, was voldoende om andere en mindere beweegredenen op te heffen. Evenwel kon de Saraceen niet nalaten de omstandigheden op te merken, die hem in het gedrag en de zeden van den Christen mishaagden; en nadat hij gedurende eenigen tijd in stilte den sterken eetlust beschouwd had die den maaltijd van den ridder nog deed voortduren, toen de zijne reeds lang afgeloopen was, sprak hij hem aldus aan:

„Dappere Nazareër, betaamt het, dat iemand, die als een man kan vechten, zich als een hond of wolf voedt? Zelfs een ongeloovige Jood zou ijzen voor dit voedsel, en gij eet, alsof het een vrucht van de boomen van het paradijs geweest ware."

„Dappere Saraceen," antwoordde de Christen, met eenige verbazing over de zoo onverwachts gedane beschuldiging opziende, „verneem, dat ik mijn Christelijke vrijheid gebruik, door datgene te nuttigen, wat de Joden verboden is, daar zij zich naar hun eigen oordeel nog onder de slavernij van de Mozaïsche wet bevinden. Wij, Saraceen, moet gij weten, hebben een beteren borg voor hetgeen wij doen — Ave Maria! — laat ons dankbaar daarvoor zijn." En als wilde hij de bedenkingen van zijn metgezel trotseeren, besloot hij een kort Latijnsch dankgebed met een lange teug uit de lederen flesch.

„Ook dat noemt gij een gedeelte uwer vrijheid," zei de Saraceen; „en daar gij als de dieren eet, verlaagt gij u tot den dierlijken toestand door te drinken hetgeen zij zelfs weigeren."

„Leer, dwaze Saraceen," hervatte de Christen zonder te aarzelen, „dat gij de gaven Gods lastert, zelfs met de lastertaal van uwen vader Ismaël. Het druivensap is aan hem, die het wijselijk gebruikt, gegeven, om het hart des menschen na den arbeid te verheugen, hem in ziekte te verfrisschen, en in de smart te troosten. Hij, die het zoo geniet, kan God voor zijn wijnbeker danken zoo wel als voor zijn dagelijksch brood; en hij, die het geschenk des hemels misbruikt, is geen grooter dwaas in zijn dronkenschap dan gij in uw onthouding."

Het scherpe oog van den Saraceen fonkelde bij dezen uitval, en zijn hand zocht naar de greep van zijn dolk. Het was echter slechts een voorbijgaande gedachte, die verdween bij de herinnering aan den sterken kampioen, met

welken hij te doen had, en den wanhopenden strijd, waarvan zijn leden nog sidderden en zijn aderen nog gezwollen waren; en hij vergenoegde zich om den twist met woorden voort te zetten, omdat dit beter voor de tijdsomstandigheden geschikt was.

„Uw woorden, o, Nazareër," zei hij, „zouden den toorn kunnen doen ontsteken, indien uw onkunde geen medelijden verwekte. — Ziet gij niet, o gij, die blinder zijt, dan iemand, die aan de deur van de Moskee om een aalmoes vraagt, dat de vrijheid, waarop gij u beroemt, zelfs in datgene beperkt is, wat voor het geluk van den man en zijn huishouding het dierbaarste is; en dat uw wet, zoo gij deze in acht neemt, u bij het huwelijk aan een eenige gade verbindt, zij moge ziek of gezond, vruchtbaar of onvruchtbaar zijn, troost en vreugde, of twist en geschreeuw aan uw tafel en in uw bed brengen? Dit, Nazareër, noem ik inderdaad slavernij; terwijl de profeet aan de geloovigen op aarde de aartsvaderlijke voorrechten van onzen vader Abraham en van Salomo, den wijsten der menschen, heeft vergund, daar hij ons hier een reeks van schoonheden naar ons goedvinden en aan de overzijde van het graf de zwartoogige houris van het paradijs gegeven heeft."

„Nu, bij den naam van Hem, dien ik het meest vereer in den Hemel en bij dien van haar, die ik het meest aanbid op aarde," riep de Christen uit, „gij zijt niets dan een verblinde en verwilderde ongeloovige. — Dien diamanten zegelring, dien gij aan uwen vinger draagt, houdt gij voorzeker als onschatbaar in waarde?"

„Balsora en Bagdad kunnen geen soortgelijke aanwijzen," antwoordde de Saraceen; „maar wat heeft dit te maken met het onderwerp van ons gesprek?"

„Veel," hervatte de Frank, „zooals gij zelf zult bekennen. Neem mijn heerbijl, en sla den steen in twintig schilfers; — zou ieder stuk even veel waard zijn als het oorspronkelijke edelgesteente, of zouden zij, allen te zamen genomen, het tiende gedeelte van den prijs opbrengen?"

„Dat is een kinderachtige vraag," hernam de Saraceen; „de stukken van zulk een steen zouden het geheele juweel niet in de evenredigheid van een tegen honderd evenaren."

„Saraceen," antwoordde de Christenkrijgsman, „de liefde, welke den ridder aan slechts één schoone getrouw verbindt, is het geheele edelgesteente; de neiging, die gij onder uw slaafsche vrouwen en halfgehuwde slavinnen verspilt, is in verge-

lijking even goed zonder waarde, als de fonkelende schilfers van het edelgesteente."

„Nu, bij de heilige Kaaba," zei de Emir, „gij zijt een zinnelooze, die zijn ijzeren keten even lief heeft, alsof deze van goud was! Zie nauwkeurig toe. Mijn ring zou de helft zijner schoonheid verliezen, zoo niet de hoofdsteen door deze kleinere brillanten omgeven was, die hem versieren en beter doen uitkomen. De middelste diamant is de man, vast en sterk, wiens waarde op zich zelven alleen berust; en deze kring van kleinere juweelen zijn de vrouwen, die van den eerste hunnen glans ontleenen, dien hij hun uitdeelt, zooals het best met zijn welbehagen of gemak overeenstemt. Neem den middelsten steen uit den zegelring, en de diamant behoudt dezelfde waarde als te voren, terwijl de mindere edelgesteenten hiermede in vergelijking van geringe waarde zijn. En dit is de ware zin van uw gelijkenis; want wat zegt de dichter Monsour: „het is de gunst van den man, welke de vrouw schoonheid en bevalligheid verleent, gelijk de stroom niet langer glinstert, wanneer de zon ophoudt te schijnen."

„Saraceen," antwoordde de kruisvaarder, „gij spreekt als een man, die nooit een vrouw zag, welke de achting van een krijgsman waardig was. Geloof mij, kon gij de Europeesche vrouwen zien, aan welke wij ridders naast den Hemel onze getrouwheid en genegenheid wijden, dan zoudt gij voor eeuwig een afkeer van de arme, zinnelijke slavinnen krijgen, die uw harem uitmaken. De schoonheid onzer jonkvrouwen maakt onze lans puntig en onze zwaarden scherp; haar woorden zijn onze wet; en even spoedig zal een lamp licht geven, wanneer zij niet aangestoken is, als een ridder zich door wapenfeiten zal onderscheiden, die geen geliefde des harten heeft."

„Ik heb van deze onzinnigheid der Westersche krijgslieden hooren spreken," zei de Emir, „en deze altijd als een der teekenen van die zinneloosheid beschouwd, die u hierheen voert om bezit van een ledig graf te willen nemen. Maar mij dunkt, de Franken, die ik ontmoet heb, hebben de schoonheid hunner vrouwen zoo zeer verheven, dat ik wel eens lust zou hebben, om met mijn eigen oogen die bekoorlijkheden te aanschouwen, welke zulke dappere krijgslieden in speelballen van haar wil kunnen veranderen."

„Dappere Saraceen," hervatte de ridder, „zoo ik niet op een pelgrimsreis naar het heilige Graf was, zou ik er trotsch

op zijn om u, onder voorwaarde van uw veiligheid, naar de legerplaats van Richard van Engeland te geleiden, daar niemand beter dan hij een edelen vijand weet te vereeren; en ofschoon ik arm en zonder gevolg ben, ik heb toch aanzien genoeg om u en allen, die gij mocht verkiezen, niet alleen veiligheid, maar zelfs achting en eerbied te verzekeren. Daar zoudt gij verscheidene van de grootste schoonheden van Frankrijk en Engeland een kleinen kring zien vormen, waarvan de glans tien duizend malen dien van mijnen van diamanten, zooals de uwe, overtreft."

„Nu, bij den hoeksteen van de Kaaba!" riep de Saraceen, „ik wil de uitnoodiging even vrij aannemen als deze aangeboden is, zoo gij uw tegenwoordig voornemen uitstellen wilt; en geloof mij, dappere Nazarener, het ware beter voor u om den kop van uw paard naar de legerplaats van uw volk te wenden; want zonder paspoort naar Jeruzalem te reizen, heet uw leven moedwillig prijs geven."

„Ik heb een paspoort," antwoordde de ridder, een perkament voor den dag halende, „onder Saladin's hand en zegel."

De Saraceen boog zijn hoofd in het stof, toen hij het zegel en handschrift van den beroemden Sultan van Egypte en Syrië erkende; en na het papier met diepen eerbied gekust te hebben, drukte hij het tegen zijn voorhoofd, en gaf het daarop aan den Christen terug, terwijl hij zei: „onbezonnen Frank, gij hebt tegen uw en mijn bloed gezondigd, daar gij mij dit niet terstond bij onze eerste ontmoeting getoond hebt."

„Gij kwam met opgeheven speer," antwoordde de ridder; „zoo een troep Saracenen mij op deze wijze aangevallen had, dan was het mijn plicht geweest, om den pas van den Sultan te vertoonen, maar nooit aan één man."

„En toch was één man voldoende, om uw reis af te breken," zei de Saraceen trotsch.

„Dat is waar, dappere Muzelman," hervatte de Christen; „maar er zijn weinig zulken als gij. Zulke valken vliegen niet in troepen, of, zoo zij dit al doen, storten zij niet bij getallen op één alleen."

„Gij doet ons slecht recht wedervaren," hernam de Saraceen, die, gelijk men duidelijk bemerken kon, even zeer over de vleiende aanmerking verheugd was, als hij door de minachting, die in de vorige snoeverij van den Europeaan opgesloten lag, beleedigd was geworden; „van ons zoudt gij geen onrecht te lijden gehad hebben; maar het is gelukkig voor

mij, dat ik u niet verslagen heb, terwijl gij een vrijgeleide van den Koning der Koningen bij u hebt. Voorzeker had de strop of het zwaard met recht zulk een misdaad gewroken."

„Ik ben verheugd te hooren, dat deze invloed mij van nut zal zijn," zei de ridder; „want ik heb vernomen, dat de weg door rooverhorden onveilig gemaakt wordt, die op niets letten, wanneer zij slechts gelegenheid tot plunderen vinden."

„Men heeft u de waarheid gezegd, dappere Christen," hernam de Saraceen; „maar ik zweer u bij den tulband van den profeet, dat, zoo gij in een schuilplaats van zulke schurken mocht terecht komen, ik zelf met vijf duizend ruiters uw wraak op mij nemen wil. Ik zal ieder man van hunne bende verslaan, en hun vrouwen in een zoo verafgelegen gevangenschap zenden, dat de naam van hun stam nooit weer op vijf honderd mijlen afstands van Damascus zal gehoord worden. Ik wil zout op den grond van hun dorp zaaien, en er zal van dat oogenblik af geen levend mensch meer wonen."

„Liever wilde ik, dat de moeite, die gij u wilt aandoen, edele Emir, een ander moest wreken dan mij," hervatte de ridder; „maar mijn gelofte staat in den hemel aangeteekend, of ik ze vervullen kan of niet, en ik moet u verzoeken, om mij den weg naar mijn rustplaats voor dezen nacht aan te wijzen."

„Deze zult gij onder de zwarte bedekking van de tent mijns vaders vinden," zei de Saraceen.

„Dezen nacht," antwoordde de Christen, „moet ik onder gebed en boete bij een heiligen man, Theodorik van Engaddi, die in deze wildernissen woont, en zijn leven in den dienst van God slijt, doorbrengen."

„Ik wil u ten minste veilig aldaar zien aankomen," zei de Saraceen.

„Dat zou mij een aangenaam geleide zijn," antwoordde de Christen; „evenwel kon dit de veiligheid van den goeden vader voor de toekomst in gevaar brengen; want de wreede hand van uw volk is geverfd geworden met het bloed van de dienaars des Heeren, en daarom komen wij herwaarts in harnas en staal met zwaard en lans, om den weg naar het heilige Graf te openen, en de uitverkoren heiligen en kluizenaars te beschermen, die nog in dit land van belofte en wonder wonen."

„Nazarener," zei de Muzelman, „in dit opzicht hebben de Grieken en Syriërs ons belasterd; want wij handelen naar het woord van Abubeker Alwakel, den opvolger van den profeet, en na hem de eerste beheerscher der geloovi-

gen. „Gij," zei hij, „Yezed Ben Sophian," toen hij dezen beroemden veldheer afzond, om den ongeloovigen Syrië te ontnemen, „gedraagt u als dappere mannen in den slag, maar doodt noch de ouden, noch de zwakken, noch de vrouwen, noch de kinderen. Verwoest het land niet, en vernielt het koren en de vruchtboomen niet, want dit zijn gaven van Allah. Houdt uw woord, wanneer gij een verdrag gesloten hebt al is het ook tot uw nadeel. Zoo gij heilige mannen vindt, met hunne handen werkende, en God in de woestijn dienende, dan doet hun geen leed, en vernietigt hunne verblijven niet. Maar als gij hen vindt met geschoren kruinen, dan zijn zij van de synagoge van satan! Houwt met den sabel, moordt, en houdt niet op, voor dat zij geloovig en cijnsbaar worden." Zooals de Kalif, de metgezel van den profeet ons bevolen heeft, zoo hebben wij gedaan, en zij, die onze gerechtigheid verslagen heeft, zijn slechts priesters van satan. Maar voor de brave mannen, die, zonder volk tegen volk op te ruien, oprecht in het geloof Issa Ben Mariam aanbidden, zijn wij een schaduw en een schild; en zoo de man, dien gij zoekt, een zoodanige is, zal hij, ofschoon het licht van den profeet hem niet bereikt heeft, van mij slechts liefde, gunst en achting genieten."

„De kluizenaar, dien ik thans bezoeken wil," zei de krijgshaftige pelgrim, „is, gelijk ik gehoord heb, geen priester; maar ware hij van dien gezalfden en gewijden stand, dan zou ik met mijn goede lans tegen Heidenen en ongeloovigen bewijzen —"

„Laat ons elkander niet uitdagen, broeder," viel de Saraceen hem in de rede; „wij zullen beiden Franken en Muzelmannen genoeg vinden om ons zwaard en lans tegen hen te beproeven. Deze Theodorik wordt door Turk en Arabier beschermd; en ofschoon hij bij tusschenpoozen zich in een zonderlingen toestand bevindt, toch gedraagt hij zich over het geheel zoo goed als de volgeling van zijn eigen profeet, dat hij de bescherming van dengenen verdient, die gezonden werd —"

„Nu, bij onze Lieve Vrouw, zoo gij in denzelfden adem de kameeldrijver van Mekka durft noemen met —"

Een electrische schok van drift trilde door het lichaam van den Emir; maar deze was slechts voorbijgaande, en de bedaardheid van zijn antwoord bevatte waardigheid en gezond verstand, daar hij zei: „laster den man niet, dien gij

niet kent, te meer daar wij den stichter van uw Godsdienst vereeren, terwijl wij de leer, die uw priesters daaruit gesponnen hebben, veroordeelen. Ik zal u zelf naar het hol van den kluizenaar geleiden, dien gij zonder mijn hulp waarschijnlijk zeer moeilijk zoudt kunnen vinden. En op den weg willen wij het aan de mollahs en monniken overlaten, om over de goddelijkheid van ons geloof te twisten, en over onderwerpen spreken, die aan jeugdige krijgslieden betamen, over stoute gevechten, schoone vrouwen, scherpe zwaarden en glinsterende wapenrustingen!"

DERDE HOOFDSTUK.

Daarop was hij door groote vrees ontroerd
En sidd'ring greep hem 't kloppend harte aan;
Hij wist niet wat dit spooksel met zich voert,
Noch wat er dient gezegd, noch wat gedaan;
Hij denkt: „licht is hier tooverij aan 't werk,
Of zinsbedrog, dat hier mijn brein ontstelt,
Of is 't een schim, die vraagt om tombe of zerk
Of Satan zelf, gewekt door boos geweld?"

SPENCER.

Na een korte rust en eenvoudige verversching stonden de krijgers op, en boden elkander vriendelijk de behulpzame hand, terwijl zij hun trouwe rossen het tuig, waarvan zij hen voor dien tijd verlicht hadden, weer oplegden. Elk scheen goed bekend met een verrichting, welke in dien tijd een gedeelte van een noodzakelijken, ja onmisbaren plicht was. Ieder scheen ook, voor zoo verre het verschil tusschen het redelijk en onredelijk schepsel toeliet, het vertrouwen en de genegenheid van het paard te genieten, dat de gedurige gezel was van zijn reizen en krijgsdaden. Bij den Saraceen vormde deze gemeenzaamheid een gedeelte van zijn vroegtijdige gewoonten; want in de tenten der Oostersche krijgshaftige stammen staat het paard van den krijgsman het naast en bijna gelijk in gewicht met zijn vrouw en zijn huisgezin; en voor den Europeeschen krijgsheld maakten de omstandigheden en de nood voorwaar zijn strijdros nauwelijks minder dierbaar dan zijn wapenbroeder. De paarden lieten zich dus gerust van hun voeder en hunne vrijheid afroepen en brieschten en snoven om hun meesters, terwijl dezen hen tot den verderen tocht en volgende moeilijkheden uitrustten. Ieder krijger zag onder het volbrengen van zijn eigen taak of het gedienstig helpen van zijn metgezel, met opmerkzame nieuwsgierigheid naar de verrichting van zijn

Na een korte rust en eenvoudige verversching stonden de krijgers op.

reisgenoot, en merkte in het bijzonder op hetgeen hem in de wijze van optooming ervan zonderling voorkwam.

Alvorens zij opstegen, om hun reis te hervatten, maakte de Christenridder zich nog eens nat, dompelde zijn handen in de bron, en zei tegen zijn ongeloovigen reisgenoot: „ik zou wel gaarne den naam van deze heerlijke bron willen weten, om ze in mijn dankbaar geheugen te bewaren; want nooit heeft water op een aangenamere wijze een meer brandenden dorst gelescht dan ik heden ondervonden heb."

„Zij heet in het Arabisch de Diamant van de woestijn," antwoordde de Saraceen.

„Zeer terecht draagt zij dezen naam," hervatte de Christen. „Het dal mijner geboorte heeft duizend bronnen, maar aan geen enkele zal ik zulke kostbare herinneringen hechten als aan deze eenzame put, die haar vochtigen schat dáár schenkt, waar zij niet alleen aangenaam maar bijna onmisbaar is."

„Gij spreekt de waarheid," hernam de Saraceen, „want op gindsche zee des doods ligt nog de vloek, en noch mensch noch dier drinkt van haar wateren noch van die der rivier, die haar voedt, zonder ze te vullen, totdat hij deze onherbergzame woestijn doorgetrokken is."

Zij stegen te paard en vervolgden hun reis door de zandwoestijn. De middaghitte was thans voorbij en een zoel windje verlichtte de verschrikkingen der woestijn een weinig, ofschoon een laag fijn stof hen weldra bedekte, waar de Saraceen zich weinig om bekommerde, ofschoon zijn zwaar gewapende reismakker het zoo lastig vond, dat hij zijn ijzeren helm aan den knop van zijn zadel hing, en in de plaats daarvan een lichte rijmuts opzette, die in de taal van dien tijd mortier genoemd werd, wegens zijn gelijkenis met de gedaante van een gewonen vijzel.

Zij reden eenigen tijd in stilte naast elkaar voort, terwijl de Saraceen het ambt van aanvoerder en wegwijzer waarnam, door op kleine teekens en op de aanwezigheid van verafgelegen rotsen te letten, welke zij allengs naderden.

„Gij hebt," zei hij, „naar den naam van een bron gevraagd, die het voorkomen, maar niet de ziel van een levend schepsel heeft. Vergun mij om naar den naam van den makker te vragen, dien ik heden in gevaar en rust gevonden heb, en die waarschijnlijk in de woestijnen van Palestina niet onbekend is?"

„Hij is het nog niet waard bekend gemaakt te worden," antwoordde de Christen. „Weet echter, dat ik onder de soldaten van het kruis, Kenneth genoemd word, Kenneth van den liggenden Luipaard. In mijn vaderland heb ik nog andere titels; maar deze zouden in uwe Oostersche ooren hard klinken. Dappere Saraceen, laat ik u vragen, welke Arabische stam op uwe afkomst kan roemen en onder welken naam gij bekend zijt?"

„Ridder Kenneth," hernam de Muzelman, „het verheugt mij, dat uw naam van dien aard is, dat mijn lippen hem gemakkelijk kunnen uitspreken. Wat mij betreft, ik ben geen Arabier, maar stam echter niet van een minder wild noch krijgshaftig geslacht. Weet dan, heer ridder van den Luipaard, dat ik Sheerkohf, de Leeuw van den berg, ben en dat Kurdistan, van waar ik geboortig ben, geen geslacht voor edeler houdt dan dat van Seljook."

„Ik heb gehoord," antwoordde de Christen, „dat uw groote Sultan uit hetzelfde bloed gesproten is."

„Gedankt zij de profeet, dat hij in zooverre onze bergen vereerd heeft, om uit hun midden hem te zenden, wiens woord de zege is," hervatte de Paynim. „Ik ben slechts een worm voor den koning van Egypte en Syrië, en toch vermag mijn naam nog al iets in mijn land. — Vreemdeling, met hoeveel man zijt gij in dezen oorlog getrokken?"

„Op mijn woord," antwoordde Sir Kenneth, „met de hulp van vrienden en bloedverwanten, bracht ik nauwelijks met groote moeite tien wel geoefende lansdragers en omstreeks vijftig man bijeen, boogschutters en knechten inbegrepen. Sommigen hebben mijn ongelukkig vaandel verlaten — anderen zijn in den slag gesneuveld — verscheidene zijn aan ziekten gestorven — een, een getrouwe schildknaap, voor wiens leven ik thans dezen pelgrimstocht onderneem, ligt op het ziekbed uitgestrekt."

„Christen," zei Sheerkohf, „ik heb hier vijf pijlen in mijn pijlkoker, ieder met arendsveeren bevleugeld. Wanneer ik een ervan naar mijn tenten zend, stijgen duizend krijgers te paard — wanneer ik een tweede afzend, zal er een gelijke macht opdagen — met die vijf kan ik vijfduizend man bijeenbrengen; en wanneer ik mijn boog zend, dan zullen tienduizend wel bereden ruiters de woestijn doen daveren. En gij zijt met vijftig volgelingen gekomen, om een land aan te vallen, waarin ik een der geringsten ben!"

„Nu, bij het heilige Kruis, Saraceen," hervatte de Westersche krijgsman, „gij moest weten, eer gij u beroemt, dat een stalen handschoen een geheele handvol paardenvliegen kan verpletteren."

„Ja, maar hij moet ze eerst in zijn greep hebben," hernam de Saraceen met een glimlach, die hun nieuw verbond in gevaar had kunnen brengen, indien hij niet van onderwerp veranderd was, door er bij te voegen: „en wordt de dapperheid der Christenvorsten zoo zeer op prijs gesteld, dat gij, zoo arm aan vermogen en manschappen, u zoo straks tot mijn beschermer in de legerplaats uwer broederen durft voorstellen?"

„Weet dan, Saraceen," zei de Christen, „dat de naam eens ridders en het bloed van een edelman, hem het recht geven, om zich zelfs met vorsten van den eersten rang op een gelijken voet te plaatsen, in alles, wat het koninklijk gezag en gebied niet betreft. Zoo Richard van Engeland zelf de eer van een arm ridder als ik, kwetste, kon hij, volgens de wetten der ridderschap, mij het tweegevecht niet ontzeggen."

„Ik wilde wel eens zulk een zonderling tooneel zien," antwoordde de Emir, „waarin een lederen gordel en een paar sporen den armsten met den machtigsten gelijk maken."

„Gij moet er bij voegen edel bloed en een onversaagd hart," zei de Christen; „en dan zult gij misschien de onwaarheid niet gezegd hebben."

„En mengt gij u even stout onder de vrouwen van uwe vorsten en aanvoerders?" vroeg de Saraceen verder.

„God verhoede," antwoordde de ridder van den liggenden Luipaard, „dat de armste ridder van de Christenheid niet in alle eervolle diensten de vrijheid zou hebben om zijn hart en zwaard, den roem van zijn daden en de bepaalde neiging van zijn hart aan de schoonste Prinses te wijden, die ooit een kroon op haar voorhoofd droeg."

„Maar een korte poos geleden," hernam de Saraceen, „hebt gij de liefde als de hoogste schat van het hart beschreven — het uwe is zonder twijfel op een verheven en edele wijze geschonken geworden?"

„Vreemdeling," antwoordde de Christen hoog kleurende onder het spreken, „wij zeggen niet onbedachtzaam, waar wij onze uitgezochtste schatten bewaren — het is genoeg voor u om te weten, dat, gelijk gij zegt, mijn liefde op een

verheven en edel voorwerp geplaatst is — zeer verheven — zeer edel; maar zoo gij iets van liefde en het breken van lansen hooren wilt, waag u dan, zooals gij straks zeide, in de legerplaats der kruisvaarders, en gij zult oefening voor uwe ooren, en, zoo gij wilt, ook voor uwe handen vinden."

De Oostersche krijgsman antwoordde: „Ik twijfel er zeer aan, of er wel een met het kruis op den schouder is, die het met mij in het werpen van de werpspies zou durven opnemen."

„Daar wil ik niet voor instaan," hervatte de ridder, „maar er zijn zekere Spanjaarden in het leger, die zeer behendig zijn in uw Oostersch spel van het slingeren met de werpspies."

„Honden en zonen van honden!" riep de Saraceen uit; „wat behoeven die Spanjaarden hierheen te komen, om de ware geloovigen te bestrijden, die in hun eigen land hun heeren zijn? Met hen zal ik mij niet in krijgshaftig spel inlaten."

„Laat de ridders van Leon en Asturië u niet zoo van hen hooren spreken," zei de ridder van den Luipaard; „maar," voegde hij er bij, glimlachende bij de herinnering van den strijd in den morgen, „zoo gij in plaats van een spies, den worp van een strijdbijl wenscht uit te houden, dan zullen er Westersche krijgslieden gevonden worden, die aan uw verlangen zullen willen voldoen."

„Bij den baard mijns vaders, ridder," antwoordde de Saraceen, „dat spel is te grof voor bloote scherts — ik zal hen in den slag nooit vreezen; maar mijn hoofd (zijn hand aan het voorhoofd houdende) zal mij voor eenigen tijd niet vergunnen mij met dergelijke scherts bezig te houden."

„Ik wenschte, dat gij de bijl van koning Richard eens zaagt," vervolgde de Westersche krijgsman, „waarbij de mijne, die aan mijn zadelboog hangt slechts een veer in gewicht is."

„Wij hooren veel van dezen eiland-vorst," zei de Saraceen, „zijt gij een van zijn onderdanen?"

„Een van zijn volgelingen in dezen krijgstocht," antwoordde de ridder, „en ik stel een eer in dezen dienst; maar ik ben zijn geboren onderdaan niet, ofschoon ik op het eiland, waar hij heerscht, geboren ben."

„Hoe meent gij dat?" vroeg de Oosterling, „hebt gij dan twee koningen op één arm eiland?"

„Zooals gij zegt," antwoordde de Schot, want dit was

Sir Kenneth van geboorte — „het is zoo; en toch, hoewel de bewoners van de twee uitersten van dit eiland dikwijls tegen elkander in oorlogen gewikkeld zijn, kan het nog, zoo als gij ziet, een bende gewapenden op den been brengen, die de onheilige macht, waarmede uw vorst zich van de steden van Sion heeft meester gemaakt, tamelijk geducht kan doen sidderen."

„Bij den baard van Saladin, Nazarener, zoo het niet een onbezonnen en kinderachtige zotheid was, dan zou ik over de eenvoudigheid van uw grooten Sultan kunnen lachen, die hierheen komt om woestijnen en rotsen te veroveren, en hun bezit aan diegenen te betwisten, welke tien malen grooter scharen hebben aan te voeren, terwijl hij een gedeelte van zijn klein eiland, waarop hij als heerscher geboren werd, aan een vreemden scepter onderworpen laat. Voorwaar, Sir Kenneth, gij en de andere goede mannen van uw land hadt u aan het gebied van dezen koning Richard moeten onderwerpen, eer gij uw vaderland, oneenig in zichzelf, verliet, om op dezen krijgstocht te trekken."

Haastig en driftig gaf Kenneth tot antwoord:

„Neen, bij het heldere licht des hemels! zoo de koning van Engeland niet ter kruisvaart getogen was, vóór dat hij meester van Schotland geweest was, dan had wat mij en alle oprechte Schotten betreft, de halve maan voor eeuwig op de muren van Sion kunnen glinsteren."

Tot zoover had hij gesproken, toen hij, zich plotseling bezinnende, zachtjes zei: „Mea culpa! mea culpa! wat heb ik, een krijgsman van het kruis, met de herinnering aan den oorlog tusschen Christenvolkeren te maken!"

De snelle uitdrukking des gevoels, die door de voorschriften van den plicht teweeggebracht werd, ontging den Muzelman niet; want, ofschoon hij niet alles begreep, wat daarin opgesloten lag, zag hij toch genoeg, om hem in het denkbeeld te bevestigen, dat de Christenen zoowel als de Mahomedanen, bijzondere gevoelens van persoonlijken wrok en nationale twisten hadden, die niet geheel uit den weg te ruimen waren. Maar de Saracenen waren een volk, dat, zoover als mogelijk hun godsdienst toeliet, beschaafd was, en bijzonder geschikt om hooge denkbeelden van beleefdheid en hoffelijkheid te koesteren; en deze beletten hem om acht te slaan op Sir Kenneth's gevoelens, in de tegenstrijdige karakters van een Schot en een kruisvaarder.

Intusschen begon, terwijl zij voorwaarts trokken, het tooneel rondom hen te veranderen. Zij wendden zich nu naar het oosten en hadden de rij van steile en woeste bergen bereikt, welke in die streken de naakte vlakte begrenst en de oppervlakte der landstreek doet afwisselen, zonder het onvruchtbaar voorkomen te veranderen. Steile, rotsige hoogten begonnen zich rondom hen te verheffen en daarna boden diepe afgronden en steile passen, verschrikkelijk door hunne hoogte en moeilijk door hunne engte, den reizigers hinderpalen aan van een geheel verschillenden aard dan die, met welke zij kort te voren te kampen hadden gehad. Duistere holen en spleten in de rotsen, die grotten, waarvan zoo dikwijls in den Bijbel gewaagd wordt, gaapten hen van beide zijden dreigend bij hun voortgang aan. De Emir deelde den Schotschen ridder mede dat deze dikwijls de schuilhoeken waren van roofdieren, of nog wilder menschen, die, door den gedurigen oorlog en de onderdrukkingen, welke de soldaten zoowel van het kruis als die van de halve maan uitoefenden, tot wanhoop gedreven, roovers waren geworden, en stand noch godsdienst, geslacht noch ouderdom, bij hunne plunderungen spaarden.

De Schotsche ridder luisterde met onverschilligheid naar de berichten der verwoestingen, welke wilde dieren of goddelooze menschen aanrichtten, daar hij zich veilig gevoelde door zijn eigen dapperheid en persoonlijke sterkte; maar hij werd door een geheimzinnige vrees getroffen, toen hij zich thans in de verschrikkelijke woestijn van de veertig-daagsche vasten en het tooneel van de werkelijke persoonlijke verzoeking bevond, waarin het booze wezen verlof kreeg om te trachten den Zoon des menschen te doen ondergaan. Hij trok zijn aandacht trapsgewijze van het lichte en wereldsche onderhoud met den ongeloovigen krijgsman, die naast hem reed, af; en hoe aangenaam zijn vroolijkheid en dapperheid hem overal elders in gezelschap gemaakt hadden, kwam het Sir Kenneth evenwel voor, dat in die wildernissen — de woeste en dorre plaatsen — waar de booze geesten plachten rond te zweven, wanneer zij uit de lichamen der stervelingen, welke zij bezeten hadden, gedreven waren, een barrevoeter monnik een beter gezelschap zou zijn geweest dan de vroolijke, maar ongeloovige Paynim.

Deze gevoelens maakten hem verlegen, te meer, daar, de vroolijkheid van den Saraceen met den voortgang der reis

scheen toe te nemen, en zijn gesprekken te lichter werden, hoe verder zij in de sombere kloven der bergen drongen; en toen deze onbeantwoord bleven, werd zijn gezang des te luider. Sir Kenneth verstond genoeg van de Oostersche talen om te weten, dat hij minneliederen zong, welke al de gloeiende lofspraken op de schoonheid bevatten, waarin de Oostersche dichters zich zoo gaarne verlustigen, en die derhalve bijzonder ongeschikt waren voor ernstige of vrome gedachten, die het best voor de woestijn der verzoeking betaamden. In vrij groote tegenspraak met zich zelven zong de Saraceen ook liederen op den lof van den wijn, de vloeibare robijn der Perzische dichters, en zijn vroolijkheid werd eindelijk zoo in tegenspraak met de reeks van gedachten van den Christenridder, dat, zonder de onderling gedane belofte van vriendschap, Sir Kenneth zeker maatregelen zou genomen hebben, om hem van stemming te doen veranderen. In zijn toestand kwam het hem bijna voor, alsof hij een vroolijken, losbandigen boozen geest naast zich had, die poogde zijn ziel te verstrikken en zijn onsterflijk heil in gevaar te brengen, door hem lichtzinnige gedachten van aardsch vermaak in te boezemen, en dus zijn aandacht te bezoedelen juist op een tijd, dat zijn trouw als Christen en zijn gelofte als pelgrim, van hem een ernstigen en berouwhebbenden gemoedstoestand vorderden. Hij was dus zeer verlegen en besluiteloos hoe hij handelen moest. Eindelijk brak hij zijn stilzwijgen af en stoorde hem in het lied van den beroemden Rudpiki, waarin hij de moedervlek op den boezem zijner minnares boven al de rijkdom van Bokara en Samarkand verkiest.

„Saraceen," zei de kruisvaarder met somberen ernst, „hoe verblind gij ook zijt en hoe gedompeld in de dwalingen van een valsche leer, moest gij toch begrijpen, dat sommige plaatsen heiliger zijn dan andere, en dat op andere de booze meer dan gewone macht over de zondige stervelingen heeft. Ik wil u niet zeggen, om welke vreeselijke redenen deze plaats, deze rotsen, deze holen met hunne sombere bogen, die als het ware naar den diepsten afgrond in het middelpunt der aarde leiden, voor het bijzonder verblijf van Satan en zijn engelen gehouden worden. Het is voldoende te zeggen, dat ik door wijze en heilige mannen, die met de eigenschappen van deze onheilige streek bekend zijn, gewaarschuwd ben om mij voor deze plaats

te wachten. Derhalve, Saraceen, laat uw dwaze en ontijdige lichtzinnigheid varen en wend uwe gedachten op dingen, die beter voor deze plek geschikt zijn; ofschoon, wee u! uw beste gebeden niets zijn dan godslastering en zonde."

De Saraceen luisterde met eenige verbazing en antwoordde toen met goedhartige luim en vroolijkheid, die slechts in zoo ver beperkt was als de beleefdheid vorderde: „Goede Sir Kenneth, mij dunkt, gij handelt niet betamelijk tegenover uw metgezel, of anders leert men u de beleefdheid bij uwe westersche volksstammen niet. Ik heb er niets van gezegd, toen ik u uw zwijnenvleesch zag verorberen en wijn drinken en u uw maaltijd nuttigen met uw zoogenaamde Christelijke vrijheid, terwijl ik slechts in mijn hart medelijden had. Waarom zoudt gij u dus ergeren, dat ik, zoo goed ik kan, een verdrietigen weg door een vroolijk liedje zoek te verkorten? Wat zegt de dichter: „het gezang is gelijk de dauw des hemels op den boezem der woestenij; het verkoelt het pad des reizigers."

„Vriend Saraceen," hernam de Christen, „ik berisp de liefde voor het gezang en de vroolijke wetenschap niet; ofschoon wij somtijds meer ruimte eraan in onze gedachten geven, wanneer zij op betere dingen gericht moesten zijn. Maar gebeden en heilige psalmen passen beter dan liederen over de min en den wijn, wanneer men door deze vallei van de schaduw des doods trekt, die vol is van booze geesten en duivels, welke de gebeden van heilige mannen uit de woonplaatsen der menschheid verdreven hebben, om in streken rond te trekken, die even vervloekt zijn als zij zelve."

„Spreek niet zoo over de geesten, Christen," antwoordde de Saraceen, „want gij moet weten, dat gij tot een man spreekt, wiens stam en volk hun oorsprong trokken van dat onsterflijk geslacht, dat uwe aanhangers vreezen en lasteren."

„Ik geloofde het wel," hervatte de kruisvaarder, „dat uw verblind geslacht van den booze afstamde, zonder welks bijstand gij nooit in staat zoudt geweest zijn, om dit gezegende land Palestina tegen zoo vele dappere soldaten van God te behouden. Ik spreek niet zoo in het bijzonder van u, Saraceen, maar in het algemeen van uw volk en uw godsdienst. Vreemd is het mij echter niet, dat gij van den booze afstamt, maar wel dat gij er u op beroemt."

„Op welken oorsprong zal de dapperste roemen dan van hem, die de dapperste is?" hernam de Saraceen; „van wien

zouden de fiersten liever hun stam afleiden als van dien somberen geest, die liever door geweld neerstorten, dan vrijwillig zijn knie buigen wilde? Eblis kan gehaat worden, vreemdeling, maar tevens moet hij gevreesd worden; en gelijk Eblis zijn ook zijn afstammelingen uit Kurdistan."

Verhalen van tooverij en geestenbezwering behoorden tot de geleerdheid van den tijd, en ridder Kenneth hoorde de bekentenis, die zijn reismakker hem van zijn duivelschen oorsprong deed, zonder eenig ongeloof en zonder veel verbazing, echter niet zonder een geheime rilling, zich op deze verschrikkelijke plaats te bevinden in gezelschap van een man, die zich als tot dien stam behoorende erkende. Nochtans van nature onvatbaar voor vrees, maakte hij een kruis, en vroeg manmoedig aan den Saraceen om een verklaring van den stamboom, waarop hij gepocht had. Deze voldeed gewillig aan zijn verzoek.

„Gij moet dan weten, dappere vreemdeling," zei hij, „dat de wreede Zohauk, een der nakomelingen van Giamschid, toen hij den troon van Perzië bezette een verbond met de machten der duisternis sloot in de geheime gewelven van Istakhar, gewelven, die de handen der oorspronkelijke geesten uit de levende rots gehouwen hadden, lang zelfs vóór dat Adam bestond. Hier voedde hij met dagelijksche offeranden van menschenbloed twee verslindende slangen, die, volgens de dichters, een gedeelte van hem zelven geworden waren, en tot wier onderhoud hij een dagelijksche schatting van menschelijke slachtoffers lichtte, totdat het geduld zijner onderdanen uitgeput zijnde, velen het zwaard des oproers opvatten, zooals de moedige hoefsmid en de zegepralende Feridoun, die den dwingeland eindelijk onttroonden en voor eeuwig in de schrikkelijke holen van den berg Damavend opsloten. Maar eer die bevrijding plaats gehad had, en terwijl de macht van den bloeddorstigen dwingeland op diens hoogsten top was, bracht de bende slaven, die hij uitgezonden had om hem zijn dagelijksche slachtoffers te bezorgen, in de gewelven van het paleis van Istakhar zeven zulke schoone zusters, dat zij zeven houris schenen te zijn. Deze meisjes waren de dochters van een wijze, die geen andere rijkdommen bezat dan deze schoonheden en zijn eigen wijsheid. De laatste was niet wijs genoeg om dit ongeluk vooruit te zien, de eersten niet in staat om het te voorkomen. De oudste was

niet boven de twintig, de jongste had nauwelijks haar dertiende jaar bereikt, en zij leken allen zoozeer op elkaar, dat men ze zonder het verschil van grootte niet had kunnen onderscheiden, daar zij in een trapsgewijze opklimming op elkander volgden, evenals de hoogte, die naar de poorten van het paradijs voert. Deze zeven zusters waren zoo beminnelijk, toen zij in het donkere gewelf stonden, van alle kleeding behalve een wit zijden bovenkleed ontbloot, dat hare bekoorlijkheden het hart van de onsterfelijke wezens trof. De donder ratelde, de aarde beefde, de muur van het gewelf spleet uiteen, en door de opening trad een man, als een jager gekleed met boog en pijlen, en gevolgd door zes anderen, zijne broeders. Het waren groote mannen, en, ofschoon van donkere kleur, toch lieflijk van uiterlijk; maar hunne oogen hadden meer den blik der dooden, dan het licht, dat van onder de oogleden der levenden te voorschijn komt. „Zeineb," zei de aanvoerder der troep, — en dit zeggende nam hij de oudste der zusters bij de hand, en zijn stem was zacht, fijn en zwaarmoedig, — „ik ben Cothrob, Koning der onderwereld, en opperhoofd van Ginnistan. Ik en mijn broeders behooren tot diegenen, die uit het zuivere vuur geschapen, zelfs op bevel der Almacht, het beneden ons rekenden, om hulde te bewijzen aan een klomp aarde, omdat deze mensch genoemd wordt. Gij zult ons zeker wel hebben hooren beschrijven als wreed, onmeedoogend en vervolgziek. Dit is onjuist. Wij zijn van nature goed en edelmoedig; alleen wraakzuchtig, wanneer men ons beleedigt, slechts wreed, wanneer men ons hoont. Wij zijn getrouw jegens diegenen, die vertrouwen in ons stellen; en wij hebben de gebeden van uw vader, den wijzen Mithrasp gehoord, die wijselijk niet alleen de oorsprong des goeds, maar ook dat, hetwelk de bron des kwaads genoemd wordt, vereert. Gij en uwe zusters zijt op den oever des doods; maar laat ieder van u ons één haar uit uwe schoone lokken geven ten teeken van vertrouwen, en wij zullen u verscheidene mijlen van hier naar een veilige plaats brengen, waar gij Zohauk en zijn dienaars kunt trotseeren! De vrees voor een oogenblikkelijken dood, zegt de dichter, is gelijk de roede van den profeet Aäron, die al de andere roeden verslond, toen zij in tegenwoordigheid van Koning Farao in slangen veranderd werden; en de dochters van den Perzischen wijze waren er minder aan onderhevig dan anderen om voor de toe-

spraak van een geest te verschrikken. Zij gaven den tol, dien Cothrib vorderde, en in een oogenblik werden de zusters naar een betooverd kasteel op de bergen van Tugrut in Kurdistan overgebracht, en nooit zag een sterfelijk oog haar weer. Maar na verloop van tijd verschenen zeven jongelingen, uitstekend in den oorlog en op de jacht, in de omstreken van het kasteel der onderaardsche geesten. Zij waren donkerder, grooter, fierder en moediger dan eenige van de verstrooide inwoners van de valleien van Kurdistan; en zij namen vrouwen en werden de stamvaders van de zeven stammen der Kurdmannen, wier dapperheid door het gansche heelal bekend is."

De Christenridder luisterde met verwondering naar het wilde verhaal, waarvan Kurdistan nog sporen bezit en na een oogenblik nagedacht te hebben, antwoordde hij: „In waarheid, heer ridder, gij hebt gelijk — uw stam kan gevreesd en gehaat maar niet veracht worden. Ook verwonder ik mij in het geheel niet meer over uwe hardnekkige volharding in een valsch geloof, daar het zonder twijfel een gedeelte is van den aard van den boozen geest dier onderaardsche jagers, zooals gij ze beschreven hebt, van welke gij afstamt, om liever de valschheid dan de waarheid te beminnen. Ook ben ik in het geheel niet meer verbaasd, dat uw geest zich hoog verheft, en zich in verzen en liederen openbaart, wanneer gij de plaatsen nadert, welke door booze geesten bewoond zijn, daar zij in u dat vroolijk gevoel moeten wekken, hetwelk anderen ondervinden, wanneer zij het land hunner voorouders naderen."

„Bij den baard mijns vaders, ik geloof, dat gij gelijk hebt," zei de Saraceen, eerder verheugd dan vertoornd over de vrijmoedigheid, waarmede de Christen deze opmerkingen gemaakt had; „want ofschoon de profeet (gezegend zij zijn naam!) het zaad van een beter geloof, dan onze voorouders in de geestenhallen van Tugrut geleerd hebben, onder ons uitgestrooid heeft, willen wij toch niet, gelijk andere Muzelmannen, een haastige veroordeeling over de verheven en machtige geesten, van welke wij onzen oorsprong afleiden, uitspreken. Deze geesten zijn, volgens ons geloof en onze hoop, niet geheel en al verworpen, maar zijn nog op den weg der beproeving en kunnen daarna gestraft of beloond worden. Wij willen dit aan de Mollahs en de Imams overlaten. Genoeg is het, dat bij ons de eerbied voor deze

geesten niet geheel is uitgewischt door hetgeen wij in den koran geleerd hebben, en dat velen van ons nog ter gedachtenis van het oudere geloof onzer voorouders, zulke verzen als deze zingen."

Nu zong hij verzen van hoogen ouderdom in taal en wending, waarvan men zou kunnen denken, dat zij hun oorsprong ontleenden van de vereerders van Arimanes, het kwade beginsel.

AHRIMAN. [1])

Vorst Ahriman! wien Iraks zaad
Voor d'oorsprong houdt van wee en kwaad!
  Als, knielend voor uw rijk,
't Beangstigd menschdom sidd'rend zucht,
Waar is dan, onder 't ruim der lucht,
  Een macht aan u gelijk?

Als 't wezen dat ons gunstig is
Een bron schept in de wildernis,
  Waaruit de pelgrim drinkt:
U is de golf die 't rotsstrand slaat,
De draaikolk, waarin 't al vergaat,
  Waar schip bij schip verzinkt.

---

[1]) De waardige en geleerde geestelijke, welke deze hymne vertaald heeft, wenscht, dat wij, uit vrees voor verkeerde opvatting, den lezer er aan herinneren, dat deze door een heiden is opgesteld, wien de ware oorzaken van zedelijk en natuurlijk kwaad onbekend zijn, en die dit overwicht in het systeem der natuur beschouwt, zooals allen die verschrikkelijke daad beschouwen, die den zegen der christelijke openbaring niet genieten. Wij, van onzen kant, verzoeken er te mogen bijvoegen, dat wij meenen, dat de stijl van onzen vertaler meer omschrijvend is, dan zij, die met het bijzonder merkwaardige oorspronkelijke bekend zijn, zouden kunnen goedkeuren. De vertaler schijnt gewanhoopt te hebben, om de vlucht der Oostersche dichtkunde in verzen over te brengen; en misschien heeft hij, gelijk vele geleerde mannen, daar hij het onmogelijk vond om den zin van het oorspronkelijke te vinden, stilzwijgend zijn eigen werk in diens plaats gesteld. W. S.

Of, als uit d'aarde, door Zijn macht
De plant ontspruit vol levenskracht,
  Slechts enk'len redt Zijn hand
Van uw gebied in oost en west,
Het vuur der koorts, de bleeke pest,
  De pijlen uit uw hand.

Gij heerscht in 't diepst van 's menschen ziel;
En dikwijls als hij nederviel
  En andre Godheên huldt —
Hoe schoon of zijn gebed ook praal,
Het diepst van 't hart weerspreekt zijn taal,
  En is met u vervuld.

Zeg, hebt gij zinnen, macht en vorm,
Spreekt g'in den donder, woont g'in storm,
  Zooals de wijze meent?
Een ziel met haat en toorn vervuld,
Met vleug'len van den dood omhuld
  En schrikkelijk gebeent?

Of zijt gij met Natuur verknocht,
Een kracht die woont in elk gewrocht,
  En goed in kwaad verkeert?
Een boos beginsel, bron van smart,
Hetwelk ons beter deel steeds tart,
  En ach! zoo vaak beheert?

't Is vruchtloos, 't zij men twiste of niet,
Elk voorwerp huldigt uw gebied,
  Natuur en 's menschen staat:
Ja, iedere drift van 's sterv'lings hart,
Min, haat, verachting, blijdschap, smart,
  Verkeert uw macht in kwaad!

Zoodra er op ons tranenveld,
Eén enkel zuiver straaltje welt,
  Zijt gij niet ver meer af:
In dit kortstondig gunstrijk lot,
Leidt g'ied're bron van ons genot,
  Tot ons verderf en smart.

Dus, van het uur van elks geboort',
Zoolang als d'aard hem zuchten hoort,
Houdt g'ieders lot bepaald.
Gij kwelt nog 's levens laatsten nacht;
En — wie beslist, of dan uw macht,
Gij Geest des kwaads, hier faalt?

Deze verzen mogen misschien de niet onnatuurlijke uiting van den een of anderen halfverlichten wijsgeer geweest zijn, die in de fabelachtige godheid, Arimanes, alleen het overwicht van het zedelijk en natuurlijk kwaad zag; maar in de ooren van Sir Kenneth van den liggenden Luipaard, hadden zij een andere uitwerking, en gezongen door iemand, die zich zooeven beroemd had een afstammeling der ondermaansche geesten te zijn, klonken zij bijna als een oproeping tot den dienst van den aartsvijand zelven. Hij overwoog bij zichzelven, of het na het aanhooren van zulk een godslastering in dezelfde woestijn, waar satan met zijn eischen op aanbidding afgewezen was, voldoende was, dat hij zijn afschuw toonde door een plotseling afscheid van den Saraceen te nemen; dan of hij niet veeleer door zijn gelofte als kruisvaarder gedwongen was, om den ongeloovige op de plek zelve tot een gevecht uit te dagen, en hem tot voedsel voor de dieren der wildernis te laten, toen zijn aandacht eensklaps door een onverwachte verschijning getrokken werd.

De dag ging reeds bijna ten einde; evenwel was het nog licht genoeg, om den ridder te doen bemerken, dat zij niet langer alleen in het woud waren, maar van nabij door een zeer groote en magere gedaante gadegeslagen werden, die met zooveel vlugheid over rotsen en struiken sprong, dat het hem, gevoegd bij het wilde en harige voorkomen van dit wezen, aan de faunen en boschgoden herinnerde, wier beeltenissen hij in de oude tempels van Rome gezien had. Daar de Schot in de eenvoudigheid van zijn hart nooit een oogenblik getwijfeld had, of deze goden der oude heidenen waren echte duivels, aarzelde hij nu niet te gelooven, dat het godlasterende lied van den Saraceen een helschen geest had doen te voorschijn komen.

„Maar wat kan het mij schelen!" zei de dappere Sir Kenneth bij zich zelven; „weg met den booze en zijn vereerders!"

Hij hield het echter niet voor noodig om twee vijanden uit te dagen, zooals hij één zeker gedaan zou hebben. Zijn hand lag reeds aan zijn knots, en misschien zou hij den zorgeloozen Saraceen voor zijn Perzische dichtkunst betaald hebben, door hem de hersens te verpletteren, zonder eenige reden er voor op te geven; maar deze daad werd den Schotschen ridder bespaard, hetgeen een zware schandvlek op zijn wapenschild geweest zou zijn. De verschijning, waarop zijn oogen gedurende eenigen tijd gevestigd waren geweest, scheen eerst hun pad te volgen, door zich achter rotsen en struiken te verbergen, waarbij hij de voordeelen van den grond met groote behendigheid had weten te gebruiken en de ongelijkheid ervan met verbazende vlugheid was te boven gekomen. Eindelijk, juist toen de Saraceen zijn gezang eindigde, sprong de gedaante, een man in geitenvel gekleed, midden op het pad en greep een teugel van het paard van den Saraceen in elke hand, zich zoo voor het edele dier plaatsende en het achteruit dringende. Het paard, dat niet bestand was tegen dezen onverwachten aanval op het gebit en den stijven toom, welke naar Oostersch gebruik uit een sterken ijzeren ring bestond, begon te steigeren en viel eindelijk ruggelings op zijn meester, die echter het gevaar van den val ontdook, door zich vlug op de eene zijde te werpen.

De aanvaller liet toen den teugel van het paard los en greep de keel van den ruiter, sprong op den worstelenden Saraceen en hield hem in weerwil van zijn jeugd en kracht onder, terwijl hij zijn lange armen om die van zijn gevangene sloeg, die vertoornd, doch echter half lachende uitriep: „Hamako — gek — laat mij los — dit gaat uw kracht te boven — laat mij los, of ik zal mijn dolk gebruiken."

„Uw dolk! — ongeloovige hond!" riep de gedaante in het geitenvel, „houd hem vast, wanneer gij kunt!" en in een oogenblik trok hij het wapen uit de hand van den eigenaar en zwaaide het boven zijn hoofd.

„Help, Nazarener!" riep Sheerkohf, nu ernstig ontsteld; „help, of de Hamako zal mij vermoorden."

„U vermoorden," hernam de bewoner der woestijn; „wel, gij hebt den dood verdiend voor het zingen uwer godslasterende liederen, niet alleen op den lof van uwen valschen profeet, die de bode is van den booze, maar op dien van den oorsprong des kwaads zelven."

De Christenridder had tot hiertoe als verstomd toegezien,

zoozeer streed deze ontmoeting in haar voortgang en uitslag tegen al zijn vermoedens. Hij gevoelde echter eindelijk, dat zijn eer van hem vorderde, om zich voor zijn overwonnen metgezel in de bres te stellen en zoodoende wendde hij zich tot de zegepralende gedaante in het geitenvel.

„Wie gij ook zijn moogt," zei hij, „van goed of kwaad geslacht, weet dan, dat ik voor dezen tijd gezworen heb, de trouwe metgezel van den Saraceen te zijn, dien gij thans in uw macht hebt. Daarom verzoek ik u hem te laten opstaan, anders zal ik met u voor hem strijden."

„En een zeer geschikte strijd zou het voor een kruisvaarder zijn, om met een man van zijn eigen heilig geloof voor een ongedoopten hond te vechten! Zijt gij in de wildernis gekomen, om voor de halve maan tegen het kruis het zwaard te trekken? Gij zijt een uitnemend krijgsman voor God, daar gij naar hen, die tot lof van Satan zingen, luistert!"

Evenwel stond hij onder het spreken van deze woorden op, liet den Saraceen ook oprijzen en gaf hem zijn dolk terug.

„Gij ziet, in welk een gevaar uw onvoorzichtigheid u gestort heeft," vervolgde de man met het geitenvel, zich nu tot Sheerkohf wendende, „en door welke geringe middelen uwe geoefende behendigheid en geroemde vlugheid overwonnen kunnen worden, wanneer zulks de wil des hemels is. Alzoo, wacht u, o Ilderim! want weet, dat zoo er niet in uwe geboortester een flikkering was, die u iets goeds en genadigs in Gods goeden tijd beloofde, wij niet van elkander gescheiden zouden zijn, voordat ik de keel verscheurd had, die nog zoo kort geleden godslasteringen had uitgebraakt."

„Hamako," zei de Saraceen, zonder eenigen schijn van toorn over zijn heftige taal en zijn nog heftiger aanval, „ik bid u, goede Hamako, niet meer zoo ver te gaan; want, ofschoon ik als een goed Muzelman diegene eerbiedig, die de hemel van de gewone rede beroofd heeft, om hen den geest der voorspelling te schenken, ik houd er toch niet van, dat vreemde lieden hun handen aan den toom van mijn paard noch aan mijn persoon slaan. Spreek dus tegen mij wat gij verkiest en gij zult niets van mijn toorn te vreezen hebben; maar tracht uwe gedachten in zoover bij elkander te hebben, om te kunnen begrijpen, dat ik bij de eerste gelegenheid, dat gij mij weer eenig geweld zoudt willen aandoen, uw ruig hoofd van uwe magere schouders zal afslaan. — En u, vriend Kenneth," voegde hij er bij, zijn paard weer

bestijgende, „moet ik noodzakelijk zeggen, dat ik bij een metgezel door de woestijn meer houd van vriendelijke daden dan van schoone woorden. Van de laatste hebt gij mij genoeg gegeven; maar het ware beter geweest, om mij wat spoediger te helpen in mijn strijd met dezen Hamako, die mij in zijne krankzinnigheid bijna van het leven beroofd had."

„Op mijn woord," antwoordde de ridder; „ik heb hierin gefaald — ik was eenigszins traag om u dadelijk bij te springen; maar het zonderling voorkomen van den aanvaller, het onverwachte van het tooneel — het was alsof uw wild en goddeloos lied den duivel onder ons had doen opstaan — en zoo groot was mijne verlegenheid, dat er twee of drie minuten verliepen, eer ik mijn wapen kon aanvatten."

„Gij zijt slechts een koel en al te bedachtzaam vriend," zei de Saraceen; „en zoo de Hamako een graad razender geweest was, dan zou uw metgezel tot uw eeuwige schande aan uw zijde gedood zijn geworden, zonder dat gij een vinger ter zijner redding had uitgestoken, ofschoon gij gewapend en wel bereden daarbij stondt."

„Op mijn woord, Saraceen," hernam de Christen, „als ik het ronduit zeggen zal, ik meende, dat die zonderlinge gedaante de duivel was, en daar hij van uw geslacht was, zoo wist ik niet, welke familiegeheimen gij elkander mededeelde, toen gij zoo teeder met elkaar over het zand rolde."

„Uw spot is geen antwoord, broeder Kenneth," hervatte de Saraceen, „want weet, dat, al was inderdaad mijn aanvaller de vorst der duisternis zelf geweest, gij niettemin verplicht waart, om met hem den strijd aan te gaan voor uw reisgenoot. Gij moet tevens weten, dat al wat er slecht of duivelsch in den Hamako is, meer tot uw stam dan tot den mijnen behoort, want deze Hamako is in waarheid de kluizenaar, dien gij zijt komen bezoeken."

„Deze!" riep Sir Kenneth, de athletische maar vervallen gedaante, die voor hem stond, beschouwende — „deze! gij schertst, Saraceen, dit kan de eerwaardige Theodorik niet zijn!"

„Vraag hem zelven, zoo gij mij niet gelooven wilt," antwoordde Sheerkohf, en eer hij nog deze woorden uitgesproken had, bevestigde de kluizenaar hetgeen hij gezegd had.

„Ik ben Theodorik van Engaddi," zei hij, „ik ben de wandelaar der woestijn, ik ben de vriend van het kruis en de geesel van alle ongeloovigen, ketters en duivelsaanbidders! Wacht u,

wacht u! Ter neder met Mahomed, Termagaunt en al hunne aanhangers!" — Dit zeggende, haalde hij van onder zijn ruig gewaad een soort van geesel of samengedraaide met ijzer beslagen knots, die hij met verwonderlijke behendigheid om zijn hoofd zwaaide.

„Gij ziet uw heilige," zei de Saraceen, voor de eerste maal lachende over de onbegrensde verbazing, waarmede Sir Kenneth op de wilde gebaren van Theodorik staarde en diens onzinnig geprevel aanhoorde. Deze, na zijn geesel naar alle zijden heen gezwaaid te hebben, zonder zich, zooals het scheen er in het minst aan te storen, of hij het hoofd van een zijner gezellen trof, toonde eindelijk zijn kracht en de sterkte van het werktuig, door een grooten steen, die naast hem lag, te verbrijzelen.

„Dit is een krankzinnige," zei Sir Kenneth.

„En daarom niet minder heilig," hernam de Muzelman, volgens het welbekende Oostersche geloof, dat de krankzinnigen onder den invloed van hoogere ingeving staan. „Weet, Christen, dat, wanneer het eene oog uitgedoofd is, het andere te scherper wordt — dat wanneer de eene hand afgehouwen is, de andere in kracht toeneemt; en zoo wordt ook, wanneer onze rede in menschelijke zaken verstoord of vernietigd is, ons gezicht hemelwaarts te scherper en volmaakter."

Hier werd de stem van den Saraceen door die van den kluizenaar overschreeuwd, die in een wilden, zingenden toon luid begon te schreeuwen: „Ik ben Theodorik, ik ben de fakkelbrand van de woestijn, ik ben de geesel der ongeloovigen! De leeuw en de luipaard zullen mijn makkers zijn en in mijn cel een schuilplaats zoeken; en de jonge bok zal niet voor hunne klauwen bevreesd zijn — ik ben de toorts en de lantaarn — Kyrie Eleison!"

Hij besloot zijn gezang met een korten loop, en eindigde dezen weer door sprongen voorwaarts, die hem in een oefenschool voor de gymnastiek groote eer zouden hebben aangedaan, maar zoo slecht met zijn stand van kluizenaar strookten, dat de Schotsche ridder geheel verstomd en versteld was.

De Saraceen scheen hem beter te begrijpen. „Gij ziet," zei hij, „dat hij van ons verwacht, dat wij hem naar zijn cel zullen volgen, die dan ook inderdaad onze eenige schuilplaats voor den nacht is. Gij zijt de luipaard, volgens het beeld op uw schild, ik ben de leeuw, zooals mijn naam aan-

duidt, en door de geit meent hij, met toespeling op zijn geitenvel, zich zelven. Wij moeten hem echter in het oog houden, want hij is even vlug als een drommedaris."

En werkelijk was die taak moeilijk; want, ofschoon de eerwaardige gids van tijd tot tijd staan bleef, en met zijn hand zwaaide, alsof hij hen aanmoedigen wilde om voorwaarts te komen, zoo leidde hij toch, goed bekend met al de kronkelende holle wegen en enge passen der woestijn, en met ongemeene snelheid begaafd, die misschien door zijn verstoorden gemoedstoestand in gedurige beweging gehouden werd, de ridders door kloven en paden, waar zelfs de lichtgewapende Saraceen met zijn welgeoefend ros in groot gevaar was, en waar de in ijzer gekleede Europeaan en zijn zwaar beladen paard zich in zulk een dreigend gevaar bevonden, dat de ruiter het gaarne tegen dat van een algemeen gevecht zou geruild hebben. Hij was blij, toen hij eindelijk, na dezen wilden loop, den heiligen man, die hen aangevoerd had, bij een hol zag staan, met een groote fakkel in de hand, die uit een stuk hout bestond, dat in pek gedoopt was, een breed, flikkerend licht verspreidde en een sterken, zwavelachtigen geur van zich gaf.

Niet afgeschrikt door den stikkenden damp, sprong de ridder van het paard en trad in het hol, dat weinig het voorkomen had van gemak te zullen verschaffen. De cel was in twee afdeelingen gescheiden, in de buitenste waarin een steenen altaar met een kruis van riet stond: deze diende den kluizenaar tot kapel. Aan de andere zijde van dit buitenste hol bond de Christenridder, ofschoon niet zonder eenige aarzeling, die uit godsdienstigen eerbied voor de hem omringende voorwerpen sproot, zijn paard vast en verzorgde het voor den nacht, in navolging van den Saraceen, die hem te verstaan gaf, dat zulks de gewoonte der plaats was. De kluizenaar was intusschen bezig met zijn binnenvertrek in orde te brengen, om zijn gasten te ontvangen, en zij voegden zich spoedig bij hem. In den achtergrond van het buitenste hol leidde een kleine opening, met een deur van ruwe planken gesloten, in het slaapvertrek van den kluizenaar, dat van meer gemakken voorzien was. De vloer was door den bewoner eenigermate effen gemaakt en vervolgens met wit zand bestrooid, dat hij dagelijks met water uit een kleine fontein begoot, welke in den eenen hoek uit de rots welde, en in die verstikkende

luchtstreek zoowel aan het oor als den smaak verkwikking verschafte. Matrassen, uit gevlochten biezen gemaakt, lagen aan de zijde van de cel; de wanden waren, evenals de vloer, vlak gemaakt en er hingen verscheidene kruiden en bloemen aan. Twee wasfakkels, die de heremiet aanstak, gaven een vroolijk uitzicht aan de plaats, die tegelijk door hare welriekendheid en koelte aangenaam gemaakt werd. In één hoek van het vertrek waren gereedschappen tot den arbeid, in een andere was een nis met een ruw beeld der heilige maagd. Een tafel en twee stoelen duidden aan, dat zij een werk van de hand des kluizenaars waren, daar zij door hunne gedaante van het Oostersche huisraad van die soort verschilden. De eerste was niet alleen met kruiden en groenten bezet, maar ook met gedroogd vleesch, dat, door Theodorik zoodanig geschikt, den eetlust zijner gasten zou uitlokken. Dit voorkomen van beleefdheid, ofschoon stom en slechts door gebaren uitgedrukt, scheen aan Sir Kenneth geheel in tegenspraak met zijn vorig wild en hevig gedrag. De gang van den heremiet was bedaard, en waarschijnlijk was slechts een gevoel van godsdienstigen ootmoed oorzaak dat zijn gelaatstrekken, hoe vermagerd ook door zijn strenge levenswijze, niet edel en fier waren. Hij betrad zijn cel als een man, die geboren scheen om over menschen te heerschen, maar van zijn gebied afstand had gedaan, om de dienaar des hemels te worden. Evenwel moest men bekennen, dat zijn reusachtige grootte, zijn lange ongeschoren lokken en baard, en het vuur van een diep liggend en wild oog veeleer de eigenschappen van een krijgsman dan die van een kluizenaar waren.

Zelfs de Saraceen scheen den kluizenaar met eenigen eerbied te beschouwen, terwijl deze bezig was en hij fluisterde Sir Kenneth zachtjes toe: „De Hamako is nu in een betere luim, maar hij zal niet spreken, vóórdat wij gegeten hebben — want dat is zijn gelofte."

Zwijgend wenkte Theodorik den Schot, om op een der lage stoelen te gaan zitten, terwijl Sheerkohf zich volgens het gebruik van zijn volk op een matten kussen zette. Hierop verhief de kluizenaar beide handen, als het ware om de ververschingen, die hij zijn gasten had voorgezet, te zegenen, en zij gingen eten even zwijgend als hij. De Saraceen vond deze deftigheid natuurlijk, en de Christen volgde deze stilzwijgendheid na, terwijl hij zijn gedachten

bezig hield met de zonderlingheid van zijn toestand, en het contrast tusschen de wilde, woedende gebaren, het luide geschreeuw en de handelingen van den hermiet bij hun eerste ontmoeting en den zachten, plechtstatigen en betamelijken ijver, waarmede hij thans de plichten der gastvrijheid verrichtte.

Toen hun maaltijd geëindigd was, bracht de kluizenaar, die zelf niets gegeten had, het overgeblevene van de tafel en zette den Saraceen een kruik sorbet en den Schot een flesch wijn voor.

„Drinkt, mijne kinderen," zei hij, en dit waren zijn eerste woorden, — „de gaven Gods mogen genoten worden, wanneer men aan den gever ervan denkt."

Na dit gezegd te hebben, begaf hij zich naar de buitenste cel, waarschijnlijk om zijn gebed te verrichten en liet zijn gasten te zamen in het binnenste van het vertrek, waar Kenneth door Sheerkohf te ondervragen, trachtte te vernemen, wat deze Emir van hun gastheer wist. Het was meer dan louter nieuwsgierigheid, dat hem tot dit onderzoek aanspoorde. Hoe moeilijk het ook was, om het heftig gedrag van den kluizenaar, bij zijn eerste verschijning, met zijn tegenwoordige nederigheid en vreedzaamheid overeen te brengen, het scheen nog moeilijker om het in overeenstemming te brengen met de hoogachting, welke, zooals Sir Kenneth had vernomen, deze heremiet bij de verlichtste godgeleerden van de Christenwereld genoot. Theodorik, de kluizenaar van Engaddi, was in die betrekking de correspondent van pausen en kerkvergaderingen geweest, aan wie zijn brieven, vol van een welsprekend vuur, de ellende beschreven hadden, welde de ongeloovigen aan de Latijnsche Christenen in het heilige land opgelegd hadden, in kleuren, die nauwelijks voor diegenen behoefden te wijken, van wie de heremiet Petrus zich bij de kerkvergadering van Clermont bediende, toen hij den eersten kruistocht predikte. In een zoo eerwaardig en geëerd man de krankzinnige gebaren van een gekken fakir te vinden, dit bewoog den Christen om na te denken, eer hij besluiten kon, om hem zekere gewichtige zaken mede te deelen, die hem door eenige der aanvoerders van den kruistocht waren belast over te brengen.

Het was een hoofdvoorwerp geweest van zijn pelgrimstocht, die op een zoo ongewonen weg ondernomen was, om die mededeelingen te doen; maar hetgeen hij dien avond ge-

zien had, deed hem aarzelen en overwegen, alvorens hij zijn last ten uitvoer bracht. Van den Emir kon hij niet veel inlichtingen verkrijgen, maar hetgeen hij vernam, kwam op het volgende neer: Dat, zooals hij gehoord had, de heremiet eens een dapper en moedig krijgsman geweest was, wijs in raadgevingen en gelukkig in den slag; het laatste was zeer geloofwaardig voor den ridder, te oordeelen naar de groote kracht en behendigheid, die hij hem ten toon had zien spreiden; — dat hij in Jeruzalem was verschenen, niet in de hoedanigheid van pelgrim, maar als iemand, die voorgenomen had het overige van zijn leven in het heilige land door te brengen. Kort daarna vestigde hij zijn verblijf te midden van de tooneelen van verwoesting, waar zij hem thans vonden, geëerbiedigd door de Latijnen wegens zijn strenge vroomheid en door de Turken en Arabieren wegens de teekenen van krankzinnigheid, die hij gaf, en die zij aan goddelijke ingeving toeschreven. Van hen had hij den naam Hamako gekregen, die een iets dergelijks in de Turksche taal uitdrukt. Sheerkohf zelf scheen verlegen onder welke klasse hij hun gastheer schikken zou. Hij was, zei hij, een wijs man geweest, en kon soms uren achtereen lessen van deugd en wijsheid spreken, zonder den geringsten schijn van onnauwkeurigheid. Andere keeren was hij wild en heftig, maar nooit had hij hem te voren zoo kwaadaardig gezind gezien, als hij zich dezen dag getoond had. Zijn woede werd hoofdzakelijk door een hoon tegen zijn godsdienst aangezet; en er liep een geschiedenis van eenige rondtrekkende Arabieren, die zijn altaar bevlekt hadden en die hij dientengevolge met den korten geesel, dien hij in plaats van alle andere wapenen met zich voerde, aangevallen en gedood had. Dit voorval had veel gerucht gemaakt, en het was evenzeer de vrees voor zijn ijzeren geesel als achting voor zijn hoedanigheid als Hamako, die de roovende benden bewoog zijn woonplaats en kapel te eerbiedigen. Zijn naam had zich zoo ver verspreid, dat Saladin bijzondere bevelen had uitgevaardigd om hem te sparen en te beschermen. Hij zelf en andere Mahomedaansche heeren van rang hadden de kluis meer dan eens bezocht, gedeeltelijk uit nieuwsgierigheid, gedeeltelijk omdat zij van een zoo geleerd man man als de Christen Hamako eenig licht over de geheimen der toekomst verwachtten. „Hij heeft," vervolgde de Saraceen, „een Rashid of een sterrewacht van

groote hoogte, om de hemellichamen en in het bijzonder het planetenstelsel te beschouwen, door wier bewegingen en invloeden, zoowel de Christenen als de Muzelmannen gelooven dit, de loop der menschelijke gebeurtenissen beschikt wordt, en volgens welke deze voorspeld kunnen worden."

Dit was het voornaamste van de berichten van den Emir Sheerkohf en deze lieten den ridder Kenneth in onzekerheid, of de toestand van krankzinnigheid uit den toevalligen overdreven ijver van den kluizenaar sproot, dan wel of deze niet geheel geveinsd en aangenomen was om de vrijheden, die deze hem verschaften. Evenwel scheen het, dat deze de inschikkelijkheid jegens hem buitengewoon uitgebreid had, wanneer men de dweepzucht der volgelingen van Mahomed in aanmerking neemt, in wier midden hij leefde, ofschoon hij de verklaarde vijand van hun geloof was. Hij meende ook een nauwere kennis tusschen den heremiet en den Saraceen te bespeuren, dan de woorden van den laatste hem zouden heben doen vermoeden, en het was hem niet ontgaan, dat de eerste den laatste bij een anderen naam genoemd had, dan hijzelf had opgegeven. Al deze overwegingen spoorden hem aan tot voorzichtigheid, zoo niet tot achterdocht. Hij besloot zijn gastheer nauwkeurig gade te slaan en niet te haastig te zijn in de mededeeling van den gewichtigen, aan hem toevertrouwden last.

„Neem u in acht, Saraceen," zei hij; „mij dunkt de verbeelding van onzen gastheer is zoo wel in de war ten opzichte van namen als van andere zaken. Uw naam is Sheerkohf en hij noemde u zooeven bij een anderen."

„Mijn naam is Ilderim, toen ik nog in de tent van mijn vader was," hernam de Kurd, „en nog noemen mij velen zoo. In het veld en bij de krijgslieden sta ik bekend als de Leeuw van den berg, daar dit de naam is, dien mijn goed zwaard mij verworven heeft. Maar stil, de Hamako komt — het is om ons naar ons nachtleger te brengen — ik ken zijn gewoonten — geen mensch moet hem bij zijn gebeden bespieden."

De kluizenaar trad ook werkelijk binnen en zijn armen kruiselings over elkaar slaande, terwijl hij voor hen stond, zei hij op plechtigen toon: „Gezegend zij den naam van Hem, die den rustigen nacht op den werkzamen dag beveelt te volgen, en den kalmen slaap om de vermoeide leden te verfrisschen en den verontrusten geest te bedaren."

Beide krijgslieden antwoordden: „Amen!" stonden van tafel op en begaven zich naar hun leger, waarheen hun gastheer hen met zijn hand wenkte, waarop hij zich met een buiging tegen ieder verwijderde.

De ridder van den Luipaard legde nu zijn zware wapenrusting af, terwijl de Saraceen, zijn makker, hem vriendelijk bijstond, om deze los te maken, totdat hij daar stond in de nauwsluitende kleeding van chamois leer, die de ridders en gewapenden onder hun harnas plachten te dragen. Zoo de Saraceen de kracht van zijn tegenpartij bewonderd had, toen hij in staal gekleed was geweest, was hij thans niet minder getroffen over de nauwkeurige evenredigheid, die in zijn gespierde en welgemaakte gedaante heerschte. De ridder daarentegen, die de beleefdheid van den Saraceen beantwoordde door hem in het uittrekken zijner bovenste kleeren te helpen, opdat hij des te gemakkelijker kon slapen, vond het van zijn kant moeilijk te begrijpen, hoe zulk een teer en slank lichaam met de kracht, die hij in den strijd aan den dag had gelegd, kon overeenstemmen.

Elk krijgsman deed een gebed, vóórdat hij zich ter ruste begaf. De Muzelman wendde zich naar zijn Kabaa, het punt, waarnaar elk gebed van elk volgeling van den Profeet gericht moest worden, en prevelde zijn heidensche gebeden, terwijl de Christen, zich uit de bezoedelde nabijheid van den ongeloovige verwijderende, zijn groot zwaard met het kruisvormige hecht recht overeind zette, en hiervoor als het teeken der verlossing neerknielende, zijn rozenkrans met een aandacht opzeide, die vergroot werd door de herinnering aan de tooneelen, die hij beleefd had, en de gevaren, waaruit hij gedurende den dag gered was.

Beide krijgslieden, afgemat door de vermoeienis en inspanning, lagen weldra in een vasten slaap, ieder op zijn eigen leger.

VIERDE HOOFDSTUK.

In een woestijn, ver van 't gewoel der steden,
Sleet hier zijn tijd, in vasten en gebeden,
Een heilig man, der wereld onbekend;
Een bed van mos, een rotshol tot zijn cel,
Tot voedsel ooft, tot drank een zuivere wel,
En al 't vermaak der wereld lang ontwend.

PARNELL.

Kenneth, de Schot, wist niet, hoe lang zijn zinnen in diepe rust gelegen hadden, toen hij door een gevoel van drukking op de borst tot bezinning kwam, die eerst een vluchtigen droom van strijd met een machtigen tegenstander te weeg bracht, en hem eindelijk geheel het gebruik zijner zinnen terug schonk. Hij was op het punt om te vragen wie daar was, toen hij, de oogen openende, de gedaante van den kluizenaar zag, wild en verstoord, zooals wij hem beschreven hebben, naast zijn bed staande, en zijn rechterhand op zijn borst drukkende, terwijl hij een kleine zilveren lamp in de andere hield.

„Wees stil," zei de heremiet, terwijl de liggende ridder met verbazing opzag; „ik heb u iets te zeggen, dat gindsche ongeloovige niet hooren mag."

Deze woorden sprak hij in de Fransche taal, en niet in de lingua franca of het mengelmoes van Oostersche en Europeesche tongvallen, waarvan zij zich tot hiertoe bediend hadden.

„Sta op," vervolgde hij, „trek uw mantel aan — spreek niet, maar loop zacht, en volg mij."

Sir Kenneth stond op en nam zijn zwaard.

„Dat is niet noodig," antwoordde de kluizenaar fluisterend, „wij gaan naar een plaats waar geestelijke wapenen veel helpen, en vleeschelijke wapenen niets zijn dan riet en verwelkte kalabas."

De ridder zette zijn zwaard weer naast het bed, en alleen met zijn dolk gewapend, waarvan zich niemand in dat ge-

vaarlijk land scheidde, bereidde hij zich voor om zijn geheimzinnigen gastheer te volgen.

De heremiet ging langzaam voorwaarts, en werd door den ridder gevolgd, die nog altijd onzeker was, of de zwarte gedaante, die voor hem uit gleed om den weg te wijzen, inderdaad niet slechts de schepping van een verstoorden droom was. Zij zweefden, gelijk schaduwen, naar het buitenste vertrek, zonder den Heidenschen Emir te storen, die nog in slaap gedompeld lag. Voor het kruis en het altaar in de buitenste kamer brandde nog een lamp, een misboek lag opengeslagen, en op den vloer lag een boetgeesel van smalle touwen en draad, die nog met versch bloed bevlekt was, zonder twijfel een teeken van de zware boetedoening van den kluizenaar. Hier knielde Theodorik neer en wees den ridder, dat hij zijn plaats naast hem op de zwarte keisteenen zou nemen, die daar gelegd schenen te zijn, om de houding van eerbiedige aandacht zoo ongemakkelijk mogelijk te maken; hij las verscheidene gebeden van de Roomsche kerk, en zong met een zachte maar ernstige stem drie boetpsalmen. Deze laatste mengde hij met zuchten en tranen en stuiptrekkende snikkingen, die getuigden, hoe diep hij de goddelijke gedichten, die hij opzeide, gevoelde. De Schotsche ridder woonde deze godsdienstoefeningen met diepen ernst bij, terwijl zijn gevoelen omtrent zijn gastheer te gelijk zoo zeer begon te veranderen, dat hij niet wist, of hij hem niet wegens de gestrengheid zijner boete en het vuur zijner gebeden als een heilige moest beschouwen; en toen zij van den grond oprezen, stond hij met eerbied voor hem, als een leerling voor zijn geëerbiedigden meester. De heremiet van zijn kant was gedurende eenige minuten stil en afgetrokken.

„Zie in dien hoek, mijn zoon," zei hij, op een ver afgelegen hoek van de cel wijzende; „daar zult gij een sluier vinden; breng deze hier."

De ridder gehoorzaamde, en in een kleine opening, die in den muur uitgehouwen en met een deur van teenen gesloten was, vond hij den sluier, dien hij zocht. Toen hij deze aan het daglicht bracht, ontdekte hij, dat deze gescheurd, en op sommige plaatsen met een donkere zelfstandigheid bevlekt was. De kluizenaar zag het met een diepe maar gesmoorde aandoening aan, en eer hij tot den Schotschen ridder kon spreken, was hij genoodzaakt zijn gevoelens in een stuiptrekkenden snik lucht te geven.

„Gij staat thans op het punt, om den rijksten schat te aanschouwen, dien de aarde bezit," zei hij eindelijk; „wee mij, dat mijn oogen niet waardig zijn, om tot deze opgeheven te worden! Helaas! Ik ben slechts het lage en verachtelijke uithangbord, dat een vermoeiden reiziger een herberg van rust en veiligheid aanwijst, maar zelf altijd buiten de deur moet blijven. Te vergeefs ben ik naar de laagste diepten der rotsen en midden in den schoot der dorstige wildernissen gevloden. Mijn vijand heeft mij gevonden — zelfs hij, dien ik verloochend heb, heeft mij tot in mijn vestingen vervolgd."

Hij zweeg weer voor een oogenblik, en, zich tot den Schotschen ridder wendende, zei hij op een vasteren toon: „brengt gij mij een groet van Richard van Engeland?"

„Ik kom uit den raad der Christenvorsten," antwoordde de ridder; „maar daar de koning van Engeland ongesteld is, ben ik met de bevelen zijner Majesteit niet vereerd."

„Uw teeken?" vroeg de heremiet.

Sir Kenneth aarzelde — vroegere argwaan en de teekens van krankzinnigheid, die de kluizenaar voorheen aan den dag gelegd had, kwamen plotseling in zijn gedachten op; maar hoe zou hij een man verdenken, wiens zeden zoo heilig waren? — „Mijn leus," zei hij, „is deze — Koningen bedelden van een bedelaar."

„Dat is juist," antwoordde de heremiet en zweeg een oogenblik; toen vervolgde hij: „ik ken u wel; maar de schildwacht op zijn post — en de mijne is gewichtig — roept vriend zoowel als vijand aan."

Hij ging toen vooruit met de lamp naar de kamer, die zij te voren verlaten hadden. De Saraceen lag nog vast in slaap op zijn bed. De kluizenaar bleef bij hem staan en zag op hem neer. „Hij slaapt," zei hij, „in duisternis, en moet niet gewekt worden."

De houding van den Emir duidde inderdaad een zeer diepe rust aan. De eene arm om het lijf geslingerd, terwijl hij met zijn gezicht half naar den muur gekeerd lag, verborg door zijn losse en lange mouw het grootste gedeelte van zijn gelaat maar het hooge voorhoofd was nog zichtbaar. Zijn gelaatstrekken, die gedurende zijn waken zoo ongemeen werkzaam waren, hadden zich nu ontspannen, alsof het gezicht uit donker marmer bestaan had; en zijn lange, zijden wenkbrauwen bedekten zijn doordringend valkenoog. De open en ontspannen hand en de diepe regelmatige en zachte ademhaling gaven

alle teekenen van de diepste rust. De slaper vormde een zonderlinge groep met de hooge gedaante van den heremiet in zijn ruwe geitenkleeding, met de lamp in de hand, en den ridder in zijn eng leeren gewaad, de eerste met een stuursche uitdrukking van ascetische droefgeestigheid, de laatste met een angstige nieuwsgierigheid op zijn mannelijke trekken geprent.

„Hij slaapt vast," zei de kluizenaar, op denzelfden zachten toon als te voren, en de woorden herhalende, ofschoon hij deze niet meer in een letterlijken maar figuurlijken zin nam; „hij slaapt in de duisternis, maar er zal een dag voor hem aanbreken. — O, Ilderim, uw wakende gedachten zijn nog zoo ijdel en wild als die, welken hunnen dwarrelenden dans in uw slapende hersens houden, maar de trompet zal zich doen hooren, en de droom zal verdwijnen."

Dit zeggende, en den ridder een teeken gevende om hem te volgen, ging de kluizenaar naar het altaar, en zich achter dit plaatsende, drukte hij op een veer, die, zonder gedruisch opengaande, een kleine ijzeren deur vertoonde in de zijde van het hol, die bijna onzichtbaar was, zoo men niet met de grootste nauwkeurigheid navorschte. Eer de heremiet het geheel waagde om de deur te openen, liet hij eenige droppels olie uit de lamp op de scharnieren vallen. Toen de ijzeren deur geheel geopend was, ontdekte men een kleine trap in de rots uitgehouwen.

„Neem den sluier, dien ik draag," zei de kluizenaar op een zwaarmoedigen toon; „en bind mij de oogen dicht; want ik mag zonder zonde en verwaandheid den schat, dien gij dadelijk zult zien, niet aanschouwen."

Zonder te antwoorden, hulde de ridder haastig het hoofd van den kluizenaar in den sluier, en deze steeg de trap op, als een man, die aan den weg te zeer gewoon was, om het gebruik van licht noodig te hebben, terwijl hij tegelijkertijd den Schot de lamp voorhield, die hem nu op verscheidene trappen volgde. Eindelijk bleven zij in een klein gewelf van een onregelmatige gedaante staan, in den eenen hoek er van eindigde de trap, terwijl in den tegenovergestelden hoek een andere trap verder naar boven voerde. In een derden hoek was een Gothische deur, zeer ruw met de gewone sieraden van groepen, zuilen en beeldhouwwerk, en waarin een sterk, met ijzer beslagen, en met groote spijkers voorzien luikje was gemaakt. Naar dit laatste punt wendde de heremiet

zijn schreden, die schenen te struikelen, toen hij het naderde.

„Trek uw schoenen uit," zei hij tegen zijn metgezel; „de grond, waarop gij staat, is heilig. Verban uit het binnenste van uw hart elke wereldsche en vleeschelijke gedachte, want het zou een doodelijke zonde zijn, deze op zulk een plaats te koesteren."

De ridder deed zijn schoenen af, zooals hem bevolen was, en de kluizenaar stond intusschen, als in een stil gebed met zijn ziel bezig; toen stelde hij zich weer in beweging, en beval den ridder om drie malen aan het deurtje te kloppen. Hij deed dit. De deur ging van zelf open; ten minste Sir Kenneth bespeurde niemand; en eensklaps overviel hem een stroom van het zuiverste licht en een sterke en bijna bedwelmende geur van de rijkste reukwerken. Hij deed twee of drie schreden achterwaarts, en het duurde wel een minuut, eer hij van de verblindende en overweldigende uitwerking van den plotselingen overgang van duisternis in licht herstelde.

Toen hij in het vertrek trad, in hetwelk zich deze heldere glans verspreidde, bespeurde hij, dat het licht voortkwam uit een menigte zilveren lampen, vol van de zuiverste olie, die den heerlijksten reuk verspreidden, en aan zilveren kettingen van het dak van een kleine Gothische kapel hingen, die, gelijk het grootste gedeelte van het zonderling verblijf van den kluizenaar, in de harde rots uitgehouwen was. Maar terwijl op elke andere plaats, die Sir Kenneth gezien had, het werk, dat aan de rots was besteed geworden, van den eenvoudigsten en ruwsten aard geweest was, waren in deze kapel de kunst en de beitels van de bekwaamste bouwkundigen gebruikt. De geaderde dekken verhieven zich aan iedere zijde op zes zuilen, die met de uiterste bekwaamheid uitgehouwen waren; en de wijze, waarop de bogen met elkander verbonden waren met passende sieraden was in den schoonsten stijl van de beste bouworde van dien tijd. In overeenstemming met de rij pilaren, waren er aan iederen kant zes prachtig bewerkte nissen, waarvan elk het beeld van één der twaalf apostelen bevatte. Aan het bovenste en oostelijke einde van de kapel stond het altaar, waarachter een zeer rijk gordijn van Perzische zijde, zwaar met goud geborduurd, een geheime plaats bedekte, die zonder twijfel het eene of andere beeld of een reliquie van buitengewone heiligheid bevatte, ter eere waarvan dit zonderlinge bouwwerk van godsdienstige vereering was opgericht. In de overtuiging,

dat dit het geval moest zijn, ging de ridder naar het vertrek, knielde voor het reliquie neer, en herhaalde zijn gebeden met vuur; maar hij werd gestoord doordat het gordijn eensklaps opgetrokken, of veeleer ter zijde geschoven werd, hoe of door wien, dit zag hij niet; maar in de zoo ontsloten nis zag hij een kast van zilver en ebbenhout, met dubbele vleugeldeuren, het geheel in het klein een Gothische kerk nabootsende.

Terwijl hij met angstige nieuwsgierigheid naar de kast zag, gingen de twee vleugeldeuren ook open, waardoor een groot stuk hout voor den dag kwam, op hetwelk de woorden uitgesneden waren: Vera Crux, en tegelijkertijd zong een koor van vrouwen Gloria Patri. Zoodra het gezang opgehouden had, ging de kast weer dicht, en viel het gordijn weer, en de ridder, die voor het altaar knielde, kon thans zijn aandacht ongestoord voortzetten ter eere van de heilige reliquie, die zoo even voor zijn oogen was ontbloot geworden. Hij deed dit met het diepe gevoel van een man, die met zijn eigen oogen een verheven bevestiging van de waarheid van zijn Godsdienst gezien had, en het duurde eenigen tijd, voordat hij zijn gebed besloot, opstond en het waagde naar den kluizenaar om te zien, die hem naar deze heilige en geheimzinnige plek geleid had. Hij zag hem, met zijn hoofd nog steeds in den sluier gewikkeld, dien hij er zelf om heen geslagen had, als een hond, op den drempel van de kapel liggende, en, zooals het scheen, zonder te durven wagen, om er over te stappen: de heiligste eerbied, de meest berouwhebbende wroeging was in zijn houding te lezen, welke die was van een man, die ter neer gebogen aan den grond gekluisterd scheen door den druk van zijn inwendige gevoelens. Het kwam den Schot voor, dat alleen het gevoel van het diepste berouw, en de grootste verootmoediging een zoo sterk lichaam en een zoo vurigen geest zoo konden vernederd hebben.

Hij naderde hem, alsof hij met hem spreken wilde; maar de heremiet voorkwam zijn voornemen, doordat hij in gesmoorde tonen van achter den sluier en met een stem, die uit een mummie scheen voort te komen, zei: „Toef, toef — gelukkig, dat gij zulks kunt — het gezicht is nog niet geëindigd." — Dit zeggende, stond hij van den grond op, verliet den drempel, waarop hij tot hiertoe gelegen had, en sloot de deur van de kapel, die door een grendel met een veer van binnen gesloten werd, waarvan de slag door de kapel weergalmde; deze deur scheen zoo nauw met de rots verbonden,

waarin het hol uitgehouwen was, dat Kenneth nauwelijks onderscheiden kon, waar de opening geweest was. Hij stond nu alleen in de verlichte kapel, die de reliquie bevatte, waaraan hij kort te voren zijn godsdienstige hulde bewezen had, zonder andere wapenen dan zijn dolk of ander gezelschap dan zijn vrome gedachten en zijn onverschrokken moed.

Onzeker wat er verder gebeuren zou, maar besloten om den loop der gebeurtenissen af te wachten, stapte Sir Kenneth door de eenzame kapel, tot den tijd van het vroegste hanengekraai. Op dit stille uur hoorde hij, van welken streek kon hij niet onderscheiden, den klank van een kleine zilveren schel, zooals bij de verheffing van de hostie in de ceremonie of het offer van de mis geluid wordt. Het uur en de plaats maakten dit geluid zeer plechtig, en hoe dapper de ridder ook was, begaf hij zich naar den versten hoek van de kapel, tegenover het altaar, ten einde zonder stoornis de gevolgen van dit onverwachte teeken gade te slaan.

Het duurde niet lang, of het zijden gordijn werd weer weggetrokken, en de reliquie vertoonde zich weer. Terwijl hij eerbiedig op de knie zonk, hoorde hij de tonen van het Lof of den vroegdienst der Roomsche kerk door vrouwenstemmen gezongen, die zich evenals bij den vorigen dienst samen vereenigden. De ridder bespeurde ras, dat de stemmen niet langer op een plaats in de verte bleven, maar de kapel naderden en luider werden, toen een deur, even onzichtbaar, wanneer zij gesloten was, als die, door welke hij binnen gekomen was, aan de andere zijde van het gewelf open ging, en aan de tonen van het koor meer ruimte gaf, om langs de bogen van het gewelf te zwellen.

De ridder vestigde zijn oogen op de opening met ademloozen angst, en nog steeds in de houding van eerbied, die de plaats en het tooneel vereischten, knielende, wachtte hij de gevolgen van deze voorbereidingen af. Een plechtige optocht scheen op het punt om de deur uit te komen. Eerst traden vier schoone knapen, wier armen, hals en beenen van de bronsachtige kleur van het Oosten waren, en een aangenaam kontrast vormden met de sneeuwwitte kleederen, twee aan twee in de kapel. Het eerste paar droeg wierookvaten, die zij heen en weer zwaaiden, en waarmede zij de heerlijke reuk in de kapel nog vermeerderden. Het tweede paar strooide bloemen.

Na deze volgden in behoorlijke orde de vrouwen, die het koor uitmaakten; zes, die door haar zwarte scapulieren en zwarte sluiers over hun wit gewaad nonnen van de orde van den berg Carmel bleken te zijn; en even zoo vele, wier witte sluiers haar als nieuwelingen of toevallige bewoonsters in het klooster deden kennen, die nog niet door geloften gebonden waren. De eersten hadden groote rozenkransen in de hand, terwijl de jongere en lichtere gedaanten, die volgden, ieder een krans van roode en witte rozen droegen. Zij gingen in processie door de kapel, zonder acht op Kenneth te slaan, ofschoon zij zoo dicht bij hem voorbijgingen, dat haar kleederen hem bijna aanraakten. Terwijl zij voortgingen met zingen, twijfelde de ridder niet, of hij was in een van die kloosters, waar de edele Christenmaagden zich te voren openlijk aan den dienst der kerk hadden toegewijd. De meesten waren afgeschaft geworden, sedert de Mahomedanen Palestina hadden veroverd; maar velen verwierven zich verdraagzaamheid door geschenken, of hadden deze aan de goedertierenheid of verachting der overwinnaars te danken, en gingen nog steeds voort, om in het geheim de plechtige gebruiken in acht te nemen, aan welke haar geloften haar verbonden hadden. Maar ofschoon Kenneth wist, dat dit het geval was, had de plechtigheid van de plaats en het uur, de verrassing over de plotselinge verschijning van deze nonnen, en de wijze, waarop zij bij hem voorbij trokken, zulk een invloed op zijn verbeelding, dat hij nauwelijks kon begrijpen, dat de schoone optocht, dien hij zag, uit schepselen van deze wereld bestond, zoo zeer geleken zij op een koor van bovennatuurlijke wezens die aan het algemeene voorwerp van aanbidding hulde bewezen.

Dit was het eerste denkbeeld des ridders, toen de processie hem voorbij kwam, zonder verder hand of voet te bewegen dan noodig was om haar weg te vervolgen; zoodat zij in het schaduwachtige en godsdienstige licht beschouwd, hetwelk de lampen door de wolken van wierook, die het vertrek verdonkerden, verspreidden, eerder schenen te zweven dan te loopen.

Maar toen zij voor de tweede maal in den omtocht door de kapel, bij de plek, waarop hij knielde, kwamen, maakte een van de wit gesluierde maagden, terwijl zij hem voorbij zweefde, van den krans, dien zij droeg, een rozenknop los, die misschien toevallig uit haar vingers op den voet van Sir Kenneth viel. De ridder schrikte, alsof een pijl hem getroffen had; want wanneer de ziel tot een hoog punt van

gevoel en verwachting gekomen is, geeft het geringste onverwachte voorval aan de richting, welke de verbeelding reeds genomen heeft, vuur en veerkracht. Maar hij onderdrukte zijn beweging, zich te binnen brengende, hoe licht zulk een onverschillig voorval kon gebeuren, en dat slechts de gelijke beweging der koorzangeressen het toeval merkwaardig maakte.

Terwijl de processie voor de derde maal rondom de kapel ging, volgden de gedachten en oogen van Kenneth uitsluitend diegene onder de nieuwelingen, die den rozenknop had laten vallen. Haar stap, haar gelaat, haar gedaante waren zoo volkomen gelijk aan die der overige koorzangeressen, dat het onmogelijk was om het minste teeken te bespeuren, dat haar van de anderen onderscheidde, en toch klopte Kenneth's hart, als dat van een vogel, die gaarne uit zijn kooi wilde breken, alsof het hem door zijn sympathetische ingevingen wilde overtuigen, dat het meisje, hetwelk aan de rechter lijn van de tweede rij der nieuwelingen liep, hem dierbaarder was, niet alleen dan allen, die tegenwoordig waren, maar dan het geheele overige geslacht. De romantische drift der liefde, die de regelen der ridderschap voedden, en zelfs voorschreven, kwam zeer goed overeen met de niet minder romantische gevoelens van den Godsdienst; en men kon zeggen, dat zij elkander veeleer in de hand dan tegenwerkten. Het was derhalve met een gloeiende verwachting, die zelfs een zekeren godsdienstigen zweem had, dat Sir Kenneth, dien het gevoel van zijn hart tot in de toppen van zijn vingers trilde, een tweede teeken van de tegenwoordigheid van een meisje hoopte, hetwelk hem, zooals hij zich sterk verbeeldde, reeds het eerste geschonken had.

Hoe kort ook de tijd was, gedurende hetwelk de processie een derde wandeling door de kapel voltooide, scheen het toch een eeuwigheid voor Kenneth. Eindelijk naderde de gedaante, die hij met zulk een vrome aandacht had gadegeslagen, — er was geen onderscheid tusschen deze gesluierde gedaante en de overigen, waarmee zij zich gelijkvormig bewoog, totdat, juist toen zij voor de derde maal den knielenden kruisvaarder voorbij ging, een gedeelte van een kleine en welgeëvenredigde hand, zoo schoon gevormd, dat zij het hoogste denkbeeld gaven van de volmaakte evenredigheden van de gedaante, waaraan zij behoorden, tusschen de vouwen van het gaas te voorschijn kwam, evenals een straal der maan door de lichte wolken van een zomerschen nacht, en voor de

tweede maal lag er een rozenknop voor de voeten van den ridder van den Luipaard.

Dit tweede teeken kon niet toevallig zijn. — De gelijkheid van die half geziene maar schoone vrouwenhand met een, die zijn lippen eens aangeraakt hadden, en aan wier beminnelijke eigenares hij toen stilzwijgend eeuwige trouw gezworen had, kon geen bloot toeval zijn. Ware er nog een verder bewijs noodig geweest, dan gaf het de glans van dien weergaloozen robijnen ring aan dien sneeuwwitten vinger, wiens onschatbare waarde Kenneth toch geringer geacht zou hebben dan het minste teeken, dat deze vinger kon gegeven hebben: — en ofschoon zij gesluierd was, kon hij toch door toeval of gunst een klein tipje van die zwarte lokken zien, waarvan ieder haar hem dierbaarder was dan een ketting van goud. Het was de geliefde van zijn hart! Maar dat zij hier was — in de wilde en afgelegen woestijn — onder nonnen, die zich tot bewoonsters van wildernissen en holen gemaakt hadden, opdat zij in het geheim die Christelijke gebruiken zouden kunnen verrichten, die zij niet openlijk durfden bijwonen — dat dit zoo was — dit scheen te ongeloofelijk — het moest een droom zijn — een bedrieglijk goochelspel der verbeelding. Terwijl deze gedachten door Kenneth's ziel vlogen, nam dezelfde gang, waarlangs de processie in de kapel gekomen was, deze bij haar terugkeer weer op. De jonge kerkbedienden, de zwarte nonnen verdwenen achtereenvolgens door de open deur — eindelijk vertrok ook zij, waarvan hij dit dubbele teeken ontvangen had — evenwel draaide zij onder het naar buiten gaan het hoofd, wel is waar weinig, maar toch zichtbaar naar de plaats, waar hij als een standbeeld vastgeworteld staan bleef. Hij bemerkte het laatste waaien van haar sluier — deze was weg — en er zonk een duisternis over zijn ziel, die nauwelijks minder dicht was, dan die, welke bijna gelijktijdig zijn uitwendige zinnen bedekte; want nauwelijks was de laatste der koorzangeressen over den drempel van de deur gestapt, of deze sloot zich met een luiden slag, en terzelfder tijd zwegen de stemmen van het koor, gingen de lichten der kapel in eens uit, en bleef Sir Kenneth alleen, en in volslagen duisternis. Maar voor Kenneth was eenzaamheid en duisternis en de onzekerheid van zijn toestand als niets — hij dacht daaraan niet — hij stoorde zich daaraan niet — bekreunde zich om niets ter wereld dan om de vluchtige verschijning, die zooeven hem voorbijgezweefd was, en de teekens van

gunst, die zij hem geschonken had. Op den vloer naar de knoppen rond te tasten, die zij had laten vallen — deze aan zijn lippen, aan zijn boezem te drukken — dan beurtelings, dan te zamen — zijn lippen aan de koude steenen te hechten, welke zij, voor zoover hij beoordeelen kon, betreden had — al de buitensporigheden te begaan, welke een sterke liefde inboezemt en rechtvaardigt bij diegene, welke zich aan deze overgeven, dit alles waren slechts de bewijzen van een hartstochtelijke liefde, eigen aan alle eeuwen. Maar het was bijzonder eigen aan de tijden der ridderschap, dat de ridder in zijn wildste veroveringen niet aan een poging dacht, om het voorwerp van zulk een romantische verkleefdheid te volgen of na te sporen; dat hij aan haar dacht als aan een Godheid, die, na zich verwaardigd te hebben zich voor een oogenblik aan haar vereerder te vertoonen, weer naar de duisternis van haar heiligdom was teruggekeerd — of als een planeet, die, invloed hebbende op zijn lot, in een gunstig oogenblik een genadigen straal op hem had laten vallen en zich weer in haar mistigen sluier gewikkeld had. De bewegingen van de dame van zijn hart waren voor hem die van een hooger wezen, dat zonder bewaking of belemmering moest handelen, hem door haar verschijning verheugen, of door haar afwezigheid ter neer slaan, door haar vriendelijkheid aanmoedigen, of door haar wreedheid tot wanhoop brengen — alles naar haar vrijen wil, en zonder andere aanspraken of vertogen te ontvangen, dan die, welke door de trouwste diensten van het hart en het zwaard van den kampioen ontstonden, wiens eenig doel in het leven was haar bevelen te volbrengen, en haar roem door den glans van zijn daden te verheffen.

Zoo waren de regelen der ridderschap in zaken van liefde, die hun alles beheerschend beginsel was. Maar Sir Kenneth's verkleefdheid werd romantisch door andere en nog meer bijzondere omstandigheden. Hij had nog nooit het geluid van de stem zijner uitverkorene gehoord, ofschoon hij haar schoonheid dikwijls met verrukking had aanschouwd. Zij bewoog zich in een kring, dien zijn ridderlijke rang hem wel vergunde te naderen, maar waarin hij zich niet mocht bewegen; en hoe zeer hij ook uitstak door krijgskundige bekwaamheid en moed, was de arme Schotsche ridder toch genoodzaakt, zijn Godheid op een afstand te aanbidden, bijna even groot als die, welke den Pers van de zon, het voorwerp zijner aanbidding, scheidt. Maar wanneer was ooit het oog eener

vrouw te trotsch, om de vurige verkleefdheid van een minnaar, hoe veel minder ook in rang, over het hoofd te zien? Haar oog was op hem gevestigd geweest in het tournooi, haar oor had zijn lof gehoord in de berichten van de veldslagen, die dagelijks geleverd werden; en terwijl graven, hertogen en heeren om haar gunst streden, vloeide deze, misschien eerst onwillekeurig of zelfs onbewust, naar den armen ridder van den Luipaard, die weinig anders dan zijn zwaard had, om zijn rang op te houden. Wanneer de dame opzag en luisterde, bemerkte en hoorde zij genoeg, om in haar voorkeur, die haar in den beginne onverhoeds overvallen had, te versterken. Werd de persoonlijke schoonheid van een ridder geprezen, dan maakten zelfs de fijnste dames van het krijgshaftig hof van Engeland een uitzondering ten gunste van den Schot Kenneth; en het gebeurde dikwijls, dat, niettegenstaande de groote geschenken, welke Vorsten en heeren aan de minnezangers deden, een onpartijdige geest van onafhankelijkheid den dichter aangreep, en de harp ter eere van den man klonk, die noch paard noch rijk gewaad bezat, om het als loon van zijn lof te schenken.

De oogenblikken, waarop de hooghartige Edith naar de loftuitingen, die haar minnaar gedaan werden, luisterde, werden haar hoe langer hoe dierbaarder, vormden een afwisseling van de vleierij, waarvan haar oor moede was, en verschaften haar een voorwerp van geheime beschouwing, waardiger, zooals hij naar het algemeen gerucht scheen, dan zij, die hem in rang en de gaven der fortuin overtroffen. Toen haar aandacht zich bestendig, ofschoon voorzichtig, op Sir Kenneth vestigde, werd zij hoe langer hoe meer overtuigd van zijn persoonlijke genegenheid voor haar, en meer en meer zeker in haar geest, dat zij in Kenneth van Schotland den haar bestemden ridder aanschouwde, die met haar in geluk en ramp — en het vooruitzicht was somber en gevaarlijk — de vurige verkleefdheid zou deelen, waaraan de dichters van dien tijd zulk een algemeene heerschappij toeschreven, en die haar zeden en gewoonten bijna in denzelfden rang als de godsdienstoefening zelve plaatsten.

Maar laten wij den lezer de waarheid niet verbergen. Toen Edith den toestand van haar gevoelens begon te bespeuren, hoe edel deze dan ook waren, en hoe passend ook voor een maagd, die niet ver van den troon van Engeland stond — hoe zeer haar hoogmoed ook gevleid mocht zijn door de wel

is waar stomme, maar standvastige hulde, die haar de ridder, welken zij onderscheidde, bewees, waren er oogenblikken, waarin het gemoed der minnende en beminde vrouw tegen de beperkingen van pronk en plechtstatigheid, die haar omgaven, morde en zij bijna de vreesachtigheid van haar minnaar berispte, die scheen besloten te hebben, om deze niet te verbreken. De étiquette, om een hedendaagsche uitdrukking te gebruiken, van geboorte en rang had den tooverkring om haar getrokken, buiten welken Sir Kenneth wel is waar mocht buigen en staren, maar binnen welken hij even min mocht komen, als een opgeroepen geest de grenslijn durft overtreden, die een machtig toovenaar zelf heeft voorgeschreven. Onwillekeurig drong zich de gedachte bij haar op, dat zij, al was het dan ook slechts de punt van haar tooverachtigen voet, buiten de aangewezen grenslijn moest wagen, indien zij ooit aan een zoo ingetogen en beschroomden minnaar een gelegenheid tot een zoo geringe gunst wilde geven, om den riem van haar schoen te kussen. Er was een voorbeeld, het bekende geval met de dochter van den Koning van Hongarije, die den knaap van lagen rang zoo edelaardig aanmoedigde: en Edith, ofschoon van koninklijk bloed, was geen koningsdochter, evenmin als haar minnaar van lagen rang was — de fortuin had hunne genegenheid niet zulke groote hindernissen in den weg gelegd. Evenwel was er iets in den boezem van de maagd — die zedige hoogmoed, welke de liefde zelve koestert — die haar in weerwil van haar meerderen rang verbood, om die schreden te doen, welke, in ieder geval, de kieschheid van minnaars vordert. Vooral was Sir Kenneth zulk een edel, eervol en volmaakt ridder, zooals zij zich ten minste verbeeldde, met de strengste gevoelens van hetgeen hem en haar verschuldigd was, dat, hoe gedwongen haar houding bij het ontvangen van zijn hulde ook mocht zijn (gelijk het beeld van de een of andere Godheid, van welke men noch gevoel noch beantwoording der hulde verwacht), zij toch altijd vreesde, zich door een te vroegtijdige vernedering in de oogen van haar toegewijden aanbidder te verlagen.

Desniettemin kan de aandachtige aanbidder van een afgodsbeeld zelfs in de stijve en onbeweeglijke trekken van een marmeren beeld teekenen van goedkeuring ontdekken, en het is geen wonder, dat een zeker iets, hetwelk gunstig kon uitgelegd worden, uit het glinsterende oog der beminnelijke

Edith schitterde, wier schoonheid inderdaad meer in de kracht der uitdrukking dan in een volstrekte regelmatigheid van haar gelaat bestond. Er waren haar eenige geringe blijken van onderscheiding, niettegenstaande haar eigen waakzaamheid, ontsnapt; hoe kon anders onze Kenneth zoo zeker de beminnelijke hand herkend hebben, waarvan nauwelijks twee vingers van onder haar sluier zichtbaar waren, of hoe kon hij zoo vast verzekerd geweest zijn, dat twee bloemen, die na elkander op den grond gevallen waren, bestemd waren tot een teeken van herkenning van den kant van de dame van zijn hart? Door welke reeks van opmerkingen — door welke geheime teekens, blikken of gebaren — door welke instinctmatige vrijmetselarij der liefde, deze graad van verstandhouding tusschen Edith en haar minnaar tot stand kwam, dit kunnen wij niet doorgronden; want wij zijn oud, en zulke fijne sporen van toegenegenheid, welke jongere oogen gemakkelijk ontdekken, spotten met de kracht van de onze. Het is genoeg, dat er zulk een genegenheid tusschen partijen bestond, die elkander zelfs nooit gesproken hadden, ofschoon deze van den kant van Edith door een diep gevoel van de zwarigheden en gevaren, die natuurlijk den verderen voortgang hunner liefde moesten vergezellen, binnen de palen gehouden werd, en van dien van den ridder door duizend twijfelingen en bezorgdheden, dat hij de geringe teekens van de opmerking der dame te hoog geschat had. Te meer moesten deze gedachten bij hem opkomen, daar deze noodzakelijk door lange tusschenpoozen van schijnbare koelheid afgebroken werd, gedurende welke of de vrees om de aandacht van anderen te trekken of om in achting te dalen door te snel overwonnen te schijnen, haar tot een onverschillig gedrag bewoog, alsof zij zijn tegenwoordigheid in het geheel niet bemerkte.

Dit verhaal, dat misschien eenigszins vervelend is, maar voor de geschiedenis noodzakelijk, kan dienen, om den toestand van verstandhouding (zoo deze een zoo sterke benaming verdient), tusschen de minnaars te verklaren, toen de onverwachte verschijning van Edith in de kapel zulk een sterke uitwerking op de gevoelens van haar ridder te weeg bracht.

VIJFDE HOOFDSTUK.

De zwarte kunst en tooverslag
Roept vrucht'loos spooksels voor den dag!
Op ons bevel verdwijnt dit rot,
En Termagond en Astharoth.

WARTON.

Het diepste stilzwijgen en de dikste duisternis heerschte gedurende meer dan een uur in de kapel, waarin wij den ridder van den Luipaard nog steeds knielende verlaten hebben, dan eens den hemel zijn dank, dan weder zijn dankbaarheid jegens zijn beminde voor het teeken, waarmede hij was verwaardigd geworden, betuigende. Zijn eigen veiligheid, zijn eigen lot, waarom hij zich ten allen tijde zeer weinig bekreunde hadden thans niet het gewicht van een korrel zand in zijn overwegingen. Hij was in de nabijheid van Lady Edith, hij had teekens van haar gunst ontvangen, hij was op een plaats, welke door de heiligste reliquieëng ewijd was. Een Christenkrijgsman, een trouw minnaar kon niets vreezen, aan niets denken, dan aan zijn plicht jegens den hemel en zijn verplichting jegens zijn beminde.

Na verloop van den door ons opgegeven tijd hoorde men een schel gefluit, als dat, waarmede de valkenier zijn valk roept, door de gewelfde kapel dringen. Het was een toon, die zeer slecht op die plaats paste, en Kenneth te binnen bracht, hoe noodig het was, dat hij op zijn hoede was. Hij sprong op, en sloeg de hand aan zijn dolk. Een krakend, geluid, evenals dat van een schroef of van katrollen, volgde en een naar boven stroomend licht, dat door een opening in de vloer kwam, duidde aan, dat een valdeur was opgelicht of neergedrukt. In minder dan een minuut vertoonde zich een lange, magere arm, gedeeltelijk naakt, gedeeltelijk in een mouw van roode zijde gekleed, door de opening, eene lamp zoo hoog ophoudende, als hij reiken kon, en de gedaante,

waaraan de arm behoorde, steeg stap voor stap tot op de hoogte van den vloer der kapel. De gedaante en het gelaat van het wezen, dat zich aldus vertoonde, waren die van een verschrikkelijken dwerg met een groot hoofd, een muts, die op een zonderlinge wijze met drie pauwenveeren versierd was, een kleed van rood atlas, waarvan de rijkdom zijn leelijkheid te afzichtelijker maakte, met gouden armbanden en een witte zijden sjerp, waarin hij een dolk met een gouden gevest droeg, opgesmukt. Deze zonderlinge gedaante had in zijn linkerhand een soort van bezem. Zoodra hij uit de opening te voorschijn was gekomen, bleef hij staan, en bewoog, alsof hij zich duidelijker wilde laten zien, de lamp, die hij langzaam langs zijn gezicht en zijn gestalte liet gaan, achtereenvolgens zijn wilde en wonderlijke trekken en zijn misvormde maar gespierde leden verlichtende. Ofschoon de dwerg mismaakt was, was hij toch niet zoo zeer vergroeid, dat het eenig gebrek aan sterkte of werkzaamheid aan den dag legde. Terwijl Sir Kenneth dit voorwerp aanstaarde, kwam het volksgeloof in zijn gedachten op omtrent aardgeesten, die hun verblijf in de holen der aarde hebben; en deze gedaante stemde zoozeer met de denkbeelden, die hij zich van hun voorkomen gevormd had overeen, dat hij hem met afkeer beschouwde, weliswaar niet met vrees vermengd, maar toch met die soort van ontzag, hetwelk de tegenwoordigheid van een bovennatuurlijk schepsel in het moedigste hart kan doen ontstaan.

De dwerg floot nog eens, en riep van beneden een metgezel, die hem in leelijkheid evenaarde. Deze tweede gedaante steeg op dezelfde wijze als de eerste naar boven; maar het was een vrouwelijke arm, die in dit tweede geval de lamp uit het onderaardsche gewelf ophield, waaruit zij te voorschijn kwam, en het was eene vrouwelijke gedaante, zeer gelijk aan de vorige in maaksel en bouw, die zich langzaam op den vloer verhief. Haar kleeding was ook van rood atlas, op een grillige wijze gesneden en bezet, alsof zij voor een vertooning van goochelaars of potsenmakers gekleed was geweest, en met dezelfde stiptheid, als haar voorganger, liet zij haar gelaat en haar persoon door de lamp beschijnen, en deze schenen met die van den man in afzichtelijkheid te wedijveren. Maar bij dit allerongunstigst uiterlijk was er een trek in het gelaat van beiden, die vlugheid en verstand in den hoogsten graad te kennen gaf. Dit sproot uit den glans van hun oogen, welke, diep onder zwarte, kroeze wenkbrauwen

liggende, zoo levendig schitterden, dat zij, evenals de glans in het oog van de pad, eenigszins de bovenmatige leelijkheid van het gelaat en den persoon schenen te vergoeden.

Sir Kenneth bleef als vastgenageld staan, terwijl dit onbeminnelijk paar, dat zich dicht naast elkaar door de kapel bewoog, de taak der reiniging, als dienstboden, scheen te verrichten; maar daar zij slechts een hand gebruikten, had de vloer niet veel voordeel bij deze werkzaamheid, die zij met zonderlinge gebaren en bewegingen verrichtten, die met hun geheel voorkomen overeenstemden. Toen zij in den loop van hun bezigheid in de nabijheid van den ridder kwamen, hielden zij op en zich naast elkander plaatsende vlak tegenover Sir Kenneth, hielden zij wederom de lampen, die zij droegen, zoo, dat hij hun trekken duidelijk kon beschouwen, die door de grootere nabijheid vooral niet bevalliger werden, en de buitengewone vlugheid en scherpzinnigheid deed opmerken, met welk hun zwarte en glinsterende oogen het licht der lampen terugkaatsten. Zij keerden toen den schijn van beide lichten naar den ridder, en na hem aandachtig beschouwd te hebben, zagen zij elkander aan, en hieven een luid, schaterend gelach aan, dat in zijn ooren weergalmde. De toon was zoo ijselijk, dat Sir Kenneth op het hooren daarvan schrikte, en haastig in den naam van God vroeg, wie zij waren, die deze heilige plaats met zulke misselijke gebaren en zulk een afschuwelijk geroep ontwijdden.

„Ik ben de dwerg Nebectamus," antwoordde de mannelijke misgeboorte, met een stem, die met zijn maaksel overeenstemde, en meer op die van de nachtraaf dan op eenige andere vogel, die zich bij dag laat hooren, geleek.

„En ik ben Guenevra, zijn vrouw en zijn schat," hernam de vrouw in tonen, die nog scheller en dus ook wilder dan die van haar metgezel waren.

„Waarom zijt gij hier?" vroeg de ridder verder, nog nauwelijks overtuigd, dat hij menschelijke wezens voor zich zag.

„Ik ben," hervatte de dwerg met veel aangenomen deftigheid en waardigheid, „de twaalfde Imam, — Ik ben Mohamed Mohadi, de leidsman en gids der geloovigen. Honderd paarden staan gereed, gezadeld voor mij en mijn gevolg in de heilige stad zoowel als in de stad der toevlucht. Ik ben degene, welke getuigenis zal geven, en zij is een van mijn houris."

„Gij liegt!" antwoordde de dwergin, haar metgezel op nog schelleren toon in de rede vallende, „ik ben geen van uw houris, en gij zijt zulk ongeloovig kaf niet als die Mahomed,

van wien gij spreekt. Mijn vloek ruste op zijne doodkist. — Ik zeg u, gij ezel van Issaschar, dat gij Arthur, Koning van Brittanië zijt, d.e de toovergodinnen van het veld van Avalon stalen, en ik vrouw Guenevra, beroemd wegens haar schoonheid."

„Maar in waarheid, edele heer," zei de man, „wij zijn ongelukkige prinsen, onder de vleugels van Koning Guy van Jeruzalem, totdat hij door de goddelooze ongeloovigen uit zijn eigen nest verdreven werd. — Mogen de bliksemstralen des hemels hen verteren!"

„Stil," riep een stem van den kant, waar de ridder was binnengekomen — „stil, gekken, pakt u weg; uw dienst is geëindigd."

Nauwelijks hadden de dwergen dit bevel gehoord, of zij bliezen onder onverstaanbaar gefluister tusschen elkander, hun lampen tegelijk uit, en lieten den ridder in volslagen duisternis, welke ook, nadat het geklapper van hun schreden zich verloren had, door een volkomen stilte begeleid werd, een toestand, die het beste bij de stemming van den ridder paste.

De ridder gevoelde zich door de verwijdering van deze ongelukkige schepsels wezenlijk verlicht. Hij kon uit hun taal, manieren en hun voorkomen er niet aan twijfelen, of zij behoorden tot die ontaarde klasse van wezens, welke mismaaktheid van lichaam en zwakheid van verstand in den onaangenamen toestand verplaatste, om als een aanhangsel van groote familiën door hun uiterlijk en hun onnoozelheid stof tot vroolijkheid voor het huisgezin te verschaffen. Op een anderen tijd zou de Schotsche ridder, die in geen opzicht boven de denkbeelden en zeden van zijn eeuw verheven was, in den optocht dier arme beelden der menschheid veel vermaak gevonden hebben; maar thans hadden hunne verschijning, gebaren en taal den gang van diepe en plechtige gevoelens afgebroken, die hem vervulden, en hij verheugde zich hartelijk over de verdwijning van deze zoo diep ongelukkige voorwerpen.

Een paar minuten, nadat zij vertrokken waren, ging de deur, waardoor hij binnengekomen was, langzaam open, en daar deze aan bleef staan, kwam er een zwak licht door, dat uit een lantaarn, die op den drempel geplaatst was, voortkwam. Haar flauwe schemerende schijn vertoonde een donkere gedaante, die aan den ingang lag, en waarin hij, naderbij

komende, den kluizenaar herkende, die nog in dezelfde nederige houding lag, welke hij te voren had aangenomen, en zonder twijfel gedurende den geheelen tijd behouden had, dat zijn gast in de kapel was geweest.

„Alles is gedaan," zei de heremiet, toen hij den ridder hoorde naderen — „en de ellendigste van alle aardsche zondaars moet zich even goed als hij, die zich voor den meest geeerden en den gelukkigsten van het menschelijk geslacht moet houden, van deze plaats verwijderen. Neem het licht en leid mij naar beneden, want ik mag mijn oogen niet ontblooten, voordat ik ver van deze heilige plaats ben."

De Schotsche ridder gehoorzaamde zwijgend; want een plechtig en verrukkelijk gevoel over hetgeen hij gezien had, had zelfs zijn vurige nieuwsgierigheid beteugeld. Hij wees met veel nauwkeurigheid den weg door de verschillende geheime gangen en trappen, langs welke zij naar boven gekomen waren, totdat zij zich eindelijk in de buitencel van het hol van den kluizenaar bevonden.

„De veroordeelde misdadige is aan zijn kerker teruggegeven, en krijgt uitstel van den eenen rampzaligen dag tot den anderen, totdat zijn vreeselijke rechter eindelijk het wel verdiende vonnis zal laten voltrekken."

Onder het spreken van deze woorden legde hij den sluier af, waarmede zijn oogen bedekt geweest waren, en staarde er naar met een onderdrukten en hollen zucht. Nauwelijks had hij hem in de nis teruggelegd, waaruit hij hem door den Schot had laten krijgen, of hij zeide haastig en ernstig tot zijn makker; „ga heen, ga heen, — ter rust, ter rust. Gij moogt slapen — gij kunt slapen — ik kan of mag dit niet."

Uit eerbied voor de diepe ontroering, waarmede dit gezegd werd, begaf zich de ridder naar het binnenste gedeelte van de cel; maar toen hij bij het uitgaan uit de binnenste grot omzag, zag hij den kluizenaar met krankzinnige drift de harige deken van de schouders trekken, en voor dat hij nog de zwakke deur, welke de twee vertrekken van het hol scheidde kon sluiten, hoorde hij de slagen van den geesel van het slachtoffer, en het gekerm van den boeteling onder zijn eigen kastijding. Een koude rilling ging over het lichaam van den ridder, terwijl hij nadacht, welke zware zonde het zijn moest, die zoo hevige wroegingen verwekte, dat, zooals het scheen, een zoo gestrenge kastijding deze noch stillen noch verzachten kon. Hij bad aandachtig zijn rozenkrans, en wierp zich op

zijn ruwe legerstede, na een blik op den nog slapenden Muzelman geworpen te hebben, en vermoeid door de verschillende tooneelen van den dag en den nacht, sliep hij weldra zoo vast als een kind. Na zijn ontwaken in den morgen hield hij zekere beraadslagingen over zaken van gewicht, die hem bewogen om nog twee dagen in de grot te blijven. Hij was, gelijk het een pelgrim paste, geregeld in zijn godsdienstoefeningen, maar hij werd niet weder in de kapel toegelaten, waarin hij zulke wonderen gezien had.

ZESDE HOOFDSTUK.

Verander van tooneel, met luid trompetgeschal;
En wek den sterken leeuw, nog rustende in zijn hol.

OUD TOONEELSTUK.

Het tooneel moet thans veranderen, zooals ons opschrift aangekondigd heeft en uit de bergwoestijn van de Jordaan in de legerplaats van Richard, Koning van Engeland, overgaan, welke toen tusschen St. Jean d'Acre en Ascalon opgeslagen was, en dat leger bevatte, met hetwelk Leeuwenhart zich een zegepralenden tocht naar Jeruzalem beloofd had, en waarin hij waarschijnlijk geslaagd zou zijn, zoo hij niet door den naijver der Christenvorsten, die in dezelfde onderneming deelden, en door hun gevoeligheid over de onbegrensde trotschheid van den Engelschen Monarch en de verachting was verhinderd geworden, die hij voor Vorsten betoonde, die, ofschoon zijn gelijken in rang, echter ver beneden hem waren in moed, dapperheid en krijgskundige bekwaamheid.

Zulke oneenigheden, en bijzonder die tusschen Richard en Filips van Frankrijk, veroorzaakten twisten en verhinderingen, die alle krachtdadige maatregelen belemmerden, die door den heldhaftigen ofschoon onstuimigen Richard voorgesteld werden, terwijl de gelederen der kruisvaarders van dag tot dag verminderden, niet alleen door het deserteeren van enkelen, maar van geheele benden, onder aanvoering van hun wederzijdsche leenheeren, die zich aan een strijd onttrokken, waarvan zij geen gelukkigen uitslag meer durfden hopen.

De invloed van het klimaat werd, zooals gewoonlijk, noodlottig voor krijgslieden uit het Noorden, te meer daar de onbeteugelde losbandigheid der kruisvaarders, die een zonderling contrast vormde met de beginselen en het voornemen van hun tocht, hen tot gemakkelijke slachtoffers van de nadeelige uitwerking van een brandende hitte en een ijskouden dauw

maakten. Bij deze ontmoedigende redenen van verlies moet men nog het zwaard van den vijand voegen. Saladin, de grootste naam, die in de Oostersche geschiedenis geboekt staat, had tot zijn nadeel ondervonden, dat zijn licht gewapende volgelingen niet zeer geschikt waren om in een gevecht tegenstand aan de in ijzer gekleede Franken te bieden, en had tegelijkertijd het ondernemend karakter van zijn vijand Richard leeren vreezen. Maar zoo zijn legers meer dan eens met groot verlies op de vlucht gedreven werden, gaf zijn aantal hem het voordeel in de kleine schermutselingen, waarvan vele onvermijdelijk waren. Naarmate het leger zijner aanvallers verminderde, werden de ondernemingen van den Sultan talrijker en stouter in deze soort van guerilla-oorlog. De legerplaats der kruisvaarders was omringd en bijna belegerd door wolken lichte ruiterij, die op zwermen wespen geleken die, wanneer men ze eens gegrepen heeft, gemakkelijk doodgedrukt worden, maar die vleugels hebben, om de meerdere kracht te ontwijken, en angels om schade en onheil te stichten. Er waren bestendige gevechten van voorposten en voederhalers, waarbij menig kostbaar leven verloren ging, zonder dat een daaraan evenredig voordeel verkregen werd; verschansingen werden verwoest en verbindingen afgesneden. De kruisvaarders moesten de middelen tot onderhoud van het leven met het leven zelf koopen; en water, gelijk dat uit de bron van Bethlehem, waarnaar ook Koning David destijds verlangde, werd toen gelijk vroeger slechts met bloed verkregen.

Deze ongemakken werden in hooge mate door de ernstige standvastigheid en de rustelooze werkzaamheid van Koning Richard vergoed, die met eenige zijner beste ridders altijd te paard zat, gereed om zich naar ieder punt te begeven, waar gevaar dreigde, en die dikwijls niet alleen onverwachte hulp aan de Christenen bracht, maar zelfs de ongeloovigen versloeg, wanneer zij reeds volkomen zeker van de overwinning schenen. Maar zelfs het ijzeren gestel van Richard Leeuwenhart kon niet zonder nadeel de wisselingen van het ongezonde klimaat, gevoegd bij onophoudelijke inspanningen van geest en lichaam, verduren. Hij werd aangetast door een dier sluipende en verterende koortsen, die eigen aan Azië zijn; en in weerwil van zijn groote kracht en zijn nog grooteren moed, was hij eerst niet in staat om te paard te stijgen, en toen ongeschikt om den krijgsraad bij te wonen, dien de kruis-

vaarders van tijd tot tijd hielden. Het is moeilijk om te beslissen, of deze staat van persoonlijke onwerkzaamheid bitterder of verdragelijker gemaakt werd door het besluit van den raad, om een wapenstilstand van dertig dagen met Sultan Saladin te sluiten; want zoo hij aan den eenen kant woedend was om de vertraging, welke deze wapenstilstand in den voortgang der groote onderneming te weeg bracht, hij werd van den anderen kant eenigszins getroost door de overtuiging, dat anderen zich geen lauweren verwierven, terwijl hij op het ziekbed uitgestrekt lag.

Maar hetgeen Leeuwenhart het minst verontschuldigen kon, was de algemeene werkeloosheid, die in het leger der kruisvaarders heerschte, zoodra zijn ziekte een ernstig voorkomen aannam, en de berichten, die hij zijn lieden met geweld ontwrong, gaven hem te kennen, dat de hoop van het leger in evenredigheid van de toeneming zijner ziekte afnam, en dat de wapenstilstand niet besteed werd om hun leger voltallig te maken, hun moed te verlevendigen, hun geest eerzuchtig te maken, en het tot een spoedigen en beslissenden aantocht op de heilige stad voor te bereiden, maar om de door hun verzwakte strijdgenooten bezette legerplaats met loopgraven, stormpalen en andere bevestigingen te versterken, alsof zij zich veeleer bereidden om den aanval van een machtigen vijand af te weren, zoodra de vijandelijkheden zouden beginnen, dan om het stoute karakter van veroveraars en aanvallers aan te nemen.

De Engelsche koning vergramde bij deze berichten, gelijk de gevangen leeuw, die zijn prooi van achter de ijzeren tralies van zijn kooi ziet. Van nature driftig en onstuimig, verteerde de prikkelbaarheid van zijn karakter hem zelf. Hij werd door zijn bedienden gevreesd, en zelfs de geneesheeren, die hem bijstonden, waagden niet om het noodige gezag aan te nemen, dat een geneesheer noodzakelijk op zijn patiënt moet uitoefenen, wanneer hij deze goed behandelen wil. Eén getrouwe baron, die misschien uit gelijkheid van karakter aan den persoon des Konings verknocht was, waagde het om zich tusschen den draak en zijn grimmigheid te stellen, en hield bedaard maar vast het toezicht, hetwelk geen ander over den gevaarlijken zieke durfde nemen, en die Thomas de Multon alleen uitoefende, omdat hij het leven en de eer van zijn vorst op hoogeren prijs stelde, dan den graad van gunst, dien hij kon verliezen, of zelfs het gevaar, dat hij misschien liep door

een zoo onhandelbaren zieke, wiens ongenoegen zoo zeer te duchten was, op te passen.

Sir Thomas was Lord van Gilsland in Cumberland, en in een eeuw, waarin geslachtsnamen en titels niet zoo duidelijk als thans aan de personen verbonden waren, die deze droegen, werd hij door de Normandiërs de Lord de Vaux, en in het Engelsch door de Saksers, die aan hunne geboortetaal verknocht waren, en zich verhoovaardigden op het aandeel van Saksisch bloed in de aderen van dezen beroemden krijgsman, werd hij Thomas, of meer vertrouwelijk Thom van Gills, of van de nauwe vallei genoemd, waaraan zijn uitgestrekte bezittingen haren wel bekenden naam ontleenden.

Deze veldheer was bijna in alle oorlogen geoefend geworden hetzij deze gevoerd waren tusschen Engeland en Schotland, of tusschen de verschillende binnenlandsche partijen, die toen het eerstgenoemde land verscheurden, en had zich in allen onderscheiden zoo wel door zijn krijgskundig gedrag als zijn persoonlijke dapperheid. Hij was in andere opzichten een ruw soldaat, plomp en onbeschaafd in zijn gedrag en stil, ja bijna norsch, in zijn omgang, en, ten minste in schijn, met alle beleefdheid en wereldsche hoffelijkheid onbekend. Er waren echter mannen, die vermeenden diep in zijn karakter te lezen, en verzekerden, dat de Lord de Vaux niet minder listig en eerzuchtig dan plomp en stout was, en van oordeel waren, dat, terwijl hij zijn karakter met de onbesuisde stoutheid van den Koning gelijk zocht te maken, het eenigermate ten minste met het oogmerk geschiedde, om zijn gunst te bevestigen en zijn eigen hoop van geheime eerzucht te bevredigen. Maar niemand was er op belust, om zijn plannen, zoo hij er had, te dwarsboomen, door met hem in het gevaarlijk beroep te wedijveren dagelijks bij het ziekbed van een lijder te zijn, wiens kwaal als besmettelijk was opgegeven; en nog meer in het bijzonder, wanneer men zich te binnen bracht, dat deze patiënt Richard Leeuwenhart was, die onder al het woedend ongeduld van een krijgsman, die niet ten strijde vliegen kan, en een vorst, die in de uitoefening van zijn gezag belemmerd was, leed; en de gemeene soldaten, ten minste in het Engelsche leger, waren over het geheel van meening, dat De Vaux den koning, gelijk de eene makker den andere, oppaste, met de eerlijke, onbaatzuchtige en ronde vriendschap, die tusschen strijd- en lotgenooten in dagelijksche gevaren gesloten was.

Het was op den avond van een drukkenden dag, dat Richard op zijn ziekbed lag, hetwelk voor zijn geest even lastig werd, als het voor zijn lichaam smartelijk was. Zijn helder blauw oog, dat ten allen tijde met ongemeen veel vuur en glans scheen, had in levendigheid toegenomen door de koorts en het ongeduld van het gemoed, en glinsterde van onder zijn gekrulde en ongesneden lokken van geel haar even scherp en levendig, als de laatste stralen van de zon door de wolken van een naderend onweer schieten, die echter nog door hun stralen verguld worden. Zijn mannelijke trekken toonden den voortgang der sleepende ziekte, en zijn verwaarloosde baard was over de lippen en kin heengegroeid. Zich van de eene zijde op de andere werpende, dan eens de dekens over zich heentrekkende, dan weer deze ongeduldig van zich afstootende, toonden zijn in wanorde gebracht bed en zijn ongeduldige gebaren tegelijkertijd de kracht en hevige onstuimigheid van zijn karakter, wiens natuurlijke drang de grootste werkzaamheid was.

Naast zijn bed stond Thomas de Vaux, in gelaat, houding en manieren het grootst mogelijke contrast met den lijdenden monarch makende. Zijn grootte kwam dicht bij het reusachtige, en zijn haar had in dikte met dat van Simson kunnen vergeleken worden, schoon niet eerder dan toen de lokken van den Israëlitischen kampioen onder de schaar van de Filistijnen waren geweest, want die van De Vaux waren kort afgesneden, opdat zij onder den helm konden schuilen. Het licht van zijn groot, bruin oog geleek op dat van den herfstmorgen, en het werd slechts voor een oogenblik gestoord, wanneer het door Richard's hevige blijken van aandoening en rusteloosheid van tijd tot tijd aangetrokken werd. Zijn gelaatstrekken, die, evenals zijn lichaam, sterk waren, konden schoon geweest zijn, eer zij door litteekens misvormd geworden waren; zijn bovenlip was, volgens Normandische gewoonte, met dikke knevels bezet, die zoo lang en weelderig groeiden, dat zij zich met zijn haar vermengden, en, gelijk dit, donker bruin waren, een weinig met grijs vermengd. Zijn gestalte scheen van dien aard te zijn, die het gemakkelijkst moeilijkheid en klimaat trotseert, want hij had dunne zijden, een breede borst, lange armen, flinke longen en sterke leden. Hij had zijn wambuis van buffelleder, dat het kruis op zijn schouder gesneden vertoonde, gedurende drie nachten niet afgelegd, terwijl hij slechts die kortstondige

rust genoot, die de oppasser van een zieken monarch kan smaken. Hij veranderde zelden van houding, behalve om Richard de geneesmiddelen of ververschingen toe te dienen, die geen van zijn minder begunstigde bedienden den ongeduldigen vorst konden overreden om te gebruiken; en er was iets aandoenlijks in de vriendelijke, ofschoon onhandige wijze, waarop hij diensten verrichtte, die zoo zonderling in strijd stonden met zijn lompe krijgsmanszeden en gewoonten.

De tent, waarin deze personen zich bevonden, was, zooals met den aard der tijden zoowel als het persoonlijk karakter van Richard overeenkwam, meer van een krijgshaftig dan een prachtig of koninklijk voorkomen. Wapenen tot aanval en verdediging, waaronder verscheidene van vreemd en nieuw uitgevonden maaksel, lagen in het rond, of stonden tegen hun stutten aan. Huiden van dieren, die op de jacht geveld waren, lagen op den grond of aan de zijden der tent uitgestrekt, en op een stapel van dezen jachtbuit lagen drie wolfshonden van het grootste soort en zoo wit als sneeuw. Hun koppen, die met menig litteeken van klauwen en slagtanden bedekt waren, toonden hun aandeel in het verzamelen van de zegeteekenen, waarop zij rustten, en hunne oogen, die zij van tijd tot tijd met een veelbeteekenenden blik en met gapenden muil op Richard's bed vestigden, deden zien, hoezeer zij verbaasd en bedroefd waren onder de ongewone werkeloosheid, waarin zij gedwongen waren te deelen. Dit waren slechts de uitrustingen van den krijgsman en jager, maar op een tafeltje, dicht bij het bed, lag een driehoekig schild van staal, waarop de drie stappende leeuwen stonden, die de ridderlijke monarch het eerst had aangenomen, en daarvoor de gouden band, zeer veel op een hertogskroontje gelijkende, behalve dat deze van voren hooger dan van achteren was, en die met de geborduurde tiaar van purper fluweel, die de kroon omgaf, toen het zinnebeeld van Engelands souvereiniteit vormde. Naast deze lag, als het ware gereed om het koninklijke eereteeken te verdedigen, een machtige strijdbijl, die den arm van ieder ander dan van Richard Leeuwenhart te veel zou vermoeid hebben.

In een buitenste afdeeling van de tent bevonden zich twee of drie bedienden van den koninklijken hofstoet, terneergeslagen en ongerust over den toestand van de gezondheid huns meesters, en niet minder over hun eigen veiligheid, in geval hij te sterven kwam. Hun sombere bezorgdheid ver-

spreidde zich onder de buiten staande wachten, die in neerslachtige en stille overdenking heen en weer gingen, of, op hun hellebaarden rustende, onbeweeglijk op hun post stonden, eerder als gewapende zegeteekenen dan als levende krijgslieden.

„Dus hebt gij mij geen betere tijdingen van buiten te brengen, Sir Thomas?" zei de Koning na een lang en onrustig stilzwijgen in de koortsachtige beweging, die wij gepoogd hebben te beschrijven. „Al onze ridders zijn vrouwen en onze dames bidzusters geworden, en nergens ziet men een vonk van dapperheid of galanterie om een legerplaats te verlichten, welke de uitgelezensten van Europa's ridderschap bevat. — Ha!"

„De wapenstilstand, Mylord," antwoordde De Vaux met hetzelfde geduld, waarmede hij die verklaring twintig malen had herhaald, — „de wapenstilstand belet ons om ons als werkzame mannen te gedragen, en, wat de dames betreft, uwe Majesteit weet zeer wel, dat ik niet veel deel neem aan vroolijke gezelschappen, en zelden mijn buffelleder en staal tegen fluweel en goud verwissel; — maar voor zoover ik weet vergezellen onze uitgelezenste schoonen hare Majesteit de Koningin en de Prinses op een bedevaart naar het klooster van Engaddi, om haar belofte voor de bevrijding van uwe Majesteit uit deze ongesteldheid te vervullen."

„En is het zoo," zei Richard met ziekelijk ongeduld, „dat koninklijke vrouwen en maagden zich wagen, terwijl de ongeloovige honden, die door het land zwerven, even weinig trouw jegens menschen als geloof in God hebben?"

„Neen, Mylord," antwoordde De Vaux, „zij hebben Saladin's woord voor haar veiligheid."

„Dat is waar, dat is waar!" hervatte Richard, „en ik heb den heidenschen Sultan onrecht aangedaan — ik ben hem vergoeding daarvoor verschuldigd — gave God, dat ik slechts in staat ware, om hem deze in persoon tusschen de beide legers aan te bieden, voor de oogen van het christen- en heidendom!"

Terwijl Richard zoo sprak, stak hij zijn rechter arm, naakt tot aan den schouder, buiten het bed, en zich smartelijk op zijn legerstede verheffende, schudde hij zijn gebalde vuist, alsof hij zwaard of heerbijl greep en deze boven den met juweelen versierden tulband van den Sultan zwaaide. Het was niet zonder eenig geweld, hetwelk de Koning bezwaar-

lijk van een ander zou verdragen hebben, dat De Vaux, in hoedanigheid van ziekenoppasser, den Koning dwong, om weer te gaan liggen, en zijn gespierden arm, zijn hals en zijn schouders toedekte, met de zorg, die een moeder aan een ongeduldig kind betoont.

„Gij zijt een ruwe oppasser, maar een goedwillige, De Vaux," zei de Koning met een uitdrukking van bitterheid lachende, terwijl hij zich aan de kracht onderwierp, die hij niet kon weerstaan, „mij dunkt een vrouwenmuts zou uw somber gelaat even goed staan, als mij een kindermuts. Wij zouden een kind en een min zijn om meisjes te verschrikken."

„Wij hebben in onzen tijd mannen verschrikt, mijn Koning," hervatte De Vaux, „en ik vertrouw, wij zullen den dag nog wel beleven, dat wij deze weer verschrikken. Wat is toch een aanval van koorts, dat wij deze niet geduldig zouden verdragen, om er te eerder van ontslagen te worden?"

„Aanval van koorts!" riep Richard driftig uit; „gij kunt, en misschien met recht, denken, dat het een aanval van koorts bij mij is; maar wat is het bij al de overige Christenvorsten — bij Filips van Frankrijk — bij dien dommen Oostenrijker — bij Montserrat — bij de Hospitaal-ridders — bij de Tempeliers — wat is het bij hen allen? — Ik zal het u zeggen — het is een koude verlamming — een doodelijke slaapziekte — een ongemak, dat hen van de spraak en werkzaamheid berooft — een kanker, die zich doorgevreten heeft in alles, wat edel en ridderlijk en deugdzaam onder hen is — dat hen ontrouw gemaakt heeft tegen de edelste gelofte, die ooit ridders bezworen hadden — hun onverschilligheid voor den roem en vergeetachtigheid ten opzichte van hun God ingegeven heeft!"

„Om des Hemels wil, mijn Koning," hervatte De Vaux, „wees niet zoo heftig — men zal u buiten de deur hooren, waar zulke gesprekken maar al te zeer onder de gemeene soldaten in omloop zijn, en tweedracht en twist in het Christenleger verwekken. Bedenk, dat uw ziekte voornamelijk hunne ondernemingen verlamt; een mangonel zal beter zonder schroef en hevel werken, dan het Christenleger zonder Koning Richard."

„Gij vleit mij, De Vaux," antwoordde Richard; en daar hij geheel niet ongevoelig was voor de macht van den lof, liet hij zijn hoofd op het kussen vallen, met een vaster besluit om te rusten, dan hij nog aan den dag gelegd had. Maar

Thomas de Vaux was geen hoveling; de uitdrukking was ongezocht aan zijn lippen ontsnapt; en hij wist niet, hoe hij het aangename onderwerp vervolgen zou, ten einde de stemming, die hij verwekt had, te voeden en te verlengen. Hij zweeg derhalve, totdat de Koning, in zijn droefgeestige mijmeringen terugzinkende, hem driftig vroeg: „Waarachtig! dat is fijn gezegd, om een zieke tot bedaren te brengen; maar verliest dan een verbond van monarchen, een vergadering van edelen, een verzameling van de geheele ridderschap van Europa allen moed, door de ziekte van één man, ofschoon deze man toevallig Koning van Engeland is? Waarom zou Richard's ziekte of Richard's dood den marsch van dertig duizend man, even dapper als hij zelf, ophouden? Wanneer de aanvoerder van de kudde herten geveld is, dan vluchten de anderen niet dadelijk bij zijn val — wanneer de valk den aanvoerenden kraanvogel grijpt, dan neemt een ander de leiding der bende op zich. — Waarom vergaderen de Vorsten niet en kiezen een man, aan wien zij de aanvoering van het leger kunnen toevertrouwen?"

„Werkelijk, wanneer uwe Majesteit mij vergunt zulks te zeggen," antwoordde De Vaux, „ik hoor, dat er onder de koninklijke bevelhebbers beraadslagingen over zulk een punt gehouden zijn."

„Ha!" riep Richard, daar zijn eerzucht ontwaakte, en een andere wending aan zijn geprikkelden geest gaf. „Ben ik bij mijn bondgenooten vergeten? — Houden zij mij reeds voor dood? — Maar neen, neen — zij hebben gelijk. — En wien kiezen zij tot aanvoerder van het Christenleger?"

„Rang en waardigheid," antwoordde De Vaux, „duiden op den Koning van Frankrijk."

„O ja," hervatte de Engelsche monarch, „Filips van Frankrijk en Navarre — Denis Montjoie — zijn allerchristelijkste Majesteit — zeer luid klinkende woorden! Er is slechts één gevaar bij — dat hij de woorden en arrière voor en avant mocht gebruiken, en ons naar Parijs terugleiden in plaats van op Jeruzalem los te rukken. Zijn staatkundig hoofd heeft geleerd, dat er meer te winnen is door zijn vazallen te onderdrukken, en zijn bondgenooten te plunderen, dan door met de Turken om het heilige Graf te vechten."

„Zij zouden den Aartshertog van Oostenrijk kunnen kiezen," zei De Vaux.

„Hoe! omdat hij dik en sterk is, zooals gij zelf, Thomas

— bijna zoo dik van hoofd, maar zonder zoo onverschillig voor het gevaar en onbekommerd over beleedigingen te zijn? Ik zeg u, de Aartshertog heeft in dien geheelen vleeschklomp niet meer koenen geest, dan een valsche wesp, en niet meer moed, dan een winterkoninkje bezit. Weg met hem! Hij een aanvoerder der ridderschap bij daden van roem! — Geef hem een flesch Rijnwijn te drinken met zijn morsige lansknechten."

„Daar is de grootmeester der Tempeliers," vervolgde de baron, niet ontevreden, dat hij de aandacht van zijn meester op andere voorwerpen, dan op zijn eigen ziekte kon gevestigd houden, al was het dan ook ten koste van het karakter van Vorsten en Potentaten. — „Daar is de grootmeester der Tempeliers, onverschrokken, kundig, dapper in den slag, en wijs in den raad, zonder een eigen koninkrijk, om zijn gedachten van de herovering van het heilige Land af te trekken. — Wat denkt uwe Majesteit van den grootmeester als algemeen aanvoerder van het Christenleger?"

„Ha, Beau Séant?" hernam de Koning. „O, tegen broeder Giles Amaury laat zich niets inbrengen — hij verstaat een veldslag te schikken en voor het front te vechten, als deze begint. Maar, Sir Thomas, zou het billijk zijn, den heiden Saladin, die zoo rijk is aan alle deugden, die een onchristelijken man kunnen veredelen, het heilige Land te ontnemen, en het aan Giles Amaury te geven, een ergeren Heiden, dan hij zelf — een afgodsdienaar — een duivelaanbidder — een geestenbezweerder — die in de gewelven en heimelijke plaatsen van verfoeiing en duisternis de zwartste en onnatuurlijkste misdaden bedrijft."

„De grootmeester van de Hospitaalridders van St. Jan van Jeruzalem is van een onbesproken naam, zoowel ten opzichte van ketterij als tooverij," zei Thomas de Vaux.

„Maar is hij geen lage vrek?" antwoordde Richard haastig; „heeft men hem niet verdacht gehouden — ja meer dan verdacht — dat hij aan de ongeloovigen die voordeelen verkocht heeft, die zij nooit door openlijk geweld zouden verkregen hebben? Stil, vriend, het zou beter zijn het leger tot den handel aan Venetiaansche schippers en Lombardijsche kramers te geven, dan het aan den grootmeester van St. Jan toe te vertrouwen."

„Nu, dan wil ik nog slechts één gissing wagen," zei baron De Vaux. — „Wat zegt gij van den dapperen Markies

van Montserrat, zoo wijs, zoo fijn, en zoo'n goed krijgsman?"

„Wijs? listig wilde gij zeggen," hervatte Richard, „fijn in de kamer eener dame, zoo gij wilt. O ja, Koenraad van Montserrat, wie kent dien papegaai niet? Staatkundig en wispelturig, verandert hij even dikwijls van voornemens als de sieraden van zijn wambuis, en gij zult nooit in staat zijn, om de kleur van zijn binnenste bekleeding uit zijn uitwendig voorkomen te gissen. Een krijgsman? ja, een schoone gedaante te paard, en hij kan zich dapper betoonen op het tournooiplein en binnen het strijdperk, wanneer de zwaarden stomp van punt en zijden zijn, en de lansen met houten in plaats van stalen punten voorzien zijn. Waart gij niet bij mij, toen ik tot denzelfden vroolijken Markies zei: „hier zijn wij drie goede Christenen, en op gindsche vlakte rijdt een bende van een stuk of zestig Saracenen, wat dunkt u er van, zullen wij hen onverhoeds aanvallen? Er zijn maar twintig van die ongeloovige honden tegen ieder waar ridder?"

„Ik herinner mij, dat de Markies antwoordde," zei De Vaux, „dat zijn leden van vleesch en niet van klei waren, en dat hij liever het hart van een mensch dan van een dier wilde hebben, al ware dat dier dan ook een leeuw. — Maar ik zie nu wel, hoe de zaak gesteld is — wij zullen eindigen, waar wij begonnen zijn, zonder hoop om aan het heilige Graf te bidden, voordat de hemel aan Koning Richard de gezondheid terug schenkt."

Bij deze ernstige aanmerking barstte Richard in een hartelijk en schaterend gelach uit, het eerste, dat hij sedert eenigen tijd had laten hooren. „Ei, wat is het geweten voor een ding," zei hij, „dat door zijn toedoen zelfs zulk een lompe noordsche Lord, als gij, zijn Vorst er toe kan brengen, om zijn dwaasheid te bekennen? Het is waar, dat, zoo zij zich niet voorstelden als bekwaam om mijn staf van aanvoerder te houden, ik er mij weinig aan storen zou, om de poppen, die gij mij achtereenvolgens hebt laten zien, de zijden sieraden af te scheuren. — Wat raakt het mij, in welke schitterende tooi van klatergoud zij rondloopen, behalve wanneer zij als mededingers in de roemrijke onderneming, waaraan ik mij heb toegewijd, worden genoemd? Ja, De Vaux, ik beken mijn zwakheid en de eigenzinnigheid van mijn eerzucht. Het Christenleger bevat zonder twijfel menigen beteren ridder dan Richard van Engeland, en het zou wijs en passend zijn om

den besten hunner de aanvoering er van toe te wijzen — maar," vervolgde de krijgshaftige monarch, zich in zijn bed verheffende, en het dek van zijn hoofd afschuddende, terwijl zijn oogen fonkelden, zooals zij voor den aanvang van den slag plachten te doen, „indien zulk een ridder de banier van het kruis op den tempel van Jeruzalem plantte, terwijl ik buiten staat was, om in de edele taak deel te nemen, dan zou hij, zoodra ik sterk genoeg was om de lans in de rust te leggen, een uitdaging op dood en leven van mij ontvangen, wegens de verkleining van mijn roem, en belemmering in de uitvoering van mijn onderneming. — Maar luister, welke trompetten laten zich op een afstand hooren?"

„Die van Koning Filips, naar ik geloof, mijn Koning," antwoordde de dappere Engelschman.

„Gij hebt een slecht gehoor, Thomas," hervatte de Koning, trachtende om op te rijzen — „hoort gij niet dat gekletter en geschal? Bij den hemel, de Turken zijn in de legerplaats. — Ik hoor hun krijgsgeschreeuw."

Hij trachtte uit het bed te komen, en De Vaux was verplicht om zijn eigen groote kracht te gebruiken, en den bijstand van de kamerheeren uit de binnenste tent in te roepen, om hem terug te houden.

„Gij zijt een valsch verrader, De Vaux," zei de vergramde monarch, toen hij, ademloos en uitgeput door de worsteling, gedwongen was om voor de overmacht te wijken en stil op zijn bed te gaan liggen. „Ik wenschte dat ik — ik wenschte dat ik slechts sterk genoeg was, om uw hersens met mijn strijdbijl te verpletteren."

„Ik wenschte dat gij de kracht daar toe hadt, mijn Koning," hervatte De Vaux, „en dat zelfs ten koste van het gevaar, dat gij deze zoo mocht gebruiken. Het voordeel zou groot voor het Christendom zijn, zoo Thomas Multon dood, en Richard Leeuwenhart weer zich zelf was."

„Mijn eerlijke trouwe dienaar," zei Richard, zijn hand uitstrekkende, die de baron eerbiedig kuste, „vergeef uwen meester zijn ongeduldige luim. Het is deze brandende koorts, die tegen u raast, en niet uw goede meester, Richard van Engeland. Maar ga, bid ik u, en breng mij bericht, welke vreemdelingen er in de legerplaats zijn, want deze klanken komen niet van Christenen."

De Vaux verliet te dien einde de tent, en gelastte de pages en de bedienden der kamerheeren, om gedurende zijn af-

wezigheid, die hij besloot dat kort zou zijn, hun aandacht bij hun Vorst te verdubbelen, met bedreiging hen verantwoordelijk te zullen houden; hetgeen eerder hun angstvallige beschroomdheid in het vervullen van hun plicht vermeerderde dan verminderde; want naast den toorn van hun monarch vreesden zij het meest dien van den strengen en onverbiddelijken Lord van Gilsland.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Als Brit en Schot ooit elkander ontmoet
In een grensplaats van hun staat,
Dan is 't een wonder, als beider bloed,
niet rijkelijk stroomt langs de straat.

SLAG BIJ OFFERBOURNE.

Een aanzienlijke bende Schotsche krijgslieden had zich bij de kruisvaarders gevoegd, en zich natuurlijk onder het bevel van den Engelschen monarch geplaatst, daar zij, evenals de troepen uit zijn eigen land, van Saksischen en Normandischen stam waren, dezelfde taal spraken, eenigen van hen zoowel Engelsche als Schotsche goederen bezaten, en in sommige gevallen door bloedverwantschap en wederzijdsche huwelijken verbonden waren. Ook ging dit tijdvak nog datgene vooraf, toen de alles begeerende eerzucht van Eduard I een doodelijk en giftig karakter aan de oorlogen tusschen de twee natiën gaf, daar de Engelschen voor de onderwerping van Schotland vochten, en de Schotten met al den moed en de hardnekkigheid, die steeds hun natie gekenschetst heeft, voor de verdediging hunner onafhankelijkheid, door de geweldigste middelen, onder de onvoordeeligste omstandigheden en met het uiterste gevaar. Tot dien tijd toe waren de oorlogen tusschen de twee volken, hoewel wild en menigvuldig, volgens de beginselen van een eervolle vijandschap gevoerd geworden, en hadden die verzachtende schaduwen toegelaten, waardoor de hoffelijkheid en achting voor verklaarde en edelmoedige vijanden, de ijselijkheden des oorlogs wijzigt en verzacht. In tijd van vrede derhalve, en in het bijzonder wanneer beide, zooals tegenwoordig, in een oorlog gewikkeld waren, die voor een gemeenschappelijke zaak gevoerd en hun door hunne godsdienstige denkbeelden dierbaar werd, vochten de avonturiers van beide volken dikwijls naast elkander, terwijl hun nationale eerzucht alleen diende om hen aan te sporen,

elkander in hun pogingen tegen den algemeenen vijand te overtreffen.

Het open en krijgshaftig karakter van Richard, die geen onderscheid tusschen zijn onderdanen en die van Alexander van Schotland maakte, hun gedrag in den slag alleen uitgezonderd, diende zeer om de benden der beide natiën te vereenigen. Maar bij zijn ziekte en de nadeelige omstandigheden, waarin de kruisvaarders zich geplaatst zagen, begon de nationale oneenigheid tusschen de verschillende, tot den kruistocht verbonden benden aan den dag te komen, evenzoo als ons de wonden opnieuw in het menschelijk lichaam openbreken, wanneer het door ziekte aangetast wordt.

De Schotten en Engelschen, even naijverig, hooghartig en voor hoon gevoelig, — en de eersten des te meer, omdat zij de armste en zwakste natie waren, — begonnen het tijdvak toen de wapenstilstand hun verbood om hun vereenigde wraaklust aan de Saracenen te koelen, door inwendige verdeeldheid op te vullen. Gelijk de strijdende Romeinsche legerhoofden in de oude tijden, wilden de Schotten geen oppermacht dulden, en hun zuidelijke naburen geen gelijkheid erkennen. Er vielen verwijten en beschuldigingen, en zoowel de gemeene soldaten als hun aanvoerders en bevelhebbers, die in tijd van overwinning goede makkers geweest waren, morden tegen elkander in tegenspoed, alsof hun eensgezindheid niet noodzakelijker dan ooit was, niet alleen voor den goeden uitslag van hun gemeenschappelijke zaak, maar ook voor hun wederzijdsche veiligheid. Deze oneenigheid was begonnen uit te barsten tusschen de Franschen en Engelschen, de Italianen en Duitschers, en zelfs tusschen de Denen en Zweden; maar het is slechts die, welke de twee volkeren, die één eiland had gekweekt, en juist om die reden te vijandiger tegen elkander schenen, vaneen scheidde, die voornamelijk in betrekking staat tot ons verhaal.

Onder alle Engelsche edelen, die hun Koning naar Palestina gevolgd waren, was De Vaux het meest tegen de Schotten bevooroordeeld; zij waren zijn naaste buren, met welke hij zijn leven lang in openlijken en bijzonderen strijd was gewikkeld geweest, en die hij menigen ramp berokkend, en van wien hij er niet weinige ondervonden had. Zijn liefde en verknochtheid voor den Koning was gelijk aan de levendige genegenheid van den ouden Engelschen dog jegens zijn meester, terwijl zij hem lomp en ontoegankelijk voor alle

anderen, zelfs voor hen, die hem onverschillig waren, en ruw en gevaarlijk voor ieder, tegen wien hij een vooroordeel koesterde, maakte. De Vaux had nooit zonder ijverzucht en misnoegen opgemerkt, dat zijn Koning eenig blijk van vriendschap of gunst betoonde aan den goddeloozen, bedriegelijken en woesten stam, die aan de andere zijde van een rivier of van een denkbeeldige lijn, door woestijnen en wildernissen getrokken, geboren was, en hij twijfelde zelfs aan den goeden uitslag van een kruistocht, waarin men hun vergunde de wapenen te dragen, daar hij ze in het binnenste van zijn ziel voor weinig beter achtte, dan de Saracenen, die hij was komen bevechten. Men kan er bijvoegen, dat hij, als een rondborstig, onbeschaafd Engelschman, die niet gewoon was om de geringste beweging van liefde of haat te verbergen, de vleiende hoffelijkheid, die de Schotten geleerd hadden, hetzij uit navolging van hun gewone bondgenooten, de Franschen, of uit hun eigen trotsch en achterhoudend karakter, beschouwde als een valsch en arglistig teeken van de gevaarlijkste oogmerken tegen hun naburen, terwijl hij, met een echt Engelsch zelfvertrouwen, geloofde, dat zij met open manhaftigheid nooit eenig voordeel zouden kunnen behalen.

Maar ofschoon De Vaux deze gevoelens omtrent zijn noordelijke naburen koesterde, en deze met een geringe verzachting tot op hen, die het kruis hadden aangenomen, uitstrekte, belette hem echter zijn eerbied voor den Koning en een gevoel van den plicht, dien hem zijn gelofte als kruisvaarder oplegde, deze op een andere wijze te toonen, dan door allen omgang met zijn Schotsche wapenbroeders zorgvuldig te vermijden, voor zoover zulks mogelijk was — door een norsch stilzwijgen te bewaren, wanneer hij hen toevallig ontmoette — en door verachtelijk op hen neder te zien, wanneer hij hen op marsch of in de legerplaats aantrof. De Schotsche barons en ridders waren er de mannen niet naar, om zijn minachting onopgemerkt of onbeantwoord te laten voorbijgaan; en het kwam zoover, dat hij als de verklaarde en krachtdadige vijand van een natie beschouwd werd, die hij op zijn best slechts niet lijden mocht en eenigermate verachtte. Ja, nauwkeurige opmerkers bespeurden, dat, zoo hij al niet de liefde in den geest der heilige Schrift jegens hen voedde, die lang verdraagt en zacht oordeelt, hem geenszins die ondergeschikte en bepaalde deugd ontbrak, die de behoeften van anderen verlicht en verhelpt. De rijkdom van

Thomas van Gilsland verschafte mondvoorraad en geneesmiddelen, en eenige van deze vloeiden gewoonlijk door geheime kanalen in de kwartieren der Schotten, daar zijn stroeve welwillendheid op het beginsel rustte, dat naast den vriend zijn vijand van het meeste gewicht voor hem was, en hij alle tusschenliggende betrekkingen over het hoofd zag, als te onverschillig voor hem om zelfs maar aan te denken. Deze verklaring is noodig, opdat de lezer ten volle verstaan kan, wat wij thans verhalen zullen.

Thomas de Vaux had nog niet veel stappen buiten de koninklijke tent gedaan, of hij bespeurde, wat het veel scherpere oor van den Engelschen monarch, niet weinig geoefend in de kunst der minnezangers, oogenblikkelijk ontdekt had, namelijk dat de muziek, die tot hun ooren gedrongen was, door de fluiten, schalmeien en keteltrommen van de Saracenen voortgebracht werd; en in den achtergrond van een rij van tenten, die een breeden toegang tot Richard's tent vormden, kon hij een troep zien, die rondom de plek, van waar het geluid kwam, geschaard stonden, bijna in het middelpunt van de legerplaats; en hij zag, tot zijn groote verbazing, te midden van de helmen van verschillende gedaante, die de kruisvaarders van verschillende natiën droegen, witte tulbanden en lange pieken, die de tegenwoordigheid van gewapende Saracenen aanduidden, en de groote, mismaakte koppen van verscheiden kameelen of dromedarissen, die door middel van hun lange, onevenredige halzen over de menigte heenzagen.

Verwonderd en misnoegd over zulk onverwacht en zonderling gezicht — want het was de gewoonte, om alle onderhandelaars en andere boodschappers van den vijand op een bepaalde plaats buiten de barrières te laten — zag de baron begeerig naar iemand rond, dien hij naar de reden van deze verontrustende nieuwigheid kon vragen.

Den eersten, dien hij op zich toekomen zag, herkende hij dadelijk door zijn deftigen en trotschen gang voor een Spanjaard of Schot; en kort daarna prevelde hij in zich zelven: „En een Schot is het — en wel die van den Luipaard. Ik heb hem voor zijn land dapper zien vechten."

Ongenegen om zelfs in het voorbijgaan een vraag te doen, was hij op het punt om Sir Kenneth voorbij te gaan met dien norschen en deftigen gang, die schijnt te zeggen: „ik ken u, maar ik wil niets met u te doen hebben"; maar zijn voornemen

werd teleurgesteld door den Schot, die regelrecht op hem aankwam, en hem met een plechtstatige hoffelijkheid zei: „Mijnheer de baron De Vaux van Gilsland, ik heb last om met u te spreken".

„Zoo!" hernam de Engelsche baron, „met mij? Maar spreek op, zoo het kort is. — Ik ben hier op last van den Koning."

„De mijne gaat Koning Richard nog van meer nabij aan," antwoordde Sir Kenneth; „ik breng hem, zooals ik vertrouw, de gezondheid."

De Lord van Gilsland mat den Schot met ongeloovige oogen, en hervatte: „Gij zijt toch geen geneesheer, dunkt mij, heer Schot — ik had bijna evengoed kunnen gelooven, dat gij den Koning van Engeland rijkdom bracht."

Ofschoon Sir Kenneth met den aard van het antwoord des barons ontevreden was, antwoordde hij toch bedaard: „Gezondheid voor Richard is roem en rijkdom voor het Christendom. — Maar ik heb haast; ik bid u, mag ik den Koning zien?"

„Voorzeker niet, waarde heer," zei de baron, „zoo niet uw boodschap duidelijker opgegeven wordt. De ziekenkamers van Vorsten gaan niet open voor allen, die er om vragen, gelijk die in de noordsche herbergen."

„Mylord," zei Kenneth, „het kruis, dat ik tegelijk met u draag, en het gewicht van hetgeen ik te zeggen heb, moeten mij voor het tegenwoordige een gedrag over het hoofd doen zien, dat ik anders niet zou kunnen verdragen. Ronduit dan, ik breng een Moorschen geneesheer mede, die ondernemen wil om een kuur aan Koning Richard te verrichten."

„Een Moorsch geneesheer!" riep De Vaux uit, „en wie wil er voor instaan, dat hij geen vergif inplaats van geneesmiddelen medebrengt."

„Zijn eigen leven, Mylord — zijn hoofd, dat hij tot waarborg aanbiedt."

„Ik heb menigen stouten roover gekend," hervatte De Vaux, „die zijn leven zoo weinig achtte als hij het verdiende, en zoo vroolijk naar de galg wandelde alsof de beul een dans met hem houden wilde."

„Maar zoo is de zaak, Mylord," hernam de Schot; „Saladin aan wien niemand den naam van een edelmoedig en dapper vijand zal weigeren, heeft dezen geneesheer hierheen gezonden met een eervol gevolg en een wacht, zooals de hooge

achting past, waarin El Hakim bij den Sultan staat, en met vruchten en ververschingen voor den Koning, en met een boodschap, die wel tusschen eervolle vijanden kan plaats hebben, met den wensch, dat hij weldra van zijn koorts moge herstellen, opdat hij te geschikter moge zijn om een bezoek van den Sultan te ontvangen met zijn bloot zwaard in de hand, en honderd duizend ruiters in zijn gevolg. Belieft gij, die in den geheimen raad van den Koning zit, deze kameelen te doen ontladen, en bevel tot de ontvangst van den geleerden geneesheer te geven?"

„Het is wonderlijk!" zei De Vaux als in zichzelven sprekende. — „En wie wil voor de eer van Saladin instaan, daar verraad hem in eens van zijn machtigste tegenpartij zou ontslaan?"

„Ik zelf wil zijn borg zijn met mijn eer, mijn leven, en mijn goederen."

„Vreemd!" riep De Vaux andermaal, „de Noorman staat borg voor den Zuidlander — de Schot voor den Turk! — Mag ik u verzoeken, heer ridder, mij te zeggen, hoe gij in deze zaak betrokken zijt geworden?"

„Ik ben op een pelgrimstocht afwezig geweest," hervatte Sir Kenneth, „in den loop waarvan ik een last te verrichten had bij den heiligen kluizenaar van Engaddi."

„Moogt gij mij dezen toevertrouwen, Sir Kenneth, met het antwoord van den heiligen man?"

„Dat mag ik niet, Mylord," antwoordde de Schot.

„Ik behoor tot den geheimen raad van Engeland," zei de Engelschman trotsch.

„En aan dit land ben ik geen plicht als onderdaan verschuldigd," hernam Kenneth. „Ofschoon ik in dezen oorlog vrijwillig het persoonlijk lot van Engeland's Vorst gevolgd ben, werd ik door den algemeenen raad van de Koningen, vorsten en hoofdaanvoerders van het leger van het gezegende kruis gezonden, en aan hen alleen moet ik mijn last overbrengen."

„Ha! wat zegt gij?" riep de trotsche baron. „Maar verneem, boodschapper van Koningen en vorsten, zooals gij dan zijn moogt, geen geneesheer zal het ziekbed van Richard van Engeland naderen, zonder toestemming van den Lord van Gilsland; en hij, die zich hiertegen zou willen verzetten, zou met zijn boodschap slecht te pas komen."

Hij wilde zich trotsch omkeeren, toen de Schot dichter

bij hem kwam, en vlak tegenover hem staande, hem op een bedaarden toon, nochtans niet zonder van zijn kant zijn trots te laten blijken, vroeg, of de Lord van Gilsland hem voor een edelman en een goed ridder hield.

„Alle Schotten zijn door hun geboorterecht van adel," antwoordde Thomas de Vaux eenigszins spottend; maar zijn eigen onrechtvaardigheid gevoelende, en bespeurende, dat Kenneth begon te kleuren, voegde hij er bij: „het zou zonde zijn er aan te twijfelen, dat gij een goed ridder zijt, tenminste zoo men u uw plicht zoo goed en dapper heeft zien verrichten."

„Nu dan," hernam de Schotsche ridder, voldaan met de oprechtheid van de laatste bekentenis, „laat ik u zweren, Thomas van Gilsland, dat zoo waar als ik een oprecht Schot ben, hetwelk ik voor een evengroot voorrecht houd als mijn ouden stam, en zoo zeker als ik een geslagen ridder ben, die hierheen gekomen is om lof en roem in dit sterfelijk leven te verwerven, en vergiffenis voor zijn zonden in het toekomstige leven — zoo waar, en bij het heilige kruis dat ik draag, zweer ik u, dat ik niets wensch dan de veiligheid van Richard Leeuwenhart, door den dienst van dezen Turkschen geneesheer aan te bevelen."

De Engelschman werd getroffen door de plechtigheid van de betuiging, en antwoordde met meer hartelijkheid dan hij nog getoond had: „Zeg mij, heer ridder van den Luipaard, toegegeven dat gij, waaraan ik niet twijfel, in deze zaak overtuigd zijt, zal ik er dan wel goed aan doen in een land, waar de kunst van vergiftigen even algemeen is als die van koken, dezen onbekenden geneesheer met zijn geneesmiddelen een kuur te doen verrichten bij een Vorst, wiens gezondheid voor de geheele Christenheid van zooveel waarde is?"

„Mylord," hervatte de Schot, „ik kan hierop slechts dit antwoorden, dat mijn schildknaap, de eenige van mijn gevolg, dien mij de oorlog en ziekten overgelaten hadden, sedert eenigen tijd aan deze zelfde koorts geleden heeft, die in den dapperen Koning Richard het voornaamste lid van onze heilige onderneming verzwakt heeft. Deze geneesheer, El Hakim, heeft hem nog geen twee uren lang behandeld, en reeds is hij in een verkwikkenden slaap gevallen. Ik twijfel er geenszins aan, of hij kan de ziekte, die zich zoo noodlottig betoond heeft, genezen; dat hij het voornemen heeft om zulks te doen, is, dunkt mij, gewaarborgd door zijn zending van den koninklijken Sultan, die oprecht en eerlijk gezind is,

voorzoover een verblinde ongeloovige zoo genoemd kan worden; en voor den te verwachten uitslag kan de zekerheid der belooning, in geval dat het goed aflocpt, en van de straf in geval van mislukking een voldoende waarborg zijn."

De Engelschman luisterde met terneder geslagen oogen, als iemand die twijfelde, en toch niet ongeneigd is om overtuigd te worden. Eindelijk zag hij op en vroeg: „Mag ik uw zieken schildknaap zien, edele heer?"

De Schotsche ridder aarzelde en bloosde, eindelijk echter antwoordde hij: „Gaarne, Mylord van Gilsland, maar gij moet in het oog houden, wanneer gij mijn armoedig kwartier ziet, dat de edelen en ridders van Schotland niet zoo gemakkelijk leven, niet zoo zacht slapen, en zich niet zoozeer om de pracht hunner woning bekommeren, als dat aan hun zuidelijke naburen eigen is. Ik ben armoedig gehuisvest, Mylord van Gilsland," voegde hij er bij met een trotschen nadruk op het woord, terwijl hij niet zonder ontevredenheid, den weg naar zijn tegenwoordig verblijf wees.

Hoe groot ook de vooroordeelen van De Vaux tegen de natie van zijn nieuwen kennis waren, en ofschoon wij niet willen ontkennen, dat eenige van deze door hun armoede, die tot een spreekwoord geworden was, verwekt werden, hij bezat toch een te edelmoedig karkter, om genoegen te scheppen in de kwelling van een dapper man, die aldus gedwongen was, om een behoeftigheid aan den dag te brengen, die zijn hoogmoed gaarne zou verborgen hebben.

„Het zou schande voor den kruisvaarder zijn," zei hij, „zoo hij aan wereldschen glans of aan weelderig gemak kon denken, terwijl hij ter verovering van de heilige stad voorttrekt. Het mag ons zoo erg gaan als het wil wij zullen het nog steeds beter hebben, dan de benden van martelaren en heiligen, die, na deze oorden voor ons bestreden te hebben, thans gouden lampen en eeuwig groene palmen dragen."

Dit was de beeldrijkste rede, die men ooit van Thomas van Gilsland gehoord had, te meer misschien, zooals het somtijds gebeurt, daar deze zijn eigen gevoelens niet geheel uitdrukte, daar hij eenigermate een liefhebber van goede sier en prachtigen levenswijze was. Intusschen bereikten zij de plaats van het leger, waar de ridder van den Luipaard zijn verblijf had opgeslagen.

De schijn beloofde hier inderdaad geen schending van de

wetten der zelfverloochening, waaraan de kruisvaarders, volgens de door den Lord van Gilsland uitgedrukte meening, zich moesten onderwerpen. Een plek gronds, groot genoeg om misschien daarop dertig tenten te plaatsen, volgens den regel van de afmeting der legerplaatsen, was gedeeltelijk ledig, — omdat de ridder, uit liefde tot vertooning, grond gevraagd had volgens de grootte van zijn oorspronkelijk gevolg, — gedeeltelijk bezet door eenige weinige ellendige hutten, haastig uit takken gebouwd en met palmbladeren bedekt. Deze woningen schenen geheel en al verlaten te zijn, en verscheidene van deze waren vervallen. De middelste hut, welke de tent van den aanvoerder verbeeldde, onderscheidde zich door zijn vaandel in de gedaante van een zwaluwenstaart, hetwelk op de punt van een speer geplaatst was, en onbeweeglijk naar beneden hing, alsof deze onder de verzengende stralen van de Aziatische zon verwelkte. Maar geen pages of schildknapen, zelfs niet een enkele schildwacht, stond bij het zinnebeeld van leenroerige macht en ridderlijken stand. Het had geen andere wacht, dan zijn eigen roem.

Sir Kenneth wierp een droevigen blik om zich heen, maar, zijn gevoelens onderdrukkende, trad hij in de tent, terwijl hij den baron van Gilsland een teeken gaf, om hem te volgen. Deze zag ook rond met een onderzoekenden blik, die medelijden niet geheel vrij van verachting aanduidde, waarmee dit misschien even nauw verbonden is als met de liefde. Toen boog hij zijn hoogen vederbos, en trad in een lage hut, die zijn forsche gedaante bijna geheel scheen te vullen.

Het binnenste der hut was voornamelijk door twee bedden bezet. Het eene was ledig, maar samengesteld uit bijeen gezochte bladen en overdekt met een antilopenhuid. Naar de wapenen, die naast deze lagen en een zilveren kruis, dat zorgvuldig en eerbiedig aan het hoofdeneind geplaatst was, te oordeelen, moest men dit voor het bed van den ridder zelf houden. Op het andere lag de zieke, van welken Sir Kenneth gesproken had, een man, sterk van lichaam en ruw van gelaatstrekken, die naar zijn voorkomen reeds over de middelbare jaren heen was. Zijn bed was zachter dan dat van zijn heer, en het was duidelijk, dat de zwieriger kleederen van dezen, de lastige tabbaard, waarin de ridders zich bij vredelievende gelegenheden vertoonden, en de overige kleeren voorwerpen van kleeding en sieraad door Sir Kenneth tot grooter gemak voor zijn zieken bediende besteed waren.

In een buitengedeelte van de hut, hetwelk de Engelsche baron overzien kon, zat een jongen, met halve laarsjes van ruwe dierhuiden, een blauwe muts en een wambuis, welks oorspronkelijke schoonheid vrij wat verschoten was, op zijn knieën bij een komfoor vol steenkolen, en bakte op een ijzeren bord de koeken van gerst, welke toen, evenals nog thans, een geliefkoosd eten van de Schotten waren. Een stuk van een antiloop hing tegen een van de hoofdstutten van de hut. Het was geheel niet moeilijk te begrijpen, hoe men deze bekomen had; want een groote herdershond, nog edeler van gestalte en voorkomen dan zelfs die, welke het ziekbed van koning Richard bewaakten, lag daar met het oog op het bakken gevestigd. Het schrandere dier maakte bij hunne intrede een gesmoord gegrom, dat uit zijn diepe keel als een verwijderde donder blonk. Maar hij bespeurde zijn meester, en gaf diens tegenwoordigheid te kennen door te kwispelstaarten en zijn hoofd neder te leggen en onthield zich van alle meer onstuimige en luidruchtige begroetingen, alsof zijn edel instinct hem geleerd had, dat het paste om in een ziekenkamer stil te zijn.

Naast het bed zat op een kussen, dat ook uit huiden bestond, de Moorsche geneesheer, waarvan Sir Kenneth gesproken had, met de beenen kruiselings over elkander volgens Oostersche gewoonte. Het onvolkomen licht liet weinig van hem zien, behalve dat het benedenste gedeelte van zijn gelaat met een langen zwarten baard bedekt was, die tot over zijn borst hing — dat hij een hoogen tolpach op had, of een Tartaarsche muts van lamswol, die te Astrakan bewerkt was, van dezelfde donkere kleur, als zijn wijde kaftan of Turksch gewaad. Twee doordringende oogen, die met ongewonen luister glinsterden, waren de eenige trekken van zijn gelaat, die in de duisternis welke hem omgaf, konden onderscheiden worden. De Engelsche Lord stond stilzwijgend met een soort van eerbied; want niettegenstaande de ruwheid van zijn gewoon gedrag, zou een tooneel van ellende en armoede, met standvastigheid en zonder morren of klagen verdragen, ten allen tijde meer achting aan Thomas de Vaux ingeboezemd hebben, dan al de glinsterende plechtigheid van een koninklijke audientiezaal, al was het die van Koning Richard zelven. Men hoorde gedurende een poos niets, dan het zware en geregelde ademhalen van den zieke, die in een diepe rust scheen te liggen.

„Hij heeft gedurende de laatste zes nachten geen oog toe-

toegedaan," zei Sir Kenneth. „zooals zijn jonge oppasser mij verzekerd heeft."

„Edele Schot," zei Thomas de Vaux, terwijl hij de hand van den Schotschen ridder met meer hartelijkheid drukte, dan hij zich vergunde met woorden uit te drukken; „dit uitelijke moet verbeterd worden — uw schildknaap wordt te slecht gevoed en opgepast."

In het laatste gedeelte van dit gezegde verhief hij zijn stem natuurlijk tot haar gewonen beslissenden toon. De zieke werd in zijn slaap gestoord.

„Mijn meester," prevelde hij als in een droom, „edele Sir Kenneth, smaken u, zoowel als mij, de wateren van de Clyde niet koel en frisch na de brakke bronnen van Palestina?"

„Hij droomt van zijn geboorteland en is gelukkig in zijn slaap," fluisterde Sir Kenneth De Vaux toe; maar nauwelijks had hij deze woorden uitgesproken, of de geneesheer stond op van de plaats, die hij naast het ziekbed van den zieke had ingenomen, en sloeg de pols zorgvuldig gade terwijl hij de hand van den patiënt zachtjes op het bed liet glijden, kwam vervolgens bij de twee ridders en elk van hen bij de hand nemende, terwijl hij hun een wenk gaf om te zwijgen, geleidde hij hen naar de voorzijde van de hut.

„In den naam van Issa Ben Mariam," zei hij, „dien wij, evenals gij, ofschoon niet met hetzelfde blinde bijgeloof, vereeren, verstoort de uitwerking niet van het gezegende geneesmiddel, dat hij gebruikt heeft. Zoo hij thans wakker gemaakt werd, zou het hem het leven, althans zijn verstand kosten; maar keer op het uur terug, wanneer de Muezzin van den minaret tot het avondgebed in de moskee roept, en, zoo hij tot op dien tijd in rust gelaten wordt, beloof ik u, dat deze Frankische soldaat, zonder nadeel voor zijne gezondheid, in staat zal zijn om een kort gesprek met u te houden over alles, wat een van u beiden en in het bijzonder zijn meester, hem te vragen zal hebben."

De ridders verwijderden zich op het bevelend gezag van den geneesheer, die volkomen het gewicht van het Oostersche spreekwoord scheen te begrijpen, dat de ziekenkamer van den lijder het koninkrijk van den geneesheer is.

Hier ontstond een stilte en zij bleven te zamen aan de deur van de hut staan, Sir Kenneth met het gelaat van iemand, die verwachtte, dat zijn bezoeker afscheid zou nemen, —

en De Vaux, alsof hij iets op het hart had, dat hem belette zulks te doen. De hond echter was hun uit de hut nagekomen en stak nu zijn langen, ruigen snuit in de hand van zijn meester, alsof hij bescheiden om eenig blijk van zijn vriendelijkheid verzocht. Hij had nauwelijks zijn doel door een vriendelijk woord en een kleine streeling bereikt, of, ijverig om zijn dankbaarheid en vreugde over de terugkomst van zijn heer te kennen te geven, vloog hij in vollen ren weg, met uitgestrekten staart, heen en weer tusschen de vervallen hutten en het plein, dat wij beschreven hebben, door, maar nooit buiten die grenzen, die zijn schranderheid hem leerde, dat door het vaandel zijns meesters beschermd werd, en na eenige zulke sprongen kwam de hond dicht bij zijn meester, legde in eens zijn vroolijken aard af, verviel weer in zijn gewone deftigheid en rust en zag er uit, alsof hij zich schaamde, dat iets hem had kunnen bewegen, om zoo ver zijn bedaardheid te vergeten. Beide ridders zagen hem met genoegen aan; want Sir Kenneth was met recht trotsch op zijn edelen hond en de baron uit het noorden van Engeland was natuurlijk een liefhebber van de jacht en wist de waarde van het dier op prijs te stellen.

„Een bijzonder fiksche hond," zei hij; „mij dunkt, edele heer, koning Richard heeft geen jachthond, die hem evenaart, indien hij even sterk als vlug is. Maar mag ik u in alle eer en goedheid vragen, hebt gij de afkondiging niet gehoord, dat niemand, die onder den rang van graaf is, jachthonden zal houden binnen de legerplaats van koning Richard, zonder koninklijk verlof, hetgeen gij, Sir Kenneth, naar mij voorkomt, niet gekregen hebt? Ik spreek als stalmeester."

„En ik antwoord als een vrij Schotsch ridder," antwoordde Kenneth op een ernstigen toon. „Voor het tegenwoordige volg ik de banier van Engeland, maar ik kan mij niet herinneren, dat ik mij ooit aan hun jachtwetten onderworpen heb; ook heb ik er niet zooveel achting voor, dat ik hiertoe geneigd zou zijn. Wanneer de trompet ons te wapen roept, is mijn voet zoo spoedig als die van eenig ander in den stijgbeugel — wanneer zij ons ten aanval blaast, is mijn lans nog niet het laatste in de rust gelegd. Maar in mijn uren van vrijheid of ledigheid, heeft koning Richard geen recht om mijne genoegens te belemmeren."

„Niettemin," hernam De Vaux, „is het een dwaasheid, om aan het bevel des konings ongehoorzaam te zijn — dus,

met uw verlof, zal ik u, daar ik in deze zaak eenig gezag heb, een bescherming voor dezen hond aan u zenden."

„Ik dank u," hervatte de Schot koeltjes; „maar hij kent het mij aangewezen kwartier en daarbinnen kan ik hem zelf beschermen. — Maar," voegde hij er plotseling met verandering van manieren bij, „dit is een koele dank voor eene welgemeende vriendelijkheid. Ik dank u hartelijk, Mylord. De stalknechten of jagers van den koning zouden Roswal weerloos kunnen vinden en hem eenig leed aandoen, dat ik waarschijnlijk niet zou laten gedoogen, en zoo zou er kwaad van kunnen komen. Gij hebt zooveel van mijne huishouding gezien, Mylord," vervolgde hij met een glimlach, „dat ik mij niet behoef te schamen om te zeggen, dat Roswal onze voornaamste voorraad-bezorger is; en ik hoop voorwaar, dat onze Leeuw Richard niet zal zijn als de leeuw in de fabel van den minnezanger, die op de jacht ging en den geheelen buit voor zich behield. Ik kan niet gelooven, dat hij een armen edelman, die hem getrouw volgt, zijn uurtje jachtvermaak en zijn stukje wild zal misgunnen, voornamelijk daar ander voedsel moeilijk genoeg te verkrijgen is."

„Op mijn eer, gij doet den koning niets meer dan recht, en toch," zei de baron, „er ligt iets in die woorden, jacht en wild, dat onze Noordsche Vorsten het hoofd geheel duizelig maakt."

„Wij hebben onlangs gehoord," zei de Schot, „van minnezangers en pelgrims, dat uwe vogelvrijverklaarde yeomen in de graafschappen York en Nottingham groote benden gevormd hebben, aan hun hoofd een allerstoutsten boogschutter, Robin Hood genaamd, met zijn luitenant, den kleinen Jan. Mij dunkt, dat het beter was, als Richard zijn jachtwetboek in Engeland verzachtte, inplaats dat hij tracht om het in het heilige Land van kracht te doen zijn."

„Moeilijk probleem, Sir Kenneth," hernam De Vaux, de schouders optrekkende, als iemand, die een gevaarlijk of onaangenaam onderwerp van gesprek wilde vermijden, „een gekke wereld, Sir. — Ik moet u thans vaarwel zeggen, daar ik dadelijk naar de tent des konings moet terugkeeren. Tegen den avond zal ik, met uw verlof, uw kwartier weer bezoeken en met dezen ongeloovigen geneesheer spreken. Ik zou intusschen, zoo het u niet beleedigt, u gaarne iets zenden, dat uw mondkost een weinig verbeteren kon."

„Ik dank u, mijnheer," antwoordde Sir Kenneth, „maar

het is niet noodig; Roswal heeft mijn spijskamer reeds voor twee weken verzorgd, daar de zon van Palestina wel is waar ziekten aanbrengt, maar ook tevens dient om het wild te drogen."

De twee krijgslieden scheidden als veel betere vrienden, dan voor zij elkaar ontmoet hadden; maar eer zij van elkander gingen, vernam Thomas de Vaux nauwkeuriger naar de omstandigheden van de zending van den Oosterschen geneesheer, en ontving van den Schotschen ridder de geloofsbrieven, die hij uit naam van Saladin voor koning Richard had medegebracht.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Een wijs geneesheer, in de heelkunst zeer bedreven
Is meer dan legers, voor ons staatsbelang geheven.
POPE'S ILIAS.

„Dat is een vreemd verhaal, Sir Thomas," zei de zieke monarch, toen hij het bericht van den trouwhartigen Baron van Gilsland gehoord had; „zijt gij overtuigd, dat deze Schot een dapper en oprecht man is?"

„Ik kan het niet zeggen, Mylord," antwoordde de ijverzuchtige grensbewoner; „ik woon een weinig te dicht bij de Schotten, om veel waarheid bij hen op te doen, daar ik hen vaak eerlijk en ook valsch gevonden heb. Maar het gedrag van dezen is dat van een oprecht man, al was hij een duivel of wel een Schot — dat moet ik op mijn geweten van hem zeggen."

„En zijn gedrag als ridder, wat zegt gij daarvan, De Vaux?" vroeg de Koning.

„Het is meer de zaak van uwe Majesteit, om op het gedrag der mannen acht te geven; en ik sta er voor in, dat gij het gedrag van dezen ridder van den Luipaard wel hebt gadegeslagen. Men heeft goedgunstig over hem gesproken."

„En dat met recht, Thomas," hervatte de Koning. „Wij zelven zijn daarvan ooggetuigen geweest. Wanneer wij ons altijd vooraan in den slag plaatsen, is het inderdaad ons voornemen om te zien, hoe onze vazallen en volgelingen zich gedragen, en niet uit verlangen, om ijdelen roem voor onszelven te verwerven, zooals sommigen vermoed hebben. Wij kennen de ijdelheid van menschenlof, die niets is dan een damp, en wij gorden onze wapenrusting voor andere oogmerken aan, dan om dien te verkrijgen."

De Vaux was onthutst, toen hij den Koning een verklaring hoorde doen, die zoo geheel in tegenspraak met zijn aard was, en geloofde eerst, dat niets minder dan de nadering

van den dood, hem in zulke minachtende bewoordingen van den krijgsroem had kunnen doen spreken, daar hij geheel en al daarvoor leefde. Maar zich herinnerende, dat hij den koninklijken biechtvader in de buitenste tent ontmoet had, was hij slim genoeg, om deze oogenblikkelijke zelfvernedering aan de uitwerking der vermaningen van den eerwaarden man toe te schrijven, en liet den Koning vervolgen, zonder hem te antwoorden.

„Ja," ging Richard voort, „ik heb inderdaad de wijze opgemerkt, waarop deze ridder zijn plicht vervult. Mijn commandostaf zou de zotskap van een nar niet waard zijn, zoo hij mijn aandacht ontsnapt was — en hij zou reeds lang mijn goedheid ondervonden hebben, als ik niet tevens zijn verbeelding en verwaande trotschheid opgemerkt had."

„Mijn Koning," hernam de Baron van Gilsland, toen hij het gelaat van den koning zag veranderen, „ik vrees, dat ik uw wil overtreden heb, door zijn overtreding steun te geven."

„Hoe, De Multon, gij?" riep de koning op een toon van verbazing en toorn, terwijl hij zijn wenkbrauwen samentrok. — „Gij zijn onbeschaamdheid ondersteund! — Dat kan niet zijn."

„Ja, uwe Majesteit zal mij vergeven, dat ik u herinner, dat ik uit kracht van mijn ambt het recht heb, om aan mannen van edel bloed te vergunnen, een of twee honden in het kamp te houden en de edele jachtkunst te beoefenen; en buitendien zou het zonde geweest zijn, om een zoo edel dier, als de hond van dezen ridder, te verlammen of te schenden."

„Is die dan zoo schoon?" vroeg de Koning.

„Het volmaaktste schepsel van den hemel," antwoordde de baron, die een vurig liefhebber van de jacht was, „van het edelst Noordsch ras — met een diepe borst, een forschen staart, zwarte kleur en bont van borst en pooten, niet gevlekt met wit, maar meer in het grijze geschakeerd — sterk genoeg om een stier neer te vellen — en snel om een antilope in te halen."

De Koning lachte om zijn geestdrift. „Nu, gij hebt hem verlof gegeven om den hond te behouden en daar is het mee uit. Wees echter niet te mild met uwe vergunningen bij deze gelukzoekende ridders, die geen vorst of aanvoerder hebben, van wie zij afhangen. — Zij zijn niet te beteugelen,

en zullen geen wild in Palestina overlaten. — Maar wat dit stuk van heidensche geleerdheid betreft — gij zegt, dat de Schot hem in de woestijn ontmoette?"

„Neen, mijn Koning, zooals de Schot verhaalt, heeft het zich zoo toegedragen: Hij werd naar den ouden kluizenaar van Engaddi gezonden, over wien men zooveel spreekt —"

„Dood en hel!" riep Richard opspringende: „Door wien gezonden en waartoe? Wie durfde iemand daarheen te zenden, terwijl onze gemalin in het klooster van Engaddi was op een pelgrimstocht voor onze herstelling?"

„De raadsvergadering van de kruisvaarders heeft hem gezonden," antwoordde de baron De Vaux; „om welke reden: dit weigerde hij mij te zeggen. Ik geloof, dat het nauwelijks in het kamp bekend is, dat uwe koninklijke gemalin een pelgrimstocht verricht. — Ik tenminste wist zulks niet en zelfs de Vorsten zullen het mogelijk niet weten, daar de Koningin van alle gezelschap verwijderd is geweest, en daar uwe Majesteit in geval van besmetting, uit liefelijke voorzorg verboden heeft, haar tot u toe te laten."

„Goed, de zaak zal onderzocht worden. — Deze Schot, deze afgevaardigde, heeft dus een reizenden geneesheer in de grot van Engaddi ontmoet? — Niet waar?"

„Zoo niet, mijn Koning; maar hij ontmoette, zooals ik meen, nabij die plaats een Saraceenschen Emir, met wien hij naar ridderwijze een kleinen strijd had, en hem het gezelschap van dappere mannen waardig bevonden hebbende, gingen zij, zooals dolende ridders gewoon zijn, te zamen naar de grot van Engaddi."

Hier hield De Vaux op, want hij was een van die menschen, die een lange geschiedenis niet in een adem kan verhalen.

„En ontmoetten zij daar den geneesheer?" vroeg de koning ongeduldig.

„Neen, uwe Majesteit," hervatte De Vaux; „maar toen de Saraceen van uwe zware ziekte hoorde, nam hij het op zich, dat Saladin u zijn eigen geneesheer zou zenden, met vele verzekeringen van zijn uitstekende bekwaamheid, en dientengevolge kwam hij in de grot, nadat de Schotsche ridder een dag en nog langer op hem gewacht had. Hij heeft een vorstelijk gevolg met trommen en atabalen, en bedienden te paard en te voet, en hij heeft geloofsbrieven van Saladin bij zich."

„Zijn deze door Giacomo Loredani onderzocht?"

„Ik heb ze aan den tolk laten zien, eer ik ze hierheen gebracht heb en ziehier de inhoud in het Engelsch."

Richard nam een rol, waarop deze woorden geschreven waren: „De zegen van Allah en zijn profeet Mahomed" (weg met dien hond! riep Richard, met verachting spuwende, tusschenbeide), „Saladin, Koning der Koningen, Sultan van Egypte en Syrië, het licht en de toevlucht van de aarde, aan den grooten Melech Ric, Richard van Engeland, groete. Daar wij onderricht zijn, dat de hand van ziekte zwaar op u, onzen koninklijken broeder, gerust heeft, en gij slechts zoodanige Nazareensche en Joodsche geneesheeren bij u hebt, die zonder den zegen van Allah en onzen heiligen profeet werken" (verderf kome op zijn hoofd! pruttelde de Engelsche monarch weder), „zoo hebben wij, om u in dezen tijd te bedienen en te verzorgen, den geneesheer bij onzen eigen persoon, Adonebec el Hakim, gezonden, voor wiens gelaat de engel Azraël zijn vlerken uitspreidt en uit de ziekenkamer wijkt; die de kracht van kruiden en steenen, den loop van zon, maan en sterren kent, en den mensch van alles, wat niet op zijn voorhoofd geschreven staat, redden kan. En dit doen wij, u hartelijk biddende zijne bekwaamheid te eeren en gebruik daarvan te maken; en dit niet alleen om uwe verdienste en dapperheid van dienst te zijn, welke de roem van alle natiën van Frangistan is, maar opdat wij den twist, die voor het tegenwoordige tusschen ons plaats heeft, ten einde mogen brengen, hetzij door een eervolle overeenkomst of door een openlijke beproeving van onze wapenen in het strijdperk; uit aanmerking, dat het noch voor uwen roem, noch voor uwen rang betaamt om den dood van een slaaf te sterven, die door zijn opziener met een te zwaar werk belast is, en het niet voor onzen naam dienstig is, dat een dapper vijand door zulk een ziekte aan onze wapens onttrokken wordt. En derhalve, moge de heilige —"

„Houd op, houd op," zei Richard, „ik wil niets meer van zijn hond van een profeet hooren! Het smart mij te denken, dat de dappere en brave Sultan aan een dooden hond gelooft. Ja, ik wil zijn geneesheer zien. Ik wil mij aan dien Hakim toevertrouwen. Ik wil den edelen Sultan zijn edelmoedigheid betalen. Ik wil hem in het veld tegemoet trekken, zooals hij billijk voorstelt, en hij zal geen reden hebben, om Richard van Engeland ondankbaar te noemen.

Ik zal hem met mijn heerbijl neervellen. Ik wil hem tot de heilige kerk bekeeren door zulke slagen, als hij er nog zelden gevoeld zal hebben. Hij zal zijn dwalingen voor mijn goed kruiszwaard afzweren, en ik zal hem op het slagveld laten doopen uit mijn eigen helm, al was ook het reinigende water met ons beider bloed gemengd. Haast u, De Multon, waarom stelt gij een zoo aangenaam besluit uit? Haal den Hakim hier heen."

„Mylord," antwoordde de baron, die misschien een aanval van koorts in deze overmaat van vertrouwen zag, „bedenk, dat de Sultan een heiden is, en dat gij zijn meest geduchte vijand zijt —"

„En juist om deze reden is hij zooveel te meer verplicht om mij in deze zaak van dienst te zijn, uit vrees, dat een ellendige koorts den twist tusschen twee zulke koningen zal beslissen. Ik zeg u, hij bemint mij even zoo zeer als ik hem bemin — zooals edele vijanden elkander altijd doen. Op mijn eer, het zou zonde zijn, om aan zijn goede trouw te twijfelen."

„Evenwel, Mylord, zou het goed zijn, den uitslag zijner geneesmiddelen op den Schotschen schildknaap af te wachten," hernam de Lord van Gilsland, „mijn eigen leven is er mee gemoeid, want ik zou verdienen als een hond te sterven, zoo ik onbedachtzaam in deze zaak te werk ging en het welzijn van het Christendom deed schipbreuk lijden."

„Ik heb u nooit uit bezorgdheid voor het leven zoo bedenkelijk gezien," zei Richard op een verwijtenden toon.

„En zeker zou dit thans evenmin het geval bij mij zijn, mijn Koning," hervatte de hooghartige baron, „zoo niet uw leven evenzoo in gevaar was als het mijne."

„Welaan dan, gij argwanend mensch, vertrek dan en sla de uitwerking van het geneesmiddel gade. Ik zou bijna wenschen, dat het mij of genas of doodde, want het verveelt mij, om hier te liggen als een os, die aan de veeziekte sterft, terwijl er buiten trommen slaan, paarden stampen en trompetten klinken."

De baron vertrok haastig, besloot echter zijn last aan den een of anderen geestelijke mede te deelen, daar hij zijn geweten eenigszins bezwaard gevoelde door de gedachte, dat zijn meester door een ongeloovige bediend zou worden.

De Aartsbisschop van Tyrus was de eerste, aan wien hij zijn twijfelingen toevertrouwde, daar hij diens aanzien bij

zijn meester Richard kende, die dezen scherpzinnigen prelaat beminde en vereerde. De Bisschop hoorde de twijfelingen aan, die De Vaux opperde, met die scherpheid van verstand, welke de Roomsche geestelijkheid onderscheidt. Hij overwoog de godsdienstige bezwaren van De Vaux met zooveel gemak, als het hem vergund was bij een leek over zulk een onderwerp te laten blijken.

„Geneesheeren," zei hij, „zijn evenals de kruiden, die zij gebruiken, dikwijls nuttig, al zijn de eersten ook door geboorte of zeden de laagsten der menschen, evenals de laatste in vele gevallen uit de gemeenste stoffen getrokken worden. Men mag den bijstand van heidenen en ongeloovigen in den nood gebruiken, en er is reden om te gelooven, dat een reden, waarom zij op aarde geduld worden is, dat zij tot het gemak van ware Christenen dienen mogen — dus maken wij wettiglijk slaven van de heidensche gevangenen. — Voorts is er geen twijfel, of de eerste Christenen maakten gebruik van de diensten van onbekende heidenen. Zoo waren in het schip van Alexandrië, waarin de gezegende Apostel Paulus naar Italië voer, de schippers zonder twijfel heidenen; maar wat zei de heilige man, toen hun diensten vereischt werden — nisi hi ni navi manserint, vos salvi fieri non potestis (zoo deze mannen niet in het schip blijven, kunt gij niet gered worden)! — Verder, de Joden zijn even goed ongeloovigen ten opzichte van het Christendom, als de Mahomedanen. Maar er zijn weinig andere geneesheeren in het kamp dan Joden en deze worden zonder ergernis of bedenking gebruikt. Dus kunnen de Mahomedanen in die hoedanigheid voor hunne diensten gebruikt worden — quod erat demonstrandum (hetgeen te bewijzen was)."

Deze redeneering verdreef den twijfel van Thomas de Vaux, die bijzonder overtuigd werd door de latijnsche aanhaling, ofschoon hij er geen woord van verstond.

Maar de Bisschop sprak lang zoo vloeiend niet, toen hij de mogelijkheid van een trouwelooze handelwijze bij den Saraceen overwoog; en in dit geval kwam hij tot geen spoedige beslissing. De baron toonde hem de geloofsbrieven. Hij las en herlas ze en vergeleek het oorspronkelijke met de vertaling.

„Het is een schotel, die verwonderlijk voor het gehemelte van koning Richard is toebereid, en ik kan niet nalaten achterdocht tegen den listigen Saraceen te koesteren. Zij zijn

bijzonder handig in de kunst van vergiftigen en zij kunnen het vergif zoo toedienen, dat het weken noodig heeft, om bij den lijder uit te werken en gedurende dezen tijd kan de misdadiger gemakkelijk ontsnappen. Zij kunnen laken en leder, ja zelfs papier en perkament met het fijnste vergif doordringen. Heilige Maagd vergeef mij! — En waarom houd ik, daar ik zulks weet, dezen geloofsbrief zoo dicht bij mijn gezicht! Neem hem, Sir Thomas, neem hem spoedig."

Bij deze woorden overhandigde hij hem met uitgestrekten arm en een schijn van haast aan den baron. „Maar kom, Mylord de Vaux," vervolgde hij, „laten wij naar de tent van dien zieken schildknaap gaan, alwaar wij vernemen zullen, of deze Hakim werkelijk de kunst bezit om te genezen, zooals hij verzekert, alvorens wij overleggen, of het veilig is, hem te vergunnen zijn kunst op koning Richard toe te passen. Maar wacht! laat ik eerst mijn reukfleschje nemen, want deze koortsen verspreiden zich als de pest. Ik zou u aanraden gedroogde rosmarijn in azijn gedoopt te gebruiken, Mylord. Ik versta ook iets van de geneeskunst."

„Ik dank u, hoogeerwaarde," hernam Thomas van Gilsland, „maar indien ik vatbaar voor de koorts geweest was, zou ik die reeds lang bij het bed van mijn meester gekregen hebben."

De bisschop van Tyrus bloosde, want hij had de nabijheid van den zieken vorst gemeden; en hij verzocht den baron voor te gaan.

Toen zij voor de ellendige hut stonden, waarin Kenneth van den Luipaard en zijn volgeling verblijf hielden, zei de bisschop tegen De Vaux: „Nu waarlijk, Mylord, deze Schotsche ridders dragen minder zorg voor hunne bedienden dan wij voor onze honden. Zoo men zegt, is dit een ridder, dapper in den slag en waardig geoordeeld om in tijd van wapenstilstand met een gewichtigen last vereerd te worden, en zijn schildknaap is slechter gehuisvest dan in het ergste hondenhok van Engeland. Wat zegt gij van uwe naburen?"

„Dat een meester genoeg voor zijn bediende doet, wanneer hij hem geen slechtere huisvesting geeft als hij zelf heeft," antwoordde De Vaux en trad in de hut.

De bisschop volgde niet zonder duidelijken weerzin; want, ofschoon het hem in sommige opzichten niet aan moed ontbrak, werd deze echter door een sterke en levendige zorg voor zijn eigen veiligheid getemperd. Hij bedacht evenwel, dat het

noodzakelijk was, persoonlijk over de bekwaamheid van den Arabischen geneesheer te oordeelen, en trad in de hut met een statigheid van manieren, die, zooals hij dacht, berekend was, om den vreemdeling eerbied in te boezemen.

De prelaat was een aanzienlijk en ontzag inboezemend persoon. In zijn jeugd was hij zeer knap van uiterlijk geweest en wilde dit op zijn huidigen leeftijd nog schijnen. Zijn bisschoppelijk gewaad was van de rijkste soort, met kostbaar bont omzet en door een kunstig geborduurd koorkleed omgeven. De ringen aan zijn vingers waren een goede baronie waard en aan zijn muts, die thans wegens de hitte loshing en achterover geworpen was, zaten gespen van zuiver goud, om deze naar goedvinden te kunnen vastmaken. Zijn lange grijze baard hing over zijn borst. Een van de jonge misdienaars, die hem begeleidden, maakte een schaduw boven zijn hoofd met een zonnescherm van palmbladen, destijds gewoonte in het Oosten, terwijl een ander zijn eerwaarden meester met een waaier van pauwenveeren afkoelde.

Toen de bisschop van Tyrus in de hut van den Schotschen ridder trad, was de meester afwezig; en de Moorsche geneesheer, dien hij zien wilde, zat in dezelfde houding, waarin De Vaux hem eenige uren geleden verlaten had, met de beenen kruiselings op een mat van gevlochten bladeren, naast den patiënt, die in een diepen slaap scheen te liggen, en wiens pols hij van tijd tot tijd voelde. De bisschop bleef twee of drie minuten zwijgend voor hem staan, alsof hij een eerbiedigen groet verwacht had, of ten minste, dat de Saraceen door zijn eerwaardig voorkomen getroffen zou zijn geworden. Maar Adonebec el Hakim sloeg op een vluchtigen blik na, geen acht op hem en toen de prelaat hem eindelijk in de lingua franca begroette, antwoordde hij slechts met de gewone Oostersche begroeting: salam alicam — vrede zij met u.

„Zijt gij een geneesheer, ongeloovige?" vroeg de bisschop eenigermate gebelgd over deze koele ontvangst. „Ik wilde met u over uw kunst spreken."

„Indien gij iets van de geneeskunst verstondt," antwoordde El Hakim, „dan zoudt gij begrijpen, dat de geneesheeren geen beraadslaging of verhandeling in de kamer van den zieke houden. Hoor," ging hij voort, toen men het doffe knorren van den hond uit de binnenste hut vernam, „zelfs

de hond kan u een lesje geven, priester. Zijn instinct leert hem om zijn geblaf binnen het gehoor van den zieke te onderdrukken. — Kom buiten de tent," zei hij, terwijl hij opstond en voorging, „indien gij mij iets te zeggen hebt."

Niettegenstaande de eenvoud der kleeding van den Saraceenschen geneesheer en zijn mindere grootte, wanneer men hem met den langen prelaat en den reusachtigen Engelschen baron vergeleek, was er iets ontzagwekkends in zijn voorkomen en gelaat, hetgeen den bisschop van Tyrus belette, om het ongenoegen, dat hij over deze niet zeer hoffelijke terechtwijzing ondervond, al te sterk uit te drukken. Toen zij buiten de hut waren, staarde hij Adonebec zwijgend eenige minuten aan, alvorens het gesprek weer op te vatten. Men zag geen lokken onder de hooge pelsmuts van den Arabier, die ook een gedeelte van een voorhoofd bedekte, dat forsch en breed scheen, en vrij van rimpels evenals zijn wangen, die men onder de schaduw van zijn langen baard zien kon. Het doordringende zijner zwarte oogen hebben wij reeds vroeger opgemerkt.

De prelaat, getroffen door zijn schijnbare jeugd, brak eindelijk het stilzwijgen af, door den Arabier, die zwijgen bleef, te vragen, hoe oud hij was.

„De jaren der gewone menschen," zei de Saraceen, „worden naar hunne rimpels en die der wijzen naar hunne studiën geteld. Ik durf mij niet ouder noemen dan honderd omwentelingen van de Hegira." Hiermede wilde hij zeggen, dat zijn kundigheden wel in honderd jaren hadden kunnen verkregen worden.

De baron van Gilsland, die dit voor een letterlijke verzekering opnam, dat hij honderd jaren was, zag den prelaat twijfelachtig aan, en ofschoon deze de meening van El Hakim begreep, beantwoordde hij echter zijn blik door geheimzinnig met het hoofd te schudden. Hij zette weer een gewichtig gezicht en vroeg wederom op een toon van gezag, welk bewijs van geneeskundige bekwaamheid hij geven kon.

„Gij hebt het woord van den machtigen Saladin," antwoordde de wijze, terwijl hij zijn muts als een teeken van eerbied aanraakte; „een woord, dat nooit tegen vriend of vijand gebroken werd — wat zoudt gij meer kunnen verlangen, Nazarener?"

„Ik wilde gaarne ooggetuige van uwe bekwaamheid zijn,"

zei de baron, „en zonder dit nadert gij het bed van koning Richard niet."

„De lof van den geneesheer ligt in de herstelling van den den patiënt," hernam de Arabier. „Zie dezen schildknaap, wiens bloed verdroogd is door de koorts, die uwe legerplaats met skeletten opgevuld heeft, en waartegen de kunst van uwe Nazareensche geneesheeren evenveel vermag als een zijden wambuis tegen een lans. Bezie zijn vingers en armen, uitgeteerd gelijk de klauwen en beenderen van den kraanvogel. De dood had dezen morgen reeds zijn klauwen aan hem geslagen, maar al ware Azraël aan de eene zijde van de legerstede geweest en ik aan de andere, dan zou zijn ziel nog niet aan zijn lichaam ontrukt zijn. Stoort mij niet met verdere vragen, maar wacht het beslissend oogenblik af en ziet in stille afwachting het wonderlijke gevolg aan."

De geneesheer wendde zich nu naar zijn astrolabium, het orakel der Oostersche wetenschap, en wachtte met een ernstige oplettendheid, totdat de juiste tijd van het avondgebed gekomen was, zonk toen op zijn knieën met het gelaat naar Mekka gekeerd, en zei de gebeden op, die den werkdag der Muzelmannen besluiten. De Bisschop en de Engelsche Baron zagen elkander intusschen aan, met teekens van verachting en verontwaardiging; maar geen van beiden vond het noodig, om El Hakim in zijn godsdienstoefening te storen, hoe onheilig zij deze ook beschouwden.

De Arabier stond van den grond op, waarop hij zich ter neer had geworpen, en in de hut tredende, waar de lijder uitgestrekt lag, trok hij uit een zilveren doosje een spons, die misschien in een aromatisch vocht gedoopt was, want, toen hij deze onder de neus van den slapende hield, niesde deze, ontwaakte en zag wild in het rond. Het was een vreeselijk schouwspel, toen hij daar bijna naakt op zijn bed lag, de beenderen en pezen even zichtbaar door zijn vel, alsof zij nooit met vleesch bekleed waren geweest; zijn gezicht was lang en met rimpels gegroefd, maar zijn oog, dat eerst wild ronddwaalde, werd langzamerhand bedaarder. Hij scheen de tegenwoordigheid van zijn hooge bezoekers te bespeuren, want hij deed zwakke pogingen om het dek van het hoofd te trekken, ten teeken van eerbied, terwijl hij met een zachte en onderdanige stem naar zijn meester vroeg.

„Kent gij ons, vriend?" vroeg de Lord van Gilsland.

„Niet volkomen, Mylord," hervatte de schildknaap zwak.

„Mijn slaap is lang en vol droomen geweest. Echter weet ik, dat gij een groot Engelsch Lord zijt en zooals door het roode kruis blijkt, is dat een heilig prelaat, om wiens zegen ik voor mij, armen zondaar, verzoek."

„Dien hebt gij — Benedictio Domini sit vobis (de zegen des Heeren zij met u)," zei de prelaat, het teeken des kruises makende, maar zonder het bed van den zieke te naderen.

„Uwe oogen zien," zei de Arabier, „dat de koorts bedwongen is — hij spreekt bedaard en met herinnering, zijn pols slaat even rustig als de uwe, onderzoekt het zelf."

De prelaat wees dit van de hand; maar Thomas van Gilsland, die meer moed bezat, deed zulks en overtuigde zich, dat de koorts werkelijk verdwenen was.

„Dat is wonderbaarlijk," zei de ridder, den bisschop aanziende; „de man is zeker genezen. Ik moet dezen geneesheer terstond naar de tent van Koning Richard brengen. Wat denkt uw weleerwaarde daarvan?"

„Wacht, laat ik de eene genezing voltooien, vóórdat ik de andere begin," antwoordde de Arabier; „ik zal met u gaan, wanneer ik mijn patiënt de tweede kom van dit allerheiligst elixir zal gegeven hebben."

Dit zeggende, haalde hij een zilveren kom voor den dag, vulde deze met water uit een kalebas-flesch, die naast het bed stond, kreeg een zijden van netwerk gemaakt beursje, met zilver omsponnen, waarvan de omstanders den inhoud niet konden ontdekken, doopte het in de kom en vestigde gedurende vijf minuten zijn aandacht in volkomen stilte daarop. Het kwam den toeschouwers voor, alsof er gedurende die bewerking een kleine opbruising plaats greep, maar die in elk geval terstond weer ophield.

„Drink," zei de dokter tot den zieke, „slaap en ontwaak, bevrijd van uw ziekte."

„En met dezen drank, die zoo eenvoudig schijnt, wilt gij trachten een monarch te genezen?" vroeg de Bisschop van Tyrus.

„Ik heb daarmede een bedelaar genezen, zooals gij zien kunt," hernam de wijze. „Zijn de koningen van Frangistan uit andere klei gemaakt?"

„Laten wij hem dadelijk bij den koning brengen," zei de baron van Gilsland. „Hij heeft getoond, dat hij het geheim bezit om zijn gezondheid te herstellen. Zoo hij in gebreke

De geneesheer hield een spons onder de neus van den zieke

blijft om dit te bewerken, dan zal ik hem zelf buiten alle macht der geneeskunde brengen."

Toen zij op het punt waren, de hut te verlaten, riep de zieke, zijn stem zoozeer verheffende, als zijn zwakheid hem vergunde: „Eerwaarde vader, edele ridder, en gij, goede arts, zoo gij wilt, dat ik slapen en herstellen zal, zeg mij dan uit christelijke liefde, wat er van mijn dierbaren meester geworden is?"

„Hij is op een verren tocht, vriend," hernam de prelaat, „op een eervol gezantschap, dat hem wel eenige dagen kan ophouden."

„Neen," zei de baron van Gilsland, „waarom den armen man misleiden? — Vriend, uw meester is in de legerplaats teruggekeerd, en gij zult hem binnenkort zien."

De zieke strekte zijn vermagerde handen uit dankbaarheid ten hemel, en, daar hij niet langer aan de slaapverwekkende werkingen van het elixer weerstand kon bieden, zonk hij in een zachten slaap.

„Gij zijt een beter geneesheer dan ik, Sir Thomas," zei de prelaat, „een vleiende valschheid is geschikter voor een ziekenkamer dan een onaangename waarheid."

„Hoe meent gij dat, eerwaarde heer?" zei De Vaux driftig. „Meent gij, dat ik een onwaarheid zou willen zeggen, al zou ik daardoor het leven van een dozijn van zulke kerels kunnen redden?"

„Gij hebt gezegd," hervatte de bisschop met blijkbare teekens van ongerustheid, „gij hebt gezegd, dat de meester van den schildknaap teruggekeerd was — de ridder van den Luipaard, meen ik."

„En die is teruggekeerd," hernam De Vaux. „Ik heb hem nog voor weinige uren gesproken. Deze geleerde arts is in zijn gezelschap gekomen."

„Heilige Maagd! waarom hebt gij mij niets van zijn terugkomst gezegd?" vroeg de bisschop in duidelijke verlegenheid.

„Heb ik niet gezegd, dat die ridder van den Luipaard in gezelschap van den geneesheer was teruggekomen? Mij dunkt van ja," hervatte De Vaux onverschillig; „maar wat gaat zijn terugkomst de bekwaamhied van den geneesheer of de herstelling van zijne Majesteit aan?"

„Veel, Sir Thomas, dat heeft veel te beteekenen," zei de bisschop, de handen wringende, met den voet op den grond stampende en onwillekeurig teekens van ongeduld gevende.

„Maar waar zou die ridder thans heengegaan zijn? — God zij met ons — hier kunnen noodlottige vergissingen plaats hebben."

„Die slaaf in de buitenste ruimte," antwoordde De Vaux, niet zonder verbazing over de ontroering van den bisschop, „kan ons waarschijnlijk zeggen, waar zijn meester heengegaan is."

De knaap werd geroepen en gaf hem in een bijna onverstaanbare taal te kennen, dat een officier zijn meester in de tent van den Koning geroepen had, eenigen tijd vóórdat zij in die van zijn meester gekomen waren. De angst van den bisschop scheen tot het hoogste punt te stijgen, en werd zelfs zichtbaar voor De Vaux, die anders noch een scherp opmerker, noch van een achterdochtig karakter was. Maar met de ongerustheid van den prelaat scheen zijn wensch toe te nemen, om ze te bedwingen en te verbergen. Hij nam haastig afscheid van De Vaux, die hem met verwondering nazag; en na eenige malen zwijgend de schouders te hebben opgehaald, voerde hij den Arabischen geneesheer naar de tent van Koning Richard.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Verdenking, dit zwaarwegend wapentuig,
Belet meer goeds, dan 't immer heeft gewrocht.
LORD BYRON.

De Baron van Gilsland wandelde met langzame schreden en een anstig gelaat naar de koninklijke tent. Hij wantrouwde zeer zijn eigen bekwaamheid behalve op het slagveld, en, bewust, dat zijn verstand niet van het scherpste was, vergenoegde hij zich gewoonlijk om zich over omstandigheden te verwonderen, die een man van vluggere verbeeldingskracht zou getracht hebben te doorzoeken en te begrijpen, of die hij ten minste tot het onderwerp van een bespiegeling zou gemaakt hebben. Maar het kwam zelfs hem wonderlijk voor, dat des Bisschops aandacht in eens van alle gedachten over de wonderbare genezing, die zij aanschouwd hadden, en van de mogelijkheid, die deze aan de hand gaf, dat Richard zou kunnen herstellen, zou afgetrokken zijn door het schijnbaar onbeduidend bericht van een armzaligen Schotschen ridder, die in de oogen van Thomas van Gilsland een zeer onbeduidende en geringe rol onder den adel speelde. Niettegenstaande dus de gewoonte van den Baron om alle voorvallen lijdelijk te aanschouwen, werd zijn geest gekweld door de ongewone pogingen om gissingen over dit geval te vormen.

Eindelijk kwam eensklaps de gedachte bij hem op, dat het geheel een samenzwering tegen Koning Richard kon zijn, die in het leger der bondgenooten gemaakt was, waaraan de Bisschop die sommigen als een staatkundig en niet te nauwgezet man voorstelden, deel genomen had. Wel is waar bestond er naar zijn gevoelen niet zulk een volmaakt karakter als dat van zijn meester; want daar Richard de bloem der ridderschap en het opperhoofd der Christelijke bevelhebbers was, en in alle punten de bevelen der heilige kerk nakwam, gingen de denk-

beelden van De Vaux over de volmaaktheid niet verder. Evenwel wist hij ook, dat het altijd het lot van zijn meester geweest was, hoezeer ten onrechte dan ook, om zich even veel verwijt en haat als eer en verkleefdheid door zijn bekwaamheden en daden te verwerven; en dat er in dat zelfde leger, en onder die Vorsten, welke door een eed tot den kruistocht verbonden waren, zich velen bevonden, die alle hoop op de overwinning gaarne zouden opofferen aan het genoegen om Richard van Engeland in het verderf te storten of ten minste te vernederen.

„Daarom," zei de baron in zich zelven, „is het geheel niet onmogelijk, dat deze El Hakim met zijn genezing, of schijnbare genezing van den Schotschen schildknaap, niets dan een listigen streek speelde, waaraan de ridder van den Luipaard en zelfs de Bisschop van Tyrus, in weerwil van zijn geestelijke waardigheid, deel kunnen hebben."

Dit vermoeden liet zich, wel is waar, niet oo gemakkelijk overeenbrengen met de ongerustheid, die de Bisschop aan den dag gelegd had, toen hij vernomen had, dat de Schotsche ridder tegen zijn verwachting plotseling in het leger der kruisvaarders was teruggekeerd. Maar De Vaux stond alleen onder den invloed van zijn algemeene vooroordeelen, die hem het zekere geloof ingaven, dat een listige Italiaansche priester, een valsche Schot en een ongeloovige geneesheer een verzameling van ingrediënten vormden, waaruit volgens alle waarschijnlijkheid alle mogelijke kwaad en geen goed te trekken was. Hij besloot echter zijn vermoedens ronduit aan den Koning voor te leggen, van wiens oordeel hij bijna een even groot denkbeeld als van diens dapperheid koesterde.

Intusschen hadden er gebeurtenissen plaats gehad, die geheel met de vermoedens van De Vaux streden. Nauwelijks had hij de koninklijke tent verlaten, of Richard begon, zoowel uit het ongeduld aan zijn karakter eigen, als dat het uit de koorts voortsproot, over zijn wegblijven te morren, en een ernstig verlangen naar zijn terugkomst te kennen te geven. Hij had genoeg beproefd om deze prikkelbaarheid weg te redeneeren, die zijn lichamelijke ziekte zeer verergerde. Hij vermoeide zijn wachters door tijdverdrijf van hen te vorderen; en hij had tot het brevier van den priester, zelfs tot de harp van zijn geliefden minnezanger tevergeefs toevlucht genomen. Eindelijk, een paar uren voor zonsondergang, en heel lang voor dat hij een voldoend bericht van den voortgang

der genezing, die de Moor of Arabier ondernomen had, kon ontvangen, zond hij, zooals wij reeds gehoord hebben, een bode om den ridder van den Luipaard te gelasten, om voor hem te verschijnen, met voornemen om zijn ongeduld te doen bedaren, door van Sir Kenneth een meer omstandig verhaal van de reden zijner afwezigheid uit het leger, en zijn ontmoeting met den beroemden geneesheer te hooren.

§ De Schotsche ridder verscheen op dit bevel in tegenwoordigheid des Konings als iemand, die niet vreemd aan zulke tooneelen was. De Koning van Engeland kende hem nauwelijks, zelfs van aanzien, ofschoon hij, vast op zijn rang steunende, en even aandachtig in de aanbidding van de geheime dame van zijn hart, nooit bij die gelegenheden afwezig geweest was, bij welke de pracht en gastvrijheid van Engelands vorst het hof voor elk, die een zekeren rang onder de ridderschap bekleedde, opende. De Koning staarde Sir Kenneth sterk aan, terwijl deze zijn bed naderde, en zijn knie voor een oogenblik boog, vervolgens opstond, en in een eerbiedige, maar geenszins ootmoedige of slaafsche houding, voor hem stond, zooals het een officier in de tegenwoordigheid van zijn vorst betaamt.

„Uw naam," zei de Koning, „is Kenneth van den Luipaard — van wien hebt gij uw ridderlijke waardigheid ontvangen?"

„Ik heb deze ontvangen door het zwaard van Willem, den Leeuw van Schotland;" antwoordde de Schot.

„Een wapen," hernam de koning, „wel waardig om eer te schenken, ook is het op geen onwaardigen schouder gelegd. Wij hebben gezien, dat gij u ridderlijk en dapper gedroeg in het heetst van den slag, wanneer de nood op het hoogst was; en gij zoudt nog niet vernomen hebben, dat uw verdiensten aan ons bekend waren, zoo niet uw vermetelheid in andere opzichten zoo groot geweest was, dat uw diensten geen betere belooning kunnen vorderen, dan vergiffenis voor uw overtreding. Wat zegt gij — he?"

Kenneth beproefde te spreken, maar hij was niet in staat zich duidelijk uit te drukken; de bewustheid van zijn al te eerzuchtige liefde, en de scherpe valkenblik van Richard Leeuwenhart, die in het binnenste van zijn hart scheen door te dringen, werkten samen om hem te verwarren.

„En toch," voer de Koning voort, „ofschoon krijgslieden aan het bevel moesten gehoorzamen, en vazallen eerbiedig jegens hun meerderen behooren te zijn, zouden wij een dap-

peren ridder een grootere beleediging kunnen vergeven, dan dat hij een enkelen hond houdt, al was het dan ook strijdig met ons uitdrukkelijk bevel."

Richard hield zijn oogen op het gelaat van den Schot gevestigd, en zag met een stillen glimlach de verlichting, die de wending, welke hij aan zijn algemeene beschuldiging gegeven had, hem verschafte.

„Met uw verlof, Mylord," antwoordde de Schot, „uwe Majesteit moet in deze zaak jegens ons arme Schotsche edellieden wat toegevend zijn. Wij zijn ver van huis, hebben weinig inkomsten en kunnen ons niet onderhouden, zooals uw rijke edelen, die crediet in de lombarden hebben. De Saracenen zullen onze slagen te harder voelen, wanneer wij van tijd tot tijd een stuk gedroogd wildbraad bij onze kruiden en gerstekoeken eten."

„Gij behoeft mij niet meer om verlof te vragen," hernam Richard, „daar Thomas de Vaux, die, gelijk allen rondom mij, alles doet, wat hem in zijn eigen oogen het beste toeschijnt, u reeds verlof heeft gegeven tot de gewone en de valkenjacht."

„Tot de gewone jacht alleen, met uw verlof" — hervatte de Schot; „maar zoo het uwer Majesteit behaagde, om mij ook het voorrecht der valkenjacht te vergunnen, en zij genegen was, mij een valk op de vuist toe te vertrouwen, zoo vlei ik mij, dat ik uw koninklijke tafel met eenige uitgezochte watervogels zou kunnen voorzien."

„Ik vrees, dat, wanneer gij den valk hadt, gij niet langer naar het verlof zoudt wachten. Ik weet wel, dat men buitenslands zegt, dat wij van den stam van Anjou overtredingen tegen onze jachtwetten even streng straffen als hoogverraad tegen onze kroon. Maar aan brave en waardige mannen kunnen wij elk wangedrag vergeven. — Maar genoeg hiervan. — Ik begeer van u te weten, heer ridder, waarom en op wiens gezag gij de laatste reis naar de wildernis van de doode zee en Engaddi gedaan hebt?"

„Op bevel van de raadsvergadering van de vorsten van den heiligen kruistocht," antwoordde de ridder.

„En hoe durfde iemand zulk een bevel geven, daar ik — niet de geringste voorwaar in het verbond — daarvan niets wist?"

„Het paste mij niet, met verlof van uw Hoogheid," zei de Schot, „om naar zulke bijzonderheden te vragen. Ik ben een soldaat van het kruis — die, wel is waar, voor het tegenwoordige onder de banier van uwe Hoogheid dient, en trotsch

daarop is, dat hij zulks doen mag — maar toch altijd een man, die het heilige teeken voor de rechten van het Christendom en de herovering van het heilige graf heeft aangenomen, en die derhalve, zonder er naar te vragen, verbonden is, om aan de bevelen van de vorsten en opperhoofden, die aan het hoofd der gezegende ondernemingen staan, te gehoorzamen. Ik moet met de geheele Christenheid betreuren, dat deze ongesteldheid u, zooals ik vertrouw slechts voor korten tijd, van hunne raadsvergaderingen terughoudt, waarin gij een zoo machtige stem hebt; maar, als krijgsman, moet ik diegenen gehoorzamen, op welke het wettig recht van het bestuur vervalt, of ik zou een slecht voorbeeld aan het Christenleger geven."

„Goed gesproken," zei Koning Richard; „en de blaam rust niet op u, maar op diegene, met welke ik, zoo het den Hemel behaagt om mij van dit verwenschte bed van zwakheid en werkeloosheid te doen opstaan, hoop eerlijk af te rekenen. Wat was de inhoud van uwen last?"

„Mij dunkt, met verlof van uw Hoogheid," hervatte Sir Kenneth, „het was beter, om dit aan hen te vragen, die mij gezonden hebben, en die reden van mijn last kunnen geven, daar ik slechts den uiterlijken vorm en den inhoud kan zeggen."

„Misleid mij niet, heer Schot — dit zou niet goed voor uw veiligheid zijn," zei de prikkelbare Monarch.

„Mijn veiligheid, Mylord," hervatte de ridder op een vasten toon, „wierp ik als een nietswaardig ding achter mij, toen ik mij aan deze onderneming wijdde, daar ik meer op mijn eeuwige zaligheid, dan op de welvaart van mijn aardsch lichaam zag."

„Bij de heilige mis," zei Koning Richard, „gij zijt een brave kerel! Luister, heer ridder, ik bemin het Schotsche volk; het is moedig, ofschoon plomp en koppig, en ik geloof, over het geheel, eerlijke lieden, ofschoon de noodzakelijkheid van de staatkunde hen somtijds gedwongen heeft om te veinzen. Ik verdien eenige liefde van hunnentwege, want ik heb vrijwillig gedaan, wat zij door de wapenen evenmin van mij als van mijn voorgangers konden afgedwongen hebben. — Ik heb de vestingen van Roxburgh en Berwick, die aan Engeland verpand waren, teruggegeven — ik heb uw oude grenzen hersteld — en eindelijk heb ik afstand gedaan van een eisch op een hulde, die ik meende, dat u ten onrechte was opgelegd. Ik heb getracht om onafhankelijke en eervolle vrienden te

maken van mannen, welke vorige koningen van Engeland alleen tot onwillige en oproerige vazallen zochten te dwingen."

„Dit alles hebt gij gedaan, heer Koning," zei Sir Kenneth buigende — „dit alles hebt gij gedaan door uw koninklijk tractaat met onzen Souverein te Canterbury. Daarom voer ik en vele andere betere Schotsche mannen den oorlog tegen de ongeloovigen onder uwe banieren, terwijl wij anders uwe grenzen in Engeland zouden verwoest hebben. Indien hun getal thans gering is, zoo komt dit omdat zij hun leven vrij in de waagschaal gesteld hebben."

„Ik erken de waarheid daarvan," hervatte de Koning; „en wegens de goede diensten, die ik uw land gedaan heb, verzoek ik u, u te herinneren, dat ik, als een voornaam lid van het Christenverbond, het recht heb om de onderhandelingen van mijn bondgenooten te weten. Doe mij derhalve recht wedervaren door mij te zeggen, hetgeen ik recht heb te vernemen, en hetgeen ik verzekerd ben meer naar waarheid van u dan van anderen te hooren."

„Mylord," zei de Schot, „indien gij mij op deze wijze bezweert, zal ik de waarheid zeggen; want ik geloof zeker, dat uw voornemens ter bereiking van het voornaamste oogmerk van onzen tocht oprecht en eerlijk zijn; en dit is meer dan ik van de anderen van het heilig verbond durf verzekeren. Verneem dan, dat mijn last daarin bestond, om voor te stellen, door tusschenkomst van den kluizenaar van Engaddi, een heilig man, dien Saladin zelf eerbiedigt en beschermt —"

„Een voortduring van den wapenstilstand, durf ik verzekeren," viel Richard hem haastig in de reden.

„Neen, bij St. Andreas, mijn genadigste Koning," antwoordde de Schotsche ridder, „maar de vestiging van een duurzamen vrede, en de terugtrekking van onze legers uit Palestina."

„St. George!" riep Richard geheel verbaasd. „Hoe kwaad ik ook terecht van hen gedacht heb, ik zou toch niet gedroomd hebben, dat zij zich tot zulk een schande zouden verlagen. Spreek, Sir Kenneth, met welke gezindheid bracht gij dien last over?"

„Zeer goedwillig, Mylord," antwoordde Kenneth; „omdat ik, na onzen edelen aanvoerder, onder wiens bevel ik alleen op de overwinning hoopte, verloren te hebben, geen zag, die hem opvolgen en ons tot de zegepraal voeren kon, en ik reken-

de het onder zulke omstandigheden voor gelukkig een nederlaag te vermijden."

„En op welke voorwaarden zou deze veelbelovende vrede gesloten worden?" vroeg Koning Richard, met moeite de drift onderdrukkende, die hem bijna deed barsten.

„Deze werden mij niet toevertrouwd, Mylord. Ik heb ze verzegeld aan den kluizenaar overgegeven."

„En waarvoor houdt gij dien eerwaarden kluizenaar? — voor een gek, een zinnelooze, een verrader, of een heilige?" vroeg Richard.

„Zijn gekheid, Sire," hernam de looze Schot, „geloof ik is slechts aangenomen, om gunst en eerbied bij de heidenen te winnen, die de zinneloozen als van den hemel bezield beschouwen; mij ten minste scheen zij toe, alsof zij zich slechts bij gelegenheid vertoonde, en zich niet, gelijk natuurlijke krankzinnigheid, met zijn geheelen gemoedstoestand vermengde."

„Fijn geantwoord," zei de Monarch, zich weer op zijn leger werpende, waarvan hij zich opgericht had. „Nu van zijn boetedoeningen."

„Zijn boetedoeningen," antwoordde Kenneth, „schijnen mij oprecht toe, en de vruchten van gewetensknagingen wegens de een of andere verschrikkelijke misdaad, waarvoor hij, naar zijn eigen gevoelen, ter verdoemenis veroordeeld werd."

„En wat zijn staatkunde betreft?" vroeg Koning Richard verder.

„Het komt mij voor, Mylord, dat hij aan de redding van Palestina even zeer als aan zijn eigen heil wanhoopt, er moest dan een wonder geschieden — ten minste sedert de arm van Richard van Engeland opgehouden heeft er voor te strijden."

„En daarom gelijkt de lafhartige staatkunde van dezen kluizenaar op die van deze ellendige vorsten, die, hun ridderschap en hun goede trouw vergetende, slechts eensgezind en tevreden zijn, wanneer het op den terugtocht aankomt, en liever een stervenden bondgenoot in hun vlucht willen vertreden, dan tegen een gewapenden Saraceen op te trekken."

„Zou ik durven wagen te zeggen, Mylord," zei de Schotsche ridder, „dat dit gesprek slechts uw ziekte verhit, dien vijand, waarvan het Christendom meer kwaad vreest dan van benden gewapende ongeloovigen."

Het gelaat van Koning Richard was werkelijk rooder, en

zijn gebaren werden meer koortsachtig hevig, daar hij met gebalde vuist, uitgestrekten arm, en fonkelende oogen te gelijk onder lichamelijke smart en gemoedsonrust scheen te lijden, terwijl zijn levendige geest hem deed spreken, alsof hij beide verachtte.

„Gij kunt vleien, heer ridder," zei hij, „maar gij ontsnapt mij niet. Ik moet meer van u weten, dan gij mij nog verhaald hebt. Hebt gij mijn koninklijke gemalin te Engaddi gezien?"

„Bij mijn weten niet, Mylord" antwoordde Sir Kenneth met opmerkelijke verwarring; want hem kwam de processie te middernacht in de kapel van de rotsen te binnen.

„Ik vraag u," zei de Koning op een meer ernstigen toon, „of gij niet in de kapel van de Carmeliter nonnen te Engaddi geweest zijt, en daar Berengaria, Koningin van Engeland, en haar hofdames, die derwaarts een pelgrimtocht ondernomen hebben, gezien hebt?"

„Mylord," antwoordde Sir Kenneth, „ik wil de waarheid spreken, gelijk in den biechtstoel. In een onderaardsche kapel, waarnaar de kluizenaar mij geleidde, heb ik een koor van vromen godsdienstigen hulde aan een reliquie van de grootste heiligheid zien bewijzen; maar daar ik haar gelaat niet gezien en haar stemmen niet gehoord heb, behalve in de lofzangen, die zij gezongen hebben, kan ik niet zeggen, of de Koningin van Engeland zich onder deze bevond."

„En was geen van deze vrouwen u bekend?"

Sir Kenneth zweeg.

„Ik vraag u," zei Richard, zich op zijn elleboog verheffende „als ridder en edelman, en ik zal door uw antwoord zien, hoe gij die beide namen op prijs stelt: kendet gij een van die dames van de aandachtige vergadering, of niet?"

„Mylord," antwoordde Kenneth, niet zonder groote verlegenheid, „ik zou kunnen gissen."

„En ik kan ook gissen," hernam de Koning met somberen ernst; „maar het is genoeg. Hoe zeer gij een Luipaard zijt, heer ridder, wacht u toch, om den leeuwenklauw te tarten. Luister — zich op de maan te verlieven, zou slechts een dwaasheid zijn; maar van den top van een hoogen toren te springen, in de wilde hoop, om in hare sfeer te komen, zou een zelfvernietigende razernij zijn."

Op dit oogenblik hoorde men in het buitenvertrek eenig gedruisch, en de koning, schielijk tot zijn gewone manier van spreken terugkomende, zei: „Genoeg — vertrek — spoed u naar De

Vaux, en zend hem herwaarts met den Arabischen geneesheer. Ik geef mijn leven ten pand voor de eerlijkheid van den Sultan! Zoo hij slechts zijn valsch geloof wilde afzweren, zou ik hem met mijn zwaard helpen, om dit uitvaagsel van Franschen en Oostenrijkers uit zijn gebied te drijven, en gelooven, dat Palestina even goed zou geregeerd worden, alsof zijn Koningen op bevel des hemels zelven gezalfd waren."

De ridder van den Luipaard vertrok, en dadelijk daarop kondigde de kamerheer een deputatie van den raad aan, die gekomen was om zijne Majesteit haar opwachting te maken.

„Het is goed, dat zij erkennen, dat ik nog leef," was zijn antwoord. „Wie zijn de eerwaarde gezanten?"

„De Grootmeester der Tempeliers, en de Markies van Montserrat."

„Onze broeder van Frankrijk houdt niet van ziekbedden," zei Richard; „maar zoo Filips ziek geweest was, zou ik reeds sedert lang aan zijn bed gestaan hebben. — Jocelyn, leg mijn bed wat te recht, het is door elkander gegooid, als een woelige zee — geef mij gindschen stalen spiegel — strijk een kam door mijn haar en mijn baard. Zij zien er werkelijk eerder uit als de manen van een leeuw, dan de lokken van een Christenvorst — breng water."

„Mylord," zei de bevende kamerheer, „de geneesheeren zeggen, dat koud water verderfelijk kon zijn."

„Naar den duivel met de geneesheeren!" riep de Monarch. „Als zij mij niet genezen kunnen, meent gij dan, dat ik mij door hen wil laten kwellen? — Nu dan," zei hij, na zich gewasschen te hebben, „laat de afgevaardigden binnen; zij zullen thans, denk ik, nauwelijks zien, dat de pijn Richard zijn persoon heeft doen verzuimen."

De beroemde Grootmeester der Tempeliers was een groot, mager, door den oorlog uitgeteerd man, met een kwijnend maar doordringend oog, en een voorhoofd, waarop duizenden intrigues een gedeelte van hun duisterheid gedrukt hadden. Aan het hoofd van dat zonderling lichaam, voor welke de orde alles en ieder bijzonder persoon niets was — de bevordering van deze macht zoekende, zelfs met gevaar van dienzelfden godsdienst, tot welker bescherming de broederschap zich oorspronkelijk verbonden had — beschuldigd van ketterij en tooverij, ofschoon van nature Christenpriesters — verdacht gehouden van een geheim verbond met den Sultan, ofschoon door een eed tot de bescherming van den heiligen

tempel of hun herovering verplicht — was de geheele orde en het geheele persoonlijke karakter van dezen aanvoerder, of Grootmeester, een raadsel, voor welks oplossing de meeste menschen ijsden. De Grootmeester was in zijn wit ceremoniegewaad gekleed, en droeg den abacus, een geheimzinnigen ambtsstaf, waarvan de bijzondere gedaante aan zulke zonderlinge gissingen en uitleggingen oorsprong heeft gegeven, die vermoedens hebben doen ontstaan, dat deze broederschap van Christenridders met de ergste zinnebeelden van het Heidendom verbonden waren.

Koenraad van Montserrat had een veel aanvalliger uiterlijk, dan de sombere en geheimzinnige krijgshaftige priester, die hem begeleidde. Hij was een knap man, van middelbare jaren, of een weinig daarboven, dapper in het veld, schrander in den raad, vroolijk en aardig bij feesten; maar van den anderen kant werd hij over het algemeen beschuldigd van wispelturigheid, een baatzuchtige eerzucht, een verlangen om zijn eigen persoon te verhoogen, zonder acht te slaan op het welzijn van het Latijnsche koninkrijk in Palestina, en zijn eigen belang door bijzondere onderhandelingen met Saladin ten nadeele van de Christenbondgenooten te zoeken.

Toen deze hooge heeren de gewone begroetingen gedaan hadden, en Richard deze vriendelijk beantwoord had, begon de Markies van Montserrat een verklaring van de beweegredenen van hun bezoek, daar zij, zooals hij zeide, gezonden waren door de angstige Koningen en Vorsten, die den raad der kruisvaarders uitmaakten, om naar de gezondheid van hun grootmoedigen bondgenoot, den Koning van Engeland, te vernemen.

„Wij kennen het gewicht, hetwelk de vorsten van den raad aan onze gezondheid hechten," hernam de Engelsche Koning; „en wij begrijpen zeer goed, hoeveel zij moeten geleden hebben door alle nieuwsgierigheid gedurende veertien dagen te onderdrukken, uit vrees, zonder twijfel, onze ziekte te zullen verergeren, door hunne onrust over den uitslag te toonen."

Daar de stroom van welsprekendheid van den Markies aldus tegengehouden werd, en hij zelf eenigermate in verlegenheid geraakte door dit antwoord, nam zijn ernstiger metgezel den draad van het gesprek op, en onderichtte den koning met zooveel droge en korte deftigheid als de persoon, dien hij aansprak, gedoogde, dat zij van wege den raad kwamen, om hem uit naam der Christenheid te verzoeken, om

zijn gezondheid niet aan een ongeloovigen geneesheer toe te vertrouwen, dien men zeide door Saladin afgezonden te zijn, totdat de raad middelen beraamd had, om de achterdocht uit den weg te ruimen of te bevestigen, dien zij voor het tegenwoordige aan de zending van zulk een persoon hechtten.

„Grootmeester van de zeer heilige en dappere orde der Tempelheeren, en gij, zeer edele Markies van Montserrat," hervatte Richard, „zoo gij u in de naastgelegen tent belieft te begeven, zult gij dadelijk zien, hoeveel prijs wij stellen op de teedere vertoogen van onze koninklijke en vorstelijke deelgenooten in dezen zeer godsdienstigen oorlog."

De Markies en de Grootmeester verwijderden zich dientengevolge; en zij waren nauwelijks eenige minuten in de buitenste tent geweest, of de Oostersche geneesheer verscheen in gezelschap van den Baron van Gilsland en Kenneth van Schotland. De baron kwam echter een weinig later in de tent dan de beide anderen, daar hij zich waarschijnlijk opgehouden had, om eenige bevelen aan de wachten buiten te geven.

Toen de Arabische arts binnentrad, maakte hij zijn buiging, op de Oostersche wijze, voor den Markies en den Grootmeester, wier waardigheid zichtbaar was zoowel door hun uiterlijk voorkomen als hunne houding. De Grootmeester beantwoordde den groet met een uitdrukking van verachtelijke koelheid, de Markies met de bevallige beleefdheid, die hij gewoonlijk aan mannen van alle rangen en natiën betoonde. Er ontstond een poos stilte; want de Schotsche ridder, op de komst van De Vaux wachtende, durfde op eigen gezag niet in de tent van den Koning van Engeland treden; en gedurende deze tusschenpoos vroeg de Grootmeester den Muzelman op een norschen toon: „Ongeloovige, hebt gij den moed, om uw kunst uit te oefenen aan den persoon van een gezalfden Koning van het Christenleger?"

„De zon van Allah," antwoordde de wijze, „beschijnt den Nazarener even goed als den waren geloovige, en zijn dienaar durft geen onderscheid tusschen hen maken, wanneer hij geroepen wordt om zijn heelkunst uit te oefenen."

„Ongeloovige Hakim," zei de Grootmeester, „of hoe men u, ongedoopten slaaf der duisternis noemt, weet gij wel, dat gij door wilde paarden zult vaneen gescheurd worden, indien Koning Richard onder uw behandeling stierf?"

„Dat zou een hard vonnis zijn," antwoordde de geneesheer, „daar ik niets dan menschelijke middelen kan aan-

wenden, en de uitslag in het boek des lichts is opgeschreven."

„Neen, eerwaarde en dappere Grootmeester," zei de Markies van Montserrat, „overweeg, dat deze geleerde man niet bekend is met onzen Christelijken regel, dien wij in de vrees van God en voor de veiligheid van zijn gezalfden hebben aangenomen. Weet dan, waardige geneesheer, aan wiens bekwaamheid wij niet twijfelen, dat uw verstandigste partij is om u in tegenwoordigheid van den doorluchtigen raad van ons heilig verbond te begeven, en daar reden en rekenschap te geven aan wijze en geleerde geneesheeren, die deze benoemen zal, ten opzichte van uw handelwijze en geneesmiddelen bij dezen doorluchtigen patiënt; op deze wijze zult gij al het gevaar ontgaan, dat gij anders loopen zult, indien gij zulk een gewichtige zaak op uw verantwoording alleen neemt."

„Mijne heeren," hervatte El Hakim, „ik versta u wel. Maar de wetenschap heeft haar helden zoowel als uw krijgskunde, en ook somtijds haar martelaren zoowel als de godsdienst. Ik heb bevel van mijn vorst, den Sultan Saladin, om dezen Nazareenschen Koning te genezen, en met den zegen van den profeet zal ik aan zijn bevelen gehoorzamen. Zoo het mij mislukt, dan draagt gij zwaarden, die naar het bloed der geloovigen dorsten, en ik geef mijn lichaam aan uw zwaarden bloot. Maar ik wil met geen onbesnedenen over de kracht der geneesmiddelen, wier kennis ik door de gunst van den profeet bezit, redetwisten, en ik verzoek u in de uitoefening van mijn plicht geen vertraging te maken."

„Wie spreekt van vertraging?" riep de Baron de Vaux, haastig in de tent tredende; „wij hebben ons reeds te veel vertraagd. Ik groet u, heer Markies van Montserrat, en u, dappere Grootmeester. Maar ik moet mij dadelijk met dezen geleerden arts naar het bed van mijn meester begeven."

„Mylord," zei de Markies in het Normandisch Fransch, of de taal van Ouie, zooals deze toen genoemd werd, „zijt gij wel onderricht, dat wij gekomen zijn, om uit naam van alle Monarchen en Vorsten van den kruistocht vertoogen te doen wegens het gevaar, een ongeloovigen, Oosterschen geneesheer de gezondheid van zulk een mensch, als uwen meester, Koning Richard, toe te vertrouwen?"

„Goede heer Markies," hervatte de Engelschman ronduit, „ik kan niet veel woorden gebruiken, en ik mag er ook niet gaarne naar luisteren — buitendien ben ik veel gereeder om te gelooven, wat mijn oogen gezien dan hetgeen mijn ooren

gehoord hebben. Ik ben overtuigd, dat deze Heiden de ziekte van Koning Richard kan genezen, en ik geloof en vertrouw, dat hij zijn best zal doen om zulks te verrichten. De tijd is kostbaar. Zoo Mahomed — Gods vloek ruste op hem! — aan de deur van de tent stond, met zulke schoone voorstellen, als deze Adonebec el Hakim doet, zou ik het als een zonde beschouwen, om hem een minuut op te houden. — Dus God aanbevolen, mijne heeren."

„Ja maar," vervolgde Koenraad van Montserrat, „de Koning heeft in eigen persoon gezegd, dat wij er bij tegenwoordig zouden zijn, als deze geneesheer voor hem verscheen."

De baron fluisterde met den kamerheer, waarschijnlijk om te weten, of de markies de waarheid sprak en antwoordde toen: „Mijne heeren, zoo gij u stil houden wilt, dan zijt gij welkom; maar wanneer gij door daden of bedreigingen dezen geleerden arts in zijn plicht stoort, zoo weet, dat ik u, zonder acht op uw hooge waardigheid te slaan, zal dwingen, om Richard's tent te verlaten want ik moet u zeggen, dat ik zoo zeer van de kracht der geneesmiddelen van dezen man overtuigd ben, dat, zoo Richard zelf weigerde deze in te nemen, ik bij onze heilige Maagd van Lanercost, het bij mijn geweten verantwoorden wilde, zoo ik hem tegen wil en dank dwong, om de middelen ter zijner genezing te gebruiken. — Treed binnen, El Hakim."

De laatste woorden sprak hij in de lingua franca, en de geneesheer gehoorzaamde oogenblikkelijk. De Grootmeester zag met een toornigen blik naar den ongeslepen krijgsman, maar, zijn oog op den Markies werpende, ontspande hij zijn voorhoofd zoo veel mogelijk, en beiden volgden De Vaux en den Arabier naar het binnenste van de tent, waar Richard hen met dat ongeduld verwachtte, met welke de zieke den stap van den geneesheer verbeidt. Sir Kenneth, wiens tegenwoordigheid noch gevraagd, noch verboden scheen, voelde zich in de omstandigheden, waarin hij zich bevond, gerechtigd, om deze hooge personen te volgen, maar, bewust van zijn minder aanzien en zijn geringeren rang, bleef hij gedurende het tooneel, dat voorviel, op eenigen afstand.

Richard riep, zoodra zij het vertrek binnentraden, uit: „ha! ha! een heerlijk gezelschap, om Richard zijn sprong in het duistere te zien doen. — Edele bondgenooten, ik groet u als de vertegenwoordigers van onze bondsvergadering; Richard zal op zijn vorigen voet weer onder u verschijnen, of

gij zult zijn overblijfselen ten grave dragen. — De Vaux, gij hebt den dank van uwen Vorst, hij moge leven of sterven. — Daar is immers nog een ander — maar deze koorts heeft het gezicht mijner oogen verzwakt — hoe? de stoute Schot, die zonder ladder ten hemel wilde stijgen? — Hij is ook welkom. Komaan, heer Hakim, aan het werk, aan het werk."

De geneesheer, die reeds van de verschillende kenteekenen van de ziekte des Konings onderricht was, voelde nu zijn pols gedurende een lange poos en met groote aandacht; terwijl allen rondom hem in een stille, ademlooze verwachting stonden. Vervolgens vulde de wijze een beker met bronwater, en doopte daarin de kleine roode beurs, die hij, als te voren, uit zijn boezem trok. Toen hij dacht, dat het water genoeg van het geneesmiddel ingezogen had, wilde hij den drank aan den koning aanbieden; maar deze voorkwam hem door te zeggen: „wacht een oogenblik. Gij hebt mijn pols gevoeld — laat mij mijn vinger ook eens aan de uwe leggen. Ik versta, zooals het een goeden ridder past, ook iets van uw kunst."

De Arabier gaf zijn hand zonder aarzeling over, en zijn lange, teedere, donkere vingers waren, voor een oogenblik in de groote hand van Richard ingesloten, en bijna begraven.

„Zijn bloed slaat kalm als dat van een kind," zei de Koning, „zoo kloppen de aderen niet van hen, die vorsten vergiftigen. De Vaux, hetzij wij leven of sterven, ontsla dezen Hakim in eer en veiligheid. Groet den edelen Saladin van ons, vriend. Sterf ik, dan is het zonder aan zijn goede trouw te twijfelen — leef ik, dan zal ik hem mijn dank betuigen, zooals men een krijgsman danken moet."

Hierop verhief hij zich in zijn bed, nam den beker in de hand, en zeide, zich tot den Markies en den Grootmeester wendende: „Hoor, wat ik zeg, en laten mijn koninklijke broeders mij in Cypruswijn bescheid doen op de onsterfelijke eer van den eersten kruisvaarder, die lans of zwaard tegen de poort van Jeruzalem zal slaan; en op de schande en den eeuwigen smaad van ieder, die zich van de ploeg afwenden zal, aan welke hij de hand gelegd heeft!"

Hij dronk den beker tot op den bodem ledig, gaf deze aan den Arabier, en zonk uitgeput op de kussens, die voor hem terecht gelegd waren. De geneesheer beval hierop met stille maar uitdrukkelijke teekenen, dat allen de tent zouden verlaten, behalve hij en De Vaux, wien men niet konden bewegen zich te verwijderen. Dientengevolge ruimden zij de kamer.

TIENDE HOOFDSTUK.

'k Zal nu 't geheimnisvol boek ontsluiten,
En aan uw toorn, zoo licht ontvlambaar,
Een diep, gevaarlijk stuk ontvouwen.

HENDRIK IV. 1e gedeelte.

De Markies von Montserrat en de Grootmeester van de Tempelridders stonden te zamen voor de koninklijke tent, waarin dit zonderling tooneel was voorgevallen, en zagen een sterke wacht met hellebaarden en bogen, die rondom deze een kring vormde, om al diegene, welke den stervenden Monarch mochten lastig zijn, op een afstand te houden. De soldaten hadden de terneergeslagen, stille en sombere blikken, met welke zij bij een lijktocht hunne wapenen dragen, en stapten met zoo veel omzichtigheid, dat men geen schild klinken of zwaard kon hooren kletteren, ofschoon zoo vele gewapende manschappen rondom de tent in beweging waren. Zij lieten met grooten eerbied de wapens zakken, toen de hooge personen door hun linie gingen, maar met dezelfde diepe stilte.

„Er heeft een verandering van luim onder deze eilandenhonden plaats gehad," zei de Grootmeester tegen Koenraad, toen zij tusschen Richard's wachten door waren. „Welk een wild gedruisch en geraas placht er voor deze tent te heerschen? Niets dan met stokken werpen, met den bal slaan, worstelen, liederen uitbrullen, en flesschen ledigen onder die barsch yeomen, alsof zij een dorpskermis vierden, met een meiboom in hun midden in plaats van den koninklijken standaard."

„Bulhonden zijn een getrouw ras," zei de Markies; „en de Koning, hun meester, heeft hunne liefde gewonnen, door gereed te zijn om de eerste onder hen te worstelen, te schreeuwen of te jubelen, zoodra zulks hem in den zin kwam."

„Hij is geheel uit luimen samengesteld," hervatte de Groot-

meester. „Hebt gij de gezondheid opgemerkt, die hij ons in plaats van een gebed bij zijn beker toebracht?"

„Hij zou de uitwerking van dezen beker eens voelen," hernam de Markies, „zoo Saladin gelijk was aan eenig ander Turk, die ooit den tulband droeg, of zich op de stem van den Muezzin[1]) naar Mekka wendde. Maar hij veinst braafheid, eer en edelmoedigheid, — alsof het een ongedoopten hond, zooals hij is, paste het deugdzaam gedrag van een Christenridder na te volgen. Men zegt, dat hij zich tot Richard gewend heeft, om onder de ridderschap opgenomen te worden."

„Bij St. Bernard!" riep de Grootmeester uit, „dan ware het tijd voor ons, om onze zwaarden en sporen weg te werpen, Koenraad, onze wapens uit te wisschen, en onze helmen af te leggen, wanneer de hoogste eer van het Christendom aan een ellendigen, ongedoopten Turk geschonken werd, die geen tien stuivers waard is."

„Gij schat den Sultan goedkoop," hervatte de Markies; „en toch, schoon hij nog al het voorkomen van een fiksch man heeft, heb ik er toch beteren voor veertig stuivers in de galeien zien verkoopen."

Zij waren nu dicht bij hun paarden, die op eenigen afstand van de koninklijke tent stonden, en te midden van het zwierige gevolg van schildknapen en pages, die hen begeleidden, steigerden, toen Koenraad, na een korte poos, voorstelde, om de koelheid van den avondwind, die opgekomen was, te genieten, en hun paarden en bedienden ontslaande, naar hun eigen kwartieren door de uitgebreide liniën van het Christenleger te wandelen. De Grootmeester stemde hierin toe, en zij wandelden dus te zamen verder, terwijl zij, als door onderlinge overeenkomst, de meer bewoonde gedeelten van de linnen stad vermeden, en door de breede esplanaden gingen, die tusschen de tenten en de buitenste verdedigingswerken lagen, waar zij in het geheim en onopgemerkt konden spreken, behalve wanneer zij schildwachten voorbij moesten.

Zij spraken een tijdlang over de militaire punten en de toebereidselen tot verdediging; maar dit soort van gesprek, in welke geen van beiden veel belang scheen te stellen, verviel eindelijk, en er ontstond een lange stilte, die eindigde, doordat de Markies van Montserrat staan bleef, als iemand, die

---

[1]) De uitroeper der uren op de torens der Moskeeën.

een plotseling besluit genomen heeft, en eenige oogenblikken het somber onbuigzaam gelaat van den Grootmeester beschouwende, hem eindelijk aldus aansprak: „Zoo het met uw dapperheid en heiligheid overeenkomt, eerwaarde ridder Giles Amaury, dan wilde ik u wel verzoeken, om eens het donkere vizier af te leggen dat gij draagt, en u met een vriend te onderhouden."

De Tempelier zei half glimlachende: „er zijn zoo wel lichtkleurige maskers, als donkere vizieren, en de eerste verbergen de natuurlijke trekken even volmaakt als de laatste."

„Het zij zoo," hernam de Markies, de hand aan zijn kin leggende, en deze met de beweging van iemand, die zich ontmaskert, wegtrekkende, „daar ligt mijn vermomming. En nu, wat dunkt u van de belangen van uw eigen orde, of de vooruitzichten van dezen kruistocht?"

„Dat noem ik den sluier van mijn gedachten afrukken, veeleer dan de uwe blootleggen," hervatte de Grootmeester; „evenwel wil ik met een gelijkenis antwoorden, die mij een Santon uit de woestijn heeft voorgedragen. „Een zeker landman bad den hemel om regen, en morde, wanneer deze niet naar zijn behoefte viel. Om zijn ongeduld te bestraffen, zond Allah den Eufraat over zijn landerijen, en hij verging met al zijn bezittingen door de voldoening van zijn eigen wenschen."

„Zeer naar waarheid gesproken," zei Markies Koenraad; „had toch de oceaan negentien deelen van de benden van deze Vorsten verzwolgen! Het overschot zou het voordeel der Christenedelen van Palestina, het ellendig overschot van het Latijnsche koninkrijk van Jeruzalem, beter gediend hebben. Aan ons zelven overgelaten, konden wij voor den storm gebukt, of, matig met geld en troepen ondersteund, Saladin gedwongen hebben, om onze dapperheid te eerbiedigen, en ons op voordeelige voorwaarden vrede en bescherming te schenken. Maar wegens het uiterste gevaar, waarmede deze kruistocht den Sultan bedreigt, kunnen wij niet hopen, wanneer deze zal afgeloopen zijn, dat de Saraceen dulden zal, dat een van ons zijn bezittingen of vorstendommen in Syrië behoudt, en nog veel minder het bestaan der krijgshaftige orden vergunnen, waarvan zij zoo veel onheil ondervonden hebben."

„Ja, maar," zei de Tempelier, „deze ondernemende kruisvaarders konden er wel eens in slagen, om het kruis weer op de wallen van Sion te planten."

„En wat zou dit de orde der Tempeliers of Koenraad van Montserrat baten?" vroeg de Markies.

„U kan het voordeel aanbrengen," antwoordde de Grootmeester. „Koenraad van Montserrat, zou Koning Koenraad van Jeruzalem kunnen worden."

„Dat klinkt naar iets," hervatte de Markies, „en toch klinkt het maar hol. — Godfried van Bouillon had wel reden om de doornenkroon voor zijn zinnebeeld te kiezen. Grootmeester, ik wil u bekennen, dat ik eenige liefde voor de Oostersche wijze van regeeren opgevat heb: een zuivere en eenvoudige alleenheerschappij moest alleen uit Koning en onderdaan bestaan. Dit is het eenvoudige en oorspronkelijke gebouw — een herder en zijn kudde. Deze geheele binnenlandsche keten van leenroerige afhankelijkheid is kunstmatig en valsch, en ik wilde liever den staf van mijn arm markgraafschap met vaste hand houden, en deze naar mijn genoegen zwaaien, dan den scepter van een Monarch, om in werkelijkheid door den wil van even zoo vele trotsche, leenroerige Barons, als er land is onder het gebied van Jeruzalem, beperkt en in toom gehouden te worden. Een koning moet vrij voort kunnen treden, Grootmeester, en niet hier door een gracht, en ginds door een vestingwerk, hier door een leenroerig voorrecht, en daar door een geharnasten baron met het zwaard in de hand om het te verdedigen, belemmerd worden. En om het geheel volkomen te maken, ik begrijp zeer wel, dat de eischen van Guy de Lusignan op den troon boven de mijne zouden gesteld worden, zoo Richard herstelt, en iets bij de keus te zeggen heeft."

„Genoeg," hernam de Grootmeester, „gij hebt mij werkelijk van uw oprechtheid overtuigd. Anderen mogen dezelfde vermoedens koesteren, maar weinigen op Koenraad van Montserrat na zouden vrijuit durven bekennen, dat zij de herstelling van het koninkrijk Jeruzalem niet verlangen, maar liever meester van een brokstuk van deze overblijfselen zijn willen; evenals de barbaarsche eilanders, die niet voor de redding van een schoon, door de baren geteisterd, schip werken, daar zij eerder hopen zich ten koste van het wrak te verrijken."

„Gij zult toch mijn geheim niet willen verraden?" zei Koenraad met een achterdochtig en listig gelaat. „Reken het voor zeker, dat mijn tong nooit mijn hoofd onrecht zal aandoen, en dat mijn hand nooit de verdediging van beide zal

verzuimen. Beschuldig mij, zoo gij wilt. — Ik ben bereid, om mij in het strijdperk tegen den besten Tempelier te verdedigen die ooit een lans gevoerd heeft."

„Toch schrikt gij wat spoedig voor een zoo moedig ros," hernam de Grootmeester. „Maar ik zweer u bij den heiligen Tempel, dien onze orde gezworen heeft te verdedigen, dat ik, als een getrouw kameraad, uw geheim zal bewaren."

„Bij welken tempel?" vroeg de Markies van Montserrat, wiens liefde voor den spot dikwijls zijn staatkunde en bescheidenheid verdrong. „Zweert gij bij dien op den heuvel van Sion, dien Koning Salomo gebouwd heeft, of bij dat zinnebeeldig gebouw, waarvan men zegt, dat in de raadsvergaderingen, die in de gewelven uwer preceptorijen gehouden worden, voor de vergrooting van uw dappere en eerwaardige orde gesproken wordt?"

De Tempelier zag hem met een gramstorigen blik aan, maar antwoordde bedaard: „bij welken tempel ik ook moge zweren, wees verzekerd, heer markies, dat mijn eed heilig is. — Ik wenschte dat ik wist, hoe ik u door een van even groote kracht kon verbinden."

„Ik wil u de waarheid zweren," hervatte de markies lachende, „bij mijn kroontje, dat ik voor het einde van dezen oorlog tegen iets beters hoop te verwisselen. Deze geringe kroon zit koud op mijn voorhoofd; een hertogshoed zou een betere beschutting zijn tegen een nachtwind, zooals hij thans waait; en een koningskroon zou nog verre weg de voorkeur verdienen, daar deze behoorlijk met hermelijn en fluweel gevoerd is. In één woord, ons belang verbindt ons aan elkander; want geloof niet, heer Grootmeester, dat, zoo deze verbonden vorsten Jeruzalem weer veroverden, en daar een koning naar hun keus plaatsten, zij uwe orde meer dan mijn arm markgraafschap in deze tegenwoordige onafhankelijkheid dulden zouden. Neen, bij onze heilige Maagd! in dit geval moeten de trotsche ridders van St. Jan weer in de hospitalen pleisters smeren, en pestgezwellen verbinden; en gij, zeer machtige en eerwaarde ridders van den Tempel, moet tot uwen stand van eenvoudige krijgslieden terug keeren, met hun drieën op het stroo slapen, en twee op één paard rijden, zooals uw tegenwoordig zegel nog aanduidt, dat uw oude en eenvoudigste gewoonten geweest is."

„De rang, voorrechten en rijkdom van onze orde beletten

zooveel vernedering, als waarmede gij ons bedreigt," zei de Tempelier op een trotschen toon.

„Dat is juist uw verderf," antwoordde Koenraad van Montserrat, „en gij weet zoo goed als ik, eerwaarde Grootmeester, dat, als de verbonden vorsten wel slaagden in Palestina, het hun eerste punt van staatkunde zijn zou om de onafhankelijkheid uwer orde te beperken, zooals gij sedert lang zoudt ondervonden hebben, zonder de bescherming van onzen heiligen vader, den Paus, en de noodzakelijkheid om van uw dapperheid bij de verovering van Palestina gebruik te maken. Geef hun een volkomen goeden uitslag, en gij zult op zijde geworpen worden, gelijk de splinters van een gebroken lans uit de tournooiplaats geworpen worden."

„Er kan waarheid zijn in hetgeen gij zegt," hernam de Tempelier met een somberen glimlach; „maar hoe zouden onze vooruitzichten zijn, indien de verbondenen hun macht terugtrokken, en Palestina in het bezit van Saladin lieten?"

„Groot en zeker," hervatte Koenraad; „de Sultan zou groote provinciën geven, om een troep van wel afgerichte Frankische lansdragers te zijner beschikking te hebben. In Egypte, in Perzië zouden honderd zulke bondgenooten, gevoegd bij zijn eigen lichte ruiters, den veldslag tegen de verschrikkelijkste overmacht doen keeren. Deze afhankelijkheid zou slechts een tijdlang duren — misschien gedurende het leven van dezen ondernemenden Sultan — maar in het Oosten komen de rijken op gelijk paddestoelen. Onderstel dat hij dood was, en dat wij door een gedurige opvolging van vurige en avontuurlijke gemoederen uit Europa versterkt werden, wat konden wij volbrengen, niet bewaakt door deze Monarchen, wier waardigheid ons thans in de schaduw werpt — en die, zoo zij hier bleven en in dezen krijgstocht slaagden, ons gaarne voor altijd zouden willen veroordeelen?"

„Goed gesproken, heer Markies," hervatte de Grootmeester; „en uw woorden vinden goedkeuring in mijn borst. Evenwel moeten wij voorzichtig zijn; Filips van Frankrijk is even verstandig als dapper."

„Dat is waar, en des te eerder zal hij van een krijgstocht kunnen afgebracht worden, waartoe hij zich in een oogenblik van vervoering, of op aandrang van zijn edelen, haastig verbonden heeft. Hij is ijverzuchtig op Koning Richard, zijn natuurlijken vijand, en verlangt om terug te keeren, ten einde eerzuchtige plannen ten uitvoer te brengen, die nader

bij Parijs dan Palestina liggen. Ieder geschikt voorwendsel zal hem dienstig zijn, om zich van een tooneel te verwijderen, waar hij bespeurt, dat hij de kracht van zijn koninkrijk verspilt."

„En de Hertog van Oostenrijk?" vroeg de Tempelier.

„O, wat den Hertog betreft," antwoordde Koenraad, „zijn eigenwaan en zijn gekheid brengen hem tot dezelfde gevolgtrekkingen, als de staatkunde en wijsheid van Filips. Hij verbeeldt zich, God helpe hem, dat hij ondankbaar behandeld wordt, omdat de mond der menschen — zelfs die van zijn eigen minnezangers — vol is van den lof van Koning Richard, dien hij vreest en haat, en in wiens ongeluk hij zich verheugen zou, evenals die onafgerichte bastaardhonden, die, wanneer de voorste van den troep door den greep van den wolf lijdt, hem veeleer van achteren zullen aanvallen, dan hem te hulp komen. — Maar waarom zeg ik u dit, behalve om u te toonen, dat ik oprecht ben in mijn wensch, dat dit verbond moge worden opgebroken, en het land bevrijd van deze groote Monarchen met hun legers? En gij weet wel, en gij hebt zelf gezien, hoe al de vorsten van invloed en macht, op een enkele na, begeerig zijn om met den Sultan in onderhandeling te treden."

„Dit erken ik," hernam de Tempelier, „men moest blind zijn, zoo men dit niet in hunne laatste beraadslagingen gezien had. Maar licht uw masker nog een duim hooger op, en zeg mij uw oprechte reden, waarom gij dien noordschen Engelschman of Schot, of hoe gij dien ridder van den Luipaard noemt, aan den raad opgedrongen hebt, om hunne voorslagen wegens een onderhandeling over te brengen?"

„Daar was staatkunde in," hervatte de Italiaan; „zijn karakter, als inboorling van Brittannië, was voldoende, om de wenschen van Saladin tegemoet te komen, daar hij wist, dat hij tot de bende van Richard behoorde, terwijl zijn karakter van Schot en zekere andere persoonlijke oneenigheden, waarvan ik kennis draag, het zeer onwaarschijnlijk maakten, dat onze afgevaardigde, bij zijn terugkomst, eenige verbintenis met den zieken Richard houden zou, daar zijn tegenwoordigheid voor den laatste steeds onaangenaam was."

„O, een al te fijn gesponnen staatkunde," zei de Grootmeester, „geloof mij, dat Italiaansche spinnewebben nooit dezen ongeschoren Simson van het eiland verbinden zullen — goed, wanneer gij dit met nieuwe touwen, en dat wel van de sterkste

doen kunt. Ziet gij niet, dat de afgezant, dien gij zoo zorgvuldig gekozen hebt, ons in dezen geneesheer het middel gebracht heeft, om den Engelschman te doen herstellen, ten einde zijn kruistocht door te zetten; en zoo hij eens weer in staat is om voorwaarts te vliegen, zal iedere vorst hem uit schaamte wel volgen, al wilden zij ook even lief onder de banier van Satan optrekken."

„Wees tevreden," antwoordde Koenraad van Montserrat, „eer deze geneesheer, zoo hij geen wonderen verrichten kan, Richard's genezing kan volbrengen, zal het mogelijk zijn om een open breuk te weeg te brengen tusschen den Franschman, of tenminste den Oostenrijker en zijn Engelsche bondgenooten, zoodat deze onherstelbaar zal zijn; en Richard moge van zijn bed opstaan, misschien om zijn eigen troepen aan te voeren, maar nooit om door zijn veerkracht alleen de macht van den geheelen kruistocht te leiden."

„Gij zijt een gewillig boogschutter," zei de Tempelier; „maar, Koenraad van Montserrat, uw boog is al te slap om een pijl naar het wit te brengen."

Hij brak hier af, wierp een achterdochtigen blik om te zien, of iemand hem ook hoorde, en Koenraad bij de hand vattende, drukte hij deze hevig, terwijl hij den Italiaan in het gezicht zag en langzaam herhaalde: „Richard van zijn bed opstaan, zegt gij? — Koenraad, hij moet nooit weer opstaan!"

De Markies van Montserrat schrikte. — „Hoe! — sprak gij van Richard van Engeland — van Leeuwenhart — den kampioen van het Christendom?"

Zijn wang verbleekte en zijn knieën sidderden, terwijl hij dit zeide. De Tempelier zag hem aan, zijn ijzeren gelaat in een verachtelijken glimlach samentrekkende.

„Weet gij, op wien gij gelijkt, heer Koenraad, op dit oogenblik? Niet op den staatkundigen en dapperen Markies van Montserrat — niet op den man, die den raad van vorsten wilde besturen en het lot der rijken beslissen, maar op een nieuweling, die een bezwering in het leerboek van zijn leermeester ontmoetende, den duivel opgeroepen heeft, toen hij er niet in het minst aan dacht, en nu verschrikt staat voor den geest, die vóór hem verschijnt."

„Ik geef u toe," hernam Koenraad zich herstellende, „dat — zoo men geen veiligen weg kan vinden — gij dien hebt aangewezen, die het meest rechtstreeks tot ons doel voert. Maar, heilige Maria! wij zullen de vervloeking van geheel

Europa worden, de verwensching van ieder, van den Paus op den troon tot den bedelaar bij de kerkdeur toe, die, haveloos en melaatsch, in het uiterste van menschelijke ellende, zich zegenen zal, dat hij noch Giles Amaury noch Koenraad van Montserrat is."

„Als gij het zoo neemt," hervatte de Grootmeester met dezelfde bedaardheid, die hem gedurende dit geheele merkwaardige gesprek gekenmerkt had, „dan laat het ons er voor houden, dat er niets tusschen ons is voorgevallen — dat wij in den slaap gesproken hebben — ontwaakt zijn, en het gezicht verdwenen is."

„Het kan nooit verdwijnen," antwoordde Koenraad.

„Gezichten van hertogelijke hoeden en koninklijke diademen houden inderdaad hun plaats in de verbeelding wat vaster," hervatte de Grootmeester.

„Goed," hernam Koenraad, „laat mij slechts eerst beproeven, om den vrede tusschen Oostenrijk en Engeland te breken."

Zij scheidden. — Koenraad bleef nog op de plek staan, en zag den zwevenden, witten mantel van den Tempelier na, terwijl deze langzaam weg stapte, en allengs in de snel vallende duisternis van den Oosterschen nacht verdween. Trotsch, eergierig, staatkundig en niet zeer nauwgezet, was echter de Markies van Montserrat niet wreed van aard. Hij was wellustig en een vriend van een goed leven, en, gelijk velen van deze gemoedsgesteldheid, was hij, zelfs uit baatzuchtige oogmerken, ervan afkeerig iemand leed te doen of wreede daden te aanschouwen; ook voedde hij een algemeen gevoel van achting voor zijn naam, die somtijds het gebrek van het betere beginsel, waardoor een goede naam verkregen moet worden, vervangt.

„Ik heb," zei hij, terwijl zijn oogen nog op het punt gevestigd waren, waar hij het laatste waaien van den mantel van den Tempelier gezien had, — „ik heb in waarheid den duivel opgeroepen! Wie zou gedacht hebben, dat deze sombere, ascetische Grootmeester, wiens geheel geluk en ongeluk in dat van zijn orde begrepen is, meer voor deze bevordering zou willen doen, dan ik, die voor mijn eigen belang werk? Dezen wilden kruistocht tegen te gaan was wel is waar mijn oogmerk, maar ik durfde niet aan het voor de hand liggende middel denken, dat deze stoute priester heeft gewaagd aan de

hand te geven — en niettemin het is het zekerste — en mogelijk zelfs het veiligste."

Zulke overdenkingen hield de markies bij zich zelven, toen zijn stille alleenspraak door een stem op een kleinen afstand afgebroken werd, die met den nadrukkelijken toon van een heraut riep: „Denk aan het heilige graf!"

Dit geroep weergalmde van post tot post, want het was de plicht der schildwachten, om deze woorden van tijd tot tijd op hunne afwisselende wacht te laten hooren, opdat het leger der kruisvaarders altijd het oogmerk hunner wapening in gedachten mocht houden. Maar ofschoon deze gewoonte zeer goed aan Koenraad bekend was, en hij de waarschuwende stem bij alle vorige gelegenheden als iets gewoons vernomen had, kwam deze echter voor het oogenblik zoozeer in aanraking met den loop zijner eigen gedachten, dat het hem een stem des hemels toescheen, die hem tegen zijn voorgenomen boosheid waarschuwde. Hij zag angstig rond, alsof hij, evenals de aartsvader in aloude tijden, hoewel in zeer verschillende omstandigheden, een in de struiken gevangen ram verwachtte — den een of anderen plaatsvervanger voor het offer, dat zijn makker had voorgeslagen, niet om het opperste Wezen, maar den Moloch van hun eigen eerzucht te slachten. Terwijl hij rondzag, viel zijn oog op de breede vouwen van het vaandel van Engeland, hetwelk zich met moeite in de zwakke nachtkoelte uitspreidde. Het vertoonde zich op een kunstigen wal, bijna in het midden van de legerplaats, dien misschien vroeger een of ander Hebreeuwsch opperhoofd of strijder tot gedenkteeken van zijn rustplaats uitgekozen had. Al was dit zoo, de naam was thans vergeten, en de kruisvaarders hadden dit den St. George-berg gedoopt, omdat van die gebiedende hoogte de banier van Engeland zich verhief en uitspreidde, alsof het een teeken van oppermacht was over de vele uitstekende, edele, en zelfs koninklijke vaandels, die op lagere standplaatsen fladderden.

Een vlug vernuft, zooals de markies bezat, krijgt gedachten door één blik. Een enkele oogopslag op den standaard scheen de onzekerheid van gemoed, die hem geschokt had, te verbannen. Hij stapte naar zijn tent, met den haastigen en vasten gang van iemand, die een plan gemaakt heeft, hetwelk hij besloten heeft ten uitvoer te brengen, ontsloeg het bijna vorstelijk gevolg, dat gereed was hem op te wachten, en terwijl hij zich op zijn legerstede uitstrekte, pre-

velde hij zijn verbeterd besluit, dat de zachtere middelen moeten beproefd worden, eer men tot de meer wanhopige overgaat.

„Morgen," zei hij, „zit ik aan de tafel van den Aartshertog van Oostenrijk, — wij zullen zien wat er ter bevordering van ons voornemen kan gedaan worden, eer wij de zwarte inblazingen van dezen Tempelier volgen."

ELFDE HOOFDSTUK.

Een ding is zeker in ons Noordsche land:
Moed, geest, geboorte, rijkdom en verstand
Stelt aan benijding zijn bezitter prijs;
Vervolgt hem als een speurhond op zijn baan,
En grijpt den kans tot zijn verwoesting aan.

SIR DAVID LINDSAY.

Leopold, Aartshertog van Oostenrijk, was de eerste bezitter van dat edele land, waaraan de vorstelijke rang behoorde. Hij was in het Duitsche Rijk door zijn nauwe bloedverwantschap met Keizer Hendrik den Ernstigen tot de hertogelijke waardigheid verheven en had onder zijn bestuur de schoonste landschappen, welke door den Donau besproeid worden. Zijn karakter is in de geschiedenis door één daad van geweld en trouweloosheid bevlekt geworden, die juist uit deze voorvallen in het heilige Land sproot; en toch was de schande, om Richard gevangen te doen nemen, toen deze zonder geleide en verkleed door Leopolds staten trok, niet uit zijn eigen natuurlijke denkwijze voortgevloeid. Hij was eerder een zwak en ijdel dan een eerzuchtig en wreed vorst. De vermogens van zijn geest waren in overeenstemming met de eigenschappen van zijn lichaam. Hij was groot, sterk en knap, met een gelaat, waarin rood en wit een sterk contrast vormden, en had lange, fladderende, mooie lokken. Maar er was een zekere stijfheid in zijn gang, die scheen te kennen te geven, dat hij niet door genoeg veerkracht bezield was, om zulk een massa in beweging te brengen; en terzelfder tijd scheen hem ook de rijkste kleeding niet goed te staan. Als vorst scheen hij te weinig met zijn eigen waardigheid vertrouwd; en daar hij dikwijls verlegen was, hoe hij zijn gezag zou staande houden, wanneer de gelegenheid dit vorderde, rekende hij zich dikwijls verplicht, om door daden en uitdrukkingen van ontijdig geweld den grond te herwinnen, dien hij op

een gemakkelijke en kalme wijze door een weinig meer tegenwoordigheid van geest in het begin van den strijd had kunnen behouden.

Deze gebreken waren niet alleen voor anderen zichtbaar, maar de aartshertog zelf kon somtijds niet nalaten een smartelijke bewustheid te gevoelen, dat hij niet geheel geschikt was, om den hoogen rang, dien hij verworven had, staande te houden; hierbij kwam nog het sterke, en somtijds rechtvaardige vermoeden, dat anderen hem dientengevolge minachtten.

Toen hij zich voor de eerste maal, met een vorstelijk gevolg, bij den kruistocht voegde, wenschte hij gaarne Richards vriendschap te winnen en had stappen gedaan, om diens achting te winnen, die de koning van Engeland uit staatkundig oogpunt wel had moeten aannemen en beantwoorden. Maar de aartshertog, hoewel niet ontbloot van moed, stond zoo ver beneden Leeuwenhart in vurigheid van gemoed, dat de Koning hem weldra in zekere mate minachtte. Ook verachtte Richard, als Normandisch vorst van een volk, waar matigheid gewoonte was, de neiging van den Duitscher voor de genoegens van de tafel en in het bijzonder zijn zwelgerij in wijn. Om deze en andere persoonlijke redenen, beschouwde de koning van Engeland den Oostenrijkschen vorst spoedig met gevoelens van verachting, terwijl hij zich geen moeite gaf deze te verbergen of te verzachten, en die de achterdochtige Leopold dus weldra opmerkte en met diepen haat vergold. De oneenigheid tusschen hen werd aangeblazen door de geheime en staatkundige handelingen van Filips van Frankrijk, een der schranderste monarchen van dien tijd, die, het vurig en trotsch karakter van Richard vreezende, hem als zijn natuurlijken mededinger beschouwende en zich daarenboven beleedigd gevoelde door de gebiedende wijze, waarop deze, als vazal van Frankrijk, voor zijn bezittingen op het vaste land, zich tegen zijn leenheer gedroeg, zijn eigen partij zocht te versterken en die van Richard te verzwakken, doordat hij de vorsten van minderen rang, die zich bij den kruistocht bevonden, vereenigde tegen hetgeen hij het overweldigende gezag van den koning van Engeland noemde. Dit was de gesteldheid der staatkunde en gevoelens, die de aartshertog van Oostenrijk voedde, toen Koenraad van Montserrat besloot om zijn ijverzucht tegen Engeland te gebruiken

als het middel, om het verbond der kruisvaarders te ontbinden of ten minste losser te maken.

De tijd, dien hij voor zijn bezoek koos, was de middag, onder het voorwendsel, dat hij den aartshertog een uitgezochten wijn van Cyprus, die onlangs in zijn handen gevallen was, kwam aanbieden, en deze vergelijken wilde met dien uit Hongarije en van den Rijn. Deze mededeeling werd natuurlijk beantwoord door een vriendelijke uitnoodiging, om aan de tafel van den aartshertog mede aan te zitten, die veel moeite had gedaan, om aan het gastmaal den glans van een souvereinen vorst te geven. Evenwel zag de verfijnde smaak van den Italiaan meer lastige verkwisting, dan zwier of pracht in de uitstalling der spijzen, die op tafel kwamen.

De Duitschers bezaten, wel is waar, nog steeds het krijgshaftig en open karakter van hunne voorouders, die het Romeinsche rijk overweldigden; maar tevens hadden zij een groot gedeelte van hunne barbaarschheid behouden. De gewconten en grondbeginselen der ridderschap waren onder hen niet tot zulk een graad van fijnheid gebracht, zooals onder de Fransche en Engelsche ridders; ook namen zij de voorgeschreven regelen der gezelligheid niet in acht, die men bij deze naties als de hoogte hunner beschaving beschouwde uit te drukken. Aan de tafel van den aartshertog zittende, werd Koenraad tegelijk pijnlijk aangedaan en opgevroolijkt door den klank van Teutoonsche geluiden, die zijn oor van alle kanten troffen, niettegenstaande de plechtigheid van een vorstelijken maaltijd. Hun kleeding scheen hem even zonderling toe, daar verscheidene Oostenrijksche edelen hun lange baarden behouden hadden en bijna allen korte, bonte wambuizen droegen, die op eene in het westen van Europa geheel ongewone wijze gesneden, versierd en bezet waren.

Een groot aantal bedienden, oud en jong, verrichtten hun dienst in de tent, mengden zich nu en dan in het gesprek, ontvingen van hun meester de overblijfselen van het gastmaal en verslonden deze terwijl zij achter het gezelschap stonden. Potsenmakers, dwergen en minnezangers bevonden zich daar in een buitengewone menigte, en maakten meer gedruisch en en waren indringeriger, dan men hen in beter gezelschappen vergunde te zijn. Daar zij verlof hadden, om vrij in het gebruik van den wijn te zijn, die in groote

hoeveelheid stroomde, werd hun losbandig gedruisch hoe langer hoe erger. Gedurende dezen geheelen tijd, en te midden van een geschreeuw en een verwarring, die beter voor een Duitsche herberg gedurende een kermis, dan voor de tent van een regeerenden Vorst zou gepast hebben, werd de aartshertog met een nauwkeurigheid van vorm en eerbied bediend, die toonde hoe angstvallig hij was, om den stand en het karakter, waartoe zijn verheffing hem het recht gaf, vol te houden. Hij werd op de knieën en alleen door knapen van adellijk bloed bediend, at van zilveren borden en dronk zijn Tokayer en Rijnwijn uit een gouden beker. Zijn hertogsmantel was prachtig met hermelijn versierd; zijn kroon kon in waarde een koningskroon evenaren en zijn voeten, met fluweelen schoenen bekleed (wier lengte met de lange snebben twee voet kon bedragen), rustten op een voetschabel van zwaar zilver. Maar het verried gedeeltelijk het karakter van den man, dat hij, ofschoon begeerig om den markies van Montserrat, die hij zeer beleefd aan zijn rechterhand geplaatst had, zijn opmerkzaamheid te betoonen, veel meer aandacht schonk aan zijn spreukspreker, dat is, den persoon, die achter den rechter schouder van den hertog stond en het gesprek gaande hield.

Deze persoon was goed gekleed in een mantel en een wambuis van zwart fluweel; het laatste was met velerlei gouden en zilveren munten versierd, die daar opgenaaid waren als gedachtenis aan vorsten, die hem deze geschonken hadden; voorts droeg hij een korten staf, waaraan eveneens bundels zilveren munten met ringen waren vastgemaakt, en waarmede hij schelde, wanneer hij op het punt was iets te zeggen, dat hij waardig keurde gehoord te worden. De betrekking van dezen man in de huishouding van den aartshertog was eenigermate tusschen die van een minnezanger en een raadgever; hij was beurtelings vleier, dichter en redenaar, en zij, die op een goeden voet met den hertog wenschten te staan, legden zich er gewoonlijk op toe, om de gunst van den spreukspreker te winnen.

Om de overmaat van wijsheid van dezen ambtenaar niet vervelend te doen worden, stond hij den anderen schouder van den hertog zijn hofnar, Jonas Schwanker, genoemd, die bijna evenveel gedruisch met zijn zotskap, schelletjes en zijn speeltuig maakte, als de redenaar of spreker met zijn stok.

Deze beide personen lieten afwisselend ernstigen en grap-

pigen onzin hooren, terwijl hun meester, deze in persoon uitlachte of toejuichte, en intusschen het gelaat van zijn edelen gast zorgvuldig gadesloeg, om te ontdekken, welken indruk deze vertooning van Oostenrijksche welsprekendheid en geestigheid op zulk een volmaakten kavalier maakte. Het is moeilijk te beslissen, of de man van wijsheid of die van gekheid het meest tot het vermaak van het gezelschap bijdroeg, of in de grootste achting bij hun vorstelijken heer stond; maar de uitvallen van beiden schenen uitstekend opgenomen te worden. Somtijds werden zij mededingers in het gesprek en lieten hunne schertsende wapenen in bijna onrustwekkenden strijd tegen elkander kletteren; maar over het algemeen schenen zij op zulk een goeden voet met elkander te staan, en zoo gewoon te zijn om elkanders scherts te verdragen, dat de spreukspreker zich dikwijls verwaardigde om de geestigheid van den nar door een verklaring te laten volgen, om deze beter de toehoorders te doen begrijpen; zoodat zijn wijsheid een soort van commentaar op de gekheid van den potsenmaker werd. En somtijds gaf de hofnar tot vergelding door een krachtige scherts aan het slot van de vervelende voordracht van den redenaar deze nog een zekeren nadruk.

Wat ook de werkelijke gevoelens van Koenraad mochten zijn, hij droeg wel zorg, dat zijn gelaat niets dan tevredenheid uitdrukte over hetgeen hij hoorde, en hij lachte en praatte even ijverig, naar den schijn, als de aartshertog zelf, over de plechtstatige gekheid van den spreukspreker of de geestigheid van den nar. Maar hij wachtte op een oogenblik, waarop de een of ander een onderwerp van gesprek te berde zou brengen, dat gunstig was voor het voornemen, dat hem het meest het hart vervulde.

Het duurde niet lang, of de hofnar bracht den koning van Engeland ter sprake, daar hij gewoon was om Richard van de braam (Dickon of the broom) als een aangenaam en onuitputtelijk onderwerp van vroolijkheid te beschouwen. De redenaar zweeg weliswaar, en slechts toen Koenraad zich tot hem wendde, antwoordde hij: „de genista, of braam, is een zinnebeeld der nederigheid; en het zou goed zijn, indien zij, die dit dragen, de waarschuwing in het oog hielden."

De toespeling op het beroemde teeken van Plantagenet werd zoo duidelijk genoeg, en Jonas Schwanker merkte op,

dat degene, die zich vernederd hadden, verhoogd waren geworden.

„Eere wien eere toekomt," hervatte de markies van Montserrat; „wij hebben allen eenig deel in deze tochten en veldslagen gehad, en mij dunkt andere vorsten mochten wel een weinig deelen in den roem, waaraan Richard van Engeland zich alleen onder de minnezangers meester maakt. Heeft niet een van de joyeuse science (vroolijke kunst) een lied op den lof van den koninklijken aartshertog van Oostenrijk, onzen vorstelijken gastheer?"

Drie minnezangers traden met stem en harp voorwaarts. Twee werden met moeite door den spreukspreker tot zwijgen gebracht, die opzichter over de vermakelijkheden scheen te zijn en eindelijk verkreeg de gekozen dichter stilte; deze zong in het Hoogduitsch eenige coupletten, die ongeveer als volgt kunnen vertaald worden:

Welk dapper hoofd weerstaat de zwaarden,
Die door 't gekruiste leger zwieren,
De beste ridders, beste paarden,
't Verhevenst' hoofd, de schoonste banieren.

Hier viel de redenaar, met zijn staf schuddende, den zanger in de rede, om het gezelschap te verstaan te geven, hetgeen zij mogelijk anders niet zouden begrepen hebben, dat hun koninklijke gastheer de aangewezen held was, en een volle bekranste beker ging rond onder het geroep van: Hoch lebe der Herzog Leopold. Er volgde een ander couplet:

Vraag niet, of midden onder vorsten
Zich Oostenrijks banier verheft?
Vraag eer den sterkgespierden ad'laar,
Waarom hij zich het fierst verheft?

„De arend," zei de spreukspreker, die deze duistere uitlatingen toelichtte, „is het zinnebeeld van onzen edelen heer den Aartshertog — van zijne koninklijke Hoogheid, wilde ik zeggen — en de arend vliegt het hoogste en het dichtste bij de zon van de geheele gevederde schepping."

„De leeuw heeft een sprong boven den adelaar gedaan," zei Koenraad los heen.

De aartshertog kleurde en vestigde zijn oogen op den

spreker, terwijl de redenaar na een oogenblik bedenken, antwoordde: „de heer markies zal mij vergeven — een leeuw kan niet boven een arend vliegen, daar geen leeuw vleugels heeft."

„Behalve de leeuw van St. Markus," zei de nar.

„Dat is de Venetiaansche banier," hernam de hertog; „maar dit tweeslachtig ras van half edelen en half kooplieden zal het toch niet wagen hun rang met den onze te vergelijken."

„Neen, het was niet van den Venetiaanschen leeuw, dat ik sprak," hervatte de Markies van Montserrat; „maar van de drie stappende leeuwen van Engeland — te voren waren het, zegt men, luipaarden, maar nu zijn het in alle opzichten leeuwen geworden en zij moeten de voorkeur hebben boven dier, visch of vogel, en wee hem, die zich daartegen verzet."

„Meent gij dat in ernst, genadige heer?" vroeg de Oostenrijker, thans door den wijn aanmerkelijk verhit; „meent gij, dat Richard van Engeland zich een voorrang boven de vrije vorsten aanmatigt, die zijn vrijwillige bondgenooten in dezen kruistocht geweest zijn?"

„Ik leid het slechts af uit de omstandigheden", antwoordde Koenraad; „ginds hangt zijn banier alleen in het midden van onze legerplaats, alsof hij koning en opperbevelhebber van ons geheel Christenleger was."

„En verdraagt gij dit zoo geduldig, en spreekt gij daarvan zoo koelbloedig?" vroeg de aartshertog.

„Neen, uwe Hoogheid," antwoordde Koenraad, „het is niet aan den armen markies van Montserrat om zich tegen een beleediging te verzetten, waaraan zich zulke machtige vorsten, als Filips van Frankrijk en Leopold van Oostenrijk, onderworpen hebben. Een hoon, waaraan gij u verkiest te onderwerpen, kan geen schande voor mij zijn."

Leopold balde de vuist en sloeg met geweld op de tafel.

„Ik heb het Filips herhaalde malen gezegd," riep hij, „dat het onze plicht was om de mindere vorsten tegen de aanmatigingen van dien eilander te beschermen. Maar hij antwoordt mij altijd met koele opmerkingen vanwege hunne betrekkingen onder elkander als leenheer en vazal, en dat het onstaatkundig van zijn kant zou zijn, indien hij juist op dit tijdstip met hem wilde breken."

„De wereld weet, dat Filips wijs is," hernam Koenraad, „en zal zijn onderwerping voor staatkunde houden. Van de

uwe kunt gij zelf alleen rekenschap geven; maar ik twijfel er niet aan, of gij hebt goede redenen om u aan de Engelsche heerschappij te onderwerpen."

„Ik mij onderwerpen!" riep Leopold verontwaardigd. „Ik, de aartshertog van Oostenrijk, een zoo gewichtig en edel lid van het heilige Romeinsche rijk! Ik mij onderwerpen aan dien koning van een half eiland — dezen kleinzoon van een Normandischen bastaard! — Neen, bij den hemel! Het leger en de geheele Christenheid zullen zien, dat ik mijzelven recht zal verschaffen en of ik een duimbreed gronds aan den Engelschen bulhond wil afstaan. — Op, mijne leenmannen en lustige knapen, op en volgt mij! — wij willen, en zulks zonder een oogenblik te verliezen, den Oostenrijkschen adelaar plaatsen, waar hij zoo hoog zweven zal, als ooit het zinnebeeld van een koning of keizer fladderde."

Met deze woorden vloog hij van zijn stoel op en onder het luidruchtig gejuich van zijn gasten en volgelingen, ging naar de deur van zijn tent en greep zijn eigen banier, die ervoor geplant was.

„Neen, uwe Hoogheid," zei Koenraad, veinzende tusschenbeide te willen komen; „het zal uwe wijsheid onteeren, om op dit uur een strijd in de legerplaats aan te vangen, en misschien is het beter zich nog eenigen tijd aan de overweldiging van Engeland te onderwerpen, dan te —"

„Geen uur, geen oogenblik langer," schreeuwde de hertog, en met zijn banier in de hand en gevolgd door zijn juichende gasten en bedienden, stapte hij met snelle schreden naar de hoogte in het midden van de legerplaats, waar de banier van Engeland fladderde en sloeg zijn hand aan den vaandelstok alsof hij dezen uit den grond wilde rukken.

„Mijn meester, mijn dierbare meester!" riep Jonas Schwanker, zijn armen om den hertog slaande, „wacht u — leeuwen hebben tanden —"

„En arenden hebben klauwen," antwoordde de hertog, zonder den vaandelstok los te laten, evenwel aarzelende om hem uit den grond te scheuren.

Maar de spreukspreker had in weerwil van zijn beroep, somtijds tusschenpoozen van gezond verstand. Hij schudde luid met zijn staf en Leopold wendde uit gewoonte zijn hoofd naar zijn raadsman.

„De arend is koning onder de vogels van de lucht," zei deze, „zooals de leeuw onder de dieren van het veld, ieder

heeft zijn gebied, even wijd vaneen gescheiden als Engeland van Duitschland. Doe, edele adelaar, den vorstelijken leeuw geen schimp aan, maar laat uwe banieren vreedzaam naast elkander fladderen."

Leopold trok zijn hand van den vaandelstok en zag naar Koenraad van Montserrat om, maar hij zag hem niet; want zoodra de markies het onheil aan den gang zag, had hij zich uit het gedrang begeven, terwijl hij eerst voorzichtig in tegenwoordigheid van verscheidene onzijdige personen zijn smart te kennen gaf, dat de aartshertog het uur na het middagmaal gekozen had, om eenigen hoon te wreken, waarover hij mocht meenen reden tot klagen te hebben. De aartshertog, zijn gast niet ziende, tot wien hij zich in het bijzonder had willen richten, zei luid, dat hij geen oneenigheid in het leger van het kruis wenschte te veroorzaken, doch dat hij slechts zijn eigen voorrechten wilde handhaven en het recht om op gelijken voet met den koning van Engeland te staan, zonder te verlangen, dat zijn banier de voorkeur had, die hij van de keizers, zijn voorouders, geërfd had, terwijl de koning slechts een afstammeling was van de graven van Anjou. En tegelijkertijd liet hij een vat wijn daarheen brengen en opensteken, om de omstanders te onthalen, die onder trommelslag en muziek menigen beker rondom den Oostenrijkschen standaard ledigden.

Dit ongeregelde tooneel bracht de geheele legerplaats in opschudding.

Het beslissend uur was gekomen, waarop de geneesheer volgens de regelen der kunst voorspeld had, dat zijn koninklijke lijder veilig gewekt kon worden en daarvoor werd de spons gebruikt. De geneesheer verzekerde spoedig daarop aan den baron van Gilsland, dat de koorts geweken was, en dat zijn gestel zoo krachtig was, dat het onnoodig was zooals in de meeste gevallen, hem een tweede dosis van het krachtige geneesmiddel te geven. Richard zelf scheen van hetzelfde gevoelen te zijn, want, terwijl hij zich in bed oprichtte en zijn oogen wreef, vroeg hij aan De Vaux, welke som gelds er op het oogenblik in de koninklijke kas was?

De baron wist het juiste bedrag niet te noemen.

„Het kan mij niet schelen," zei Richard; „zij mag groot of klein zijn, schenk haar geheel aan dezen geleerden arts, die, zooals ik vertrouw, mij aan den dienst van het kruis teruggeschonken heeft. Is het minder dan duizend byzan-

tijnen, dan geef ik hem juweelen, om deze som voltallig te maken."

„Ik verkoop de wijsheid niet, die Allah mij geschonken heeft," antwoordde de Arabische geneesheer; „en weet, groote koning, dat de goddelijke artsenij, die gij gebruikt hebt, haar uitwerking in mijn onwaardige hand zou verliezen, als ik haar weggaf voor goud of edelgesteenten."

„Hij weigert een belooning!" zei De Vaux in zichzelven. „Dit is meer te verwonderen dan dat hij honderd jaar oud is."

„Thomas de Vaux," zei Richard, „gij kent geen anderen moed als die, welke tot het zwaard behoort, geen goedheid of deugd dan die, welke in de ridderschap te pas komt. Ik zeg u, dat deze Moor, in zijn onafhankelijkheid, tot voorbeeld kan strekken voor hen, die zich rekenen tot de bloem der ridderschap te behooren."

„Het is genoeg belooning voor mij," zei de Moor, zijn armen op zijn boezem vouwende en tegelijk een eerbiedige en waardige houding aannemende, „dat zoo'n groot koning, als Melek Ric, op deze wijze van zijn dienaar spreekt. Maar, ik bid u weer te bed te gaan, want, ofschoon ik denk, dat de goddelijke drank niet nog eens behoeft ingenomen te worden, zou een te vroege inspanning nadeelig kunnen zijn voor uw nog niet geheel herstelde krachten."

„Ik moet u gehoorzamen, Hakim," antwoordde de koning; „geloof mij evenwel, mijn borst voelt zich zoo vrij van het vernielende koortsvuur, dat gedurende zoovele dagen het verschroeid heeft, dat ik er niet om geef, het spoedig aan de hand van een dapper man bloot te stellen. — Maar luister! wat beteekent dat geschreeuw en die muziek in de verte in het kamp? Ga eens kijken, Thomas de Vaux, en informeer er naar."

„Het is Aartshertog Leopold," zei De Vaux, na een afwezigheid van een oogenblik terugkeerende, „die met zijn drinkbroeders een omgang door het leger houdt."

„Die dronken dwaas!" riep koning Richard, „kan hij zijn beestachtige dronkenschap niet onder het zeil van zijne tent houden, en moet hij zijne schande aan de geheele Christenheid ten toon spreiden? — Wat zegt gij daarvan, heer markies?" voegde hij er bij, zich tot Koenraad van Montserrat wendende, die op dit oogenblik in de tent trad.

„Zoo veel, geëerde Vorst," antwoordde de markies, „dat ik blij ben uwe Majesteit zoo goed hersteld te vinden; en dat

is een lange redevoering voor iemand, die aan de gastvrijheid van den Aartshertog van Oostenrijk heeft deel genomen."

„Hoe! gij hebt met het Teutoonsche wijnvat gegeten?" zei de monarch; „en welke lustige invallen hebben hem tot deze oproerige tooneelen bewogen? Voorwaar, heer Koenraad, ik heb u altijd voor zulk een goed dischgenoot gehouden, dat ik mij verwonder, dat gij het spel verlaten hebt."

De Vaux, die een weinig achter den koning gegaan was, poogde nu den markies door teekens en blikken te doen verstaan, dat hij Richard niets zeggen moest van hetgeen er buiten gebeurde. Maar Koenraad begreep het verbod niet, of wilde er geen acht op slaan.

„Wat de aartshertog doet," antwoordde hij, „is van weinig belang voor iemand en het minst voor hemzelven, daar hij denkelijk niet weet, wat hij doet. Om de waarheid te zeggen, het is een grap, waarin ik niet gaarne zou willen deelen, daar hij de banier van Engeland van den berg van St. Gecrge, ginds in het midden van de legerplaats, weggehaald heeft om de zijne daar te planten."

„Wat zegt gij?" vroeg de koning op een toon, die de dooden had kunnen opwekken.

„Neen," zei de markies, „laat het uwe hoogheid niet vertoornen, als een gek handelt naar zijn gekheid."

„Zeg mij niets," zei Richard, van zijn legerstede opspringende en zijn kleeren met een spoed aantrekkende, die verwonderlijk scheen, „zeg mij niets, heer markies! — De Multon, ik beveel u mij geen woord te zeggen, — hij, die slechts een syllabe over de lippen laat komen, is geen vriend van Richard Plantagenet. — Hakim, zwijg, ik gelast het u!"

Gedurende dezen tijd kleedde de koning zich haastig aan, en bij het laatste woord greep hij zijn zwaard van de pilaar van de tent en vloog eruit zonder eenig ander wapen te nemen of eenig gevolg te roepen. Koenraad, zijn handen verbaasd in de hoogte stekende, scheen met De Vaux in gesprek te willen treden; maar Sir Thomas schoot zonder een woord te spreken hem voorbij en zei haastig een der koninklijke stalmeesters roepende: „Vlieg naar het kwartier van lord Salisbury en laat hij zijn manschappen verzamelen en mij dadelijk naar den berg St. George volgen. Zeg hem, dat de koorts van den koning zijn bloed verlaten heeft en in zijn hersens is gaan zitten."

De verschrikte stalmeester, die deze haastige woorden

van De Vaux slechts ten deele gehoord had, en nog slechter begreep, vloog met zijn volgelingen haastig uit het koninklijke vertrek naar de tenten van de naburige edellieden en verspreidde snel een onrust, die algemeen was, terwijl de oorzaak onbekend scheen, door het geheele Britsche leger. En de Engelsche soldaten, verschrikt uit die middagrust gewekt, die de hitte van het klimaat geleerd had als een soort van weelde te beschouwen, vroegen elkander haastig naar de oorzaak van het gedruisch, en vulden, zonder een antwoord af te wachten, door hun eigen verbeeldingskracht het gebrek aan nader bericht aan. Eenigen zeiden, dat de Saracenen in het leger waren, anderen, dat men een aanslag op het leven van den koning beraamde; sommigen, dat hij den vorigen nacht aan de koorts gestorven was; verscheidenen, dat hij door den hertog van Oostenrijk vermoord was. De edellieden en officieren, even onkundig van het gebeurde als de anderen, zoodat zij niet de ware oorzaak van de wanorde op konden geven, trachtten slechts hun onderhoorigen onder de wapens en in bedwang te houden, uit vrees, dat hun onbezonnen drift het leger der kruisvaarders een of ander groot ongeluk mocht veroorzaken. De Engelsche trompetten klonken luid, schel en aanhoudend. Het wapengeschreeuw van „bogen en strijdbijlen — bogen en strijdbijlen", liet zich van kwartier tot kwartier hooren, weergalmde opnieuw en werd nogmaals beantwoord door de tegenwoordigheid der slagvaardige krijgslieden en hun nationalen krijgsroep: „St. George voor het vroolijke Engeland!"

Het alarm verspreidde zich door het naaste gedeelte van het leger en er verzamelden zich mannen van alle verschillende naties, daar bijna ieder volk van de Christenheid zijn vertegenwoordigers aldaar had, en trokken naar één punt onder een algemeene verwarring, waarvan zij de reden noch de oorzaak wisten. Het was echter gelukkig, dat de graaf van Salisbury te midden van zulk een dreigend tooneel en terwijl hij slechts met eenige weinige van de vlugste Engelsche gewapenden op bevel van De Vaux voortging, beval, dat het overige van het Britsche leger in slagorde geschaard en onder de wapens gehouden zou worden, om tot Richards bijstand te kunnen aanrukken, indien de nood zulks vorderde, maar onder behoorlijke aanvoering en in een gepaste orde, en niet met de wanordelijke haast, die hun eigen ongerust-

heid en hun ijver voor de veiligheid des konings hun zou hebben kunnen ingeven.

Intusschen vervolgde Richard zijn weg met de uiterste snelheid naar den berg St. George, zonder in het minst acht te slaan op het geschreeuw en geraas, dat rondom hem begon toe te nemen, zijn kleeding nog in wanorde en zijn ontbloot zwaard onder den arm, alleen gevolgd door De Vaux en eenige huisbedienden.

Hij trok door het kwartier van zijn eigen dappere troepen van Normandië, Poitou, Gasconge en Anjou, alvorens het alarm dat zijn onstuimigheid verwekt had en het gedruisch ervan hen bereikt hadden, ofschoon reeds verscheidene soldaten op de been waren gebracht door het getier, dat de Duitschers bij hun maaltijd maakten, en daarnaar luisterden. De kleine schaar Schotten lag ook in de nabijheid en was evenmin door het oproer gestoord geworden. Maar de ridder van den Luipaard bespeurde zoowel den persoon als de haast van den koning, en begrijpende, dat er gevaar op handen moest zijn, spoedde hij zich om daarin te deelen en greep schild en zwaard. Hij voegde zich bij De Vaux, die met eenige moeite met zijn ongeduldigen en vurigen meester gelijken tred hield. De Vaux beantwoordde een nieuwsgierigen blik, dien de Schotsche ridder op hem wierp, door zijn breede schouders op te halen en zij volgden naast elkander de schreden van den koning.

Richard was spoedig aan den voet van den St. George berg, waarvan de zijden zoowel als de top thans omringd en bezet waren, gedeeltelijk door het gevolg van den hertog van Oostenrijk, dat met een juichend geschreeuw de daad prees, die het als een verdediging hunner nationale eer beschouwde; gedeeltelijk door omstanders van verschillende naties, die haat tegen de Engelschen of louter nieuwsgierigheid die hen daar heen gevoerd had, om het einde van dit buitengewone voorval af te wachten. Door deze ongeregelde bende baande Richard zich een weg, evenals een statig schip met volle zeilen, dat de rollende baren doorklieft, en er zich niet aan stoort, dat zij zich er achter vereenigen en op zijn spoor bruisen.

Op den top van den heuvel was een kleine open ruimte, waarop de mededingende banieren geplant en nog door de vrienden en het gevolg van den aartshertog omringd waren. In het midden van den kring stond Leopold zelf en beschouw-

de nog met zelfgenoegzaamheid de daad, die hij verricht had, en luisterde nog steeds naar het juichend geschreeuw, waarbij zijn aanhangers hun adem niet spaarden. Terwijl hij zichzelf aldus gelukwenschte, drong Richard in den kring, wel is waar door slechts twee man vergezeld, maar met zijn eigen buitengewone kracht aan een onoverwinnelijk leger gelijk.

„Wie heeft?" vroeg hij, zijn hand aan den Oostenrijkschen standaard slaande, en met een stem sprekende, als die, welke een aardbeving voorafgaat; „wie heeft dit ellendige vod naast de banier van Engeland durven planten?"

Het ontbrak den aartshertog niet aan persoonlijken moed en hij kon deze vraag onmogelijk hooren, zonder daarop te antwoorden. Hij was evenwel zoo ontsteld en verrast door de onverwachte aankomst van Richard en door den algemeenen schrik, dien zijn vurig en hardnekkig karakter inboezemde, getroffen, dat de vraag tweemaal herhaald moest worden op een toon, die hemel en aarde scheen uit te dagen, alvorens de aartshertog hernam met zooveel vastheid, als hij bijeen kon brengen: „Ik was het, Leopold van Oostenrijk."

„Dan zal Leopold van Oostenrijk," riep Richard, „dadelijk zien, op welken prijs Richard van Engeland zijn banier en zijn eischen stelt."

Met deze woorden rukte hij den standaardstok uit den grond, brak hem in stukken, wierp de banier op den grond, terwijl hij zijn voet erop zette.

„Zoo," riep hij, „treed ik op de banier van Oostenrijk. Is er een ridder onder uwe Teutoonsche ridderschap, die het waagt, om mij wegens mijn daad aan te klagen?"

Er ontstond een kortstondige stilte; maar er zijn geen mannen dapperder dan de Duitschers.

„Ik," en „ik", en „ik" riepen verscheidene ridders uit het gevolg van den hertog; en hij zelf voegde zijn stem bij diegenen, die de uitdaging van den koning van Engeland aannamen.

„Waarom nog zoo lang te dralen?" zei graaf Wallenrode, een reusachtig krijgsman van de grenzen van Hongarije. „Broeders en edele heeren, de voet van dezen man staat op de eer van uw vaderland. Laat haar ons van het geweld bevrijden, en neer met den hoogmoed van Engeland!"

Dit zeggende, trok hij zijn zwaard en deed een slag naar den koning, die noodlottig had kunnen worden, zoo de Schot dezen niet met zijn schild had opgevangen.

„Ik heb gezworen," riep koning Richard en zijn stem liet zich boven al het gedruisch hooren, dat nu wild en luid begon te worden, „nooit iemand met mijn zwaard te treffen, die het kruis op zijn schouders zou dragen; daarom leef, Wallenrode, maar leef om aan Richard van Engeland te denken."

Bij deze woorden pakte hij den grooten Hongaar om den middel, en, daar hij evenmin in het worstelen als in andere krijgsoefeningen zijns gelijke kende, slingerde hij hem met zulk een geweld achterwaarts, alsof de massa uit een krijgswerktuig geworpen werd, niet alleen door den kring van toeschouwers, die getuige van dit zonderling tooneel waren, maar over den rand van den berg zelven; Wallenrode rolde hals over kop langs de steilte naar beneden, totdat hij eindelijk, met zijn schouderbeen uit het lid, neerkwam; en voor dood bleef liggen. Deze bijna bovennatuurlijke vertooning van kracht moedigde noch den hertog noch een zijner volgelingen aan, om een persoonlijken twist te hernieuwen, die met zoo weinig goed gevolg begonnen was. Zij, die het verst afstonden, sloegen wel is waar tegen hunne schilden en schreeuwden: „houwt den Engelschen bulhond in stukken!", maar degenen, die dichter bij waren, bewimpelden misschien hun eigen vrees onder een geveinsde achting voor de orde en riepen voor het grootste gedeelte: „vrede! vrede! de vrede van het kruis — de vrede van het heilige kruis — de vrede van de heilige kerk, en onzen vader, den Paus!"

Dit verschillend geschreeuw der aanvallers, die elkander tegenspraken, toonde hunne besluiteloosheid; terwijl Richard, met den voet nog steeds op de aartshertogelijke banier staande, om zich heenzag met een oog, dat een vijand scheen te zoeken en waarvoor de verbitterde edelen verschrikt terugdeinsden, als voor den bedreigden greep van den leeuw. De Vaux en de ridder van den Luipaard handhaafden hun plaatsen naast hem, en ofschoon hun zwaarden nog in de schede staken, was het duidelijk, dat zij gereed stonden, om Richards persoon tot het uiterste te verdedigen, en hun grootte en hun aanzienlijke kracht gaven voldoende te kennen, dat de verdediging goed zou zijn.

Salisbury en zijn lieden rukten thans ook aan, met getrokken zwaarden, opgeheven bijlen en reeds gespannen bogen.

Op dit oogenblik kwam koning Filips van Frankrijk, ver-

gezeld door een of twee zijner edellieden, op deze plek aan, om naar de reden van deze onlusten te informeeren en gaf teekenen van verbazing, toen hij zag, dat de koning van Engeland van zijn ziekbed was opgestaan, en in zulk een dreigende en beleedigende houding tegenover hun gemeenschappelijken bondgenoot, den hertog van Oostenrijk stond. Richard zelf bloosde, toen hij zoo door Filips, wiens schranderheid hij evenzeer achtte als hij zijn persoon haatte, in een houding betrapt werd, die voor hem noch als monarch noch als kruisvaarder paste; en men bespeurde, dat hij zijn voet, als het ware bij toeval, van de onteerde banier terugtrok, en zijn blik van hevige aandoening in een van geveinsde bedaardheid en onverschilligheid veranderde. Leopold deed niet minder moeite, om eenige kalmte te verkrijgen, hoe gekrenkt hij ook was, dat men hem zich lijdzaam aan de beleedigingen van den vurigen koning van Engeland had zien onderwerpen.

Filips, in het bezit van vele van die koninklijke eigenschappen, waarom zijn onderdamen hem den bijnaam van l'Auguste (den heerlijken) gaven, kon den Ulysses van den kruistocht genoemd worden, zooals Richard ongetwijfeld de Achilles daarvan was. De koning van Frankrijk was scherpzinnig, wijs, bedachtzaam in den raad, vast en bedaard in het handelen, de maatregelen ten nutte van zijn koninkrijk duidelijk doorziende en deze standvastig handhavende, waardig en koninklijk in zijn houding, dapper van persoon, maar eerder een staatkundige dan een krijgsman. De kruistocht was geen vrijwillige onderneming van zijn kant geweest, maar de geest was besmettelijk, en de tocht werd hem opgedrongen door de kerk en den algemeenen wensch van zijn adel. In een andere gesteldheid of in een kalmere eeuw zou zijn karakter hooger gestaan hebben dan dat van den avontuurlijken Richard Leeuwenhart. Maar in den kruistocht, op zich zelf een geheel onredelijke onderneming, was gezonde rede die hoedanigheid onder allen, die het minst geacht werd, en de ridderlijke dapperheid, die zoowel de eeuw als de onderneming vorderde, werd als vernederd beschouwd, indien deze met den minsten zweem van bescheidenheid vermengd was. Zoo vertoonde de verdienste van Filips, vergeleken bij die van zijn trotschen mededinger, zich als de heldere, maar kleine vlam van een lamp, geplaatst naast den glans van een groote, flikkerende toorts, die tien malen meer indruk op

het oog maakt, ofschoon zij niet de helft van het nut der eerste bezit. Filips gevoelde zijn minderheid in de openbare meening met de smart, eigen aan een hooghartig vorst; en het is niet te verwonderen, indien hij van de gelegenheden, die zich aanboden, gebruik maakte, om zijn eigen handelwijze in een meer voordeelig contrast met dat van zijn mededinger te plaatsen. Dit nu was een der gelegenheden, waarin voorzichtigheid en bedaardheid met recht konden verwachten, de zegepraal over hardnekkigheid en hevig geweld te behalen.

„Wat beduidt deze onbetamelijke twist tusschen de gezworen broeders van het kruis — zijne koninklijke Majesteit van Engeland en den vorstelijken hertog Leopold? Hoe is het mogelijk, dat zij, die de opperhoofden en pilaren van dezen heiligen kruistocht zijn —"

„Een wapenstilstand met uwe redevoering, koning van Frankrijk," zei Richard, inwendig vertoornd, omdat hij zich in een soort van gelijkheid met Leopold geplaatst zag, en toch niet wetende, hoe hij dit te kennen moest geven, — „deze hertog, of prins, of pilaar, zooals gij wilt, is onbeschoft geweest, en ik heb hem getuchtigd — dat is alles. Hier heeft een oploop plaats, waarachtig, omdat men een jachthond een schop geeft."

„Uwe Majesteit van Frankrijk," hervatte de hertog, „ik beroep mij op u en alle souvereine vorsten tegen de schandelijke beleediging, die ik ondervonden heb. Deze Koning van Engeland heeft mijn banier uitgerukt — verscheurd en vertreden."

„Omdat hij de stoutheid gehad heeft, om deze naast de mijne te planten," hernam Richard.

„Mijn rang gaf mij daar evenveel recht op als u de uwe," hervatte de hertog, door de tegenwoordigheid van Filips dapperder geworden.

„Eisch zulk een gelijkheid voor uw persoon," antwoordde koning Richard, „en bij St. George, ik zal uw persoon behandelen, gelijk ik uw geborduurden doek behandeld heb, die slechts voor de laagste diensten geschikt is."

„Geduld maar, broeder van Engeland," zei Filips; „en ik zal den hertog van Oostenrijk dadelijk overtuigen, dat hij ongelijk in deze zaak heeft. Denk niet, edele hertog," vervolgde hij, „dat wij, de onafhankelijke vorsten van de kruisvaart, eenige minderheid beneden koning Richard erkennen,

doordat wij hem vergunnen, dat de standaard van Engeland de hoogste plaats in het kamp inneemt. Het zou onverstandig zijn, dit te denken, daar zelfs de oriflamme, de groote banier van Frankrijk, waarvan koning Richard zelf wegens zijn Fransche bezittingen slechts vazal is, voor het tegenwoordige aan de leeuwen van Engeland onderworpen is. Maar, als gezworen broeders van het kruis, krijgshaftige pelgrims, die, met ter zijde legging van de pracht en praal der wereld, met onze zwaarden den weg naar het heilige Graf banen, hebben ik zelf en de andere vorsten aan koning Richard, uit hoofde van zijn naam en zijn groote wapenfeiten, dien voorrang afgestaan, dien wij hem anders om andere redenen niet zouden hebben ingewilligd. Ik ben overtuigd, dat, wanneer uw koninklijke Hoogheid dit zal overwogen hebben, gij uw smart zult uitdrukken voor het planten van uwe banier op deze plek, en dat zijne Majesteit de koning van Engeland u dan voldoening voor de aangedane beleediging zal geven."

De spreukspreker en de nar hadden zich beiden op een veiligen afstand begeven, toen het tot een handgemeen scheen te komen, maar keerden terug, toen woorden, hun eigen wapenen, weer aan de orde van den dag schenen te komen. De man der spreekwoorden scheen zoo voldaan over de staatkundige redeneering van Filips, dat hij bij het einde met zijn stok rammelde, als het ware om deze kracht bij te zetten, en de personen, in wier tegenwoordigheid hij zich bevond, scheen hij in zooverre uit het oog te verliezen, dat hij luid zeide, dat hij zelf van zijn leven niets wijzers gezegd had.

„Dat kan zijn," fluisterde Jonas Schwanker, „maar wij zullen gegeeseld worden, indien gij zoo luid spreekt."

De hertog antwoordde norsch, dat hij zijn twist aan den algemeenen raad van den kruistocht zou voordragen — een voorstel, hetwelk Filips goedkeurde, hij vond dit het beste middel om een ergernis weg te nemen, die allerschadelijkst voor het Christendom was.

Richard, dezelfde onverschillige houding bewarende, luisterde naar Filips, totdat zijn welsprekendheid uitgeput scheen, en zei toen luid: „Ik ben slaperig — deze koorts zit mij nog in de leden. Broeder van Frankrijk, gij kent mijn karakter, en dat ik ten allen tijde maar weinig woorden heb — weet derhalve, voor eens en voor altijd dat ik een zaak, die de eer van Engeland betreft, aan Prins, Paus, noch raad wil onderwerpen. Hier staat mijn banier — welk vaandel ook drie schre-

den van daar zal opgericht worden — ja, al ware het de oriflamme zelve, waarvan gij, zoo ik meen, zooeven gesproken hebt, zal als dat vertrapte stuk linnen behandeld worden. Ook zal ik geen andere voldoening geven, dan die welke deze verzwakte leden in het strijdperk aan iederen dapperen uitdager kunnen verschaffen — ja, al ware het tegen vijf kampioenen in plaats van tegen een."

„Nu," zei de nar fluisterende tegen zijn makker, „dat is zoo'n groote dwaasheid, dat ik het zelf gezegd kon hebben, maar ik geloof, dat er in deze zaak een nog grooter gek mogelijk is dan Richard."

„En wie zou dat zijn?" vroeg de man der wijsheid.

„Filips," antwoordde de nar, „of onze eigen koninklijke hertog, zoo een van beiden de uitdaging aannam. Maar o, allerwijste spreukspreker, welke voortreffelijke koningen zouden wij beiden geworden zijn, daar zij, aan wier hoofden deze kronen te beurt gevallen zijn, den spreekwoord-handelaar en den nar even volmaakt als wij kunnen spelen."

Terwijl deze waardige personen hunne ambten zoo bescheiden waarnamen, antwoordde Filips bedaard op de bijna beleedigende uitdaging van Richard: „Ik ben hier niet gekomen om nieuwe twisten te stoken tegen den door ons gezworen eed en de heilige zaak, waartoe wij ons verbonden hebben. Ik neem afscheid van mijn broeder van Engeland zooals broeders scheiden moeten, en de eenige strijd tusschen den leeuw van Engeland en de leliën van Frankrijk zal voortaan zijn, wie het verste in de gelederen der ongeloovigen zullen gevoerd worden."

„Dat neem ik aan, mijn koninklijke broeder," zei Richard, zijn hand met al de openhartigheid uitstrekkende, die in zijn oploopend maar edelmoedig karakter lag; „en mogen wij spoedig gelegenheid hebben, om dezen dapperen en broederlijken twist te beslissen."

„Laat dezen edelen hertog ook in de vriendschap van dit oogenblik deelen," zei Filips; en de hertog naderde, half ontevreden, half gewillig, om in eenige schikking te treden.

„Ik denk aan dwazen en hun dwaasheid niet," zei Richard onverschillig, en de aartshertog, hem den rug toekeerende, verwijderde zich.

Richard zag hem na.

„Er is een soort van glimwormmoed," zei hij, „die zich

slechts in den nacht vertoont. Ik moet deze banier in de duisternis niet onbewaakt laten — bij het daglicht zal de blik van den leeuw alleen haar verdedigen. Hier Thomas van Gilsland, ik stel den standaard onder uwe bewaring — bewaak de eer van Engeland."

„Het behoud van Engeland is mij nog dierbaarder," antwoordde De Vaux, „en het leven van Richard is belangrijk voor dat behoud. Ik moet uwe hoogheid in uwe tent terug hebben, en dat zonder verder uitstel."

„Gij zijt een ruw en heerschzuchtig ziekenoppasser, De Vaux," hernam de koning glimlachende, en vervolgde toen, zich tot Sir Kenneth wendende: „dappere Schot, ik ben u dank verschuldigd en zal dezen rijkelijk betalen. Daar staat de banier van Engeland, bewaak haar, als een nieuweling zijne wapenrusting, in den nacht, vóórdat hij tot ridder geslagen wordt. Ga er geen drie speren ver van af en verdedig haar met uw lichaam tegen alle beleediging en elken schimp. Blaas op uw hoorn, zoo gij door meer dan drie tegelijk wordt aangevallen. Neemt gij den last op u?"

„Gaarne," antwoordde Kenneth; „en ik zal hem op straf van het verlies van mijn hoofd vervullen. Ik wil mij slechts wapenen en dadelijk hierheen terugkeeren."

Hierop namen de koningen van Frankrijk en Engeland een plechtstatig afscheid van elkander, terwijl beiden, onder een vriendelijk voorkomen, de reden tot klagen, die zij tegen elkander hadden, verborgen. — Richard tegen Filips wegens zijne, naar het hem voorkwam, voorbarige tusschenkomst in zijn twist met den hertog van Oostenrijk, en Filips tegen Leeuwenhart wegens de minachtende wijze, waarop zijne bemiddeling was ontvangen. Degenen, die deze onlusten vergaderd hadden, begaven zich thans in verschillende richtingen, en lieten den betwisten berg in dezelfde eenzaamheid van voorheen, voor zij beklommen was door de Oostenrijksche snoevers. Ieder beoordeelde de voorvallen van den dag naar zijn partijdige inzichten. Terwijl de Engelschen den Oostenrijker beschuldigden den eersten grond tot den twist te hebben geleverd, waren de andere natiën het met elkander er over eens, dat den grootsten blaam op het heerschzuchtig karakter van Richard geworpen moest worden.

„Gij ziet," zei de markies van Montserrat tegen den grootmeester der Tempeliers, „dat zachtheid meer vermag dan

geweld. Ik heb de banden ontbonden, die dezen bundel van scepters en lansen aan elkander hechtten, gij zult ze binnenkort uit elkander zien vallen."

„Ik zou uw plan goedgekeurd hebben," hervatte de Tempelier, „zoo er slechts één moedig man onder gindsche koudbloedige Oostenrijkers geweest was, om de banden, waarvan gij spreekt, met zijn zwaard door te hakken; — een losgebonden knoop kan weer vastgemaakt worden, maar niet het touw, dat in stukken is gehouwen."

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Doch slechts vergeefs: geen vesting is zoo sterk,
Geen vleesch'lijke arm kan zoo gewapend zijn,
Of eenmaal overwint hem 't lang gevecht,
Of onverwacht ziet hij zich reddeloos verloren,
En hij, die het meest op aardsche macht vertrouwt,
En roemt, dat hem geen schoonheidsketen boeit,
Valt het spoedigst, in het nadeel van den strijd,
En kromt zijn nek in 's overwinnaars boei.

SPENCER.

In de dagen der ridderschap was een gevaarlijke post, of een gevaarvolle onderneming, een belooning, die dikwijls aan de krijgshaftige dapperheid als een vergelding voor vroeger doorgestane beproevingen aangewezen werd. Het was middernacht, en de maan stond helder en hoog aan den hemel, toen Kenneth op wacht stond op den St. Georgeberg, naast de banier van Engeland, een eenzame schildwacht, om het zinnebeeld van die natie tegen de duizenden te verdedigen, die Richard's hoogmoed tot zijn vijanden had gemaakt. Trotsche gedachten kwamen de een na de ander in het gemoed van den krijgsman op. Het scheen hem toe, alsof hij eenige gunst in de oogen van den Monarch verworven had, die hem tot nu toe onder de menigte van dappere mannen, welke zijn roem onder zijn banier verzameld had, niet onderscheiden had, en het kon hem weinig schelen, dat de betooning van koninklijke achting daarin bestond, dat hij hem op zulk een gevaarlijken post plaatste. De warmte van zijn eerzuchtige en hooggeplaatste liefde ontvlamde ook zijn krijgshaftigen moed. Hoe hopeloos die liefde ook was, in bijna alle denkbare omstandigheden, toch had het onlangs voorgevallene den afstand tusschen hen eenigermate verminderd. Hij, wien Richard de onderscheiding geschonken had, die Sir Kenneth thans genoot, was niet langer een avonturier van geringe beteekenis, maar moest op-

gemerkt en aan een prinses voorgesteld worden, ofschoon hij even ver van haar verwijderd bleef. Zijn lot kon thans nooit onbekend en duister zijn. — Indien hij op den hem aangewezen post overvallen en gedood werd, zou zijn dood — en hij was overtuigd, dat deze roemrijk zou zijn — den lof van Leeuwenhart verdienen, en tevens zijn wraak na zich slepen, en door de smart en zelfs de tranen der edelgeboren schoonen van het Engelsche hof gevolgd worden. Hij had thans geen reden meer om te vreezen, dat hij sterven zou, gelijk de dwaas sterft.

Sir Kenneth had nu tijd in overvloed, om deze en dergelijke hooghartige gedachten te koesteren, die gevoed werden door dien wilden geest der ridderschap, die, te midden van zijn buitensporigste en hersenschimmige vluchten, steeds vrij was van iedere baatzuchtige gedachte — edelmoedig, toegedaan, en misschien alleen daarom te berispen waren, omdat de ridder zich doeleinden en daden voorstelde, die met de zwakheden en onvolmaaktheden van onzen aard in tegenspraak zijn. De geheele natuur rondom hem sliep in den kalmen maneschijn of in diepe schaduw. De lange rijen van tenten en paviljoenen, schitterender of donkerder wordende, naarmate zij in het maanlicht of in de schaduw lagen, waren stil en rustig als de straten van een verlaten stad. Naast de banier lag de reeds gemelde jachthond, de eenige metgezel van Kenneth, op wiens waakzaamheid hij rekende, ten einde hem vroegtijdig te waarschuwen, als een vijand voet naderde. Het edele dier scheen het doel van hun wachtpost te begrijpen, want het keek van tijd tot tijd naar de rijke plooien van het zware vaandel, en wanneer het geschreeuw der schildwachten zich van de afgelegen lijnen en werken van het kamp liet hooren, antwoordde hij met een enkelen diepen blaf, alsof hij wilde bevestigen, dat hij ook waakzaam was. Van tijd tot tijd liet hij ook zijn hoogen kop zinken en kwispelstaartte, terwijl zijn meester hem voorbijging, wanneer hij langs de banier heen en weer stapte; wanneer de ridder stil en afgetrokken stond, op zijn lans leunende en ten hemel opwaarts ziende, waagde zijn trouwe makker het somtijds, om hem in zijn gedachten te storen en uit zijn droomerijen op te wekken, door zijn groote, ruige snuit in de hand des ridders, die van een ijzeren handschoen voorzien was, te leggen, ten einde een kortstondige liefkozing te ontvangen. Eensklaps echter blafte hij woedend, en scheen op

het punt om voorwaarts te stuiven naar de plaats, waar de schaduw het donkerst was, wachtte echter, alsof hij aan een touw lag, totdat hij den wil van zijn meester zou vernomen hebben.

„Wie is daar?" vroeg Sir Kenneth, bespeurende, dat er iets op den schaduwachtigen grond voortwaarts kroop.

„In den naam van Merlin en Maugis," antwoordde een heesche, onaangename stem, „bind uw viervoetigen duivel daar vast, of ik kom niet bij u."

„En wie zijt gij, dat ge mijn post zoudt willen naderen?" vervolgde Sir Kenneth, terwijl hij zijn oogen scherp naar een voorwerp richtte, dat hij zich juist kon zien bewegen, zonder deze gedaante te kunnen onderscheiden. „Wees op uw hoede — ik sta hier op dood en leven."

„Neem uw langbeenigen satan bij u," zei de stem, „of ik zal hem met een pijl uit mijn handboog bezweren."

Terzelfder tijd hoorde hij het geluid, als of er een handboog gespannen werd.

„Ontspan uw handboog en kom in het maanlicht," riep de Schot, „of bij St. Andreas, ik zal u tegen den grond vastspijkeren, wat of wie gij zijn moogt."

Terwijl hij zoo sprak, vatte hij zijn lange lans bij het midden, en, zijn oog op het voorwerp vestigende, dat zich scheen te bewegen, zwaaide hij het wapentuig, alsof hij het uit zijn hand wilde werpen, — een gebruik, dat men somwijlen, ofschoon zelden, van dit wapen maakte, wanneer men een werpspies noodig had. Hij schaamde zich echter over zijn voornemen, en liet zijn wapen zinken, toen er uit de schaduw, evenals een tooneelspeler, die op het tooneel verschijnt, een mismaakt en ellendig schepsel in het maanlicht trad, dat hij aan zijn zonderlinge kleeding en zijn wanstaltigheid zelfs op eenigen afstand voor den mannelijke der beide dwergen herkende, die hij in de kapel van Engaddi had gezien. Op hetzelfde oogenblik bracht hij zich de andere en zeer verschillende indrukken van dien buitengewonen nacht te binnen, gaf zijn hond een teeken, dat deze dadelijk begreep, en, naar den standaard terugkeerende, legde hij zich met een onderdrukt geknor naast deze neer.

Het kleine, vergroeide miniatuurbeeld der menschheid, verzekerd van zijn veiligheid ten opzichte van zulk een gevaarlijken vijand, kwam hijgende de hoogte op en toen hij boven op den platten top van deze aangekomen was, nam

hij zijn kleinen handboog in de linkerhand, die juist zulk een speelgoed was, als waarmede de kinderen van dit tijdvak vogels mochten schieten, en een houding van groote waardigheid aannemende, strekte hij zijn hand met bevalligheid naar Sir Kenneth uit, alsof hij verwachtte, dat hij deze kussen zou. Maar, daar zulks niet volgde, vroeg hij op een scherpen en vergramden toon: „krijgsman, waarom bewijst gij Nebectamus de hulde niet, die aan zijn waardigheid verschuldigd is? — Of is het mogelijk, dat gij hem vergeten kon?"

„Groote Nebectamus," antwoordde de ridder, die verlangde om den luim van den dwerg te doen bedaren, „dat zou moeilijk zijn voor iemand, die u eens had aanschouwd. Vergeef mij echter, dat ik, als soldaat op mijn post zijnde, met mijn wapen in de hand, aan iemand van uw macht het voorrecht niet mag verleenen, om binnen den omtrek van mijn wacht te komen, of zich van mijn wapentuig meester te maken. Het zij u voldoende, dat ik uw waardigheid eerbiedig, en mij met zoo veel onderdanigheid aan u onderwerp, als een krijgsman in mijn plaats zulks mag doen."

„Dit zal voldoende zijn," hernam Nebectamus, „zoo gij mij dadelijk vergezelt naar degenen, die mij hierheen gezonden hebben, om u te roepen."

„Groote heer," hervatte de ridder, „ook hierin kan ik u niet terwille zijn, want mijn bevelen luiden, om tot aan het aanbreken van den dag bij deze banier te blijven — dus verzoek ik u, om mij ook in deze zaak te verschoonen."

Met deze woorden hervatte hij zijn wandeling op den platten top; maar de dwerg liet hem niet zoo gemakkelijk ontsnappen.

„Zie," zei hij, zich voor Sir Kenneth plaatsende, om hem den weg af te snijden, „gehoorzaam mij, heer ridder, zooals uw plicht van u vordert, of ik zal u het bevel opleggen in den naam van een persoon, wier schoonheid de geesten uit hunne sfeer roepen, en wier grootheid den onsterfelijken stam, waarvan zij afkomstig waren, beheerschen kon."

Een stout, onwaarschijnlijk vermoeden kwam in het gemoed van den ridder op, maar hij onderdrukte het. Het was onmogelijk, dacht hij, dat de dame zijner liefde hem zulk een last door zulk een boodschapper zou zenden, — maar toch sidderde zijn stem terwijl hij zei: „Ga voort, Nebectamus — zeg mij in eens, en als een oprecht man, of deze verheven dame, waarvan gij spreekt, een andere is, dan de houri,

met wier bijstand ik u de kapel te Engaddi heb zien vegen?"

„Hoe! verwaande ridder," antwoordde de dwerg, „meent gij, dat de meesteres van onze koninklijke liefde, de deelgenoote van onze grootheid en onze aanvalligheid, zich zoo ver zou willen vernederen, om een last te geven aan een vazal als u! Neen, hoe hoog gij ook vereerd wordt, gij hebt toch nog de aandacht van haar niet verdiend, van wier hoogen zetel zelfs vorsten slechts als pygmeën verschijnen. Maar zie hier, wanneer gij dit teeken erkent of verloochent, gehoorzaam of weiger dan de bevelen van haar, die zich verwaardigd heeft, om u deze op te leggen."

Dit zeggende legde hij in de hand van den ridder een robijnen ring van waarde, welke deze zelfs in het maanlicht zeer gemakkelijk voor dengene erkende, die gewoonlijk den vinger der hoogedele dame, aan wier dienst hij zich gewijd had, versierde. Zoo hij aan de waarheid van het teeken had kunnen twijfelen, zou hij door den kleinen strik van vleeschkleurig lint overtuigd geworden zijn, die aan den ring bevestigd was. Dit was de geliefde kleur van zijn dame, en meer dan eens had hij zelf, de vleeschkleur tot zijn eigen kleur uitkiezende, deze doen zegepralen over andere kleuren in het tournooiveld en in den slag.

Hij stond bijna sprakeloos, toen hij zulk een teeken in zulke handen zag, terwijl de dwerg op een zegepralenden toon onder lachen en schudden met zijn groot, wanstaltig hoofd uitriep: „Weiger nu mijn bevelen — verzuim nu eens om aan mijn oproeping te gehoorzamen — twijfel nu nog, dat ik Arthur van Tintagel ben, die het recht heeft om over de geheele Britsche ridderschap het bevel te voeren."

„In den naam van alles, wat heilig is, van wien brengt gij dit teeken?" vroeg de ridder; „breng, zoo gij kunt, uzelf tot bedaren, en noem mij den persoon, door wien gij gezonden zijt, en den waren inhoud van uw boodschap — en let wel op hetgeen gij zegt, want dit is geen onderwerp van scherts."

„Teeder en dwaas ridder," antwoordde de dwerg; „wilt gij meer van deze zaak weten, dan dat gij met de bevelen eener Prinses vereerd wordt, die door een koning overgebracht worden? — Wij hebben geen lust om verder met u te spreken, dan u te bevelen in den naam en uit kracht van dien ring, om ons te volgen naar de eigenares van deze. Elke minuut oponthoud is een misdaad tegen uwen plicht van gehoorzaamheid."

„Goede Nebectamus — bedenk u —" hernam de ridder — „kan mijn dame weten, waar en op welken post ik dezen nacht doorbreng? — Weet zij bewust, dat mijn leven — bah, waarom van mijn leven te spreken — maar dat mijn eer er van afhangt, om deze banier tot het aanbreken van den dag te bewaken — en kan het haar wensch zijn, dat ik deze verlaten zou, al was het dan ook om haar te bezoeken! — Het is onmogelijk — de Prinses gelieft met haar dienaar den spot te drijven, door hem zulk een last te zenden; en ik moet zulks des te eerder gelooven, daar zij zulk een bode gekozen heeft."

„O, behoud uw geloof," hervatte Nebectamus, zich omkeerende, alsof hij de hoogte wilde verlaten, „er ligt mij weinig aan gelegen, of gij een verrader of een getrouw ridder jegens deze koninklijke dame zijt — dus, vaarwel."

„Blijf, blijf — ik bid u, blijf," riep Sir Kenneth; „beantwoord mij slechts één vraag — is de dame, die u gezonden heeft, dicht bij deze plaats?"

„Wat doet dat er toe?" hervatte de dwerg; „moet men de getrouwheid berekenen naar vademen, of uren, of mijlen, evenals de arme koerier, die volgens den afstand, dien hij doorloopt, voor zijn werk betaald wordt? Desniettegenstaande zeg ik u, gij achterdochtige ziel, dat de schoone eigenares van den ring, die thans aan een zoo onwaardigen vazal gezonden wordt, niet verder van deze plaats af is, dan waarheen onze boog een pijl kan brengen."

De ridder staarde weer op den ring, alsof hij zich wilde overtuigen, dat er geen bedrog in het teeken zijn kon. — „Zeg mij," vroeg hij aan den dwerg; „wordt mijn tegenwoordigheid voor een langen tijd vereischt?"

„Tijd!" antwoordde Nebectamus op zijn vluchtige wijze; „wat noemt gij tijd? Ik zie deze niet, ik voel deze niet — het is slechts een schaduwachtige naam — een aaneenschakeling van ademhalingen, die des nachts door den klank eener klok en des daags door de schaduw op een zonnewijzer aangeduid wordt. Weet gij niet, dat de tijd van een waar ridder slechts gerekend moet worden naar de daden, die hij voor God en zijn dame verricht?"

„Woorden der waarheid ofschoon in den mond der dwaasheid," zei de ridder. „En roept mijn dame mij werkelijk tot de verrichting van een daad in haar naam en om harentwille? — en kan deze niet eens de weinige uren tot na het aanbreken van den dageraad opgeschort worden?"

„Zij vordert uw tegenwoordigheid oogenblikkelijk," antwoordde de dwerg; „en zonder verlies van zooveel tijd als het afloopen van tien zandkorrels in den zandlooper bedragen zouden. — Luister, gij koelbloedig en achterdochtig ridder, dit zijn haar eigen woorden — „zeg hem, dat de hand, die rozen liet vallen, ook lauweren kan schenken."

Deze toespeling op hun bijeenkomst in de kapel van Engaddi deed in Sir Kenneth's brein duizend herinneringen opkomen, en overtuigde hem, dat de last door den dwerg overgebracht, echt was. De rozeknoppen, hoe verwelkt dan ook, waren onder zijn harnas verborgen, zoo dicht mogelijk aan zijn hart. Hij zweeg een poos, en kon er niet toe besluiten om een gelegenheid — misschien de eenige, die zich ooit zou aanbieden — te laten voorbijgaan, om in de gunst te komen bij haar, die hij tot meesteres van zijn genegenheid uitverkoren had. De dwerg vermeerderde intusschen zijn verlegenheid, door er op te staan, dat hij den ring zou teruggeven, of hem dadelijk vergezellen.

„Wacht, wacht nog een oogenblik," zei de ridder, en prevelde toen verder in zich zelven: „Ben ik de onderdaan, of de slaaf van Koning Richard meer dan een vrij ridder, die zich aan den dienst van den kruistocht gewijd heeft, behoeft te zijn? En tot wiens vereering ben ik hierheen gekomen met lans en zwaard? — Ter vereering van onze heilige Maagd en mijn voortreffelijke dame."

„De ring, de ring," riep de dwerg ongeduldig; „valsch en traag ridder, geef den ring terug, dien gij onwaardig zijt aan te raken of te zien."

„Een oogenblik, een oogenblik, goede Nebectamus," hernam de ridder; „stoor mij niet in mijn gedachten. — Zoo de Saracenen thans juist onze liniën aanvielen — zou ik dan hier staan als een gezworen vazal van Engeland, om te waken, dat de banier geen schimp aangedaan werd, of zou ik mij naar de bres spoeden, om voor het kruis te strijden? En naast de bevelen van God komen die van mijn gebiedende dame. En toch, Richard's last — mijn eigen belofte — Nebectamus, ik bezweer u te zeggen, moet gij mij ver van hier geleiden?"

„Slechts naar gindsche tent; en omdat gij het dan toch weten moet," antwoordde Nebectamus, „de maan glinstert op den gouden kogel, die het dak kroont, en het losgeld van een Koning waard is."

„Ik kan in een oogenblik terugkeeren," zei de ridder, zijn

oogen moedwillig voor alle verdere gevolgen sluitende. „Ik kan van daar het blaffen van mijn hond hooren, wanneer iemand den standaard nadert — ik wil mij aan de voeten mijner dame werpen, en haar om verlof verzoeken om terug te keeren, ten einde mijn wacht te volbrengen. Hier, Roswell (zijn hond roepende, en zijn mantel naast den vaandelstok werpende); „houdt gij hier de wacht, en laat niemand naderen."

De schrandere hond zag zijn meester in het gezicht, alsof hij hem verzekeren wilde, dat hij zijn last begreep, ging toen naast den mantel zitten, met opgestoken ooren en uitgestrekten kop, alsof hij het oogmerk, waarvoor hij daar geplaatst was, volmaakt begreep.

„Kom nu, goede, Nebectamus," zei de ridder, „laten wij ons spoeden om de bevelen, die gij overgebracht hebt, te gehoorzamen."

„Laat zich haasten wie wil," antwoordde de dwerg barsch; „gij hebt u geheel niet gespoed, om aan mijn uitnoodiging te voldoen, ook kan ik niet snel genoeg gaan, om uw groote schreden bij te blijven — gij loopt niet gelijk een man, maar gij springt als een struisvogel in de woestijn."

Er waren slechts twee wegen, om de hardnekkigheid van Nebectamus te overwinnen, die onder het spreken zijn gang tot het kruipen van een slak vertraagde — voor giften had Sir Kenneth geen middelen — voor vleien geen tijd — in zijn ongeduld greep hij den dwerg van den grond op, en hem voortdragende, in weerwil van zijn gebeden en zijn vrees, bereikte hij weldra de tent, die hem de dwerg had aangewezen. Bij het naderen bespeurde hij echter, dat er een kleine wacht soldaten op den grond zat, die door de tusschenliggende tenten voor hen verborgen geweest waren. Verwonderd, dat het gekletter van zijn wapenrusting hun aandacht nog niet getrokken had, en vermoedende, dat zijn bewegingen bij deze gelegenheid niet gehoord mochten worden, zette hij den kleinen hijgenden leidsman op den grond, om weer adem te scheppen, en hem dan te toonen, wat er nu vooreerst te doen was. Nebectamus was tevens verschrikt en vertoornd; maar hij had zich zoo geheel in de macht van den sterken ridder gevoeld, als een uil in de klauwen van een arend, en hij wilde hem derhalve niet tot een verdere demonstratie van zijn kracht tergen.

Hij beklaagde zich maar niet over de behandeling, die hij ondervonden had, maar, zich door het doolhof van tenten

wendende, leidde hij den ridder zwijgend naar de tegenovergestelde zijde van de tent, die hen dus voor de bespieding der wachten bewaarde, welke of te nalatig of te slaperig schenen, om hun plicht met groote nauwkeurigheid te vervullen. Toen zij daar aangekomen waren, lichtte de dwerg het onderste gedeelte van het linnen van de tent op, en gaf Sir Kenneth teekens, dat hij er onder door in de tent moest kruipen. De ridder aarzelde — er scheen een onbetamelijkheid in te steken, zich zoo heimelijk in een tent te dringen, die zonder twijfel voor het gemak van edele vrouwen was opgericht; maar hij herinnerde zich de zekere teekens, die de dwerg had getoond, en hij maakte daaruit op, dat het hem niet paste, om het bevel zijner dame in twijfel te trekken.

Hij bukte zich, kroop onder het linnen bekleedsel der tent door, en hoorde den dwerg fluisteren: „Blijf hier, totdat ik u roep."

DERTIENDE HOOFDSTUK.

Kunt gij, onnooz'le nog van vreugd' en onschuld spreken,
Op 't oogenblik van dit noodlottig plichtverbreken!
Zij scheidden, om elkaar nooit weer in d'arm te snellen —
Sinds ziet men boosheid steeds de vreugde vergezellen,
Van 't eerste oogenblik, waarin het lachend kind
Kapel of bloem verwoest, die hem tot speeltuig strekte
Tot aan de laatste grijns van den ellendeling,
Die, stervend, nog de ramp zijns nabuurs vreugd' verwekte.

OUD TOONEELSTUK.

Sir Kenneth werd eenige oogenblikken in de duisternis alleen gelaten. Dit was weer een oponthoud, dat zijn afwezigheid van zijn post verlengen moest, en hij begon bijna over de gemakkelijkheid berouw te gevoelen, waarmee hij zich had laten overreden om deze te verlaten. Maar terug te keeren, zonder lady Edith te zien, daaraan was niet te denken. Hij had een inbreuk op de krijgstucht begaan, en hij besloot om ten minste het doel te bereiken, dat hem er toe gebracht had dit te doen. Intusschen was zijn toestand onaangenaam. Er was geen licht, om hem te toonen, in welk soort van vertrek hij geraakt was — lady Edith was in het onmiddellijk gevolg van de koningin van Engeland — en de ontdekking, dat hij zich zoo steelsgewijze in de koninklijke tent ingedrongen had, kon tot vele en gevaarlijke vermoedens aanleiding geven. Terwijl hij ruimte aan deze onaangename overdenkingen gaf, en bijna begon te wenschen, dat hij den terugtocht onopgemerkt kon aannemen, hoorde hij een geluid van vrouwenstemmen, die in een naburig vertrek lachten, fluisterden en spraken, waarvan hij slechts door een linnen beschot kon gescheiden zijn. Er waren lampen opgestoken, zooals hij door het schaduwachtige licht bespeuren kon, dat zich zelfs aan deze zijde van de scheiding uitbreidde, en hij kon de schaduw van verscheidene gedaanten zien, die in het naaste vertrek zaten en zich bewogen. Men kon het geen onhoffelijkheid in Sir Kenneth noemen, dat hij in zijn

toestand een gesprek beluisterde, waarin hij nauw betrokken was.

„Roep haar — roep haar, om onzer lieve Vrouwe wil!" riep een van deze lachende onzichtbaren. „Nebectamus, gij zult gezant bij het hof van priester Jan gemaakt worden[1]), om hun te toonen, hoe goed gij u van een last kwijten kunt."

Men hoorde den schellen toon van den dwerg, echter zoo zacht, dat Sir Kenneth niet verstaan kon, wat hij zei.

„Maar hoe zullen wij ons van den geest ontdoen, dien Nebectamus heeft opgeroepen, meisjes?"

„Hoor mij, koninklijke vrouw," zei een andere stem; „zoo de wijze en koninklijke Nebectamus niet al te jaloersch is op zijn allerschitterendste bruid en keizerin, laten wij haar dan zenden, om ons van dezen onbeschaamden dolenden ridder te ontslaan, die zich zoo gauw laat overreden, dat hooggeboren dames het gebruik van zijn hoogmoedige en zich vrij wat verbeeldende dapperheid kunnen noodig hebben."

„Het was niets meer dan billijk, dunkt mij," zei weer een ander, „dat prinses Guenever den man weer ontsloeg, dien de wijsheid van haar gemaal herwaarts heeft weten te lokken."

Sir Kenneth, tot in zijn binneste door schaamte en toorn over hetgeen hij gehoord had getroffen, was op het punt om, het koste wat het wilde, zijn ontsnapping uit de tent tot stand te brengen, toen hetgeen er verder volgde hem in zijn voornemen verhinderde.

„Neen, waarlijk," zei die, welke het eerst gesproken had; „onze nicht Edith moet leeren, hoe deze zoo geroemde knaap zich gedragen heeft, en wij moeten ons de macht voorbehouden, om haar een bewijs te geven, dat hij in zijn plicht te kort geschoten is. Het zal een les zijn, die haar goed kan doen; want, geloof mij, Calista, ik heb mij somtijds verbeeld, dat zij dezen noordschen avonturier nader tot haar hart heeft laten doordringen, dan de voorzichtigheid kan goedkeuren."

Hij hoorde een ander iets mompelen van de wijsheid en voorzichtigheid van lady Edith.

„Voorzichtigheid, meisje? — Het is louter hoogmoed, en het verlangen om voor strenger gehouden te worden, dan een

[1]) Een gewaand Koning in Indië. Zie Nores Glosfary.

van ons. Neen, ik wil mijn klein voordeel niet laten varen. Gij weet wel, dat, wanneer zij een fout aan ons opmerkt, niemand, op een beleefde wijze, ons beter onze dwaling voorhouden kan, dan mylady Edith. — Maar daar komt zij."

Een gedaante, in de kamer tredende, wierp een schaduw op den scheidsmuur, die langzaam hierlangs gleed, totdat zij zich met die der anderen vermengde. In weerwil van de bittere teleurstelling, die de ridder ondervonden had, of de beleedigingen, die hem, zooals het scheen, door de boosaardigheid, of, op zijn best, door de ijdele luim van koningin Berengaria, was aangedaan, want hij had reeds bemerkt dat zij, die het luidste en op een bevelenden toon sprak, de gemalin van Richard was, gevoelde hij iets zoo verzachtends, toen hij vernam, dat Edith geen deel in het hem gespeelde bedrog had, en iets zoo belangrijks voor zijn nieuwsgierigheid in het tooneel, dat op het punt stond plaats te vinden, dat hij, in plaats van zijn voorzichtiger plan van een onmiddellijke terugtocht te volgen, integendeel angstig naar een reet of opening zocht waardoor hij zoo wel oog- als oorgetuige van hetgeen er voorviel worden kon. „Zeker," zei hij tot zich zelven, — „zal de koningin, die om een ijdele scherts mijn goeden naam in gevaar gebracht heeft, niet kunnen klagen, wanneer ik van de kans gebruik maak, die de fortuin mij schijnt te willen aanbieden, om achter haar verdere bedoelingen te komen." Het scheen intusschen, alsof Edith op de bevelen der koningin wachtte, en alsof deze aarzelde te spreken, uit vrees dat zij en haar gezellinnen zich niet zouden kunnen bedwingen; want Sir Kenneth kon niets hooren, dan een geluid als van onderdrukt geschater en gelach.

„Uwe majesteit," zei Edith eindelijk, „schijnt in een vroolijke luim te zijn, ofschoon, naar het mij voorkomt, het uur van den nacht eerder een slaperige medebrengt. Ik was van plan, om mij te bed te begeven, toen ik het bevel ontving, mij bij u te vervoegen."

„Ik wil u niet lang van uw rust afhouden, nicht," antwoordde de koningin; „ofschoon ik vrees, dat gij minder vast zult slapen, wanneer ik u zeg, dat uw weddenschap verloren is."

„Neen, mijn koningin," hernam Edith, „dit noem ik werkelijk slechts een scherts volhouden, die reeds geen zin meer heeft.Ik heb niet gewed, maar het was uwer majesteits welgevallen om te onderstellen of er op te staan, dat ik zulks deed."

„Neen waarlijk, schoone nicht, in weerwil van onze pel-

grimstocht is satan nog sterk in u, en geeft u leugens in— kunt gij ontkennen, dat gij uw robijnen ring tegen mijn gouden armband verwed hebt, dat die ridder van den Luipaard, of hoe gij hem anders noemt, niet van zijn post kon afgehaald worden?"

„Uwe majesteit is te groot, dat ik u tegenspreken zou," hervatte Edith; „maar deze dames kunnen, zoo zij willen, getuigen, dat het uwe majesteit was, die zulk een weddenschap voorstelde, en den ring van mijn vinger nam, terwijl ik verklaarde, dat ik het niet betamelijk voor een maagd vond, om iets over zulk een onderwerp te verwedden."

„Ja maar, mylady Edith," zei een der meisjes; „gij moet toch wel toegeven, dat gij u met veel vertrouwen over de dapperheid van dien ridder van den Luipaard uitliet."

„En zoo ik dit gedaan heb, juffertje," antwoordde Edith driftig, „is dat dan een reden, om de luim van hare majesteit te verdedigen? Ik sprak niet anders van hem, dan alle menschen, die hem in het veld gezien hebben, en ik had niet meer reden om hem te verdedigen, dan gij om hem te verkleinen. Waarvan kunnen de dames in een kamp anders spreken, dan van krijgslieden en wapenfeiten?"

„De edele lady Edith," zei een derde, „heeft het Calista en mij nooit vergeven, dat wij aan uwe majesteit gezegd hebben, dat zij in de kapel twee rozeknoppen heeft laten vallen."

„Indien uwe majesteit," zei Edith op een toon, dien Sir Kenneth voor dien van een eerbiedig verwijt erkende, „geen andere bevelen voor mij heeft, dan mij de spotternijen uwer kamerjuffers te doen aanhooren, dan moet ik verlof vragen, om mij te verwijderen."

„Stil, Florica," zei de koningin, „en vergeet door onze toegevendheid den afstand niet tusschen u en de bloedverwante des konings van Engeland. — Maar gij, waarde nicht," vervolgde zij, haar spottenden toon hernemende, „hoe kunt gij, die zoo goedhartig zijt, ons een paar minuten lachen benijden, daar wij zoo vele dagen achtereen aan weenen gewijd hebben?"

„Groot zij uw vroolijkheid, koningin," antwoordde Edith; „maar ik zou mijn geheele leven wel niet weer willen glimlachen, indien —"

Zij zweeg, zooals het scheen, uit eerbied, maar Sir Kenneth kon hooren, dat zij zeer aangedaan was.

„Vergeef mij," hernam Berengaria, een lichtzinnige maar

goedaardige prinses van het keizerlijke huis, „maar wat is dan eigenlijk die groote beleediging? — Een jong ridder is hierheen gelokt — zijn post verlaten, dien niemand in zijn afwezigheid zal verontrusten, voor de liefde van een schoone dame — want, om uw kampioen recht te doen wedervaren, lady, de wijsheid van Nebectamus kon hem in geen anderen naam dan den uwen herwaarts doen komen."

„Goede hemel! Dat zegt uwe majesteit toch niet?" zei Edith, op een toon van nog grootere ongerustheid, dan zij tot hiertoe aan den dag had gelegd; „gij kunt zulks niet zeggen, uit achting voor uwe eer en de mijne, die een bloedverwante van uw gemaal ben — zeg, dat gij met mij geschertst hebt, mijn koninklijke meesteres, en vergeef mij, dat ik ook slechts een oogenblik het voor mogelijk kon houden, dat gij ernstig kon spreken."

„Lady Edith," hernam de koningin op een ontevreden toon, „misgunt ons den ring, dien wij van haar gewonnen hebben. Wij zullen u het pand teruggeven, schoone nicht; slechts moet gij ons een kleine zegepraal over de wijsheid, die zoo dikwijls over ons, evenals een banier over een krijgsschaar, uitgebreid is, niet benijden."

„Een zegepraal!" riep Edith verontwaardigd uit; „een zegepraal! — De zegepraal zal bij de ongeloovigen zijn, wanneer hij hoort, dat de koningin van Engeland den goeden naam van de bloedverwante haars gemaals tot het onderwerp van een lichtvaardige scherts kan maken."

„Gij zijt boos, schoone nicht, dat gij uw geliefkoosden ring verliest," zei de koningin. — „Komaan, daar gij uw pand niet gaarne wilt verliezen, willen wij van ons recht afstand doen; het was uw naam en dit pand, die hem hierheen brachten, en wij geven niets meer om het lokaas, nu de visch gevangen is."

„Mevrouw," hernam Edith, ongeduldig, „gij weet wel, dat uwe hoogheid niets van het mijne kan wenschen, of het wordt dadelijk het uwe. Maar ik wilde liever een schepel robijnen geven, dan dat een ring of naam van mij gebruikt was, om een braven man tot een misstap te brengen en misschien wel tot schande en straf."

„O, het is voor de veiligheid van onzen getrouwen ridder, dat wij vreezen," hervatte de koningin. „Gij schat onze macht te laag, schoone nicht, wanneer gij denkt, dat een leven door een scherts van ons kan verloren gaan. O, lady Edith, ook an-

deren hebben invloed op de ijzeren borsten der krijgslieden, zoowel als gij — het hart zelfs van een leeuw is van vleesch en niet van steen gemaakt; en geloof mij, ik heb gezag genoeg bij Richard, om dezen ridder, om wien lady Edith zoo beangst is, van de straf van ongehoorzaamheid aan zijn koninklijke bevelen te bevrijden."

„Uit liefde voor het heilige kruis, mijn koninklijke gebiedster," zei Edith — en Sir Kenneth hoorde met gevoelens, die moeilijk te verklaren zouden zijn, dat zij zich aan de voeten der koningin wierp; „uit liefde voor onze heilige maagd, en elken anderen heilige in den almanak, bedenk wat gij doet. Gij kent koning Richard niet — gij zijt nog niet lang met hem gehuwd — uw adem kon even goed den westenwind bestrijden, wanneer deze op het wildste is, als dat uw woorden mijn koninklijken bloedverwant zouden overreden om een misdaad tegen de krijgstucht te vergeven. O! om Gods wil, ontsla dezen ridder, zoo gij hem werkelijk hierheen hebt gelokt — ik zou bijna tevreden zijn, dat de schande hem uitgenoodigd te hebben, op mij rustte, als ik wist, dat hij weer was, waar zijn plicht hem roept."

„Sta op, nicht, sta op," zei koningin Berengaria, „en wees verzekerd, dat alles beter zal gaan, dan gij denkt. Neen, sta op, dierbare Edith, het spijt mij, dat ik den spot gedreven heb met een ridder, waarin gij zooveel belang stelt — Neen, wring de handen niet. — Ik wil gelooven, dat gij u niet aan hem stoort — alles, liever dan zoo'n droevig gezicht van u te zien — Ik zeg u, dat ik de blaam op mij zelve wil werpen bij koning Richard ten voordeele van uwen Noordschen vriend — uw kennis, wilde ik zeggen, daar gij hem niet als vriend erkent. — Neen, kijk niet zoo boos — wij willen Nebectamus zenden, om dezen ridder van den standaard naar zijn post te zenden. Hij ligt, gelijk ik vertrouw, te wachten in de een of andere naburige tent."

„Bij mijn kroon van leliën en mijn scepter van uitmuntend riet," zei Nebectamus, „uwe majesteit vergist zich — hij is dichter bij de hand, dan gij denkt — hij ligt achter gindschen linnen scheidsmuur verborgen."

„En heeft dus ieder woord kunnen hooren, dat wij gesproken hebben!" riep de koningin op haar beurt geweldig verrast en ontroerd. „Naar buiten, monster van dwaasheid en boosaardigheid!"

Terwijl zij deze woorden uitte, vlood Nebectamus uit de

tent met zulk een luiden gil, dat het nog twijfelachtig is, of Berengaria haar verwijten tot woorden bepaald of eenige krachtiger uitdrukking van haar ongenoegen er bij gevoegd had.

„Wat moet er nu gedaan worden vroeg de koningin aan Edith op een zachten toon van onverholen ongerustheid.

„Hetgeen geschieden moet," antwoordde Edith op een vasten toon. „Wij moeten dezen ridder zien, en ons aan zijn genade overgeven."

Dit zeggende, begon zij haastig een gordijn los te maken, dat aan den eenen kant den ingang bedekte.

„Om des hemels wille, laat af — bedenk," riep de koningin, „mijn vertrek — onze kleeding — het uur — mijn eer."

Maar eer zij haar vertogen ten einde kon brengen, viel het gordijn, en er bestond niet langer een scheidsmuur tusschen den gewapenden ridder en het damesgezelschap. De warmte van een Oosterschen nacht had veroorzaakt dat de huiselijke kleeding van koningin Berengaria en haar gevolg eenvoudiger en verwaarloosder was, dan haar rang en de tegenwoordigheid van een toeschouwer van rang toeliet. Dit herinnerde de koningin zich, en met een luiden gil vluchtte zij uit het vertrek, waar Sir Kenneth stond, in een andere afdeeling van de ruime tent. De smart en aandoening van lady Edith, zoowel als het belang, dat zij stelde in een haastige verklaring met den Schotschen ridder, deed haar misschien vergeten, dat haar lokken losser hingen, en haar persoon minder zorgvuldig gekleed was, dan de gewoonte was bij hooggeboren jonkvrouwen in een eeuw, welke over het geheel niet de kieschte en nauwgezetste van den ouden tijd was. Een dun los kleed van bleekroode zijde maakte het voornaamste gedeelte van haar kleeding uit, met Oostersche muilen, waarin zij haastig haar bloote voeten gestoken had, en een rijke sjerp, die zij in allerijl los om haar schouders geslingerd had. Haar hoofd had geen ander bekleedsel dan den sluier van rijke, loshangende lokken, die van alle zijden om haar hingen, en een gelaat half verborgen, hetwelk een vermengd gevoel van zedigheid en toorn en andere diepe en aandoenlijke gevoelens met karmozijn bedekt hadden.

Maar ofschoon zij haar toestand met al de teergevoeligheid, die de grootste bekoorlijkheid van haar geslacht is, besefte, scheen zij toch geen oogenblik haar eigen beschroomdheid op te laten wegen tegen den plicht, welken zij meende

aan hem verschuldigd te zijn, die om harentwil in gevaar gebracht was. Zij trok, wel is waar, haar sjerp nauwer om haar hals en boezem, en zette haastig een lamp uit haar hand, die te veel licht op haar gedaante wierp. Maar terwijl sir Kenneth onbeweeglijk op dezelfde plek stond, waar hij het eerst ontdekt werd, ging zij eerder op hem toe dan dat zij zich van hem verwijderde, en riep uit: „Haast u naar uwen post, dappere ridder, men heeft u misleid door u herwaarts te lokken. — Doe mij geen vragen."

„Ik behoef er geen te doen," antwoordde de ridder, op de eene knie vallende, met den godsdienstigen eerbied voor een heilige bij het altaar, en de oogen naar den grond slaande, uit vrees dat zijn blikken de verlegenheid der lady zou vermeerderen.

„Hebt gij alles gehoord?" vroeg Edith ongeduldig. — „Genadige heiligen! waarom blijft gij dan hier, terwijl elke minuut die voorbij vliegt, u schande kan brengen."

„Ik heb gehoord, dat ik onteerd ben, lady, en ik heb het van u gehoord. Wat kan het mij schelen, hoe spoedig de straf volgt. Ik heb slechts een verzoek aan u en dan zoek ik onder de zwaarden der ongeloovigen, of de schande niet door bloed afgewasschen kan worden."

„Doe dat niet," antwoordde de lady. „Wees verstandig — blijf hier niet — alles kan nog in orde komen, indien gij u slechts spoeden wilt."

„Ik wacht slechts op uw vergeving," hernam de ridder nog steeds knielende, „wegens mijn verbeelding, dat mijn geringe diensten door u verlangd of op prijs gesteld konden worden."

„Ik vergeef u — o, ik heb niets te vergeven. Ik ben het werktuig geweest, waardoor gij beleedigd zijt. — Maar o, vertrek — ik wil u vergeven — ik wil u achten, gelijk ik elken dapperen kruisvaarder acht, als gij slechts vertrekken wilt."

„Ontvang eerst dit kostbaar en toch noodlottig pand," hernam de ridder den ring aan Edith toereikende, die thans teekens van ongeduld begon te geven.

„O neen, neen," hervatte zij, deze weigerende aan te nemen. „Behoud hem — behoud hem als een teeken van mijn achting — van mijn berouw, wilde ik zeggen. O ga, zoo niet om uwent dan om mijnentwil."

Sir Kenneth, bijna zelfs voor het verlies der eer schadeloos

gesteld, door het belang, dat zij in zijn veiligheid scheen te stellen, stond op, en een vluchtigen blik op Edith werpende, maakte hij een diepe buiging en verwijderde zich. Op hetzelfde oogenblik zegepraalde die maagdelijke schroomvalligheid, welke de kracht van Edith's gevoelens tot op dat oogenblik beheerscht had, op haar beurt, zij haastte zich uit het vertrek, onder het gaan hare lamp doovende, en liet in sir Kenneth's gemoed een diepe duisternis achter. Zij moest gehoorzaamd worden, dit was de eerste gedachte die hem uit zijn droomerij opwekte, en hij spoedde zich naar de plaats, waardoor hij in de tent gekomen was. Onder het linnen door te kruipen, op de wijze, zooals hij er in gekomen was, dit vorderde tijd en oplettendheid, en hij maakte een grootere opening door er met zijn dolk een gat in te snijden. Toen hij in de vrije lucht was, gevoelde hij zich bedwelmd en overmand door een strijd van gewaarwordingen, en hij was niet in staat het er met zich zelven eens over te worden, wat dit alles te beteekenen had. Hij was verplicht om zich tot werkzaamheid aan te sporen, door zich te herinneren, dat lady Edith spoed gevorderd had. Zelfs nu, in de verwarring van tenten en tentlijnen, moest hij voorzichtig gaan, totdat hij het pad of de laan bereikt had, waarlangs de dwerg hem geleid had, ten einde de aandacht van de wachten voor de tent der koningin te ontgaan. Een dunne wolk had de maan verduisterd, op hetzelfde oogenblik toen hij de tent verliet, en hij had met deze ongemakken te worstelen op een tijd, dat de duizeligheid van zijn hoofd en de volheid van zijn hart hem nauwelijks voldoende kracht tot overleg van zijn daden overliet. Maar eensklaps troffen er klanken zijn oor, die hem in eens tot de volle veerkracht zijner vermogens terug riepen. Deze kwamen van den berg van St. George. Hij hoorde eerst een enkelen woesten, toornigen blaf, die oogenblikkelijk door een angstigen gil gevolgd werd. Geen wild sprong ooit met een wildere vlucht op de stem van Roswal op, dan sir Kenneth deed op hetgeen hij vreesde, dat het namelijk de doodsgil van zijn edelen hond was. Hij doorliep de ruimte, die hem van de laan scheidde, en deze bereikt hebbende, begon hij den berg te beklimmen, en, ofschoon hij met zijn wapenrusting beladen was, sneller dan de meeste menschen hem konden begeleid hebben, zelfs al waren zij ongewapend geweest, vertraagde zelfs zijn schreden niet, toen hij aan de steile

zijden van den kunstigen wal kwam, en in weinige minuten stond hij op den top hiervan. De maan brak op dat oogenblik door de wolk, en toonde hem, dat de standaard van Engeland verdwenen was, de speer, waarop deze fladderde, gebroken op den grond lag, en hiernaast zijn getrouwe hond, zooals het scheen, in de stuiptrekkingen van den dood.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Zie daar dan d'eer en roem vervlogen,
Die steeds mijn pad met glans omtogen!
Dus heeft de bron der eer den stroom doen drogen!
En barvoets komt de knaap, met spottende gebaren,
Om zand en keien in het droge wed te garen.

DON SEBASTIAN.

Na een stroom van smartelijke gevoelens, die Sir Kenneth in het eerst bijna geheel verward en verlegen maakten, was zijn eerste gedachte om naar de bewerkers van deze ontwijding van Engeland's banier rond te zien, maar in geen richting kon hij sporen van hen vernemen. Het eerstvolgende, hetgeen sommige menschen, maar zeker niemand, die een nadere kennis met het geslacht der honden gemaakt heeft, zonderling zal voorkomen, dat hij verrichtte, was den toestand van den getrouwen Roswal te onderzoeken, die, zooals het scheen, doodelijk gekwetst was in het vervullen van den plicht, dien men zijn meester verhinderd had te doen. Hij liefkoosde het stervende dier, dat getrouw tot op het laatste, zijn eigen smart in de vreugde, die het over de tegenwoordigheid zijns meesters gevoelde, scheen te vergeten, en voortging met te kwispelstaarten en zijn handen te likken, zelfs terwijl het door een dof gekerm verried, dat zijn smart door Sir Kenneth's pogingen om het stuk van de lans of den werpspies, waarmee het gekwetst was geworden, uit te trekken, vermeerderd werd; daarop verdubbelde het zijn zwakke liefkozingen, alsof het vreesde zijn meester beleedigd te hebben door zijn gevoel over de smart, die hem door zijn hulpbetooning op den hals gehaald was, te kennen te geven. Er was iets in de betooning van de verkleefdheid van het stervende dier, hetwelk nog bij het gevoel van ongeluk en schande, waardoor Sir Kenneth overstelpt was, bitterheid mengde. Zijn eenige vriend scheen van hem verwijderd te worden, juist toen hij zich de ver-

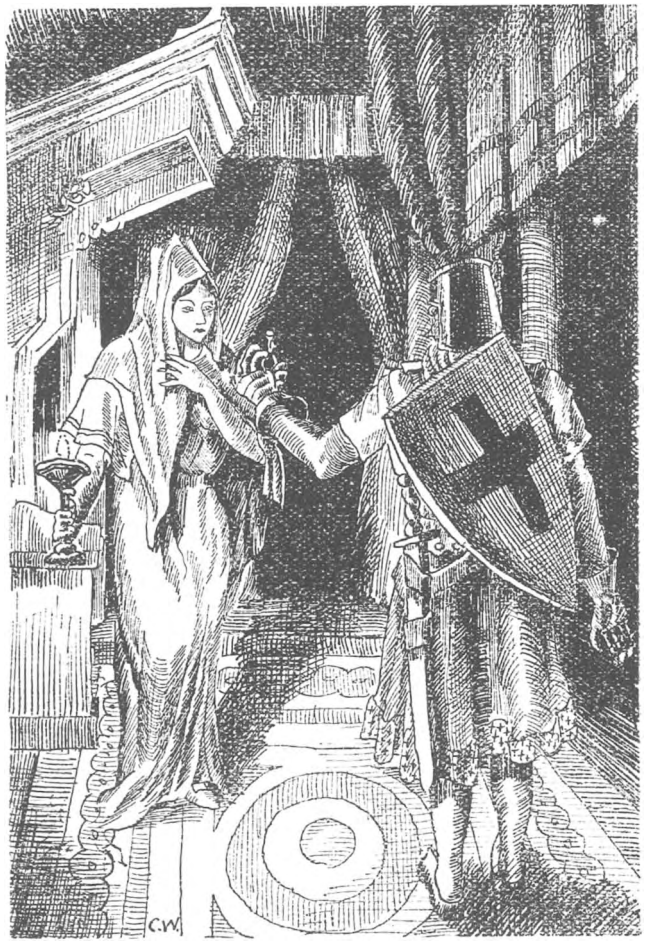

Lady Edith trad op den ridder toe.

achting en den haat van alle overige schepselen op den hals had gehaald. De zielskracht van den ridder maakte plaats voor een uitbarsting van naamlooze ellende, en hij weende en weeklaagde luid.

Terwijl hij zoo zijn treurigheid bot vierde, sprak een heldere en plechtige stem dicht bij hem de volgende woorden uit, in den vol luidenden toon van de voorlezers in de moskee, en in de lingua franca, die Christenen en Saracenen verstonden.

„De tegenspoed is gelijk aan het tijdvak van den vorigen en laatsten regen, — koud, onvriendelijk en onaangenaam voor mensch en dier, en toch komen van deze de bloesem en de vrucht, de dadel, de roos en de granaatappel."

Sir Kenneth van den Luipaard wendde zich naar den spreker, en aanschouwde den Arabischen geneesheer, die, zonder gehoord te worden genaderd zijnde, dicht achter hem met de beenen kruiselings over elkander was gaan zitten, en met deftigheid, ofschoon niet zonder medegevoel, de zedelijke troostspreuken, die de koran en hun uitleggers hem aan de hand gaven, uitsprak.

Beschaamd in een vrouwelijke uitbarsting van droefheid overvallen te worden, droogde Sir Kenneth ontevreden met zich zelven zijn tranen af, en hield zich opnieuw met zijn stervenden lieveling bezig.

„De dichter heeft gezegd," vervolgde de Arabier, zonder zich over de afgewende blikken en de droefgeestige gestemdheid van den ridder te bekommeren — „de os voor het veld en de kameel voor de woestijn. Zou niet de hand van den wondheeler geschikter zijn dan die van den krijgsman om wonden te genezen, ofschoon deze minder geschikt is, om deze toe te brengen?"

„Deze patiënt, Hakim, is niet meer te helpen," zei Sir Kenneth; „en buitendien is hij volgens uw wet een onrein dier."

„Waar Allah zich verwaardigd heeft het leven en een gevoel voor smart en genoegen in te planten," antwoordde de geneesheer; „daar zou het een zondige hoogmoed zijn, indien de wijze, welken hij verlicht heeft, weigerde het bestaan te verlengen, of de pijn te verzachten. Voor den wijze is de genezing van een ellendigen stalknecht, van een armen hond en van een veroverenden Monarch een gebeurtenis van weinig verschil. Laat ik dat gekwetste dier onderzoeken."

Sir Kenneth stemde stilzwijgend toe, en de geneesheer onderzocht en behandelde de wond van Roswal met evenveel

zorg en oplettendheid, alsof het een menschelijk wezen geweest was. Hij haalde vervolgens een doos met instrumenten voor den dag, en trok door het verstandig en behendig gebruik er van uit den gewonden schouder den brok van het wapen, en belette door bloedstillende middelen en een verband het stroomen van het bloed, dat daarop volgde. Het dier liet hem intusschen alle deze goede diensten geduldig verrichten, alsof het zijn vriendelijke bedoelingen begrepen had.

„De hond kan genezen worden," zei El Hakim, zich tot Sir Kenneth wendende, „zoo gij mij vergunnen wilt hem in mijn tent te brengen, en hem met die zorg te behandelen, die zijn edele aard verdient. Want gij moet weten, dat uw dienaar Adonebec niet minder bekend is met het ras, den stamboom en het onderscheid van goede honden en edele rossen, dan met de ziekten, welke het menschelijk geslacht treffen."

„Neem hem mee," zei de ridder. „Ik schenk hem u gaarne, indien hij herstelt. Ik ben u een belooning voor uw zorg jegens mijn schildknaap verschuldigd, en ik bezit niets anders, om u dezen dienst te vergelden. Wat mij betreft, ik zal nooit weer op een horen blazen, of een hond ter jacht aansporen."

De Arabier gaf geen antwoord, maar maakte een teeken door het klappen in zijn handen, hetwelk oogenblikkelijk door de verschijning van twee zwarte slaven gevolgd werd. Hij gaf hun zijn bevelen in het Arabisch, en kreeg ten antwoord dat „hooren en gehoorzamen een en hetzelfde was." Hierop namen zij het dier in hun armen, en droegen het weg, zonder veel tegenstand van zijn kant; want ofschoon het zijn oogen naar zijn meester wendde, was het te zwak om zich er tegen te verzetten.

„Vaarwel dan, Roswal," zei Sir Kenneth — „vaarwel, mijn laatste en eenige vriend — gij zijt te edel om iemand tot meester te hebben, die zijn eer verloren heeft. — Ik wenschte," zei hij, toen de slaven zich verwijderd hadden, „dat, stervende, gelijk het edele dier is, ik mijn toestand tegen den zijne kon verruilen."

„Er staat geschreven," antwoordde de Arabier, ofschoon de uitroep niet tot hem was gericht geweest, „dat alle schepselen ten dienste van den mensch geschapen zijn; en de heer der aarde spreekt dwaas, wanneer hij, in zijn ongeduld, zijn tegenwoordige en toekomstige hoop tegen den slaafschen toestand van een geringer wezen wilde verruilen."

„Een hond, die onder het vervullen van zijn plicht sterft,"

hervatte de ridder barsch, „is beter dan een man, die deze verlaat. Verwijder u van mij, Hakim; gij bezit de verwonderlijkste wetenschap, die ooit een mensch bezat, maar de wonden van den geest zijn boven uw vermogen."

„Niet, zoo de lijder zijn ongemak verklaren, en zich door den geneesheer wil laten leiden," hernam Adonebec El Hakim.

„Verneem dan," zei Sir Kenneth, „daar gij zoo aandringt, dat in den vorigen nacht de banier van Engeland op deze hoogte wapperde — ik was tot bewaker aangesteld — de morgen breekt thans aan — daar ligt de gebroken vaandelstok — de standaard zelfs is verloren — en hier zit ik en leef nog."

„Hoe!" riep El Hakim hem onderzoekende; „uw wapenrusting is ongeschonden — er is geen bloed aan uw wapens, en het gerucht noemt u als iemand, die niet waarschijnlijk in zulk een toestand uit het gevecht zou terug keeren. — Gij zijt van uwen post gelokt geworden — ja, gelokt door de rozige wangen en de zwarte oogen van een dier houris, waaraan gij Nazareners een dienst wijdt, die aan Allah alleen toekomt, in plaats van dat gij haar een liefde bewijst, die men wettig aan klompen klei, evenals wij zelf zijn, verschuldigd is. Zoo is het zeker geweest; want zoo zijn de mannen steeds gevallen sedert de dagen van Sultan Adam."

„En indien het zoo ware, geneesheer," hervatte Sir Kenneth somber, „welk middel weet gij daarvoor?"

„Kennis is de moeder der macht," antwoordde El Hakim. „zooals de dapperheid kracht verleent. — Luister naar mij, De mensch is niet gelijk een boom, die aan een plek gronds geworteld is — ook is hij niet geboren, om aan een barre rots vastgeklonken te zijn, gelijk het nauwelijks bezielde schelpdier. Uw eigen christelijke geschriften bevelen u, om van de eene stad naar de andere te vluchten, wanneer gij vervolgd wordt; en wij Muzelmannen weten ook, dat Mahomed, de profeet van Allah, uit de heilige stad Mekka verdreven zijnde, zijn toevlucht te Medina vond."

„En wat raakt dat mij?" vroeg de Schot.

„Veel," antwoordde de geneesheer. „Zelfs de wijze ontvlucht den storm, dien hij niet beteugelen kan. Spoed u derhalve, en vlucht voor de wraak van Richard in de schaduw van de zegenrijke banier van Saladin."

„Inderdaad mocht ik wel mijn schande in een leger van ongeloovige Heidenen verbergen, waar deze onbekend is,"

zei Sir Kenneth, op een spottenden toon. — „Maar ware het niet beter, dat ik geheel en al naar hun zijde overliep? Strekt zich uw raad niet zoo ver uit, dat gij mij aanbeveelt, den tulband te nemen? Mij dunkt er ontbreekt mij niets dan afval om mijn eerloosheid te voltooien."

„Laster niet, Nazarener," hervatte de geneesheer somber; „Saladin bekeert niemand tot de wet van den profeet, behalve hen, die door zijn leer overtuigd worden. Open uw oogen voor het licht, en de groote Sultan, wiens milddadigheid even onbepaald is als zijn macht, zal u een koninkrijk schenken; blijf blind, zoo gij wilt, en ofschoon gij iemand zijt, wiens tweede leven tot ellende gedoemd is, zal niettemin Saladin u rijk en gelukkig maken. Maar vrees niet, dat uw voorhoofd met den tulband zal omgeven worden, wanneer gij dit niet zelf verzoekt."

„Dan zou ik eerder wenschen," antwoordde de ridder, „dat mijn uitgeteerd gelaat bij het ondergaan van de zon mocht zwart worden, zooals wel zal gebeuren."

„Gij handelt echter niet verstandig, dat gij deze schoone aanbieding van de hand wijst, Nazarener," hernam El Hakim; „want ik heb invloed bij Saladin, en kan u zijn gunst in hoogen graad verschaffen. Zie, mijn zoon — deze kruistocht, zooals gij uw wilde onderneming noemt, is gelijk aan een grooten Dromond[1]), die in de baren vaneen splijt. Gij zelf hebt voorwaarden tot een wapenstilstand van de koningen en vorsten, wier macht hier vergaderd is, aan den machtigen sultan overgebracht, en gij kende misschien den vollen inhoud van uwen last niet."

„Ik kende deze niet, en het is mij ook geheel onverschillig," hervatte de ridder ongeduldig; „wat baat het mij, dat ik kort geleden de afgevaardigde van vorsten ben geweest, daar ik, vóór dat het nacht wordt, als een beschimpt lijk aan de galg zal hangen?"

„Neen, ik zeg u, dat het zoo niet zal zijn," zei de geneesheer. „Saladin wordt van alle kanten gevleid; de verbonden vorsten van deze tegen hem beraamde onderneming hebben hem zulke voorslagen van verzoening en vrede gedaan, dat het, in andere omstandigheden, met zijn eer in overeenstemming geweest zou zijn, deze aan te nemen. Anderen hebben bij-

[1]) De grootste soort van toen bekende schepen heette Dromonds of dromedarissen.

zondere aanbiedingen voor hunne eigen rekening gedaan, om hun troepen uit de legerplaats der koningen van Frangistan te doen terugtrekken, en zelfs hun armen ter verdediging van den standaard des profeets te leenen. Maar Saladin wil door een dergelijken baatzuchtigen en verraderlijken afval niet gediend zijn. De koning der koningen wil alleen met den Leeuwenkoning onderhandelen. Saladin wil alleen met Melek Ric een verdrag sluiten, en met hem zal hij een regeling treffen als met een vorst, of met hem vechten als met een held. Aan Richard zal hij uit eigen beweging voorwaarden toestaan, die alle zwaarden van geheel Europa hem noch door geweld noch door schrik zouden afgedwongen hebben. Hij zal een vrije pelgrimstocht naar Jeruzalem en alle plaatsen, waar de Nazareners voorwerpen tot vereering vinden toestaan; ja, hij zal in zoo verre zijn rijk met zijn broeder Richard deelen, dat hij Christenbezettingen in de zes sterkste steden van Palestina en zelfs een in Jeruzalem zal toelaten, en deze onder het onmiddellijk bevel der officieren van Richard laten, wien hij vergunnen zal den naam van Bescherm-koning van Jeruzalem te dragen. Nog verder, hoe vreemd en ongelooflijk gij het ook moogt vinden, verneem, heer ridder — want aan uw eer kan ik zelfs dat bijna ongeloofelijk geheim toevertrouwen — verneem, dat Saladin een zegen wil drukken op deze gelukkige vereeniging tusschen de dappersten en edelsten van Frangistan en Azië door een Christenmaagd, een bloedverwante van koning Richard, en bekend onder den naam van lady Edith van Plantagenet[1]), tot den rang van zijn koninklijke gemalin te verheffen."

„Ha! — wat zegt gij?" riep Sir Kenneth uit, die met onverschilligheid naar het eerste gedeelte van El Hakim's gesprek geluisterd had, maar door deze laatste mededeeling getroffen werd, zooals onverwachte, geweldige prikkeling van een zenuw zelfs in de verstijving eener beroerte een gevoel van den doodstrijd verwekken kan. Maar hierop met veel inspanning zijn toon matigende, beteugelde hij zijn

[1]) Dit kan zulk een buitengewone en onwaarschijnlijke voorslag schijnen, dat het noodig is te zeggen, dat er werkelijk een dergelijke gemaakt werd. De geschiedschrijvers stellen echter de Koningin Douairière van Napels, zuster van Richard, voor de bruid, en Saladin's broeder voor den bruidegom. Zij schijnen het bestaan van Edith van Plantagenet niet te kennen. — Zie Mill's geschiedenis der kruisvaarten, II Deel, p. 61.

verontwaardiging; en deze onder den schijn van een verachtelijke twijfeling verbergende, vervolgde hij het gesprek, ten einde zoo veel mogelijk van het complot te vernemen, hetwelk, zooals het hem voorkwam, tegen de eer en het geluk van haar gesmeed was, die hij niets minder beminde, ofschoon zijn liefde hem schijnbaar zijn geluk en zijn eer te gelijk ontroofd had. — „En welk Christen," zei hij met tamelijke bedaardheid, „zou zulk een onnatuurlijke verbintenis, als die tusschen een Christenmeisje en een ongeloovigen Saraceen goedkeuren?"

„Gij zijt niets dan een onwetend, bijgeloovig Nazarener," antwoordde El Hakim. „Ziet gij niet, hoe de Mahomedaansche vorsten dagelijks met de edele Nazareensche maagden in Spanje huwen, zonder ergernis voor Moor of Christen? En de edele Sultan zal, in zijn vol vertrouwen op het edele bloed van Richard, aan de Engelsche dame al de vrijheid, die uw Frankische zeden de vrouwen hebben toegekend, vergunnen. Hij zal haar de vrije uitoefening van haar godsdienst toestaan, daar hij volkomen inziet, dat het van weinig belang is, welk geloof de vrouwen belijden; en hij zal haar zulk een plaats en zulk een rang over alle vrouwen van zijn harem schenken, dat zij in ieder opzicht zijn eenige en onbepaalde koningin zijn zal."

„Hoe!" riep Sir Kenneth, „durft gij denken, Muzelman, dat Richard zijn bloedverwante — een hooggeboren en deugdzame prinses — zou geven, om op zijn best de eerste bijzit in den harem van een ongeloovige te zijn! Weet dan, Hakim, dat de geringste onder de vrije Christenedelen om zijns kinds wille zulk een glinsterende schande zou van de hand wijzen."

„Gij vergist u," hernam Hakim, „Filips van Frankrijk en Hendrik van Champagne en ander voorname bondgenooten van Richard hebben dit voorstel zonder verbazing aangehoord, en, voor zoover zij kunnen, beloofd om een verbintenis te bevorderen, die deze verwoestende oorlogen kan ten einde brengen. De aartspriester van Tyrus heeft op zich genomen om den voorslag aan Richard te doen, niet twijfelende, of hij zal het plan tot stand brengen. De sultan heeft in zijn wijsheid tot nu toe zijn voornemen verborgen gehouden voor anderen, zooals den markies Van Montserrat en den grootmeester der Tempeliers, omdat hij weet, dat zij trachten hun macht te vermeerderen door Richard's dood of schande, en niet door zijn leven en zijn

eer. Op daarom, heer ridder en te paard. Ik zal u een briefje geven, dat u hoog in de gunst van den Sultan zal doen stijgen; en geloof niet, dat gij uw vaderland, of deze zaak, of Godsdienst verlaat, daar het belang der beide vorsten spoedig hetzelfde zal zijn. Voor Saladin zal uw raad zeer aangenaam zijn, daar gij hem van vele dingen kunt onderrichten ten opzichte van de huwelijken der Christenen, de behandeling hunner vrouwen en andere punten van wetten en gebruiken, die voor hem in den loop van zulk een onderhandeling van veel gewicht zijn. De rechterhand van den Sultan omspant de schatten van het Oosten en is de bron der edelmoedigheid. Of, indien gij zulks begeert, wanneer Saladin met Engeland zal verbonden zijn, dan zal het hem slechts weinig moeite kosten, om van Richard niet alleen voor u vergiffenis en de herstelling in zijn gunst te verkrijgen, maar zelfs een eervolle bevelhebbersplaats bij de troepen, die de koning van Engeland van zijn leger zal achterlaten, om hun vereenigde heerschappij in Palestina te beschermen. Op dan, te paard, er ligt een effen pad voor u."

„Hakim," hernam de Schotsche ridder, „gij zijt een man des vredes — ook hebt gij het leven van Richard van Engeland gered — en bovendien dat van mijn eigen armen schildknaap Strauchan. Ik heb zooeven een zaak ten einde toe aangehoord, die ik, wanneer een ander Muzelman deze had voorgesteld, met een dolksteek zou afgebroken hebben. Hakim, ter vergelding van uw vriendelijkheid, raad ik u om toe te zien, dat de Saraceen, die Richard het voorstel zal doen tot een vermenging van het bloed van Plantagenet en dat van zijn vervloekten stam, een helm op zette, die in staat is om zulk een geweldigen slag met de heerbijl te verdragen, als die, welke de poort van Acre verpletterde. Anders zal hij voorwaar in zulk een toestand gebracht worden, dat zelfs uw kunst hem niets zal kunnen baten."

„Gij hebt dus hardnekkig besloten, om niet naar het Saraceensche leger te vluchten? — Herinner u echter, dat u, zoo gij toeft, een zeker verderf wacht; en de geschriften van uw wet, zoowel als de onze, verbieden een mensch om in de woning van zijn eigen leven in te breken."

„God beware!" hernam de Schot, een kruis makende; „maar het is ons insgelijks verboden, de straf te vermijden, die onze misdaden verdiend hebben; en daar uw gedachten over de trouw zoo armzalig zijn, spijt het mij, dat ik u mijn goeden

hond geschonken heb, daar hij een meester krijgt, die zijn waarde niet kent."

„Een geschenk, dat men beklaagt, is reeds herroepen," antwoordde El Hakim; „maar wij geneesheeren hebben gezworen, geen patiënt weg te zenden, voor hij genezen is. Als de hond herstelt, is hij weer de uwe."

„Ga voort, Hakim," hernam Sir Kenneth; „men spreekt niet van valk of jachthond, wanneer er slechts tusschen het aanbreken van den dag en den dood één uur is. Laat mij mijn zonden herdenken, en mij met den Hemel verzoenen."

„Ik laat u in uw eigenzinnigheid," zei de geneesheer; „de nevel verbergt den afgrond voor degenen, die gedoemd zijn er in te vallen."

Hij verwijderde zich langzaam, terwijl hij van tijd tot tijd zijn hoofd omkeerde, alsof hij zien wilde, of de ongelukkige ridder hem niet door een woord of teeken zou terugroepen. Eindelijk verloor zich zijn gedaante, die zich door zijn tulband onderscheidde, onder den doolhof van tenten, die rondom hem uitgestrekt lag, schemerende in het bleeke licht van den dageraad, waarvoor de maneschijn geweken was.

Maar ofschoon de woorden van den geneesheer Adonebec dien indruk niet op den Schot gemaakt hadden, welke de wijze verlangde, hadden zij hem toch een begeerte naar het leven ingeboezemd, hetwelk hij, onteerd zooals hij dacht, eerst van plan geweest was af te leggen, als een bezoedeld gewaad, dat niet meer waard was gedragen te worden. Een aantal gebeurtenissen, die bij zijn gesprek tusschen hem en den kluizenaar waren voorgevallen, en die hij tusschen den laatste en Sheerkohf of Ilderim had zien plaats grijpen, en die hij zich thans te binnen bracht, bevestigden hem in hetgeen Hakim hem van het geheim artikel van het traktaat verhaald had.

„De eerwaardige bedrieger!" riep hij bij zich zelven uit; „de grijze huichelaar! Hij sprak van een ongeloovigen echtgenoot, bekeerd door de geloovige vrouw — en wat weet ik er van, misschien vertoonde de verrader aan den door God vervloekten Saraceen de schoonheid van Edith van Plantagenet, opdat de hond oordeelen kon, of zij geschikt was om in den harem van een ongeloovige te worden toegelaten? Als ik dien ongeloovige nog eens in mijn vuisten kreeg, zooals ik hem in mijn macht had, gelijk de hond den haas, dan zou hij ten minste nooit weer een last overbrengen, die schandelijk is

voor de eer van een Christenkoning of die van een edele en deugdzame maagd. Maar ik — mijn uren versmelten ras tot minuten — maar zoo lang ik nog leven en adem heb, moet er iets geschieden, en dat wel spoedig."

Hij stond eenige minuten stil, wierp zijn helm af, stapte toen van den heuvel, en sloeg den weg naar de tent van koning Richard in.

TWEEDE DEEL.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

De stoute haan verheft zijn zang
  Bij 't dunnen van den nacht;
En wekt den nijv'ren landman, lang
  Voor dat de morgen lacht.
De koning ziet de bleeke straal,
  Die door het duister schiet;
En hoort het noodlot, in de taal
  Van 't krassend ravenlied.
„Ja," zegt hij, „'k zweer het, bij dien God.
  Wiens troon het licht omstraalt;
De straf van Bouw'dwijn en zijn lot,
  Wordt heden nog bepaald."

CHATTERTON.

Op den avond, toen Sir Kenneth zijn wacht aanvaardde, had Richard zich, na de stormachtige gebeurtenis, die zijn rust verstoord had, naar bed begeven in het volle vertrouwen, dat hem zijn onbegrensde moed en de meerderheid inboezemde, die hij betoond had, door in tegenwoordigheid van het geheele Christenleger en hun aanvoerders zijn doel te bereiken. Daar velen van hen, zooals hij wel begreep. in het binnenste van hun ziel de beschimping van den hertog van Oostenrijk als een zegepraal over hem zelven beschouwden, voelde hij zich in zijn hoogmoed voldaan, omdat hij door het vernietigen van één vijand er honderd vernederd had.

Een ander Monarch zou zijn wachten op den avond na zulk een tooneel verdubbeld, en ten minste een gedeelte van zijn troepen onder de wapenen gehouden hebben. Maar Richard Leeuwenhart ontsloeg, bij deze gelegenheid, zelfs zijn gewone wacht, en deed zijn soldaten een geschenk in wijn, om zijn herstelling te vieren en op de banier van St. George te drinken. Zijn gedeelte van het kamp zou een aanzien, geheel ontbloot van waakzaamheid en krijgshaftige toebereidselen, aangenomen hebben, indien niet Sir Thomas de Vaux, de graaf van Salisbury en andere edelen voorzorgen

genomen hadden, ten einde orde en tucht onder de losbandige troepen te bewaren.

De arts bleef bij den koning van het oogenblik, dat hij te bed ging, tot na middernacht, en diende hem twee malen gedurende dien tijd drank toe, terwijl hij steeds te voren de hemelstreek, waar de volle maan stond, gadesloeg, daar hij diens invloed voor zeer voordeelig of ten hoogste nadeelig rekende. Het was drie uur na middernacht, eer El Hakim zich uit de koninklijke tent verwijderde, en zich naar die begaf, welke voor hem en zijn gevolg was opgeslagen. Op zijn weg hierheen bezocht hij de tent van Sir Kenneth van den Luipaard, om zijn eersten patiënt in het Christenleger, den ouden Strauchan, zooals des ridders schildknaap heette, te bezoeken. Toen El Hakim aldaar naar Sir Kenneth zelven informeerde, hoorde hij, welken dienst hij te vervullen had, en vermoedelijk leidde hem dit bericht naar den St. Georgeberg, waar hij dengene, dien hij zocht, in de noodlottige omstandigheden, welke wij in het laatste hoofdstuk verhaald hebben, vond.

Het was tegen zonsopgang, toen een langzame, zware tred de tent des konings naderde, en eer De Vaux, die naast zijns meesters bed zoo licht sliep, als ooit een wachthond deed, meer tijd had dan noodig was om op te staan en „werda?" te roepen, trad de ridder van den Luipaard in de tent, met een diepe en berustende zwaarmoedigheid in zijn forsche, mannelijke trekken.

„Van waar dit stout indringen, heer ridder?" vroeg De Vaux ernstig, evenwel op een toon, die eerbied voor den slaap van zijn meester toonde.

„Stil, De Vaux," zei Richard, op dit oogenblik ontwakende. „Sir Kenneth komt gelijk een goed soldaat om rekenschap van zijn wacht te geven, — voor zoo iemand is de tent van den veldheer altijd toegankelijk." — Daarna zich uit zijn sluimerende houding verheffende, en op zijn elleboog leunende, vestigde hij zijn groote, schitterende oogen op den ridder: „Spreek, heer Schot, gij komt om mij bericht te geven van een waakzame, veilige en eervolle wacht, niet waar? Het geritsel van de vouwen van de banier van Engeland was voldoende, om deze te bewaken, zelfs zonder de tegenwoordigheid van zulk een ridder, als waarvoor men u houdt."

„En waarvoor men mij niet langer houden zal," zei Sir Kenneth. — „Mijn wacht is noch waakzaam, noch veilig,

noch eervol geweest. De banier van Engeland is geroofd."

„En gij leeft nog, om dat te verkondigen?" riep Richard op een toon van lachend ongeloof. — „Toch niet, dat kan niet zijn. Gij hebt niet eens een schram in uw gezicht. Waarom staat gij daar zoo stom? Spreek de waarheid — het is slecht schertsen met een koning, en toch zal ik u vergeven, zoo gij gelogen hebt."

„Gelogen! mijn koning!" hernam de ongelukkige ridder, met sterken nadruk en een vurigen glans uit zijn oogen, flikkerende en voorbijgaande, als de vonk, die uit den kouden, harden keisteen komt. „Maar dit moet ook verdragen worden! Ik heb de waarheid gezegd."

„Bij God en St. George!" riep de koning, in woede uitbarstende, die hij echter terstond weer bedaarde. „De Vaux, ga heen en bezichtig de plek. Deze koorts heeft zijn brein verward. Dit kan niet zijn. De moed van den man is bewezen. Het kan niet zijn! Ga spoedig — of zend iemand, als gij zelf niet gaan wilt."

De koning werd door Sir Henry Neville in de rede gevallen, die ademloos binnentrad, om te zeggen, dat de banier weg, en de ridder, die deze bewaakte, overmand en allerwaarschijnlijkst vermoord was, daar er een plas bloed op de plaats stond, waar de vaandelspeer in splinters lag.

„Maar wien zie ik hier?" zei Neville, terwijl zijn oogen plotseling op Sir Kenneth vielen.

„Een verrader!" riep de koning opspringende en de heerbijl opneemt, die altijd dicht bij zijn bed lag, — „een verrader! dien gij den dood eens verraders zult zien sterven." En met deze woorden lichtte hij het wapentuig op, alsof hij daarmede toeslaan wilde.

Bleek, maar vast als een marmeren standbeeld, stond de Schot vóór hem, met zijn bloot hoofd zonder eenige bescherming, de oogen ter aarde geslagen, de lippen nauwelijks bewegende, maar toch waarschijnlijk zachtjes een gebed opzeggende. Vlak tegenover hem en op de juiste afstand, om een slag te kunnen toebrengen, stond koning Richard. Zijn groote gedaante was in de vouwen van zijn camescia of zijn witten langen linnen rok gewikkeld, behalve daar, waar het geweld zijner beweging zijn rechter arm, schouder en een gedeelte van zijn borst ontbloot had, en aan het oog een gedaante vertoonde, die de benaming van zijn Saksischen voorvader „met de ijzeren zijde" had kunnen verdienen. Hij

stond een oogenblik, gereed om toe te slaan; toen de punt van het wapen latende zinken, riep hij uit: „Maar er lag bloed, Neville, er lag bloed op de plaats. Luister, heer Schot, eens waart gij dapper, want ik heb u zien vechten — zeg, dat gij twee van die honden bij de verdediging van den standaard verslagen hebt — zeg, dat het maar één was — zeg, dat gij slechts één goeden slag om onzentwille gedaan hebt, en verwijder u uit de legerplaats met uw leven en uw eerloosheid."

„Gij hebt mij een leugenaar genoemd, mijn koning," hervatte Kenneth op een vasten toon, „en daarin hebt gij mij ten minste onrecht gedaan. Verneem, dat er geen bloed tot verdediging van den standaard gestort is, dan dat van een armen hond, die getrouwer dan zijn meester, het toevertrouwde pand beschermde, toen deze het verliet."

„Nu, bij St. George!" riep Richard, andermaal zijn arm oplichtende. — Maar De Vaux wierp zich tusschen den koning en het voorwerp zijner wraak, en sprak met de plompe rondheid van zijn karakter: „Mijn koning, dit moet niet hier, en ook niet door uw eigen hand geschieden. Het is dwaasheid genoeg voor een dag en een nacht uw banier aan een Schot toevertrouwd te hebben — heb ik niet gezegd, dat zij altijd eerlijk en tevens valsch waren?"

„Dat hebt gij, De Vaux; gij hebt gelijk, en ik beken dit," zei Richard. „Ik had hem beter moeten kennen — ik had mij moeten herinneren, hoe de vos Willem mij ten opzichte van dezen kruistocht misleidde."

„Mylord," hernam Sir Kenneth, „Willem van Schotland heeft nimmer een bedrog gepleegd; maar de omstandigheden beletten hem om zijn troepen in het veld te brengen."

„Stil, onbeschaamde!" antwoordde de koning; „gij bezoedelt den naam van een vorst alleen door deze uit te spreken. En toch, De Vaux, het is zonderling," voegde hij er bij, „het gedrag van den man te zien. Hij moet een lafaard of een verrader zijn; en toch zag hij den slag van Richard Plantagenet te gemoet, alsof onze arm opgelicht was geweest, om de ridderlijke waardigheid op zijn schouders te leggen. Had hij het minste teeken van vrees getoond, had slechts een lid gesidderd, of een ooglid gebeefd, dan had ik zijn hersenpan verpletterd, gelijk een kristallen beker. Maar ik kan niet toeslaan, wanneer er vrees noch tegenstand is."

Er ontstond een stilte.

„Mylord," zei Sir Kenneth.

„Ha!" viel Richard hem in de rede, „hebt gij de spraak weergevonden? Vraag genade aan den hemel; maar niet aan mij, want Engeland is door uw schuld onteerd; en al waart gij mijn eigen en eenige broeder, dan was er geen vergiffenis voor uwen misslag."

„Ik spreek niet om genade van een sterflijk mensch te vragen," hervatte de Schot, „het staat in het believen van uwe majesteit, om mij tijd voor de biecht toe te staan, — zoo de sterveling mij dit weigert, dan moge God mij de vergiffenis schenken, die ik anders van zijn kerk zou gevraagd hebben. Maar hetzij ik op staanden voet sterf, of een half uur na dit, toch smeek ik uwe majesteit in allen gevalle om een oogenblik gelegenheid te hebben, om iets met uwen koninklijken persoon te bespreken, dat voor uw roem als Christenkoning van het hoogste belang is."

„Spreek op," zei de koning, niet twijfelende, of hij zou de een of andere bekentenis wegens het verlies van de banier hooren.

„Wat ik te zeggen heb," vervolgde Sir Kenneth, „betreft de koninklijke waardigheid van Engeland, en moet aan geen ooren, dan de uwe toevertrouwd worden."

„Vertrekt, heeren," zei de koning tegen Neville en De Vaux.

De eerste gehoorzaamde; maar de laatste wilde zich niet verwijderen.

„Zoo gij mij gelijk gegeven hebt," antwoordde De Vaux zijn vorst, „dan wil ik ook behandeld worden, als iemand, die gelijk heeft — dat wil zeggen, ik wil mijn zin hebben. Ik laat u niet met dien valschen Schot alleen."

„Hoe, De Vaux," riep de koning vergramd en met den voet stampende, „durft gij onzen persoon niet bij één verrader vertrouwen?"

„Het is te vergeefs, dat gij het voorhoofd rimpelt en met de voeten stampt, mylord," hervatte De Vaux; „ik waag geen ziek mensch tegen een gezond, noch een naakte tegen een in staal gewapende."

„Het is onverschillig," zei de Schotsche ridder; „ik zoek geen verontschuldiging, om tijd te winnen — ik wil in tegenwoordigheid van den lord van Gilsland spreken. Hij is een goed en braaf ridder."

„Nog slechts vóór een half uur," hernam De Vaux met een zucht, in welken kommer en ergernis vermengd waren, „zou ik hetzelfde van u gezegd hebben!"

„Er heerscht verraad om u heen, koning van Engeland," vervolgde Sir Kenneth.

„Dat is heel goed mogelijk," hervatte Richard; „ik heb er een in het oog vallend voorbeeld van."

„Een verraad, dat u meer zal beschimpen, dan het verlies van honderd banieren in een veldslag. De — de —" Sir Kenneth aarzelde, en eindelijk vervolgde hij op een zachteren toon: „lady Edith —"

„Ha!" riep de koning plotseling, een houding van trotsche opmerkzaamheid aannemende en zijn oog vast op den gewaanden schuldige richtende: „Wat is het met haar? — Wat is er met haar? — Wat heeft zij met deze zaak te maken?"

„Mylord," antwoordde de Schot, „er is een plan in het werk, om uw koninklijken stam te onteeren, door de hand van lady Edith aan den Saraceenschen sultan te schenken, en zoo doende door een allerschandelijkste verbintenis voor Engeland een alleronteerendsten vrede voor het Christendom te koopen."

Deze mededeeling had juist de tegenovergestelde werking van die, welke Sir Kenneth verwachtte. Richard Plantagenet was een van die menschen, welke, in Jago's woorden, God juist daarom niet dienen wilden, wanneer ze hiertoe door den duivel bevolen werden. Een raad of een bericht maakten dikwijls minder door hun werkelijken inhoud indruk op hem, dan door de kleur, die zij van het vermoede karakter en de gewaande inzichten van diegene, welke deze mededeelden, aannamen. Ongelukkigerwijze vernieuwde de melding van den naam zijner bloedverwante de herinnering aan datgene, wat hij als de uiterste verwaandheid in den ridder van den Luipaard beschouwd had, zelfs toen hij nog hoog in de rijen der ridderschap stond, maar hetgeen, in deze tegenwoordigen toestand, een voldoende beleediging scheen, om den vurigen monarch in een razende drift te brengen.

„Stil," zei hij, „eerlooze en vermetele! Bij den hemel, ik zal uw tong met heete knijptangen laten uittrekken, alleen voor het noemen van den naam eener Christenmaagd! Verneem, ontaard verrader, dat ik reeds bespeurde, tot welk een hoogte gij uw oogen hadt durven verheffen, en ik verdroeg het, ofschoon het een onbeschaamdheid van u was, zelfs toen gij ons — want gij zijt niets dan bedrog — verleid hadt, om u voor een man van eenigen naam en faam te houden. Maar dat gij thans, nu uw lippen door de bekentenis van uw eigen

schande gebrandmerkt zijn — dat gij thans onze edele bloedverwante durft noemen, als iemand, in wiens lot gij deel of belang hebt! Wat kan het u schelen, of zij een Saraceen of een Christen huwt? — Wat kan het u schelen, als in een legerplaats waar de vorsten bij dag en bij nacht in roovers en lafaards veranderen — waar dappere ridders verraders worden — wat kan het u, zeg ik, of iemand anders schelen, als ik het goedkeurde, mij met de oprechtheid en dapperheid in den persoon van Saladin te verbinden?"

„Mij zeer weinig, voorwaar, daar de wereld voor mij weldra niets meer zal zijn," antwoordde Sir Kenneth stoutmoedig; „maar al was ik op dit oogenblik op het rad uitgestrekt, dan zou ik u nog zeggen, dat hetgeen ik u gezegd heb, van groot belang voor uw eigen geweten en uw eigen roem is. Ik zeg u, heer koning, dat, als gij slechts in uw gedachte het voornemen voedt, om uw bloedverwante, lady Edith—"

„Noem haar niet — en denk voor een oogenblik niet aan haar," zei de koning, en vatte de heerbijl weer met zulk een geweld, dat de spieren van den forschen arm te voorschijn kwamen, gelijk het weefsel, dat de klimop om den stam van een eik maakt.

„Haar niet noemen — niet aan haar denken!" antwoordde Sir Kenneth, daar zijn geest, hoezeer deze was ter neergeslagen, door deze soort van strijd zijn veerkracht begon te herkrijgen. „Neen, bij het heilige kruis, op hetwelk ik mijn hoop vestig, haar naam zal het laatste woord in mijn mond, haar beeld de laatste gedachte in mijn gemoed zijn. Beproef uw geroemde sterkte op dit naakte hoofd, en zie, of gij mij in mijn voornemen kunt beletten."

„Hij zal mij nog tot waanzin brengen!" riep Richard, die, door den onverschrokken moed van den schuldige in zijn voornemen belemmerd werd.

Eer nog Thomas van Gilsland kon antwoorden, hoorde men buiten eenig gedruisch, en de komst der koningin werd van het buitenste gedeelte der tent gemeld.

„Houd haar tegen — houd haar tegen, Neville," riep de koning, „dat is geen gezicht voor vrouwen. — Foei, dat ik mij door zulk een ellendigen verrader zoozeer tot woede heb laten brengen! — Weg met hem, De Vaux," fluisterde hij, „door den achtersten uitgang van onze tent — sluit hem goed op, en sta met uw leven voor zijn zekere bewaring borg. En, luister — hij moet dadelijk sterven — bezorg hem een pries-

terlijken vader — wij willen niet ziel en lichaam vermoorden. En wacht — luister — wij willen hem niet onteerd hebben — hij zal als ridder sterven, met zwaard en sporen; want al is zijn verraad ook zoo zwart als de hel, zijn dapperheid kan die van den duivel zelven evenaren."

De Vaux, zeer verheugd, dat het tooneel afliep, zonder dat Richard zich verlaagd had tot de onkoninklijke daad, een weerloozen gevangene te verslaan, haastte zich, om Sir Kenneth door een geheimen uitgang naar een afzonderlijke tent te brengen, waar hij voor de veiligheid ontwapend en in boeien geklonken werd. De Vaux zag hem met een gestadige en droefgeestige oplettendheid aan, terwijl de lieden van den provoost, waaraan Sir Kenneth thans werd overgegeven, gestrenge voorzorgen namen.

Toen deze geëindigd waren, zei hij plechtstatig tot den ongelukkigen misdadiger: „Het is koning Richard's wil, dat gij in uw volle waardigheid sterft — zonder verminking van uw lichaam, of schande voor uw wapenen — en dat uw hoofd door het zwaard van den scherprechter van den romp zal gescheiden worden."

„Dat is goedertieren," zei de ridder met een zachte en vrij ootmoedige stem, als iemand, die een onverwachte gunst ontving; „mijn familie zal dan het ergste van het verhaal niet hooren. — O mijn vader — mijn vader!"

Deze zacht gedane uitroeping ontging den wel is waar ruwen maar goedaardigen Engelschman niet, en hij streek met den rug van zijn groote hand over zijn ruw glaat, eer hij vervolgen kon.

„Het is verder Richard van Engelands wil," zei hij ten laatste, „dat gij u onderhouden zult met een heilig man, en ik heb op den weg hierheen een Karmeliter monnik ontmoet, die u voor uw reis kan voorbereiden. Hij wacht buiten, totdat gij in een gunstige gemoedsgesteldheid zijt, om hem te ontvangen."

„Laat dit oogenblikkelijk geschieden," antwoordde de ridder. „Ook hierin bewijst Richard zijn goedheid. Ik kan op geen tijd beter geschikt zijn, om den goeden vader te zien, dan thans, want het leven en ik hebben elkander vaarwel gezegd, evenals twee reizigers, die aan den kruisweg zijn gekomen, waar hun pad zich scheidt."

„Het is wel," zei De Vaux langzaam en plechtig; „want het drukte mij zwaar om u de geheele waarheid te zeggen. Het

is koning Richard's wil, dat gij u voor een oogenblik tot den dood bereidt."

„De wil Gods en des konings geschiede," hernam de ridder geduldig. „Ik betwist de rechtvaardigheid van het vonnis niet, en verlang ook geen uitstel van de voltrekking er van."

De Vaux begon de tent te verlaten, maar zeer langzaam — bleef aan de deur staan, en zag om naar den Schot, uit wiens gelaat alle gedachten aan de wereld verbannen schenen, alsof hij zich tot een ernstig gebed voorbereidde. De gevoelens van den dapperen Engelschen baron waren in het algemeen niet diep en toch overweldigde zijn medelijden hem op een buitengewone wijze. Hij kwam haastig naar het bos riet terug, waarop de gevangene lag, nam een van zijn geboeide handen, en zei met zooveel zachtheid, als zijn ruwe stem vermocht uit te drukken: „Sir Kenneth, gij zijt nog jong — gij hebt een vader. Mijn Ralph, dien ik verliet, terwijl hij zijn hit op de oevers van den Irthing africhtte, kan eens uw jaren bereiken — en, op den laatsten nacht na, dan gave God, dat zijn jeugd zoo veel beloofde, als de uwe. Kan niets ten uwen behoeve gezegd of gedaan worden?"

„Niets," was het droefgeestig antwoord. „Ik heb mijn post verlaten — de aan mij toevertrouwde banier is verloren. Wanneer de scherprechter en het blok gereed zijn, dan zijn hoofd en romp bereid."

„Nu, dan ontferme God zich over u!" zei De Vaux. „Toch wilde ik wel mijn beste paard er voor geven, dat ik die wacht zelf op mij genomen had. Daar steekt een geheim in, jongeling, zooals zelfs een eenvoudig man kan begrijpen, ofschoon hij het niet doorzien kan. Lafhartigheid? Bah! Nooit vocht een lafaard, zooals ik u heb zien doen. — Verraad! Ik kan niet gelooven, dat verraders zoo kalm in hun verraad sterven. Gij zijt door een diep verborgen list van uwen post gelokt — door een wel uitgedachte krijgslist — het geschreeuw van een bedrukte jonkvrouw heeft uw oor getroffen, of de lachende blik van een vroolijke heeft uw oog bevangen. Bloos er niet om, wij zijn allen door zooiets verleid geworden. Kom, bid ik u, beken het openhartig tegen mij, in plaats van tegen den priester. Richard is goedertieren, wanneer zijn toorn bedaard is. Hebt gij mij niets toe te vertrouwen?"

De ongelukkige ridder wendde zijn gelaat van den vriendelijken krijgsman af en antwoordde: „Niets."

De Vaux, die nu al zijn overredingskunsten uitgeput had, stond op en verliet de tent met gevouwen armen en in een diepere zwaarmoedigheid, dan hij dacht dat de man verdiende — zelfs verbitterd op zich zelven, omdat eene zoo eenvoudige zaak, als de dood van een Schot, hem kon treffen.

„En toch," zei hij bij zich zelven, „ofschoon de ruigvoetige schurken onze vijanden in Cumberland zijn, beschouwt men hen in Palestina toch bijna als broeders."

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

Niet haar verstand — want dit verdient
Geen ongemeen vertrouwen;
En al haar geest is slechts geklap,
Gelijk bij alle vrouwen.

EEN LIED.

De edelgeboren Berengaria, dochter van Sanchez, koning van Navarre, en gemalin van den heldhaftigen Richard, werd voor een der schoonste vrouwen van dat tijdvak gehouden. Zij was klein van gestalte, maar overigens volmaakt goed gevormd. Zij was met een kleur begunstigd, die in haar land niet algemeen was, een overvloed van prachtig haar en zulke buitengewoon jeugdige trekken, dat zij verscheidene jaren jonger scheen dan zij werkelijk was; ofschoon zij inderdaad niet boven de een en twintig oud was. Misschien was het uit besef van dit zoo jeugdig voorkomen, dat zij een kleine kinderachtige luimigheid en een zekeren moedwil veinsde, of ten minste uitoefende, die, zooals zij zeker veronderstelde, een jonge bruid betaamde, wier rang en ouderdom haar het recht gaven, om haar luimen op te volgen en deze te doen gehoorzamen. Zij was van natuur volkomen goedaardig; en zoo men haar haar behoorlijk aandeel van bewondering en hulde (dat in haar gevoelen niet gering was) schonk, kon niemand een beter karakter of een vriendschappelijker gezindheid hebben; maar hoe meer macht men haar toestond, des te verder zocht zij, gelijk alle despoten, haar scepter uit te strekken. Somtijds, zelfs wanneer aan al haar eerzucht voldaan was, verkoos zij een weinig ziek naar lichaam en ziel te zijn; en de geneesheeren moesten hun geest kwellen, om namen voor ingebeelde ziekten te vinden, terwijl haar hofdames haar verbeelding moesten inspannen, om nieuwe spelen, nieuwe hoofdsieraden en nieuwe hofschandalen op te sporen, teneinde de onaangename uren

door te komen, gedurende welke haar toestand niet zeer benijdenswaardig was. Haar geliefkoosd hulpmiddel om deze ziekte af te wenden was de eene of andere poets of streek, die zij elkander speelden. De goede koningin was bij het genot van haar levendigen geesten, om de waarheid te spreken, een weinig te onverschillig, of deze scherts geheel voor hare waardigheid paste, en of het verdriet van hen, die er het slachtoffer van waren, niet grooter was dan het genoegen, dat zijzelve er van smaakte. Zij vertrouwde op de gunst van haar gemaal, op haar hoogen rang en haar gewaande macht om alles weer goed te maken, wat zulk een scherts anderen kon kosten. In een woord, zij speelde gelijk een jonge leeuwin, die onbekend is met het gewicht der pooten, die zij dengenen, met wie zij speelt, oplegt.

Koningin Berengaria beminde haar echtgenoot vurig, maar zij vreesde de trotschheid en ruwheid van zijn karakter; en daar zij gevoelde, dat zij hem in verstand niet evenaarde, was het haar geheel niet aangenaam, dat hij dikwijls met Edith Plantagenet liever dan haarzelf sprak, alleen omdat hij meer vermaak in een onderhoud met deze vond, omdat Edith een vlugger verstand en een dieper gevoel dan zijn schoone echtgenoote aan den dag legde. Berengaria haatte daarom Edith niet, en nog minder wilde zij haar eenig leed doen; want, op een weinig eigenliefde na, was haar karakter over het geheel onschuldig en edelmoedig. Maar de dames van haar gevolg, die in zulke zaken scherp zagen, hadden sinds eenigen tijd ontdekt, dat een grap, ten koste van Lady Edith, een goed middel was, om hare majesteit de koningin van Engeland van hare neerslachtigheid te genezen, en deze ontdekking bespaarde haar verbeelding vrij wat moeite.

Er lag iets onedelmoedigs in, omdat Lady Edith als een wees te beschouwen was; en ofschoon zij Plantagenet en de schoone maagd van Anjou genoemd en door Richard tot zekere voorrechten toegelaten werd, die alleen de koninklijke familie toekwamen, en zoodoende haar plaats in de kringen van het hof innam, wisten echter weinigen en niemand, die aan het hof van Engeland bekend was, waagde het te vragen, in welken juisten graad van verwantschap zij met Richard stond. Zij was met Eleonora, de beroemde koningin-moeder van Engeland, gekomen en had zich te Messina bij Richard gevoegd. als een der dames, die bestemd waren tot gezelschap

van Berengaria, wier trouwdag toen naderde. Richard behandelde zijn bloedverwante met een eerbiedige oplettendheid en de koningin maakte haar tot haar gedurige gezellin, en zelfs, ten spijt van de kleine ijverzucht, waarvan wij gewaagd hebben, behandelde zij haar over het algemeen met behoorlijken eerbied.

De hofdames hadden in langen tijd geen verder voordeel op Edith dan een gelegenheid, om een te eenvoudig hoofdtooisel of slecht passend kleed te bedillen; want men vond, dat de lady niet ingewijd was in deze geheimen. De stille aanbidding van den Schotschen ridder bleef wel is waar niet onopgemerkt; zijn livreien, teekens, wapenfeiten, motto's en deviezen werden nauwkeurig gadegeslagen en nu en dan tot het onderwerp van een kortstondige scherts gemaakt. Maar toen kwam de pelgrimstocht van de koningin en haar dames naar Engaddi, een reis, die de koningin als gevolg van een gelofte voor de herstelling van haar gemaal ondernomen en waartoe de aartsbisschop van Tyrus haar wegens een staatkundig doel aangemoedigd had. Het was toen in de kapel van die heilige plaats, die van boven in verband stond met een klooster van Karmelieter nonnen en van beneden met de cel van den kluizenaar, dat een der kamervrouwen van de koningin het geheime teeken van verstandhouding, dat Edith haar minnaar gegeven had, bespeurde, en niet in gebreke bleef dit dadelijk aan hare majesteit mede te deelen. De koningin kwam van haar pelgrimstocht terug met dit uitmuntend recept tegen zwaarmoedigheid en verveling, terwijl haar gevolg tegelijk vermeerderd was door een geschenk van twee ellendige dwergen van den onttroonden koning van Jeruzalem, zoo mismaakt en zwak van verstand (want hierin bestond de voortreffelijkheid van dit ongelukkig geslacht), als ooit een koningin had kunnen begeeren. Een van Berengaria's ijdele vermaken was geweest, om de uitwerking van het plotseling verschijnen van zulke verschrikkelijke, wanstaltige schepsels op de zenuwen van den ridder, toen hij alleen in de kapel was gelaten, te beproeven; maar de scherts was door de bedaardheid van den Schot en de tusschenkomst van den kluizenaar verijdeld geworden. Zij had er nu een andere ondernomen, waarvan het gevolg dreigde ernstiger te zullen worden.

De dames traden weer binnen, nadat Sir Kenneth de tent had verlaten. De koningin, eerst weinig bewogen door

de vertoornde verwijten van Edith, antwoordde slechts door haar haar overdreven eerbaarheid te verwijten en haar geestigheid den teugel te laten vieren ten koste van de kleeding, de natie en vooral de armoede van den ridder van den Luipaard, waarbij zij een groote hoeveelheid spottende boosaardigheid aan den dag legde, die met scherts vermengd was. Zij dreef het eindelijk zoo ver, dat Edith gedwongen werd, om met haar angst in een afgezonderd vertrek te vluchten. Maar toen in den morgen een vrouw, die door Edith belast was om onderzoek te doen, bericht bracht, dat de standaard verloren en diens verdediger verdwenen was, drong zij in het vertrek der koningin, en smeekte haar om op te staan, zonder verwijl naar de tent des konings te gaan, en haar krachtdadige bemiddeling te gebruiken, ten einde de slechte gevolgen van haar grap te voorkomen.

De koningin, op haar beurt verschrikt, wierp, zooals het gewoonlijk gaat, de schuld van haar eigen dwaasheid op die haar omringden. Zij trachtte door duizend onsamenhangende redeneeringen Edith's droefheid te verzachten en haar ongenoegen te bedaren. Zij was verzekerd, dat er geen kwaad gebeurd was — de ridder had na zijn wacht geslapen. Of hij was, uit vrees voor den koning, met den standaard gevlucht, het was slechts een lap zijde en hij slechts een arm avonturier, of indien hij voor een poos in verzekerde bewaring was genomen, zou zij den koning spoedig bewegen, om hem te vergeven, men moest slechts wachten, totdat Richards eerste drift voorbij was.

Zoo ging zij voort met achter elkaar te praten, allerlei tegenstrijdigheden opeenstapelende, met het doel, om Edith en zichzelf te overreden, dat er geen kwaad van een grap kon komen, die haar thans in haar hart bitter berouwde. Maar terwijl Edith tevergeefs poogde, om dezen stroom van ijdel gesnap tegen te houden, viel haar oog op een der vrouwen, die in het vertrek der koningin trad. De dood lag op haar van schrik ontsteld gelaat en Edith zou op het eerste gezicht van haar gelaat ter aarde gezonken zijn, als niet de strenge noodzakelijkheid en haar eigen verheven karakter haar in staat gesteld hadden, om ten minste een uitwendige bedaardheid te behouden.

„Mevrouw," zei zij tot de koningin, „verlies geen oogenblik meer met spreken, maar red een leven — zoo inderdaad," voegde zij op bevenden toon erbij, „het leven nog te redden is."

„Dat is het nog, dat is het nog," antwoordde lady Calista, „Ik heb zooeven gehoord, dat hij voor den koning gebracht is, het is nog niet voorbij, maar," voegde zij er bij, terwijl zij in een hevigen stroom tranen uitbarstte, waarin persoonlijke vrees eenig deel had — „het zal spoedig voorbij zijn — als er niet eenig middel bij de hand genomen wordt."

„Ik beloof een gouden kandelaar aan het heilige Graf — een zilveren altaar aan onze Lieve Vrouw van Engaddi — een mantel, honderd byzantijnen waard, aan St. Thomas van Ortez," zei de koningin buiten zichzelve.

„Op, op, mevrouw," riep Edith; „roep de heiligen aan, zoo gij wilt, wees echter zelve uw beste heilige."

„Werkelijk, mevrouw," zei de verschrikte kamervrouw, „lady Edith spreekt de waarheid. Op, mevrouw, en laat ons naar de tent van koning Richard gaan, en om het leven van den armen edelman smeeken."

„Ik wil gaan, ik wil oogenblikkelijk gaan," antwoordde de koningin opstaande en hevig sidderende, terwijl haar hofdames, in een even groote verlegenheid als zij zelve, niet in staat waren, om haar die diensten te bewijzen, welke haar opstaan vereischte. Kalm, bedaard en zoo bleek als de dood, bediende Edith de koningin met eigen handen en vergoedde alleen het gebrek van haar talrijke bedienden.

„Wat staat gij daar, meisjes!" riep de koningin uit, die toen zelfs een beuzelachtig onderscheid niet vergeten kon. „Duldt gij, dat lady Edith diensten verricht, die tot uwen plicht behooren? Ziet gij, Edith, zij kunnen niets doen. Ik zal nooit bijtijds gekleed zijn. Wij zullen om den aartsbisschop van Tyrus zenden en hem als bemiddelaar gebruiken."

„O, neen, neen!" riep Edith. „Ga zelve, mevrouw, gij hebt het kwaad begaan, gij moet persoonlijk uw invloed aanwenden om het te herstellen."

„Ik zal gaan — ik zal gaan," antwoordde de koningin; „maar indien Richard in zijn toornige luim is, dan durf ik niet tegen hem spreken — hij zal mij dooden."

„Toch moest gij gaan, edele vrouw," zei lady Calista, die het karakter harer meesteres het best kende; „geen leeuw in zijn woede zou zulk een gelaat en zulk een gedaante kunnen zien, en slechts één toornige gedachte behouden — en veel minder nog een waarachtig liefderidder, zooals koning Richard, voor wien uw minste woord een bevel zou zijn."

„Meent gij dat, Calista?" hervatte de koningin. „Ach, gij kent hem niet, ik wil echter gaan. Maar zie eens, wat beduidt dit? Gij hebt mij in het groen gekleed; een kleur, die hij verfoeit. Ziet gij, geef mij een blauw kleed, en zoek het tooisel van robijn, dat een gedeelte van het losgeld van den koning van Cyprus uitmaakt, het is in het stalen kistje of ergens anders."

„Dit, en een menschenleven op het spel!" riep Edith verontwaardigd; „dit gaat het menschelijk geduld te boven. Houd uw gemak, mevrouw, ik zal naar koning Richard gaan; ik ben de betrokken partij, ik wil weten, of de eer van een jonkvrouw van zijn bloed zoo ver bespot mag worden, dat men haar naam misbruikt, om een braaf ridder van zijn plicht te lokken, hem aan den rand van schande en dood te brengen; en tegelijkertijd den roem van Engeland tot een voorwerp van spot voor het geheele Christenleger te maken."

Deze onverwachte uitbarsting van drift hoorde Berengina met een bijna versteenden blik van vrees en verwondering aan. Maar toen Edith op het punt stond, om de tent te verlaten, riep zij, ofschoon zwak, „houd haar tegen — houd haar tegen!"

„Voorwaar, edele lady Edith," zei Calista, zachtjes haar arm vattende; „en gij, koningin, zult, vertrouw ik, gaan en wel zonder aarzelen. Indien lady Edith alleen naar den koning gaat, zal hij zeer vergramd zijn, en dan zal één leven zijn woede niet koelen."

„Ik wil gaan — ik wil gaan," zei de koningin, aan de noodzakelijkheid toegevende; en Edith bleef tegen wil en dank staan, om haar bewegingen gade te slaan.

Alles ging thans zoo vlug, als zij slechts wenschen kon. De koningin wikkelde zich haastig in een ruimen, loshangenden mantel, die alle onnauwkeurigheden van de kaptafel bedekte, en, vergezeld door Edith en haar vrouwen, en voorafgegaan en gevolgd door eenige weinige bedienden en gewapenden, spoedde zij zich naar de tent van haar gemaal.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Al was elk haar op zijn kruin een leven,
En elk bestaan door beden te behouden,
Door beden, als zijn haren vervierVuldigd,
Toch zouden zij verdwijnen, als de sterren
Voor 't zonlicht, — of als feestelijke lampen
Die ons haar licht bij 't feest'lijk nachtmaal schonken,
En die men, na 't vertrek der gasten bluschte.

OUD TOONEELSTUK.

De kamerheeren, die in het buitenste gedeelte van Richards tent de wacht hielden, verzetten zich — hoewel op de eerbiedigste en bescheidenste wijze — tegen het binnentreden van koningin Berengaria. Zij kon het strenge bevel des konings van binnen hooren, die haar het binnentreden verbood.

„Gij ziet," zei de koningin, zich tot Edith wendende, alsof zij alle middelen van tusschenkomst, die in haar macht stonden, uitgeput had, „ik wist het wel — de koning wil ons niet ontvangen."

Tegelijkertijd hoorden zij Richard tot iemand in het binnenste van de tent spreken: „Ga, verricht uw ambt spoedig, kerel, want hierin bestaat toch uwe genade — tien byzantijnen voor u, zoo ge hem met één slag er afhelpt. — En hoort gij, knaap, geef acht, of zijn kaken verbleeken, of zijn oog siddert — let op het geringste vertrekken van het gezicht, of iedere beweging van het ooglid. Ik zou gaarne weten, hoe brave zielen den dood tegemoet gaan."

„Als hij mijn zwaard ziet zwaaien zonder terug te deinzen, dan is hij de eerste, die dat deed," antwoordde een ruwe, zware stem, die een gevoel van ongewonen eerbied in een zachteren toon gestemd had, dan de anders gewone harde klank.

Edith kon niet langer zwijgen. „Indien uwe majesteit zich

zelve geen weg weet te banen," zei zij tot de koningin, „dan zal ik het voor u doen; of zoo niet voor uwe majesteit, dan ten minste voor mijzelve. — Kamerheeren, de koningin vraagt om koning Richard te zien — de echtgenoote om met haar gemaal te spreken."

„Edele lady," antwoordde de beambte, terwijl hij zijn ambtstaf liet zinken; „het spijt mij, dat ik mij tegen u verzetten moet; maar zijne majesteit is met zaken over leven en dood bezig."

„En wij wenschen hem ook over zaken van leven en dood te spreken," hernam Edith.

„Ik zal uwe majesteit toegang verschaffen." En den kamerheer met de eene hand op zijde schuivende, vatte zij het gordijn met de andere.

„Ik durf mij tegen den wil van hare majesteit niet verzetten," zei de kamerheer, terwijl hij voor het geweld der schoone smeekeling week; en daar hij uit den weg ging, vond de koningin zich verplicht om in het vertrek van Richard te treden.

De monarch lag op zijn bed en op een afstand stond een man, wiens beroep het niet moeilijk was te raden, alsof hij zijn verdere bevelen afwachtte. Hij droeg een wambuis van rood laken, dat ternauwernood tot onder de schouders reikte, en de armen halfweg boven den elleboog bloot liet, en tot bovenkleed diende hem, alsof hij op het punt was zijn verschrikkelijk ambt te verrichten, een rok zonder mouwen, bijna gelijk aan dien van een heraut, van stierenleer gemaakt en van voren met menige breede plek en spat van donker karmozijn bezoedeld. Het wambuis en de rok daarover reikte tot aan de knie, en de kousen of beenbekleedsels waren van hetzelfde leder als de rok. Een muts van ruw pluis diende om het bovenste gedeelte van een gezicht te verbergen, dat als een nachtuil verlangde het licht te ontwijken, daar het onderste gedeelte ervan door een grooten rooden baard verdonkerd werd, die zich met ruw haar van dezelfde kleur vermengde. Al de trekken, die te zien waren, waren stug en menschhatend. De gestalte van den man was kort, sterk gebouwd, met een nek als een stier, zeer breede schouders, armen van een groote en ongeëvenredigde lengte, en een grooten vierkanten romp met dikke, kromme beenen. Deze barbaarsche bediende leunde op een zwaard, waarvan de kling bijna vier en een halven voet lang was, terwijl het

gevest van twintig duim omringd van een kring van looden kogeltjes, om tegen het gewicht van zulk een kling op te wegen, zich aanmerkelijk boven het hoofd van den man verhief, terwijl zijn arm op den greep rustte, de verdere bevelen van koning Richard afwachtende.

Bij het plotseling binnentreden der dames wierp zich Richard, die op zijn bed lag met het gezicht naar den ingang gekeerd, en op zijn ellebogen rustte, terwijl hij met zijn verschrikkelijken bediende sprak, haastig op de andere zijde, alsof hij verwonderd en misnoegd was. Hij keerde zoodoende de koningin en de dames van haar gevolg den rug toe, terwijl hij het dek om zich heen trok. Dit bestond, uit eigen keus, of waarschijnlijk door de vleiende bezorgdheid zijner kamerheeren, uit twee groote leeuwenhuiden, die in Venetië met zulk een bewonderingswaardige bekwaamheid waren bewerkt, dat zij zachter schenen dan een hertenhuid.

Berengaria, zooals wij haar beschreven hebben, kende wel haar weg tot de zegepraal, en welke vrouw kent dien niet? Na een haastigen blik van ongeveinsd en onbewimpeld afgrijzen over den geduchten metgezel van de geheime beraadslagingen van haar gemaal, vloog zij in eens naar het bed van Richard, viel op haar knieën, wierp haar mantel van haar schouders en vertoonde zoo haar lange gouden lokken, die in volle lengte neervielen. Haar gelaat leek de zon, die door een wolk breekt, doch echter nog op haar voorhoofd teekenen draagt, dat haar glans verduisterd is geweest. Zij greep de rechterhand van den koning, die onder het aannemen van zijn gewone houding, bezig was om het dek terecht te trekken. Zij trok die met kracht tot zich, hoewel zwakke tegenstand geboden werd en stelde zich zoo in het bezit van dien arm, den steun van het Christendom, en de schrik van het heidendom, omvatte hem met haar kleine handen, boog haar voorhoofd erop en drukte de hand aan de lippen.

„Waartoe dient dit, Berengaria?" vroeg Richard, zijn hoofd nog steeds afgewend, maar zijn hand in haar macht latende.

„Zend eerst dien man weg, zijn blik doodt mij," zei Berengaria zacht.

„Vertrek, kerel," zei Richard zonder nog om te zien, „waar wacht gij op? Zijt gij geschikt om naar deze dames te zien?"

„Het welgevallen van uwe majesteit omtrent het hoofd?" vroeg de man.

„Pak je weg, hond!" antwoordde Richard — „een Christelijke begrafenis!"

De man verdween, na een blik op de schoone koningin in haar losse kleeding en natuurlijke liefelijkheid geworpen te hebben, met een glimlach van verwondering, die de gezichtsuitdrukking nog afschuwlijker maakte, dan zijn gewone knorrige blik van lagen haat tegen het menschelijk geslacht.

„En nu, kleine zottin, wat wenscht gij?" vroeg Richard, terwijl hij zich langzaam en half onwillig naar de smeekende koningin wendde.

Maar het was niemand en nog veel minder een bewonderaar van de schoonheid, gelijk Richard, die deze slechts beneden den roem stelde, mogelijk, om zonder aandoening op het angstige, schoone gelaat van Berengaria te staren, of zonder medelijden te voelen, toen hij bemerkte, dat zijn hand, door haar tranen bevochtigd werd. Allengs wendde hij zijn mannelijk gelaat naar haar toe, met de zachte uitdrukking, waartoe zijn groot, blauw oog, dat zoo dikwijls met een ondraaglijk licht glinsterde, in staat was. Haar fraaie hand kussende, en met zijn groote vingers haar sierlijke, loshangende lokken streelende, lichtte hij het engelachtig gelaat, dat zich in zijn hand scheen te willen verbergen. op en kuste haar teeder. De gespierde gedaante, het breede, edele voorhoofd en de majestueuze blikken, de naakte arm en schouder, de leeuwenhuiden, waarmede hij bedekt was en het mooie, zwakke vrouwelijke schepseltje, dat naast hem knielde, kon voor een model van Hercules, zich na een twist met zijn vrouw Dejanira verzoenende, dienen.

„En nog eens, wat zoekt de dame van mijn hart in de tent van haar ridder, op dit vroegtijdig en ongewoon uur?"

„Vergiffenis, mijn allergenadigste koning, vergiffenis," antwoordde de koningin wier vrees haar wederom voor de plicht van bemiddelaarster ongeschikt begon te maken.

„Vergiffenis! waarvoor?" vroeg de koning.

„Vooreerst, omdat ik te stoutmoedig en onbezonnen in uwe koninklijke tegenwoordigheid getreden ben —"

Zij bleef steken.

„Gij te stoutmoedig! — even goed kon de zon vergiffenis vragen, omdat haar stralen door de vensters van het huis van den een of anderen ellendeling drongen. Maar ik was met een

werk bezig, dat niet voor uw gezicht paste, mijn beste, en ik wilde bovendien niet, dat gij uw kostbare gezondheid zoudt wagen op een plaats, waar de ziekte nog zoo kort geleden heerschte."

„Maar gij zijt thans hersteld," zei de koningin, nog steeds de vraag uitstellende, die zij moest doen.

„Voldoende hersteld om een lans te breken tegen den stoutmoedigen ridder, die zou durven weigeren, om u voor de schoonste vrouw in het Christendom te verklaren."

„Gij zult mij dan een gift niet weigeren — slechts ééne — slechts één gering leven?"

„Ha! — vervolg" zei koning Richard zijn voorhoofd fronsende.

„Deze ongelukkige Schotsche ridder —" zei de koningin.

„Spreek niet van hem, mevrouw," antwoordde Richard stug; „hij sterft — zijn vonnis is bepaald."

„Neen, mijn koninklijke en hartelijk geliefde gemaal, het is slechts een zijden banier, die hij verwaarloosd heeft. Berengaria zal u een andere geven, die met haar eigen hand geborduurd is, en zoo rijk als er nog nooit eene in den wind fladderde. Iedere parel, die ik heb, zal haar versieren en bij elke parel zal ik een traan van dankbaarheid voor mijn edelmoedigen ridder plengen."

„Gij weet niet, wat gij zegt," viel de koning haar driftig in de rede. „Paarlen! kunnen alle paarlen van het Oosten een smet op Engelands eer uitwisschen — alle tranen, die ooit het oog eener vrouw vergoot, een vlek op Richards roem afwasschen? — Ga, mevrouw! ken uw plaats, uw tijd en uw kring! Voor het tegenwoordige hebben wij plichten, waarin gij niet kunt deelen."

„Gij hoort het, Edith," fluisterde de koningin, „wij zullen hem slechts toornig maken."

„Het zij zoo," hernam Edith, voorwaarts tredende. „Mylord, ik, uw arme bloedverwante, smeek u om gerechtigheid, eerder dan genade; en voor de luide stem der rechtvaardigheid moesten de ooren van een monarch ten allen tijde, op elke plaats en in iedere omstandigheid open staan."

„Ha! onze nicht Edith?" zei Richard, recht op de zijde van zijn bed gaande zitten, die met zijn lang gewaad bedekt was, „zij spreekt altijd koninklijk, en koninklijk zal ik haar antwoorden, indien zij geen verzoek brengt, dat harer of mijner onwaardig is."

De schoonheid van Edith was van een meer verstandelijken en minder wellustigen aard, dan die der koningin; maar het ongeduld en de angst hadden aan haar gelaat een glans gegeven, die er somtijds aan ontbrak, en haar voorkomen had een uitdrukking van krachtige waardigheid, die voor een oogenblik zelfs aan Richard het stilzwijgen oplegde, die, naar zijn blikken te oordeelen, haar gaarne in de rede zou zijn gevallen.

„Mylord," zei zij, „deze goede ridder, wiens bloed gij op het punt zijt te vergieten, heeft in zijn tijd diensten aan het Christendom bewezen. Hij is in zijn plicht te kort geschoten door een strik, die hem uit louter zottemij en ijdelheid van geest gespannen werd. Een boodschap, die hem in den naam van een vrouw gezonden werd, — waarom zou ik het niet zeggen? — het was in den mijnen — bewoog hem voor een oogenblik zijn post te verlaten. — En welk ridder in het Christenleger zou niet in zoo verre gezondigd hebben op bevel van een maagd, die, hoe arm ook in alle andere opzichten, echter het bloed van Plantagenet in haar aderen heeft?"

„En gij hebt hem dus gezien, nicht?" hernam de koning, zich op de lippen bijtende, om zijn drift te onderdrukken.

„Dat heb ik, mijn koning," antwoordde Edith. „Het is geen tijd om te verklaren waarom. — Ik ben hier noch om mij te verschoonen, noch om mij te beschuldigen."

„En waar werd die gunst door u bewezen?"

„In de tent van hare majesteit de koningin."

„Van onze koninklijke gemalin!" riep Richard. „Nu, bij den hemel, bij St. George van Engeland, en iederen heilige die den hemel bewoont, dit is te vermetel! Ik heb de onbeschaamde bewondering van dezen dapperen krijgsman voor een jonkvrouw, die zoo ver boven hem was, opgemerkt en over het hoofd gezien, en ik misgunde het hem niet, dat iemand van mijn bloed uit haar hooge sfeer zulk een invloed op hem uitoefende, als de zon aan de aarde beneden haar schenkt. — Maar hemel en aarde! dat gij hem in den nacht en in de tent van onze koninklijke gemalin een bijeenkomst gaf? — en dit voor een verontschuldiging van zijn ongehoorzaamheid en het verlaten van zijn post durft aanhalen? Bij de ziel van mijn vader! Edith, dit zult gij uw leven lang in een klooster betreuren!"

„Mijn koning," zei Edith, „uwe grootheid geeft u geen

recht op dwingelandij. Mijn eer, heer en koning, is even weinig beleedigd als de uwe, en mevrouw de koningin kan het getuigen, als zij dit wil. — Maar ik heb reeds gezegd, dat ik niet hier ben om mij te verschoonen, of anderen te beschuldigen. — Ik verzoek u slechts een man, wiens misslag onder groote verzoeking bedreven werd, die genade te schenken, waarom gij zelf, mijn koning, eens bij die hoogere rechtbank en misschien voor minder vergeeflijke zonden verzoeken moet."

„Kan dit Edith Plantagenet zijn?" riep de koning bitter, „Edith Plantagenet, de wijze en edele! — of is het de eene of andere van liefde zieke vrouw, die zich niet om haar eigen roem bekommert uit begeerte naar het leven van haar minnaar. Nu, bij de ziel van koning Hendrik! het scheelt weinig, of ik beveel, dat men het doodshoofd van uw lieveling van de galg brengt, en als een eeuwigdurend sieraad naast het kruis in uwe cel plaatst!"

„En al laat gij het van de galg voor altijd voor mijn gezicht plaatsen" hernam Edith, „dan zal ik nog steeds zeggen, dat het de reliquie van een goed ridder is, die wreed en onwaardig ter dood gebracht is door... (zij hield zich in), door iemand, van wien ik alleen zeggen zal, dat hij de ridderschap beter had moeten weten te beloonen. — Lieveling noemt gij hem?" vervolgde zij met toenemende hevigheid; „hij was inderdaad mijn minnaar en wel een zeer getrouwe, maar nooit zocht hij door woord of blik mijn gunst, daar hij tevreden was met dien nederigen eerbied, dien men aan de heiligen betoont — en de goede, de dappere, de getrouwe moet hiervoor sterven!"

„O zwijg, zwijg, om Godswil," fluisterde de koningin, „gij beleedigt hem nog meer."

„Ik bekommer er mij niet om," zei Edith, „de vlekkelooze maagd vreest den woedenden leeuw niet. Laat hem met dezen waardigen ridder doen wat hij wil. Edith, voor wie hij sterft, zal zijn nagedachtenis weten te beweenen. Tegen mij zal niemand meer van staatkundige verbintenissen spreken, die met deze arme hand moeten bevestigd worden. Ik kon — ik wilde zijn bruid bij zijn leven niet geweest zijn — de afstand tusschen ons was te groot. Maar de dood vereenigt de hoogen en de lagen. — Ik ben van nu af de echtgenoote van den doode."

De koning was op het punt driftig te antwoorden, toen

een Karmelieter monnik haastig het vertrek binnentrad, zijn hoofd en lichaam in het grofste gewaad gewikkeld, dat zijn orde onderscheidde; en zich voor den koning op de knieën werpende, smeekte hij hem door alle heilige woorden en teekens, de straf op te schorten.

„Nu, bij mijn zwaard en mijn scepter!" riep Richard, „de wereld heeft zich verbonden, om mij razend te maken! gekken, vrouwen en monniken verhinderen mij bij elke schrede. Hoe komt het, dat hij nog leeft?"

„Mijn genadige koning," antwoordde de monnik, „ik verzocht den lord van Gilsland, om de straf op te schorten, totdat ik mij voor uwe koninklijke —"

„En hij was eigenzinnig genoeg, om uw verzoek in te willigen?" viel de koning hem in de rede; „maar het is een stukje van zijn gewone stijfhoofdigheid. En wat hebt gij mij te zeggen? Spreek, in des duivels naam!"

„Mylord, er is een gewichtig geheim, maar het rust onder het zegel van de biecht, ik durf het niet zeggen of zelfs niet fluisteren, maar ik zweer u bij mijn heilige orde, bij het kleed, dat ik draag, bij den heiligen Elias, onzen stichter, denzelfden, die ten hemel gevoerd werd, zonder het gewone lijden der sterfelijkheid te gevoelen — dat deze jongeling mij een geheim bekend heeft, dat, zoo ik het u mocht toevertrouwen, u geheel van uw bloedig voornemen ten zijnen opzichte zou afbrengen."

„Goede vader," antwoordde Richard, „dat ik de kerk eerbiedig, dit getuigen de wapenen, die ik thans om harentwille draag. Maak mij dit geheim bekend en ik zal doen, wat mij in deze zaak goed lijkt. Maar ik ben geen blinde Bayard, om, door priesters aangezet, een sprong in het duister te doen."

„Mylord," hernam de heilige man, zijn kap en zijn mantel terugslaande, en hieronder een gewaad van geitenvel ontblootende, waarboven een gelaat, dat zoozeer door klimaat, vasten en boetedoening vermagerd was, dat het meer op de verschijning van een levend geraamte dan op een menschengezicht geleek; „gedurende twintig jaren heb ik dit ellendig lichaam in de holen van Engaddi gefolterd, om een groote misdaad te boeten. Denkt gij, dat ik, die voor de wereld dood ben, een leugen zou bedenken, om mijn eigen ziel in gevaar te brengen, of dat een man, die door de heiligste eeden tot het tegendeel verbonden is — een man,

die, gelijk ik, slechts één vurigen aardschen wensch meer heb, te weten, de herbouwing van ons Christelijk Sion, de geheimen van den biechtstoel zou verraden? Beide verfoei ik met mijn geheele ziel."

„Dus," hervatte de koning, „zijt gij die kluizenaar, van wien men zooveel spreekt? Gij gelijkt, zooals ik zie, op die geesten, die op dorre plaatsen rondzwerven maar Richard vreest geen spoken, en gij zijt ook, zooals ik mij herinner, diegene, aan wien de Christenvorsten dezen zelfden misdadige gezonden hebben, om een onderhandeling met den sultan aan te knoopen, terwijl ik, die eerst had moeten geraadpleegd worden, op mijn ziekbed lag. Gij kunt u thans tevreden stellen. — Ik wil mijn hals niet in den strik van een Karmelieter gordel steken. — En wat dezen afgezant betreft, hij zal te zekerder en eerder sterven, daar gij voor hem smeekt."

„Nu, zoo moge God u genadig zijn, heer koning!" riep de kluizenaar met groote aandoening, „gij richt een onheil aan, dat gij naderhand zult wenschen verhinderd te hebben, al had het u ook een lid van uw lichaam gekost. Roekeloos, verblind man, verdwijn!"

„Weg, weg!" riep de koning, met den voet stampende, „de zon is over de schande van Engeland opgegaan, en deze is nog niet gewroken! — Vrouwen en priester, verwijdert u, zoo gij geen bevelen wilt hooren, die u niet zouden behagen, want ik zweer bij St. George —"

„Zweer niet!" riep de stem van iemand, die zooeven in de tent getreden was.

„Ha, mijn geleerde Hakim," zei de koning, „die, zooals ik hoop, komt, om onze edelmoedigheid op de proef te stellen."

„Ik kom om dadelijk een gesprek met u te houden — oogenblikkelijk — en over zaken van groot belang."

„Zie hier eerst mijn vrouw, Hakim, en laat haar in u den redder van haar gemaal leeren kennen."

„Het past mij niet," zei de geneesheer, zijn armen met een voorkomen van Oostersche zedigheid en eerbied vouwende en zijn oogen naar den grond slaande — , het past mij niet, een ongesluierde schoone te aanschouwen, die met al haar glans gewapend is."

„Verwijder u dan, Berengaria," zei de monarch; „en gij, Edith, verwijder u ook; — neen, vernieuw uwe lastige smeek-

beden niet voor het volop middag is. Ga en wees stil, dierbaarste Berengaria. Ga, Edith," voegde hij er bij met een blik, die zelfs de moedige ziel zijner bloedverwante schrik aanjoeg, „ga, zoo gij wijs zijt."

De vrouwen verwijderden zich of veeleer vlogen uit de tent, rang en stand vergetende, bijna zooals een troep wild gevogelte door elkander stuift, waarop de valk een aanval gedaan heeft.

Zij keerden van daar naar de tent der koningin terug, om zich vruchteloos aan droefheid en verwijten over te geven. Edith was de eenige, die deze gewone uitingen van smart scheen te verachten. Zonder een zucht, zonder een verwijtend woord betoonde zij de koningin haar dienst, terwijl deze, tengevolge van haar zwak karakter, haar smart in hevige hysterische kramptrekkingen en driftige hypochondrische uitboezemingen toonde, gedurende welke Edith zich zorgvuldig en zelfs lieflijk met haar bezig hield.

„Het is onmogelijk, dat zij dien ridder bemind heeft," zei Florise tegen Calista, de oudste kamervrouw der koningin. „Wij hebben ons vergist; zijn lot doet haar slechts aan, als dat van een vreemdeling die om harentwil in ongelegenheid is geraakt."

„Neen, neen," antwoordde haar meer ervaren en opmerkzame vriendin; „zij is van dat trotsche huis van Plantagenet, dat nooit bekennen wil, dat kommer hun ter harte gaat. Terwijl zij zelve doodbloedden onder een doodelijke wonde, heeft men gezien, dat zij de schrammen van hunne weekhartiger makkers verbonden. — Florise, wij hebben haar ten hoogste onrecht gedaan; en ik wilde graag al mijn juweelen er voor geven, om onze noodlottige grap ongedaan te maken."

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

Dit werk vereischt den invloed der planeten,
Van Jupiter en Sol; doch deze geesten
Zijn eigenzinnig trotsch. Het is een zware taak
Hen van 't bestuur te trekken hunner sferen
Om stervelingen hunne zorg te wijden.

ALBUMAZAR.

De kluizenaar volgde de dames uit Richard's tent, gelijk de schaduw een zonnestraal volgt, wanneer de wolken voor het gelaat der zon drijven. Maar hij keerde zich op den drempel om, en hield zijn hand in een waarschuwende, of veeleer dreigende houding naar den koning, terwijl hij zei: „Wee hem, die den raad der kerk verwerpt, en zijn toevlucht tot de goddelooze vergaderingen der ongeloovigen neemt. Koning Richard, ik schud het stof nog niet van mijn voeten, en vertrek niet uit uw legerplaats — het zwaard valt niet — maar het hangt slechts aan een haar. — Trotsche monarch, wij ontmoeten elkander weer."

„Het zij zoo, trotsche priester," hervatte Richard, „trotscher in uw geitenvel dan Vorsten in purper en fijn linnen."

De kluizenaar verliet de tent en de koning wendde zich vervolgens tot den Arabier: „Zijn de derwischen van het Oosten, wijze Hakim, even stoutmoedig jegens hun vorsten?"

„De derwisch," antwoordde Adonebec, „moet of een wijze of een gek zijn; er is geen middenweg voor hem, die de khirkhah[1]) draagt, bij nacht waakt, en bij dag vast. Hierdoor krijgt hij of wijsheid genoeg om zich in de tegenwoordigheid van Vorsten bescheiden te gedragen, of zoo hij geen rede bezit, is hij voor zijn daden niet verantwoordelijk."

„Mij dunkt, onze monniken hebben hoofdzakelijk het laat-

[1]) Woordelijk de gescheurde rok. Zoo wordt het gewaad der derwischen genoemd.

ste karakter aangenomen," hernam Richard. „Maar ter zake. Waarin kan ik u dienen, mijn geleerde arts?"

„Groote koning," antwoordde El Hakim, zijn diepe Oostersche buiging makende, „laat uw dienaar één woord spreken, en toch leven. Ik wilde u herinneren, dat gij niet aan mij, het geringe werktuig — maar aan de machten, wier weldaden ik aan de stervelingen uitdeel, een leven te danken hebt."

„En ik sta er voor in, dat gij een ander tot vergelding wilt hebben, niet waar?" viel de koning hem in de rede.

„Dit is mij nederig verzoek," zei Hakim, „bij den grooten Melec Ric — en wel het leven van dezen goeden ridder, die ter dood gedoemd is, en dat slechts om een schuld, gelijk die, welke sultan Adam, bijgenaamd Abulbeschar, of vader van alle menschen, beging."

„En uw wijsheid moest u te binnen brengen, Hakim, dat Adam daarvoor stierf," hervatte de koning eenigszins norsch, en doorliep de nauwe ruimte van zijn tent met eenige aandoening en zei daarop in zichzelf: „Rechtvaardige God — ik wist wat hij begeerde, zoodra hij de tent binnentrad! — Hier is één armzalig leven, dat met alle billijkheid ter dood veroordeeld is, en ik, een koning en krijgsman, die duizenden op mijn bevel heb doen ter dood brengen, en een menigte met mijn eigen hand gedood heb, ik zal geen macht er over hebben, ofschoon de eer van mijn wapenen, mijn huis, mijn gemalin zelf door den misdadiger geschonden is. — Bij St. George het doet mij lachen. — Bij St. Lodewijk het doet mij denken aan Blondel's verhaal van een betooverd kasteel, waar de door het noodlot vervolgde ridder achtereenvolgens in het binnentreden verhinderd werd door de allerongelijksoortigste gedaanten en verschijningen, maar die allen vijandig aan zijn onderneming waren. Nauwelijks was de een verzonken, of er verscheen een andere! — Echtgenoote — Bloedverwante — Kluizenaar — Geneesheer — ieder van dezen verschijnt in het strijdperk, zoodra de ander verslagen is! — Wel, dit is een enkel ridder, die tegen de geheele menigte van het tournooi strijdt — ha! ha! ha!" — en Richard lachte luid; want hij was inderdaad begonnen van luim te veranderen, daar zijn toorn gewoonlijk te hevig was, om lang te kunnen aanhouden.

De geneesheer zag hem intusschen met een gelaat van verbazing aan, dat niet zonder verachting was; want de Oosterlingen dulden deze kwikzilverachtige veranderingen van luim

niet, en beschouwen een luid gelach, bijna bij elke gelegenheid, als een uiting, die beneden de waardigheid van een man staat. Eindelijk wendde de wijze zich tot den koning, doen hij zag, dat deze bedaarder was geworden.

„Een doodvonnis moet van geen lachende lippen komen. Laat uwen dienaar hopen, dat gij hem het leven van dezen man geschonken hebt."

„Neem de vrijheid van duizend slaven in zijn plaats," zei Richard; „schenk zooveel van uw landslieden aan hun tenten en huisgezinnen terug, en ik zal het bevel daartoe terstond uitvaardigen. Het leven van dezen man kan u niets baten en het is verbeurd."

„Het leven van ons allen is verbeurd," hernam Hakim, zijn hand aan de muts slaande. „Maar de groote schuldeischer is barmhartig, en vordert het pand niet gestreng of ontijdig."

„Gij kunt mij geen bijzonder belang aanwijzen," zei Richard, „om middelaar te worden tusschen mij en de voltrekking der gerechtigheid, welke ik als gekroond koning gezworen heb."

„Gij hebt gezworen, zoowel om genade uit te deelen als recht," hervatte El Hakim, „maar wat gij zoekt, groote koning, is de vervulling van uw eigen wil. En wat mijn belang bij dit verzoek betreft, verneem, dat het leven van menig mensch er van afhangt, dat gij mij deze gunst schenkt."

„Verklaar uw woorden," zei Richard; „maar denk niet, dat gij mij door valsche voorwendsels om den tuin leiden kunt."

„Dit zij verre van uwen dienaar," hernam Adonebec. „Gij moet dus weten, heer koning, dat het geneesmiddel, waaraan gij en vele anderen hun herstelling te danken hebben, een Talisman is, die onder zekere aspecten van den hemel vervaardigd is, wanneer de goddelijke machten het gunstigste zijn. Ik ben slechts de arme uitdeeler van hun kracht. Ik doop hem in een beker water, neem het geschikte uur in acht, om het den lijder te geven, en het vermogen van den drank bewerkt de genezing."

„Een zeer zonderlinge artsenij," zei de koning, „en tevens zeer gemakkelijk! en daar de geneesheer deze in zijn beurs kan dragen, kan deze de geheele karavaan van kameelen, die noodig zijn om drogerijen en helende kruiden mede te brengen, besparen. Het verwondert mij, dat er nog een andere in gebruik is."

„Er staat geschreven," antwoordde Hakim met een onver-

stoorbare deftigheid, „mishandel het paard niet, dat u uit den slag gedragen heeft. Weet, dat zulke Talismans wel konden gemaakt worden, maar dat het aantal ingewijden klein is geweest, die de aanwending van hun kracht hebben durven ondernemen. Strenge onthoudingen, moeilijke oefeningen, vasten en boete zijn noodig van den kant van den wijze, die van deze soort van genezing gebruik maakt; en zoo hij door verzuim van deze voorbereidingen, door zijn liefde voor het gemak, of zijn bevrediging van zinnelijke lusten nalaat, om in den tijd van iedere maand ten minste twaalf personen te genezen, dan gaat de kracht van de goddelijke gave van het amulet verloren, en zoowel de laatste patiënt als de geneesheer zullen aan een spoedig ongeluk blootgesteld zijn, en geen van beiden zal het dan overleven. Ik heb nog een leven noodig, om het getal vol te maken."

„Ga in het leger, goede Hakim, waar gij er een menigte zult vinden," hernam de koning; „en tracht niet om mijn scherprechter van zijn lijders te berooven; het past niet voor een geneeskundige van uw voortreffelijkheid, om zich in de praktijk van een ander te mengen. — Buitendien kan ik niet inzien, hoe het bevrijden van een misdadiger van den dood, dien hij verdient, het getal van uw wonderkuren zou kunnen volmaken."

„Wanneer gij aantoonen kunt, hoe een dronk koud water u genezen heeft, terwijl de kostbaarste medicijnen krachteloos waren," zei Hakim, „dan moogt gij over de andere geheimen, die met deze zaak verbonden zijn, redeneeren. Wat mij betreft, ik ben ongeschikt tot het groote werk, daar ik dezen morgen een onrein dier aangeraakt heb. Doe maar geen verdere vragen, het is genoeg, dat gij, groote koning, door het leven van dezen man op mijn verzoek te sparen, u zelven en uw dienaar van een groot gevaar zult verlossen."

„Luister, Adonebec," hervatte de koning; „ik heb er niets tegen, dat de geneesheeren hun daden in het donker verbergen, en voorgeven kennis uit de sterren te trekken; maar, wanneer gij meent Richard Plantagenet bevreesd te maken voor een onheil, dat hem uit een kwaad voorteeken of een verzuimde plechtigheid zou overkomen, dan schijnt gij uit het oog te verliezen, dat gij niet tot een onkundigen Sakser of een zwakke oude vrouw spreekt, die van haar voornemens afziet, omdat een haas over den weg loopt, een raaf krast, of een kat niest."

„Ik kan u niet beletten om aan mijn woorden te twijfelen," hernam Adonebec; „maar gesteld, mijn koning en heer ware verzekerd, dat er waarheid op de tong van zijn dienaar lag — — zal hij het dan voor billijk houden om de wereld en elk ellendige, die aan de smarten lijdt, die hem nog zoo kort geleden op dit leger ketenden, van de weldaad van dezen allerkrachtigsten Talisman te berooven, liever dan zijn vergiffenis tot een armen misdadiger uit te strekken? Bedenk, heer koning, dat, ofschoon gij duizenden kunt verslaan, gij niet één de gezondheid kunt terugschenken. De koningen hebben de macht van satan om te kwellen, de wijzen die van Allah om te genezen — wacht u, om het goede jegens het menschdom te verhinderen, dat gij zelf niet bewijzen kunt. Gij kunt het hoofd afhouwen, maar niet eens de kiespijn genezen."

„Dit is al te onbeschaamd," riep de koning uit, die zich verhardde, naarmate Hakin een hoogeren en bijna bevelenden toon aannam. „Wij hebben u voor onzen geneesheer, en niet voor onzen raadsman genomen."

„En is het op deze wijze, dat de beroemdste Vorst van Frangistan een weldaad, die aan zijn koninklijken persoon bewezen werd, vergeldt?" zei El Hakim, de ootmoedige, gebogen houding, waarin hij tot hiertoe den koning gesmeekt had, in een trotsche en gebiedende veranderde. „Verneem dan, dat ik bij ieder hof van Europa en Azië — bij Muzelman en Nazarener — bij ridder en dame — waar de harp zich hooren laat en zwaarden gedragen worden — in iederen hoek van de wereld u, Melec Ric, als ondankbaar en onedelmoedig zal beschuldigen; en zelfs de landen — indien er nog zijn — die nooit van uw roem gehoord hebben, zullen met uw schande bekend worden!"

„Zijn dat woorden tegen mij, lage ongeloovige!" riep Richard, woedend op hem los gaande. — „Zijt gij het leven moede?"

„Sla toe!" zei El Hakim, „uw eigen daad zal dan uw nietswaardigheid duidelijker schilderen, dan mijn woorden, al had ook ieder van deze den angel van een paardenvlieg."

Richard wendde zich wild van hem af, vouwde zijn armen, liep door de tent, en riep toen uit: „Ondankbaar en onedelmoedig? — even goed mocht men mij lafhartig en ongeloovig noemen! — Hakim, gij hebt uw loon uitgekozen; en ofschoon ik liever had, dat gij mijn kroonjuweelen gevraagd had, ik mag u dit echter als koning niet weigeren. Neem

dezen Schot maar onder uw bescherming — de provoost zal u hem tegen dit bevelschrift overgeven."

Hij schreef haastig een paar regels, en gaf deze aan den geneesheer. „Gebruik hem als uw slaaf, en beschik naar uw goedvinden over hem — maar laat hij er zich voor wachten, dat hij vóór Richard's oogen komt. Luister — gij zijt wijs — hij heeft zich al te stout gedragen onder diegene, aan wier schoone blikken en zwak oordeel wij onze eer vertrouwen, zooals gij in het Oosten uw schatten in vazen van zilverdraad bewaart, die zoo fijn en breekbaar zijn als het weefsel van het vliegende dons der planten."

„Uw knecht verstaat het woord des konings," hervatte de wijze, den eerbiedigen toon hernemende, waarmee hij het gesprek begonnen had. „Wanneer het rijke bemorst is, wijst de dwaas op den vlek — maar de wijze bedekt deze met zijn mantel. Ik heb het welbehagen van mijn heer en meester gehoord, en hem hooren is hem gehoorzamen."

„Het is wel," zei de koning; „laat hij voor zijn veiligheid zorgen, en nooit weer in mijn tegenwoordigheid verschijnen. Is er nog iets, waarin ik u van dienst kan zijn?"

„De goedheid des konings heeft mijn kelk tot aan den rand gevuld," antwoordde de wijze; „ja, deze is overvloedig geweest, gelijk de fontein, die te midden van het leger der kinderen Israëls ontsproot, toen de rots getroffen werd door de roede van Moussa Ben Amran."

„Ja maar," hernam de koning glimlachende; „het vorderde, evenals in de woestijn, een harden slag tegen de rots, eer deze haar schatten schonk. Ik wenschte, dat ik iets wist, waarmee ik u genoegen kon doen, en dat ik u zoo vrijwillig schenken kon als de natuurlijke fontein haar wateren geeft."

„Laat ik deze zegepralende hand aanraken," zei de wijze, „ten teeken dat, zoo Adonebec El Hakim in het vervolg een gunst van Richard van Engeland vraagt, hij zich op zijn belofte beroepen kan."

„Vriend, hier hebt gij hand en handschoen daarop," hervatte Richard, „slechts dan, wanneer gij uw getal patiënten vol maken kunt zonder van mij te vorderen, dat ik hen, die in mijn macht zijn, van de verdiende straf bevrijd; ik zou liever mijn schuld onder een andere gedaante betalen."

„Mogen uw dagen vermenigvuldigd worden," antwoordde El Hakim en verliet het vertrek na de gewone diepe buiging. Koning Richard staarde hem na, terwijl hij heenging,

alsof hij slechts half tevreden met het voorgevallene was.

„Een zonderlinge hardnekkigheid," zei hij, „bij dezen Hakim, en een wonderbaar toeval, dat hij als bemiddelaar tusschen dezen stouten Schot en zijn verdiende straf moet treden. Doch laat hij leven! Dan is er een braaf man meer in de wereld. — En nu de beurt aan den Oostenrijker. Hola, is de baron van Gilsland daar buiten?"

Sir Thomas de Vaux aldus opgeroepen, verdonkerde spoedig met zijn zwaar lichaam de opening van de tent, terwijl achter hem als een spook de woeste gedaante van den kluizenaar van Engaddi, in zijn mantel van geitenvel gewikkeld, binnenkwam zonder aangediend te zijn, en toch zonder dat iemand zich daartegen verzette.

Richard, zonder op zijn tegenwoordigheid acht te slaan, riep den baron met luider stem toe: „sir Thomas de Vaux, van Lanercost en Gilsland, neem trompet en heraut, en ga dadelijk naar de tent van hem, dien zij den aartshertog van Oostenrijk noemen, en zorg, dat zulks geschiedt, terwijl het gedrang van zijn ridders en vazallen het grootst rondom hem is, — zooals thans waarschijnlijk het geval zal zijn, want het Duitsche zwijn ontbijt, eer hij ter mis gaat — treed in zijn tegenwoordigheid met den minst mogelijken eerbied, en beschuldig hem, uit naam van Richard van Engeland, dat hij dezen nacht met eigen hand of door die van anderen de banier van Engeland gestolen heeft. Derhalve zeg hem deze begeerte, dat hij binnen een uur na onze bekendmaking genoemde banier met allen eerbied terug moet geven — terwijl zijn voornaamste baronnen met het bloote hoofd en zonder eerekleederen daarbij tegenwoordig zijn. — En dat hij daarenboven aan den eenen kant zijn eigen Oostenrijksche banier onderste boven moet zetten, door diefstal en trouweloosheid onteerd zijnde, en aan den anderen een lans met het bloedige hoofd van dengene, die zijn voornaamste raadsman of helper in deze lage beleediging geweest is. En zeg, dat wanneer onze bevelen stiptelijk worden nagekomen, wij om onze gelofte en het welzijn van het heilige Land zijn andere snoode daden zullen vergeven."

„En zoo de hertog van Oostenrijk alle deel aan deze daad van lafhartigheid en trouweloosheid ontkent?" vroeg Thomas de Vaux.

„Zeg hem," hervatte de koning, „dat wij zulks op zijn lichaam zullen bewijzen — ja, al ware hij door twee zijner

dapperste kampioenen gedekt. Ridderlijk zullen wij zulks bewijzen, te voet of te paard, in de woestijn of in het veld, tijd, plaats en wapenen, alles naar eigen keuze."

„Denk aan den vrede Gods en der kerk, mijn koning," zei de baron van Gilsland, „die tusschen de vorsten, welke zich tot dezen heiligen kruistocht verbonden hebben, gesloten is."

„Denk hoe gij mijn bevelen zult ten uitvoer brengen, heer vazal," antwoordde Richard ongeduldig. „Mij dunkt. de menschen verwachten, dat zij ons met hun adem van ons voornemen kunnen afbrengen, evenals de jongens de veeren heen en weer blazen. Vrede van de kerk! — Wie stoort zich daaraan, vraag ik u? — De vrede van de kerk onder kruisvaarders sluit oorlog tegen de Saracenen in zich, waarmee de vorsten een wapenstilstand gesloten hebben, en de eene eindigt met den anderen. En buitendien, ziet gij niet, hoe ieder der vorsten zijn eigen verschillend doel zoekt te bereiken? — Ik wil het mijne ook zoeken — en dat is de eer. Om de eer kwam ik herwaarts, en als ik deze niet op de Saracenen verwerven kan, dan wil ik toch niets van den mij verschuldigden eerbied aan dezen armzaligen hertog verliezen, al ware hij ook door alle vorsten van den kruistocht versterkt en gesteund."

De Vaux keerde zich om, om des konings last te volbrengen, terwijl hij tevens de schouders ophaalde, daar de rondheid van zijn karakter niet in staat was te verbergen, dat de inhoud tegen zijn oordeel streed. Maar de kluizenaar van Engaddi trad voorwaarts en nam het voorkomen van een man aan, die met hoogere bevelen dan die van een bloot aardschen machthebber belast is. Werkelijk deden zijn kleeding van ruige vellen, zijn ongekamd, wild neerhangend haar en baard, zijn magere, woeste en stuipachtige trekken, en het bijna krankzinnige vuur, dat van onder zijn borstelige wenkbrauwen fonkelde, hem sterk gelijken op onze voorstelling van een profeet uit de heilige Schrift, die, met een hooge zending aan de zondige koningen van Juda of Israël belast, van de rotsen en holen, waar hij in afgetrokken eenzaamheid woonde, was neergedaald om de tirannen der aarde te midden van hun hoogmoed te vernederen, door de vernietigende aankondiging der goddelijke majesteit op hen uit te storten, zooals de wolk de bliksemstralen, waarmede deze opgevuld is, op de toppen en torens van kasteelen en paleizen uitstort. Te midden van zijn onstuimigste gemoedsgesteldheid, eerbiedigde Richard

de kerk en haar dienaars; en ofschoon hij over de indringing van den kluizenaar in zijn tent gebelgd was, groette hij hem eerbiedig, tevens echter een teeken aan sir Thomas de Vaux gevende, om zich met zijn last te haasten.

Maar de kluizenaar verbood den baron door gebaren, blikken en woorden, om een stap voor zulk een boodschap te doen; zijn arm, mager door de onthouding en geteekend met de slagen van zelftuchtiging, in de hoogte strekkende, waarvan zijn mantel van geitenvel door de hevigheid der gebaren afviel.

„In den naam van God en den heiligen Vader, den stedehouder van Christus bij de kerk op aarde, verbied ik deze onheiligste, bloeddorstige en roekelooze uitdaging tusschen twee Christenvorsten, wier schouders met het gezegende teeken, waaronder zij broederschap gezworen hebben, gesierd zijn. Wee hem, door wien deze verbroken is. — Richard van Engeland, herroep den alleronzaligsten last, dien gij aan dezen baron gegeven hebt. Gevaar en dood zijn nabij! — de dolk schittert reeds aan uw keel! —"

„Gevaar en dood zijn speelgenooten van Richard," antwoordde de monarch op een trotschen toon; „en hij heeft te veel zwaarden getrotseerd, om een dolk te vreezen."

„Gevaar en dood zijn nabij," hervatte de ziener; en, zijn stem tot een hollen toon doende zinken, voegde hij er bij: „en na den dood het oordeel!"

„Goede en heilige vader," zei Richard, „ik eerbiedig uw persoon en uw heiligheid —".

„Eerbiedig mij niet!" viel de kluizenaar hem in de rede; „eerbiedig veeleer het laagste insect, dat aan de oevers van de Doode zee kruipt, en van hun gevloekt slijk zich voedt. Maar eerbiedig Hem, wiens bevelen ik verkondig. — Eerbiedig Hem, wiens graf gij gezworen hebt te bevrijden. — Eerbiedig den eed van eendracht, dien gij gedaan hebt, en verbreek de zilveren snaar van getrouwheid niet, waarmee gij u aan uw vorstelijke bondgenooten verbonden hebt."

„Goede vader," hernam de koning, „gij heeren van de kerk schijnt mij toe u vrij wat op de waardigheid van uw heilig ambt in te beelden, als een leek dit zeggen mag. Zonder u uw recht, om u met ons geweten te bemoeien, te bestrijden, kunt gij ons den last voor onze eer, dunkt mij, wel overlaten."

„U inbeeldt!" — herhaalde de kluizenaar — „ik zou mij iets kunnen verbeelden, koning Richard, die slechts de klok

in de hand van den koster ben — slechts de ongevoelige en onwaardige trompet, die het bevel van dengene, die op deze blaast, overbrengt. Zie, op mijn knieën werp ik mij, u smeekende, om medelijden te hebben met het Christendom, met Engeland en met u zelven."

„Sta op, sta op," zei Richard, hem noodzakende om op te staan, „het betaamt niet, dat knieën, die zich zoo dikwijls voor de Godheid gebogen hebben, den grond ter eere van een mensch zouden drukken. — Welk gevaar staat ons te duchten, eerwaarde vader? — en wanneer stond het met de macht van Engeland zoo slecht, dat het snoevende gedruisch van dezen nieuwbakken hertog dit rijk of dezen monarch zou verontrusten?"

„Ik zag van mijn bergtoren naar het sterrenheer aan den hemel, terwijl elk der sterren gedurende haar nachtelijken loop aan de andere wijsheid en kennis predikte, voor de weinigen, die haar stem verstaan kunnen. Er zit een vijand in het huis van uw leven, heer koning, die even boosaardig voor uw roem als uwen voorspoed is — een uitstrooming van Saturnus, die u met dadelijk en bloedig gevaar dreigt, en die u, zoo gij niet uwen trotschen wil naar den regel van uw plicht buigt, te midden van uw hoogmoed zal verpletteren."

„Weg — weg — dit is een heidensche wetenschap," hernam de koning. „Christenen beoefenen deze niet — wijzen gelooven er niet aan — oude man, gij raaskalt."

„Ik raaskal niet, Richard. — Ik ben zoo gelukkig niet. Ik ken mijn toestand, en weet, dat mij nog een zeker gedeelte verstand is toegestaan, niet tot mijn eigen gebruik, maar tot dat van de kerk, en ter bevordering van het kruis. Ik ben de blinde, die anderen een fakkel toehoudt, ofschoon deze hem geen licht geeft. Vraag mij naar hetgeen het welzijn van het Christendom en van dezen kruistocht betreft, en ik zal met u spreken, gelijk de wijste raadsman. Spreek tot mij van mijn eigen ellendig bestaan, en mijn woorden zullen die van den krankzinnigen verstooteling zijn, die ik ben."

„Ik zou de banden van eenheid tusschen de vorsten van den kruistocht niet verbreken," antwoordde Richard op zachteren toon, „maar welke voldoening kunnen zij mij geven voor het onrecht en de beleediging, die ik ondergaan heb?"

„Juist om hierover met u te spreken, ben ik voorbereid en belast van wege den raad, die, haastig op bevel van Filips

van Frankrijk bijeengekomen zijnde, te dien einde maatregelen genomen heeft."

„Het is vreemd," hervatte Richard, „dat anderen handelen over hetgeen men aan de gekwetste majesteit van Engeland verschuldigd is!"

„Zij willen uw eischen voorkomen, indien zulks mogelijk is," antwoordde de kluizenaar. „Zij zijn er eenstemmig voor, dat de banier van Engeland weer op den St. George berg geplant wordt, en zij hebben den stouten misdadiger, of de misdadigers, waardoor deze beleedigd werd, in den ban gedaan, en zullen een vorstelijken prijs aan dengene toekennen, die den schuldige zal aanwijzen, en zijn vleesch aan de wolven en raven overgeven."

„En Oostenrijk," zei Richard — „op wien zulke zware vermoedens rusten, dat hij de bewerker der daad is?"

„Om de tweedracht in het leger te voorkomen," hernam de kluizenaar, „wil Oostenrijk zich van den achterdocht zuiveren, door zich aan ieder Godsoordeel te onderwerpen, hetwelk de Patriarch van Jeruzalem zal opleggen."

„Wil hij zich door de beslissing in den tweestrijd zuiveren?" vroeg koning Richard.

„Zijn eed verbiedt zulks," antwoordde de kluizenaar; „en buitendien de raad der Vorsten —"

„Wil geen strijd tegen de Saracenen, noch tegen iemand anders toestaan," viel Richard hem in de rede. „Maar het is genoeg, vader — gij hebt mij de dwaasheid onder het oog gebracht, te handelen, zooals ik in deze zaak voornemens was. Gij zult veeleer uw toorts in een poel regen aansteken, dan een vonk uit een koudbloedigen bloodaard trekken. Er is geen eer op Oostenrijk te verwerven, dus laat het zoo loopen. Maar ik zal hem meineedig doen worden, ik zal op het Godsoordeel staan. Hoe zal ik lachen, wanneer zijn lompe vingers sissen, terwijl zij den gloeienden ijzeren staf aanvatten! — Ja, of hoe zijn wijde mond zich openspalkt, en zijn keel tot stikkens toe opzwelt, terwijl hij poogt de heilige misouwel door te slikken!"

„Zwijg, Richard," zei de heremiet — „o, zwijg uit schaamte, zoo niet uit Christelijke liefde. Wie zal vorsten prijzen of eeren, die elkander beschimpen en lasteren? Helaas! dat in zulk een edel schepsel, als gij, — zoo volmaakt in vorstelijke gedachten en vorstelijken moed — zoo geschikt, om de Christenheid door uw daden te vereeren, en, in uw kalmere uren,

deze door uw wijsheid te regeeren, de woeste, wilde woede van den leeuw met de waardigheid en den moed van dien koning der wouden vermengd moet zijn."

Hij zweeg een oogenblik, terwijl hij met zijn oogen op den grond staarde, en vervolgde toen: „Maar de hemel, die onze onvolmaakte natuur kent, neemt onze onvolkomen gehoorzaamheid aan, en heeft het bloedige einde van uw ondernemend leven verschoven, ofschoon niet afgewend. De engel der vernieling heeft stilgestaan, gelijk van ouds bij den dorschvloer van Avannab, den Jebusiet, en het zwaard uitgetrokken in zijn hand, waarmee hij, — niet zeer ver is de tijd — Richard den leeuwenhartigen met den geringsten boer gelijk zal maken."

„Moet het dan zoo spoedig zijn?" — zei Richard. „Goed, laat het dan zoo zijn. Laat mijn loopbaan kort zijn, wanneer ze slechts schitterend is!"

„Helaas! edele koning," hernam de kluizenaar, en het scheen alsof een traan (een ongewone gast) in zijn droog, glinsterend oog opkwam — „kort en droevig, door rampspoeden en nood en gevangenschap geteekend, is de tijd, die u van het voor u gapende graf afscheidt — een graf, waarin gij zult gelegd worden zonder stam om u op te volgen — zonder de tranen van een volk, door uw onophoudelijke oorlogen uitgeput, om u te betreuren, — zonder de kennis uwer onderdanen uitgebreid — zonder iets tot vermeerdering van hun geluk gedaan te hebben."

„Maar niet zonder roem, monnik — niet zonder de tranen van de dame mijner liefde! Deze vertroostingen, die gij noch kennen noch op prijs stellen kunt, wachten Richard bij zijn graf."

„Ken ik niet — kan ik niet op prijs stellen, de waarde van den lof des minnezangers en van de liefde der vrouw!" hervatte de kluizenaar op een toon, die voor een oogenblik het vuur van Richard zelven scheen te evenaren. „Koning van Engeland," vervolgde hij, terwijl hij zijn vermagerden arm uitstrekte, „het bloed, dat in uw blauwe aderen kookt, is niet edeler, dan dat, hetwelk in de mijne verstijfd is. Hoe gering in getal en hoe koud de droppels ook zijn, zoo zijn zij echter het bloed van den koninklijken Lusignan — van den heldhaftigen en heiligen Godfried. Ik ben, — dat wil zeggen, ik was, toen ik nog in de wereld leefde, Alberik van Mortemar —"

„Wiens daden," viel Richard hem in de rede, „zoo dikwerf

de trompet der faam gevuld hebben! Is dit zoo — kan dit zoo zijn? — Kon zulk een ster, als de uwe, van den horizon der ridderschap verdwijnen, en toch de wereld onzeker zijn, waar uw asch rustte?"

„Zoek een gevallen ster," antwoordde de kluizenaar, „en gij zult slechts een vuile stof ontmoeten, die, terwijl zij langs den horizon schoot, voor een korte poos een voorkomen van glans heeft aangenomen. Richard, zoo ik dacht, dat ik, door het wegrukken van den bloedigen sluier van mijn verschrikkelijk lot, uw trotsch hart kon bewegen, om zich aan de tucht der kerk te onderwerpen, dan zou ik in mijn hart een stof kunnen vinden, die ik tot hiertoe in het geheim aan de edelste bestanddeelen mijns levens heb laten knagen, gelijk de jongeling in de heidensche wereld, die zich zelf ter dood wijdde. — Luister dan, Richard, en moge de smart en de wanhoop, die dit treurig overblijfsel van hetgeen eens een man was, niets meer kan baten, een krachtig voorbeeld zijn voor zulk een edel en toch zoo wild schepsel, als gij zijt. — Ja — ik wil — ik wil de lang verborgen wonden openscheuren, al moesten zij mij ook in uw tegenwoordigheid tot den dood toe doen bloeden."

Koning Richard, op wien de geschiedenis van Alberik van Mortemar in zijn vroegere jaren een diepen indruk gemaakt had, toen de minnezangers de hallen zijns vaders op legenden uit het heilige Land onthaalden, luisterde met eerbied naar de hoofdtrekken van een geschiedenis, die, duister en onvolkomen geschetst, voldoende de oorzaak van de gedeeltelijke krankzinnigheid van dit zonderling en allerongelukkigst wezen verklaarde.

„Ik behoef u niet te zeggen," zei hij, „dat ik van edele geboorte, groot vermogen, dapper in de wapenen, wijs in den raad was. Dit alles was ik; maar terwijl de edelste vrouwen in Palestina er om streden, wie van haar bloemenkransen voor mijn helm zou vlechten, was mijn liefde gevestigd — onveranderlijk en hartstochtelijk gevestigd — op een meisje van lagen rang. Haar vader, een oud soldaat van het kruis, zag onze hartstocht; het verschil tusschen ons kennende, kon hij geen andere toevlucht voor de eer zijner dochter vinden, dan de schaduw van een klooster. Ik kwam van een verafgelegen krijgstocht terug, met buit en eer beladen, om te ervaren, dat mijn geluk voor altijd vernield was! Ik zocht ook een klooster op, en satan, die mij tot zijn prooi had geteekend, ademde in mijn hart een damp van geestelijken hoogmoed,

die alleen in zijn helsche verblijven zijn oorsprong kon hebben. Ik was even hoog in de kerk als te voren in den staat gestegen. Ik was voorwaar de wijze, de zelfgenoegzame, de onfeilbare! Ik was de raadsman van vergaderingen — ik was de bestierder van prelaten — hoe kon ik struikelen — waarom zou ik de verzoeking vreezen? — Helaas! ik werd de biechtvader van een zusterschap, en hieronder vond ik de lang beminde — de lang verlorene. Bespaar mij een verdere bekentenis! — Een gevallen non, wier schuld door zelfmoord geboet werd, slaapt vast in de gewelven van Engaddi, terwijl boven haar graf een schepsel klaagt, zucht en kermt, hetwelk slechts verstand genoeg heeft overgehouden, om volkomen gevoelig voor zijn lot te zijn."

„Ongelukkige!" zei Richard. „Ik verwonder mij niet langer over uw ellende. Hoe zijt gij de veroordeeling ontsnapt, die de geestelijke wetten tegen uw misdaad uitspreken?"

„Vraag een man, die nog de gal der wereldsche bitterheid proeft," hernam de kluizenaar, „en hij zal spreken van een leven, dat gespaard werd om persoonlijke betrekkingen, uit aanmerking van een hooge geboorte. Maar, Richard, ik zeg u, dat de Voorzienigheid mij bewaard heeft, om mij te verheffen als een licht en een baken, wiens asch, wanneer deze aardsche brandstof verteerd is, nog in het Tophet moet geworpen worden. Hoe vergaan en uitgeteerd deze ellendige gedaante ook zij, deze is echter nog door twee krachten van den geest bezield — de een werkzaam, schrander en doordringend, om de zaak van de kerk van Jeruzalem te verdedigen —de andere laag, verworpen en wanhopend, tusschen krankzinnigheid en ellende zwevende, om over mijn eigen ongeluk te klagen, en de heilige reliquieën te bewaren, waarop het allerzondigst zou zijn slechts mijn oogen te werpen. Heb geen medelijden met mij! — het is reeds een zonde om met zulk een voorwerp medelijden te hebben — beklaag mij niet, maar trek nut uit mijn voorbeeld. Gij staat op den hoogsten, en daarom op den gevaarlijksten top, dien eenig Christenvorst bezet. Gij zijt trotsch van hart, los van leven, bloedig van hand. Leg uw zonden af, die als dochters u aankleven — ofschoon deze aangenomen furiën den zondigen Adam dierbaar zijn, verban deze uit uw borst — uwen hoogmoed, uwe weelderigheid, uw bloeddorstigheid."

„Hij raaskalt," zei Richard, zich van den kluizenaar tot de Vaux wendende, gelijk iemand, dien een spotternij eenigs-

zins smart, en die zich toch hierover niet durft wreken — vervolgens keerde hij zich bedaard en een weinig verachtelijk naar den kluizenaar en hernam: „Gij hebt een zeer schoon drietal dochters gevonden voor iemand, die slechts sinds weinig maanden gehuwd is, eerwaarde vader; maar als ik ze buitenshuis moet zetten, zal het zijn als een vader, die haar van goede partijen voorziet. Daarom wil ik mijn hoogmoed afstaan aan de edele domheeren der kerk — mijn weelderigheid, zooals gij ze noemt aan de orden der monniken — en mijn bloeddorstigheid aan de ridders van den tempel."

„O, hart van staal en hand van ijzer," hervatte de kluizenaar, „voor wien voorbeelden zoowel als raadgevingen verloren zijn! Echter zult gij nog voor een tijd gespaard worden, zoo gij u bekeert, en doet hetgeen aangenaam in het oog des hemels is! — Wat mij betreft, ik moet naar mijn plaats terugkeeren. Kyrie Eleison! — Ik ben degene, door wien de stralen der hemelsche genade schieten gelijk de stralen van de zon door een brandglas, deze op andere voorwerpen verzamelende, totdat zij ontbranden en in vlam staan, terwijl het glas koud en onveranderd blijft. Kyrie Eleison! De armen moeten geroepen worden, want de rijken hebben den maaltijd geweigerd — Kyrie Eleison!"

Dit zeggende stortte hij met luid geschreeuw uit de tent.

„Een dolle priester!—" riep Richard uit, wiens gemoed de wilde uitroepen van den kluizenaar gedeeltelijk den indruk uitgewischt hadden, dien de berichten van zijn eigen geschiedenis en rampen voortgebracht hadden. „Ga hem na, de Vaux, en zie toe, dat hem geen leed overkomt; want hoewel wij kruisvaarders zijn, heeft toch een goochelaar meer eerbied onder onze benden, dan een priester of heilige, en misschien drijven zij den spot met hem."

De ridder gehoorzaamde, en Richard gaf dadelijk toe aan de gedachten, die de wilde voorspelling van den monnik hem ingeboezemd had. „Vroegtijdig sterven — zonder nakroost — zonder beweend te worden! — een zwaar vonnis, en het is goed, dat het door geen geschikteren rechter is uitgesproken. De Saracenen evenwel, die in mystieke kennis ver gevorderd zijn, beweren dikwijls, dat Hij, in wiens oog de wijsheid van den wijze slechts dwaasheid is, den krankzinnige wijsheid en voorspelling ingeeft. Men zegt ook, dat gindsche kluizenaar in de sterren leest, een kunst, die algemeen in deze landen beoefend wordt, waar het hemelsche heer van oudsher het voor-

werp der afgoderij was. Ik wenschte wel, dat ik hem over het verlies van mijn banier ondervraagd had, want zelfs de heilige Thisbite, de stichter van zijn orde, kon in geen hoogeren graad buiten zich zelven zijn, noch met een tong spreken, die meer op die van een profeet gelijkt. Hoe nu, de Vaux, welke tijding brengt gij van den dollen priester?"

„Een dollen priester noemt gij hem, mylord?" antwoordde de Vaux. „Mij dunkt, hij gelijkt meer op den heiligen Johannes den Dooper zelven, toen deze zoo regelrecht uit de woestijn kwam. Hij heeft zich op een der krijgswerktuigen geplaatst, en van daar spreekt hij tot de soldaten, zooals nooit een man sedert Peter den kluizenaar gepredikt heeft. Het leger, door zijn geschreeuw verontrust, schaart zich bij duizenden om hem heen; en nu en dan den hoofddraad zijner rede afbrekende, spreekt hij ieder der verschillende natiën in haar eigen taal aan, en gebruikt bij ieder de best geschikte gronden, om hen tot volharding in de verlossing van Palestina aan te zetten."

„Bij dit licht een edel kluizenaar!" zei koning Richard. „Maar wat kon er anders van het bloed van Godfried komen! Hij wanhoopt aan zijn zaligheid, omdat hij in vorige dagen par amours geleefd heeft? Ik wil hem van den Paus een ruimen aflaatbrief bezorgen, al ware zijn belle amie een abdis geweest."

Terwijl hij sprak, vroeg de aartsbisschop van Tyrus om gehoor, ten einde Richard te verzoeken, om, zoo zijn gezondheid zulks toeliet, een geheime vergadering van de hoofden van de kruistocht bij te wonen, om de krijgs- en staatkundige voorvallen, die gedurende zijn ziekte plaats gehad hadden, te hooren mededeelen.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

Zoo moet het roemrijk zwaard dan in de schede,
De voet terug, die steeds, bij elke schrede,
Langs 't roemvolst spoor. op 's vijands nekken trad
Het krijgskleed uit, hetwelk, met plechtige eeden,
Wij, in God's huis, om onze schouders deden,
En 't plechtig woord zoo onvervuld gespild,
Als 't woord waarmee de min het schreiend wichtje stilt.

DE KRUISVAART, een Treurspel.

De aartsbisschop van Tyrus was een goed gezant, om Richard tijdingen mede te deelen, die de koning zich niet zou gedoogd hebben om uit een anderen mond te hooren, zonder de ongebondenste uitbarstingen van drift. Zelfs deze schrandere en eerwaardige prelaat vond het moeilijk, om hem naar berichten te doen luisteren, die zijn hoop vernietigden, om het heilige Graf door geweld van wapenen te heroveren, en den roem te verwerven, dien de algemeene stem van de Christenheid gereed stond hem te schenken, als den kampioen van het kruis.

Volgens het bericht van den aartsbisschop bleek het, dat Saladin de geheele macht van zijn honderd stammen verzamelde, en dat de Monarchen van Europa reeds uit verschillende beweegredenen een afkeer tegen den krijgstocht hebbende, die zoo gevaarlijk geweest was en zulks dagelijks nog meer werd, besloten hadden van hun voornemen af te zien. Hierin werden zij door het voorbeeld van den koning van Frankrijk gesteund, die met vele verzekeringen van zijn hoogachting, en betuigingen, dat hij zijn broeder van Engeland eerst in veiligheid wilde zien, zijn voornemen om naar Europa terug te keeren, aan den dag legde. Zijn groote vazal, de graaf van Champagne, had hetzelfde besluit genomen; en het was niet te verwonderen, dat Leopold van Oostenrijk, door Richard beleedigd zijnde, met vreugde een gelegenheid bij de hand

nam, om een zaak te verlaten, waarin zijn trotsche tegenstander als opperhoofd moest beschouwd worden. Anderen gaven hetzelfde voornemen te kennen; zoodat het duidelijk was, dat de koning van Engeland, zoo hij verkoos te blijven, alleen zou bijgestaan worden door die vrijwilligers, die onder zulke ontmoedigende omstandigheden zich bij het Engelsche leger zouden voegen; voorts door de dubbelzinnige hulp van Koenraad van Montserrat, en de krijgshaftige orden van den tempel en van St. Jan, die weliswaar gezworen hadden, om tegen de Saracenen te strijden, maar minstens even ijverzuchtig waren op ieder Europeesch vorst, die de verovering van Palestina zou voltooien, waar zij met een kortzichtige en baatzuchtige staatkunde, voornemens waren, eigen onafhankelijke rijken te vestigen.

Er waren niet veel redeneeringen noodig, om Richard zijn waren toestand onder het oog te brengen; en werkelijk zat hij daar, na de eerste uitbarsting van zijn drift, stil, met sombere blikken, neerhangend hoofd, en de armen over zijn borst gekruist, en luisterde naar de redeneering van den aartsbisschop over de onmogelijkheid, dat hij den kruistocht kon voortzetten, wanneer hij door zijn krijgsmakkers zou verlaten zijn. Zelfs onthield hij zich van elke stoornis, toen de prelaat in gematigde bewoordingen het waagde om er op te zinspelen, dat Richard's eigen onstuimigheid een hoofdoorzaak geweest was, om de vorsten in den krijgstocht tegenzin te doen krijgen.

„Confiteor (ik beken) —" antwoordde Richard met terneergeslagen blikken en een droefgeestigen glimlach, „eerwaarde vader, dat ik u zekere opzichten het culpa mea (mijn schuld) moest zingen. Maar is het niet hard, dat de zwakheden van mijn karakter door zulk een kastijding bezocht worden, dat ik om een paar uitbarstingen van natuurlijke drift veroordeeld word, om voor mijn oogen zulk een rijken oogst van roem voor God en eer voor de ridderschap oningezameld te laten verwelken? — Maar deze zal niet verwelken. — Bij de ziel van Willem den Veroveraar, ik wil het kruis op de torens van Jeruzalem planten, of zij zullen het op Richard's graf planten!"

„Dat moogt gij doen!" zei de prelaat — „maar geen andere druppel Christenbloed wordt in den twist vergoten."

„Ha, gij spreekt van verdrag, heer prelaat — het bloed der ongeloovige honden moet ook ophouden te stroomen," hervatte Richard.

„Het zal roem genoeg zijn," hernam de aartsbisschop, „van

Saladin door het geweld der wapenen en door den eerbied voor uw naam zulke voorwaarden afgedwongen te hebben, om tegelijk het heilige Graf te herstellen, het heilige Land voor de pelgrims te openen, hun veiligheid door sterke vestingen te verzekeren, en meer dan dit alles, de veiligheid der heilige stad te waarborgen door aan Richard den titel van beschermkoning van Jeruzalem te schenken."

„Hoe!" riep Richard, terwijl zijn oogen van een ongewoon licht schitterden. — „Ik — ik — ik de beschermkoning der heilge Stad! de overwinning zelve — maar dit heet overwinnen — kon niet meer verwerven — nauwelijks zoo veel, daar het met een onwillige en oneenige macht verworven is. — Maar Saladin wil zeker zijn belangen in het heilige Land staande houden?"

„Als een verbonden vorst, de gezworen bondgenoot van den machtigen Richard," antwoordde de prelaat — „zijn bloedverwant — zoo het mocht toegestaan worden — door een huwelijk."

„Door een huwelijk!" zei Richard verbaasd, echter minder dan de prelaat verwacht had. „Ha! — ja — Edith Plantagenet. Heb ik hiervan gedroomd? — of heeft iemand hierover met mij gesproken? Mijn hoofd is nog zwak van die koorts en heeft veel geleden — was het de Schot, Hakim of die heilige kluizenaaar, die van zulk een razenden koop gewaagde?"

„Allerwaarschijnlijkst de kluizenaar van Engaddi," hervatte de aartsbisschop; „want hij heeft veel in deze zaak gewerkt; en daar het misnoegen der vorsten duidelijk en een scheiding van hun macht onvermijdelijk is geworden, heeft hij verscheidene beraadslagingen met Christenen en Heidenen gehouden, om zulk een vrede tot stand te brengen, dat de Christenheid, tenminste gedeeltelijk, het voorwerp van dezen heiligen krijg bereikte."

„Mijn bloedverwante aan een ongeloovige — Ha!" riep Richard uit, terwijl zijn oogen begonnen te fonkelen.

De prelaat haastte zich om zijn gramschap af te wenden. „Men moet zonder twijfel eerst de toestemming van den paus verkrijgen, en de heilige heremiet, die wel bekend te Rome is, zal met den heiligen vader onderhandelen."

„Hoe? — zonder dat wij eerst onze toestemming geven?" vroeg de koning.

„Zeker niet," antwoordde de bisschop op een geruststel-

lenden, vleienden toon, „alleen met en onder uw bijzondere goedkeuring."

„Mijn goedkeuring om mijn bloedverwante met een ongeloovige te huwen?" zei Richard, evenwel eerder op een toon, die op twijfel geleek, dan op duidelijke afkeuring van den voorgestelden maatregel. „Kon ik van zulk een bevrediging gedroomd hebben, toen ik van de voorsteven van mijn galei op het Syrisch strand sprong, gelijk een leeuw op zijn prooi springt! — En nu — Maar vervolg. — Ik zal met geduld toeluisteren."

De aartsbisschop, even verheugd als verbaasd, dat hij zijn taak zoo veel lichter vond, dan hij gevreesd had, haastte zich, om Richard de voorbeelden van zulke verbintenissen in Spanje op te sommen — niet zonder toestemming van den heiligen stoel — de onberekenbare voordeelen, die de geheele Christenheid van de vereeniging tusschen Richard en Saladin door zulk een heiligen band zou plukken; en bovenal sprak hij met groote hevigheid en zalving over de waarschijnlijkheid dat Saladin, in geval het voorgestelde huwelijk plaats vond, zijn valsch geloof tegen het ware zou verwisselen.

„Heeft de sultan eenige geneigdheid getoond, om Christen te worden?" vroeg Richard; „als dat zoo is, dan leeft er geen koning op aarde, dien ik de hand van een bloedverwante, ja, van een zuster, liever dan aan den edelen Saladin zou schenken — ja, al kwam de een en legde kroon en scepter aan haar voeten, en de ander had haar niets aan te bieden dan zijn goed zwaard en beter hart."

„Saladin heeft onze Christenleeraars gehoord," zei de bisschop eenigszins ontwijkend — „mijn onwaardigen persoon — en anderen — en daar hij geduldig luistert, en bedaard antwoordt, is het bijna niet anders mogelijk, of hij is gegrepen als een brandhout aan het vuur. Magna est veritas et praevalebit (Groot is de waarheid en zij zal zegevieren). — Daarenboven is de kluizenaar van Engaddi, van wiens woorden weinige nutteloos op de aarde zijn gevallen, volkomen doordrongen van het geloof, dat er een bekeering der Saracenen en andere heidenen nadert, waartoe dit huwelijk de inleiding zal geven. Hij leest in den loop der sterren; en daar hij, onder kastijding van het vleesch, op die goddelijke plaatsen vertoeft, welke de heiligen oudtijds betreden hebben, zoo is de geest van Elias, den Tishbiet, den stichter van zijn heilige orde met hem geweest, gelijk met den profeet Elisa, den zoon

van Shaphant, toen hij zijn mantel over hem uitspreidde."

Koning Richard luisterde naar de redeneering van den prelaat met terneergeslagen oogen en verwarde blikken.

„Ik kan niet zeggen," zei hij, „hoe het met mij gesteld is; maar ik geloof, dat deze koude raadgevingen van de Christenvorsten mij ook met een slaapziekte van geest besmet hebben. Er is een tijd geweest, dat, zoo een leek mij zulk een huwelijk had voorgesteld, ik hem terneer had gehouwen — en dat, als een geestelijke dit gedaan had, ik hem als een renegaat en Baälspriester in het gezicht gespogen had — maar thans klinkt deze raad zoo vreemd niet in mijn ooren. Want waarom zou ik geen broederschap en verbintenis met een dapperen, rechtvaardigen en edelmoedigen Saraceen zoeken, — die een waardigen vijand bemint en vereert, alsof het een vriend was, — terwijl de Christenvorsten van de zijde van hun bondgenoot terugdeinzen, en de zaak van den Hemel en van een brave ridderschap verlaten? — Maar ik wil geduldig blijven en niet aan hem denken. Slechts nog een poging wil ik doen, om, zoo mogelijk, deze dappere broederschap bijeen te houden; en zoo deze mislukt, heer aartsbisschop, dan zullen wij te zamen over uw raad spreken, dien ik voor het tegenwoordige noch aanneem, noch geheel verwerp. Laat ons naar de raadsvergadering gaan, mylord — het uur roept ons. Gij zegt, dat Richard driftig en trotsch is — gij zult zien, dat hij zich, evenals de lage braamstruik, waaraan hij zijn bijnaam ontleent, vernedert."

Met den bijstand van zijn kamerdienaars kleedde de koning zich haastig in een wambuis en een mantel van donkere en gelijkvormige kleur; en zonder eenig teeken van koninklijke waardigheid, behalve een gouden band om zijn hoofd, spoedde hij zich met den aartsbisschop van Tyrus naar de raadsvergadering, die slechts op zijn tegenwoordigheid wachtte om haar zitting te beginnen.

Voor de raadsvergadering was een ruime tent bestemd, waarvoor de groote banier van het kruis uitgespreid was. Daarenboven stond er nog een andere, waarop een knielende vrouw met loshangende haren en onordelijke kleeding geteekend was, die de verlatene en bedrukte kerk van Jeruzalem verbeelden moest, met het motto: Afflictae sponsae ne obliviscaris (Vergeet de bedrukte bruid niet). Zorgvuldig uitgekozen wachten stonden allen op een afstand van deze tent, uit vrees, dat de woordenwisselingen, die somtijds van een luiden en

stormachtigen aard waren, andere ooren, dan die, waarvoor deze bestemd waren, mochten bereiken.

Hier waren de vorsten van den kruistocht vergaderd, om op Richard's komst te wachten. Zelfs dit kleine oponthoud namen zijne vijanden hem kwalijk, daar er veelvuldige voorbeelden van zijn hoogmoed en onbehoorlijke aanmatiging van overmacht in omloop gebracht werden, waartoe zelfs het korte oponthoud, dat hij veroorzaakte, aangehaald werd. Men trachtte elkander in deze slechte meening te bevestigen, en ieder haalde de door hem aangedane beleediging aan door de kleinste omstandigheden op het strengste uit te leggen. En dit alles geschiedde mogelijk alleen slechts daarom, omdat zij een instinctmatigen eerbied voor den koning van Engeland gevoelden, dien zij door meer dan gewone pogingen moesten te boven komen.

Zij hadden dan ook bepaald, dat zij hem bij het binnentreden met weinig meer opmerkzaamheid zouden ontvangen en met niet meer achting dan juist noodzakelijk was, om binnen de grenzen van het koude ceremoniëel te blijven. Maar toen zij die edele gedaante, dat vorstelijk gelaat, hetwelk door zijn laatste ziekte eenigszins bleek geworden was — dat oog, hetwelk de minnezangers de schitterende ster van den strijd en de overwinning genoemd hadden, zagen — toen zij zijn daden, die menschelijke kracht en dapperheid te boven gingen, in hun gedachten terug riepen, stonden zij allen — zelfs de naijverige koning van Frankrijk en de norsche en beleedigde hertog van Oostenrijk — tegelijk op, en de vergaderde vorsten barstten eenstemmig in de uitroep uit: „God beware koning Richard van Engeland! — Lang leve de dappere Leeuwenhart!"

Met een gelaat, vrij en open als de zomerzon, wanneer deze opkomt, dankte Richard rondom, en wenschte zich zelven geluk, omdat hij zich opnieuw te midden van zijn koninklijke kruisvaarders bevond.

„Slechts weinige woorden wensch ik te zeggen," aldus wendde hij zich tot de vergadering, „ofschoon over zulk een onwaardig voorwerp als mij zelven, zelfs met gevaar, om voor weinige minuten uw beraadslagingen over het welzijn van het christendom en de bevordering van uw heilige onderneming op te houden."

De vergaderde vorsten hernamen hun plaatsen, en er ontstond een diepe stilte.

„Deze dag," vervolgde de koning van Engeland, „is een hooge feestdag voor de kerk; en het past wel degelijk voor de christenen op zulk een tijdstip, om zich met hun broeders te verzoenen, en elkander hun misslagen te bekennen. Edele vorsten, en vaders van deze heilige onderneming, Richard is een krijgsman — zijn hand is altijd veel vlugger dan zijn tong — en zijn tong is slechts te zeer aan de ruwe taal van zijn beroep gewend. Maar ziet om Plantagenet's haastige gezegden en onoverlegde daden niet van de edele zaak der verlossing van Palestina af — werpt aardschen roem en eeuwig heil niet weg, die hier te winnen zijn, zoo de mensch deze ooit winnen kan, omdat de soldaat haastig in het handelen, en zijn taal zoo hard is, als het zwaard, dat hij van zijn kindsheid af gedragen heeft. Zoo Richard tegen een van ulieden misdaan heeft, zal hij door woorden en daden vergoeding geven. — Edele broeder van Frankrijk, ben ik ongelukkig genoeg geweest, om u te beleedigen?"

„Zijne majesteit van Frankrijk heeft geen verzoening met die van Engeland te zoeken," antwoordde Filips met koninklijke waardigheid; „en welk besluit ik ook ten opzichte van de voortzetting dezer onderneming moge nemen, dit zal van redenen afhangen, die met den staat van mijn eigen koninkrijk in verband staan, en zeker niet van ijverzucht of haat tegen mijn koninklijken en zeer dapperen broeder."

„Oostenrijk," vervolgde Richard, met eene vermenging van vrijmoedigheid en waardigheid op den aartshertog toegaande, terwijl Leopold, als het ware onwillekeurig, van zijn zetel opstond, evenals een automaat, wiens bewegingen van een uitwendigen drijfveer afhingen, — „Oostenrijk denkt, dat hij reden heeft, om op Engeland vertoornd te zijn. Laten zij wederzijds hun vergiffenis uitwisselen, opdat de vrede van Europa en de eendracht van dit leger ongestoord blijve. Wij zijn thans gezamenlijke verdedigers van een meer roemrijke banier, dan er ooit voor een aardschen vorst wapperde, de banier des Heils zelve — laat er daarom geen strijd tusschen ons zijn wegens het teeken van onze aardsche waardigheden; maar laat Leopold het vaandel van Engeland teruggeven, indien hij dit in zijn macht heeft, en Richard zal, ofschoon om geen andere beweegreden dan zijn liefde voor de heilige kerk, zeggen, dat hij over de drift, waarmede hij den Oostenrijkschen standaard beschimpt heeft, berouw heeft."

De aartshertog stond stil, norsch en ontevreden, met zijn oogen op den grond gevestigd, en zijn gelaat gerimpeld van onderdrukt misnoegen, hetwelk ontzag met lompheid vermengd hem belette met woorden uit te drukken.

De patriarch van Jeruzalem haastte zich om het onrustbarend stilzwijgen, af te breken, en getuigenis voor den aartshertog van Oostenrijk af te leggen, dat hij zich door een plechtigen eed van elke rechtstreeksche of onrechtstreeksche kennis van de aanranding tegen de banier van Engeland gereinigd had.

„Dan hebben wij den edelen aartshertog te grooter onrecht aangedaan," zei Richard, „en terwijl wij hem vergiffenis vragen, omdat wij hem zulk een lafhartige beleediging te laste gelegd hebben, strekken wij de hand naar hem uit tot een teeken van vernieuwden vrede en herstelde vriendschap. — Maar hoe is dit? Oostenrijk weigert onze ontbloote hand, evenals te voren onzen ijzeren handschoen. Hoe! Zullen wij zijn deelgenoot in vrede, noch zijn tegenpartij in oorlog zijn? Welaan, het zij zoo; wij zullen de minachting, waarmee hij ons behandelt, beschouwen als een boete voor al wat wij in de drift des bloeds tegen hem gedaan hebben, en zullen dus de rekening tusschen ons beiden voor vereffend houden."

Dit zeggende wendde hij zich van den aartshertog met een voorkomen van waardigheid eerder dan van verachting, terwijl de Oostenrijker, zooals het scheen, evenzeer door zijn verwijdering verlicht werd, als een norsche, onoplettende schoolknaap, wanneer zich de blik van zijn strengen schoolmeester afwendt.

„Edele graaf van Champagne — vorstelijke markies van Montserrat — dappere grootmeester der Tempeliers — ik sta hier als een boeteling in den biechtstoel. — Heeft iemand van u een beschuldiging tegen mij in te brengen, of voldoening van mij te vragen?"

„Ik weet niet, waarop wij eenige zouden kunnen gronden," antwoordde de gladtongige Koenraad, „behalve dat de koning van Engeland zijn arme wapenbroeders al den krijgsroem ontrooft, dien zij gehoopt hadden, in dezen krijgstocht te winnen."

„Mijn beschuldiging," zei de grootmeester der Tempeliers, „zoo ik geroepen word om er een te doen, is ernstiger en ligt dieper, dan die van den markies van Montserrat. Misschien wordt het mij, als een krijgshaftigen monnik, kwalijk genomen,

dat ik mijn stem verhef, waar zoovele edele vorsten het stilzwijgen bewaren; maar het betreft ons geheel leger, en niet het minst dezen edelen koning van Engeland, dat hij in zijn gezicht die aantijgingen hoort, waarmede hij meer dan genoeg gedurende zijn afwezigheid overladen wordt. Wij prijzen en eeren den moed en de hooge volmaaktheid van den koning van Engeland; maar het smart ons, dat hij, bij alle gelegenheden, een voorrang en een meerderheid boven ons aanneemt, waarvan het onafhankelijke vorsten niet past zich te onderwerpen. Veel konden wij vrijwillig aan zijn dapperheid, zijn ijver, zijn rijkdom en zijn macht toegeven; maar hij, die alles als een recht grijpt, en niets overlaat om uit inschikkelijkheid en gunst te schenken, verlaagt ons van bondgenooten tot dienaars en vazallen, en bezoedelt, in de oogen van onze soldaten en onderdanen, den glans van ons gezag, hetwelk wij niet langer onafhankelijk uitoefenen. Daar koning Richard de waarheid van ons gevraagd heeft, moet hij noch verwonderd noch vertoornd worden, wanneer hij een man hoort, wien de wereldsche pracht verboden en voor wien aardsch gezag niets is, behalve in zoo ver deze den voorspoed van Gods tempel en de bestrijding van den leeuw, die rondgaat, om te zoeken, wien hij kan verslinden, bevordert — wanneer hij zulk een man, zeg ik, hem tot antwoord op zijn vraag de waarheid hoort zeggen. En deze wordt, terwijl ik spreek, door het hart van allen, die mij hooren, bevestigd, al verstikt ook de eerbied hun stemmen."

Richard bloosde sterk, terwijl de grootmeester dezen rechtstreekschen en onbewimpelden aanval op zijn gedrag deed, en het goedkeurend gemompel, hetwelk daarop volgde, toonde duidelijk, dat bijna allen, die tegenwoordig waren, de billijkheid van de beschuldiging erkenden. Verbitterd en tevens verootmoedigd, voorzag hij echter, dat hij, door zich aan zijn toorn over te geven, den koelen en listigen beschuldiger het voordeel zou geven, hetwelk den Tempelier juist beoogde te verkrijgen Hij zweeg echter met groote inspanning, tot zoo lang, dat hij een paternoster had opgezegd, hetwelk de weg was, dien zijn biechtvader hem aangewezen had te volgen, wanneer de gramschap op het punt was de overhand op hem te krijgen. De koning sprak vervolgens met bedaardheid, ofschoon niet zonder een verbitterden toon, hoofdzakelijk in het begin:

„En is het dan werkelijk zoo? En geven zich onze broeders

zooveel moeite, om de zwakheden van ons natuurlijk temperament en de onbeschaafde driften van onzen ijver op te merken, die mij somtijds kunnen aangespoord hebben, om bevelen te geven, wanneer er weinig tijd was om te raadplegen. Ik kon niet denken, dat toevallige en onopzettelijke beleedigingen, gelijk de mijne, zulke diepe wortels schieten konden in de harten van mijn bondgenooten in deze allerheiligste zaak, dat zij om mijnentwil de hand van den ploeg zouden trekken, nu de vore bijna ten einde was; dat zij om mijnentwil zich van het rechtstreeksche pad naar Jeruzalem zouden afwenden, dat hun zwaarden hun geopend hebben. Ik heb verkeerd gedacht, dat mijn kleine diensten tegen mijn onbedachte dwalingen zouden opgewogen hebben — dat, zoo men zich herinnerde, dat ik bij een aanval aan de spits drong, men niet vergeten zou, dat ik altijd de laatste bij een terugtocht was — dat, zoo ik mijn banier op de veroverde velden plantte, dit al het voordeel was, dat ik zocht, terwijl anderen den buit verdeelden. Ik mocht de veroverde stad naar mijn naam genoemd hebben, maar ik liet aan anderen het gebied over. Wanneer ik hardnekkig in het geven van stouten raad geweest ben, zoo heb ik, dunkt mij, noch mijn eigen bloed noch dat van mijn volk gespaard, om deze even stout ten uitvoer te brengen. Of indien ik, in de snelheid van den marsch of slag een bevel over de soldaten van anderen op mij genomen heb, dan zijn zij ook altijd als de mijne behandeld geworden, wanneer ik van mijn rijkdom de levens- en geneesmiddelen kocht, die hun eigen vorsten hun niet verschaffen konden. — Maar ik schaam mij, om u te herinneren aan hetgeen allen op mij zelven na schijnen vergeten te hebben. — Laat ons liever voorwaarts zien op onze toekomstige maatregelen; en gelooft mij, mijn broederen," vervolgde hij, terwijl zijn gezicht van drift gloeide, „dan zult gij noch de trotschheid, noch de gramschap, noch de eerzucht van Richard als een struikelblok op het pad vinden, op hetwelk godsdienst en roem u, als met de trompet van den aartsengel, roepen. O, neen, neen! Nooit zou ik de gedachte overleven, dat mijn gebreken en zwakheden de middelen waren geweest, om deze schoone verzameling van vergaderde vorsten te doen uiteen gaan. Ik zou mij de linkerhand met de rechter afhouwen, indien dit mijn oprechtheid kon bewijzen. Ik wil vrijwillig van alle recht om het bevel in het leger te voeren, zelfs over mijn eigen onderdanen, afzien. Zij zullen door die vorsten, die gij

benoemen zult, aangevoerd worden, en hun koning, die steeds maar al te zeer geneigd is, om den staf van aanvoerder met de lans van den avonturier te verwisselen, zal onder de banier van Beau-Séant bij de Tempeliers — ja, onder die van Oostenrijk dienen, zoo Oostenrijk een dapperen man tot aanvoerder van zijn troepen wil benoemen. Of, indien gij zelve dezen oorlog moede zijt, en voelt, dat uw wapenrusting uwe teedere lichamen drukt, laat dan bij Richard slechts een tien of vijftien duizend van uw soldaten om uw gelofte te vervullen, en wanneer Sion veroverd is," riep hij uit, terwijl hij zijn hand in de hoogte strekte, alsof hij den standaard van het kruis over Jeruzalem uitbreidde, „wanneer Sion veroverd is, dan zullen wij op deze poorten niet den naam van Richard Plantagenet schrijven, maar dien van de edelmoedige vorsten, die hem de middelen ter verovering toevertrouwden!"

De ruwe welsprekendheid en bepaalde uitdrukking van den krijgshaftigen monarch wekte op eens den gezonken moed der kruisvaarders op, verlevendigde hun vroomheid, en hun aandacht op het hoofddoel van den krijgstocht vestigende, bloosden zij voor het grootste gedeelte, omdat zij door zulke geringe klachten, die hen te voren bezig hielden, waren bewogen geworden. Het eene oog ontvlamde het andere, de eene stem moedigde de andere aan. Zij namen, als het ware eenstemmig, het krijgsgeschreeuw weer aan, dat op eens de rede van Peter den kluizenaar weergalmde, en zij riepen luid: „voer ons aan, dappere Leeuwenhart, — niemand is zoo waardig aan te voeren, waar dappere mannen volgen. Voer ons aan — naar Jeruzalem — naar Jeruzalem — het is Gods wil — het is Gods wil! — Gezegend is hij, die zijn arm tot deze vervulling zal leenen!"

Dit zoo plotseling en algemeen aangeheven geschreeuw liet zich tot buiten den kring van schildwachten, die de tent van de raadsvergadering bewaakten, hooren, en verspreidde zich onder de soldaten van het leger, die, traag geworden en ontmoedigd door ziekten en klimaat, evenals hun opperhoofden, den moed begonnen te verliezen. Maar de wederverschijning van Richard in hernieuwde kracht en het welbekende geschreeuw, dat uit de vergadering der vorsten voortkwam, ontvlamde eensklaps hun geestdrift weer, en duizenden en tienduizenden antwoordden met hetzelfde geroep van: „Sion, Sion! — Oorlog, oorlog! — Dadelijk ten strijde

tegen de ongeloovigen! Het is Gods wil — het is Gods wil!"

De uitroepen van buiten vermeerderden op haar beurt het vuur, dat binnen de tent heerschte. Zij, die niet onder den indruk kwamen, vreesden, tenminste voor dit oogenblik, koeler te schijnen dan anderen. Men sprak van niets anders meer dan van een stouten tocht op Jeruzalem bij het einde van den wapenstilstand, en de maatregelen, die men intusschen voor het verzorgen en voltallig maken van het leger nemen moest. De raadsvergadering ging uiteen, alle leden, zooals het scheen, met hetzelfde vurige voornemen, — dat echter spoedig in den boezem der meesten verdoofde, en niet in dien van anderen bestond.

Onder de laatste klasse behoorden de markies Koenraad en de grootmeester der Tempeliers, die zich, misnoegd, en ontevreden over de gebeurtenissen van den dag, te zamen naar hun tenten begaven.

„Ik heb u altijd gezegd," zei de laatste met den kouden sarcastischen glimlach, die hem eigen was, „dat Richard door de listige netten, die gij hem gespannen hadt, zou heen breken, gelijk een leeuw door een spinneweb. Gij ziet, dat hij slechts te spreken heeft, en zijn adem beweegt deze loszinnige gekken even gemakkelijk, als de dwarrelwind verstrooid stroo opneemt, et naar zijn goedvinden bij elkander werpt, of uiteen drijft."

„Wanneer de wind over is," antwoordde Koenraad, „dan zal het stroo, dat hij naar zijn pijpen liet dansen, weer stil op den grond gaan liggen."

„Maar weet gij niet buitendien," hernam de Tempelier, „dat het schijnt, zoo dit nieuwe voornemen van verovering zal opgegeven worden en voorbijgaan, en ieder machtig vorst weer aan de eenige leiding zal overgegeven worden, die zijn eigen magere hersenen hem kunnen verschaffen, dat Richard door verdrag koning van Jeruzalem zal worden, en dat vredesverdrag met den sultan zal sluiten, hetwelk gij meende, dat hij onmiddellijk zou van de hand wijzen."

„Nu, bij Mahomed en Termagaunt, want Christeneeden zijn uit de mode," zei Koenraad, „zegt gij, dat de trotsche koning van Engeland zijn bloed met dat van een heidenschen sultan zou vermengen? — Mijn staatkunde heeft dat hulpmiddel aangebracht, om hem de geheele onderhandeling tot een afschuw te maken. — Het zou even erg voor ons zijn. zoo hij onze meester door een verdrag, dan indien hij zulks door de overwinning werd."

„Uw staatkunde heeft het karakter van Richard zeer slecht doorzien," antwoordde de Tempelier, „ik ken zijn gemoed door een wenk van den aartsbisschop. — En dan uw meesterstreek met gindsche banier — deze is voorbijgegaan met niet meer eerbied, dan twee ellen geborduurde zijde verdienden. Markies Koenraad, uw vernuft begint te falen. — Ik zal niet langer op uw fijn gesponnen maatregelen vertrouwen, maar mijn eigen beproeven. — Kent gij de lieden niet, welke Saracenen Charegieten noemen?"

„Zeker ken ik die," antwoordde de markies; „het zijn wanhopende, dolzinnige dweepers, die hun leven aan de bevordering van den Godsdienst wijden — omtrent gelijk de Tempeliers — slechts weet men niet, dat zij ooit halverwege hun roeping staan blijven."

„Scherts niet," hernam de norsche monnik. „Verneem, dat een van deze lieden, in zijn bloedige gelofte, den naam van dien eilands-keizer heeft bepaald, om hem als den hoofdvijand van het Mohamedaarsch geloof terneer te houwen."

„Een zeer oordeelkundig heiden," zei Koenraad. „Mahomed schenke hem zijn paradijs tot belooning!"

„Hij werd door een van onze knapen in het kamp gevat, en, in een bijzonder onderzoek, bekende hij mij zijn vast en bepaald voornemen."

„Nu vergeve de hemel degenen, welke het voornemen van dezen zeer verstandigen Charegiet belet hebben," antwoordde Koenraad.

„Hij is mijn gevangene," voegde de Tempelier er bij, „en van het gesprek met anderen uitgesloten, zooals gij onderstellen kunt — maar de gevangenissen zijn wel eens opengebroken."

„De ketenen afgeworpen, en gevangenen ontsnapt —" hervatte de markies. „Er is een oud spreekwoord, er is geen zekerder gevangenis, dan het graf."

„Als hij los is, vat hij zijn plan weer op — want het is de aard van deze soort van bloedhonden, dat zij nooit het spoor van de prooi, die zij eens geroken hebben, verlaten."

„Zeg er niets meer van," zei de markies; „ik zie uw bedoelingen — deze zijn verschrikkelijk, maar de nood is dringend."

„Ik heb u dit slechts gezegd, opdat gij op uw hoede moet zijn, want het oproer zal verschrikkelijk zijn: en men weet niet, op wien de Engelschen hun woede koelen zullen — ja, en er is nog een ander gevaar — mijn page is van de besluiten

van dezen Charegiet onderricht," vervolgde de tempelier; „en bovendien is hij een gevoelige, eigenzinnige gek, waarvan ik wel wenschte ontslagen te zijn, daar hij mij dwarsboomt, terwijl hij door zijn eigen oogen en niet door de mijne zien wil. Maar onze heilige orde geeft mij de macht om zulk een ongemak te verhelpen. Of wacht, — de Saraceen kan een goeden dolk in zijn vel vinden, en ik sta er voor in, dat hij dezen gebruikt, als hij uitbreekt, hetgeen zeker zal gebeuren, zoodra de page met zijn voedsel binnentreedt."

„Het zal aan de zaak een kleur geven," zei Koenraad; „en toch —"

„Toch en maar," hervatte de tempelier, „zijn woorden voor gekken — wijze lieden aarzelen niet en treden niet terug — zij besluiten en voeren uit."

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Maar Dante's Beatrix en Eva, Milton's beeld,
Zijn niet hunn' vrouwen, maar in 's Dichters brein geteeld.
LORD BYRON.

Toen Richard, die, zonder het te vermoeden, het voorwerp was van het zwarte verraad, hetgeen wij op het einde van het vorige hoofdstuk verhaald hebben, voor het oogenblik althans, de zegepralende vereeniging van de ten kruistocht getrokken vorsten bewerkstelligd had, ten einde de oorlog met kracht voort te zetten, was zijn eerste zorg om de rust in zijn eigen huisgezin te herstellen. Nu hij bedaarder kon oordeelen, wilde hij de omstandigheden, die tot het verlies van zijn banier aanleiding gegeven hadden, nauwkeurig onderzoeken, alsmede de aard van de verstandhouding tusschen zijn bloedverwante Edith en den verbannen Schotschen avonturier.

Dientengevolge werden de koningin en hare hofdames door een bezoek van Sir Thomas de Vaux verschrikt, die verzocht, dat lady Calista van Montgaillard, de eerste kamerjonkvrouw der koningin, dadelijk bij koning Richard moest verschijnen.

„Wat zal ik zeggen, mevrouw?" vroeg de sidderende freule aan de koningin. „Hij zal ons allen vermoorden."

„Neen, vrees niet, freule," antwoordde De Vaux. „Zijne majesteit heeft het leven van den grootsten beleediger, den Schotschen ridder, gespaard, en hem aan den Moorschen geneesheer ten geschenke gegeven — hij zal niet streng tegen een dame zijn, al heeft zij ook een misslag begaan."

„Bedenk een listig verhaal," zei Berengaria. „Mijn gemaal heeft te weinig tijd, om onderzoek naar de waarheid te doen."

„Verhaal het voorval, zooals het werkelijk geschied is," zei Edith, „of ik verhaal het voor u."

„Met het genadig verlof van uwe majesteit," hernam De Vaux, „mij dunkt, dat lady Edith een goeden raad geeft; want ofschoon koning Richard wel wil gelooven, al wat het uwe genade behaagt hem te zeggen, twijfel ik toch, of hij dezelfde inschikkelijkheid voor lady Calista zal hebben, en vooral in deze zaak."

„De lord van Gilsland heeft gelijk," hervatte lady Calista, zeer verontrust over het onderzoek, dat plaats zou hebben, „en buitendien, al had ik tegenwoordigheid van geest genoeg om een waarschijnlijke geschiedenis te verzinnen, zou ik, op mijn woord, den moed niet hebben, om haar te verhalen."

In deze oprechte stemming werd lady Calista door De Vaux naar den koning geleid, en hier legde zij, zooals zij zich had voorgenomen, een volledige bekentenis af van het lokaas, waardoor de ongelukkige ridder van den Luipaard overgehaald was, om zijn post te verlaten. Zij verontschuldigde lady Edith, die, zooals zij wel begreep, niet in gebreke zou blijven zich zelve te verschoonen en legde den vollen last op de koningin, haar meesteres, wier deel in de grap, zooals zij wel wist, het meest vergeeflijk in de oogen van Leeuwenhart zou schijnen. Inderdaad was Richard een beminnend — ja, bijna een verwijfd echtgenoot. De eerste uitbarsting van zijn gramschap was sinds lang voorbij, en hij was niet geneigd om streng te berispen, hetgeen niet meer veranderd kon worden. De listige lady Calista, die van haar vroegste kindsheid af gewoon was om de intrigues van een hof uit te buiten, en de teekens van een vorst gade te slaan, liep met de snelheid van een kievit naar de koningin terug, belast met des konings bevelen, dat zij weldra een bezoek van hem te verwachten had. Hierbij voegde de kamerjonkvrouw een verklaring, op haar eigen observatie gegrond, strekkende, om aan te toonen, dat Richard juist zooveel strengheid wenschte te behouden, dat het zijne koninklijke gemalin tot berouw over haar scherts kon brengen en dan zijn genadige vergiffenis over haar en allen, die daaraan deel gehad hadden, uit te strekken.

„Is dat het geval?" riep de koningin, door deze boodschap vrij wat verlicht, „geloof mij, dat, hoe groot Richard als veldheer ook is, hij het moeilijk zal hebben, om ons in deze zaak schrik aan te jagen; en dat, zooals de herders op de Pyreneeën in mijn vaderland gewoon zijn te zeggen, menigeen om de wol komt en geschoren weer heengaat."

Koningin Berengaria, na zich op de hoogte gesteld te hebben van al hetgeen Calista haar zeggen kon, kleedde zich in het gewaad, dat haar het best stond, en wachtte met vertrouwen de aankomst van den heldhaftigen Richard af.

Hij kwam en bevond zich in een toestand van een vorst, die in een gewest komt, dat hem beleedigd heeft, in het vertrouwen, dat hij slechts één verwijt zal behoeven te doen om diens onderwerping te ontvangen, wanneer hij het onverwacht in een toestand van volslagen wantrouwen en oproer vindt. Berengaria kende zeer goed de macht van hare bekoorlijkheden en de grootheid van Richards liefde, en zij was verzekerd, dat zij een goed verdrag sluiten zou, zoodra de eerste verschrikkelijke uitbarsting van zijn toorn zonder nadeel voorbij zou zijn. Verre van naar het voorgenomen verwijt van den koning te luisteren, dat de lichtvaardigheid van haar gedrag met recht verdiend had, verontschuldigde, ja verdedigde zij het zelfs als een onschuldige grap. Zij ontkende inderdaad, met vele fraaie wendingen, dat zij Nebectamus bevolen had, om den ridder verder te lokken, dan aan den rand van den berg, waarop hij de wacht hield — en dit was ook werkelijk in zoo verre waar, dat zij niet voornemens geweest was, om Sir Kenneth in haar tent te doen brengen. — En reeds welsprekend, om hare verdediging voor te dragen, was de koningin dit nog veel meer, toen zij Richard onvriendelijkheid ten laste legde, omdat hij haar zulk een gering geschenk, als het leven van een ongelukkigen ridder geweigerd had, die, door haar onbedachte daad, in gevaar gebracht was. Zij weende en snikte, terwijl zij over de hardvochtigheid van haar gemaal te dezen opzichte uitweidde, als een gestrengheid, die gedreigd had haar voor haar geheele leven ongelukkig te maken, zoo dikwijls zij er aan denken zou, dat zij zonder nadenken van verre de aanleidende oorzaak tot zulk een treurspel gegeven had. Het gezicht van den vermoorden ridder zou haar in haar droomen beangstigd hebben — zelfs kon, zoor zoover zij wist, zijn geest werkelijk voor haar sponde gestaan hebben, terwijl zij waakte, daar zulke dingen dikwijls gebeurden. Aan al dezen jammer van haar hart was zij alleen blootgesteld door de gestrengheid van een man, die, terwijl hij voorgaf door haar minsten blik betooverd te worden, een daad van ellendige wraak niet wilde nalaten, al moest de uitslag haar dan ook ongelukkig maken.

Deze geheele stroom van vrouwelijke welsprekendheid ging met de gewone bewijsredenen van tranen en zuchten gepaard, en werd op zulk een toon en met zulke gebaren voortgebracht, dat zij schenen te toonen, dat de gramschap van de koningin noch uit hoogmoed noch uit kwaden luim sproot, maar uit gevoelens, die er over beleedigd waren, dat zij haar invloed bij haar echtgenoot minder vond, dan zij verwacht had.

De goede koning Richard was geweldig verlegen. Hij trachtte tevergeefs met een vrouw te redeneeren, die door haar eigen ijverzucht op zijn genegenheid niet in staat was om naar bewijzen te luisteren. Ook kon hij niet over zich verkrijgen om den dwang van wettig gezag tegen zulk een schoon schepsel, te midden van haar onverstandig misnoegen, te gebruiken. Hij werd derhalve genoodzaakt verdedigenderwijze te werk te gaan; hij trachtte zachtjes haar achterdocht uit den weg te ruimen, en haar ongenoegen te doen bedaren, en herinnerde haar, dat zij niet op het gebeurde met gedachten van berouw of bovenmatige vrees behoefde terug te zien, daar Sir Kenneth leefde en wel was, en hij hem aan den grooten Arabischen geneesheer geschonken had, die zeker beter dan eenig mensch hem zou weten in het leven te houden. Maar dit scheen de diepst gaande wonde van allen, en de smart der koningin werd vernieuwd door het denkbeeld, dat een Saraceen — een geneesheer — een geschenk ontvangen had, waarvoor zij blootshoofds en met gebogen knie haar gemaal tevergeefs gesmeekt had. Bij deze nieuwe beschuldiging was Richards geduld ten einde, en hij zei op een ernstigen toon: „Berengaria, de geneesheer redde mij het leven. Indien dit in uwe oogen waarde heeft, zult gij hem de eenige belooning niet benijden, die hij wenschte aan te nemen."

De koningin was bevredigd, daar zij haar behaagziek misnoegen tot op de grenzen van de veiligheid gedreven had.

„Mijn Richard," zei zij, „waarom hebt gij dien wijzen man niet bij mij gebracht, opdat Engelands koningin toonen kon, hoe zij den man achtte, die de lamp der ridderschap, den roem van Engeland en het licht van het leven en de hoop der arme Berengaria van den dood kon redden?"

In een woord, de huwelijkstwist was ten einde; maar opdat de gerechtigheid haar boete ontvangen zou, kwamen de koning en de koningin er beiden in overeen, om de ge-

heele schuld op den bode Nebectamus te leggen, die (daar de koningin zijn grappen moede begon te worden) met zijne koninklijke echtgenoote Guenevra veroordeeld werd, om van het hof verbannen te worden. De ongelukkige dwerg ontging een kastijding alleen door de verzekering der koningin, dat hij reeds een lichamelijke straf ondergaan had. Er werd verder besloten, dat, daar er binnenkort een afgevaardigde aan Saladin zou gezonden worden, om hem het besluit van den raad over te brengen, om de vijandelijkheden te hervatten, zoodra de wapenstilstand ten einde was, en Richard voornemens was den sultan een geschenk van waarde te zenden, ter erkentenis voor de groote weldaad, die hij van de diensten van El Hakim ontvangen had, de twee ongelukkige schepsels als rariteiten daarbij gevoegd zouden worden. En werkelijk waren zij door hun buitengewoon zonderling voorkomen en den bedroefden toestand van hun verstand, geschenken, die zeer goed door den eenen vorst aan den anderen gedaan konden worden.

Richard had dien dag nog een anderen vrouwelijken storm te doorstaan; maar deze ging hij in tegenstelling met den vorige met onverschilligheid tegemoet. Want ofschoon Edith schoon was en door haar koninklijken bloedverwant hoog geschat werd; — ja, ofschoon zij door zijne onrechtvaardige vermoedens werkelijk een beleediging ondergaan had, waarover Berengaria slechts veinsde te klagen, was zij echter noch Richards gemalin noch zijn geliefde, en hij vreesde haar verwijten minder dan die der koningin, ofschoon de hare gegrond waren, en die der koningin onrechtvaardig en hersenschimmig. Daar hij verzocht had alleen met haar te spreken, werd hij in haar vertrek gebracht, dat aan dat der koningin grensde, terwijl twee Koptische slavinnen gedurende de bijeenkomst in den verst afgelegen hoek op haar knieën bleven liggen. Een dunne zwarte sluier spreidde zijn ruime vouwen om de ranke en schoone gestalte der hooggeboren maagd, en zij had geen vrouwelijk sieraad van welken aard ook aangedaan. Zij stond op en maakte een diepe buiging, toen Richard binnentrad, hernam haar plaats op zijn bevel, en wachtte, toen hij zich naast haar had neergezet, zonder een woord te uiten, totdat hij haar zijn boodschap zou mededeelen.

Richard, wiens gewoonte het was, vertrouwelijk met Edith te zijn, zooals hun bloedverwantschap dit billijkte,

voelde dat deze ontvangst koel was, en opende het gesprek met eenige verlegenheid.

„Onze schoone nicht," zei hij eindelijk, „is boos op ons; en wij bekennen, dat sterke omstandigheden ons bewogen hebben, om haar, zonder grond, van een gedrag te verdenken, dat geheel in strijd is met den loop haars levens. Maar zoolang wij in dit nevelig dal der menschelijkheid wandelen, zullen wij de schaduwen voor werkelijke voorwerpen houden. Kan mijn schoone nicht haar eenigszins heftigen bloedverwant, Richard, niet vergeven?"

„Wie kan vergiffenis aan Richard weigeren," antwoordde Edith, „mits Richard vergiffenis van den Koning kan krijgen?"

„Kom, nicht," hernam Leeuwenhart, „dit is alles te plechtstatig. Bij onze heilige Maagd, wat een droefgeestig gelaat! — En deze ruime zwarte sluier zou de menschen doen denken, dat gij pas weduwe geworden zijt, of op zijn minst een verloofde verloren hadt. Schep moed — gij hebt zeker gehoord, dat er geen werkelijke reden tot droefheid is. — Waarom houdt gij dan den vorm van rouw?"

„Voor de verloren eer van Plantagenet — voor den roem, die het huis mijns vaders verlaten heeft."

Richard fronste het voorhoofd. „Verloren eer! Roem, die het huis mijns vaders verlaten heeft!" herhaalde hij toornig; „maar onze nicht Edith heeft een vrijbrief. Ik heb haar te haastig beoordeeld; zij heeft derhalve een recht om te streng over mij te oordeelen. Maar zeg mij ten minste, waarin ik iets misdreven heb."

„Plantagenet," antwoordde Edith, „moest een beleediging vergeven of gestraft hebben. Het past hem niet vrije mannen, Christenen en dappere ridders tot de boeien der ongeloovigen te veroordeelen. Het past hem niet, het leven bij verdrag te schenken of te verruilen tegen het verlies der vrijheid. Den ongelukkige ter dood veroordeeld te hebben, kon strengheid geweest zijn, maar het had nog een zweem van rechtvaardigheid gehad; hem tot slavernij en ballingschap te verwijzen, was een rechtstreeksche dwingelandij."

„Ik zie, schoone nicht," hervatte Richard, „dat gij een der vrouwen zijt, die een afwezigen minnaar gelijk stellen met geen of met een doode. Wees geduldig; een tiental lichte ruiters kunnen hem nog volgen en de dwaling vergoeden, als uw minnaar nog een of ander geheim in be-

waring heeft, dat zijn dood gepaster maakt dan zijne verbanning."

„Zwijg met uw laffe scherts!" hernam Edith, hoog kleurende. „Bedenk liever, dat gij, om aan uw blinde drift voldoening te geven, een gezond lid van deze groote onderneming afgesneden, het kruis van een zijner dapperste verdedigers beroofd, en een dienaar van den waren God in de handen der heidenen geleverd hebt, dat gij aan gemoederen die even kwaaddenkend als gij bij deze gelegenheid getoond hebt, eenig recht gegeven hebt, om te zeggen, dat Richard Leeuwenhart den dappersten krijgsman uit zijn leger verbannen heeft, uit vrees dat diens naam in den slag den zijne mocht evenaren."

„Ik — ik!" riep Richard, nu inderdaad zeer bewogen — „ben ik de man er naar, om ijverzuchtig op roem te zijn? Ik wilde, dat hij hier was, om zulk een verzekering tegen mij vol te houden. Ik zou rang en kroon er aan geven, en hem als man in het strijdperk ontmoeten, om te doen blijken, of Richard Plantagenet reden had de dapperheid van een sterveling te vreezen of te benijden. Kom, Edith, gij denkt niet, zooals gij spreekt. Laat toorn of verdriet over de afwezigheid van uw minnaar u niet onbillijk maken tegenover uw bloedverwant, die, in weerwil van uw grillen, uwe goedkeuring even hoogschat als die van eenig levend mensch."

„De afwezigheid van mijn minnaar?" zei lady Edith. „Maar ja, hij mag wel mijn minnaar genoemd warden, daar hij dien naam zoo duur betaald heeft. Hoe onwaardig ik die hulde ook was, ik was toch voor hem, gelijk een licht, dat hem voorwaarts leidde op het pad der ridderschap; maar dat ik mijn rang vergat, of dat hij zijn eerzucht boven den zijne verhief, dat is valsch, al werd het ook door een koning gezegd."

„Schoone nicht," antwoordde Richard, „leg mij geen woorden in den mond, die ik niet gezegd heb. Ik zei niet, dat gij dezen man meer gunst bewezen hebt dan een goed ridder oogsten mag, zelfs van een prinses, wat dan ook zijn stand is. Maar bij onze Lieve Vrouw, ik weet iets van den loop der liefde — zij begint met stommen eerbied en verwijderde betuigingen van achting; maar, wanneer de gelegenheid zich voordoet, neemt de vertrouwelijkheid toe, en zoo — maar het baat niet met iemand te spreken, die zich wijzer rekent dan de geheele wereld."

„Ik luister graag naar den raad van mijn bloedverwant," hervatte Edith, „als deze geen beleediging voor mijn rang en mijn karakter bevat."

„Schoone nicht, koningen raden niet, maar bevelen slechts," hernam Richard,

„Sultans bevelen voorwaar," zei Edith, „maar dat komt, omdat zij slaven te beheerschen hebben."

„Kom, gij moest eens leeren, deze minachting van het Sultanschap af te leggen, daar gij zooveel van een Schot houdt," antwoordde de koning. „Ik houd Saladin voor getrouwer aan zijn woord, dan dezen Willem van Schotland, die nogal een leeuw genoemd wordt; hij heeft mij bedrogen, door mij de hulptroepen niet te zenden. Laat ik u zeggen, Edith, gij kunt nog beleven, dat gij den voorkeur geeft aan een getrouwen Turk boven een valschen Schot."

„Neen — nooit!" hernam Edith. „Richard zelf zou de valsche godsdienst niet aannemen, tot wier verdrijving uit Palestina hij over de zee getrokken is."

„Gij wilt het laatste woord hebben," hernam Richard, „en gij zult het hebben. Denk van mij wat gij wilt, schoone Edith. Ik zal niet vergeten, dat uw vader mijn broeder was."

Dit zeggende nam hij beleefd afscheid van haar, maar zeer weinig over den uitslag van zijn bezoek voldaan.

Het was de vierde dag, nadat Sir Kenneth uit het leger was ontslagen en koning Richard zat in zijn tent van een westelijke avondkoelte te genieten, die, met een ongewone frischheid op haar wieken, uit het vroolijke Engeland scheen over te waaien tot verfrissching van zijn avontuurlijken monarch, terwijl hij trapsgewijze de volle kracht, die noodig was, om zijn reusachtig plan ten uitvoer te brengen, terugkreeg. Er was geen mensch bij hem, daar De Vaux naar Ascalon gezonden was, om versterking en nieuwen voorraad van krijgsbehoeften te halen en de meesten zijner volgelingen bezig waren, daar allen zich voorbereidden op de naderende opening der vijandelijkheden, en voor een groote hieraan voorafgaande schouwing van het leger der kruisvaarders, welke den volgenden dag zou plaats hebben. De koning zat te luisteren naar het gedruisch der soldaten, het gekletter uit de smederijen, waar de hoefijzers gemaakt werden en uit de tenten der wapensmeden, die de wapenrustingen herstelden. De stem der soldaten was onder het heen- en weergaan luid en vroolijk, en voerde in zich een verzekering van grooten en op-

gewekten moed, en een voorteeken van naderende overwinning. Terwijl Richard deze tonen met vermaak in zich opnam en zich aan de gezichten van verovering en roem, die deze opleverden, overgaf, zei een stalbediende tot hem, dat er buiten een bode van Saladin stond.

„Laat hem dadelijk binnen," zei de koning, „en met verschuldigde eer, Joseline."

De Engelsche ridder voerde daarop een man binnen, die, naar het scheen, van geen hoogeren rang was dan een Nubische slaaf, wiens voorkomen echter ten hoogste belangwekkend was. Hij was van een prachtige gestalte en edel gevormd, en zijn trotsche trekken, ofschoon bijna gitzwart, toonden niets van een Neger-afkomst. Hij droeg over zijn koolzwarte lokken een sneeuwwitten tulband, en over zijn schouders een korten mantel van dezelfde kleur, open van voren en bij de mouwen, waaronder een wambuis van luipaardenhuid te voorschijn kwam, dat tot op een hand breed aan de knie reikte. Het overige van zijn gespierde leden, zoowel beenen als armen, was bloot, behalve dat hij sandalen aan de voeten, en een halsband en armbanden van zilver had. Een recht breed zwaard met een gevest van ebbenhout en een scheede, die met een slangenhuid bedekt was, hing om zijn middel. In zijn rechterhand hield hij een korte spies, met een breeden, stalen kop, van een span lang, en in zijn linker leidde hij aan een snoer van zijde en goud gevlochten, een grooten en edelen jachthond.

De bode boog, terzelfdertijd zijn schouders tot een teeken van vernedering gedeeltelijk ontblootende. Na den grond met zijn voorhoofd aangeraakt te hebben, stond hij zoo ver op, dat hij op de eene knie rustte, terwijl hij den koning een zijden doek overhandigde, waarin een andere van goudlaken zat. Daarin was een brief van Saladin in het oorspronkelijk Arabisch, met een vertaling in het Normandisch-Engelsch, die aldus in de hedendaagsche taal kan overgebracht worden:

„Saladin, koning der koningen, aan Melec Ric, den leeuw van Engeland. Daar wij door uw laatste boodschap vernomen hebben, dat gij den oorlog boven den vrede verkozen hebt, en onze vijandschap boven onze vriendschap, zoo houden wij u voor verblind in deze zaak, en vertrouwen u spoedig van uwe dwaling te overtuigen, door de hulp van onze onoverwinnelijke macht van de duizend stammen, wanneer Ma-

homed, de profeet van God, en Allah, de God van den profeet, den twist tusschen ons zullen beslissen. Voor het overige schatten wij u hoog, alsmede de giften, die gij ons gezonden hebt, en vooral de twee dwergen, zonderling in hunne mismaaktheid, als Esopus, en vroolijk als de luit van Isaäk. En tot vergelding van deze teekens uit de schatkamer van uwe goedheid, hebben wij u een Nubischen slaaf, Zohank genaamd, gezonden, dien gij niet naar zijn kleur beoordeelen moet, volgens de manier van de dwazen dezer aarde, aangezien de vruchten met zwarte schil de heerlijkste geur hebben. Weet dan , dat hij sterk is, om den wil van zijn meester te volvoeren, gelijk Rustan van Zablestan; ook is hij wijs in het geven van raad, hetgeen gij bemerken zult, wanneer gij hem leert kennen, want de heer der spraak heeft hem met zwijgen getroffen tusschen de ivoren muren van zijn gehemelte. Wij bevelen hem aan uwe zorg, hopende, dat het uur niet ver af moge zijn, dat hij u een goeden dienst kan bewijzen. En hiermede zeggen wij u vaarwel; vertrouwende, dat onze allerheiligste profeet u nog tot een gezicht der waarheid zal roepen. En zoo deze verlichting niet mocht komen, dan is onze wensch voor de spoedige herstelling van uwe koninklijke gezondheid, opdat Allah tusschen u en ons in een open slag moge beslissen."

De brief was door de onderteekening en het zegel van den sultan bekrachtigd.

Richard wierp een zwijgenden blik op den Nubiër, die voor hem stond, met de oogen op den grond geslagen, de armen over zijn borst gevouwen, met het voorkomen van een zwart marmeren standbeeld van het uitgezochtste maaksel, het leven van de aanraking van een Prometheus verwachtende. De koning van Engeland, die, zooals men nadrukkelijk van zijn opvolger, Hendrik VIII, zei, graag een welgebouwd man mocht zien, vond veel behagen in de spieren, zenuwen en geëvenredigdheid van den man, dien hij thans beschouwde en vroeg hem in de Lingua Franca: „Zijt gij een heiden?"

De slaaf schudde met het hoofd en zijn vinger aan zijn voorhoofd brengende, maakte hij een kruis tot teeken, dat hij een Christen was; daarop hernam hij zijn houding van onbeweeglijke nederigheid.

„Een Nubisch Christen, zonder twijfel," zei Richard, „en van het spraakvermogen beroofd door deze heidensche honden?"

De stomme schudde wederom langzaam met het hoofd, ten teeken van ontkenning, wees met zijn voorsten vinger naar den hemel, en legde hem toen op zijn lippen.

„Ik versta u," zei Richard, „gij lijdt onder de straf van God, en niet door de wreedheid der menschen. Kunt gij een wapenrusting en een zwaardriem schoon maken, en in tijd van nood toegespen?"

De stomme knikte, en naar den maliënkolder stappende, die met het schild en den helm van den ridderlijken monarch aan de pilaar van de tent hing, behandelde hij deze voorwerpen met zulk een nette behendigheid, dat hierdoor voldoende bewezen werd, dat hij het werk van een wapendrager volkomen verstond.

„Gij zijt een handige knaap," zei de koning, „en zult zeker van nut zijn — gij zult bij mij in mijn kamer en in mijn dienst blijven, om te toonen, hoezeer ik de gift van den koninklijken sultan schat. Indien gij geen tong hebt, kunt gij ook geen praatjes overbrengen en mij ook niet tot drift tergen door een ongepast antwoord."

De Nubiër boog andermaal, totdat zijn voorhoofd de aarde raakte en bleef toen rechtop staan op eenige schreden afstand, alsof hij op de bevelen van zijn nieuwen meester wachtte.

„Nu, gij kunt uw dienst dadelijk beginnen," zei Richard, „want ik zie een roestvlek op dat schild; en wanneer ik dit in het gelaat van Saladin zwaai, moet het schitterend en onbezoedeld zijn, gelijk de eigen eer van den sultan."

Er werd buiten op een hoorn geblazen, en dadelijk daarop kwam Sir Henry Neville met een pak brieven binnen. — „Uit Engeland, mylord," zei hij onder het overhandigen.

„Uit Engeland — ons eigen Engeland!" hervatte Richard op een toon van droefgeestige verrukking. „Helaas! zij denken er niet aan, hoe hard hun vorst door ziekte en smart gekweld is geweest — flauwe vrienden en stoutmoedige vijanden." Toen, de berichten opende, zei hij haastig: „Ha! dat komt uit geen vreedzaam land — zij hebben ook hunne geschillen. — Neville, vertrek. — Ik moet deze tijdingen alleen en op mijn gemak doorlezen."

Neville verwijderde zich en Richard was weldra verzonken in de droevige berichten, die hem uit Engeland geworden waren, omtrent de partijschappen, die zijn erfelijke staten verscheurden — de oneenigheid tusschen zijn broeders, Jan en Godfried, en de verschillen van beiden met den opper-

rechter, Longchamp, bisschop van Ely, — de onderdrukking der landlieden door de edelen en het oproer der eersten tegen hun meesters, hetgeen overal tooneelen van tweedracht en in sommige gevallen verlies van menschenlevens veroorzaakt had. Berichten van voorvallen, krenkend voor zijn hoogmoed, en te kort doende aan zijn gezag, waren vermengd met den ernstigen raad van zijn verstandigste en het meest aan hem gehechte raadslieden, dat hij dadelijk naar Engeland terug zou keeren, daar zijn tegenwoordigheid de eenige hulp was, om het koninkrijk van alle gevolgen van burgerlijke oneenigheid te redden, waarvan Frankrijk en Schotland waarschijnlijk voordeel zouden trekken. Vervuld met den smartelijksten angst, las en herlas Richard de onheil voorspellende brieven, vergeleek de berichten, die eenige hiervan bevatten met dezelfde feiten, verschillend opgegeven in andere, en hij werd spoedig geheel ongevoelig voor hetgeen rondom hem voorviel, ofschoon hij uit liefde voor de koelheid dicht bij den ingang van zijn tent zat, en de gordijnen teruggetrokken had, zoodat hij kon zien en gezien worden door de wachten en anderen, die buiten stonden.

Dieper in de schaduw van de tent en met de taak, die zijn nieuwe meester hem opgedragen had, zat de Nubische slaaf, met den rug naar den koning gekeerd. Juist was hij met het in orde brengen en polijsten van het borstharnas en ander staalwerk gereed gekomen en was thans ijverig bezig met een breed schild van ongewone grootte en met stalen platen belegd, dat Richard dikwijls gebruikte bij het verkennen of bestormen van versterkte plaatsen, als een krachtdadiger bescherming tegen werpspiezen, dan het smalle driehoekige schild, dat te paard gebruikt werd. Dit schild droeg noch de koninklijke leeuwen van Engeland noch eenig ander teeken, om de aandacht van de verdedigers der muren, waartegen het gebruikt werd, niet tot zich te trekken; de zorg van den wapensmid had zich dus bepaald om de oppervlakte zoo helder als kristal te doen schitteren, en hierin scheen hij bijzonder geslaagd te zijn. Naast den Nubiër en nauwelijks zichtbaar van buiten, lag de groote hond, die zijn medeslaaf genoemd kon worden en die als het ware bevreesd was doordat hij een koninklijken eigenaar gekregen had, en dicht aan de zijde van den stomme lag, met kop en ooren op den grond, en zijn pooten en staart dicht om en onder zich getrokken.

Terwijl de monarch en zijn nieuwe bediende aldus bezig waren, trad een nieuwe speler op het tooneel, en mengde zich onder den troep Engelsche yeomen, waarvan ongeveer een twintigtal, uit achting voor de ongewone nadenkende houding en bezigheid van hun koning, tegen hunne gewoonte, een stille wacht vóór zijn tent hielden. Deze was echter niet waakzamer dan gewoonlijk. Eenigen speelden hazardspelen met keisteentjes, anderen fluisterden onder elkander over den naderenden veldslag, en verscheidenen lagen te slapen, in hun groene mantels gewikkeld.

Tusschen deze zorgelooze wachters gleed de onaanzienlijke gedaante van een kleinen ouden Turk door, die armoedig gekleed was, gelijk een marabout of santon van de woestijn, een soort dwepers, die zich somtijds in de legerplaats der kruisvaarders waagden, ofschoon zij altijd met verachting en somtijds met geweld behandeld werden. Werkelijk had de weelde en ongebonden toegevendheid der Christenaanvoerders een bonten samenloop in hunne tenten veroorzaakt van muzikanten, lichte vrouwen, joodsche kooplieden, Kopten, Turken en al het verschillend uitvaagsel der Oostersche natiën, zoodat de kaftan en de tulband geheel geen ongewoon noch onrustbarend gezicht in de legerplaats der kruisvaarders waren, ofschoon het duidelijk voornemen van den krijgstocht was, om beiden uit het heilige Land te verdrijven. Toen echter de kleine, onbeduidende gestalte, die wij beschreven hebben, zoo nabij kwam, dat hij eenige hindernis van de wacht ondervond, wierp hij zijn morsigen groenen tulband van zijn hoofd, toonde, dat zijn baard en zijn wenkbrauwen geschoren waren, gelijk die van een grappenmaker van beroep, en dat de uitdrukking van zijn zonderlinge en verweerde trekken, zoowel als van zijn kleine zwarte oogen, die als git schitterden, die was van een ontstelde verbeelding.

„Dans, marabout," riepen de soldaten, bekend met de zeden van deze zwervende dwepers, „dans, of wij zullen u met onze boogstangen geeselen, totdat gij u ronddraait, zooals nog nooit een tol onder de zweep van een schooljongen draaide." — Zoo schreeuwden de onbarmhartige wachten, even verheugd een voorwerp tot plagen te hebben, als een kind, wanneer het een vlinder vangt, of een schooljongen, als hij een vogelnest ontdekt.

De marabout scheen gelukkig te zijn hun genoegen te kun-

nen doen, sprong van den grond op, en draaide duizelende voor hen rond met een zonderlinge behendigheid. Dit deed hem, in vergelijking met zijn ellendig en uitgeteerd voorkomen en zijn kleine gestalte, op een verdord blad lijken, dat naar welgevallen door een winterstorm wordt rondgeslingerd. Zijn enkel bos haar vloog opwaarts van zijn kaal geschoren hoofd, alsof geesten hem daarbij ophielden, en inderdaad scheen het, alsof een bovennatuurlijke kunst noodig was tot de uitvoering van den wilden dwarreldans, waarbij men nauwelijks de punten van de teenen des dansers den grond zag raken. Onder zijn kunstvertooning vloog hij her en derwaarts, van de eene plek naar de andere, terwijl hij intusschen, ofschoon bijna onmerkbaar, den ingang van de koninklijke tent naderde, zoodat, toen hij eindelijk uitgeput ter aarde zonk, na twee of drie sprongen, die nog hooger waren dan die, welke hij tot nog toe uitgevoerd had, hij niet meer dan dertig meters van den koning af was.

„Geef hem water," zei een der yeomen; „zij willen altijd drinken na hun luchtigen dans."

„Ei, water, zegt gij, Lange Allen? —" riep een ander boogschutter tot antwoord; „hoe zoudt gij zelf zulk een drank vinden na zulk een dans?"

„Naar den duivel met hem, zoo hij hier een droppel water krijgt," zei een derde. „Wij zullen den lichtvoetigen, ouden, ongeloovigen man leeren, om een goed Christen te worden, en Cypruswijn te drinken."

„Ja, ja," zei een vierde; „en ingeval hij halsstarrig is, haal dan den hoorn van Dick Hunter, waarmede hij zijn merrie drenkt."

Oogenblikkelijk vormde zich een kring rondom den liggenden en uitgeputten derwisch, en terwijl een groote yeoman hem van den grond oplichtte, bood een ander hem een groote flesch wijn aan. De oude man, die niet in staat was tot spreken, schudde met het hoofd, en wees met de hand den door den profeet verboden drank af; maar zijn pijnigers waren zoo niet te bevredigen.

„De horen, de horen!" riep een. „Er is weinig verschil tusschen een Turk en een Turksch paard, en wij zullen hem zoo behandelen."

„Bij St. George, gij zult hem doen stikken," zei Lange Allen; „en buitendien zou het zonde zijn om zooveel wijn weg te werpen voor een heidenschen hond, die tot een

drievoudigen dronk voor een goeden Christen zou kunnen dienen."

„Gij kent den aard van deze Turken en heidenen niet, Lange Allen," hernam Hendrik Woodstall; „ik zeg u, man, dat deze flesch Cypruswijn zijn hersenen aan het draaien zal brengen, juist in tegenovergestelde richting als bij het dansen, en hem, als het ware, weer tot zich zelven zal brengen. — Stikken? Hij zal er niet meer van stikken, als Benjamins zwarte teef van het pond boter."

„En het hem te misgunnen," zei Thomalin Blacklees, „waarom zoudt gij den armen heidenschen duivel een druppel drinken op aarde misgunnen, daar gij weet, dat hij geen druppel zal hebben, om een tip van zijn tong te verkoelen gedurende een lange eeuwigheid."

„Dat zouden harde wetten zijn, ziet ge," zei Lange Allen, „alleen omdat hij een Turk is, zooals zijn vader vóór hem was. Was hij van een Christen een heiden geworden, dan stem ik toe, dat de heetste hoek een goed kwartier voor hem geweest was."

„Houd u stil, Lange Allen," zei Hendrik Woodstall, „ik zeg u, dat uw tong niet het kortste lid aan u is, en ik voorspel, dat deze u in ongenade zal brengen bij vader Franciscus, zooals eens bij de zwartoogige Syrische meid. — Maar hier komt de hoorn. — Werk een beetje mee, man, wilt gij, en breek hem de tanden met het hecht van uw kleinen dolk open."

„Houd op! houd op! hij schikt zich," zei Thomalin; „zie, zie, hij geeft een teeken voor den beker — geeft hem ruimte, jongens. Op is het, zegt de Hollander — dat gaat naar beneden als zoet bier! Ja, het zijn ware zuipers, als zij beginnen — een Turk hoest nooit bij zijn beker en kent geen maat bij zijn drank."

Waarlijk dronk de derwisch, of wat hij dan ook was, de groote flesch in één teug tot op den bodem uit, of scheen hem uit te drinken, en toen hij hem van de lippen nam, nadat hij den geheelen inhoud geledigd had, sprak hij slechts de woorden Allah Kerim, of: God is barmhartig, uit. Er ontstond een zoo luidruchtig gelach onder de yeomen, die dezen meesterlijken dronk zagen, dat dit den koning stoorde, die zijn vinger opheffende, toornig zei: „Hoe, schurken, is hier geen orde, geen ontzag?"

Allen waren opeens tot stilte gebracht, daar zij het karakter

van Richard wel kenden, die op sommige tijden veel militaire gemeenzaamheid toeliet en op andere weer de nauwgezetste eerbied vorderde, ofschoon de laatste luim veel zeldzamer voorkwam. Terwijl zij zich haastten om op een verderen afstand van den koning te gaan, trachtten zij den marabout met zich te trekken, die, waarschijnlijk door de voorafgegane vermoeienis afgemat, of door den machtigen dronk, dien hij zooeven gebruikt had, overmand, zich door worstelen en steunen er tegen verzette om van de plaats gebracht te worden.

„Laat hem stil liggen, gekken," fluisterde Lange Allen zijn makkers toe. „Bij St. Christoffel, gij zult onzen Richard buiten zichzelven brengen en zijn dolk zal dadelijk naar onze koppen vliegen. Laat hem liggen, in minder dan een minuut zal hij slapen als een marmot."

Op hetzelfde oogenblik wierp de monarch een tweeden ongeduldigen blik op de plek, en allen verwijderden zich in haast, den derwisch op den grond latende, die, zooals het scheen, niet in staat was, om een enkele vin van zijn lichaam te verroeren. Een oogenblik daarna was alles zoo stil en rustig, als het voor de komst van den Turk geweest was.

EENENTWINTIGSTE HOOFDSTUK.

— — — teleurgestelde moordlust
Verijdeld door 't bespiedend wolvenoog,
Die huilend waakt en 's moord'naars treden volgt,
Die sluipend steeds zijn doelwit nader komt,
Gelijk een geest.

MACBETH.

Gedurende een kwartier of langer na het voorgevallene bleef alles volkomen rustig vóór het koninklijk verblijf. De koning las en peinsde aan den ingang van zijn tent — achter hem en met den rug naar denzelfden ingang gewend, polijstte de Nubische slaaf nog het groote schild — op den voorgrond, op een afstand van honderd schreden stonden, zaten of lagen de yeomen van de wacht op het gras uitgestrekt. Zij letten op hun eigen vermaken, maar verrichtten deze in stilte, terwijl op het plein tusschen hen en het voorste gedeelte der tent, de roerlooze gedaante van den marabout lag, die nauwelijks van een hoop vodden te onderscheiden was.

Maar de Nubiër had het voordeel van een spiegel met den glinsterenden weerschijn, dien de oppervlakte van het fijn gepolijste schild hem thans verschafte. Door middel van deze bespeurde hij, tot zijn verontrusting en verbazing, dat de marabout zijn hoofd zachtjes van den grond oplichtte, zoodat hij alles rondom zich zien kon, terwijl hij zich met een welberekende voorzichtigheid bewoog, die met zijn staat van dronkenschap geheel niet in overeenstemming scheen. Hij legde zijn hoofd dadelijk weer neer, alsof hij overtuigd was, dat hij niet opgemerkt werd, begon, met het minstmogelijke voorkomen van een opzettelijke poging, zich als bij toeval hoe langer hoe nader bij den koning te slepen. Maar hij hield bij tusschenpoozen op en bleef stil liggen, gelijk de spin, die, tot haar voorwerp naderende, in schijnbare levenloosheid verzinkt, wanneer zij denkt, dat zij opgemerkt wordt. Deze soort van beweging scheen den Ethiopiër verdacht toe, die zich van

zijn kant, zoo stil mogelijk, voorbereidde om tusschenbeide komen, zoodra deze tusschenkomst noodzakelijk zou schijnen.

De marabout kroop intusschen langzamerhand en onbemerkbaar gelijk een slang of veeleer gelijk een slak, totdat hij omtrent tien ellen van Richard's persoon af was. Toen sprong hij op de voeten, rende naar den koning met den sprong van een tijger, stond in minder dan een oogenblik achter den koning, en zwaaide den cangiar of dolk, dien hij in zijn mouw verborgen had, boven zijn hoofd. Niet de tegenwoordigheid van het geheele leger van den heldhaftigen monarch kon hem gered hebben — maar de bewegingen van den Nubiër waren even goed berekend geweest als die van den dweper, en eer de laatste kon toestooten, vatte de eerste zijn opgelichten arm. De Charegiet, want dit was de schijnbare marabout, zijn dweepzieke woede tegen dengene richtende, die zich zoo onverwachts tusschen hem en het voorwerp zijner wraak plaatste, gaf den Nubiër een steek met zijn dolk, die echter alleen zijn arm schaafde, terwijl de veel grootere sterkte van den Ethiopiër hem gemakkelijk op den grond ter neder wierp. Richard, bespeurende, wat er voorgevallen was, was nu opgestaan, en met weinig meer verbazing, gramschap of belangstelling van eenigen aard, dan een gewoon mensch toonen zou in het afborstelen en verpletteren van een lastige wesp, nam hij den stoel, waarop hij gezeten had op, en alleen „Ha, hond!" uitroepende, verpletterde hij de hersenpan van den sluipmoordenaar, die eenmaal luid en de tweede maal met een gebroken stem de woorden „Allah ackbar ' (God zegepraalt) uitsprak — en aan de voeten des konings den geest gaf.

„Gij zijt zorgvuldige wachten," zei Richard tot zijn boogschutters, op een toon van minachtend verwijt, toen zij door het ontstane gedruisch met schrik en verwarring in zijn tent stormden; — „gij zijt waakzame schildwachten om mij te noodzaken zulk beulenwerk met eigen handen t_ verrichten. — Zwijgt allen en houdt met uw onverstandig geschreeuw op! Hebt gij nooit meer een dooden Turk gezien? Hier — werpt dat aas buiten het leger, slaat het hoofd van den romp, en steekt het op een lans, zorg dragende om het gelaat naar Mekka te keeren, opdat hij den schandelijken bedrieger, op wiens inblazing hij herwaarts gekomen is, te gemakkelijker zeggen kan, hoe het hem met zijn last gegaan

is. — Wat u betreft, mijn zwarte, stomme vriend," voegde hij er bij, zich tot den Ethiopiër wendende — „maar wat is dat? — gij zijt gewond — en dat met een vergiftig wapen, daar sta ik voor in; want door de kracht van een dolksteek kon zulk een zwak dier als dit nauwelijks hopen meer te doen, dan de huid van den leeuw te schrammen. Een van u zuige het vergif uit zijn wonde — het venijn is onschadelijk op de lippen, ofschoon doodelijk, wanneer het zich met het bloed vermengt."

De yeomen zagen elkander verlegen en aarzelend aan, daar de vrees voor zulk een zonderling gevaar de overhand kreeg bij mannen, die voor geen ander gevaar schroomden.

„Hoe nu, knapen," vervolgde de koning; „hebt gij zulke teedere lippen, of vreest gij den dood, dat gij zoo talmt?"

„Niet den dood van een man," antwoordde Lange Allen, dien de koning onder het spreken aanzag, „maar mij dunkt, ik wilde niet gaarne als een vergiftigde rat sterven, niet liefst voor een zwart stuk vee als daar staat, die op de markt gelijk een gemeste os verkocht wordt."

„Zijne majesteit spreekt tegen mannen van het uitzuigen van vergif," bromde een ander yeoman, „alsof hij zeide, toe, slik die aalbes door!"

„Neen," riep Richard, „ik heb nooit iemand bevolen iets te doen, hetgeen ik niet zelf doen zou."

En zonder verderen omslag, en in weerwil van de algemeene tegenwerpingen van de omstanders, en de eerbiedige tegenkanting van den Nubiër zelf, legde de koning van Engeland zijn lippen aan de wond van den zwarten slaaf, alle vertoogen met spotternij behandelende, en allen tegenstand te boven komende. Hij had nauwelijks zijn zonderlinge bezigheid gestaakt, of de Nubiër sprong van hem af, wierp een sjerp om zijn arm, en gaf door teekens, die evenzeer zijn vast voornemen aanduidden, als zij eerbiedig waren, zijn besluit te kennen, dat hij den monarch niet vergunnen zou, om zulk een vernederend werk te hervatten. Lange Allen kwam ook tusschenbeide, zeggende, dat, zoo het noodig was om den koning te beletten, zijn handelwijze te herhalen, zijn eigen lippen, tong en tanden ten dienste van den Neger (zooals hij den Ethiopiër noemde) waren, en dat hij hem liever heelhuids zou opeten, dan dat de mond van koning Richard hem weer zou naderen.

Neville, die met andere officieren binnen trad, voegde er zijn tegenwerpingen bij.

Richard was nu opgestaan en verpletterde met een stoel de hersenpan van den sluipmoordenaar.

„Maakt toch geen noodeloos geschreeuw over een hert, dat de honden verloren hebben, of een gevaar, wanneer het over is," zei de koning, „de wond is slechts een kleinigheid, want er is nauwelijks bloed uitgekomen — een vergramde kat zou een dieperen krab gegeven hebben — en wat mij betreft, ik behoef slechts een drachma orviëtan te nemen, bij wijze van voorzichtigheid, ofschoon het onnoodig is."

Zoo sprak Richard, een weinig beschaamd misschien over zijn eigen toegevendheid, ofschoon deze door menschlievendheid en dankbaarheid geheiligd werd. Maar toen Neville voortging met betoogen over het gevaar van zijn koninklijken persoon, legde de koning hem het stilzwijgen op.

„Stil, bid ik u — maak er niet meer van — ik deed het slechts om deze onwetende, bevooroordeelde knapen te toonen, hoe zij elkander helpen konden, wanneer deze lafhartige honden ons met vergiftigde pijlen aanvallen. — Maar," voegde hij er bij, „neem dezen Nubiër in uw kwartier, Neville — ik heb mijn denkwijze te zijnen opzichte veranderd — laat goed voor hem zorgen. — Maar luister goed — zie toe, dat hij niet ontsnapt — er steekt meer in hem, dan hij schijnt. Laat hem alle vrijheid genieten, maar zoo, dat hij het leger niet verlaat. En gij, vleeschverslindende, wijnzwelgende Engelsche bulhonden, begeeft u weer op uw wacht, en draagt zorg om waakzamer te zijn. Denkt niet, dat gij thans in uw eigen land zijt, waar gij een eerlijk spel hebt, waar de menschen spreken, eer zij toeslaan, en elkander de handen schudden, voordat zij elkander de keel afsnijden. Het gevaar in ons land loopt openlijk en met getrokken zwaard, en daagt den vijand uit, dien het aanvallen wil. Maar hier geschiedt de uitdaging met een zijden handschoen in plaats van met een stalen, snijdt men de keel uit met de veder van een tortelduif, doorsteekt u met de tong van een priesterlijk kleinood, of worgt u met de snoer van een keurslijf. Gaat — houdt uw oogen open, uw monden gesloten — drinkt minder, en ziet scherper om u heen; of ik zal uw groote magen op zulk een rantsoen zetten, dat het zelfs den maag van een lijdzamen Schot zou knijpen."

De yeomen begaven zich beschaamd en verootmoedigd naar hun post, en Neville begon weer zijn meester te onderhouden over het gevaar de verwaarloozing van hun plicht zoo over het hoofd te zien, en de gepastheid een voorbeeld te stellen in een geval, dat met zoo bijzonder bezwarende omstandigheden gepaard ging, door te vergunnen, dat zulk

een verdachten persoon als den marabout op een dolkslengte zijn persoon naderde. Maar Richard viel hem in de rede: „spreek er niet van, Neville — wilt gij, dat ik een klein gevaar voor mijn eigen persoon strenger strafte dan het verlies van de banier van Engeland? Deze is gestolen — gestolen door een dief, of overgegeven door een verrader, en er is geen bloed om gestort. — Mijn zwarte vriend, gij zijt een verklaarder van geheimen, zegt de doorluchtige Sultan — nu zou ik uw eigen gewicht in goud geven, wanneer gij, door een nog zwarteren, dan gij zelf zijt, of door wat andere middelen gij ook wilt, mij den dief aantoonen kon, die mijn eer dien smaad heeft aangedaan. Wat zegt gij, he?"

De stomme scheen verlangend om te spreken, maar gaf slechts dien onvolmaakten toon, die eigen is aan zijn droevigen toestand, vouwde daarop zijn armen, zag den koning met een blik aan, die zei, dat hij hem verstond, en knikte tot antwoord op zijn vraag.

„Hoe!" riep Richard met een vroolijk ongeduld. „Wilt gij trachten deze zaak te ontdekken?"

De Nubische slaaf herhaalde dezelfde beweging.

„Maar hoe zullen wij elkander verstaan?" vroeg de koning. „Kunt gij schrijven, goede kerel?"

De slaaf beaamde dit weer door een teeken.

„Geef hem schrijfgereedschap," zei de koning. „Het was gauwer bij de hand in de tent van mijn vader dan in de mijne — maar het zal wel hier of daar zijn, wanneer dit brandend klimaat de inkt niet heeft verdroogd. Wel, deze kerel is een juweel — een zwarte diamant, Neville."

„Met verlof van uw majesteit," zei Neville, „zoo ik mijn arm verstand daarover uitlaten mag, het is altijd gevaarlijk, om met zulke waar om te gaan. De man moet een toovenaar zijn, en toovenaars staan met den vijand in verbinding die er het meeste belang bij heeft om onkruid onder de tarwe te zaaien, en oneenigheid onder onze raadsvergaderingen te brengen, en —"

„Stil, Neville," zei Richard. „Roep uwen Noordschen hond een hallo toe, wanneer hij het wild dicht op de hielen zit, en hoop hem terug te roepen, maar probeer niet, Plantagenet tegen te houden, wanneer hij hoop heeft, zijn eer te herstellen."

De slaaf, die gedurende deze woordenwisseling geschreven had, in welke kunst hij behendig scheen, stond nu op,

drukte het geschrevene tegen zijn voorhoofd, en boog, als naar gewoonte, eer hij het in handen van den koning overgaf. Het geschrift was in het Fransch, ofschoon hun onderhoud tot hiertoe door Richard in de Lingua Franca gehouden werd.

„Aan Richard, den overwinnenden en onoverwinnelijken koning van Engeland, dit van den laatste zijner slaven. Geheimen zijn de verzegelde kisten des hemels; maar de wijsheid kan middelen vinden, om het slot te openen. Zoo uw slaaf geplaatst werd, waar de aanvoerders van het leger in orde voor hem voorbij moesten trekken, twijfel niet, dat, wanneer diegene, die den smaad, waarover mijn koning klaagt, bedreven heeft, zich onder hun getal bevindt, hij in zijn boosheid zal ontdekt worden, al is deze ook onder zeven sluiers verborgen."

„Nu, bij St. George!" zei koning Richard, „gij hebt ter gelegener tijd gesproken. — Neville, gij weet, dat wanneer wij morgen onze troepen monsteren, de vorsten overeengekomen zijn, ten einde den schimp, Engeland door het stelen van de banier aangedaan, weer goed maken, dat de aanvoerders onzen nieuwen standaard zullen voorbijtrekken, die op den St. Georgeberg wappert, en deze met plechtigen eerbied groeten. Geloof mij, de geheime verrader zal het niet wagen, zich van zulk een plechtige zuivering verwijderd te houden, uit vrees dat zijn afwezigheid alleen stof tot achterdocht zou geven. — Daar zullen wij onzen zwarten raadsman plaatsen, en indien zijn kunst den schurk kan ontdekken, laat mij dan maar met hem omspringen."

„Mijn koning," antwoordde Neville met de vrijmoedigheid van een Engelschen baron, „pas op, welk werk gij begint. De eendracht tusschen ons heilig verbond is onverwachts vernieuwd — wilt gij op vermoedens, die een Negerslaaf u inboezemt, wonden openscheuren, die eerst sedert kort gesloten zijn. — Of wilt gij den plechtigen optocht, die voor de herstelling uwer eer, en voor de vestiging van eensgezindheid onder de tweedrachtige vorsten bepaald is, als een middel gebruiken, om nieuwe redenen tot beleediging te vinden, of oude twisten te doen herleven? Het zou nauwelijks te sterk gezegd zijn, dat dit een inbreuk was op de verklaring, die uw Majesteit aan den vergaderden raad van den kruistocht gedaan heeft."

„Neville," viel de koning hem barsch in de rede, „uw ijver

maakt u onbescheiden en lomp. Nooit heb ik beloofd, om mij er van te onthouden alle middelen in het werk te stellen, die het geschiktst konden zijn, om den schandelijken aanrander van mijn eer te ontdekken. Liever dan dat te doen, zou ik van mijn koninkrijk — ja, van mijn leven afstand gedaan hebben. Al mijn verklaringen geschiedden onder deze noodzakelijke en volstrekte voorwaarde, — slechts, indien de aartshertog van Oostenrijk als een man was voorwaarts getredem en de beleediging erkend had, betuigde ik, dat ik hem, uit liefde voor het Christendom, vergeven zou."

„Maar," vervolgde de baron angstig, „welke hoop is er, dat deze goochelende slaaf van Saladin den spot niet met uwe Majesteit zal drijven?"

„Zwijg, Neville," antwoordde de koning; „gij houdt u voor machtig wijs en zijt slechts een gek. Denk gij om mijn last ten opzichte van dezen knaap — er steekt meer in hem, dan uw Westmorenlandsch vernuft kan begrijpen. En gij, stilzwijgende zwarte, bereid u voor om het werk te verrichten, dat gij beloofd hebt, en, op het zwaard van een koning, gij zult uw eigen belooning kunnen uitkiezen. Zie, hij schrijft al weer."

De stomme schreef en gaf den koning met dezelfde plechtigheid als te voren een ander stuk papier over, hetwelk deze woorden bevatte: „de wil des konings is de wet voor zijn slaaf — ook betaamt het hem niet om een loon voor de vervulling van zijn plicht te vragen."

„Loon en plicht!" riep de koning, onder het lezen afbrekende, en tegen Neville in het Engelsch sprekende met eenigen nadruk op de woorden. — „Deze Oostersche volken zullen van de kruisvaarders leeren — zij nemen reeds de taal der ridderschap aan. — En zie, Neville, hoe verlegen die kerel er uitziet — wanneer zijn kleur het niet verhinderde, zou hij blozen. Ik zou het niet vreemd vinden, als hij verstond wat ik zeg — het zijn gevaarlijke taalkenners."

„De arme slaaf kan den blik van het oog uwer majesteit niet verdragen," zei Neville, „verder is het niets."

„Goed, maar," vervolgde de Koning, terwijl hij onder het spreken op het papier wees, „dit stoute geschrift zegt verder, dat onze getrouwe stomme belast is met een boodschap van Saladin aan lady Edith Plantagenet, en hij verzoekt om middel en gelegenheid, om deze over te brengen. Wat dunkt u van zulk een bescheiden verzoek — he, Neville?"

„Ik kan niet zeggen," antwoordde Neville, „hoe zulk een vrijheid uw majesteit behagen zal; maar de afgezant, die zulk een verzoek van wege uw majesteit aan den sultan zou overbrengen, zou weldra een hoofd kleiner zijn."

„Nu, ik dank den hemel, dat ik geen van zijn door de zon verbrande schoonen begeer," zei Richard; „en dezen kerel te straffen, omdat hij den last van zijn meester overbrengt, en nu hij juist mijn leven gered heeft — mij dunkt, dit zou toch al te streng zijn. Ik wil u een geheim vertellen, Neville — want ofschoon onze zwarte en stomme dienaar tegenwoordig is, weet gij toch, dat hij het niet weer vertellen kan, al verstond hij ons toevallig ook — ik zeg u, dat ik sedert een veertien dagen onder een zonderlinge betoovering gestaan heb, en ik wenschte, dat ik onttooverd ware. Er heeft mij nauwelijks iemand een goede dienst gedaan, of zie, hij wischt zijn recht op dankbaarheid door een diepe beleediging uit; en van den anderen kant, hij, die den dood van mijn handen door eenig verraad of eenige beleediging verdiend heeft, is voorzeker degene, boven alle anderen, die mij een verplichting oplegt die zwaarder dan zijn misdaden weegt, en mij in weerwil van zijn veroordeeling van den kant van mijn eer tot zijn schuldenaar maakt. Dus ziet gij, dat ik van het beste gedeelte van mijn koninklijk ambt beroofd ben, daar ik de menschen noch straffen noch beloonen kan. Totdat de invloed van deze schadelijke planeet voorbij is, wil ik niets zeggen over het verzoek van onzen zwarten dienaar, behalve dat het ongemeen stout is, en dat zijn beste kans, om genade in onze oogen te vinden, is, dat hij tracht de ontdekking te doen, die hij ten onzen behoeve voorgenomen heeft. Intusschen, Neville, let goed op hem, en laat voor hem zorgen. En, luister nog eens," zei hij zacht fluisterende, „zoek gindschen kluizenaar van Engaddi op, en breng hem dadelijk bij mij, hij moge een heilige of een wilde, een zinnelooze of een verstandig mensch zijn. Laat ik hem in het geheim zien."

Neville verwijderde zich van de koninklijke tent, en gaf den Nubiër een teeken om hem te volgen, terwijl hij zeer verbaasd was over hetgeen hij gezien en gehoord had, en in het bijzonder over het ongewoon gedrag des konings. Over het algemeen was geen taak gemakkelijker dan Richard's gezindheid en gevoelens te ontdekken, ofschoon het in sommige gevallen moeilijk was de duurzaamheid er van te berekenen; want geen weerhaan gehoorzaamde den veranderlijken wind

vlugger dan de koning zijn aanvallen van drift. Maar bij den tegenwoordigen toestand scheen zijn gedrag ongemeen gedwongen en geheimzinnig, en het was niet gemakkelijk te gissen, of er misnoegen of vriendelijkheid lag in zijn handelwijze jegens zijn nieuwen slaaf of in de blikken, waarmee hij van tijd tot tijd deze beschouwde. De dienst, welke de koning hem bewezen had, om de slechte uitwerkselen van de wond van den Nubiër tegen te gaan, kon tegen de verplichting, die de slaaf hem opgelegd had, toen hij den slag van den sluipmoordenaar afweerde, opwegen. Maar het scheen, alsof er een veel langere rekening tusschen hen te vereffenen bleef; de koning twijfelde, of de balans hem ten slotte tot schuldeischer of schuldenaar zou maken, en het scheen alsof hij intusschen een onzijdig gedrag aannam, hetwelk voor beide betrekkingen zou passen Wat den Nubiër betrof, en door welke middelen hij ook de kunst om de Europeesche talen te schrijven verkregen had, de baron was overtuigd, dat de Engelsche taal hem ten minste onbekend was, daar hij hem gedurende het laatste gedeelte van de bijeenkomst nauwkeurig bewaakt had, en hij het voor onmogelijk hield voor iemand, die een gesprek verstond, waarvan hij zelf het onderwerp was, om zoo volkomen den schijn te kunnen vermijden, dat hij belang daarin stelde.

TWEEËNTWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Wie daar? — Treed nader — wel gedaan —
Mijne wijze dokter en vriend.
SIR EUSTACE GREY.

Ons verhaal gaat tot een tijdvak terug, dat de laatst beschreven gebeurtenissen kort voorafging, toen, zooals de lezer zich herinneren moet, de ongelukkige ridder van den Luipaard, dien koning Richard den Arabischen geneesheer geschonken had, veeleer als slaaf dan in eenige andere betrekking, uit het kamp der kruisvaarders verbannen werd, in wier gelederen hij zich zoo dikwijls en zoo schitterend onderscheiden had. Hij volgde zijn nieuwen meester, want zoo moeten wij nu den Hakim noemen, naar de Moorsche tenten, die zijn gevolg en eigendom bevatten, met de verstompte gevoelens van iemand, die, van den top van een afgrond neergevallen, en er onverwachts met het leven afkomende, juist in staat is, om zich van de noodlottige plek weg te slepen, maar zonder de ernst van de ontvangen wonden te kunnen bepalen. Toen hij in de tent gekomen was, wierp hij zich, geheel sprakeloos, op een legerstede van bereide buffelshuiden, die zijn leidsman hem aanwees, en zijn gelaat tusschen zijn handen verbergende, zuchtte hij zwaar, alsof zijn hart op het punt was te breken. De geneesheer hoorde hem, terwijl hij zijn bevelen aan zijn talrijke bedienden gaf, ten einde zich voor hun vertrek tegen den volgenden morgen vóór het aanbreken van den dag gereed te maken, en door medelijden bewogen, staakte hij zijn bezigheid, om, met de teenen kruiselings over elkander, naast zijn leger te gaan zitten, en hem troost toe te spreken volgens de Oostersche wijze.

„Mijn vriend," zei hij, „wees getroost — want wat zegt de dichter — het is beter, dat een mensch de slaaf van een goed meester is, dan de slaaf van zijn eigen wilde driften. Nog eens, houd goeden moed, omdat, gelijk Isoef Ben Jagoebe door zijn

broeders aan een koning, en wel aan Farao, koning van Egypte verkocht werd, uw koning u daarentegen aan iemand geschonken heeft, die voor u zijn zal als een broeder."

Sir Kenneth deed een poging om den Hakim te danken, maar zijn hart was te vol, en de onduidelijke tonen, die zijn mislukte pogingen tot een antwoord vergezelden, bewogen den vriendelijken meester, om van zijn te vroegtijdige poging tot vertroosting af te zien. Hij liet zijn nieuwen bediende of gast met rust, opdat hij zich aan zijn smart kon overgeven, en nadat hij alle noodige voorbereidingen voor hun vertrek voor den morgen bevolen had, zette hij zich op het tapijt van de tent neer, en gebruikte een matigen maaltijd. Nadat hij zich verkwikt had, werden den Schotschen ridder gelijke spijzen aangeboden; maar ofschoon de slaven Sir Kenneth te verstaan gaven, dat de volgende dag reeds gevorderd moest zijn eer zij zouden stilhouden om te eten, kon hij den tegenzin tegen alle voedsel niet te boven komen, en men kon hem niet overreden om iets anders te nemen, dan een slok koud water.

Hij was nog wakker, lang nadat zijn Arabische gastheer zijn gewone godsdienstoefeningen verricht, en zich ter rust begeven had. De slaap had hem nog niet eens te middernacht bezocht, toen er een beweging onder de bedienden plaats had, die, ofschoon er niets bij gesproken en zeer weinig gedruisch gemaakt werd, hem deed bespeuren, dat zij de kameelen laadden en zich tot het vertrek voorbereidden. Bij deze voorbereidingen was de persoon, die het laatst gestoord werd, op den geneesheer zelven na, de ridder van Schotland, dien een soort van huishofmeester tegen drie uur des morgens verwittigde, dat hij opstaan moest. Hij deed dit zonder verder antwoord, en volgde hem in het maanlicht, waar de kameelen stonden, die voor het grootste gedeelte reeds geladen waren, en waarvan nog slechts een op de knieën lag, totdat het zijn volle lading zou hebben.

Op eenigen afstand van de kameelen stond een aantal paarden, die opgetoomd en gezadeld waren, en de Hakim zelf te voorschijn komende, besteeg er een van met zoo veel vlugheid, als de ernstige deftigheid van zijn karakter toeliet, en wees op een ander met bevel om het aan Sir Kenneth te brengen. Er was een Engelsch officier tegenwoordig, om hen door de legerplaats der kruisvaarders te geleiden, en hunne veiligheid te verzekeren, en alles was gereed voor hun vertrek. De

tent, die zij verlaten hadden, werd intusschen met verwonderlijke vaardigheid afgebroken, en de tentstukken en het bekleedsel maakten den last van den laatsten kameel uit. — Hierop sprak de geneesheer plechtig het vers uit den koran uit: „God zij onze leidsman, en Mahomed onze beschermer zoowel in de woestijn als in het door water bevochtigde veld," en toen was de geheele troep oogenblikkelijk in beweging.

Onder het doortrekken van het kamp werden zij door verscheidene schildwachten aangeroepen, die hen zwijgend lieten voorbijtrekken, of een vloek tegen hun profeet bromden. Eindelijk lieten zij de laatste barrières achter zich, en de troep vormde zich voor den marsch met krijgshaftige voorzichtigheid. Twee of drie ruiters trokkken als een voorhoede vooruit; een of twee bleven in de achterhoede; en overal waar de grond dit toeliet, werden anderen afgezonden om op de flanken een waakzaam oog te houden. Op deze wijze trokken zij voorwaarts, terwijl Sir Kenneth, thans op het door de maan verlichte kamp terugziende, werkelijk verbannen kon schijnen, daar hij tegelijkertijd van de eer en vrijheid beroofd was, en tevens van de schitterende banieren, waaronder hij gehoopt had een vermeerdering van roem te verwerven, en van de tenten der ridderschap, van de Christenheid en — van Edith Plantagenet.

De Hakim, die naast hem reed, merkte op zijn gewonen toon aan: „het is onverstandig achterwaarts te zien, wanneer de weg vóór ons ligt," en terwijl hij sprak, deed het paard des ridders zulk een gevaarlijken misstap, dat het dreigde een praktische zedeles bij het verhaal te voegen.

Door dezen wenk werd de ridder verplicht om meer acht te geven op het besturen van zijn paard, hetwelk meer dan eens de hulp en den steun van toom en teugel vereischte, ofschoon in andere opzichten niets tegelijk gemakkelijker en sneller kon zijn, dan de telgang, waarop het dier (een merrie van haar geslacht) voortstapte.

„Het staat met het paard evenals met het menschelijk geslacht," merkte de spreukrijke geneesheer aan, „daar, te midden van zijn snelsten en gemakkelijksten gang, de ruiter zich voor een val moet hoeden en, wanneer de voorspoed op het hoogste is, onze voorzichtigheid het waakzaamste en ijverigste zijn moet, om het ongeluk te voorkomen."

De overladen maag heeft zelfs van de honingraat een

afkeer, en het is niet zeer te verwonderen, dat de ridder, gekweld en vermoeid door rampen en vernedering, eenigermate ongeduldig werd, toen hij hoorde, dat zijn ellende, bij elke wending, de grond tot spreekwoorden en zinspreuken werd, hoe billijk en juist deze ook te pas werden gebracht.

„Mij dunkt," zei hij een weinig gevoelig, „dat ik geen verdere opheldering van de onstandvastigheid der fortuin behoefde, ofschoon ik u bedanken zou, heer Hakim, voor de keus van een paard voor mij, als het slechts eens zoo krachtdadig struikelen wilde, dat het mijn hals tegelijk met den zijne brak."

„Broeder," antwoordde de Arabische wijze, met onverstoorbare deftigheid, „gij spreekt als een der dwazen. Gij zegt in uw hart, dat de wijze aan zijn gast het jongste en beste paard had moeten geven, en het oude voor zich behouden; maar verneem, dat de gebreken van het oudere paard door de kracht van den jongeren ruiter kunnen vergoed worden, terwijl de drift van het jonge paard door het bedaarde karakter van den ouderen moet bekoeld worden."

Zoo sprak de wijze; maar ook op deze opmerking gaf Sir Kenneth geen antwoord, dat tot een voortzetting van hun gesprek kon leiden; en de geneesheer, die misschien moe was iemand troost mede te deelen, die niet getroost wilde zijn, gaf een teeken aan een van zijn gevolg.

„Hassan," zei hij, „hebt gij niets om den weg te verkorten?"

Hassan, een sprookjesverteller en dichter van beroep, naderde bij deze oproeping, om zijn ambt uit te oefenen. — „Heer van het paleis des levens," zei hij, zich tot den geneesheer wendende, „gij, voor wien de engel Azraël zijn wieken uitspreidt, om de vlucht te nemen — gij, wijzer dan Soliman Ben Daved, op wiens zegelring de ware naam geschreven stond, die de geesten van de elementen beteugelt — de hemel verhoede, dat, terwijl gij op den weg der weldadigheid wandelt, en genezing en hoop brengt, overal waar gij verschijnt, uw eigen reis door gebrek aan verhalen en gezang zou onaangenaam gemaakt worden. Zie, zoolang uw dienaar aan uw zijde is, zal hij de schatten van zijn geheugen uitstorten, evenals de fontein haar stroom naast het pad zendt, ter verkwikking van hem, die daarop wandelt."

Na deze inleiding verhief Hassan zijn stem, en begon een verhaal van liefde en tooverij, met daden van krijgsroem vermengd, en versierd met overvloedige aanhalingen uit de

Perzische dichters, met wier werken de redenaar goed bekend scheen te zijn. Het gevolg van den geneesheer, behalve diegenen, die noodzakelijk op de kameelen moesten acht geven, drongen zich om den verhaler, en kwamen zoo dichtbij, als de eerbied voor hun meester toeliet, om het genoegen te smaken, hetwelk de inwoners van het Oosten altijd in deze soort van kunstvertooningen gevonden hebben.

Op een anderen tijd zou Sir Kenneth, niettegenstaande zijn onvolmaakte kennis van de taal, in de voordracht belang gesteld hebben, daar deze, ofschoon deze door een meer weelderige verbeelding ingegeven en in een meer opgeblazen en figuurlijken stijl uitgedrukt werd, toch een sterke gelijkenis had met de romances der ridderschap, die toen in Europa zoozeer in zwang waren. Maar zooals de zaken met hem stonden, bespeurde hij nauwelijks, dat een man in het midden van den troep gedurende ongeveer twee uren op een zachten toon iets opzei en zong, terwijl hij zijn stem naar de verschillende bewegingen van drift, die in het verhaal te pas kwamen, veranderde, en tot belooning dan eens een zacht gemor van goedkeuring, dan weer uitdrukkingen van verwondering ontving, dan eens zuchten en tranen, en somtijds, hetgeen veel moeilijker van zulk een gehoor te verkrijgen is, een zachten glimlach, ja zelfs gelach.

Onder het verhalen werd de aandacht van den banneling, hoe zeer ook afgetrokken door zijn eigen diepe smart, nu en dan opgewekt door het dof gehuil van een hond, die in een hok, dat op een der kameelen hing, opgesloten was. Als een ervaren jager kon hij niet twijfelen, of het was dat van zijn eigen getrouwen hond; en uit den klagenden toon van het dier begreep hij, dat het de nabijheid van zijn meester bespeurde, en op zijn wijze zijn bijstand opeischte, om hem bevrijden.

„Helaas! arme Roswal," zei hij, „gij roept iemand om hulp en medelijden aan, die in een strengere slavernij is, dan gij zelf. Ik wil mij houden, alsof ik u niet bemerkte, en uw liefde niet beantwoorden, daar dit slechts dienen zou, om onze scheiding nog te bitterder te maken."

Zoo verliepen de uren van den nacht, en de tijd van den grijzen nevel, die het schemerlicht van een Syrischen morgen uitmaakt. Maar toen de eerste omtrek van de zonneschijf boven den gezichtseinder begon te verschijnen, en de eerste straal door den dauw langs de oppervlakte van de woestijn

scheen, die de reizigers thans bereikt hadden, verhief El Hakim zelf zijn luidklinkende stem, waardoor hij het verhaal van den verteller afbrak, terwijl hij langs het zand de plechtige oproeping deed weergalmen, die de muezzins des morgens van den minaret van elke moskee doen hooren.

„Ten gebede — ten gebede! God is de eenige God. — Ten gebede — ten gebede! Mahomed is de profeet Gods. — Ten gebede — ten gebede! de tijd ontvlucht u. Ten gebede — ten gebede! Het oordeel nadert u met rassche schreden."

In een oogwenk wierp ieder Muzelman zich van zijn paard, wendde het gezicht naar Mekka, en verrichtte met zand een nabootsing van die afwasschingen, die anders met water moesten geschieden, terwijl ieder in het bijzonder, in korte maar vurige uitroepen, zich zelven aan de zorg, en zijn zonden aan de vergeving van God en den profeet aanbeval.

Zelfs Sir Kenneth, wiens rede en vooroordeelen tegelijkertijd beleedigd werden, doordat hij zijn reismakkers iets verrichten zag, dat hij als een daad van afgoderij beschouwde, kon niet nalaten de oprechtheid van hun verkeerden ijver te eerbiedigen. Door hun geestdrift aangezet, richtte hij in een zuiverder gedaante smeekingen aan den hemel. Tevens verwonderde hij zich, welke nieuw ontstane gevoelens hem konden leeren, om zich met diezelfde Saracenen, wier heidensche eeredienst hij als een onteerende misdaad voor het land beschouwde, waarin groote wonderen geschied waren, en de ster der verlossing was opgekomen, in het gebed te vereenigen.

In welk vreemd gezelschap zijn gebed dan ook verricht werd, zij sproot zuiver voort uit zijn natuurlijke gevoelens van godsdienstigen plicht, en zij had de gewone uitwerking, namelijk den geest te bedaren, die door zulk een snelle opvolging van rampen was geschokt geworden. De oprechte en ernstige toenadering van den Christen tot den troon van den Almachtige geeft de beste les tot geduld in de droefheid; want waarom zouden wij met God door onze gebeden spotten, wanneer wij Hem door het morren tegen zijn bedoelingen beleedigen? — Of hoe zouden wij, terwijl onze gebeden bij ieder woord de ijdelheid en nietigheid van de tijdelijke goederen in vergelijking met de eeuwige erkennen, hopen den Doorgronder der harten te bedriegen, door toe te laten, dat de wereld en wereldsche driften hun onstuimige heerschappij over onze harten hernemen op hetzelfde oogenblik, dat onze godsdienstoefeningen geëindigd zijn? — Er zijn zulke tegen-

strijdige menschen geweest, en misschien zijn zij er nog, die toegeven, dat aardsche driften de teugels hernemen, dadelijk nadat zij zich in een ernstig gebed tot den hemel gericht hebben; maar Sir Kenneth behoorde niet hiertoe. Hij gevoelde zich vertroost en versterkt, en beter voorbereid, om alles, wat zijn lot hem mocht verplichten te doen en te lijden, te volvoeren of zich daaraan te onderwerpen.

Intusschen had de troep Saracenen zich weer in de zadels geworpen, en zij vervolgden hun weg, terwijl de verhaler, Hassan, den draad van zijn vertelsels weer op nam; maar hij deed dit niet langer tegen dezelfde aandachtige toehoorders. Een ruiter, die een kleine hoogte aan de rechterhand van de kleine bende bestegen had, was in een snellen galop naar El Hakim teruggekeerd en had met hem gesproken. Daarop waren vier of vijf andere ruiters afgezonden, en de kleine troep, die ongeveer uit twintig tot dertig personen bestond, begon hen met de oogen te volgen, als mannen van wier gebaren, nadering of terugtocht zij zich goed of kwaad konden voorspellen. Hassan, ziende, dat zijn toehoorders onoplettend waren, of zelf door de onzekere gebeurtenissen op de flank aangetrokken, hield met zijn zang op, en de marsch ging in stilte voort, behalve wanneer een kameeldrijver zijn geduldig lastdier toeriep, of de een of andere beangste volgeling van den Hakim met een naasten buurman op haastigen en zeer zachten toon sprak.

Deze onzekere toestand duurde voort, totdat zij bij een kleine hoogte kwamen, die uit heuveltjes zand bestond, die het voorwerp verborgen, hetwelk onder de voorhoede zulk een onrust verwekt had. Sir Kenneth kon thans op den afstand van een (Engelsche) mijl of iets meer een zwart voorwerp zien, dat zich spoedig over de woestijn bewoog, en dat zijn geoefend oog voor een troep ruiterij herkende. Deze was veel talrijker dan de hunne, en uit de sterke en menigvuldige flikkeringen, die de stralen der opgaande zon terugkaatsten, bleek het, dat het Europeanen in volle wapenrusting waren.

De angstige blikken, die de ruiters van El Hakim thans op hun aanvoerders wierpen, schenen een groote vrees aan te duiden. Deze intusschen zond met dezelfde ongestoorde bedaardheid, waarmede hij zijn volgelingen tot het gebed opgeroepen had, twee van zijn best bereden ruiters af, met last om zoo dicht, als de voorzichtigheid toeliet, deze reizi-

gers van de woestijn te naderen, en hun getal, hun stand, te bepalen, en, zoo mogelijk achter hun plannen te komen. De nadering van het gevaar, of van hetgeen als zoodanig gevreesd wordt, is evenals een prikkelende drank voor iemand die in wezenloosheid verzonken is, en zij riep Sir Kenneth tot zichzelven en het bewustzijn van zijn toestand terug.

„Wat vreest gij van deze Christenruiters, want dit schijnen zij te zijn?" vroeg hij aan El Hakim.

„Vreezen!" hervatte deze, het woord verachtelijk herhalende, — „de wijze vreest niets dan den Hemel — maar verwacht altijd van goddelooze menschen het ergste, dat zij doen kunnen."

„Het zijn Christenen," hernam Sir Kenneth, „en het is een tijd van wapenstilstand — waarom zoudt gij een inbreuk op de goede trouw vreezen?"

„Het zijn de priesterlijke soldaten van den Tempel," antwoordde El Hakim, „wier gelofte hen bepaalt, om noch wapenstilstand noch goede trouw met de vereerders van den Islam te kennen. Moge de profeet hen met wortel, takken en twijgen uitroeien! — Hun vrede is oorlog, en hun trouw is valschheid. Andere aanvallers van Palestina hebben hun tijden en wijzen van hoffelijkheid. De leeuw Richard spaart zijn vijanden, wanneer hij overwonnen heeft — de arend Filips sluit zijn vlerken, wanneer hij een prooi heeft gegrepen — zelfs de Oostenrijksche heer slaapt wanneer hij gevuld is; maar deze horden van altijd hongerige wolven kennen geen stilstand noch verzadiging in hun roofzucht. Ziet gij niet, dat zij een troep van hun hoofdcorps afzenden, en een oostelijke richting nemen? Ginds zijn hun pages en schildknapen, die zij in hun vervloekte geheimen opvoeden, en die zij, omdat deze lichter gewapend zijn, afzenden om ons van onze drinkplaats af te snijden. Maar zij zullen bedrogen worden. Ik ken den oorlog in de woestijn nog beter dan zij."

Hij sprak eenige weinige woorden tot zijn voornaamsten officier, en zijn geheel gedrag en uiterlijk was eensklaps veranderd van de plechtstatige rust van een Oosterschen Wijze, die meer aan bespiegeling dan werkzaamheid gewoon is, in de vaardige en stoute uitdrukking van een dapper krijgsman, wiens veerkracht door de spoedige nadering van een gevaar, dat hij te gelijk voorziet en veracht, opgewekt wordt.

In Sir Kenneth's oogen had de naderende crisis een verschillend voorkomen, en toen Adonebec hem zei: „gij moet

u dicht bij mijn zijde houden," antwoordde hij plechtig in het ontkennende.

„Ginds," zei hij, „zijn mijn wapenbroeders — de mannen, in wier gezelschap ik beloofd heb te vechten, of te sneven. Op hunne banier schittert het teeken van onze allergezegendste verlossing. — Ik kan niet in gezelschap van de halve maan het kruis ontvlieden."

„Dwaas!" zei de Hakim; „hun eerste daad zou zijn u ter dood te veroordeelen, al ware het ook slechts om hun schending van den wapenstilstand te verbergen."

„Daarop moet ik het laten aankomen," hervatte Sir Kenneth, „maar ik draag de boeien der ongeloovigen geen oogenblik langer, dan dat ik deze van mij afwerpen kan."

„Dan zal ik u dwingen om mij te volgen," zei El Hakim.

„Dwingen!" antwoordde Sir Kenneth toornig; „waart gij niet mijn weldoener, iemand, die den goeden wil getoond heeft om zulks te zijn, en zoo ik niet aan uw vertrouwen de vrijheid van deze handen verschuldigd was, dan zou ik u toonen dat, hoewel ik ongewapend ben, dwang geen gemakkelijke zaak was."

„Genoeg, genoeg," hernam de Arabische geneesheer „wij verliezen den tijd, terwijl deze kostbaar begint te worden."

Dit zeggende verhief hij zijn arm, en gaf een luiden en schellen gil, als een teeken aan zijn gevolg, dat zich oogenblikkelijk over de vlakte van de woestijn verspreidde, in evenveel richtingen als een rozenkrans, wanneer de snoer gebroken is. Sir Kenneth had den tijd niet om op te merken wat er verder volgde; want tegelijkertijd vatte de Hakim den toom van zijn paard, liet het zijne aan zijn eigen vuur over, en beide joegen eensklaps met de snelheid van het licht, in een graad van vlugheid, die den Schotschen ridder bijna van de macht zijner ademhaling beroofde, en hem geheel buiten staat stelde om, al had hij ook gewild, den loop van zijn gids tegen te houden. Hoe geoefend Sir Kenneth ook van zijn vroegste jeugd in de rijkunst was, was het snelste paard, dat hij ooit gereden had, een schildpad in vergelijking met dat van den Arabischen wijze. Zij wierpen het zand achter zich — zij schenen de woestijn, die vóór hen lag, te verslinden — mijlen vlogen weg in minuten, en toch scheen hun kracht onverminderd, en hunne ademhaling even vrij, als toen zij den verwonderlijken loop begonnen. De beweging, die even gemakkelijk als snel was, geleek meer op vliegen door de lucht

dan op rijden op de aarde, en ging met geen onaangenaam gevoel gepaard, behalve de vrees, die natuurlijk degene voelt, die zich met zulk een verbazende snelheid beweegt, en de moeilijkheid der ademhaling, die door de geweldige beweging door de lucht veroorzaakt werd.

Eerst een uur na deze verschrikkelijke beweging, en toen alle menschelijke vervolging verre, verre achter hen was, vertraagde de Hakim eindelijk zijn spoed, en deed hun loop in een galop veranderen. Hierop begon hij met een even bedaarde stem, alsof hij sedert het laatste uur gewandeld had, tegen den Schot een lofspraak op de voortreffelijkste van zijn renners te houden, terwijl deze, ademloos, half blind, half doof, en geheel duizelig door de snelheid van dezen zonderlingen rit, nauwelijks de woorden, die zijn metgezel zoo ruimschoots ontstroomden, verstond.

„Deze paarden zijn van het ras, dat men het gevleugelde noemt, die alles in spoed evenaren, behalve den Borak van den Profeet. Zij worden gevoed met de gouden gerst van Yemen, gemengd met specerijen en met een kleine hoeveelheid gedroogd schapenvleesch. Kon'ngen hebben provinciën gegeven, om deze in hun bezit te krijgen, en zij zijn in hun ouderdom even vlug als in hun jeugd. Gij, Nazarener, zijt de eerste die, behalve een waren geloovige, ooit een dier van dit edel ras onder zijn lendenen gehad heeft, een geschenk van den Profeet aan den gezegenden Ali, zijn bloedverwant en plaatsvervanger, terecht de Leeuw Gods genaamd. De tijd treft deze edele rossen zoo weinig, dat de merrie, die gij thans berijdt, reeds vijf malen vijf jaren heeft zien verloopen, en toch haar eersten spoed en haar jeugdige kracht behoudt, behalve dat in den loop de steun van een toom, die door een meer ervaren hand dan de uwe bestuurd wordt, thans noodzakelijk geworden is. De Profeet zij gezegend, dat hij de ware geloovigen de middelen tot vooruit- of achteruittrekken heeft geschonken, zoodat hun in ijzer gekleede vijanden door hun eigen ontzaglijk gewicht afgemat worden! Wat moeten de paarden van gindsche honden van Tempeliers gesnoven en geblazen hebben, nadat zij tot aan de knieën toe in de woestijn een twintigste gedeelte van de ruimte afgelegd hadden, die deze brave paarden achter zich gelaten hebben, zonder een enkele hartklopping of een droppel vocht op hun gladde, fluweelachtige huid!"

De Schotsche ridder, die nu zijn ademhaling en zijn vermo-

gen tot luisteren herkregen had, kon niet nalaten in zijn hart het voordeel te erkennen, dat deze Oostersche krijgslieden in een ras van dieren hadden, dat evenzeer tot het voor- en achteruittrekken geschikt was, en zoo verwonderlijk voor de vlakke en zandige woestijnen van Arabië en Syrië paste. Maar hij verkoos niet, den hoogmoed van den Muzelman te vermeerderen door in zijn trotschen eisch op meerderheid toe te stemmen. Hij zag derhalve rond, en kon, bij den kalmeren gang, waarin zij zich bewogen, onderscheiden, dat hij in een hem niet onbekende landstreek was.

De woeste oevers en het sombere water van de Doode zee de oneffen en steile keten bergen, die zich aan de linkerhand verhief, de twee of drie palmboomen, die bijeenstonden en de enkele groene plek op de uitgestrekte wildernis vormden voorwerpen, die men niet licht vergat, wanneer men deze slechts eenmaal gezien had, en bewezen Sir Kenneth, dat zij de bron, de Diamant der woestijn genoemd, naderden, die bij een vorige gelegenheid het tooneel van zijn bijeenkomst met den Saraceenschen Emir Sheerkohf of Ilderim geweest was. In weinige minuten hielden zij hun paarden bij de bron op, en de Hakim verzocht Sir Kenneth, om van het paard te stijgen, en uit te rusten als op een plaats van veiligheid. Zij onttoomden hun paarden, terwijl El Hakim opmerkte, dat er verder geen zorg voor deze behoefde gedragen te worden, daar eenige van zijn slaven, die de snelste paarden hadden, hen spoedig zouden inhalen en het verder noodige verrichten.

„Intusschen," zei hij, eenig voedsel op het gras uitspreidende, „eet en drink, en wees niet ontmoedigd. De fortuin kan den gewonen sterveling verheffen of vernederen, maar de wijze en de krijgsman moeten zielen hebben, die boven deze heerschappij verheven zijn."

De Schotsche ridder trachtte zijn dank te betuigen, door zich leerzaam te betoonen; maar ofschoon hij uit inschikkelijkheid trachtte te eten, kwam de zonderlinge tegenstrijdigheid tusschen zijn tegenwoordigen toestand en dien, waarin hij op dezelfde plek geweest was, toen hij de afgezant van vorsten en de overwinnaar in den strijd was, gelijk een wolk voor zijn geest, en vasten, vermoeidheid en uitgeputheid onderdrukten zijn lichamelijke krachten. El Hakim sloeg zijn snel jagenden pols, zijn rood en vlammend oog, zijn verhitte hand en zijn korte ademhaling gade.

„De geest," zei hij, „wordt verstandig door het waken,

maar zijn broeder, het lichaam, dat uit grove stoffen bestaat, heeft de ondersteuning, de rust noodig. Gij moet slapen; en opdat gij zulks ter verkwikking moogt doen, moet gij een dronk nemen, met dit elexir gemengd."

Hij trok uit zijn boezem een klein kristallen fleschje, dat in een koker van gevlochten zilverwerk zat, en liet in een gouden drinkbeker een kleine hoeveelheid van een donker vocht druppelen.

„Dit," zei hij, „is een van die voortbrengselen, die Allah ten zegen op de aarde gezonden heeft, ofschoon de zwakheid en slechtheid der menschen deze somtijds in een vloek hebben veranderd. Het is krachtig, gelijk de wijnbeker van den Nazarener, om het gordijn over het slapeloos oog te trekken, en den last van den te zwaar beladen boezem te verlichten; maar wanneer het tot oogmerken van vermaak en losbandigheid gebruikt wordt, verscheurt het de zenuwen, vernielt de kracht, verzwakt het verstand en ondermijnt het leven. Maar vrees niet de deugden er van in tijd van nood te gebruiken; want de wijze verwarmt zich bij hetzelfde brandhout, met hetwelk de razende de tent afbrandt."

„Ik heb te veel van uw bekwaameheid gezien, wijze Hakim," zei Sir Kenneth, „om tegen uw verordening te strijden," en hierop slikte hij den slaapdrank in, gemengd met eenig water uit de bron. Vervolgens rolde hij zich in zijn haik, of Arabischen mantel, die aan zijn zadelknop hing, en strekte zich, volgens het voorschrift van den geneesheer, op zijn gemak in de schaduw uit, om de beloofde rust af te wachten. In den beginne kwam er geen slaap, maar in plaats hiervan een rij van aangename, en toch niet opwekkende gewaarwordingen. Hierop volgde een toestand, waarin de ridder, hoewel bewust van zijn eigen bestaan en zijn eigen gesteldheid, zich in staat gevoelde, om deze niet alleen zonder ongerustheid en smart, maar even bedaard te beschouwen, als hij de geschiedenis zijner rampen op een tooneel zou hebben zien vertoonen, of veeleer als een lichamelooze geest de voorvallen van zijn vorig bestaan zou beschouwd hebben. Uit dezen staat van rust, die bijna tot onverschilligheid omtrent het verleden steeg, werden zijn gedachten in de toekomst voorwaarts gedreven; en deze schitterde, in weerwil van alles wat het vooruitzicht kon omwolken, met zulke kleuren, dat zelfs bij veel gelukkiger voorteekens zijn verbeelding zonder geprikkeld te zijn, in haar meest verrukten toestand, deze niet had kunnen voort-

brengen. Vrijheid, roem, gelukkige liefde schenen het zekere en niet zeer verafgelegen vooruitzicht van den verbannen slaaf, den onteerden ridder, zelfs van den wanhopenden minnaar te zijn, die zijn hoop op geluk zoo verre boven de verwachting van gelukkige toevallen, die zich de meest onbeteugelde verbeelding voorspiegelen kan, geplaatst had. Allengs, terwijl het verstandelijk licht omwolkt werd, werden ook deze vroolijke gezichten duister, gelijk de wegstervende kleuren van de ondergaande zon, totdat zij eindelijk in volkomen vergetelheid verzonken; en Sir Kenneth lag aan de voeten van El Hakim uitgestrekt, naar allen schijn, op zijn diepe ademhaling na, als een levenloos lichaam.

DRIEËNTWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Betoov'ring wenkt — en door haar sterke hand,
Verandert straks 't gelaat van 't gansche land;
Totdat het wild tooneel rondom ons heen,
Als 't ijdel spel eens droomgezichts verdween.
ASTOLPHO, eene Romance.

Toen de ridder van den Luipaard uit zijn langen en diepen slaap ontwaakte, bevond hij zich in omstandigheden, die zoo geheel verschillend waren van die, waarmede hij zich ter ruste had begeven, dat hij er aan twijfelde, of hij niet nog droomde, dan of het tooneel door tooverij was veranderd geworden. In plaats van op het vochtige gras, lag hij op een leger van meer dan Oostersche weelde, en vriendelijke handen hadden hem, gedurende zijn slaap, van den rok van gemsbokkenleer, dien hij onder zijn wapenrusting droeg, ontdaan, en hem daarvoor in de plaats een nachtkleed van het fijnste linnen en een los zijden bovenkleed aangetrokken. Alleen de palmboomen der woestijn hadden hem overschaduwd; maar thans lag hij onder een zijden tent, die met de levendigste kleuren van het Chineesche weefgetouw schitterde, terwijl een dun gazen voorhang, dat rondom zijn bed hing, zijn rust tegen de insecten moest beschermen, waarvan hij sedert zijn komst in deze hemelstreek een gedurige en lijdzame prooi was geweest. Hij zag om zich heen, alsof hij zich wilde overtuigen, dat hij werkelijk waakte, en alles wat onder zijn oogen kwam, deelde in den glans van zijn slaapstede. Een draagbaar bad van cederhout, met zilver ingelegd, stond gereed voor het gebruik en verspreidde de aangenaamste geuren, die tot de bereiding er voor gebruikt waren. Op een klein tafeltje van ebbenhout naast zijn ligplaats stond een zilveren vaas, met sorbet van de heerlijkste soort, koud als sneeuw, en die de dorst, welke op het gebruik van het sterke slaapmiddel volgde, bijzonder

aangenaam leschte. Om de laatste nog overgebleven dampen der bedwelming te verdrijven, besloot de ridder het bad te gebruiken, en voelde hierdoor een heerlijke opfrissching. Na zich met handdoeken van Indische wol gedroogd te hebben, wilde hij zijn eigen grove kleeding weer aantrekken, om naar buiten te gaan en te zien, of de wereld evenzeer buiten als binnen de plaats van zijn rust veranderd was. Doch deze was nergens te vinden, maar ervoor in de plaats vond hij een Saraceensch gewaad van zijden stoffen, met zwaard en dolk, zooals het voor een aanzienlijken Emir paste. Hij kon geen andere beweegredenen voor deze bovenmatige zorg vinden, behalve een vermoeden, dat deze bewijzen van oplettendheid bestemd waren, om hem in de godsdienstige belijdenis te schokken, zooals wel bekend was, dat de hooge achting voor de Europeesche kunde en moed den sultan onbeperkt in zijn geschenken jegens diegenen maakte, die na zijn gevangenen geworden te zijn, er toe overgehaald waren om den tulband aan te nemen. Sir Kenneth maakte dus eerbiedig een kruis, en besloot alle strikken te trotseeren; en teneinde dit met te meer standvastigheid te kunnen doen, besloot hij gemoedelijk om zich zoo matig mogelijk van de oplettendheid en weelde te bedienen, waarmede hij zoo mild overstelpt was. Evenwel voelde hij zijn hoofd nog zwaar en slaperig, en daar hij ook begreep, dat zijn lichte kleeding niet geschikt was om buiten te verschijnen, legde hij zich weer op zijn leger en opnieuw omvingen hem de armen des slaaps.

Maar voor dezen keer was zijn rust niet ongestoord; want hij ontwaakte door de stem van den geneesheer aan de deur van de tent, die naar zijn gezondheid informeerde en of hij genoeg gerust had.

„Mag ik in uwe tent treden?" zei hij ten laatste, „want het gordijn is voor den ingang dichtgetrokken."

„De meester," hervatte Sir Kenneth, die besloten had te toonen, dat hij zijn betrekking niet vergeten had, „behoeft geen verlof te vragen, om in de tent van den slaaf te treden."

„Maar indien ik niet als meester kom?" vroeg El Hakim, nog steeds zonder binnen te komen.

„De geneesheer," antwoordde Sir Kenneth, „heeft vrijen toegang tot het bed van zijn patiënt."

„Ik kom evenmin als geneesheer," hernam El Hakim,

„en daarom wil ik om verlof vragen, eer ik onder het bekleedsel van uwe tent treed."

„Al wie als vriend komt," zei Sir Kenneth, „en als zoodanig hebt gij u tot hiertoe jegens mij gedragen, voor dien is de woning des vriends steeds open."

„En nog eens," zei de Oostersche wijze, naar de omslachtige wijze naar zijn landslieden, „gesteld dat ik niet als vriend kom?"

„Kom, zooals gij wilt," hernam de Schotsche ridder, eenigszins ongeduldig over dezen omslag, — „wees wat gij wilt — gij weet wel, dat het noch in mijn macht noch in mijne bedoeling ligt, om u den toegang te weigeren."

„Ik kom dan," zei El Hakim, „als uw oude vijand, maar als een eerlijk en edelmoedig vijand."

Onder het spreken van deze woorden trad hij binnen; en toen hij voor het bed van Sir Kenneth stond, bleef de stem die van Adonebec, den Arabischen geneesheer; maar de gedaante, kleeding en trekken waren die van Ilderim van Kurdistan, Sheerkohf genoemd. Sir Kenneth staarde hem aan, alsof hij verwachtte, dat de verschijning, die hij als slechts door zijn verbeedling voortgebracht beschouwde, zou verdwijnen.

„Verbaast u dit zoo," vroeg Ilderim, „en dat wel een beproefden krijgsman, te zien, dat een soldaat iets van de heelkunst verstaat? — Ik zeg u, Nazarener, dat een volmaakt ruiter zijn ros even goed moet weten op te zadelen, als te berijden; het zwaard op het aambeeld te smeden, zoowel als in den slag te gebruiken; zijn wapenen te polijsten, zoowel als te dragen; en vooral wonden te heelen, zoowel als ze toe te brengen."

Terwijl hij zoo sprak, sloot de Christenridder herhaalde malen zijn oogen; en zoolang deze toe bleven, was de gedachte aan den Hakim met zijn lang, wapperend, donker gewaad, zijn hooge Tartaarsche muts en deftige gebaren voor zijn geest tegenwoordig. Maar zoodra hij ze opende, verkondigden de zwierige en rijk met edelgesteenten versierde tulband, het lichte pantser van stalen ringen, met zilver doorvlochten, dat helder flikkerde, naarmate het zich naar elke beweging van het lichaam voegde, de gelaatstrekken, die thans van hunne deftige uitdrukking bevrijd, minder zwart en niet langer door het rijke haar (dat thans tot een goed gekamden baard beperkt was) beschaduwd waren, den krijgsman en niet den wijze.

„Zijt gij nog zoo verbaasd?" vroeg de emir, „en hebt gij met zoo weinig opmerkzaamheid door de wereld gewandeld, dat gij u er over verwondert, dat de menschen niet altijd zijn, hetgeen zij schijnen? — Gij zelf — zijt gij wat gij schijnt?"

„Neen, bij St. Andreas!" riep de ridder uit, „want het geheele Christenleger schijn ik een verrader toe, en ik ben overtuigd, dat ik een oprecht man ben, ofschoon ik gedwaald heb."

„Zoo beoordeelde ik u ook," antwoordde Ilderim, „en daar wij te zamen zout gegeten hadden, rekende ik mij er toe verplicht, om u van schande en dood te redden. — Maar waarom ligt gij nog op uw bed, daar de zon reeds hoog aan den hemel staat? of zijn de kleeren, die mijn lastkameelen u verschaft hebben, niet waard om door u gedragen te worden?"

„Niet onwaard, maar ongeschikt daarvoor," hervatte de Schot; „geef mij de kleeding van een slaaf, edele Ilderim, en ik zal ze met genoegen dragen; maar ik kan het niet over mij verkrijgen, om het gewaad van een vrijen Oosterschen krijgsman met den tulband van den Muzelman te dragen."

„Nazarener," antwoordde de emir, „uw volk koestert zoo gauw verdenking, dat dit hen licht zelve verdacht kan maken. Heb ik u niet gezegd, dat Saladin geen bekeerden verlangt, dan die, welke de heilige profeet zal bewegen, om zich aan zijn wet te onderwerpen? Gewelddadigheid en omkooping zijn even vreemd aan zijn plannen, om het ware geloof uit te breiden. Luister naar mij, broeder. Toen de blinde op een wonderdadige wijze het gezicht had teruggekregen, vielen hem de schalen op Gods welbehagen van zijn oogen — meent gij, dat eenig wereldsch geneesheer ze had kunnen verwijderen? Neen. Zulk een heelmeester had den lijder met zijn werktuigen kunnen kwellen, of hem mogelijk met zijn balsems of hartversterkende middelen eenige verzachting toebrengen, maar de verduisterde had even verduisterd moeten blijven; en met de verblindheid van den geest is het evenzoo gesteld. Zoo er onder de Franken sommigen zijn, die om aardsch gewin den tulband van den profeet hebben aangenomen, en de wetten van den Islam gevolgd, dan heeft hun eigen geweten de blaam. Zij zochten zelf het lokaas. De sultan heeft hun het niet toegeworpen. En wanneer zij hiernamaals, als veinzaards,

tot de diepste kolk der hel, beneden Christen en jood, toovenaar en afgodendienaar, zullen verdoemd worden, en veroordeeld om van de vrucht van den boom Yacourn te eten, die het hoofd der duivelen is — dan zullen hun schuld en straf niet aan den sultan, maar aan hen zelve geweten worden. — Draag dus, zonder te twijfelen of te aarzelen, het voor u bereide gewaad, daar uw eigen gewone kleeding, wanneer gij naar het kamp van Saladin gaat, u aan lastige nieuwsgierigheid en misschien aan beleediging blootstellen zal."

„Wanneer ik naar het kamp van Saladin ga?" vroeg Sir Kenneth, de woorden van den emir herhalende. „Helaas! ben ik dan vrij in mijn daden, en moet ik niet liever heengaan, waarheen uw goedvinden mij zenden zal?"

„Uw eigen wil kan uwe bewegingen leiden," zei de emir, „even vrij als de wind, die het stof van de woestijn in de richting beweegt, die hij goedvindt. De edele vijand, die met mij gestreden en mij bijna overwonnen heeft, kan mijn slaaf niet worden evenmin als dat hij onder mijn zwaard bezweken is. Zoo rijkdom en macht u in verzoeking konden brengen om u bij ons volk te voegen, dan zou ik u dat bezit kunnen verzekeren; maar de man, die de gunstbewijzen van den sultan weigerde, toen de bijl aan zijn hals was, zal, vrees ik, deze thans niet aannemen, nu ik hem zeg, dat hij zijn vrije keus heeft."

„Voltooi uwe edelmoedigheid, edele emir," zei Sir Kenneth, „door op te houden met mij een wijze van vergelding voor te houden, die mijn geweten mij verbiedt aan te nemen. Vergun mij liever om, zooals de beleefdheid zulks vordert, mijne dankbaarheid voor deze ridderlijke goedheid, deze onverdiende grootmoedigheid uit te drukken."

„Zeg niet onverdiend," hervatte de emir Ilderim; „was het niet door uw gesprek en uw verhaal van de schoonheden, die het hof van Melec Ric versieren, dat ik mij verkleed daarheen begaf, en waart gij het niet, die mij daardoor het gezegendste gezicht bezorgde, dat ik ooit genoten heb — dat ik ooit zal genieten, totdat de pracht van het paradijs in mijn oogen zal schitteren?"

„Ik begrijp u niet," zei Sir Kenneth, beurtelings rood en bleek wordende, als een man, die gevoelde, dat het gesprek een zeer kiesche wending nam die hem tevens zeer pijnlijk aandeed.

„Mij niet begrijpen!" riep de emir uit. „Zoo het gezicht, dat ik in de tent van koning Richard had, aan uwe opmerkzaamheid ontgaan is, dan houd ik dit voor stomper dan het houten zwaard van een grappenmaker. Het is waar, gij waart op dat oogenblik onder doodvonnis; maar als ik in uw geval geweest was en al was mijn hoofd van mijn romp gevallen, dan nog zouden de laatste kwijnende blikken van mijn oogappels met genoegen zulk een gezicht van aanminnigheid onderscheiden hebben, en het hoofd zou vanzelf naar de onvergelijkelijke houris gerold zijn, om den zoom van haar gewaad met bevende lippen te kussen. — Die koningin van Engeland, die om haar beminnelijkheid verdient, koningin van het heelal te zijn — welk een teederheid in haar blauw oog — welk een glans in haar loshangende gouden lokken! — Bij het graf van den profeet, ik geloof nauwelijks, dat de houri, die mij den diamanten beker der onsterfelijkheid zal aanbieden, zulk een warme liefkoozing zal verdienen!"

„Saraceen," zei Sir Kenneth somber, „gij spreekt van de gemalin van Richard van Engeland, aan wie de mannen niet denken en van wie zij niet spreken, als een vrouw, die te winnen, maar als een koningin, die te eerbiedigen is."

„Ik vraag om vergiffenis," hernam de Saraceen. „Ik had uw bijgeloovigen eerbied voor de vrouwen vergeten, die gij meer beschouwt als geschikt om bewonderd en vereerd, dan gezocht en bezeten te worden. Ik sta er borg voor, dat, daar gij zulk een diepe achting voor dat teedere, zwakke schepsel eischt, waarvan elke beweging, elke stap en elke blik de vrouw aanduidt, niets minder dan een volstrekte aanbidding aan haar donkere lokken en het edel, sprekend oog moet betoond worden. Zij, inderdaad, dit wil ik bekennen, heeft in haar edelen gang en haar statig voorkomen iets, dat te gelijk zuiver en vast is. — Maar zijzelve, zoo de gelegenheid en een moedig minnaar haar drongen, zou hem, ik verzeker u zulks, in haar hart danken, dat hij haar als een stervelinge inplaats van als een godin behandelde."

„Eerbiedig de bloedverwante van Richard Leeuwenhart," zei Sir Kenneth op een toon van onbedwongen toorn.

„Haar hoogachten!" antwoordde de emir spottende, „bij de Kaäba en als ik zulks doe, zal dat alleen zijn als de bruid van Saladin."

„De ongeloovige sultan is niet waardig, zelfs de plek te

kussen, welke Edith Plantagenet met haar voet gedrukt heeft!" riep de Christen, van zijn leger opspringende.

„Ha! wat zegt de Giaour?" riep de emir, de hand aan het gevest van zijn dolk slaande, terwijl zijn voorhoofd als blinkend koper gloeide, en de spieren van zijn lippen en wangen zich bewogen, totdat iedere lok van zijn baard zich scheen ineen te vlechten en te persen, alsof ze door onwillekeurige drift verlevendigd werd. Maar de Schotsche ridder, die den leeuwentoorn van Richard had doorstaan, was onbevreesd bij den tijgerachtigen blik van den vergramden Saraceen.

„Wat ik gezegd heb," hervatte hij, met gevouwen armen en onverschrokken blik, „zou ik te voet of te paard tegen alle stervelingen staande houden, en ik zou het niet voor de merkwaardigste daad van mijn leven rekenen, om het met mijn goed breed zwaard tegen een twintigtal van deze sikkels en naalden te verdedigen," en hierbij wees hij op het zwaard en den dolk van den emir.

De Saraceen herkreeg zijn bedaardheid, terwijl de Christen sprak, tot zoo ver, dat hij de hand van zijn wapentuig terugtrok, alsof de beweging zonder beteekenis geweest was; maar hij bleef nog steeds in grooten toorn.

„Bij het zwaard van den profeet," zei hij, „dat de sleutel is zoowel van den hemel als van de hel, hij stelt zijn leven op geringen prijs, broeder, die zulk een taal als gij gebruikt! Geloof mij, dat, als uw handen los waren, gelijk gij het noemt, een enkel waar geloovige haar zooveel te doen zou geven, dat gij spoedig wenschen zoudt, ze weer in ijzeren boeien geklonken te hebben."

„Liever zou ik wenschen, dat ze bij de schouders afgehouwen werden," hernam Sir Kenneth.

„Goed. Uw handen zijn tegenwoordig gebonden," zei de Saraceen op een vriendelijker toon, „gebonden door uw eigen edelen zin van rechtschapenheid, en ik heb voor het oogenblik ook niet het minste voornemen om ze in vrijheid te stellen. Wij hebben elkander reeds vroeger onze kracht en onzen moed bewezen, en wij kunnen elkaar wel weer in het open veld ontmoeten! — En schande kome over hem, die het eerst zijn vijand zal loslaten! Maar thans zijn wij vrienden, en ik zie om hulp tot u op, liever dan dat ik harde uitdrukkingen of een uitdaging van u verwacht."

„Wij zijn vrienden," herhaalde de ridder; en er ontstond

een stilte, gedurende welke de Saraceen als een leeuw door de tent stapte, van wien men zegt, dat hij na een geweldige prikkeling, dit middel gebruikt, om de drift van zijn bloed te verkoelen, eer hij zich in zijn hol ter ruste uitstrekt. De koelere Europeaan bleef onveranderd in houding en voorkomen; evenwel was hij zonder twijfel ook bezig, om de gevoelens van gramschap, die zoo onverwachts waren opgewekt, te doen bedaren.

„Laat ons bedaard hierover spreken," zei de Saraceen; „ik ben geneesheer, zooals gij weet, en er staat geschreven, dat hij, die zijn wond wil genezen hebben, niet moet terugdeinzen, wanneer de wondarts haar onderzoekt en peilt. Ziet gij, ik ben op het punt om mijn vinger op het kwetsuur te leggen. Gij bemint deze bloedverwante van Melec Ric — ontvouw den sluier, die uwe gedachten bedekt — of ontvouw hem niet, als gij zulks verkiest, want mijn oogen zien door het bekleedsel heen."

„Ik beminde haar," antwoordde Sir Kenneth na een poos; „zooals de mensch de hemelsche genade bemint en zocht bij haar, evenals bij den hemel, vergiffenis."

„En gij bemint haar niet langer?" vroeg de Saraceen.

„Helaas!" antwoordde Sir Kenneth, „ik ben niet langer waardig haar te beminnen. — Ik bid u, houd op met dit gesprek, uwe woorden zijn dolken voor mij."

„Vergeef mij slechts een oogenblik," vervolgde Ilderim. „Toen gij, een arm en verborgen krijgsman, uwe genegenheid zoo dapper en zoo hoog vestigde, zeg mij, hadt gij toen hoop op een goeden uitslag?"

„Liefde bestaat niet zonder hoop!" hernam de ridder; „maar de mijne grensde bijna aan wanhoop, als die van den matroos, die om zijn leven zwemt, die baar op baar te boven komt, en bij tusschenpoozen een glimp van het verafgelegen baken opvangt, dat hem toont, dat er land in zicht is, ofschoon zijn zinkend hart en zijn vermoeide leden hem overtuigen, dat hij het nooit zal bereiken."

„En nu," zei Ilderim, „is deze hoop gezonken — is dat eenzame licht voor altijd uitgebluscht?"

„Voor altijd," antwoordde Sir Kenneth op een toon van een echo uit het binnenste van een vervallen grafteeken.

„Mij dunkt," zei de Saraceen, „wanneer alles wat u ontbreekt, slechts zulk een verwijderde, schaduwachtige glimp van geluk is, als gij te voren hadt, dan zou het licht van uw

baken wel eens weer ontstoken, uw hoop uit den oceaan, waarin ze verzonken is, weer opgevischt kunnen worden, en gijzelf, goede ridder, de bezigheid en het vermaak weer verkrijgen, om de liefde met zulk een onzelfstandige kost, als het maanlicht, te voeden; want wanneer gij morgen in een goeden naam als ooit stond, zou zij, die gij bemint, net zoo goed de dochter van vorsten en de uitverkoren bruid van Saladin zijn."

„Ik wenschte, dat het zoo stond," zei de Schot, „en wanneer ik dan niet —"

Hij hield op, gelijk een man, die vreest te snoeven onder omstandigheden, die niet toelieten, dat hij op de proef gesteld werd. De Saraceen glimlachte, terwijl hij den afgebroken zin eindigde:

„Dan zoudt gij den sultan tot een tweegevecht uitdagen?—"

„En indien ik zulks deed," zei Sir Kenneth op een trotschen toon, „dan zou hij noch de eerste noch de beste tulband zijn, waartegen ik mijn lans gebruikt heb."

„Ja, maar mij dunkt, dat hij het als eene te ongelijke wijze zou beschouwen, om de kans van een koninklijke bruid en den uitslag van een grooten oorlog te wagen," zei de emir.

„Men zou hem aan de spits van den slag kunnen aantreffen," hernam de ridder, terwijl zijn oogen bij de denkbeelden, die zulk een gedachte inboezemde, schitterden.

„Men heeft hem dáár steeds gevonden," hervatte Ilderim; „ook is het zijn gewoonte niet, om den kop van zijn paard van een dappere ontmoeting af te wenden. — Maar het was niet over den sultan, dat ik wenschte te spreken. In een woord, zoo het u genoegen kan doen, om zulk een naam te verwerven, zooals die verkregen kan worden door de ontdekking van den dief, die de banier van Engeland gestolen heeft, dan kan ik u op een goeden weg brengen, om die taak te verrichten — dat is, zoo gij u wilt laten besturen; want wat zegt Lokman: Wanneer het kind wil loopen, moet de min het leiden — wanneer de onkundige wil begrijpen, moet de wijze hem onderrichten."

„En gij zijt wijs, Ilderim," zei de Schot, „wijs ofschoon gij een Saraceen zijt, en edelmoedig, hoewel gij een ongeloovige zijt. Ik ben van beide getuige geweest. Neem dan de leiding van deze zaak op u, en indien gij niets van mij vordert, dat strijdig is met mijne getrouwheid en mijn Christelijk geloof, dan zal ik u stipt gehoorzamen. Doe wat gij ge-

zegd hebt en neem mijn leven, wanneer het volbracht is."

„Luister dan naar mij," zei de Saraceen. „Uw edele hond is thans hersteld door den zegen van dat goddelijke geneesmiddel, dat mensch en dier geneest en door zijn schranderheid zullen degenen, die hem aangevallen hebben, ontdekt worden."

„Ha!" riep de ridder uit, „mij dunkt, ik begrijp u — het was dom van mij, dat ik hier niet aan dacht! —"

„Maar zeg mij," voegde de emir er bij, „hebt gij eenige volgelingen of bedienden in het leger, door wie het dier zou kunnen worden herkend?"

„Ik heb mijn ouden wapendrager, uw patiënt, met een knecht, die hem oppaste, ontslagen," antwoordde Sir Kenneth, „op het oogenblik, dat ik de doodstraf verwachtte, en hem brieven voor mijn vrienden in Schotland mede gegeven — er is geen ander, aan wien de hond nauwkeurig bekend is. Maar ik ben zelf wel bekend — mijn spraak zelfs zal mij verraden in een kamp, waar ik geen geringe rol gedurende verscheidene maanden gespeeld heb."

„Gij zult beiden zoodanig vermomd worden, dat gij zelfs het nauwkeurigst onderzoek zult ontgaan. Ik zeg u," zei de Saraceen, „dat niet uw wapenbroeder — niet uw broeder in den bloede — u zal herkennen, zoo gij u door mijn raad leiden laat. Gij hebt mij moeilijke zaken zien verrichten, hij, die de stervenden uit de duisternis van de schaduw des doods kan terugroepen, kan gemakkelijk een nevel voor de oogen der levenden brengen. Maar let wel op — aan dezen dienst is nog deze voorwaarde verbonden, dat gij een brief van Saladin aan de nicht van Melec Ric overgeeft, wier naam even moeilijk is voor onze Oostersche tong en lippen, als haar schoonheid verrukkelijk is voor onze oogen."

Sir Kenneth zweeg een poos eer hij antwoordde, en de Saraceen, zijn aarzeling bemerkende, vroeg hem: „vreest gij u met deze boodschap te belasten?"

„Dat niet, al was ook de dood met de uitvoering gemoeid," zei Sir Kenneth; „ik overwoog slechts, of het met mijne eer in overeenstemming is, om den brief van den sultan over te brengen, of met die van lady Edith, om hem van een heidenschen vorst aan te nemen."

„Bij het hoofd van Mahomed en bij de eer van een krijgsman — bij het graf te Mekka en bij de ziel van mijn vader," hernam de emir, „zweer ik u, dat de brief in alle eer en ach-

ting geschreven is. Het gezang van den nachtigaal zal eerder het rozenpriëel, dat hij bemint, schenden, dan dat de woorden van den sultan de ooren van de bevallige bloedverwante van Engeland zouden beleedigen."

„In dat geval," zei de ridder, „zal ik den brief van den sultan zoo getrouw overbrengen, alsof ik zijn geboren vazal was, met dien verstande echter, dat hij, behalve deze eenvoudige dienst, die ik met getrouwheid zal vervullen, het minst van mij onder alle menschen bemiddeling of raad in zijn zonderlingen liefdehandel verwachten moet."

„Saladin is edel," antwoordde de emir, „en zal een edelmoedig paard niet tot een sprong aansporen, dien het niet kan volbrengen. — Kom met mij naar mijn tent," voegde hij er bij, „en gij zult dadelijk op een wijze vermomd worden, die u even onherkenbaar zal doen zijn als de middernacht. En zoo kunt gij door het leger der Nazareners gaan, alsof gij den ring van Giougi[1]) aan hadt."

[1]) Misschien hetzelfde als Gyges.

VIERENTWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Een enkel stofje,
Hetwelk den purp'ren beker nauw bezoedelt,
Baart afkeer van den drank, waarnaar wij smachten;
Een roestig staal, bij 't trouw kompas geplaatst,
Vertrekt den naald en doet soms schipbreuk lijden.
Zoo breekt een klein geschil, de minste veete,
't Verbond van trouw en vriendschap tusschen Vorsten
En doet hun edelst plan in rook verdwijnen.

DE KRUISTOCHT.

De lezer kan thans weinig twijfel voeden, wie de Ethiopische slaaf in werkelijkheid was; met welk voornemen hij Richard's kamp had opgezocht, en waarom en met welke hoop hij nu dicht bij den persoon van den monarch stond, terwijl Leeuwenhart, omringd door zijn dappere pairs van Engeland en Normandië, op den top van den St. George berg stond, met de banier van Engeland naast zich, die door den dapperste in het leger gedragen werd, door zijn natuurlijken broeder namelijk, Willem met het lange zwaard, graaf van Salisbury, de spruit van de liefde van Hendrik den tweeden met de beroemde Rosamunde van Woodstock.

Uit verschillende uitdrukkingen in het gespek van den koning met Neville, op den vorigen dag gehouden, was de Nubiër in angstigen twijfel gebleven, of zijn vermomming niet doorgrond was, hoofdzakelijk daar de koning scheen te begrijpen, op welke wijze de hond den dief, die de banier gestolen had, zou ontdekken, ofschoon de omstandigheid, dat zulk een dier bij die gelegenheid was gekwetst geworden, nauwelijks in Richard's tegenwoordigheid was vermeld geworden. Evenwel, daar de koning voortging hem op geen andere wijze te behandelen, dan zijn uiterlijk eischte, bleef hij onzeker, of hij al of niet ontdekt was, en hij besloot zijn vermomming niet vrijwillig af te werpen.

Intusschen vereenigden zich de troepen der verschillende vorsten, die zich bij den kruistocht gevoegd hadden, onder

het bevel van hun koninklijke en vorstelijke aanvoerders geschaard, in lange rijen aan den voet van de kleine hoogte; en terwijl die van ieder land voorbijtrokken, stegen hunne bevelhebbers een of twee schreden tegen den heuvel op, en betuigden aan Richard en aan den standaard van Engeland hun eerbied, „tot een teeken van achting en vriendschap," zooals het protocol van de plechtigheid dit voorzichtig uitdrukte, „niet van onderwerping of vazalschap." De geestelijke waardigheidbekleeders, welke in die dagen hun mutsen niet voor geschapen wezens afnamen, schonken aan den koning en het zinnebeeld van zijn opperbevel hun zegen, in plaats van een buiging.

Zoo trokken de lange rijen voorwaarts, en ofschoon zij reeds door menigerlei oorzaken verzwakt waren, scheen het nog een ijzeren leger, waarvoor de verovering van Palestina een gemakkelijke taak kon schijnen. De soldaten, bezield door het bewustzijn van vereenigde kracht, zaten reeds op hun stalen zadels, terwijl het scheen, dat de trompetten vroolijker en scheller klonken, en de rossen, door rust en goed voeder verkwikt, het gebit wreven, en den grond trotscher stampten. Vooruit trokken zij, de eene bende na de andere, met wapperende banieren, glinsterende speren, waaiende vederbossen, een lange stoet — een leger, bestaande uit verschillende natiën, kleuren, talen, wapenen en voorkomen, maar allen voor het oogenblik door het heilige en echt romantische voornemen aangevuurd, om de bedrukte dochter van Sion uit haar slavernij te bevrijden en de heilige aarde, die door Een hooger dan alle sterfelijken betreden was, van het juk der ongeloovige heidenen te verlossen. En men moet bekennen, dat, wanneer onder andere omstandigheden, de soort van hoffelijkheid, die zoovele krijgslieden aan den koning van Engeland bewezen, waarvan hij geen verplichte gehoorzaamheid te vorderen had, in schijn iets vernederends had, toch de aard en oorzaak van den oorlog zoo geschikt voor zijn uitstekend ridderlijk karakter en zijn beroemde wapenfeiten was, dat eischen, die elders hadden kunnen te berde gebracht worden, hier vergeten werden, en de dappere gewillig hulde aan den dapperste betoonde in een krijgstocht, waar de onverschrokkenste en veerkrachtigste moed voor een goeden uitslag noodig was.

De koning zat te paard omtrent half weg den berg, een helm op het hoofd met een kroon daarboven, die zijn

mannelijke trekken aan het algemeen gezicht open liet, terwijl hij met een koel en bedaard oog, elke rij, die hem voorbijtrok, monsterde en de begroeting der aanvoerders beantwoordde. Zijn onderkleed was van hemelsblauw fluweel, met zilveren platen bedekt, en zijn broek van karmozijn roode zijde, met goudstof bezet. Naast hem stond de gewaande Ethiopische slaaf, den edelen hond aan een riem vasthoudende, zooals bij de jagers het gebruik was. Deze omstandigheid was geheel niet in het oog vallende, want verscheidene vorsten van den kruistocht hadden zwarte slaven in hun gevolg, in navolging van de barbaarsche pracht der Saracenen. Boven het hoofd des konings wapperden de ruime vouwen van de banier, en terwijl hij deze van tijd tot tijd aanschouwde, scheen hij een plechtigheid, die hem, voor zoo ver zij hem persoonlijk betrof, onverschillig was, zeer gewichtig te achten, wanneer deze beschouwd werd als boete voor een beleediging het koninkrijk, dat hij beheerschte, aangedaan. Op den achtergrond op den top zelf stond een houten torentje, voor die gelegenheid opgericht, met de koningin Berengaria en de voornaamste hofdames. Hierheen zag de koning van tijd tot tijd, en nu en dan waren zijn oogen naar den Nubiër en zijn hond gericht, maar alleen dan, wanneer zulke aanvoerders naderden, die hij wegens voorafgaande bewijzen van kwaadwilligheid verdacht, deel aan den roof van den standaard gehad te hebben, of die hij tot zulk een lage misdaad in staat oordeelde.

Zoo, bij voorbeeld, zag hij niet naar die richting, toen Filips Augustus van Frankrijk aan het hoofd van zijn prachtige benden van Gallische ridderscharen naderde — zelfs voorkwam hij de bewegingen van den Franschen koning door van den berg af te gaan, terwijl de laatste er opsteeg, zoodat zij elkander in het midden ontmoetten, en hun begroetingen zoo vriendelijk uitwisselden, dat het scheen, alsof zij in broederlijke gelijkheid waren bijeengekomen.. Het gezicht van de twee grootste vorsten van Europa, in rang zoowel als macht, die hun eensgezindheid zoo opmerkelijk erkenden, verwekte een uitbarsting van donderende toejuichingen van het leger der kruisvaarders op verscheidene mijlen afstands, die de rondzwervende benden Arabieren van de woestijn het kamp van Saladin door het bericht deden verontrusten, dat het leger der Christenen in beweging was. Maar wie anders dan de koning der koningen kan in het hart der monarchen lezen? Onder dezen

vleienden schijn van hoffelijkheid koesterde Richard misnoegen en verdenking tegen Filips, en deze was er op bedacht om zich met zijn troepen van het leger van het kruis weg te begeven, en Richard achter te laten, om met zijn eigen troepen de onderneming ten einde te brengen, of hierin te falen.

Richard's gedrag was verschillend, toen de zwart uitgeruste ridders en knapen van de Tempeliers naderden — mannen, wier gelaat door de zon van Palestina tot een Aziatische zwartheid verbrand was; en de verwonderlijke toestand van wier paarden en uitrusting zelfs die van de uitgezochtste troepen van Frankrijk en Engeland overtrof. De koning wierp een haastigen blik op zijde, maar de Nubiër stond stil, en zijn trouwe hond zat aan zijn voeten, met een schranderen en toch tevreden blik de rijen, die hen thans voorbijtrokken, beschouwende. De blik des konings wendde zich weer naar de ridderlijke Tempeliers, terwijl de grootmeester, zich van zijn tweeslachtig karakter bedienende, Richard zijn zegen schonk, als priester, in plaats van hem zijn eerbied, als aanvoerder van krijgsbenden, te betoonen.

„De hoogmoedige, tweeslachtige schurk zendt den monnik op mij af," zei Richard tegen den graaf van Salisbury. „Maar, Langzwaard, wij willen het door de vingers zien. Een gevoeligheid moet het Christendom de diensten van deze ervaren lansen niet doen verliezen, omdat hun overwinningen hen trotsch gemaakt hebben. Zie, hier komt onze dappere tegenpartij, de hertog van Oostenrijk, — let op zijn houding en wijze van zich te gedragen, Langzwaard — en gij, Nubiër, laat den hond hem goed in het oog vatten. Bij den hemel, hij brengt zijn narren met zich!"

Inderdaad was Leopold, hetzij uit gewoonte, of, hetgeen waarschijnlijker is, om verachting te kennen te geven voor de plechtigheid, die hij op het punt was te verrichten, door zijn spreukspreker en hofnar vergezeld; en terwijl hij Richard naderde, floot hij, als het ware om zijn onverschilligheid te toonen, ofschoon zijn grove trekken de norschheid met vrees vermengd verrieden, waarmede een lui scholier zijn leermeester nadert. Toen de onwillige vorst met erstoorde en norsche blikken de geëischte buiging maakte, schudde de spreukspreker met zijn stok, en riep evenals een heraut uit, dat de Aartshertog van Oostenrijk, in hetgeen hij thans deed, niet geacht kon worden, iets van zijn rang en de voorrechten van een souvereinen vorst prijs te geven; waarop de

nar met een luid klinkend amen antwoordde, hetgeen een schaterend gelach bij de omstanders veroorzaakte.

Koning Richard zag meer dan eens naar den Nubiër en zijn hond, maar de eerste bewoog zich niet, en de laatste trok geheel niet aan den riem, zoodat Richard met eenige minachting tegen den slaaf zeide: „Uw uitslag in deze onderneming, mijn zwarte vriend, zal, ofschoon gij de schranderheid van uw hond tot steun van de uwe gebruikt, gelijk ik vrees, u niet zeer hoog in den rang der toovenaars plaatsen, of uw verdiensten jegens onzen persoon veel vermeerderen."

De Nubiër antwoordde, zooals gewoonlijk, slechts door een diepe buiging.

Intusschen trokken de troepen van den markies van Montserrat in orde langs den koning van Engeland. Die machtige en listige baron had, om een grootere vertooning met zijn benden te maken, deze in twee hoopen verdeeld. Aan het hoofd van den eerste, bestaande uit zijn vazallen en volgelingen, en gelicht uit zijn Syrische bezittingen, reed zijn broeder Enguerran, en hij zelf volgde aan het hoofd van een dappere schaar van twaalf honderd Stradioten, een soort van lichte ruiterij, die de Venetiërs in hun Dalmatische bezittingen hadden gelicht, en waarvan zij het bevel aan den markies toevertrouwd hadden, waarmee de republiek in menigerlei verbintenis stond. Deze Stradioten waren gedeeltelijk op zijn Europeesch, maar hoofdzakelijk op zijn Oostersch gekleed. Zij droegen, wel is waar, korte borstharnassen, maar hadden hierover bonte onderkleederen van rijke stoffen, met wijde broeken en halve laarzen. Op hun hoofden droegen zij rechte mutsen, gelijk aan die der Grieken, en verder hadden zij kleine ronde schilden, bogen en pijlen, sabels en dolken. Zij zaten op zorgvuldig uitgezochte paarden, die ten koste van den staat van Venetië goed onderhouden werden; hun zadels en hun tuig geleken op die der Turken, en zij reden op dezelfde wijze met korte stijgbeugels en op een hoogen zadel. Deze troepen waren van groot nut in het schermutselen met de Arabieren, ofschoon zij niet in staat waren, zich in een nauw gevecht te begeven, gelijk de in ijzer gekleede krijgslieden van het Westersche en Noordelijke Europa.

Voor deze schoone bende reed Koenraad in hetzelfde gewaad als de Stradioten, maar van zulke rijke stoffen, dat hij van goud en zilver scheen te schitteren, en de sneeuwwitte pluim, die aan zijn muts met een diamanten gesp vastge-

maakt was, scheen groot genoeg om de wolken te raken. Het edele ros, dat hij bereed, sprong en steigerde, en legde zijn vuur en zijn behendigheid op een wijze aan den dag, die een minder voortreffelijken ruiter dan den markies had kunnen verlegen maken, die het bevallig met de eene hand bestuurde, terwijl hij in de andere den staf hield, met den schijn van een even volstrekt gezag over de rijen, die hij aanvoerde. Evenwel was zijn aanzien over de Stradioten meer in schijn dan in werkelijkheid; want er reed naast hem op een paard van de makste soort een klein oud man, geheel in het zwart gekleed, zonder baard of knevels, en met een geheel gemeen en onbeduidend voorkomen, wanneer men hem met de pracht en den glans rondom hem vergeleek. Maar deze man, die er zoo gemeen uitzag, was een van die afgevaardigden, die de Venetiaansche regeering in de kampen zond, om op het gedrag der generaals, waaraan het bevel toevertrouwd was, te letten, om dat ijverzuchtig systeem van bespieding en opzicht te handhaven, hetwelk sedert lang de staatkunde der republiek onderscheiden had.

Koenraad, die door Richard's luim te vleien een zekeren graad van gunst bij hem verworven had, was hem nauwelijks in het oog gekomen, of de koning van Engeland ging een paar schreden naar beneden om hem tegemoet te gaan, tegelijkertijd uitroepende: „Ha, heer markies, gij aan het hoofd der vlugge Stradioten, en uw zwarte schaduw vergezelt u als gewoonlijk, hetzij de zon schijnt of niet! — Mag men u wel vragen, of de besturing der troepen bij de schaduw of de zelfstandigheid berust?"

Koenraad wilde met een glimlach antwoorden, toen Roswal met een woedend en wild gehuil voorwaarts sprong. De Nubiër liet tegelijkertijd den riem los, en de hond, voortvliegende, sprong op het edele ros van Koenraad, en den Markies bij de keel vattende, scheurde hij hem van het zadel. De gepluimde ruiter lag wentelend op het zand, en het verschrikte paard vloog in een wilden loop door de legerplaats.

„Ik wed, dat uw hond het rechte wild heeft neergeveld," zei de koning tegen den Nubiër, „en ik zweer bij St. George, dat het een hert van tien takken is! — Scheur den hond van hem af, uit vrees dat hij hem worgt."

De Ethiopiër maakte dientengevolge, ofschoon niet zonder zwarigheid, den hond van Koenraad los, en bond hem vast, nog steeds ten hoogste vergramd en in den riem worstelende.

Intusschen liep er een groote hoop op de plek te zamen, voornamelijk volgelingen van Koenraad en officieren der Stradioten, die, toen zij hun aanvoerder daar liggen zagen, wild ten hemel starende, hem ophieven onder een oproerig geschreeuw van: „Houwt den slaaf en zijn hond aan stukken!"

Maar de stem van Richard, luid en helder klinkend, liet zich duidelijk boven al ander geschreeuw hooren. — „Hij is des doods, die zich aan den hond vergrijpt! Hij heeft niets gedaan dan zijn plicht, volgens de schranderheid, die God en de natuur het brave dier geschonken hebben. — Treed te voorschijn als een valsch verrader, gij Koenraad, graaf van Montserrat! Ik klaag u van verraad aan."

Verscheidene van de Syrische aanvoerders waren nu er bij gekomen, en Koenraad, bij wien ergernis en schaamte en verwarring met drift in zijn houding en stem kampten, riep uit: „Wat beteekent dit? — Waarvan word ik beschuldigd? — Waarom deze lage behandeling en deze verwijtende bewoordingen? — Is dit het verbond van eendracht, hetwelk Engeland eerst zoo kort geleden vernieuwd heeft?"

„Zijn de vorsten van den kruistocht hazen of herten geworden in de oogen van koning Richard, dat hij honden tegen hen loslaat?" vroeg de grove stem van den grootmeester der Tempeliers.

„Het moet eenig boos voorval — eenige ongelukkige misvatting zijn —" zei Filips van Frankrijk, die op dit oogenblik kwam aanrijden.

„Eenig bedrog van den vijand," zei de aartsbisschop van Tyrus.

„Een krijgslist van de Saracenen," riep Hendrik van Champagne. — „Het zou goed zijn, den hond op te hangen, en den slaaf op de pijnbank te leggen."

„Laat niemand de hand aan hem leggen," zei Richard, „wanneer hij zijn eigen leven lief heeft. — Koenraad, kom naar voren, indien gij durft, en ontken de beschuldiging, die dit stomme dier in zijn edel instinct tegen u aangevoerd heeft, door u de aangedane beleediging en den smadelijken hoon tegen Engeland ten laste te leggen?"

„Ik heb de banier nooit aangeraakt," zei Koenraad haastig.

„Uw woorden verraden u, Koenraad!" hernam Richard, „want hoe wist gij, behalve door het bewustzijn van uw schuld, dat de vraag de banier betreft?"

„Hebt gij het leger om deze en geen andere reden in bewe-

ging gebracht?" antwoordde Koenraad; „en verwijt gij aan een vorst en bondgenoot een misdaad, die, ten slotte, waarschijnlijk door den een of anderen lagen dief om het gouddraad begaan werd? Of zoudt gij een bondgenoot op het gezag van een hond willen beschuldigen?"

Op dit oogenblik werd het oproer algemeen, zoodat Filips van Frankrijk tusschenbeide kwam.

„Vorsten en edelen," zei hij, „gij spreekt in tegenwoordigheid van diegene, wier zwaarden weldra tegen elkander zullen getrokken zijn, als zij hun aanvoerders zulke woorden hooren wisselen. In 's hemels naam, laat ons elk zijn eigen troepen naar hun afzonderlijke kwartieren wegvoeren, en wij zelven binnen een uur in de tent van den raad bijeenkomen, om op dezen nieuwen staat van verwarring eenige orde te stellen."

„Tevreden," hernam de koning Richard; „ofschoon ik gaarne dezen ellendeling gehoord had, terwijl zijn bont jak nog met zand bemorst was. — Maar de wil van Frankrijk zal de onze in deze zaak zijn."

De aanvoerders scheidden dus, zooals voorgesteld was, terwijl ieder vorst zich aan het hoofd van zijn eigen troepen plaatste. Toen hoorde men van alle zijden het krijgsgeschreeuw, en de signalen tot verzameling van horens en trompetten, welke de verschillende verstrooide soldaten onder de banier van hun vorst terugriepen; en weldra zag men de troepen in beweging, terwijl ieder verschillende wegen door het kamp naar zijn eigen kwartier nam. Maar ofschoon men op deze wijze elke onmiddellijke daad van geweld voorkwam, bleef het geval, dat plaats gehad had, alle gemoederen verontrusten; en die vreemden, welke dien morgen Richard als den waardigsten bevelhebber van het leger begroet hadden, vatten thans hunne vooroordeelen tegen zijn hoogmoed en zijn onverdraagzaamheid weer op, terwijl de Engelschen, die begrepen, dat de eer van hun vaderland met den twist, waarvan verschillende geruchten in omloop waren, gemoeid was, de ingezetenen van andere landen beschouwden als naijverig op den roem van Engeland zijn koning, en geneigd, om dezen door de laagste kuiperijen te ondermijnen. Veelvuldig en velerlei waren de geruchten, die bij deze gelegenheid verspreid werden; en er was een, hetwelk bevestigde, dat de koningin en haar dames door het geraas zeer verontrust waren, en dat een van deze in zwijm was gevallen.

De raad vergaderde op het bepaalde uur. Koenraad had

intusschen zijn bezoedeld gewaad afgelegd, en met hem de schaamte en verwarring, welke hem, in weerwil van zijn vlugheid en bekwaamheden, in het eerst overstelpt hadden, en door de zonderlingheid van het voorval en het plotselinge van de beschuldiging veroorzaakt waren. Hij was thans als prins gekleed en trad in de raadkamer, vergezeld door den aartshertog van Oostenrijk, den grootmeester van de Tempeliers en dien van de orde van St. Jan en verscheidene andere grooten, die zich hoofdzakelijk misschien uit staatkundige beweegredenen, of uit persoonlijke vijandschap tegen Richard het aanzien gaven, dat zij hem ondersteunden of het met zijn zaak hielden.

Deze schijn van eensgezindheid ten gunste van Koenraad oefende niet den minsten invloed op den koning van Engeland uit. Hij trad in den raad met zijn gewone onverschilligheid van manieren, en in dezelfde kleeding, waarin hij zooeven van het paard gestegenwas. Hij wierp een zorgeloozen en eenigszins verachtelijken blik op de aanvoerders, die zich met in het oog vallende gemaaktheid rondom Koenraad geschaard hadden, alsof zij zijn zaak als de hunne aanzagen, en beschuldigde in de duidelijkste bewoordingen Koenraad van Montserrat, dat hij de banier van Engeland gestolen, en het getrouwe dier, dat deze verdediging ondernomen had, gekwetst had.

Koenraad stond op om te antwoorden, en ten spijt, zooals hij zich uitdrukte, van man en beest, koning of hond, betuigde hij zijn onschuld van de hem aangetijgde misdaad.

„Broeder van Engeland," zei Filips, die gaarne de rol van bemiddelaar der vergadering op zich nam, „dit is een ongewone aanklager. Wij hooren niet, dat gij uw eigen kennis van de zaak betuigt, maar dat uw geloof op het gedrag van dezen jachthond tegen den markies van Montserrat berust. Voorwaar, het woord van een ridder en vorst moest meer dan het geblaf van een gemeenen hond gelden."

„Koninklijken broeder," hernam Richard, „herinner u, dat de Almachtige, die ons den hond tot metgezel van onze vermaken en moeilijkheden gegeven heeft, hem een edele natuur, die niet tot bedriegen in staat is, geschonken heeft. Hij vergeet vriend noch vijand — brengt zich, en dat wel met nauwkeurigheid, weldaden en beleedigingen te binnen. Hij heeft een deel van het verstand des menschen, zonder in zijn valschheid te deelen. Gij kunt een soldaat omkoopen, om

iemand met zijn zwaard te vermoorden, of een getuige, om hem het leven door een valsche beschuldiging te benemen; maar gij kunt niet maken, dat een hond zijn weldoener bijt — hij is de vriend des menschen, behalve wanneer deze met recht zich zijn vijandschap op den hals haalt. Kleed gindschen markies in welke pauwveeren gij ook wilt — vermom hem — verander zijn vel door droogerijen en blanketsel — verberg hem onder honderd anderen — en ik wil nog mijn scepter verwedden, dat de hond hem ontdekt, en zijn gramschap op dezelfde wijze als heden te kennen geeft. Dit is geen nieuw voorval, ofschoon het vreemd is. Moordenaars en roovers zijn voor langen tijd reeds door zulke bewijzen overtuigd geworden, en hebben de doodstraf ondergaan, en men zeide, dat de vinger Gods daarin te zien was. In uw eigen land, koninklijke broeder, en bij een dergelijke gelegenheid, werd de zaak beslist door een plechtig tweegevecht tusschen den man en den hond, als beschuldiger en verweerder in een zaak van moord. De hond zegepraalde, de man bekende de misdaad en werd gestraft. Geloof mij, koninklijke broeder, dat verborgen misdaden dikwijls aan het licht gebracht zijn door de getuigenis zelfs van onbezielde zelfstandigheden, om niet te spreken van dieren, welke in natuurlijke schranderheid ver beneden den hond zijn, die de vriend en metgezel van ons geslacht is."

„Zulk een tweegevecht, heeft inderdaad plaats gehad, koninklijke broeder," antwoordde Filips, „en dat onder de regeering van een onzer voorgangers, dien God genadig zijn. Maar het was in den ouden tijd, en wij kunnen het voor geen voorbeeld, dat voor deze gelegenheid past, houden. De verweerder in dat geval was een bijzonder man, van geringen rang en weinig aanzien; zijn wapenen tot aanval waren slechts een knots, die tot verdediging een lederen wambuis. Maar wij kunnen een vorst tot zulke ruwe wapenen of zulk een gevecht niet vernederen."

„Dat was mijn meening ook nooit," hervatte koning Richard; „het zou een boos spel zijn, het leven van den goeden hond tegen dat van zulk een dubbeltongigen verrader, als Koenraad zich betoond heeft, te wagen. Maar hier ligt onze eigen handschoen — wij dagen hem ten strijd uit, uit aanmerking voor de getuigenis, die wij tegen hem ingebracht hebben. — Een koning is, ten minste, meer dan een partij voor een markies."

Koenraad maakte geen haast, om het pand op te vatten, hetwelk Richard in het midden van de vergadering wierp, en Filips had den tijd om te antwoorden, eer de Markies een beweging maakte, om den handschoen op te nemen.

„Een koning," zei hij, „is een partij zoo veel verheven boven den markies Koenraad, als een hond beneden hem zou zijn. Koninklijke Richard, dit kan niet toegegeven worden. Gij zijt de aanvoerder van onzen krijgstocht — het zwaard en het schild van het Christendom."

„Ik protesteer tegen strijd," zei de Venetiaansche proveditore, „totdat de koning van Engeland de vijftigduizend byzantijnen zal betaald hebben, die hij de republiek schuldig is. Het is genoeg, wanneer wij bedreigd worden met het verlies van onze schuld, wanneer onze schuldenaar door de hand der Heidenen valt, zonder het bijkomende gevaar, dat hij in twisten onder Christenen over honden en banieren doodgeslagen wordt."

„En ik," zei Willem met het lange zwaard, graaf van Salisbury, „protesteer op mijn beurt er tegen, dat mijn koninklijke broeder zijn leven in zulk een zaak in gevaar begeeft, daar het het eigendom van het volk van Engeland is. — Hier, edele broeder, neem uw handschoen weer terug, en denk slechts, dat de wind u dezen van de hand geblazen had. De mijne zal in de plaats er van liggen. Een koningszoon, ofschoon hij de balk op zijn schild aan de linkerzijde heeft, is ten minste een partij voor deze meerkat van een markies."

„Vorsten en edelen," zei Koenraad, „ik zal de uitdaging van koning Richard niet aannemen. Hij is tot onzen bevelhebber tegen de Saracenen gekozen; en indien zijn geweten de beschuldiging verantwoorden kan een bondgenoot om zulk een beuzelachtige reden uitgedaagd te hebben, dan kan het mijne, ten minste, het verwijt van den strijd aangenomen te hebben, niet verdragen. Maar wat zijn bastaardbroeder, Willem van Woodstock betreft, of ieder ander, die deze valschte aanklacht zal durven aannemen of verdedigen, tegen dien zal ik mijn eer in het strijdperk beschermen, en bewijzen, dat elk, die mij deze aanwrijft, een valsch leugenaar is."

„De markies van Montserrat," zei de aartsbisschop van Tyrus „heeft gesproken gelijk een wijs en bedaard edelman; en mij dunkt dat deze twist, zonder schade voor een van beide partijen, hier wel kon eindigen."

„Mij dunkt, deze kon zoo ten einde gebracht worden," zei

de koning van Frankrijk, „mits koning Richard zijn beschuldiging wil herroepen, als op al te lichten grond gedaan zijnde."

„Filips van Frankrijk," antwoordde Leeuwenhart, „mijn woorden zullen mijn gedachten nooit zoo veel oneer aandoen. Ik heb alleen Koenraad van diefstal beschuldigd, omdat hij, onder bedekking van den nacht, het teeken van Engelands waardigheid heeft gestolen. Ik geloof en klaag hem nog als zoodanig aan; en indien er een dag voor den strijd bepaald wordt, twijfel dan niet, daar Koenraad weigert om met ons te strijden, of ik zal een kampvechter vinden, die verschijnt, om mijn uitdaging te bevechten; want gij, Willem, moet uw lang zwaard niet zonder ons bijzonder verlof in dezen twist gebruiken."

„Daar mijn rang mij tot scheidsman in deze allerongelukkigste zaak maakt," antwoordde Filips van Frankrijk, „zoo bepaal ik heden over vijf dagen tot beslissing er van, bij wijze van tweegevecht, volgens ridderlijk gebruik — Richard, koning van Engeland, te verschijnen, door zijn kampvechter als aanklager, en Koenraad, markies van Montserrat, in zijn eigen persoon, als aangeklaagde. Maar ik beken, dat ik geen onzijdigen grond weet te vinden, waar zulk een twist kan bevochten worden; want het moet niet in de nabijheid van dit kamp zijn, waar de soldaten van beide zijden partij zouden kiezen."

„Het zou goed zijn," hernam Richard, „wanneer wij ons aan de edelmoedigheid van den koninklijken Saladin wendden, daar ik, hoewel hij een heiden is, nooit een ridder gekend heb, die rijker aan waren adel is, of op wiens trouw wij ons zoo onvoorwaardelijk verlaten kunnen. Ik spreek dus voor diegene, die eenig ongeluk mochten vreezen — wat mij zelven betreft, overal, waar ik mijn vijand zie, daar maak ik mijn strijdperk."

„Het zij zoo," hervatte Filips; „wij zullen Saladin van deze zaak onderrichten, ofschoon wij daardoor aan een vijand den ongelukkigen geest van tweedracht toonen, dien wij gaarne, zoo het mogelijk was, voor ons zelven zouden willen verbergen. Intusschen ontsla ik onze vergadering, en belast u allen, als Christenen en edele ridders, dat gij zorgt, dat deze ongelukkige twist geen verderen strijd in de legerplaats verwekke; maar dat gij het als een zaak beschouwt, die plechtig aan het Godsoordeel is overgelaten. Elk van u bidde den Heer, dat Hij de overwinning in den strijd naar waarheid van

den twist beschikke; en hiermede geschiede Zijn heilige wil!"

„Amen, amen!" antwoordde men van alle zijden; terwijl de Tempelier den markies toefluisterde: „Koenraad, zult gij er niet een bede bijvoegen, dat gij van het geweld van den hond moogt bevrijd worden, zooals de Psalmist zegt?"

„Zwijg stil," antwoordde de markies, „er is een openbare duivel buiten, die, onder andere tijdingen, kan berichten, hoe ver gij het motto van uw orde drijft. — eriatur leo (dat de leeuw geveld worde)!"

„Zult gij op de uitdaging verschijnen?" vroeg de Tempelier.

„Twijfel niet aan mij," antwoordde Koenraad. „Ik zou inderdaad niet gaarne tegen den ijzeren arm van Richard zelven opgetreden zijn, en ik schaam mij niet te bekennen, dat ik blij ben, hiervan vrij te zijn. Maar van zijn bastaardbroeder af, ademt er geen man in zijn rijen, dien ik vrees onder de oogen te zien."

„Het is goed, dat gij zooveel vertrouwen hebt," vervolgde de Tempelier; „en in dat geval hebben de klauwen van dien hond meer gedaan, om dit verbond van vorsten te ontbinden, dan uw kunstgrepen, of de dolk van den Charegiet. Ziet gij hoe, onder een gedwongen somber gelaat, Filips de voldoening niet kan verbergen, die hij gevoelt over het vooruitzicht van verlossing van het verbond, dat zoo zwaar op zijn nek drukte? Let op, hoe Hendrik van Champagne in zich zelven glimlacht, gelijk een fonkelende beker van zijn eigen wijn — en zie het duidelijk genoegen van den hertog van Oostenrijk, die denkt, dat zijn geschil op het punt staat gewroken te worden, zonder gevaar of last voor zijn eigen persoon. Stil, hij nadert. — Een zeer ongelukkig toeval, mijn koninklijke aartshertog, dat deze inbreuken op de muren van ons Sion—"

„Zoo gij dezen kruistocht meent," hernam de hertog, „zoo wenschte ik, dat deze verbrijzeld waren, en ieder veilig in huis ware. — Ik zeg dit in vertrouwen."

„Maar," zei de markies van Montserrat, „te denken, dat deze oneenigheid door de handen van koning Richard ontstaan is, om wiens wille wij ons vergenoegd hebben zooveel te verduren, en jegens wien wij zoo onderdanig zijn geweest als slaven jegens een meester, in de hoop, dat hij zijn dapperheid tegen onze vijanden zou gebruiken, in plaats van deze tegen onze vrienden uit te oefenen!"

„Ik zie niet, dat hij zoo veel dapperder is dan anderen," hernam de aartshertog. „Ik geloof, dat wanneer de edele mar-

kies hem in het strijdperk ontmoet had, deze overwinnaar zou geworden zijn; want, ofschoon de eilander zware slagen met de strijdbijl uitdeelt, is hij toch met de lans zoo behendig niet. Het zou mij weinig zorg gebaard hebben, om hem wegens onze oude twist te bevechten, indien het welzijn van het Christendom aan twee oppermachtige vorsten vergund had, om tegen elkander in het strijdperk te verschijnen. En zoo gij het begeert, edele markies, dan wil ik zelf uw peet in dezen strijd zijn."

„En ik ook," zei de grootmeester.

„Komt aan en houdt uw middagmaal in onze tent, edele heeren," zei de hertog, „en wij zullen bij een glaasje echten Niersteiner over deze zaak spreken."

Zij gingen dientengevolge te zamen naar binnen.

„Wat zeiden onze begunstiger en die groote lieden te zamen?" vroeg Jonas Schwanker aan zijn metgezel, den spreukspreker, die de vrijheid genomen had, dicht bij zijn meester te dringen, toen de raad ontslagen werd, terwijl de nar op een meer eerbiedigen afstand wachtte.

„Dienaar der gekheid," zei de spreukspreker, „matig uw nieuwsgierigheid — het past niet, dat ik u de beraadslagingen van onzen meester verhaal."

„Man der wijsheid, gij vergist u," antwoordde Jonas; „wij zijn beide vaste begeleiders van onzen beschermer, en er is ons beiden evenveel aan gelegen, om ze te weten — hetzij gij of ik — wijsheid of gekheid — het meest bij hem gelden."

„Hij zei den markies," hernam de spreukspreker, „en den grootmeester, dat hij deze oorlogen moede was, en blijde zou zijn, als hij veilig thuis was."

„Dat is een gelijke worp, die voor niets in het spel geldt," hervatte de nar; „het was zeer wijs dit te denken, maar groote dwaasheid het aan anderen te zeggen — vervolg."

„Ha, hem!" zei de spreukspreker; „hij zei hun vervolgens, dat Richard niet dapperder was dan anderen, of bijzonder behendig in het strijdperk."

„O, dwaasheid over dwaasheid," antwoordde Schwanker; „dat is mijn gebied. Wat meer?"

„Wel, ik ben een weinig vergeetachtig;" hernam de man der wijsheid — „hij noodigde hen op een beker Niersteiner."

„Dat heeft een schijn van wijsheid," zei Jonas; „gij kunt dit intusschen op uw credit zetten; maar als hij te veel drinkt,

gelijk zeer waarschijnlijk is, dan komt het op het mijne. Nog iets meer?"

„Niets merkwaardigs," antwoordde de redenaar; „alleen wenschte hij, dat hij de gelegenheid bij de hand had genomen, om Richard in het strijdperk te ontmoeten."

„Weg daarmede — weg daarmede!" riep Jonas uit — „dit is zulk een overmaat van gekheid, dat ik mij bijna schaam, het spel daardoor te winnen. Evenwel, hoe zot hij ook is, wij zullen hem volgen, zeer wijze spreukspreker, en ons deel van den Niersteiner medenemen."

VIJFENTWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Zoo groot is zijn standvastigheid,
Dat gij hem ook vereeren zult;
Ja, ik beminde u niet zoo teer,
Bemind' ik nog mijne eer niet meer.
MONTROSE.

Toen koning Richard in zijn tent terugkeerde, liet hij den Nubiër voor zich brengen Hij trad met zijn gewone eerbiedige en plechtige buiging binnen, en na gebogen te hebben, bleef hij voor den koning staan, in de houding van een slaaf, die op de bevelen van zijn meester wacht. Het was misschien een geluk voor hem, dat het volhouden van zijn rol van hem vorderde, dat hij de oogen op den grond vestigde, daar de scherpe blik, waarmee Richard hem gedurende eenigen tijd in stilte beschouwde, moeilijk zou geweest zijn te doorstaan, indien hij dezen ten volle ontmoet had.

„Gij hebt goed verstand van de jachtkunst," zei de koning na een oogenblik zwijgen; „en gij hebt uw wild opgejaagd en in het nauw gedreven, zoo behendig, alsof Tristrem zelf u onderwezen had. Maar dit is niet alles — het moet met geweld ter neer geworpen worden. Ik zelf zou gaarne mijn jachtspeer tegen hem opgelicht hebben. Er zijn echter, zoo het schijnt, betrekkingen, die zulks verhinderen. Gij staat op het punt naar het kamp van den sultan terug te keeren, met een brief, waarin van zijn gedienstigheid verzocht wordt, een onzijdigen grond voor dit ridderlijk feit aan te wijzen, en als het hem behaagde, het met ons te aanschouwen. Nu slechts ons vermoeden te kennen gevende, gelooven wij, dat gij in die legerplaats wel een ridder zoudt kunnen vinden, die, ter liefde voor de waarheid, en de vermeerdering van zijn eigen roem, tegen dezen verrader van Montserrat zou willen strijden."

De Nubiër lichtte zijn oogen op en vestigde deze op den

koning met hartelijke warmte: vervolgens hief hij deze ten hemel met zulk een plechtige dankbaarheid, dat een traan spoedig hierin glinsterde — hierop boog hij het hoofd, alsof hij bevestigde, wat Richard vroeg, en hernam zijn gewone houding van onderworpen gehoorzaamheid.

„Het is goed," zei de koning; „en ik zie uw begeerte om mij in deze zaak van dienst te zijn. En hierin, dit moet ik zeggen, bestaat de voortreffelijkheid van zulk een bediende als gij, daar gij geen spraak bezit om ons voornemen te betwisten, of verklaring te vragen van hetgeen wij besloten hebben. Een Engelsche bediende zou mij in uw plaats zijn norsche meening gezegd hebben, om het gevecht aan de een of andere goede lans van mijn hofstoet te vertrouwen, daar allen van mijn broeder langzwaard af vol vuur zijn om voor mij te strijden. Een praatziek Franschman zou duizend pogingen aangewend hebben, om te ontdekken, waarom ik een kampvechter in het kamp der ongeloovigen zoek. Maar gij, mijn stilzwijgende boodschapper, gij kunt mijn last verrichten zonder er naar te vragen of dezen te begrijpen; bij u heet hooren gehoorzamen."

Een buiging met het lichaam en de knie waren het passend antwoord van den Ethiopiër op deze opmerkingen.

„En nu tot een ander punt," zei de koning op een haastigen en snellen toon; — „hebt gij Edith Plantagenet reeds gezien?"

De stomme zag op, alsof hij op het punt stond te spreken, — ja, zijn lippen waren begonnen een duidelijk neen uit te spreken, — toen de mislukte poging in het onvolmaakt gebrom van een stomme wegstierf.

„Ei, zie eens!" riep de koning, „de klank alleen van den naam van een koninklijke maagd, van zulk uitstekende schoonheid, als die van onze beminnelijke nicht, schijnt bijna kracht genoeg te hebben, om een stomme te doen spreken. Welke wonderen zouden dan haar oogen op zulk een voorwerp uitwerken! Ik wil de proef nemen, vriend slaaf. Gij zult deze uitgelezen schoonheid van ons hof zien, en den last van den vorstelijken sultan overbrengen."

Wederom een vroolijke blik — wederom een kniebuiging — maar toen hij oprees, legde de koning zijn hand zwaar op zijn schouder, en vervolgde met deftigen ernst: — „laat ik u in één zaak waarschuwen, mijn zwarte zendeling. Zelfs zoo gij voelen mocht, dat de vriendelijke invloed van haar, die gij welhaast zult zien, de banden van uw tong mocht losmaken, die

tegenwoordig gevangen zit, zooals de goede sultan het uitdrukt, binnen de ivoren muren van haar kasteel, zoo wacht u, uw stilzwijgend karakter te veranderen, of een woord in haar tegenwoordigheid te uiten, zelfs zoo uw spraakvermogen op een wonderdadige wijze hersteld werd. Geloof mij, dat ik u de tong bij den wortel zal laten uitrukken, en haar ivoren paleis, dat is, gelijk ik vermoed, deze rij tanden, den een na den ander, uittrekken. Derhalve wees verstandig en houd u stil."

Zoodra de koning zijn zware hand van den schouder van den Nubiër genomen had, boog deze zijn hoofd, en legde zijn hand op zijn lippen, tot een teeken van stille gehoorzaamheid.

Maar Richard legde zijn hand weer, ofschoon zachter, op hem, en voegde er bij: „dit gebod leggen wij u als slaaf op. Waart gij een ridder en edelman, dan zouden wij uw eer tot borg voor uw stilzwijgendheid vorderen, daar deze een bijzondere voorwaarde van ons tegenwoordig vertrouwen is."

De Ethiopiër verhief zijn lichaam fier, zag den koning vol in het gezicht, en legde zijn rechterhand op zijn hart.

Hierop riep Richard zijn kamerheer.

„Ga, Neville," zei hij, „met dezen slaaf naar de tent van onze koninklijke gemalin, en zeg, dat het ons welgevallen is, dat hij een gehoor — een geheim gehoor — bij onze nicht Edith hebbe. Hij is met een boodschap aan haar belast. Gij kunt hem den weg ook wijzen, als hij uw leiding noodig heeft, ofschoon gij misschien opgemerkt hebt, dat het verwonderlijk is, hoe vertrouwd hij reeds met den omtrek van onze legerplaats schijnt te zijn. — En gij, mijn vriend de Ethiopiër," vervolgde de koning, „doe snel, wat gij doet, en keer binnen een half uur hier terug."

„Ik ben ontdekt," dacht de schijnbare Nubiër, terwijl hij, met terneergeslagen blikken en gevouwen armen, den haastigen tred van Neville naar de tent van koningin Berengaria volgde, — „ik ben zonder twijfel ontdekt en onthuld voor koning Richard; evenwel kan ik niet bespeuren, dat zijn toorn hevig tegen mij is. Indien ik zijn woorden versta, en voorzeker is het onmogelijk, om deze verkeerd uit te leggen, dan geeft hij mij een edele kans, om mijn eer op den vederbos van dezen valschen markies te herwinnen, wiens schuld ik in zijn verschrikten blik en zijn bevende lippen las, toen de beschuldiging tegen hem gedaan werd — Roswal, getrouw hebt gij uwen meester gediend, en zeer duur zal het u aan-

gedane leed gewroken worden. — Maar wat zal het tegenwoordig verlof beduiden, om haar te aanschouwen, die ik gewanhoopt had ooit weer te zien? — En, waarom of hoe kan de koninklijke Plantagenet er in bewilligen, dat ik zijn goddelijke bloedverwante zou zien, hetzij als de bode van den heidenschen Saladin, of als de schuldige banneling, dien hij nog zoo kort geleden uit zijn legerplaats verdreven heeft — daar zijn stoute bekentenis van de liefde, die zijn hoogmoed is, de grootste vermeerdering zijner schuld is? Dat Richard er in zou toestemmen, dat zij een brief van een ongeloovigen minnaar uit de handen van iemand van zoo ongeëvenredigden rang zou ontvangen, zijn beide omstandigheden, die even ongeloofelijk, en tegelijkertijd in tegenspraak met elkander zijn. Maar wanneer Richard niet door zijn hardnekkige driften bewogen wordt, is hij mild, grootmoedig, en waarlijk edel, en als zoodanig wil ik hem behandelen, en mij naar zijn middelijke of onmiddellijke voorschriften gedragen, trachtende niet meer te weten, dan zich trapsgewijze zonder lastig nasporen van mijn kant ontwikkelen zal. Hem, die mij zulk een schoone gelegenheid gegeven heeft, om mijn bevlekte eer te herstellen, ben ik onderdanigheid en gehoorzaamheid verschuldigd; en hoe smartelijk het ook is, de schuld zal betaald worden. En toch," — dit gaf hem de trotsche verheffing van zijn hart verder in, — „kon Leeuwenhart, zooals hij genoemd wordt, de gevoelens van anderen naar de zijne afgemeten hebben. Ik een aanzoek bij zijn bloedverwante bevorderen! Ik, die nooit een woord tegen haar gesproken heb, dan toen ik een koninklijken prijs uit haar hand ontving — toen ik niet voor den geringste in ridderdaden onder de verdedigers van het kruis gerekend werd! Ik haar naderen in een lage vermomming en in een slaafsch kleed — en helaas! daar mijn tegenwoordige toestand die is van een slaaf, met een vlek van schande op datgene, hetwelk eens mijn schild was! Ik dat doen! Hij kent mij slecht. Toch dank ik hem voor de gelegenheid, die ons allen beter met elkander bekend kan maken!"

Toen hij tot dit besluit gekomen was, stonden zij voor den ingang van de tent der koningin.

Zij werden dadelijk door de wachten toegelaten, en Neville, den Nubiër in een klein voorvertrek latende, dat hij zich slechts al te wel herinnerde, ging in dat, hetwelk als gehoorzaal der koningin gebruikt werd. Hij deelde het verlangen

van zijn koninklijken meester op zachten en eerbiedigen toon mede, die zeer van de barschheid van Thomas de Vaux verschilde, voor wien Richard alles, en het overige Hof, Berengaria zelve ingesloten, niets was. Een uitbarsting van gelach volgde op de mededeeling van zijn last.

„En hoe ziet de Nubische slaaf er uit, die met zulk een last als gezant van den sultan komt? — het is een neger, niet waar Neville?" zei een vrouwelijke stem, die men gemakkelijk voor die van Berengaria herkennen kon. „Het is toch een neger, de Neville, met een zwart vel, een hoofd met haar kroes als dat van een ram, een platte neus, en in de hoogte stekende lippen — he, waardige Sir Henry?"

„Uwe majesteit vergete de schenen niet," zei een andere stem, „buitenwaarts gebogen, gelijk het scherp van een Saraceenschen sabel."

„Eerder gelijk de boog van een Cupido, daar hij met een minnelast komt," hernam de koningin. „Goede Neville, gij zijt altijd gereed, om ons arme vrouwen vermaak te bereiden, daar wij zoo weinig hebben om onze ledige oogenblikken door te brengen. Wij moeten dezen minnebode zien. Turken en Mooren heb ik in menigte gezien, maar nog nooit een neger."

„Ik ben geschapen om de bevelen van uwe majesteit te voorkomen; dus zult gij het bij mijn koning weer goed maken, als ik zulks doe," antwoordde de onderdanige ridder. „Evenwel laat ik uwe majesteit verzekeren, dat gij iets zult zien, dat eenigszins verschilt van hetgeen gij verwacht."

„Zooveel te beter — nog leelijker, dan mijn verbeelding zich hem voorstellen kan, en toch de uitverkoren liefdebode van dezen hoffelijken sultan!"

„Genadige mevrouw," zei lady Calista, „mag ik u smeeken, den goeden ridder te vergunnen, dezen bode rechtstreeks naar lady Edith te brengen. Wij zijn slechts ternauwernood de gevolgen van zulk een scherts ontkomen."

„Ontkomen?" — herhaalde de koningin verachtelijk. „Evenwel gij kunt gelijk hebben, Calista, met uw voorzichtigheid — laat dezen Nubiër, zooals gij hem noemt, eerst zijn boodschap bij onze nicht doen. Buitendien is hij ook stom — niet waar?"

„Ja, uwe majesteit," antwoordde de ridder.

„Een koninklijk vermaak hebben deze Oostersche dames," zei Berengaria, „daar zij door zulken bediend worden, welken zij alles kunnen zeggen, en die toch niets kunnen overbrengen; terwijl in onze legerplaats, zooals de prelaat van St.

Juda pleegt te zeggen, een vogel uit de lucht de zaak verder brengt."

„Omdat," zei De Neville, „uwe majesteit vergeet, dat gij binnen linnen muren spreekt."

Bij deze aanmerking zonken de stemmen, en na een weinig gefluister keerde de Engelsche ridder naar den Ethiopiër terug, en gaf hem een teeken om hem te volgen. Hij deed dit, en Neville geleidde hem naar een tent, die een weinig van die der koningin af stond, en, zooals het scheen, ten gebruike van lady Edith en haar bedienden opgericht was. Een van haar Koptische meiden nam de door Sir Henry Neville medegedeelde boodschap aan, en na verloop van zeer weinige minuten werd de Nubiër in Edith's tegenwoordigheid gevoerd, terwijl Neville aan de buitenzijde van de tent bleef. De slavin, die hem binnenleidde, ging op een teeken van haar meesteres weg, en het was met vernedering, niet alleen van zijn houding, maar van het binnenste zijner ziel, dat de zoo zonderling vermomde, ongelukkige ridder zich op een knie wierp, met terneergeslagen blikken, en gevouwen armen, gelijk een misdadiger, die zijn vonnis verwacht. Edith was op dezelfde wijze gekleed, als toen zij koning Richard ontving, terwijl haar lange, doorschijnende sluier rondom haar hing, gelijk de schaduw van een zomerschen nacht over een schoon landschap, en de schoonheden, die hij niet verbergen kon, bedekte en verduisterde. Zij had in haar hand een zilveren lamp, met een geurigen spiritus gevuld, die ongemeen helder brandde.

Toen Edith een schrede van den knielenden en onbeweeglijken slaaf af was, hield zij het licht naar zijn gelaat toe, alsof zij zijn trekken nauwkeuriger wilde onderzoeken; daarop wendde zij zich van hem af, en plaatste haar lamp zoo, dat de schaduw van zijn gelaat in profiel op het gordijn, dat aan de zijde hing, viel. Eindelijk zei zij op een bedaarden en toch diep bedroefden toon:

„Zijt gij het? — Zijt gij het inderdaad, dappere ridder van den Luipaard — manmoedige Sir Kenneth van Schotland — zijt gij het werkelijk? — zoo slaafs vermomd — zoo door honderd gevaren omringd?"

Toen de ridder zoo onverwachts de klanken van de stem zijner dame tot hem richten hoorde, en dat wel op een toon van medelijden, die tot teederheid naderde, vloog er een daarmede overeenstemmend antwoord op zijn lippen; en

nauwelijks konden Richard's bevelen en zijn beloofde stilzwijgendheid hem beletten te antwoorden, dat het gezicht, hetwelk hij zag, de klanken, die hij zooeven gehoord had, voldoende waren om de slavernij van een geheel leven, en gevaren, welke dit leven elk uur bedreigden, te vergelden. Hij bedacht zich echter nog, en een diepe en vurige zucht was zijn eenig antwoord op de vraag der hooggeboren Edith.

„Ik zie — ik weet, dat ik goed gegist heb —" vervolgde Edith. „Ik heb u van het oogenblik, dat gij u voor de eerste maal nabij de platform, waarop ik met de koningin stond, vertoonde, opgemerkt. Ik kende ook wel uw dapperen hond. Geen getrouwe dame zou zij zijn, en de dienst van zulk een ridder, als gij zijt, onwaardig, wanneer een vermomming of kleeding of kleur een trouw dienaar voor haar kon verbergen. Spreek dus, zonder vrees, tot Edith Plantagenet. Zij weet in het ongeluk den ridder te vereeren, die haar diende en eerde en dappere wapenfeiten in haar naam verrichtte, toen de fortuin hem begunstigde. — Nog zwijgt gij? Is dit de schuld van vrees of schaamte? De vrees moest u onbekend zijn; en de schaamte, laat die hun ten deel, die u onrecht gedaan hebben."

De ridder, in wanhoop verplicht te zijn, den stomme bij zulk een belangrijke bijeenkomst te spelen, kon zijn smart alleen uitdrukken door een diepe zucht, en den vinger op de lippen te leggen. Edith trad een weinig terug, alsof zij eenigzins misnoegd was.

„Hoe!" zei zij, „de Aziatische stomme in daden, zoowel als gewaad. Dit verwachtte ik niet — of misschien veracht gij mij, omdat ik beken, dat ik de hulde, die gij mij betoond hebt, gadegeslagen heb? Koester daarom geen onwaardige gedachten van Edith. Zij kent de grenzen wel, die ingetogenheid en zedigheid aan hooggeboren vrouwen voorschrijven, en zij weet, wanneer en hoe ver deze voor de dankbaarheid moeten wijken — voor een oprechte begeerte, dat het in haar macht zijn mocht, om diensten te betalen en beleedigingen te vergoeden, die uit de toegenegenheid, welke een goed ridder voor haar had, ontsproten — waarom uw handen gevouwen, en met zulk een drift gewrongen? Kan het zijn," voegde zij er bij, op dit denkbeeld van schrik terugdeinzende — „dat hunne wreedheid u werkelijk van de spraak beroofd heeft? Gij schudt met het hoofd. Hetzij een betooverıng — hetzij stijfhoofdigheid, ik ondervraag u niet verder,

maar wil u uwen last op uw eigen manier laten overbrengen. Ik kan ook stom zijn."

De vermomde ridder maakte een beweging, alsof hij tegelijk zijn eigen toestand bejammerde, en haar genade afsmeeken wilde, terwijl hij haar tegelijkertijd, zooals gewoonlijk, in fijne zijde en goudlaken gewikkeld, den brief van den sultan overgaf. Zij nam dezen aan, beschouwde hem zorgeloos, legde hem toen op zijde, en haar oogen nog eens op den ridder vestigende, zei zij op een zachten toon: „Zelfs geen woord, om uw boodschap bij mij te doen?"

Hij drukte beide handen tegen het voorhoofd, alsof hij de smart te kennen geven wilde, die hij gevoelde, omdat hij niet in staat was haar te gehoorzamen, maar zij wendde zich toornig van hem af.

„Vertrek!" riep zij, „ik heb genoeg — te veel gesproken tegen iemand, die geen woord tot antwoord tegen mij verliezen wil. Vertrek! en zeg, dat, zoo ik u onrecht heb aangedaan, ik ook geboet heb; want ik ben het ongelukkig werktuig geweest om u van een eervollen post weg te lokken; ik heb, bij deze bijeenkomst, mijn eigen waarde vergeten, en mij in uwe oogen en mijn eigen vernederd."

Zij bedekte haar oogen met de hand, en scheen diep ontroerd. Sir Kenneth wilde naderen, maar zij gaf hem een teeken, om terug te treden.

„Blijf daar! gij, wiens ziel de hemel voor haar nieuwen toestand heeft geschikt gemaakt! Elk, die minder dom en vreesachtig dan een stomme slaaf geweest was, zou een woord van dankbaarheid gesproken hebben, al ware het slechts om mij met mijn vernedering te verzoenen. Waarom draalt gij nog? — Vertrek!"

De verkleede ridder zag bijna onwillekeurig naar den brief, als een verontschuldiging voor zijn wachten. Zij greep dezen op, terwijl zij op een toon van spotternij en verachting zeide: „Ik had het vergeten — de gehoorzame slaaf wacht op een antwoord op zijn boodschap. — Wat is dat — van den sultan!"

Zij overlas den inhoud, die in het Arabisch en Fransch was gesteld, en toen zij gedaan had, lachte zij in bittere gramschap.

„Nu, dit gaat alle perken te buiten!" zei zij; „geen goochelaar kan zulk een spoedige verandering vertoonen. Hij kan zechynen en byzantijnen in duiten en mareva-

diesen[1]) veranderen; maar kan zijn kunst een Christenridder, die altijd onder de dappersten van den heiligen kruistocht geteld werd, in den het stof kussenden slaaf van een heidenschen sultan veranderen — den overbrenger van zijn onbeschaamde voorstellen aan een Christenmaagd — ja, hem zelfs de wetten der eervolle ridderschap, zoowel als van den Godsdienst doen vergeten! Maar het baat niets, om tegen den gewilligen slaaf van een heidenschen hond te spreken. Zeg aan uw meester, wanneer zijn geesel u een tong zal hebben doen vinden, wat gij mij hebt zien doen." — Dit zeggende wierp zij den brief van den sultan op den grond, en zette er haar voet op. — „En zeg hem, dat Edith Plantagenet de hulde van een ongedoopten Heiden versmaadt."

Met deze woorden was zij op het punt om zich snel van den ridder te verwijderen, toen deze, in bitteren zielangst aan haar voeten knielende, het waagde, zijn hand op haar gewaad te leggen en zich tegen haar vertrek te verzetten.

„Hebt gij niet gehoord, wat ik gezegd heb, domme slaaf?" vroeg zij, zich van hem afwendende, en met nadruk sprekende: „Zeg den heidenschen sultan, uwen meester, dat ik zijn aanzoek evenzeer veracht, als ik het knielen van een onwaardigen afvalligen van Godsdienst en ridderschap — van God en zijn dame versmaad!"

Dit zeggende scheurde zij zich van hem los, rukte haar gewaad uit zijn handen, en verliet de tent.

De stem van Neville riep hem tegelijkertijd van buiten. Uitgeput en verstompt door de smart, die hij gedurende deze bijeenkomst geleden had, en waarvan hij zich alleen door een inbreuk op de met koning Richard aangegane overeenkomst had kunnen redden, waggelde de ongelukkige ridder eerder den Engelschen baron na, dan dat hij hem naging, tot dat zij de koninklijke tent bereikten, waarvoor juist een troep ruiters was afgestegen. Er was licht en beweging binnen de tent, en toen Neville met zijn vermomden begeleider binnentrad, vonden zij den koning met verscheidene zijner edelen bezig om de pas aangekomenen te verwelkomen.

[1]) Een geringe Spaansche munt.

ZESENTWINTIGSTE HOOFDSTUK.

„Mijn tranenvloed moet eeuwig duren!
Geen minnaars afzijn doet ze vloeien;
Want misschien zullen blijder uren
Ons mingenot op nieuw doen bloeien.

'k Beween geen afgestorven vrinden:
Hun smart en zorgen zijn verdwenen;
En weldra zal 'k hen wedervinden,
De bleeke dood zal ons hereenen."

Maar zwaarder kamp verglaast haar kaken:
Haar minnaar heeft zijn eer verloren;
En krijgsroem deed haar hart steeds blaken
Zij was in eed'len stand geboren. —

BALLADE.

Men hoorde de gulle en sterke stem van Richard in vroolijke begroeting.

„Thomas de Vaux! dappere Toms de Gills! bij het hoofd van koning Hendrik, gij zijt mij zoo welkom, als ooit een flesch wijn aan een lustigen drinkebroer! Ik zou nauwelijks mijn leger in slagorde hebben weten te schikken, wanneer ik niet uw zwaarlijvige gedaante in het oog had gehad als een grenspaal, om mijn rijen daarnaar te richten. Wij zullen spoedig slagen krijgen, Thomas, als de heiligen ons genadig zijn; en indien wij in uwe afwezigheid gevochten hadden, dan zou ik het bericht tegemoet gezien hebben, dat men u aan een vlierboom had opgehangen gevonden."

„Ik zou mijn teleurstelling met meer Christelijk geduld gedragen hebben, vertrouw ik," antwoordde Thomas de Vaux, „dan dat ik den dood van een afvallige zou gestorven zijn. Maar ik dank uwe majesteit voor mijne verwelkoming, die te edelmoediger is, daar zij een gastmaal van slagen betreft, waarvan gij, met uw verlof gezegd, altijd geneigd zijt

om u het grootste deel toe te eigenen; maar hier heb ik iemand meegebracht, dien, zooals ik zeker weet, uwe majesteit nog hartelijker welkom zal toeroepen."

De persoon, die thans voorwaarts trad, om voor Richard zijn buiging te maken, was een jongeling van kleine gestalte en zwak gebouwd. Zijn kleeding was even zedig als zijn voorkomen onbeduidend was; maar hij droeg op zijn muts een gouden gesp met een edelgesteente, wiens glans alleen kon geëvenaard worden door het schitterende oog, dat door de muts overschaduwd werd. Het was de eenige treffende trek in zijn gelaat; maar wanneer men het eens opmerkte, dan maakte het een sterken indruk op den toeschouwer. Om zijn hals hing, in een sjerp van hemelsblauwe zijde, een stemhamer voor de harp, van echt goud.

Deze man wilde eerbiedig voor Richard neerknielen; maar de monarch nam hem in vroolijke haast op, drukte hem vurig tegen zijn hart en kuste hem op beide wangen.

„Blondel de Nesle!" riep hij vol blijdschap uit — „welkom van Cyprus, mijn koning der minnezangers! welkom bij den koning van Engeland, die zijn eigen waardigheid niet hooger dan de uwe acht. Ik ben ziek geweest, man, en bij mijn ziel, ik geloof dat het kwam, omdat gij mij ontbrak; want, al was ik halfweg naar de hemelpoort, mij dunkt uwe liederen konden mij terugroepen. — En wat nieuws, mijn lieve meester, van het land der lier? Iets nieuws van de troubadours van Provence? — iets van de minnezangers van het vroolijke Normandië? — En bovenal, zijt gij zelf bezig geweest? — Maar ik behoef u niet te vragen — al zoudt gij willen, zoudt gij niet lui kunnen zijn — uwe edele hoedanigheden zijn gelijk aan een van binnen brandend vuur, en dwingen u om u in muziek en zang uit te storten."

„Iets heb ik geleerd en iets heb ik gedaan, edele koning," antwoordde de beroemde Blondel met terughoudende zedigheid, die alle geestdriftige bewondering van zijn bekwaamheid niet in staat geweest was te verbannen.

„Wij zullen u hooren, man — wij willen u dadelijk hooren," zei de koning; daarna Blondel vriendelijk op den schouder tikkende, voegde hij er bij, „dat is te zeggen, als gij niet door uw reis vermoeid zijt; want ik wil liever mijn beste paard doodrijden, dan een noot van uw stem schenden."

„Mijn stem is, gelijk altijd, ten dienste van mijnen koninklijken beschermer," hervatte Blondel; „maar uwe ma-

jesteit," voegde hij er bij, naar eenige papieren op tafel ziende, „schijnt gewichtiger bezigheden te hebben, en het wordt reeds laat."

„Niet in het minst, man, niet in het minst, mijn dierbaarste Blondel. Ik heb slechts een slagorde tegen de Saracenen geschetst, de zaak van een oogenblik — bijna even vlug gedaan als hen op de vlucht gejaagd."

„Mij dunkt evenwel," zei Thomas de Vaux, „dat het niet ongeschikt zou zijn, om te onderzoeken, welke soldaten uwe majesteit in slagorde te stellen heeft. Ik breng in dien zin berichten van Ascalon."

„Gij zijt een muilezel, Thomas," hernam de koning, „een rechte muilezel in domheid en stijfhoofdigheid! — Komt, edelen, plaatst u rondom hem. Geef Blondel den zetel — waar is zijn harpdrager? of stil, leent hem mijn harp, de zijne kan door de reis geleden hebben."

„Ik wenschte, dat uwe majesteit mijn nieuws wilde aanhooren," zei Thomas de Vaux. „Ik heb een langen rit gemaakt, en heb meer zin naar bed te gaan, dan om mij de ooren te doen kittelen."

„Uwe ooren gekitteld!" riep de koning uit; „dat moet met een snippeveer geschieden en niet met zachte klanken. Luister, Thomas, kunnen uw ooren het gezang van Blondel onderscheiden van het gebalk van een ezel?"

„Waarlijk, mijn koning," hervatte Thomas, „ik kan het niet goed zeggen; maar Blondel, die een geboren edelman is, en zonder twijfel groote talenten bezit, uitgezonderd, zal ik in het vervolg door de vraag van uwe genade, nooit een minnezanger aanzien, of ik zal aan een ezel denken."

„En konden uwe manieren," zei Richard, „mij niet uitgezonderd hebben, daar ik zoowel een geboren edelman ben als Blondel, en evenals hij een gildebroeder van de vroolijke kunst?"

„Uwe majesteit moet zich herinneren," antwoordde De Vaux glimlachende, „dat het nutteloos is, om manieren bij een muilezel te zoeken."

„Zeer waar gesproken," hervatte de koning; „en een slecht geschapen dier zijt gij. — Maar kom hier, meester muilezel, en spreek op, opdat gij naar uw bed kunt gaan, zonder dat er eenige muziek aan u verkwist wordt. — Intusschen, goede broeder van Salisbury, gaat gij naar de tent van mijn gemalin, en zeg haar, dat Blondel is aangekomen, met een

zak vol van de nieuwste minnezangerskunst. Verzoek haar om dadelijk te komen, en begeleid haar, en zie toe, dat onze nicht, Edith Plantagenet, niet achterblijft."

Zijn oog rustte toen voor een oogenblik op den Nubiër, met die uitdrukking van twijfel, die zijn gelaat gewoonlijk aan den dag legde, wanneer hij hem aanzag.

„Ha, onze stilzwijgende en geheime lastdrager is teruggekeerd? — Plaats u, slaaf, achter De Neville, en gij zult zoo terstond klanken hooren, die u God zullen doen zegenen, dat hij u met stomheid in plaats van met doofheid bezocht heeft."

Dit zeggende, wendde hij zich van het overige gezelschap af naar De Vaux en verdiepte zich dadelijk in de krijgskundige berichten, welke deze baron hem voorlegde.

Tegen den tijd, dat de lord van Gilsland zijn gehoor geëindigd had, kondigde een bode aan, dat de koningin en haar gevolg de koninklijke tent naderden. — „Een flesch wijn, hola!" riep de koning; „van den langgespaarden Cypruswijn van den ouden koning Izaäk, dien wij buit gemaakt hebben bij het bestormen van Famagusta — vult een beker voor den dapperen lord van Gilsland — nooit had een vorst een zorgvuldiger en getrouwer dienaar."

„Het verheugt mij," antwoordde Thomas de Vaux, „dat uwe majesteit den muilezel een nuttigen slaaf vindt, ofschoon zijn stem minder muzikaal is, dan paardenhaar of koperdraad."

„Wat! kunt gij die spotternij van den muilezel nog niet verdragen?" hervatte Richard. „Wasch haar af met een beker, man, of gij zult er nog in stikken. — Goed geledigd! — en nu zal ik u zeggen, gij zijt een krijgsman, zoo goed als ik, en wij moeten elkanders schertsen in de zaal verdragen, even goed als elkanders stooten in het tournooi, en elkander des te meer liefhebben, hoe harder wij treffen. Op mijn woord, al heb ik u in onzen laatsten strijd niet harder getroffen dan gij mij, gij hebt toch al uw verstand bij den stoot verbruikt. Maar hier ligt het onderscheid tusschen u en Blondel. Gij zijt slechts mijn makker, mijn kweekeling, zou ik kunnen zeggen, in de krijgskunst, Blondel is mijn meester in de kunst der minnezangers en de muziek. U vergun ik de vrijheid der vertrouwelijkheid — hem moet ik eerbied bewijzen, als mijn meerdere in zijn kunst. Kom, man, wees niet verdrietig, maar blijf en hoor ons gezang."

„Uwe majesteit is in zoo'n vroolijken luim," hernam de lord van Gilsland, „op mijn woord, dit zou kunnen maken, dat

ik bleef, totdat Blondel de groote romance van koning Arthur, welke drie dagen duurt, geëindigd had."

„Wij willen uw geduld niet op zulk een harde proef stellen," hervatte de koning „Maar zie, gindsche toortsglans buiten toont, dat onze gemalin nadert. — Ga vlug heen om haar te ontvangen, man, en verwerf goede gunst in de schitterende oogen van het Christendom. — Neen, houd u niet op, om uw mantel in orde te brengen. Zie, gij hebt Neville tusschen den wind en de zeilen uwer galei laten komen."

„Hij was op het slagveld nooit vóór mij," zei De Vaux, niet zeer tevreden, dat hij door de meer werkzame diensten van den kamerheer voorbijgegaan was.

„Neen, noch hij, noch iemand anders is u daar voorgekomen, mijn goede Tom van de Gills," zei de koning, „zoo wij zelven het niet waren, die tusschenbeide kwamen."

„Ja, mijn koning," hernam De Vaux, „en laat ons den ongelukkige recht laten wedervaren; de ongelukkige ridder van den Luipaard is ook eens vóór mij geweest; want, ziet u, hij weegt minder te paard, en dus —"

„Stil!" zei de koning, hem op een bevelenden toon in de rede vallende, „geen woord van hem —" en hij stapte terstond voorwaarts, om zijn koninklijke gemalin te begroeten; en na dit gedaan te hebben, stelde hij haar Blondel als koning der minnezangers en zijn meester in de vroolijke wetenschap voor. Berengaria, die wel wist, dat de neiging van haar gemaal voor dichtkunst en muziek bijna zijn zucht voor den krijgsroem evenaardde, en dat Blondel zijn bijzonderen gunsteling was, droeg een angstige zorg om hem met den vleienden eerbied te ontvangen, dien zij aan diengene verschuldigd was, dien het den koning een genoegen was te eeren. Evenwel was het duidelijk, dat, ofschoon Blondel naar behooren antwoordde op de complimenten, waarmede de koningin hem wat te ruim overstelpte, hij met dieperen eerbied en nederiger dankbaarheid de eenvoudige en aanvallige verwelkoming van Edith erkende, daar haar korte begroeting hem misschien in evenredigheid van de kortheid en eenvoudigheid hem oprecht toescheen.

Zoowel de koningin als de koning bespeurden dit onderscheid, en Richard ziende, dat zijn gemalin eenigszins over de voorkeur gebelgd was, die aan zijn nicht betoond werd, en die hem misschien zelf niet zeer streelde, zei, zoodat beiden het hoorden, — „en, minnezangers, Berengaria,

zooals gij aan het gedrag van onzen meester Blondel zien kunt, betoonen een grooteren eerbied aan een gestrengen rechter, zooals onze bloedverwante, dan aan een goedigen, partijdigen vriend, gelijk gij, die onze waarde wel op goed geloof wil aannemen."

Edith werd door deze schijnbare spotternij van haren koninklijken bloedverwant getroffen, en aarzelde niet te antwoorden: „een hard en gestreng rechter te zijn, is een eigenschap, die mij niet alleen onder de Plantagenets eigen is."

Zij had misschien meer gezegd, daar zij iets van het karakter van dit huis had, dat, zijn naam en zijn wapen van de lage braam (Plantagenista), als een teeken van nederigheid aangenomen hebbende, misschien een der meest trotsche families was, die ooit in Engeland regeerde. Maar haar oog, dat reeds tot een antwoord ontvlamde, viel eensklaps op dat van den Nubiër, ofschoon hij zich achter de tegenwoordig zijnde edelen zocht te verbergen, en zij zonk op een stoel, zoo bleek wordende, dat koningin Berengaria zich verplicht gevoelde, om water en welriekende olie te roepen, en de andere plechtigheden te verrichten, die bij de flauwte eener dame passen. Richard, die Ediths sterkte van gemoed beter op prijs wist te stellen, riep Blondel toe, om zijn zitplaats in te nemen en zijn gezang te beginnen, verklarende, dat de minnezangerskunst ieder ander recept overtrof, om een Plantagenet in het leven terug te roepen. — „Zing ons," zei hij, „dat lied van het Bloedige Gewaad voor, waarvan gij mij te voren den inhoud gezegd hebt, eer ik Cyprus verliet; gij moet er thans wel volkomen in zijn, of, zooals onze yeomen zeggen, uw boog is gebroken."

Het angstige oog van den minnezanger rustte echter op Edith, en eerst toen hij bemerkte, dat haar kleur terugkeerde, gehoorzaamde hij aan de herhaalde bevelen des konings. Hierop zijn stem met de harp begeleidende, zoodat hij den zin van hetgeen hij zong, opsierde en niet verdoofde, zong hij in een soort van recitatief, een van die oude avonturen van liefde en ridderschap, die in oude tijden zoozeer de aandacht plachten te trekken. Zoodra hij begon voor te spelen, scheen de onbeduidendheid van zijn persoonlijk voorkomen te verdwijnen, en zijn gelaat gloeide van veerkracht en bezieling. Zijn volle, mannelijke, vloeiende stem, zoo geheel onder het bedwang van den zuiversten smaak, schokte ieder oor en ieder hart. Richard, verheugd als na

een overwinning, riep om tot stilzwijgen te vermanen: „Luistert, heeren, in tuin en zaal." Tegelijk schikte hij alles met den ijver van een beschermer en tevens van een leerling. Hij zelf zette zich neder met een gelaat van verwachting en belangstelling, niet geheel ontbloot van de deftigheid van den ter zake kundigen rechter. De hovelingen wendden hunne oogen op den koning, om gereed te zijn, de aandoeningen, die zijn trekken aan den dag zouden leggen, op te sporen en na te volgen, en Thomas de Vaux geeuwde verschrikkelijk, als iemand, die zich onwillekeurig aan een strenge boete onderwerpt. Het gezang van Blondel was natuurlijk in de Normandische taal; maar de volgende verzen geven den inhoud weer.

HET BLOEDIGE GEWAAD.

Eerste zang.

't Was dicht bij Ben'vent, die sierlijke stad,
Toen de avondzon flikkerde op bloem en op blad,
En ridders bereidden hun rusting en tooi,
Op d'avond voor 's heil'gen Johannes tournooi,
Dat in 't groene Lincoln een jeugdige Borst
(Het scheen wel een page der telg van een Vorst)
In 't legerkamp trad, en bij iedere tent
Naar d'Engelschman vroeg, Sir Thomas van Kent.

Lang liep hij reeds, langer nog liep hij in 't rond,
Voor hij er de need'rige riddertent vond;
Wat staals en wat ijzers slechts spreidt zij ten toon;
Daar hamert de Ridder in eigen persoon,
(Als waar voor een wapensmid de uitgaaf te groot)
Met stevige vuist, en met de armen ontbloot,
Aan 't harnas, dat morgen zijn aad'lijke leen,
Ter eer van Sint Jan en zijn Liefde, zou kleên.

Dus spreekt mijn Gebiedster, — de page begon —
(De Ridder boog 't hoofd fluks, zoo diep hij maar kon)
Zij is een Prinses van het schoon Benevent,
Gij zijt maar een Ridder, schier niemand bekend! —
Die dus wil beklimmen zoo statig een boom,
Die zwemmen wil door zulk een dwar'lenden stroom,

Als u van haar scheidt, door daân vergewiss',
Dat stout, als zijn eerzucht, zijn heldenmoed is!

Zoo luidt dus hetgeen de Prinses laat gebiên;
(De ridder buigt anderwerf 't hoofd en de kniên)
„Trek uit uw pantster hoe 't ook veilige uw leên,
En laat dit haar nachtjak uw lichaam bekleên!
Voor staal strekke u linnen tot rusting en tooi,
En treed zoo gewapend in 't bloedig toernooi!
En vecht, waar 't het heetst is, — gij zijt zulks gewoon—
En pluk er u lauw'ren, of blijf bij de doôn!"

Met fonk'lende blikken, en 't harte vol moed
De Ridder, al kussend, het nachtkleed begroet.
„Gezegend dit uur, en hij die u bracht!
Nu zie 'k eerst, hoe hoog mijne Dame mij acht.
Gij, zeg haar, dat ik in dit brooze gewaad
Toch moedig zal tarten den braafsten soldaat;

Maar blijf ik met eer in 't leven, losse ook zij heur pand
en eed!"
Ed'len, hier is 't eind des eersten stuks des lieds van 't
bloedig kleed!

„Gij hebt in dat laatste couplet onverwachts de maat veranderd, mijn Blondel?" zei de koning.

„Zeker, mylord," antwoordde Blondel. „Ik heb de verzen uit het Italiaansch van een ouden harpspeler vertaald, die ik in Cyprus ontmoette; en daar ik geen tijd genoeg had, om ze nauwkeurig te vertalen, of aan het geheugen toe te vertrouwen, ben ik genoodzaakt, om gapingen in de muziek en de verzen aan te vullen, zoo goed ik dit van buiten ken; zooals de landman een groeiende heg met doode takkebossen herstelt."

„Neen, op mijn woord," hernam de koning. „Ik houd van deze ratelende, rollende alexandrijnen, zij luiden beter bij de muziek, dan die kortere versmaat."

Het geheele gesprek slaat op het oorspronkelijke en niet op de Hollandsche vertaling, daar de eigenaardigheid van het Engelsche rijm niet gemakkelijk in het Nederlandsch kon nagevolgd worden: toch heb ik het er niet uit willen laten, om de zaken niet uit hun verband te rukken. *De Vert.*

„Beide zijn geoorloofd, zooals uwe majesteit wel bekend is," antwoordde Blondel.

„Dat zijn zij, Blondel," hervatte Richard; „maar ik denk, dat het tooneel, waar waarschijnlijk gevochten zal worden, het best in dezelfde alexandrijnen zal gaan, daar zij op den aanval der cavalerie gelijken; terwijl de andere maat slechts op den telgang van een damespaard gelijkt."

„Het zal naar het genoegen van uwe majesteit geschieden," hervatte Blondel, en ging door met spelen.

„Neen, verfrisch uwe verbeelding eerst met een beker vurigen Chioswijn," zei de koning; „en luister, ik wilde, dat gij uw nieuw bedachte grenzen wegwierp, om nauwkeurig in dezelfde rijmklanken te eindigen. — Zij zijn een bedwang tegen den stroom der verbeelding, en doen u op een man, die in boeien danst, gelijken."

„De boeien laten zich gemakkelijk afwerpen, ten minste," hernam Blondel, terwijl hij weer met de vingers over de snaren streek, alsof hij liever had willen spelen, dan naar de critiek luisteren.

„Maar waarom doet gij ze aan, man?" vervolgde de koning — „waarom perst gij uw vernuft in ijzeren armbanden? Het verwondert mij, hoe gij nog voorwaarts kon komen. — Ik ben verzekerd, dat ik geen strophe in dien ingewikkelden versmaat had kunnen samenstellen."

Blondel zag naar den grond en hield zich met de snaren van zijn harp bezig, om een onwillekeurigen glimlach, die in zijn gelaat opkwam, te verbergen; maar dit ontging Richard niet.

„Op mijn woord, gij lacht om mij, Blondel," zei hij; „en, in waarheid, elk mensch verdient dit, wanneer hij de brutaliteit heeft den meester te spelen, terwijl hij slechts leerling moest zijn; maar wij koningen krijgen slechte gewoonten van eigenwijsheid. — Ga voort met uw lied, dierbaarste Blondel — naar uw eigen wijze, die beter is, dan alles wat wij aan de hand kunnen geven, ofschoon wij volstrekt iets praten moeten."

Blondel hervatte het lied: maar, ofschoon hij een compositio ex tempore in het geheugen had, bleef hij toch niet in gebreke aan de wenken van den koning te voldoen, en misschien was het hem niet onaangenaam te toonen, hoe gemakkelijk hij aan een gedicht, zelfs onder het opzeggen, een andere gedaante kon geven.

HET BLOEDIGE GEWAAD.

Tweede zang.

Sint Jans schoone morgen zag schitt'rende daân;
Decs werd er met eer, die met oneer belaân.
Men hieuw er met sabels, men drilde er de lans;
Men zonk er ten grave, of men won er den krans.
O menige Ridder vocht dapper en koen!
Voor één' slechts moest iedereen onder gaan doen;
Te weten voor hem, wiens eenigst gewaad
In 't nachtkleed, naar 't schijnt, van een Dame bestaat.

En sommigen troffen hem bloedig en wreed,
Maar and'ren ontzagen zijn trouw en zijn eed.
't Is wis een gelofte; — dus luidde hun taal: —
Onmanlijk waar 't, trof hem ter dood toe ons staal! —
Nu staakt zijnenthalve de Prins het gevecht;
Trompetgeschal meldt, dat de zaak is beslecht;
De rechters verklaren: — en elk is tevreên —
Het kloekst heeft de Ridder van 't nachtkleed gestreên.

Nabij was 't banket, maar de kerkmis nog meer;
Daar buigt voor de jonkvrouw een page zich neer.
Hij bood haar een kleed; het was haav'loos en slecht,
Doorhakt, en doorkerfd, en doorkliefd in 't gevecht;
Vol gaten en scheuren, met bloed, vlek bij vlek,
Vol paardeschuim, modder, en vuilnis, en drek.
Men vond geen schoon plekje, — 'k wil wedden — zoo groot,
Dat den pink van de Jonkvrouw een rustplaatsje bood.

„Dit teeken, Prinsesse van 't schoon Benevent!
Hergeeft u mijn meester, Sir Thomas van Kent.
De vrucht komt hem toe, beklom hij den boom;
Op de eer heeft hij recht, doorzwom hij den stroom;
Met levensgevaar toch verwierf hij den prijs,
Dat nu ook zijn Dame haar trouw hem bewijz'!
Was zij 't, die hem stortte in dat dood'lijk gevaar,
Dat ze openlijk hem als haar trouwsten verklaar'!"

„'k Hergeef," zegt mijn Meester: „'t gedragene kleed
En vorder, dat zij er zich thans meê bekleed'.
Is 't bloedig, vol scheuren, zij achte 't te meer!
Dat bloedige purper verstrekt het tot eer." —

Diep bloost de Prinsesse, terwijl zij verrukt
Het bloedkleed aan lippen en boezem zich drukt:
„Ga, zeg aan mijn Ridder, 'k wil toonen der stad
En 't land, hoe hoog ik dees bloedvlekken schat!"

En toen nu heel de adel het uur hoorde slaan,
Om statig ter kerk en ter misse te gaan,
Ging 't eerst de Prinses in purper en zij',
Maar het bloedige kleed was haar opperkleedij;
En zelfs in de zaal, toen men zat aan 't festijn,
En zij knielend haar' vader inschonk den wijn,
Droeg ze over haar prachtkleed, van parelen stijf,
Dat haav'looze vod, vol van bloed, op het lijf.

De Heeren en Vrouwen wenkten elkaâr,
En schertsten, en lachten, en spotten te gaâr;
En de Prins sloeg vol schaamte het oog op den grond
Dan grauwd' hij haar toe met een grimmigen mond:
„Welnu, spreidt ge uw schande zoo open ten toon,
Dat uw hand dan 't vergoten bloed ook beloon'!
Maar ras zal zijn klauwen 't berouw in u slaan;
Gij beî moet voor eeuwig in ballingschap gaan!"

Nu barstte Sir Thomas te midden der zaal,
Waar hij afgemat stond, ras uit in dees taal:
„Het bloed, dat ik plengde, ter eer van uw kroost,
Stortte ik, als dezen wijn, even blij en getroost;
En moet zij nu boeten met schimp en met blaam,
'k Zweer: 'k troost haar in 't lijden en red haar goên naam!
En ligt derft ze uw Prinsdom, uw geld en uw goed,
Wen de Brit als Gravinne van Kent haar begroet."

Een gemor van toejuiching liep door de vergadering, naar het voorbeeld van Richard zelf, die zijn geliefkoosden minnezanger met loftuitingen overlaadde, en hem eindelijk een ring van aanzienlijke waarde aanbood. De koningin haastte zich den gunsteling door een rijken armband te onderscheiden en velen van de tegenwoordig zijnde edelen volgden dit koninklijk voorbeeld.

„Is onze nicht Edith voor den klank der harp, dien zij eens beminde, ongevoelig geworden?" vroeg de koning.

„Zij dankt Blondel voor zijn lied," antwoordde Edith,

„maar dubbel de goedheid van den bloedverwant, die hem er toe inspireerde."

„Gij zijt boos, nicht!" hernam de koning; „boos, omdat gij van een eigenzinniger vrouw dan gij zelve zijt, gehoord hebt. Maar gij ontsnapt mij niet. — Ik wil een eindweegs met u naar de tent van de koningin wandelen — wij moeten een gesprek te zamen hebben, eer de nacht in morgen veranderd is."

De koningin en haar gevolg waren nu op de been en de andere gasten verwijderden zich uit de koninklijke tent. Een troep met brandende toortsen en een geleide van boogschutters wachtten op Berengaria buiten de tent, en zij was weldra op weg naar huis. Richard wandelde, zooals hij zich had voorgenomen, naast zijn bloedverwante, en dwong haar zijn arm tot steun aan te nemen, zoodat zij met elkander spreken konden, zonder gehoord te worden.

„Welk antwoord moet ik den edelen sultan geven?" vroeg Richard. „De koningen en vorsten vallen mij af, Edith; deze nieuwe twist heeft hen opnieuw vervreemd. Ik wilde graag iets voor het heilige graf doen, indien niet door de overwinning, dan door een verdrag; en mijn kans om dit te doen, hangt, helaas, van de grilligheid eener vrouw af. Ik wilde mijn oude speer tegen tien van de beste lansen in het Christendom in rust leggen, liever dan tegen een eigenzinnig meisje redeneeren, die niet weet, wat tot haar eigen best dient. — Welk antwoord, nicht, moet ik den sultan geven? Het moet beslissend zijn."

„Zeg hem," antwoordde Edith, „dat de armste der Plantagenets eerder een huwelijk met de ellende dan met het ongeloof wil aangaan."

„Zal ik zeggen met de slavernij? Edith?" zei de koning. „Mij dunkt dit komt nader bij uwe gedachten."

„Er bestaat geen reden," hernam Edith, „voor den achterdocht, dien gij zoo plomp te kennen geeft. Met de slavernij des lichaams had men medelijden kunnen hebben, maar die der ziel is slechts te verachten. Schaam u, koning van het vroolijke Engeland, gij hebt de leden en den geest van een ridder in slavernij gebracht, die eens nauwelijks minder beroemd was dan gij zelf."

„Zou ik mijn nabestaanden niet beletten om vergif te drinken, door de vaas, waarin het zich bevindt, te bezoedelen, als ik geen ander middel zag, om haar den noodlottigen drank tegen te maken?" hervatte de koning.

„Gij zijt het zelf, die mij dwingen wilde om het vergif te drinken, omdat het in een gouden beker werd aangeboden," antwoordde Edith.

„Edith," hernam Richard, „ik kan uw besluit niet dwingen; maar pas op, dat gij de deur niet sluit, die de hemelen opent. De kluizenaar van Engaddi, hij, dien pausen en kerkvergaderingen als een profeet beschouwd hebben, heeft in de sterren gelezen, dat uw huwelijk mij met een machtigen vijand zal verzoenen, en dat uw gemaal een Christen zal zijn. Ik heb dus den besten grond te hopen, dat de bekeering van den sultan, en de opneming van de zonen Ismaëls in den schoot der kerk een gevolg van uwe verbintenis met Saladin zullen zijn. Komaan, gij moet een kleine opoffering doen, liever dan zulke gelukkige vooruitzichten te belemmeren."

„Men kan rammen en geiten offeren," zei Edith, „maar eer en geweten niet. Ik heb gehoord, dat het de schande van een Christenmaagd was, die de Saracenen in Spanje bracht — de schande eener andere is geen goed middel, om hen uit Palestina te verdrijven."

„Noemt gij het een schande om keizerin te worden?" vroeg de koning.

„Ik noem het schande en onteering een Christelijk sacrament te ontheiligen, door het met een ongeloovige, dien het niet binden kan, aan te gaan; en ik noem het een lage beschimping, dat ik, de afstammelinge van een Christenvorstin, vrijwillig het hoofd van een harem van heidensche bijwijven zou worden."

„Welaan, nicht," antwoordde de koning na een poos, „ik mag niet met u twisten, ofschoon het mij voorkomt, dat uw afhankelijke toestand meer toegevendheid zou voorgeschreven hebben."

„Mijn koning," hervatte Edith, „uwe majesteit is waardig opgevolgd in alle rijkdom, waardigheid en rechten van het huis Plantagenet, — misgun dus uwe bloedverwante niet een klein aandeel in dien hoogmoed."

„Op mijn woord," hernam de koning, „gij hebt mij met dit woord uit den zadel gelicht; dus laat ons elkaar omhelzen en vrienden zijn; Ik zal dadelijk uw antwoord aan Saladin zenden. Maar zou het niet beter zijn, nichtje, om uw antwoord uit te stellen, totdat gij hem gezien hebt? Men zegt, dat hij zeer knap is."

„Er is geen kans, dat wij elkander ontmoeten, mylord," zei Edith.

„Bij St. George, dat is bijna zeker," antwoordde de koning; „want Saladin zal ons zonder twijfel een vrij veld geven, om dezen nieuwen strijd van den standaard te leveren, en hij zal hem zelf aanzien. Berengaria brandt van begeerte om hem ook te zien, en ik durf wedden, dat geen van u zal achterblijven — en het minst van allen, gij zelve, schoon nichtje. Maar kom, wij hebben de tent bereikt en moeten scheiden — evenwel niet in onmin — neen, gij moet het met den mond zoowel als met de hand bezegelen, beste Edith — het is mijn recht als souverein, om mijn schoone onderdanen te kussen."

Hij omhelsde haar eerbiedig en liefderijk, en keerde in den maneschijn door het kamp terug, de brokken uit Blondels lied, die hij zich herinneren kon, bij zichzelven neuriënde.

Bij zijn aankomst verzuimde hij geen tijd, om zijn berichten aan Saladin gereed te maken, en gaf ze den Nubiër over, met bevel om met het krieken van den dag naar den sultan terug te keeren.

ZEVENENTWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Den Tekbir hoorden wij — zoo noemen de Arabieren
Hun aanvalskreet, als zij met luid geschreeuw
Den Hemel smeeken om de zege. —

BELEG VAN DAMASCUS.

Den volgenden morgen werd Richard door Filips van Frankrijk tot een onderhoud uitgenoodigd; en hierin deelde deze hem met vele betuigingen van zijn hoogachting voor zijn broeder van Engeland, in buitengewoon beleefde, maar al te duidelijke bewoordingen om misverstaan te worden, zijn stellig voornemen mede, om naar Europa en tot de zorgen voor zijn koninkrijk terug te keeren, daar hij geheel aan den verderen uitslag van hun onderneming bij de vermindering hunner macht en hun onderlinge oneenigheid wanhoopte. Richard deed vergeefsche pogingen; en toen de bijeenkomst geëindigd was, ontving hij zonder verwondering eene verklaring van den hertog van Oostenrijk en verscheidene andere vorsten, een gelijk besluit als dat van Filips bevattende, en in onbewimpelde woorden als reden van hun afval van het kruis de onbeteugelde eerzucht en het willekeurig beheer van Richard van Engeland opgevende. Alle hoop om den oorlog met eenig vooruitzicht op een goeden uitslag voort te zetten, werd nu vaarwel gezegd, en Richard, bittere tranen over zijn teleurgestelde hoop op roem stortende, werd weinig door het denkbeeld getroost, dat de mislukking eenigermate aan de voordeelen toe te schrijven was, die hij zijn vijanden door zijn driftig en onvoorzichtig karakter verschaft had.

„Zij hadden mijn vader zoo niet durven verlaten," zei hij tegen De Vaux in de bitterheid zijner gramschap. — „Geen smaadredenen, die zij tegen zulk een wijs koning konden uitgebraakt hebben, had men in het Christendom geloofd, terwijl ik, — dwaas, die ik ben! — ik hun niet alleen een voorwendsel aan de hand gegeven heb, om mij te verlaten, maar zelfs den

schijn, om al den blaam van de breuk op mijn ongelukkige zwakheden te werpen."

Deze gedachten waren zoo bitter pijnigend voor den koning, dat De Vaux zich verheugde, toen de aankomst van een afgezant van Saladin zijn overwegingen op een ander voorwerp leidde.

Deze nieuwe gezant was een Emir dien de sultan zeer achtte, en wiens naam Abdallah el Hadgi was. Hij leidde zijn oorsprong van het geslacht van den profeet en van den stam Hashem af, en tot teeken van deze afstamming droeg hij een groenen tulband van buitengewone grootte. Hij had de reis naar Mekka ook drie malen gedaan, en hiervan had hij zijn bijnaam van Hadgi, of pelgrim. Niettegenstaande deze verschillende aanspraken op heiligheid, was Abdallah, voor een Arabier, een lustig gezel, die vermaak vond in een vroolijk verhaal, en zijn deftigheid in zooverre aflegde, dat hij een fiksche flesch ledigde, wanneer geheimhouding hem tegen schandaal verzekerde. Hij was tevens een staatsman, van wiens bekwaamheden Saladin in onderscheidene onderhandelingen met de Christenvorsten en in het bijzonder met Richard, met wien El Hagdi persoonlijk bekend was, gebruik gemaakt had.

De plek, de Diamant van de woestijn genoemd, werd voor de strijdplaats aangewezen, daar deze ongeveer op gelijken afstand tusschen de Christen- en de Saraceensche legerplaats was. Men kwam overeen, dat Koenraad van Montserrat, de aangeklaagde, met zijn secondanten, den aartshertog van Oostenrijk en den grootmeester der Tempeliers, aldaar op den bepaalden dag met honderd gewapenden en niet meer zou verschijnen; dat Richard van Engeland en zijn broeder Salisbury, die de beschuldiging staande hielden, met hetzelfde getal zouden komen, om des konings kampioen te beschermen; en dat de sultan een wacht van vijfhonderd uitgelezen krijgslieden zou meebrengen, een bende, die men als niet meer dan aan tweehonderd Christenlansen geëvenredigd oordeelde. De personen van aanzien, die beide partijen zouden noodigen, om den strijd te aanschouwen, zouden geen andere aanvallende wapenen dan hun zwaarden dragen, en er zonder wapenen ter verdediging komen. De sultan nam op zich het strijdperk gereed te maken, en gemakken en ververschingen van allerhande soort voor allen te bereiden, die bij deze plechtigheid zouden tegenwoordig zijn. Zijn brief

drukte met veel hoffelijkheid het genoegen uit, dat hij zich van het vooruitzicht op een persoonlijke en vreedzame ontmoeting met Melec Ric beloofde, en zijn begeerte, om zijn ontvangst zoo aangenaam mogelijk te maken.

Alle voorafgaande punten geschikt en aan den aangeklaagde en zijn secondanten medegedeeld zijnde, werd Abdallah Hadgi tot een meer geheime bijeenkomst toegelaten, waar hij met genoegen de gezangen van Blondel hoorde. Na eerst zorgvuldig zijn groenen tulband buiten het gezicht gelegd, en in deze plaats een Grieksche muts genomen te hebben, beantwoordde hij deze muziek met een drinklied uit het Perzisch, en dronk een goed fleschje Cypruswijn, om te toonen, dat zijn praktijk met zijn beginselen overeenkwam. Den volgenden dag, deftig en nuchter als de waterdrinker Minlip, boog hij zijn voorhoofd op den grond voor de voetschabel van Saladin, en gaf den sultan bericht van zijn gezantschap.

Op den dag vóór dien tot het gevecht bestemd, vertrokken Koenraad en zijn vrienden bij het aanbreken van den dag om zich naar de aangewezen plaats te begeven, en Richard verliet de legerplaats op hetzelfde uur en met hetzelfde voornemen. Maar, zooals men overeengekomen was, nam hij een anderen weg, een voorzorg, die men noodig geoordeeld had, om de mogelijkheid van een twist tusschen hun gewapende begeleiders te voorkomen.

De koning zelf had geen lust om met iemand te twisten. Niets had zijn aangename verwachtingen van een wanhopend en bloedig gevecht in het strijdperk kunnen vermeerderen, behalve dat zijn eigen koninklijk persoon een deelgenoot in den strijd had kunnen zijn; en hij was zelfs half met Koenraad van Montserrat verzoend. Licht gewapend, rijk gekleed en vroolijk als een bruidegom op den bruiloftsavond, reed Richard naast den draagstoel van koningin Berengaria, haar de verschillende bijzonderheden van de landstreek, waardoor zij trokken, aanwijzende, terwijl hij het hart der ongastvrije wildernis door verhalen en gezang vervroolijkte. De vorige weg, dien de koningin bij haar pelgrimstocht naar Engaddi genomen had, liep langs de andere zijde van de bergketen, zoodat haar de tooneelen der woestijn vreemd waren; en ofschoon Berengaria het karakter van haar gemaal te goed kende, om niet te trachten het voorkomen van belangstelling aan te nemen, in hetgeen hem behaagde te zeg-

gen of te zingen, kon zij toch eenige vrouwelijke vrees niet weren, toen zij zich in de ijselijke wildernis bevond, bijna in het midden der vlakte, met zulk een klein geleide, dat er als een stip uitzag. Tevens wist zij, dat zij niet zoo ver van de legerplaats van den sultan waren, of zij konden in een oogenblik door een groote macht van zijn ruiterij overvallen en weggevoerd worden, zoo de heiden trouweloos genoeg was om zoo'n aanlokkelijke gelegenheid te gebruiken. Maar toen zij deze vermoedens aan koning Richard merken liet; wees hij haar met misnoegen en verachting af. „Het zou meer dan ondankbaarheid zijn," zei hij, „wanneer men aan de goede trouw van den grootmoedigen sultan twijfelen wilde."

Evenwel kwam deze vrees meer dan eens weder op, niet alleen in het vreesachtig gemoed der koningin, maar zelfs in de ziel van Edith Plantagenet, die niet zoo'n onwankelbaar vertrouwen op de goede trouw van den muzelman had, dat zij volmaakt gerust was, nu zij zoo geheel in zijn macht was; en haar verbazing zou minder groot dan haar schrik geweest zijn, als de woestijn plotseling van het geschreeuw van „Allah hu!" weergalmd had, en een bende Arabische ruiterij op hen gestort was gelijk gieren op hun prooi. Deze achterdocht werd niet verminderd, toen zij bij het vallen van den avond een enkelen Arabischen ruiter bespeurden, die men aan zijn tulband en zijn lange lans onderscheiden kon, en die op den rand van een kleine hoogte zweefde, gelijk een havik zich in de lucht beweegt, en bij de verschijning van den koninklijken trein met den spoed van denzelfden vogel wegschoot, wanneer deze voor den wind afvliegt en van den gezichtseinder verdwijnt.

„Wij moeten dicht bij de afgesproken plaats zijn," zei koning Richard, „en gindsche ruiter is een van Saladin's buitenposten — mij dunkt, ik hoor het gedruisch der Moorsche horens en cymbalen. Schikt u in orde, mijn vrienden, en omringt de dames naar soldatenwijze."

Terwijl hij sprak, drong elk ridder, schildknaap en boogschutter haastig naar de hem aangewezen plaats, en zij trokken in gesloten orde voorwaarts, zoodat hun getal nog geringer scheen. Om de waarheid te zeggen, ofschoon er mogelijk geen vrees bij hen heerschte, toch was angst zoowel als nieuwsgierigheid in de aandacht te zien, waarmee zij naar het wilde geraas van de Moorsche muziek luisterden, die hoe

langer hoe duidelijker uit de streek kwam, waar men den Arabischen ruiter had zien verdwijnen.

De Vaux fluisterde den koning toe: „Zou het niet goed zijn, mijn vorst, een page naar den top van dien zandheuvel te zenden? Of behaagt het u, dat ik voorwaarts rijd? Mij dunkt, naar al dat geraas en gedruisch te oordeelen, dat, zoo er niet meer dan vijfhonderd man aan de andere zijde van de zandheuvels zijn, de helft van het gevolg van den sultan uit trommel- en cymbalenslagers moet bestaan — zal ik voorwaarts rijden?"

De baron hield zijn paard goed in den toom en wilde het juist de sporen geven, toen de koning uitriep: „In geen geval. Zulk een voorzorg zou achterdocht aan den dag leggen, en kon van weinig nut zijn, om een verrassing te voorkomen, die ik echter niet vrees."

Zij trokken dientengevolge in gesloten en vaste orde voorwaarts, totdat zij over de rij lage zandheuvels en in het gezicht van de aangewezen kampplaats kwamen, toen een prachtig maar tegelijkertijd verschrikkend schouwspel hen verraste. De Diamant van de woestijn, onlangs een eenzame bron, die alleen te midden van de wildernis door enkele groepen palmboomen onderscheiden werd, was thans het middelpunt van een legerplaats, waarvan de geborduurde vlaggen en de vergulde sieraden wijd en zijd schitterden, en de duizend rijke tinten tegen de ondergaande zon weerkaatsten. De bedekkingen der groote tenten waren van de vroolijkste kleuren, scharlaken, hoog geel, bleek blauw, en andere vroolijke en blinkende tinten, en de spitsen van hun tentpalen waren met gouden granaatappels en kleine zijden wimpels versierd. Maar behalve deze opgesierde tenten was er, zooals Thomas de Vaux het beschouwde, een verschrikkelijk aantal van de gewone zwarte tenten der Arabieren, daar deze, naar zijn begrip, toereikend waren om, naar de Oostersche wijze, een leger van vijfduizend man gemakkelijk op te nemen. Een aantal Arabieren en Kurden, volkomen geëvenredigd aan de uitgebreidheid van de legerplaats, vergaderden zich spoedig, ieder zijn paard aan de hand leidende, en hun monstering ging met een verbazend gedruisch van hun schelklinkende krijgsinstrumenten gepaard, waardoor steeds de oorlogen der Arabieren verlevendigd werden.

Zij vormden weldra een donkeren en verwarden hoop afgestegen ruiterij op den voorgrond; vervolgens sprong,

op het teeken van een schel geluid, dat ver boven den klank der muziek uitkwam, ieder ruiter in zijn zadel. Een wolk van stof, die bij deze beweging ontstond, verborg Richard en zijn gevolg het kamp, de palmboomen en de verafgelegen rij bergen, zoowel als de benden, wier plotselinge beweging de wolk had veroorzaakt, welke, zich hoog boven hun hoofden verheffende, de fantastische gedaante van pilaren koepels en minarets aannam. Men hoorde een tweeden schellen klank uit den boezem van dezen wolkachtigen sluier. Het was een teeken voor de ruiters, om vooruit te trekken, hetgeen zij in vollen galop deden, terwijl zij zich onder het voortrukken zoodanig schikten, dat zij ineens aan het front, op zijde en in de achterhoede van Richard's kleine lijfwacht kwamen, die aldus omringd was en bijna stikte door de dikke wolken stof, die hen van alle kanten omgaven. Door deze zag en verloor men afwisselend de woeste gedaanten en wilde gezichten der Saracenen, die hun lansen in alle mogelijke richtingen, onder het wildste geschreeuw, rondzwaaiden en voorwaarts stootten, en dikwijls hun paarden eerst tegenhielden, wanneer zij op een speerlengte van de Christenen af waren, terwijl die van de achterhoede dichte wolken pijlen over de hoofden der beide partijen schoten. Een dezer trof den draagstoel, waarin de Koningin zat, die luid gilde, en op dit oogenblik kleurde Richard's voorhoofd.

„Ha, St. George!" riep hij uit, „wij moeten wat orde onder dit ongeloovige schuim stellen!"

Maar Edith, wier draagstoel nabij was, stak haar hoofd hieruit, en in haar hand een der pijlen houdende, riep zij hem toe: „Koninklijke Richard, wacht u, wat gij doet. Zie, deze pijlen hebben geen punten!"

„Edel, gevoelig meisje!" hervatte Richard; „bij den hemel, gij beschaamt ons allen door uw waardigheid van gedachten en gezicht. — Verontrust u niet, mijn goede landslieden," riep hij zijn volgelingen toe — „hun pijlen hebben geen spitsen — en aan hun speeren ontbreken ook de stalen punten. Het is slechts een woeste verwelkoming, volgens hun wild gebruik, ofschoon zij ons zonder twijfel gaarne verschrikt of in verwarring zouden zien. Rukt voorwaarts, langzaam en vast!"

Toen zij dicht bij het kamp waren, terwijl koning Richard en zijn gevolg, als het ware, den kern vormden, rondom welken deze gedruischvolle bende ruiters huilde, schreeuwde,

schermutselde, galoppeerde en een tooneel van onbeschrijfelijke wanorde vormde, hoorde men nog eens een schellen gil, waarop al deze onregelmatige benden, die in de voorhoede en op de zijden van den kleinen troep Europeanen waren, afzakten, en een lange kolom vormende, in stille orde de achterhoede van Richard's troep volgden. Het stof begon thans in hun front te verdwijnen, toen er hun door dien donkeren sluier een bende ruiterij van meer geregelden aard, goed van wapenen van aanval voorzien, en die wel voor lijfwacht bij den hoogmoedigste van alle Oostersche monarchen had kunnen dienen, tegemoet trok.

Deze prachtige bende rukte onder het geluid van krijgsmuziek voorwaarts, en toen zij bij den troep der Christenen kwamen, openden zij hun rijen ter rechter- en linkerzijde, en lieten hen tusschen hun gelederen door trekken. Richard nam nu de voorste plaats bij zijn troep in, daar hij begreep, dat Saladin zelf naderde. Ook duurde het niet lang, of de sultan kwam, omringd door de officieren van zijn huis, en die afschuwelijke negers, die een Oosterschen harem bewaken, en wier mismaakte gedaante door den rijkdom hunner kleeding nog afzichterlijker gemaakt werd, met den blik en de manieren van iemand, op wiens voorhoofd de natuur geschreven had: „dit is een koning!" In zijn sneeuwwitten tulband en een zelfde gewaad en zijn wijde Oostersche broek met een scharlaken roode sjerp zonder eenig ander sieraad kon Saladin de eenvoudigste onder zijn lijfwacht geschenen hebben. Maar een nauwer onderzoek deed in zijn tulband dat onwaardeerbaar juweel ontdekken, hetwelk de dichters de zee van licht noemden; de diamant, waarop zijn wapen ingesneden was, en dien hij in een ring droeg, was waarschijnlijk alle kostbare steenen van de Engelsche kroon waard, en een saffier, die zich aan het einde van het hecht van zijn dolk bevond, was niet van veel minder waarde. Hierbij moet men nog voegen, dat de sultan, om zich voor het stof te bewaren, hetwelk in de nabijheid der Doode zee op de fijnste asch gelijkt, of misschien uit Oosterschen hoogmoed, een soort van sluier, die aan zijn tulband vastgemaakt was, droeg, die zijn edele gelaatstrekken eenigszins verdonkerde. Hij reed op een melkwit Arabisch paard, dat hem droeg, alsof het wist, welken edelen last het op zijn rug had, en trotsch daarop was.

Er was geen verdere inleiding noodig. De twee heldhaftige monarchen, want dien naam verdienden zij ten volle, sprongen

tegelijk van het paard; en terwijl de troepen staan bleven en de muziek eensklaps ophield, gingen zij in diepe stilte op elkander toe, en na een beleefde buiging van weerskanten, omhelsden zij elkander als broeders en huns gelijken. De praal en pracht van beide zijden trok geen verdere aandacht tot zich — niemand zag iets anders dan Richard en Saladin, en ook zij zagen niets dan elkander. De blikken, waarmee Richard Saladin beschouwde, waren echter meer opmerkzaam, dan die, welke de sultan op hem vestigde; ook was deze de eerste, die het stilzwijgen afbrak.

„Melec Ric is Saladin even welkom, als het water deze woestijn. Ik vertrouw, dat hij geen wantrouwen tegen deze talrijke schaar heeft. Behalve deze gewapende slaven van mijn huis, zijn degene, welke u met oogen van verwondering en verwelkoming omringen, zelfs de nederigsten van hen, allen bevoorrechte edelen van mijn duizend stammen; want wie, die aanspraak kon maken om tegenwoordig te zijn, zou thuis willen blijven, daar er zulk een vorst als Richard te zien was, met den schrik voor wiens naam zelfs te midden van het zand van Yemen, de voedster haar kind tot stilte brengt, en de vrije Arabier zijn wederspannig ros beteugelt." [1])

„En dit zijn allen Arabische edelen," vroeg Richard, om zich heen ziende op de woeste gedaanten, wier gelaat zwart was van de zonnestralen, wier tanden het ivoor in witheid evenaarden, terwijl hun zwarte oogen van onder de schaduw hunner tulbanden met fieren en bovennatuurlijken glans schitterden, en hun kleeding over het algemeen eenvoudig, zelfs armelijk was.

„Zij maken aanspraak op dien rang," antwoordde Saladin; „maar ofschoon zij talrijk zijn, gehoorzamen zij toch aan de voorwaarden van het verdrag, en dragen geen wapenen behalve den sabel — zelfs het ijzer hunner lansen hebben zij achtergelaten."

„Ik vrees," bromde De Vaux in het Engelsch, „dat zij dit op een plaats gelaten hebben, waar zij het schielijk kunnen vinden. Een zeer bloeiend huis van Pairs, dat beken ik, en zij zouden Westminster-Hall wat te nauw voor zich vinden."

„Stil, De Vaux," antwoordde Richard, „ik beveel het u. — Edele Saladin," zei hij vervolgens, „de achterdocht en

---

[1]) Inderdaad bleef bij de Saracenen lang na des konings aftocht een spreekwoord, dat Richard in het bosch zat.

gij, gij kunt niet op denzelfden grond bestaan. Ziet gij," op den draagstoel wijzende, — „ik heb ook eenige kampioenen medegebracht, ofschoon zij, misschien met inbreuk op het verdrag, gewapend zijn, want schitterende oogen en schoone gelaatstrekken zijn wapenen, die men niet achterlaten kan."

De sultan, zich naar den draagstoel wendende, maakte een diepe buiging, alsof hij naar Mekka zag, en kuste het zand ten teeken van achting.

„Neen, broeder," zei Richard, „zij vreezen een nadere ontmoeting niet; wilt gij niet naar haar draagstoelen rijden, en de gordijnen zullen dadelijk weggetrokken worden."

„Dat verhoede Allah!" antwoordde Saladin; „want geen Arabier ziet hier toe, of hij zou het voor een schande houden, dat de edele vrouwen met ontbloote gezichten gezien werden."

„Gij zult haar in het bijzonder zien, broeder," hernam Richard.

„Tot welk doel?" hervatte Saladin droefgeestig. „Uw laatste brief was voor de hoop, die ik koesterde, gelijk water voor het vuur; en waarom zou ik opnieuw een vlam ontsteken, die mij wel kan verteren, maar niet verwarmen? — Maar wil mijn broeder niet in de tent gaan, welke zijn dienaar voor hem bereid heeft? Mijn voornaamste zwarte slaaf heeft bevel voor de ontvangst der Prinsessen — de officieren van mijn huis zullen voor uw gevolg zorgen; en wij zelf zullen de kamerheer van Koning Richard zijn."

Hij wees nu den weg naar een prachtige tent, waarin zich alles bevond, wat een koninklijke weelde kon bedenken. De Vaux, die den koning bediende, nam hem de capa of den langen reismantel af, dien Richard droeg, en deze stond voor Saladin in de sluitende kleeding, welke de kracht en evenredige bouw van zijn persoon voordeelig uit deed komen, terwijl deze een sterk contrast met het fladderende gewaad vormde, hetwelk de magere gedaante van den Oosterschen monarch bedekte. Het was Richard's ontzaglijk zwaard, dat hoofdzakelijk de aandacht van den Saraceen trok, een breede, rechte kling, waarvan de schijnbaar niet te hanteeren lengte zich bijna van den schouder tot aan de hiel van den drager uitstrekte.

„Had ik dit staal niet in het front van den slag zien schitteren," zei Saladin, „gelijk dat van Azraël, dan zou ik niet geloofd hebben, dat een menschenarm dit kon bestieren. Mag ik u verzoeken, om Melec Ric in vrede en alleen tot een

proef van zijn sterkte een slag daarmede te zien doen?"

„Gaarne, edele Saladin", antwoordde Richard, en rondziende naar iets, waarop hij zijn kracht uitoefenen kon, zag hij een stalen knots, die een der wachten hield, waarvan de steel van hetzelfde metaal en omtrent anderhalf duim in doorsnede was — deze legde hij op een houten blok.

De bezorgheid van De Vaux voor de eer zijns meesters deed hem in het Engelsch fluisteren: „om der heiligen Maagd wille, mijn koning, zie toe wat gij onderneemt. Uw volle kracht is nog niet teruggekeerd — geef den ongeloovige geen gelegenheid tot zegepraal."

„Zwijg, gek!" zei Richard, vast op zijn plaats staande, en met een fieren blik om zich heen ziende. — „denkt gij, dat het in zijn tegenwoordigheid missen kon?"

Het blinkende zwaard, door zijn beide handen bestierd, verhief zich tot aan zijn linker schouder, draaide rond zijn hoofd, viel met den zwaai van een vreeselijk werktuig neder, en de ijzeren stang rolde in twee stukken op den grond, evenals een houthakker een jong boompje met een groot snoeimes zou afhouwen.

„Bij het hoofd van den Profeet, een allerverwonderlijkste houw!" riep de sultan, terwijl hij met het oog eens kenners de in stukken gehouwen ijzeren stang nauwkeurig onderzocht. De kling van het zwaard was zoo goed gehard, dat dit niet het minste teeken opleverde, dat zij door de verrichte daad aan sterkte geleden had. Hierop nam hij des konings hand, en de groote en gespierde kracht, die duidelijk aan deze te zien was, beschouwende, lachte hij, terwijl hij de zijne er naast legde, die zoo rank en dun, zoo veel geringer in vleesch en spieren was.

„Ja, zie goed toe," zei De Vaux in het Engelsch, „het zal lang duren, eer uw lange apenvingers met uw schoone, vergulde sikkel zulk een daad verrichten."

„Stil, De Vaux," zei Richard, „bij onze lieve Vrouw, hij verstaat of gist uw meening — wees niet zoo onbeschoft, bid ik u."

De sultan zei inderdaad op hetzelfde oogenblik: „iets wilde ik gaarne beproeven — maar waarom zouden de zwakken hun minderheid in tegenwoordigheid der sterken laten zien? Evenwel heeft ieder land zijn eigen oefeningen, en mogelijk is dit nieuw voor Melec Ric." — Bij deze woorden nam hij van de vloer een kussen van zijde en dons, en zette dit op het eene

einde rechtop. — „Kan uw wapen dit kussen splijten?" vroeg hij aan koning Richard.

„Neen voorzeker niet," hervatte de koning, „geen zwaard op de aarde, al ware het de Excalibur van koning Arthur, kan iets doorsnijden, wat geen vasten tegenstand biedt."

„Pas dan op," zei Saladin; en de mouw van zijn gewaad optrekkende, vertoonde hij zijn arm, die weliswaar lang en mager was, maar dien een gedurige oefening tot een massa verhard had, die uit niets dan leden, zenuwen en spieren bestond. Hij trok zijn sabel uit de schede; dit was een kromme en smalle kling, die niet gelijk de zwaarden der Franken glinsterde, maar integendeel van een matte, blauwe kleur was, met tien millioenen schroefsgewijze loopende lijnen geteekend, die toonden, hoe het metaal door den wapensmid was bewerkt geworden. Met dit wapen, dat in schijn zoo weinig kon uitrichten, wanneer het met dat van Richard vergeleken werd, stond de sultan, zijn gewicht op zijn linker voet rustende, die een weinig naar voren stond; hij balanceerde een weinig, alsof hij zijn doel goed in het oog wilde houden; daarop plotseling voorwaarts stappende, trok hij den sabel dwars door het kussen, terwijl hij het scherp zoo behendig en tevens met zoo weinig zichtbare inspanning gebruikte, dat het kussen eerder van elkaar scheen te vallen, dan dat het door geweld vaneen gescheiden werd.

„Dit is een goochelaarsstuk," zei De Vaux, vooruitspringende, en het stuk van het kussen, dat afgesneden was, oprapende, alsof hij zich van de waarachtigheid der zaak wilde overtuigen — „daar is tooverij bij."

De sultan scheen hem te begrijpen; want hij maakte de soort van sluier los, dien hij tot nu toe had om gehad, legde hem dubbel langs het scherp van zijn sabel, strekte hem in de lucht, en trok het scherp eensklaps door den sluier, ofschoon deze geheel los om de kling hing, en scheidde ook dezen in twee deelen, die naar verschillende kanten der tent vlogen, op die manier de buitengewone scherpheid en hardheid van het wapen als de uitstekende behendigheid van den gebruiker toonende.

„Nu, in vollen ernst, broeder," zei Richard, „gij zijt onnavolgbaar in de kunstgrepen met het zwaard en het zou zeer gevaarlijk zijn met u te vechten. Evenwel stel ik eenig vertrouwen in een goeden Engelschen slag, en wat wij niet door list vermogen, vergoeden wij door sterkte. In waarheid

zijt gij even ervaren in het toebrengen van wonden, als mijn wijze Hakim in het genezen ervan. Ik denk toch zeker, dat ik den geleerden arts zal zien. Ik ben hem veel dank verschuldigd, en heb eenige kleine geschenken medegebracht."

Terwijl hij sprak, verwisselde Saladin zijn tulband tegen een Tartaarsche muts. Nauwelijks had hij dit gedaan, of De Vaux opende eensklaps zijn breeden mond en zijn groote, ronde oogen, en Richard staarde met niet minder verwondering den sultan aan, die op een ernstigen en veranderden toon zei:

„De zieke," zegt de dichter, „kent den geneesheer aan zijn stap; maar wanneer hij hersteld is, kent hij niet eens zijn gelaat, wanneer hij hem aanziet."

„Een wonder! — een wonder!" riep Richard uit.

„Zonder twijfel door Mahomed bewerkt," zei Thomas de Vaux.

„Dat ik mijn geleerden Hakim alleen door het afleggen van zijn muts en zijn tulband zou verliezen, en hem in mijn koninklijken broeder Saladin wedervinden!"

„Dat is het gebruik der wereld," antwoordde de sultan; „het gescheurde kleed maakt niet altijd den derwisch uit."

„En het was op uw voorspraak," zei Richard, „dat de ridder van den Luipaard van den dood gered werd — en door uwe kunstgreep, dat hij mijn legerplaats weer vermomd bezocht?"

„Zoo is het," hervatte Saladin, „ik was bekwaam genoeg als geneesheer om te weten, dat, als de wonden van zijn bloedende eer niet gestild werden, de dagen zijns levens weinig zouden zijn. Zijn vermomming werd vlugger doorgrond, dan ik van den goeden uitslag van de mijne verwacht had."

„Een toeval," hernam Richard, (waarschijnlijk op de omstandigheid doelende, dat hij met zijn lippen de wond van den gewaanden Nubiër uitgezogen had,) deed mij eerst ontdekken, dat zijn vel door kunst gekleurd was; en toen ik eens dien wenk had, werd de ontdekking zeer gemakkelijk, want zijn gedaante en zijn voorkomen zijn niet te vergeten. Ik vertrouw, dat hij morgen zal strijden."

„Hij is in volle voorbereiding en heeft veel hoop," zei de sultan. „Ik heb hem wapens en een paard verschaft, daar ik een groote gedachte van hem heb, voorzoover ik hem in onderscheidene vermommingen heb gadegeslagen."

„Weet hij thans," vroeg Richard, „wien hij zooveel verplicht is?"

„Ja," antwoordde de Saraceen, „ik was verplicht te bekennen, wie ik was, toen ik hem mijn voornemen mededeelde."

„En bekende hij u iets?" vroeg de koning van Engeland.

„Rechtstreeks niets," hervatte de sultan; „maar uit vele dingen, die tusschen ons voorgevallen zijn, maak ik op, dat zijn liefde te hoog geplaatst is, om een gelukkigen uitslag te hebben."

„En gij wist, dat zijn stoute en onbeschaamde hartstocht uw eigen wenschen dwarsboomde?" vroeg Richard.

„Dit kon ik gissen," hernam Saladin: „maar zijn hartstocht had bestaan, eer mijn wenschen gevormd waren — en dit moet ik er thans bijvoegen, zij zal ze ook wel overleven. — Ik kan mijne teleurstelling niet op hem wreken, die er geen deel aan had. Of, zoo deze hooggeboren dame hem meer dan mij beminde, wie kan zeggen, dat zij geen recht aan een ridder deed, die zoo edel is?"

„Echter van te geringe afkomst, om zich met het bloed van Plantagenet te vermengen," zei Richard op trotschen toon.

„Dat kunnen uwe grondbeginselen in Frangistan zijn." hervatte de sultan. „Onze dichters in de Oostersche landen zeggen, dat een dapper kameeldrijver waardig is de lippen eener schoone koningin te kussen, terwijl een lafhartig prins niet waardig is, den zoom van haar kleed aan te raken. Met uw verlof, edele broeder, ik moet thans afscheid van u nemen, om den hertog van Oostenrijk en dien anderen Nazareenschen ridder te ontvangen, die de gastvrijheid veel minder waard zijn, en toch behoorlijk moeten onthaald worden, niet om hunnent wil, maar om mijn eigen eer — want wat zegt de wijze Lokman? „Zeg niet, dat het voedsel wat gij aan den vreemdeling geeft, voor u verloren is — want indien zijn lichaam daardoor versterkt en gevoed wordt, dan wordt niet minder uw eigen eer en uw goede naam daardoor bevorderd en vermeerderd."

De Saraceensche monarch vertrok uit koning Richards tent, en na hem eerder door teekens dan door woorden aangeduid te hebben, waar die van de koningin en haar gevolg opgeslagen was, ging hij den markies van Montserrat en zijn begeleiders ontvangen, waarvoor de prachtlievende sultan met evenveel glans toebereidselen had laten maken,

ofschoon met minder hartelijkheid. De heerlijkste ververschingen, zoowel naar den Oosterschen als den Europeeschen smaak, werden den koninklijken en vorstelijken gasten van Saladin aangeboden, elk in een bijzondere tent; en zoozeer lette de sultan op de gewoonten en den smaad zijner bezoekers, dat er Grieksche slaven bij de hand waren, om hun den beker, welke de afschuw der sekte van Mahomed is, aan te bieden. Eer Richard zijn maal geëindigd had, trad de oude Omrah, die den brief des sultans naar de Christelijke legerplaats gebracht had, binnen met een plan voor de plechtigheden, die den volgenden dag moesten in acht genomen worden. Richard, die den smaak van zijn ouden kennis kende, noodigde hem, om met hem een flesch Schiras te drinken; maar Abdallah gaf hem met een bedroefd gelaat te kennen, dat zelfverloochening in de tegenwoordige omstandigheden een zaak was, waarin zijn leven betrokken was; want dat Saladin, in vele opzichten verdraagzaam, de wetten van den profeet zoo goed zelf in acht nam, dat hij de vervulling van deze bij anderen door zware straffen zocht af te dwingen.

„Welnu dan," zei Richard, „indien hij niet van den wijn, dien verlichter van het menschelijk hart, houdt, is zijn bekeering niet te wenschen, en de voorspelling van den gekken priester van Engaddi vervliegt als kaf voor den wind."

Hierop las de koning de artikels van het gevecht voor, wat veel tijd kostte, daar men over sommige punten zoowel de tegenpartij als den sultan raadplegen moest.

Eindelijk werd men het over alles eens, en zij werden in het Fransch en Arabisch in het protocol opgenomen, en dit door Saladin, als scheidsrechter van het strijdperk en door Richard en Leopold, als borgen voor de twee strijders, onderteekend. Toen de Omrah voor dien avond afscheid van den koning nam, trad De Vaux binnen.

„De goede ridder," zei hij, „die morgen zal strijden, wenscht te weten, of hij dezen avond zijn opwachting bij zijnen koninklijken secondant mag maken?"

„Hebt gij hem gezien, De Vaux?" vroeg de koning glimlachend; „en hebt gij een goeden kennis gevonden?"

„Bij onze lieve Vrouw van Lanercost," antwoordde De Vaux, „er zijn zoovele verrassingen en gedaanteverwisselingen in dit land, dat mijn arme hersens ervan duizelen. Nauwelijks had ik Sir Kenneth van Schotland herkend, of

zijn goede hond, die voor een korte poos onder mijn zorg was geweest, kwam mij liefkoozen; en zelfs toen kende ik het dier alleen aan de breedte zijner borst, de rondheid zijner pooten en zijn wijze van blaffen, want het arme dier was gelijk Venetiaansch glas beschilderd."

„Gij hebt meer verstand van beesten dan van menschen, De Vaux," zei de koning.

„Ik wil niet ontkennen," zei De Vaux, „dat ik hen dikwijls de eerlijkste gevonden heb. Ook behaagt het uwe majesteit mij somtijds een beest te noemen; buitendien ben ik in dienst van den Leeuw, dien alle menschen voor den koning der dieren erkennen."

„Waarlijk, daar hebt gij fraai met uw lans tegen mijn voorhoofd gestooten," hernam de koning. „Ik heb altijd gezegd, dat gij een soort van vernuft hebt, De Vaux — maar bij mijn ziel, men moet u met een smidshamer slaan, eer men het aan het vonken schieten kan brengen. Maar ter zake — is de goede ridder goed gewapend en uitgerust?"

„Volkomen en behoorlijk," antwoordde De Vaux; „ik ken de wapenrusting wel — het is die, welke de Venetiaansche commissaris uwe hoogheid voor vijfhonderd byzantijnen aanbood, juist voordat gij ziek geworden zijt."

„En hij heeft het, daar sta ik voor in, voor een paar dukaten meer en contante betaling ve kocht? Deze Venetianen zouden het heilige Graf zelf verkoopen!"

„Zij zou nooit in een edeler zaak gedragen kunnen worden," hernam De Vaux.

„Dank de edelmoedigheid van den Saraceen," hervatte de koning, „en niet de gierigheid der Venetianen."

„Ik wilde om Gods wil, dat uwe majesteit voorzichtiger was," zei de angstvallige De Vaux. „Hier worden wij door al onze bondgenooten verlaten wegens de beleedigingen, die den een of ander zijn aangedaan; wij kunnen niet hopen op het land te slagen, en wij moeten slechts nog met de amphibie-republiek twisten, om de middelen tot den terugtocht over zee te verliezen."

„Ik zal mij in acht nemen," hervatte Richard ongeduldig; „maar bedil mij niet langer. Zeg mij liever, want dit is van belang, heeft de ridder een biechtvader?"

„Ja," antwoordde De Vaux; „de kluizenaar van Engaddi, die dezen plicht bij hem vervuld heeft, toen hij zich ter dood voorbereidde, is bij de tegenwoordige gelegenheid ook bij

hem, daar het gerucht van den tweestrijd hem hier gebracht heeft."

„Het is wel," zei Richard, „en nu tot het verzoek van den ridder. Zeg hem, dat Richard hem zal ontvangen, wanneer hij door het vervullen van zijn plicht bij den Diamant der woestijn zijn schuld bij den St. Georgeberg weer zal goedgemaakt hebben. En terwijl gij door het kamp gaat, deel dan de koningin mede, dat ik haar in haar tent zal bezoeken en zeg aan Blondel, dat hij mij daar moet opzoeken."

De Vaux vertrok, en ongeveer een uur daarna wandelde Richard, zijn mantel om zich slaande, en zijn guitaar in de hand nemende, naar de tent der koningin. Verscheidene Arabieren gingen hem voorbij, maar steeds met het hoofd van hem afgewend en de oogen ter aarde geslagen, ofschoon hij bemerken kon, dat allen hem ernstig aanzagen, wanneer hij voorbij was. Dit deed hem met reden vermoeden, dat hij bij hen bekend was; maar dat, of de bevelen van den sultan, of hunne Oostersche beleefdheid hun verbood, om acht te slaan op een vorst, die incognito wenschte te blijven.

Toen de koning de tent der koningin bereikte, vond hij deze door die ongelukkige dienaars bewaakt, welke de Oostersche jaloezie rondom de Zenana plaatst. Blondel wandelde voor de deur heen en weer en tokkelde van tijd tot tijd zijn snaren op een wijze, die de Afrikanen hun ivoren tanden deed zien, en hem met hun zonderlinge gebaren en schelle, onnatuurlijke stemmen begeleidden.

„Wat wilt gij met deze kudde zwart vee, Blondel?" vroeg de koning; „waarom gaat gij niet in de tent?"

„Omdat mijn beroep noch het hoofd noch de vingers kan missen," antwoordde Blondel, „en deze eerlijke negers dreigden, om mij lid voor lid af te houwen, zoo ik voorwaarts drong."

„Nu, ga dan maar met mij mee naar binnen," zei de koning, „ik zal uw vrijgeleide zijn."

De zwarten lieten nu hun pieken en sabels voor koning Richard zakken en sloegen hun oogen op den grond, alsof zij onwaardig waren hem aan te zien. In het binnenste van de tent vonden zij De Vaux bij de koningin. Terwijl Berengaria Blondel verwelkomde, sprak Richard eenigen tijd in het geheim en ter zijde met zijn schoone nicht.

Eindelijk zei hij fluisterend tot haar: „zijn wij nog vijanden, schoone Edith?"

„Neen, mijn koning," antwoordde Edith op een toon, juist zacht genoeg om de muziek niet te hinderen, — „niemand kan vijandschap tegen koning Richard voelen, wanneer hij zich toonen wil, zooals hij werkelijk is, grootmoedig en edel, zoowel als dapper en eervol."

Dit zeggende, strekte zij haar hand naar hem uit. De koning kuste die tot een teeken van verzoening en vervolgde toen: „gij meent, schoone nicht, dat mijn toorn in deze zaak geveinsd was; maar gij vergist u De straf, die ik dezen ridder opgelegd heb, was billijk; want hij had — het doet niets af voor welk een verleidenden omkoopprijs, schoone nicht — het hem toevertrouwde verraden. Maar ik verheug mij, misschien evenzeer als gij, dat de dag van morgen hem de kans geeft, om overwinnaar in den strijd te worden en de smet af te wasschen, die eenigen tijd op hem, als op een dief en verrader, gekleefd heeft. Neen! — toekomende tijden mogen Richard wegens onstuimige dwaasheid laken; maar zij zullen zeggen, dat hij in het vellen van het vonnis rechtvaardig was, wanneer hij moest, en genadig, wanneer hij kon!"

„Prijs u zelven niet, Richard," hernam Edith. „Zij kunnen uwe gerechtigheid wreedheid — uwe genade luim noemen."

„En wees gij niet hoovaardig," hervatte de koning, „alsof uw ridder, die zijn wapenrusting nog niet aangegespt heeft, haar reeds in zegepraal losmaakte. — Koenraad van Montserrat wordt voor een goede lans gehouden; als de Schot eens den strijd verloor!"

„Dat is onmogelijk!" antwoordde Edith op vasten toon. „Mijn eigen oogen hebben dien Koenraad, gelijk een lagen dief, zien sidderen en van kleur veranderen. Hij is schuldig en de kampproef is een beroep op de rechtvaardigheid Gods. Ik zelf zou, in zulk een zaak, zonder vrees met hem durven strijden."

„Bij de heilige mis, ik geloof, dat gij het doen zoudt," zei de koning, „en hem bovendien ter neer werpen; want er ademde nooit een oprechter Plantagenet dan gij."

Hij hield op en voegde er op een zeer ernstigen toon bij: „Zorgt, dat gij voortgaat u te herinneren, wat gij aan uwe geboorte schuldig zijt."

„Wat beduidt deze raad, dien gij mij op dit oogenblik zoo ernstig geeft?" vroeg Edith. „Ben ik zoo lichtzinnig, dat ik mijn naam en stand vergeten zou?"

„Ik wil ronduit spreken, Edith," antwoordde de koning,

„en als tot eene vriendin. — Wat zal deze ridder voor u zijn, als hij uit dien strijd als overwinnaar optreedt?"

„Voor mij?" hervatte Edith, van schaamte en misnoegen kleurende; — „wat kan hij voor mij meer zijn dan een geëerd ridder, zulk een gunst waardig, als koningin Berengaria hem zou schenken, indien hij haar voor zijn dame gekozen had, inplaats van een onwaardige keus te doen? De geringste kan zich aan den dienst eener koningin wijden, maar de roem van zijn keus," dit zei zij op trotschen toon, „moet zijn belooning zijn."

„Evenwel heeft hij veel voor u gedaan en geleden," hernam de koning.

„Ik heb zijn diensten met eer en toejuiching en zijn lijden met tranen betaald," antwoordde Edith. „Indien hij eenig ander loon verwachtte, dan moest hij in zijn eigen stand bemind hebben."

„Gij zoudt dus het bloedige nachtkleed niet om zijnentwille aantrekken?" vroeg koning Richard.

„Evenmin," antwoordde Edith, „als ik van hem zou gevorderd hebben, om zijn leven door een daad bloot te stellen, die meer dolheid dan eer was."

„De meisjes spreken altijd zoo," zei de koning, „maar wanneer de begunstigde minnaar met zijn aanzoek op een meisje aandringt, dan zegt zij met een zucht, dat haar sterren het anders besloten hadden."

„Uwe majesteit heeft mij nu al voor den tweeden maal met den invloed van mijn horoscoop bedreigd," hervatte Edith met waardigheid. „Vertrouw erop, mijn koning, dat, hoe groot ook de macht der sterren is, uwe arme bloedverwante nooit een ongeloovige of een verborgen avonturier zal huwen! — Vergun mij nu, dat ik naar de muziek van Blondel luister, want de toon van uwe koninklijke vermaningen is niet zoo aangenaam voor het oor."

Het einde van den avond leverde verder niets merkwaardigs op.

ACHTENTWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Hoort gij 't geklikklak van den strijd
Lans tegen lans, ros tegen ros?
GRAY.

Men was overeengekomen, wegens de hitte van het klimaat, dat het gerechtelijk gevecht, dat thans onderscheidene natiën bij den Diamant der woestijn had doen vergaderen, een uur na zonsopgang plaats zou hebben. Het wijde strijdperk, dat onder het toezicht van den ridder van den Luipaard was ingericht, sloot een ruimte van hard zand in, die honderd zestig ellen lang en ruim vijftig breed was. Het strekte zich in de lengte van het noorden naar het zuiden uit, zoodat beide partijen een gelijk voordeel van de opgaande zon hadden. Saladin's koninklijke zetel was aan den westkant van de omheining opgericht, vlak in het midden, waar men verwachtte, dat de strijders elkander ontmoeten zouden. Hier tegenover was een galerij met gesloten vensters, zoo ingericht, dat de dames, waarvoor deze plaats bestemd was, het gevecht konden aanschouwen, zonder zelven gezien te worden. Er waren ook tronen opgericht; maar de aartsbisschop, bespeurende, dat de zijne lager dan die van koning Richard was, weigerde deze te bezetten; en Leeuwenhart, die zich veel zou hebben laten welgevallen, eer een formaliteit den strijd zou verhinderd hebben, gaf er gewillig zijn toestemming toe, dat de borgen, zooals zij genoemd werden, gedurende het gevecht te paard zouden blijven. Aan den eenen kant van het strijdperk werd het gevolg van Richard geplaatst, en tegenover hen stonden de begeleiders van den aangeklaagde, Koenraad. Rondom den troon, voor den Sultan bestemd, waren zijn prachtige Georgische wachten gerangschikt, en het overige van de omheining was door Christen en Mahomedaansche toeschouwers bezet.

Lang voor het aanbreken van den dag was het strijdperk

door een nog grooter aantal Saracenen omringd, dan Richard den vorigen dag gezien had. Toen de eerste straal van de schitterende zonneschijf zich boven de woestijn verhief, werd het geroep van: „ten gebede — ten gebede!" door den sultan zelven aangeheven, en door anderen beantwoord, wier rang en ijver hun het recht gaven, voor muezzins te handelen. Het was een treffend schouwspel, hen allen op den grond te zien zinken, met het doel om hun gebed op te zeggen, met het gelaat naar Mekka gekeerd. Maar toen zij van den grond opstonden, schenen de zonnestralen, die nu spoedig sterker werden, het gevoelen van den lord van Gilsland van den vorigen avond te bevestigen. Zij werden door menige spits van een speer teruggekaatst, want de puntlooze lansen van den vorigen dag waren er niet meer. De Vaux wees dit zijn meester aan, die ongeduldig antwoordde, dat hij een volmaakt vertrouwen op de rechtschapenheid van den Sultan had; maar dat als De Vaux voor zijn zwaarlijvig lichaam bevreesd was, hij zich kon verwijderen.

Kort daarna hoorde men het geraas der pauken, op wier klank al de Saraceensche ruiters van het paard sprongen, en zich nederbogen, alsof zij een tweede morgengebed wilden verrichten. Dit geschiedde om de koningen met Edith en haar gevolg gelegenheid te geven, om van de tent naar de voor haar bestemde galerij te gaan. Vijftig wachten van Saladin's Serail met ontbloote sabels vergezelden haar, met bevel, om ieder neer te sabelen, hij mocht prins of boer zijn, die het zou wagen de dames onder het voorbijgaan aan te zien, of zelfs het hoofd durven oplichten, voordat het ophouden der muziek allen zou onderrichten, dat zij in haar galerij waren aangekomen, waar zij door geen nieuwsgierig oog konden beschouwd worden.

Deze bijgeloovige inachtneming van Oosterschen eerbied voor het schoone geslacht verwekte bij koningin Berengaria eenige aanmerkingen, die voor Saladin en zijn vaderland zeer ongunstig waren. Maar daar haar hol, zooals de koninlijke schoone het geliefde te noemen, door haar zwarte wachters veilig gesloten en bewaakt was, was zij in de noodzakelijkheid om zich met zien te vergenoegen, en voor het tegenwoordige het nog heerlijker genoegen van gezien te worden ter zijde te stellen.

Intusschen gingen de secondanten van beide kampvechters, zooals hun plicht voorschreef, onderzoeken, of deze behoorlijk

gewapend en voor het gevecht gereed waren. De aartshertog van Oostenrijk had geen haast, om dit gedeelte van de plechtigheid te vervullen, daar hij den vorigen avond een flinken roes gehad had. Maar de grootmeester der Tempeliers, die meer belang in den uitslag van den strijd stelde, was vroegtijdig voor de tent van Koenraad van Montserrat. Tot zijn groote verbazing weigerden de bedienden hem binnen te laten.

„Kent gij mij niet, schurken?" vroeg de grootmeester in groote gramschap.

„Zeer goed, zeer dapper en eerwaardig heer," antwoordde Koenraad's schildknaap; „maar zelfs gij moogt voor het tegenwoordige niet naar binnen — de markies is op het punt van te biechten."

„Te biechten!" riep de Tempelier op een toon uit, waarin schrik met verbazing en verachting vermengd was — „en bij wien, bid ik u?"

„Mijn meester heeft mij stilzwijgendheid geboden," hernam de knaap; waarop de grootmeester hem voorbij snelde, en de tent binnentrad.

De markies van Montserrat knielde aan de voeten van den kluizenaar van Engaddi, en was op het punt, zijn biecht te beginnen.

„Wat beteekent dit, markies?" vroeg de grootmeester; „sta op, schaam u — of als gij volstrekt moet biechten, ben ik niet hier?"

„Ik heb reeds te dikwijls bij u gebiecht," antwoordde Koenraad met bleeke wangen en sidderende stem. „Om Gods wil, grootmeester, vertrek, en laat ik mijn geweten aan dien heiligen man ontvouwen."

„Waarin is hij heiliger dan ik?" zei de grootmeester. — „Kluizenaar, profeet, zinnelooze — zeg, zoo gij durft, waarin gij mij overtreft?"

„Stout en slecht man," hervatte de kluizenaar, „weet, dat ik gelijk aan het getraliede venster ben, en het goddelijk licht gaat door hetzelve, ofschoon het, helaas! mij zelven niet helpt. Gij gelijkt op ijzeren staven, die noch zelf licht ontvangen, noch het aan iemand mededeelen."

„Praat niet tegen mij, maar vertrek uit deze tent," zei de grootmeester, „de markies zal dezen morgen niet biechten, of het moest dan bij mij zijn, want ik verlaat zijn zijde niet."

„Is dit met uw toestemming," zei de kluizenaar tegen

Koenraad, „want denk niet, dat ik dezen trotschen man gehoorzamen zal, wanneer gij mijn bijstand begeert."

„Helaas!" zei Koenraad besluiteloos, „wat wilt gij, dat ik zeggen zal? — Vaarwel voor een poos — wij zullen naderhand met elkander spreken."

„O, uitstel!" riep de heremiet uit, „gij zijt een zielenmoordenaar! Ongelukkige, vaarwel — niet voor een tijdlang, maar totdat wij elkander ontmoeten zullen — het is onverschillig waar. En wat u betreft," voegde hij er bij, zich tot den grootmeester wendende, „sidder!"

„Sidderen," hervatte de Tempelier verachtelijk, „ik kan niet, al wilde ik ook."

De kluizenaar hoorde zijn antwoord niet, daar hij de tent reeds verlaten had.

„Welaan, schielijk ter zake," zei de grootmeester, „daar gij die dwaasheid toch verrichten wilt. — Luister — ik geloof, dat ik uw meeste zwakheden ken, dus kunnen wij de bijzonderheden daarlaten, daar deze wat te lang zouden zijn, en met den aflaat beginnen. Wat beduidt het om de vlekken modder te tellen, wanneer wij op het punt zijn, deze van onze handen te wasschen!"

„Daar gij weet, wat gij zelf zijt," zei Koenraad, „is het godslasterend er van te spreken, een ander te willen vergeven."

„Dat is niet naar den regel, heer markies," antwoordde de Tempelier, „gij zijt meer nauwgezet, dan bijgeloovig. De aflaat van den echten priester is even krachtdadig, alsof hij een heilige was — anders moge God den armen boeteling helpen! Welke gekwetste vraagt er naar, of de wondarts, die zijn wonden onderzoekt, schoone handen heeft of niet? — Kom, zullen wij met het spel beginnen?"

„Neen," antwoordde Koenraad, „ik wil liever sterven zonder te biechten, dan met het sacrament spotten."

„Kom, edele markies," hernam de Tempelier, „verhef uwen moed, en spreek niet zoo. In een uur zult gij zegepralend in het strijdperk staan, of in uw helm biechten, gelijk een dapper ridder."

„Helaas, grootmeester!" hervatte Koenraad, „alles voorspelt kwaad voor deze zaak. De zonderlinge ontdekking door het instinct van een hond — het weer opleven van dezen Schotschen ridder, die optreedt als een spook — allemaal slechte voorteekens."

„Bah," zei de Tempelier, „ik heb u uwe lans uit scherts

tegen hem moedig zien zwaaien, en dat wel met gelijken kans van goeden uitslag — verbeeld u, dat gij slechts in het tournooi zijt, en wie staat hem beter in het tournooiveld, dan gij? — Komt, knapen en wapendragers, uw meester moet voor den strijd uitgerust worden."

De bedienden traden binnen, en begonnen den markies te wapenen.

„Wat voor weer is het buiten?" vroeg Koenraad.

„De zon gaat donker op," antwoordde een schildknaap.

„Gij ziet, grootmeester," vervolgde Koenraad, „niets lacht ons toe."

„Gij zult des te koelbloediger vechten, mijn zoon," hervatte de Tempelier, „dank den hemel, dat Hij de zon dezen morgen getemperd heeft, om u van dienst te zijn."

Zoo schertste de grootmeester; maar zijn spotternijen hadden haren invloed op het gemoed van den markies verloren, en, in weerwil van zijn pogingen om vroolijk te schijnen, deelde de droefgeestigheid zich aan den grootmeester mede.

„Deze lafaard," dacht hij, „zal uit louter flauwheid en lafhartigheid in den strijd bezwijken, en dat noemt hij een geweten. Ik, dien gezichten en voorteekenen niet schokken — die vast ben in mijn voornemen, als de levende rots — ik zelf moest den strijd gestreden hebben .— Gave God, dat de Schot hem op de plek doodde — het zou het beste zijn, als hij de overwinning niet behalen kan. Maar er kome wat er wil, hij moet geen anderen biechtvader dan mij hebben — onze zonden zijn te gemeenschappelijk, en hij kon wel eens mijn deel met het zijne biechten."

Terwijl deze gedachten door zijn hoofd liepen, ging hij voort met den markies in het wapenen te helpen, maar het geschiedde zwijgend.

Het uur kwam ten laatste, de trompetten schalden, de ridders reden het strijdperk binnen, van top tot teen naar behooren gewapend, en gelijk mannen, die voor de eer van een koninkrijk zouden strijden. Zij hadden hun vizieren open, en, drie malen rondom het strijdperk rijdende, vertoonden zij zich aan de toeschouwers. Beiden waren aanzienlijke personen en hadden een edel gelaat. Maar er lag een trek van mannelijk vertrouwen op het voorhoofd van den Schot — een straal van hoop, die zelfs tot vroolijkheid ging. Op Koenraad's gelaat, integendeel, ofschoon hoogmoed en herhaalde pogingen veel van zijn natuurlijken moed teruggeroepen had-

den, zweefde nog een wolk van onheilvoorspellende moedeloosheid. Zelfs zijn paard scheen niet zoo licht en vroolijk op het trompetgeschal te draven, als de edele Arabier, dien Sir Kenneth bereed; en de spreukspreker schudde met het hoofd, terwijl hij aanmerkte, dat de uitdager rondom het strijdperk volgens den loop der zon reed, dat is van de rechterhand naar de linker, maar de aangeklaagde van de linker naar de rechter deed, hetgeen men in de meeste landen als een slecht voorteeken beschouwt.

Een altaar was voor deze gelegenheid vlak beneden de galerij, die de koningin bezette, opgericht, en naast deze stond de kluizenaar in de kleeding zijner orde als karmeliter monnik. Er waren ook andere geestelijken tegenwoordig. Naar dit altaar werden de aanklager en de aangeklaagde achtereenvolgens door hun secondanten geleid. Beide ridders stegen er voor af, en ieder bezwoer de rechtvaardigheid zijner zaak door een plechtigen eed op het Evangelie, en zij baden, dat de uitslag van den strijd naar de waarheid of valschheid van hetgeen zij bezworen hadden, mocht uitvallen. Zij zwoeren ook, dat zij naar ridderlijk gebruik en met de gewone wapens kwamen strijden, en geen gebruik zouden maken van tooverspreuken, betooveringen of magische kunsten, ten einde de zege op hun zijde te brengen. De aanklager deed zijn eed met een vaste en mannelijke stem en een stout en opgeruimd gelaat. Toen de plechtigheid ten einde was, zag hij naar de galerij op, en boog zijn hoofd ter aarde, als ter eere van die onzichtbare schoonheden, die daar verborgen waren; hierop sprong hij, geheel gewapend zooals hij was, in den zadel, zonder een stijgbeugel te gebruiken, en liet zich door zijn paard in gedurige zwenkingen naar zijn standplaats aan het oostelijke einde van het strijdperk brengen. Koenraad verscheen ook met voldoende driestheid voor het altaar; maar toen hij den eed aflegde, klonk het hol, alsof deze in zijn helm verstikt werd. De lippen, waarmee hij zich op den hemel beriep, ten einde de overwinning aan de goede zaak te verleenen, verbleekten, terwijl zij de goddelooze spotternij uitspraken. Toen hij zich omwendde om zijn paard te bestijgen, naderde de grootmeester dichter tot hem, alsof hij iets aan zijn halskraag verhelpen wilde, en fluisterde hem toe: „Dwaze bloodaard! roep uw moed terug, en vecht dapper in dezen strijd, anders, bij den hemel, wanneer gij hem mocht ontkomen, zult gij mij niet ontgaan!"

De woeste toon, waarop hem dit gezegd werd, voltooide misschien de verwarring van den markies, want hij struikelde, toen hij te paard wilde stijgen; en ofschoon hij staan bleef, met zijn gewone vlugheid in den zadel sprong, en zijn behendigheid in het paardrijden ten toon spreidde, toen hij zijn plaats tegenover den aanklager innam, ontging dit toeval degenen niet, welke op voorteekens letten, die het lot van den dag konden voorspellen. De priesters, na een plechtig gebed, dat God de rechtvaardigheid van den strijd mocht aan den dag brengen, vertrokken uit het strijdperk. De trompetten van den aanklager lieten zich toen luid hooren, en een wapenheraut riep aan het oostelijke einde van het strijdperk uit: „Hier staat een goed ridder, Sir Kenneth van Schotland, kampvechter van zijne majesteit den koning Richard van Engeland, die Koenraad, markies van Montserrat van schandelijk verraad en beschimping, genoemden koning aangedaan, beschuldigt."

Toen de woorden „Kenneth van Schotland" den naam van den kampioen, die tot hiertoe nog niet algemeen bekend was, zich lieten hooren, ontstond er een luid en vroolijk geroep van toejuiching onder het gevolg van koning Richard, en nauwelijks kon men in weerwil van herhaalde bevelen tot stilzwijgen, het antwoord van den aangeklaagde hooren. Deze beweerde natuurlijk zijn onschuld, en bood zijn lichaam tot den strijd aan. De schildknapen der strijders naderden thans, en gaven elk zijn schild en zijn lans, hen helpende om het eerste om den hals te hangen, opdat de beide handen vrij mochten blijven, — de een om den teugel te bestieren, de andere om de lans te kunnen gebruiken.

Het schild van den Schot vertoonde zijn oud wapen, den Luipaard, maar er waren een halsband en een gebroken keten, een toespeling op zijn onlangs geleden slavernij, bijgevoegd. Het schild van den markies droeg, met betrekking op zijn titel, een zaagsgewijze getakten en rotsachtigen berg. Ieder zwaaide zijn lans in de hoogte, alsof hij het gewicht en de sterkte van het zware wapen wilde beproeven, en legde deze toen in rust. De secondanten, herauten en schildknapen trokken zich thans naar de barrière terug, en de strijdenden zaten tegenover elkander, gelaat tegen gelaat, met gevelde lans en gesloten vizier, terwijl de menschelijke gedaante zoo volkomen verborgen was, dat zij er eer als standbeelden van gesmolten ijzer, dan als wezens van vleesch en bloed uit-

zagen. De stilte was thans algemeen — ieder ademde zwaarder, en de ziel van elk scheen in zijn oogen te zitten, terwijl er geen geluid te hooren was, dan het gebriesch en gestamp der edele rossen, die, gevoelende, wat er voorvallen zou, ongeduldig waren om vooruit te schieten. Zij stonden aldus gedurende omtrent drie minuten, toen, op een door den sultan gegeven teeken, honderd instrumenten de lucht door hun metalen geluid vervulden; en elk kampioen zijn paard de sporen gevende, en den teugel vierende, vlogen de paarden in vollen galop voorwaarts, en de ridders ontmoetten elkander in het midden van het strijdperk met een schok, aan een donderslag gelijk. De overwinning was niet twijfelachtig, — neen zelfs geen oogenblik. Koenraad toonde inderdaad, dat hij een geoefend krijgsman was; want hij trof zijn tegenpartij riddermatig in zijn schild, terwijl hij zijn lans zoo recht en krachtig hield, dat deze tot aan zijn ijzeren handschoen in splinters vloog. Sir Kenneth's paard deinsde eenige meters achteruit, en viel op zijn schenkels, maar de ruiter hielp het gemakkelijk met hand en teugel op. Maar voor Koenraad was er geen herstellen aan. De lans van Sir Kenneth was door zijn schild, door een borstharnas met Milaneesch staal beslagen, en door een geweven maliënkolder, dat onder het borstharnas gedragen werd, gedrongen, had hem diep in den boezem gewond en hem uit den zadel gelicht, terwijl de punt van de lans in de wond bleef zitten. De secondanten, herauten en Saladin zelf drongen om den gekwetsten ridder; terwijl Sir Kenneth, die reeds zijn zwaard getrokken had, eer hij nog ontdekte, dat zijn tegenstander geheel hulpeloos was, hem thans beval zijn schuld te bekennen. De helm werd met allen spoed losgemaakt, en de gewonde, wild ten hemel ziende, hernam: „Wat wilt gij meer? — God heeft rechtvaardig beslist — ik ben schuldig — maar er zijn ergere verraders in het kamp dan ik. — Uit medelijden voor mijn ziel, bezorgt mij een biechtvader!"

Onder het uitspreken dezer woorden kwam hij weer bij.

„Den talisman — het krachtig geneesmiddel, koninklijke broeder," zei koning Richard tegen Saladin.

„De verrader," antwoordde Saladin, „is eerder waard, om uit het strijdperk bij de hielen naar den galg gesleept te worden, dan van de kracht van den Talisman gebruik te mogen maken; en er spreekt zulk een noodlot in zijn blikken," voegde hij er bij, na den gewonde strak te hebben

De punt van de lans was in de wond blijven steken.

aangezien; „dat, ofschoon zijn wond kan genezen worden, Azraël's zegel op het voorhoofd van den ellendeling niet verdwijnen zal."

„Desniettemin," hervatte Richard, „bid ik u, om voor hem te doen wat gij kunt, opdat hij ten minste tijd tot biechten moge hebben. Vermoord niet ziel en lichaam tegelijk! Voor hem kan een half uur leven tienduizend malen meer waard zijn, dan het leven van den oudsten aartsvader."

„Aan den wensch van mijn koninklijken broeder zal voldaan worden," hernam Saladin. „Slaven, draagt dien gekwetsten man naar onze tent."

„Doet dat niet," zei de Tempelier, die tot hiertoe somber en zwijgend toegezien had. „De koninklijke Hertog van Oostenrijk en ik zelf zullen niet toelaten, dat deze ongelukkige vorst aan de Saracenen overgegeven worde, opdat zij hun toovermiddelen aan hem beproeven. Wij zijn zijn secondanten, en verlangen, dat hij aan onze zorgen toevertrouwd wordt."

„Dat wil zeggen, gij weigert de zekere middelen, die tot zijn herstel aangeboden worden?" vroeg Richard.

„Dat niet," hervatte de grootmeester zich herstellende. — „Indien de sultan behoorlijke geneesmiddelen gebruikt, kan hij den patiënt in mijn tent behandelen."

„Doe dat, bid ik u, goede broeder," zei Richard tegen Saladin, „ofschoon het verlof ongaarne is toegestaan. — Maar nu tot een vroolijker werk. — Klinkt, trompetten — heft gejuich aan ter eere van Engeland en Engelands kampvechter!"

Trommels, klaroenen, trompetten en cymbalen lieten zich tegelijk hooren, en het diepe en regelmatige gejuich, hetwelk sedert eeuwen het geschreeuw van blijdschap bij de Engelschen geweest is, klonk te midden van het schel en onregelmatig gegil der Arabieren, gelijk het donderen van een orgel te midden van een huilenden storm. Er ontstond ten laatste stilte.

„Dappere ridder van den Luipaard," vervolgde Leeuwenhart, „gij hebt getoond, dat de neger zijn huid kan veranderen, en de Luipaard zijn vlekken, alhoewel de geestelijken de heilige Schrift voor de onmogelijkheid daarvan aanhalen. Maar ik heb u nog meer te zeggen, wanneer ik u in tegenwoordigheid der dames, de beste rechters en belooners van ridderlijke daden zal geleid hebben."

De ridder van den Luipaard gaf door een buiging zijn toestemming te kennen.

„En ook gij, vorstelijke Saladin, zult u naar hen begeven. Ik verzeker u, dat onze gemalin niet rekenen zal welkom te zijn, indien haar de gelegenheid ontbreekt, om haar koninklijken gastheer voor het allervorstelijkst onthaal te danken."

Saladin boog het hoofd beleefdelijk, maar wees de uitnoodiging van de hand.

„Ik moet mij bij den gekwetste vervoegen," zei hij. „De geneesheer verlaat zijn patiënt evenmin als de kampvechter het strijdperk, al werd hij ook in een priëel, gelijk dat van het paradijs, geroepen. En voorts, koninklijke Richard, moet gij weten, dat het Oostersche bloed in tegenwoordigheid van de schoonheid, niet zoo bedaard vloeit, als dat van uw land. Wat zegt het Boek zelf? — „Haar oog is als het scherp van het zwaard des Profeets; wie zal het aanzien? Hij, die niet verbrand wil worden, zorgt, dat hij niet op gloeiende asch treedt — de wijzen breiden het vlas voor een flikkerende toorts niet uit. — Hij, zegt de wijze, die een schat verloren heeft, handelt onverstandig, wanneer hij zijn hoofd omdraait, om er naar te zien."

Richard scheen den beweeggrond van teergevoeligheid, die uit zeden, zoo verschillend van de zijne, voortvloeide, te eeren, en drong niet verder met zijn verzoek bij hem aan.

„Tegen den middag," zei de sultan vertrekkende, „hoop ik, zult gij een kouden maaltijd onder de zwarte kameelhuid van een opperhoofd uit Kurdistan aannemen."

Dezelfde uitnoodiging werd aan alle overige Christenen gedaan, die van voldoende aanzien waren, om aan een feest, dat voor vorsten gereed gemaakt was, deel te nemen.

„Luister," zei Richard; „de pauken verkondigen, dat onze gemalin en haar gevolg de galerij verlaten — en zie, de tulbanden vallen op den grond, alsof zij door een vernielenden engel werden ter neder geworpen. Allen liggen daar, alsof de blik van een Arabierenoog den glans van een vrouwenwang kon bezoedelen! Kom, wij willen naar de tent, en onzen overwinnaar in zegepraal daarheen geleiden. — Hier beklaag ik dezen edelen sultan, die niets meer van de liefde weet, dan schepsels van mindere natuur "

Blondel stemde zijn harp tot haar mooiste melodieën, om de intrede van den overwinnaar in de tent van koningin Berengaria te verwelkomen. Hij trad binnen, aan ieder zijde met een zijner secondanten, Richard en Willem Langzwaard, en knielde met aanvalligheid voor de koningin neer, ofschoon meer

dan de helft der hulde stilzwijgend aan Edith, die aan haar rechterhand zat, bewezen werd.

„Ontwapen hem mijne dames," zei de koning, wiens grootste vermaak in de uitoefening van zulke riddermatige gebruiken bestond. „Laat de Schoonheid de Ridderschap vereeren! Maak zijn sporen los, Berengaria, hoewel een koningin, zijt gij hem alle blijken van gunst, die gij in staat zijt te geven, verschuldigd — ontdoe hem van zijn helm, Edith; — met deze hand moet gij het doen, al waart gij de trotsche Plantagenet van den geheelen stam, en hij de armste ridder op aarde!"

Beide dames gehoorzaamden aan het koninklijk bevel, Berengaria met driftigen ijver, alsof zij begeerig was, aan de luim van haar gemaal te voldoen, en Edith, beurtelings blozende en verbleekende, terwijl zij langzaam en onbehouwen met den bijstand van Langzwaard de banden losmaakte, die den helm aan den halskraag bevestigden.

„En wat verwacht gij onder deze ijzeren schaal?" zei Richard, toen de weggenomen helm het edele gelaat van Sir Kenneth vertoonde, terwijl het door de laatste inspanning en niet minder door de tegenwoordige aandoening gloeide. „Wat denkt gij van hem, gij dapperen en schoonen?" vroeg Richard. „Gelijkt hij op een Ethiopischen slaaf, of vertoont hij het gelaat van een verborgen en naamloos gelukzoeker? Neen bij mijn goed zwaard! — Hier eindigen zijn verschillende vermommingen. Hij heeft voor u geknield, onbekend behalve door zijn eigen waarde — hij staat op, evenzeer door zijn geboorte als zijn vermogen uitblinkend. De avontuurlijke ridder, Kenneth, verheft zich als David, graaf van Huntingdon, kroonprins van Schotland."

Er ontstond een algemeene geroep van verbazing, en Edith liet den helm, dien zij zooeven afgenomen had, uit haar hand vallen.

„Ja, mijne heeren," vervolgde de koning, „zoo is het. Gij weet, hoe Schotland ons misleidde, toen het ons beloofde, dezen dapperen graaf met een brave bende van de besten en edelsten te zenden, om onze wapenen in het veroveren van Palestina bij te staan, maar in gebreke bleef, zijn verbintenissen te vervullen. Deze edele jongeling, onder wiens aanvoering de Schotsche kruisvaarders ten strijde hadden moeten trekken, hield het voor laag, dat zijn arm aan den heiligen oorlog zou onttrokken worden, en vereenigde zich in Sicilië

met een klein gevolg van toegedane en getrouwe dienaars, dat door vele zijner landslieden, waaraan de rang van hun bevelhebber bekend was, vermeerderd werd. De vertrouwden van den koninklijken prins waren alle, op een ouden schildknaap na, door den dood weggerukt, toen zijn, maar al te wel bewaard, geheim, mij bijna in den persoon van een Schotschen avonturier een jong vorst van de edelste verwachting had doen opofferen. Waarom maakte gij geen melding van uwen rang, edele Huntingdon, toen deze door mijn haastig en driftig vonnis in gevaar gebracht werd? — Kwam dit, omdat gij Richard in staat hield, om van het voordeel misbruik te maken, dat ik op den erfgenaam van een koning, dien ik zoo menigmaal vijandig bejegend had, bezat?"

„Dit onrecht deed ik u niet, koninklijke Richard," antwoordde de graaf van Huntingdon; „maar mijn hoogmoed gedoogde niet, dat ik mij als Prins van Schotland zou laten herkennen, ten einde mijn leven, dat door een gebrek van getrouwheid aan mijn plicht in gevaar was gebracht, te redden. En buitendien had ik een gelofte gedaan om mijn rang onbekend te doen blijven, totdat de kruistocht zou ten einde gebracht zijn. Ook heb ik er geen melding van gemaakt, behalve in articulo mortis (in het oogenblik des doods) en onder het zegel der biecht, aan gindschen eerwaardigen kluizenaar."

„Het was dus de kennis van dit geheim, hetgeen den goeden man zoo bij mij deed aandringen, om mijn gestreng vonnis te herroepen?" zei Richard. „Te recht zei hij, dat, zoo deze goede ridder op mijn bevel was ter dood gebracht geworden, ik de daad ongedaan zou gewenscht hebben, al had mij dit ook een lid van mijn lichaam gekost. — Een lid! — Ik zou deze ongedaan gewenscht hebben, al had mij dit mijn leven gekost; daar de wereld zou gezegd hebben, dat Richard van den toestand misbruik gemaakt had, waarin de erfgenaam van Schotland zich door zijn vertrouwen in deze edelmoedigheid geplaatst had."

„Maar mogen wij van uw majesteit vernemen, door welk vreemd en gelukkig toeval dit raadsel eindelijk is opgelost?" vroeg koningin Berengaria.

„Er werden ons brieven uit Engeland medegebracht," zei de koning, „waardoor wij vernamen, onder andere onaangename tijdingen, dat de koning van Schotland drie van onze edelen, die op een pelgrimstocht naar St. Ninian waren,

gevat, en tot reden opgegeven had, dat zijn erfgenaam. waarvan hij veronderstelde, dat hij in de rijen der Duitsche ridders tegen de heidenen in Pruisen vocht, inderdaad in onze legerplaats en in onze macht was; en daarom was Willem voornemens, deze edelen als gijzelaars voor zijn veiligheid te houden. Dit gaf mij het eerste licht omtrent den werkelijken rang van den ridder van den Luipaard, en mijn vermoedens werden door De Vaux bevestigd, die, bij zijn terugkomst uit Ascalon, den eenigen dienaar van den graaf van Huntingdon had teruggebracht. Deze, een ruwe slaaf, was dertig mijlen gegaan, om De Vaux een geheim te ontvouwen, dat hij mij had moeten verhalen."

„De oude Strauchan moet verschoond worden," zei de Lord van Gilsland. „Hij wist bij ondervinding, dat mijn hart eenigszins zachter is, dan wanneer ik mij Plantagenet schreef."

„Uw hart zacht! Gij brok oud ijzer — gij Cumberlandsche keisteen!" riep de koning uit.— „Wij Plantagenets kunnen op zachte en gevoelvolle harten roemen. Edith," zich tot zijn nicht wendende met een uitdrukking, die het bloed in haar wang deed stijgen. „Geef mij uwe hand, schoone nicht, en de uwe, prins van Schotland."

„Houd op, mylord," antwoordde Edith, achteruit buigende, en trachtende haar verwarring te verbergen, onder een poging om over de lichtgeloovigheid van haar koninklijken bloedverwant te spotten. „Herinnert gij u niet, dat mijn hand het teeken zijn moest, om de Saracenen en Arabieren, Saladin en zijn geheele getulbande bende tot Christenen te bekeeren?"

„Ja, maar de wind der profetie is gedraaid, en zit nu in een anderen hoek," zei Richard.

„Spot niet, uit vrees dat uw handen stijf gemaakt worden," zei de kluizenaar, voorwaarts stappende. „De hemelsche scharen schrijven niets dan waarheid in haar hemelsche oorkonden. Het zijn de oogen van den mensch, die te zwak zijn, om deze schrift goed te lezen. „Weet dat, toen Saladin en Kenneth van Schotland in mijn grot sliepen, ik in de sterren las, dat er onder mijn dak een vorst rustte, die de natuurlijke vijand van Richard was. en die met Edith Plantagenet moest verbonden worden. Kon ik twijfelen, dat dit Saladin moest zijn, wiens rang mij wel bekend was, daar hij mijn cel dikwijls bezocht, om over de wentelingen der hemelsche lichamen te spreken? Verder, de lichten aan het uitspansel verkondigden, dat deze vorst, de gemaal van Edith Plantage-

net, een Christen moest zijn; en ik — zwak en onbezonnen uitlegger! — besloot daaruit de bekeering van den edelen sultan, wiens goede hoedanigheden hem dikwijls tot het betere geloof deden neigen. Het gevoel mijner zwakheid heeft mij tot in het stof vernederd, maar in het stof heb ik troost gevonden! Ik heb het noodlot van anderen niet goed gelezen — wie kan mij verzekeren, dat ik mijn eigen niet misrekend heb? God wil niet, dat wij in het huis van zijn raad dringen, of zijn verholen geheimen bespieden. Wij moeten onzen tijd met waken en gebed — met vrees en hoop afwachten. Ik kwam hierheen als de ernstige ziener — de trotsche profeet — ervaren genoeg, zooals ik meende, om vorsten te onderwijzen, en zelfs met bovennatuurlijke kracht begiftigd, maar met een last bezwaard, dien ik dacht, dat geen dan mijn schouders had kunnen dragen. Maar mijn banden zijn verbroken! Ik ga van hier nederig in mijn onwetendheid, boetvaardig — maar niet hopeloos."

Met deze woorden verwijderde hij zich uit de vergadering, en men verhaalt, dat van dit tijdvak af zijn aanvallen van zinneloosheid zelden terugkwamen, en zijn boetedoeningen van een zachteren aard waren, en met betere hoop voor de toekomst gepaard gingen. Zooveel eigenwaan ligt er, zelfs in de krankzinnigheid, opgesloten, dat de overtuiging, dat hij een ongegronde voorspelling met zooveel hevigheid gekoesterd en uitgedrukt had, als het verlies van bloed op het menschelijk lichaam scheen te werken, om de koorts der hersens te wijzigen en te doen verminderen.

Het is onnoodig, de gesprekken in de koninklijke tent verder te volgen, of te onderzoeken, of David, graaf van Huntingdon, even stom in tegenwoordigheid van Edith Plantagenet was, als toen hij verplicht was onder het karakter van een verborgen avonturier zonder naam te handelen. Men mag vrij gelooven, dat hij daar met behoorlijken ernst de hartstocht verklaarde, waaraan hij het te voren zoo dikwijls moeilijk gevonden had, woorden te geven.

Het middaguur naderde thans, en Saladin wachtte om de Christenvorsten in een tent te ontvangen, welke, behalve haar aanzienlijke grootte, weinig van het gewone verblijf van den gewonen Kurd of Arabier verschilde; evenwel was onder haar wijd en donker bekleedsel een gastmaal naar de overvloedigste Oostersche gewoonte bereid, hetwelk op tapijten van de rijkste stoffen uitgebreid was, terwijl er kus-

sens voor de gasten neergelegd waren. Maar wij kunnen ons niet ophouden, om het goud- en zilverlaken — het prachtig Arabisch borduursel — de sjaals van kasemir — en het Indisch neteldoek, te beschrijven, die hier in al hun glans ten toon gespreid waren; noch veel minder het verschillende suikerwerk, ragouts met rijst van verschillende kleuren omgeven met al de andere lekkernijen van de Oostersche kookkunst op te noemen; en hun geheel gebraden lammeren, en wild en gevogelte als pasteien toebereid, waren in gouden, zilveren en porseleinen vazen opgedischt, en afgewisseld met groote bekers vol sorbet, die in sneeuw en ijs uit de holen van den berg Libanon verkoeld waren. Een prachtige stapel kussens boven aan de tafel scheen voor den gastheer van het feest en die hooge personen bestemd, die hij mocht roepen om deze plaats van onderscheiding te deelen, terwijl, van boven van de tent in alle richtingen, maar boven deze verheven plaats in het bijzonder, menige banier en menig vaandel wapperde, de zegeteekenen van gewonnen veldslagen en vernielde koninkrijken. Maar onder en boven deze was aan een lange lans een lijklaken bevestigd, de banier des doods, met dit uitdrukkelijk opschrift: „Saladin, koning der koningen, de overnaar der overwinnaars — Saladin moet sterven." Te midden van deze toebereidselen stonden de slaven, die deze ververschingen in orde geschikt hadden, met neerhangende hoofden en gevouwen armen, stom en onbeweeglijk als gedenkteeken van overledenen, of als automaten, die de aanraking van den kunstenaar afwachten, om hen in beweging te brengen.

Terwijl de sultan, die, gelijk de meesten, even bijgeloovig was als al zijn andere tijdgenooten, de komst van zijn vorstelijke gasten afwachtte, stond hij over een horoscoop en een daarmede verbonden perkamentrol na te denken, die hem de kluizenaar van Engaddi bij zijn vertrek uit het leger gezonden had.

„Zonderlinge en geheimzinnige wetenschap," zei hij in zich zelven, „die, voorwendende den sluier der toekomst op te lichten, diegene misleidt, die zij schijnt te leiden, en het tooneel, dat zij voorgeeft te verlichten, verduistert! Wie zou niet gezegd hebben, dat ik die gevaarlijkste vijand voor Richard was, wiens vijandschap door de verbintenis met diens nicht moest eindigen? Echter blijkt het nu, dat dat een vereeniging tusschen dezen dapperen graaf en de

dame, een verzoening tusschen Richard en Schotland zal teweeg brengen, een gevaarlijker vijand dan ik, gelijk een wilde kat in de kamer meer te vreezen is, dan een leeuw in een afgelegen woestijn. — Maar voorts," vervolgde hij bij zich zelven, „de berekening toonde aan, dat deze echtgenoot een Christen moest zijn. — Christen?" herhaalde hij na een poos zwijgen, — „dat gaf den zinneloozen dweper de hoop, dat ik mijn geloof mocht afzweren! maar mij, den getrouwen aanhanger van den profeet — mij moest het uit den droom geholpen hebben. Zie daar, geheimzinnige rol," voegde hij er bij, ze onder den stapel kussens werpende; „vreemd en noodlottig zijn uwe voorspellingen, daar zij, zelfs wanneer zij op zich zelven waarheid behelzen, bij degenen, die haar meening beproeven te ontcijferen, al de uitwerkselen der valschheid hebben. — Hoe nu! wat beteekent deze storing?"

Hij sprak tegen den dwerg Nebectamus, die geweldig ontroerd in de tent stortte, terwijl ieder van zijn vreemde en ongeëvenredigde trekken door den schrik tot eene nog grootere leelijkheid verdraaid waren, — zijn oogen strak, zijn mond open, zijn handen met de rimpelige en mismaakte vingers wild uitgestrekt.

„Wat is er nu?" vroeg de sultan op strengen toon.

„Accipe hoc! (Neem dat)" steunde de dwerg.

„Ha! wat zegt gij?" vroeg Saladin opnieuw.

„Accipe hoc!" hernam het door schrik getroffen schepsel, misschien zonder te weten, dat hij dezelfde woorden als te voren herhaalde.

„Vertrek, ik heb geen lust tot zotternijen!"

„Ook ben ik niet langer een gek," hervatte de dwerg, „dan om mijn zotheid en mijn vernuft te helpen, om mijn brood te verdienen, arm, ellendig schepsel, dat ik ben. — Hoor, hoor mij, groote sultan!"

„Welaan, als gij over werkelijk onrecht te klagen hebt," antwoordde Saladin, „gek of wijs, dan hebt gij recht op het oor des konings. — Ga met mij mee;" en hierop geleidde hij hem in het binnenste der tent.

Wat het onderwerp van hun gesprek ook was, het werd spoedig door het geschal der trompetten afgebroken, hetgeen de aankomst der Christenvorsten aankondigde, die Saladin met een koninklijke hoffelijkheid in zijn tent verwelkomde, die voor hun rang en den zijne noodzakelijk was.

Maar voornamelijk begroette hij den jongen graaf van Huntingdon, en wenschte hem edelmoedig geluk met diens vooruitzichten, ofschoon zij die, welke hij zelf gekoesterd had, schenen te hebben belemmerd en verduisterd.

„Maar denk niet, edel jongeling," zei de sultan, „dat de prins van Schotland meer welkom bij Saladin is, dan Kenneth het den eenzamen Ilderim was, toen zij elkander in de woestijn ontmoetten, of de ongelukkige Ethiopiër den Hakim Adonebec. Een brave en edele denkwijze, gelijk de uwe, heeft een waarde, die van stand en geboorte onafhankelijk is, evenals de koele dronk, dien ik u hier aanbied, even lekker uit een aarden vaas, als uit een gouden beker smaakt."

De graaf van Huntingdon gaf een behoorlijk antwoord, en betuigde zijn erkentenis voor de verschillende gewichtige diensten, die hij van den edelmoedigen sultan ontvangen had; maar toen hij Saladin met den beker sorbet, dien de sultan hem had aangeboden, geantwoord had, kon hij zich niet weerhouden, om glimlachend aan te merken: „de dappere ridder Ilderim kende de vorming van het ijs niet, maar de milde sultan verkoelt zijn sorbet met sneeuw."

„Begeert gij, dat een Arabier of Kurd even verstandig als een Hakim zou zijn?" vroeg de sultan. „Hij, die een verkleeding aanneemt, moet de gevoelens van zijn hart en de geleerdheid van zijn hoofd met zijn aangenomen gewaad doen overeenstemmen. Ik wenschte te zien, hoe een dapper en eenzaam ridder uit Frangistan in een strijd met een opperhoofd, als ik toen scheen, zich zou gedragen; en ik betwijfelde de waarheid van een welbekend feit, om te zien, door welke bewijzen gij uw gezegde zoudt staven."

Terwijl zij spraken, werd de aartshertog van Oostenrijk, die een weinig ter zijde stond, door het gewagen van den door ijs verkoelden sorbet getroffen, en nam met een glans van genoegen op zijn gelaat en eenige lomphied, den ruimen beker, toen de graaf van Huntingdon op het punt stond, hem weer neer te zetten.

„Allerheerlijkst!" riep hij uit, na een diepe teug genomen te hebben, die hem dubbel aangenaam aandeed, na het warme weer en de koortsachtigheid van den vorigen dag. Hij zuchtte, terwijl hij den beker aan den grootmeester der Tempeliers overhandigde. Saladin gaf den dwerg een teeken; deze trad voorwaarts, zei met een ruwe stem de

woorden: „accipe hoc!" De Tempelier schrikte terug, gelijk een paard, dat een leeuw onder een boschje aan den weg ziet liggen; hij herstelde zich echter spoedig, en, om misschien zijn verlegenheid te verbergen, bracht hij den beker aan zijn lippen — maar deze lippen raakten slechts den rand van dien beker. Saladin's sabel werd uit de schede getrokken, even snel als de bliksem de wolk verlaat. Hij zwaaide hem in de lucht — het hoofd van den grootmeester rolde naar het uiterste einde der tent, terwijl de romp gedurende een seconde staan bleef, den beker nog in de vuist, en viel toen, terwijl de drank zich vermengde met het bloed, dat uit de aderen spoot.

Er ontstond een algemeene uitroep van verraad, en de aartshertog, die het dichtst bij Saladin met den bloedigen sabel in de hand stond, vloog terug, uit vrees, dat hij nu het eerst aan de beurt was. Ook Richard en de anderen sloegen hunne handen aan het zwaard.

„Vrees niets, edele hertog," zei Saladin even bedaard, alsof er niets was voorgevallen, „en gij, koninklijke broeder van Engeland, wees niet vertoornd over hetgeen gij gezien hebt. Niet wegens zijn veelvuldige verraden; en niet wegens den aanslag, dien hij, volgens getuigenis van zijn eigen schildknaap, tegen het leven van koning Richard maakte; — niet, omdat hij den prins van Schotland en mij zelven in de woestijn vervolgde, en ons noodzaakte, om ons door de snelheid onzer paarden te redden; — niet, omdat hij de Maronieten opgestookt had, om ons bij diezelfde gelegenheid aan te vallen, wier plan ik echter verijdelde, door onverwacht een groot aantal Arabieren tegen hen aan te voeren; — niet voor een van al deze misdadem ligt hij daar, ofschoon hij dien straf ook wel daarvoor verdiende; — neen, maar omdat hij, nauwelijks een half uur geleden, voor hij onze tegenwoordigheid kwam verpesten, evenals de Samum den dampkring vergiftigt, zijn makker en deelgenoot, Koenraad van Montserrat, heeft doorstoken, uit vrees, dat deze de schandelijke complotten, waarin zij beiden gewikkeld waren, mocht bekennen."

„Wat! Koenraad vermoord!? — en wel door den grootmeester, zijn secondant en meest vertrouwden vriend?" riep Richard uit. „Edele sultan — ik wilde gaarne uw woorden niet in twijfel trekken — dit evenwel moet bewezen worden — anders —"

„Hier staat de getuige," antwoordde Saladin, op den verschrikten dwerg wijzende. „Allah, die het vuurwormpje zendt, om den nacht te verlichten, kan door de verachtelijkste middelen geheime misdaden doen ontdekken."

De sultan begon nu de geschiedenis van den dwerg te verhalen, die hierop neerkwam. — In zijn zotte nieuwsgierigheid, of, zooals hij gedeeltelijk bekende, met eenige gedachten om een weinig te stelen, was Nebectamus in de tent van Koenraad geraakt, waaruit zijn volgelingen vertrokken waren; eenigen waren uit het kamp gegaan, om de tijding zijner nederlaag aan zijn broeder mede te deelen; anderen bedienden zich van de middelen tot smullen, die Saladin hun verschaft had. De gekwetste sliep onder den invloed van Saladins verwonderlijken talisman, zoodat de dwerg gelegenheid had, om naar welgevallen rond te zoeken, totdat op het hooren van een zwaren tred hem de schrik bewoog, zich te verbergen. Hij verschool zich achter een gordijn, kon evenwel de bewegingen zien en de woorden hooren van den grootmeester, die binnentrad, en den ingang van de tent zorgvuldig achter zich sloot. Zijn slachtoffer schrikte uit den slaap op, en het scheen, dat hij dadelijk het voornemen van zijn ouden bondgenoot vermoedde; want het was op een toon van ongerustheid, dat hij hem vroeg, waarom hij hem stoorde?

„Ik kom om u de biecht te doen afleggen, en dan den aflaat te geven," antwoordde de grootmeester.

Van hun verder gesprek herinnerde de verschrikte dwerg zich weinig, behalve dat Koenraad den grootmeester smeekte, een geknakt riet niet te breken en dat de tempelier hem met een Turkschen dolk het hart doorstak, met de woorden: „accipe hoc" — woorden, die nog lang daarna de verschrikte verbeelding van den verscholen getuige kwelden.

„Ik heb mij van de waarheid van het verhaal overtuigd," zei Saladin, „door het lijk te doen onderzoeken; ik liet dit ongelukkig wezen, dat Allah tot ontdekker van de misdaad gemaakt heeft, in uwe tegenwoordigheid de door den moordenaar gesproken woorden herhalen; en gij zelf hebt de uitwerking gezien, die ze op zijn geweten voortgebracht hadden.

Hier zweeg de sultan, en de koning van Engeland was de eerste, die het stilzwijgen afbrak:

„Indien dit de waarheid is, waaraan ik niet twijfel, hebben wij een groote daad van gerechtigheid aanschouwd, ofschoon

zij een geheel ander voorkomen had. Maar waarom in dit gezelschap? waarom met uw eigen hand?"

„Ik was voornemens het anders te doen geschieden," antwoordde Saladin; „maar als ik zijn straf niet verhaast had, dan zou zij geheel afgewend zijn, wanneer hij uit mijn beker gedronken had, zooals hij op het punt was te doen. Dan had ik hem, zonder door ongastvrijheid gebrandmerkt te worden, den verdienden dood niet kunnen doen ondergaan. Al had hij mijn vader vermoord en daarna mijn beker met mij gedeeld, dan had ik geen haar van zijn hoofd durven krenken. Maar genoeg van hem — laat zijn lijk en zijn gedachtenis uit ons midden verwijderd worden."

Het lijk werd weggebracht en de sporen van de terechtstelling met een vaardigheid verdelgd of verborgen, die toonden, dat het voorval niet zoo geheel ongewoon was, dat het de bedienden en officieren van het huis des sultans verlegen kon maken.

Maar de Christenvorsten gevoelden, dat het tooneel, hetwelk zij aanschouwd hadden, zwaar op hun geest drukte; en ofschoon zij, op vriendelijk verzoek van den sultan, hun plaats bij het gastmaal weer innamen, geschiedde zulks echter met het stilzwijgen van twijfel en verbazing. Het gemoed van Richard alleen kwam allen argwaan en alle verlegenheid te boven. Hij scheen evenwel ook over een voorslag na te denken, alsof hij begeerde, dezen in de vleiendste en aangenaamste wijze te doen, die hem mogelijk was. Eindelijk dronk hij een grooten beker wijn leeg, en zich tot den sultan wendende, begeerde hij te weten, of het niet waar was, dat hij den graaf van Huntingdon met een persoonlijk gevecht vereerd had.

Saladin antwoordde glimlachend, dat hij zijn paard en zijn wapenen tegen den erfgenaam van Schotland beproefd had, zooals de ridders gewoon zijn te doen, wanneer zij elkander in de woestijn ontmoeten — en voegde hij er op een zedigen toon bij, dat, ofschoon de strijd niet geheel beslissend geweest was, hij evenwel van zijn kant niet veel reden had om op den uitslag te roemen. De Schot, van den anderen kant, ontkende de hem toegewezen meerderheid, en wenschte deze aan den sultan toe te kennen.

„Gij hebt eer genoeg in die ontmoeting behaald," zei Richard, „en ik benijd u hierom meer, dan om de lachjes van Edith van Plantagenet, ofschoon een paar hiervan genoeg

zouden zijn, om een bloedig dagwerk te betalen. — Maar wat zegt gij, edele vorsten, past het, dat zulk een koninklijke kring van ridderschap opbreekt, zonder dat er iets gedaan wordt, waarvan toekomende tijden kunnen spreken? Wat is de nederlaag en de dood van een verrader voor zulk een schoone eerekroon, als hier vergaderd is, en die niet scheiden moet, zonder iets, dat hunne achting waardig is, aanschouwd te hebben. Wat zegt gij, vorstelijke sultan — zoo wij beiden thans en in tegenwoordigheid van dit edel gezelschap den lang gevoerden strijd om dit land van Palestina beslisten en in eens dezen lastigen oorlog eindigden? Ginds is het strijdperk gereed en nooit kan het heidendom een beteren kampvechter dan u verwachten. Ik wil, zoo zich niet een waardiger aanbiedt, mijn handschoen ten voordeele van het Christendom neerleggen, en in alle liefde en eer zullen wij met elkander den strijd op leven en dood om het bezit van Jeruzalem aangaan."

Er volgde een diep stilzwijgen, vol verwachting op hetgeen de sultan zou antwoorden. Zijn wang en zijn voorhoofd kleurden sterk, en velen van de aanwezigen waren van gevoelen, dat hij in twijfel stond. of hij de uitdaging zou aannemen, ja dan neen. Eindelijk zei hij: „Zoo ik voor de heilige stad vocht tegen degenen, die wij als afgodendienaars en aanbidders van blokken en steenen en gesneden beelden beschouwen, zou ik kunnen toevertrouwen, dat Allah mijn arm kracht zou verleenen; of wanneer ik onder het zwaard van Melec Ric viel, kon ik door geen roemrijker arm in het paradijs komen. Maar Allah heeft Jeruzalem reeds aan de ware geloovigen gegeven, en het zou een verzoeking van den God des profeets zijn, zoo ik met mijn persoonlijke kracht en behendigheid datgene op het spel zette, wat ik door mijn overmacht veilig bezit."

„Indien dan niet om Jeruzalem," hernam Richard op den toon van iemand, die een gunst van een boezemvriend verzoekt, „laat ons dan ter liefde van de eer ten minste drie uitvallen met scherpe lansen tegen elkander doen."

„Zelfs dit," hervatte Saladin, half glimlachende over den driftigen ernst van Richard Leeuwenhart voor den strijd, „zelfs dit mag ik naar de wet niet doen. De meester stelt den herder over de kudde aan, niet om des herders wil, maar om de schapen Had ik een zoon, die de scepter kon houden, wanneer ik v.el, dan zou ik de vrijheid gehad heb-

ben, zoowel als ik den wil heb, om dit stoute gevecht te ondernemen; maar uw eigen schrift zegt, dat, wanneer de herder verslagen is, de schapen verstrooid worden."

„Gij hebt al het geluk gehad," zei Richard, zich met een zucht tot den graaf van Huntingdon wendende. „Ik zou het beste jaar van mijn leven voor dat eene halve uur in de nabijheid van den Diamant der woestijn gegeven hebben."

De ridderlijke buitensporigheid van Richard deed de vroolijkheid van het gezelschap ontwaken, en toen zij eindelijk opstonden, om te vertrekken, trad Saladin naar voren, en nam Richard bij de hand.

„Edele koning van Engeland," zei hij, „wij scheiden thans, om elkander nooit meer te ontmoeten. Dat uw verbond verbroken is, om nooit weer vereenigd te worden, en dat uw eigen macht veel te gering is om u in staat te stellen uwe onderneming voort te zetten, is u zoowel als mij bekend. Ik mag u dat Jeruzalem, dat gij zoo zeer wenscht te bezitten, niet afstaan. Het is voor ons evenals voor u, een heilige stad. Maar welke voorwaarden Richard van Saladin vordert, deze zullen hem even goedwillig worden toegestaan, als gindsche fontein haar water schenkt. Ja, dat zou even oprecht toegestaan worden, als Richard met slechts twee boogschutters in de woestijn stond!"

Den volgenden dag keerde Richard naar zijn eigen legerplaats terug, en korten tijd daarna huwde de jonge graaf van Huntingdon met Edith Plantagenet. De sultan zond tot geschenk bij deze gelegenheid, den beroemden talisman; maar, ofschoon er vele genezingen in Europa mede geschieden, evenaarde er echter geen in goeden uitslag en vermaardheid, aan die, welke de sultan verricht had. Hij bestaat evenwel nog, daar de graaf van Huntingdon hem vermaakt heeft aan een dapper Schotsch ridder, Sir Mungo of the Lee, in wiens oud en zeer geëerd geslacht hij nog bewaard wordt; en ofschoon betooverde steenen uit de hedendaagsche Pharmacopea verbannen zijn, worden deze toch nog voor het stillen van het bloed in gevallen van hondsdolheid gebruikt.

Hier eindigt onze geschiedenis, daar de voorwaarden, waarop Richard het door hem veroverde land ontruimde, in elke geschiedenis van dat tijdvak te vinden zijn.